

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم

و سایر قوانین موضوعه
مشمول بر آخرین اصلاحات مندرج در قانون اصلاح
قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱
و قانون رفع موانع تولید رقابتی و ارتقای نظام مالی
مصوب ۱۳۹۴/۲/۹

احکام مالیاتی مندرج در قوانین برنامه چهارم و پنجم توسعه اقتصادی و
قوانین بودجه سنوات ۹۴-۱۳۹۱
جدول استهلاکات و آیین نامه تحریر دفاتر
بخشنامه‌ها و آرای مهم شورای عالی مالیاتی
و موارد مالیاتی قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی
و قانون مبارزه با پول شویی

موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دایا رهیافت
عضو جامعه حسابداران رسمی ایران
حسابرس معتمد سازمان بورس
به اهتمام غلامحسین دوانی
info@dayarahyافت.com

عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم و سایر قوانین موضوعه مشتمل بر آخرین اصلاحات ... / [به سفارش] موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دایارهیافت: به اهتمام غلامحسین دوانی؛ [ویراستار، خاطره خالدی زاده].
وضعیت ویراست	: ویراست ؟
مشخصات نشر	: تهران: کیومرث، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: [۴۸۰] ص: ۵/۱۴×۲۱/۵ م.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۶۶-۹۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: چاپ سی و یکم.
یادداشت	: ویراست قبلی: کیومرث، ۱۳۹۳.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۴۸۰].
موضوع	: مالیات مستقیم -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: مالیات -- قوانین و مقررات -- ایران
شناسه افزوده	: دوانی، غلامحسین، ۱۳۳۲ -، گردآورنده
شناسه افزوده	: موسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دایارهیافت
رده بندی کنگره	: ت ۱۳۹۴ ۱۳۸/۳۵۷۳/۳ KM
رده بندی دیویی	: ۳۴۳/۵۵۰۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۳۸۸۵۱

انتشارات کیومرث: تهران، خ انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، بین خیابان فخررازی و دانشگاه،
جنب بانک ملت، پلاک ۱۲۰۲، طبقه زیرین
تلفن: ۶۶۴۱۴۴۹۲ دورنگار: ۶۶۹۵۰۴۴۶
www.kumarsbook.com Email: info@kumarsbook.com

مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم

به اهتمام: غلامحسین دوانی

ویراستار: خاطره خالدی زاده
چاپ سی و یکم: ۱۳۹۴ (بر اساس قانون جدید)
تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی: آرمانسا
چاپ: اصلانی
صحافی: روشنگ
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۶۶-۹۲-۵
کلیه حقوق چاپ و نشر محفوظ است.
قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر و هرگونه کپی برداری محفوظ و متعلق به مؤلف بوده و این اثر مشمول قانون حمایت از مؤلفان، منصفان و هنرمندان ۱۳۴۸ می باشد.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
تعاریف کلی	۱۵

بخش اول: قانون مالیات‌های مستقیم

باب اول- اشخاص مشمول مالیات	۱۹
باب دوم- مالیات بر دارایی	۲۱
فصل اول: مالیات سالانه املاک	۲۱
فصل دوم: مالیات مستغلات مسکونی خالی	۲۱
فصل سوم: مالیات بر اراضی بایر	۲۱
فصل چهارم: مالیات بر ارث	۲۱
فصل پنجم: حق تمبر	۲۸
باب سوم - مالیات بر درآمد	۳۱
فصل اول- مالیات بر درآمد املاک	۳۱
فصل دوم- مالیات بر درآمد کشاورزی	۴۱
فصل سوم- مالیات بر درآمد حقوق	۴۲
فصل چهارم- مالیات بر درآمد مشاغل	۴۶
فصل پنجم- مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی	۵۴
فصل ششم- مالیات درآمد اتفاقی	۶۳
فصل هفتم- مالیات بر جمع درآمد ناشی از منابع مختلف	۶۶
باب چهارم - در مقررات مختلفه	۶۷

۴ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

فصل اول معافیت‌ها	۶۷
فصل دوم- هزینه‌های قابل قبول و استهلاک	۸۱
فصل سوم- قرائن و ضرایب مالیاتی	۸۶
فصل چهارم- مقررات عمومی	۸۷
فصل پنجم- وظایف مؤدیان	۹۷
فصل ششم - وظایف اشخاص ثالث	۱۰۰
فصل هفتم- تشویقات و جرایم مالیاتی	۱۰۴
فصل هشتم- ابلاغ	۱۰۹
فصل نهم- وصول مالیات	۱۱۱
باب پنجم - سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی	۱۱۵
فصل اول- مراجع تشخیص مالیات و وظایف و اختیارات آنها	۱۱۵
فصل دوم- ترتیب رسیدگی	۱۲۰
فصل سوم- مرجع حل اختلاف مالیاتی	۱۲۳
فصل چهارم- شورای عالی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن	۱۲۷
فصل پنجم- هیأت عالی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن	۱۳۰
فصل ششم- دادستانی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن	۱۳۱

بخش دوم: دستورالعمل‌ها، آئین‌نامه‌ها و ضامم

قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی	۱۴۳
بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی، نهادهای	
انقلاب اسلامی و استانداریهای سراسر کشور	۱۴۵
اجرای تبصره ۲ ماده ۲	۱۴۶
آئین نامه اجرائی موضوع تبصره ماده ۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم	۱۴۸
اجرای صحیح ماده (۵۴)	۱۴۹
در ارتباط با تبصره ۵ ماده ۵۹	۱۵۱
مالیات املاک بخش دولتی	۱۵۴

۵	فهرست مطالب
۱۵۵	مالیات بر درآمد اجاره
۱۵۶	بخشنامه
	عدم کسر مالیات تکلیفی موضوع تبصره (۹) ماده (۵۳) از مال الاجاره‌های
۱۵۶	پرداختی به اشخاص موضوع ماده (۲)
۱۵۷	معافیت درآمد اجاره واحدهای ۱۵۰ متری
	مالیات حقوق و تکلیفی اشخاص حقیقی که مبادرت به ساخت ساختمان
۱۵۸	در املاک خود می نمایند
۱۵۹	مالیات بردرآمد اجاره
۱۶۰	محاسبه مالیات مشاغل
۱۶۰	مالیات دفاتر اسناد رسمی
۱۶۱	تصویب‌نامه در خصوص نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل
۱۶۳	ضوابط اجرائی ارزش اجاری عملکرد سال ۱۳۹۲ املاک شهر تهران
۱۶۸	معافیت مالیات حقوق آزادگان
۱۶۸	معافیت مالیات حقوق آزادگان
	مالیات بردرآمد حقوق اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاه آزاد و
۱۶۹	شهرداری‌ها
	نحوه محاسبه و مطالبه مالیات قراردادهای پژوهشی با دانشگاه‌ها و مراکز
۱۷۲	آموزش عالی
۱۷۳	تفسیر قانونی ماده ۷۰ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶
	آئین نامه مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه
	ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورتهای مالی نهائی موضوع تبصره
۱۷۳	۲ ماده ۹۵ اصلاحی با آخرین الحاقی مورخ ۸۴/۴/۱۲
۱۸۰	ضوابط اجرایی مشمولین بند (ج) ماده (۹۵)
۱۸۲	صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه در سال ۱۳۸۲
۱۸۳	صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه در سال ۱۳۸۲
۱۸۴	بخش‌نامه‌های موضوع ماده ۱۰۴

- ۱۸۸ ..... معافیت از عوارض و مالیات درآمد صادراتی شرکت‌های حمل و نقل
- ۱۸۹ ..... مالیات شرکتهای ساختمانی
- ۱۹۰ ..... بخش‌نامه‌های موجود ماده ۱۰۵
- ۱۹۵ ..... تسهیم هزینه نسبت به درآمدهای معاف و غیرمعاف
- ۱۹۵ ..... موارد حسابرسی مالیاتی بخشنامه ۴۵۳۰/۴۰۴۱۸ - ۱۱۱
- ۱۹۸ ..... تصویب‌نامه اجرای بند «ب» ماده ۱۰۷
- ..... صورتجلسه مورخ ۱۳۹۰/۹/۸ شورایعالی مالیاتی در مورد تغییر
کارفرمایان قراردادها
- ۱۹۹ ..... آئین نامه ذخایر فنی مؤسسات بیمه موضوع تبصره یک ماده ۱۰۹
- ۲۰۰ ..... آئین نامه اجرایی بند «ز» ماده (۱۱۱) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم ...
- ۲۰۴ ..... ضوابط اجرایی موضوع تبصره ۴ ماده ۱۳۲ اصلاحی قانون مالیات‌های
مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷
- ۲۰۶ ..... بخشنامه شهرهای با جمعیت سیصدهزار نفر
- ۲۰۷ ..... معافیت مالیاتی واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات
- ۲۰۷ ..... بخش‌نامه ۳ در هزار اتاق بازرگانی
- ۲۰۸ ..... «آیین نامه اجرایی ماده (۱۳۴) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم -
مصوب ۱۳۸۰»
- ۲۰۸ ..... نحوه‌ی اجرای مقررات ماده ۱۳۷ قانون مالیات‌های مستقیم در مورد
هزینه‌های پزشکی
- ۲۱۱ ..... دستورالعمل اجرایی ماده (۱۳۸)
- ۲۱۲ ..... ضوابط اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۳۸ الحاقی موضوع بند ب ماده ۶
قانون
- ۲۱۵ ..... اجرای اصولی ماده ۱۳۸
- ۲۱۷ ..... نظارت مالیاتی مؤسسات عام‌المنفعه
- ۲۱۸ ..... معافیت مالیاتی موضوع تبصره «۱» ماده «۱۳۹»
- ۲۱۹ ..... دستورالعمل اجرایی موضوع تبصره «۱» ماده «۱۳۹»
- ۲۲۰ .....

فهرست مطالب ۷

- ۲۲۲ ..... «آئین نامه اجرایی موضوع تبصره (۳) ماده (۱۳۹)»
- ۲۲۷ ..... دستورالعمل موضوع ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی تبصره (۳) ماده ۱۳۹ ..... دستورالعمل نحوه برخورداری مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه از معافیت موضوع بند (ط) ماده ۱۳۹ ..... ۲۲۹
- ۲۳۳ ..... تسلیم خلاصه عملیات موضوع ماده ۱۷ آیین نامه تحریر دفاتر ..... نحوه اجرای مقررات بند الف ماده ۴ قانون موسوم به تجمیع عوارض مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ ..... ۲۳۵
- ۲۳۶ ..... قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها ۲۴۰
- ۲۴۰ ..... قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران ۲۴۱
- ۲۴۱ ..... تأسیس و بهره برداری و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی ۲۴۱
- ۲۴۱ ..... بخشنامه در خصوص درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی ۲۴۱
- ۲۴۱ ..... دارنده وسائط نقلیه عمومی ..... احتساب یا عدم احتساب اندوخته‌ها و مانده سود سنواتی حاصل از منابع معاف از مالیات در مأخذ محاسبه مالیات ۲۴۲
- ۲۴۲ ..... مکاتبات ادارات مالیاتی با حسابدار رسمی ..... موضوع: مکاتبات با حسابدار رسمی ۲۴۳
- ۲۴۴ ..... ایجاد ۲۹ شهرک صنعتی در یازده استان کشور و یک مجتمع فناوری ..... ماده ۱۱۳ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی- اجتماعی ۲۴۵
- ۲۴۵ ..... تصویب نامه موضوع آئین نامه اجرائی ماده ۱۴۴ ..... پذیرش هزینه‌های معوق پرداختنی موضوع بندهای ۱۷ و ۱۸ ماده ۱۴۸ ... ۲۴۶
- ۲۴۶ ..... آیین نامه اجرایی مقررات جزء « ه » بند (۲) ماده ۱۴۸ ..... آئین نامه اجرایی بند (۸) ماده (۱۴۸) ۲۴۷
- ۲۴۷ ..... آیین نامه اجرایی احراز شروط سه گانه موضوع بند (۹) ماده ۱۴۸ ..... اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ ..... ۲۴۸
- ۲۴۸ ..... آیین نامه اجرائی موضوع بند (۱۱) ماده ۱۴۸ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ ..... ۲۴۹

..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

- قبول هزینه‌های B.O.T ۲۵۰
- آئین نامه اجرائی هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت بند «ب» ماده ۱۴۸ ..... ۲۵۴
- جدول استهلاك موضوع ماده ۱۵۱ ..... ۲۵۵
- جدول دارائیهای قابل استهلاك ۲۶۰
- «جدول اصلاحی استهلاك موضوع ماده (۱۵۱) قانون ۲۷۳
- جدول استهلاكات بانكها ۲۷۹
- دستورالعمل استهلاكات اموال و دارائیهای بانك (موضوع بند د ماده ۳۳ ..... ۲۷۹
- قانون پولی و بانكى كشور) ۲۷۹
- ذخیره مطالبات مشكوك الوصول بانكها ۲۸۰
- ذخیره استهلاك بانكها ۲۸۱
- حساب سرقفلى و استهلاك آن ۲۸۱
- آئین نامه اجرائی ماده ۱۶۵ ..... ۲۸۲
- ضوابط اجرائی ماده ۱۷۲ ..... ۲۹۰
- مؤسسات مشمول ماده (۱۷۲) قانون مالیاتهای مستقیم ۲۹۲
- آئین نامه موضوع ماده ۱۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم و تبصره آن ۲۹۳
- ضوابط اجرائی تبصره ماده ۱۸۶ ..... ۲۹۵
- بخشش جرائم مالیاتی ۲۹۷
- سقف بخشودگی جرائم ۲۹۸
- اصلاحیه آیین نامه اجرائی موضوع ماده ۲۱۸ ..... ۲۹۸
- اجرای ماده ۲۴۲ ..... ۳۱۶
- آیین نامه نحوه پرداخت حق الزحمه هیأت‌های حل اختلاف ماده ۲۴۴ ..... ۳۱۸
- جدول مقایسه‌ای بخشی از مزیت‌های قانونی ۳۱۹
- منطقه آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی ۳۱۹
- از قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی ۳۲۰
- معافیت مالیاتی حقوق بگیران مناطق آزاد ۳۲۱
- معافیت مالیاتی مناطق آزاد ۳۲۲

فهرست مطالب ۹

۳۲۴	حق تمبر موضوع ماده ۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم در مناطق آزاد تجاری ....
۳۲۵	معافیت مالیات در مناطق آزاد تجاری .....
۳۲۷	صدور خدمات فنی - مهندسی .....
۳۲۷	معافیت صادرات خدمات فنی و مهندسی .....
۳۲۸	معافیت صادرات خدمات .....
	رأی هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی موضوع شعب شرکتهای خارجی
۳۲۹	در ایران .....
۳۳۰	آئین نامه اجرائی موضوع ماده (۱۳۸) قانون برنامه سوم توسعه .....
۳۳۴	معافیت اقساط وام مسکن .....
۳۳۴	تسویه حساب با پیمانکاران طرحهای عمرانی .....
۳۳۵	موضوع: ماده ۱۴۸ معافیت سود تسهیلات سرمایه گذاریهای خارجی .....
۳۳۵	مأخذ محاسبه سه در هزار سهم اتاق بازرگانی .....
	آیین نامه اجرایی ماده (۶۲) قانون برنامه سوم و ماده (۷) قانون برنامه
۳۳۶	چهارم .....
	تجدید ارزیابی دارائیهای ثابت شرکتهای مفاد بند (ک) ماده (۷) قانون
۳۳۷	برنامه چهارم توسعه اقتصادی .....
۳۳۷	معافیت تجدید ارزیابی دارائیهای شرکتهای دولتی .....
۳۳۸	تجدید ارزیابی .....
۳۳۹	تجدید ارزیابی دارائیهای ثابت در سال ۱۳۹۰ .....
۳۳۹	آیین نامه اجرایی جزء «ب» بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ .....
	ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی جزء «ب» بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰
۳۴۴	کل کشور در خصوص تجدید ارزیابی داراییها .....
	بخشنامه اصلاح آیین نامه اجرایی جزء (ب) بند ۷۸ قانون بودجه سال
۳۴۵	۱۳۹۰ کل کشور .....
	آیین نامه اجرایی ماده (۱۷) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و
۳۴۶	اصلاح ماده (۱۰۴) .....

۱۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

- آیین‌نامه اجرایی بند (۳۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور ۳۴۸
اصلاحیه تصویب نامه‌های مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۸ و مورخ ۱۳۹۲/۶/۳۰ هیات
محترم وزیران در خصوص تجدید ارزیابی داراییها ۳۵۱
نحوه محاسبه مالیات شعب و نمایندگی شرکتهای خارجی ۳۵۲
مالیات شعب خارجی ۳۵۷
فرم گواهی میزان درآمد کمیسیونری / نمایندگی / کارمزد و... ..... ۳۶۲
احکام مالیاتی مندرج در برنامه پنجم توسعه اجتماعی - اقتصادی ۳۶۳
قابل اجرا از سال ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۳۹۴ ..... ۳۶۳
احکام مالیاتی مندرج در قانون برنامه چهارم توسعه ۳۶۸
احکام مالیاتی قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات
مالی دولت (۲) ۳۷۳
قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی مصوب ۱۳۸۸/۹/۲۵ ..... ۳۷۹
احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ ..... ۳۸۰
احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۳ ..... ۳۸۵
احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ ..... ۳۹۲
احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ ..... ۳۹۶
ماده ۲۶ الحاقی (از قانون رفع موانع تولید مصوب ۱۳۹۴) ۴۰۱
احکام مالیاتی بانک‌ها مندرج در قانون رفع موانع تولید مصوب ۱۳۹۴ ..... ۴۰۲
آیین‌نامه اجرایی بند (پ) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید ۴۰۴
مالیات قراردادهای فاینانس ۴۰۶
اداره کل مالیات بر شرکتهای معافیت مالیاتی خدمات مهندسی قراردادهای
فاینانس ۴۰۸
مالیات سود و کارمزد پرداختی به بانکهای خارجی ۴۰۹
بخشنامه اصلاحی در ارتباط با تبصره ۴ ماده ۱۰۴ ..... ۴۰۹
مالیات سود و کارمزد پرداختی به بانکهای خارجی ۴۱۰
نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالا و خدمات عمومی سنوات ۹۴-۱۳۹۲ ..... ۴۱۳

فهرست مطالب ۱۱

عدم تسری معافیت مالیاتی موضوع مواد ۱۳۲ و ۱۳۸ به موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و یا بخش عمومی غیر دولتی	۴۱۴
اصلاحیه ضوابط اجرایی موضوع تبصره «۳» ماده «۱۳۸»	۴۱۵
پذیرش سود و کارمزد تسهیلات مالی خارجی به عنوان هزینه قابل قبول . رأی شورای عالی مالیاتی در خصوص هزینه سود سپرده پرداختی مؤسسات مالی فاقد مجوز فعالیت از بانک مرکزی	۴۱۷
هزینه‌های مالی قابل قبول شرکتهای ایران خودرو و سایپا	۴۱۷
آیین‌نامه اجرایی ماده(۹) قانون حمایت از شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان .	۴۱۸
دستورالعمل اجرائی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم	۴۲۰
موارد عدم شمول دستورالعمل اجرائی ماده ۱۶۹ مکرر	۴۲۷
روش درصد پیشرفت کار در راستای دستورالعمل اجرائی ماده ۱۶۹ مکرر	۴۲۸
بخشنامه اداری	۴۲۹
رفع ابهام در خصوص صورتحساب فروش کالا و عرضه خدمات	۴۳۰
برخی موارد با اهمیت قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم سال ۱۳۹۳ .	۴۳۰
دستورالعمل رسیدگی به حساب تعدیلات سنواتی	۴۳۳
پیوست	۴۳۴
رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری	۴۳۹
بخشنامه ابلاغ تصویب نامه شماره ۱۲۲۴۴/ت/۴۷۲۶۷/ک مورخ ۹۱/۱/۲۸	
وزیران عضو کار گروه مسکن	۴۴۱
بخشنامه ادغام شرکتهای موضوع ماده ۱۱۱ قانون مالیاتهای مستقیم و بند(الف) ماده ۱۰۵ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه ...	۴۴۲
خلاصه گردش ارسال اظهارنامه مالیاتی تشویقات و جرائم مالیاتی	۴۴۳
تشویقات مالیاتی	۴۴۴
جرائم مالیاتی	۴۴۵
انواع اظهارنامه‌های مالیاتی و مواعد قانونی تسلیم آنها	۴۴۶
مواعد تسلیم اظهارنامه	۴۴۶

۱۲ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

- ۴۴۷ ..... مواعد پرداخت مالیات‌های تکلیفی
- ۴۴۸ ..... جرائم مالیاتی
- ۴۴۹ ..... تشویقات و بخشودگی مالیاتی
- ۴۴۹ ... ۱۳۹۴ ..... فهرست معافیت‌های مالیاتی طبق قانون مالیات‌های مستقیم مصوب
- ۴۵۲ ..... جدول مقایسه مالیات شرکتهای دولتی و خصوصی
- ۴۵۳ ..... جدول مالیات بردرآمد
- ۴۵۴ ..... تصویب نامه در خصوص تعیین مناطق محروم و کمتر توسعه یافته
- ۴۷۷ ..... قانون مبارزه با پولشویی
- ۴۸۰ ..... منابع و مآخذ

مقدمه

«فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم»

مالیات علاوه برآنکه یک نوع هزینه اجتماعی است که شهروندان به منظور اداره امور جامعه، رشد و توسعه کشور می‌پردازند. ابزار اصلی دولت‌ها در جهت گیری نظام اقتصادی به شمار می‌رود. تا پیش از تصویب اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران و اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، حسابداران کشور آشنایی با قانون مالیات‌ها را به عنوان یکی از وظایف خود تلقی می‌کردند اما پس از تصویب اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ با توجه به مسئولیت قانونی حسابداران رسمی در چارچوب قانون مالیات‌های مستقیم ضرورت توجه جدی و اساسی حسابداران رسمی به قانون مالیات‌ها دو چندان گردید. بر همین اساس «مؤسسه حسابرسی و خدمات مالی دایا رهیافت» بر آن است که مجموعه قوانین مالی - محاسباتی و تجاری کشور را برای استفاده حسابداران رسمی و سایر علاقمندان فراهم آورد بطوری که جنبه کاربردی آن بتواند به عنوان راهنمای عملی خوانندگان قرار گیرد.

در این کتاب اصلاحات مصوب تیرماه ۱۳۹۴ قانون مالیات‌های مستقیم و همچنین موارد مالیاتی قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۹ و سایر موارد جایگزینی یا حذف و الحاق مواد و تبصره و عبارات، در صفحات مربوطه توضیح داده شده است. کتاب در دو بخش تنظیم که بخش اول آن متن مواد قانون مالیات‌های مستقیم و بخش دوم آن شامل بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌های کاربردی است که به ترتیب شماره مواد قانونی مربوطه تنظیم شده‌اند. خوانندگان و مؤدیان محترم مالیاتی آگاه هستند که تعداد بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مالیاتی بسیار زیاد است و جنبه کاربردی برخی از آنها بسیار محدود است لذا «مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دایا رهیافت» با توجه به جنبه کاربردی آن تعداد از بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌ها

و همچنین مفاد مالیاتی قانون بودجه سنوات ۹۴-۱۳۹۱ و قوانین برنامه چهارم و پنجم توسعه را که ضروری تشخیص داده در بخش دوم کتاب جای داده است. مسئولیت تدوین کتاب بر عهده آقای غلامحسین دوانی بوده که بدینوسیله از تلاش ایشان قدردانی می‌شود. امید است مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دابارهیافت در راستای مسئولیت‌های اجتماعی و حرفه‌ای با انتشار این کتاب گامی مؤثر در جهت استفاده هر چه مطلوبتر از «قانون مالیات‌های مستقیم» و «گزارشات حسابرسی مالیاتی» برداشته باشد و در این میان همچنان از اظهارنظرهای سازنده همکاران حسابدار رسمی، حسابداران و حسابرسان، استادان، مدرسان و خوانندگان محترم بهره‌مند شویم.

علی امانی

مدیر عامل مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت دابارهیافت

تعاریف کلی

به نقل از قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ *

ماده ۲- وزارتخانه واحد سازمانی مشخص است که به موجب قانون، به این عنوان شناخته شده و یا بشود.

ماده ۳- مؤسسه دولتی واحد سازمانی مشخص است که به موجب قانون ایجاد و زیر نظر یکی از قوای سه‌گانه اداره می‌شود و عنوان وزارتخانه ندارد، نهاد ریاست جمهوری نیز مؤسسه دولتی شناخته می‌شود.

ماده ۴- شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد شود یا به موجب قانون و یا دادگاه صالح، ملی شده و یا مصادره شده و به عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت که از طریق سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام تجاری آن متعلق به دولت است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

تبصره - شرکت‌هایی که از طریق مضاربه و مزارعه و امثال اینها، به منظور به کار انداختن سپرده‌های اشخاص نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه ایجاد شده یا می‌شوند، از نظر این قانون شرکت دولتی شناخته نمی‌شوند.

ماده ۵- مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی از نظر این قانون، واحدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون به منظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی دارد تشکیل شده و یا می‌شود.

مستخرجه از قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب (۱۳۸۶/۷/۸)

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- وزارتخانه: واحد سازمانی مشخصی است که تحقق یک یا چند هدف از اهداف دولت را برعهده دارد و به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و توسط وزیر اداره می‌گردد.

ماده ۲- مؤسسه دولتی: واحد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون ایجاد شده یا می‌شود و با داشتن استقلال حقوقی، بخشی از وظایف و اموری را که بر عهده یکی از

قوای سه‌گانه و سایر مراجع قانونی می‌باشد انجام می‌دهد .
کلیه سازمانهایی که در قانون اساسی نام برده شده است در حکم مؤسسه دولتی شناخته می‌شود.

ماده ۳- مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی: واحد سازمانی مشخصی است که دارای استقلال حقوقی است و با تصویب مجلس شورای اسلامی ایجاد شده یا می‌شود و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) بودجه سالانه آن از محل منابع غیردولتی تأمین گردد و عهده‌دار وظایف و خدماتی است که جنبه عمومی دارد.

ماده ۴- شرکت دولتی: بنگاه اقتصادی است که به موجب قانون برای انجام قسمتی از تصدی‌های دولت به موجب سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری جزء وظایف دولت محسوب می‌گردد، ایجاد و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آن متعلق به دولت می‌باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی منفرداً یا مشترکاً ایجاد شده مادام که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به واحدهای سازمانی فوق‌الذکر باشد شرکت دولتی است.

تبصره ۱- تشکیل شرکتهای دولتی تحت هر یک از عناوین فوق‌الذکر صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است، همچنین تبدیل شرکتهایی که سهام شرکتهای دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است با افزایش سرمایه به شرکت دولتی ممنوع است .

تبصره ۲- شرکتهایی که به حکم قانون یا دادگاه صالح، ملی و یا مصادره شده و شرکت دولتی شناخته شده یا می‌شوند، شرکت دولتی تلقی می‌گردند.

تبصره ۳- احکام «شرکتهای دولتی» که در این قانون ذکر شده بر کلیه شرکتهایی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نیز اعمال خواهد شد.

ماده ۵- دستگاه اجرائی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکتهای دولتی و کلیه دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانکها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرائی نامیده می‌شوند.

بخش اول
قانون مالیاتهای مستقیم

قانون مالیاتهای مستقیم و قانون اصلاح موادی از
قانون مالیاتهای مستقیم مجلس شورای اسلامی
مشمول بر اصلاحات مورخ ۱۳۹۴/۴/۳۱

باب اول- اشخاص مشمول مالیات

ماده ۱

اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می‌باشند:

- ۱- کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران طبق مقررات باب دوم.
- ۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌نماید.
- ۳- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌کند.
- ۴- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌کند.
- ۵- هر شخص غیر ایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌نماید و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمک‌های فنی و یا واگذاری فیلم‌های سینمایی (که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها می‌گردد) از ایران تحصیل می‌کند.

ماده ۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون نیستند:

- ۱- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی؛
- ۲- دستگاه‌هایی که بودجه آنها وسیله دولت تأمین می‌شود

۳- شهرداری‌ها

۴- بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف

حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (اصلاحی ۱۳۹۴)

تبصره ۱- شرکتهایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص و مؤسسه‌های مذکور در بندهای فوق باشد، سهم درآمد یا سود آنها مشمول حکم این ماده نخواهد بود. حکم این تبصره مانع استفاده شرکت‌های مزبور از معافیت‌های مقرر در این قانون، حسب مورد، نیست.

تبصره ۲- درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی از قبیل فعالیت‌های صنعتی، معدنی، تجاری، خدماتی و سایر فعالیت‌های تولیدی برای اشخاص موضوع این ماده، که به نحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می‌شود، در هر مورد به طور جداگانه به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مشمول مالیات خواهد بود. مسئولان اداره امور در این گونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام دادن تکالیف مربوط طبق مقررات این قانون خواهند بود، در غیر اینصورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

تبصره ۳- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

باب دوم - مالیات بر دارایی

فصل اول: مالیات سالانه املاک

مواد ۳ تا ۹ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

فصل دوم: مالیات مستغلات مسکونی خالی*

مواد ۱۰ و ۱۱ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

فصل سوم: مالیات بر اراضی بایر*

مواد ۱۲ تا ۱۶ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

فصل چهارم: مالیات بر ارث

ماده ۱۷ (اصلاحی ۱۳۹۴)

اموال و دارایی‌هایی که در نتیجه فوت شخص اعم از فوت واقعی یا فرضی انتقال می‌یابد، به شرح زیر مشمول مالیات است:

- ۱ - نسبت به سپرده‌های بانکی، اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار به استثنای موارد مندرج در بند (۲) این ماده و سودهای متعلق به آنها و همچنین سود سهام و سهم‌الشرکه تا تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت و یا پرداخت و تحویل به آنها به نرخ سه درصد (۳٪).
- ۲ - نسبت به سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم آنها یک و نیم (۱/۵) برابر نرخ‌های مذکور در تبصره (۱) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳ مکرر) این قانون طبق مقررات مزبور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراثت.
- ۳ - نسبت به حق‌الامتیاز و سایر اموال و حقوق مالی که در بندهای مذکور به آنها تصریح نشده است، به نرخ ده درصد (۱۰٪) ارزش روز در تاریخ تحویل یا ثبت انتقال به نام وراثت.

- ۴- نسبت به انواع وسایل نقلیه موتوری، زمینی، دریایی و هوایی به نرخ دو درصد (۰.۲٪) بهای اعلامی توسط سازمان امور مالیاتی کشور در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.
- ۵- نسبت به املاک و حق واگذاری محل یک و نیم (۱/۵) برابر نرخ‌های مذکور در ماده (۵۹) این قانون به مأخذ ارزش معاملاتی املاک و یا به مأخذ ارزش روز حق واگذاری حسب مورد، در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث.
- ۶- نسبت به اموال و دارایی‌های متعلق به متوفای ایرانی که در خارج از کشور واقع شده است پس از کسر مالیات بر ارثی که از آن بابت به دولت محل وقوع اموال و دارایی‌ها پرداخت شده است به نرخ ده درصد (۱۰٪) ارزش ماترک که مأخذ محاسبه مالیات بر ارث در کشور محل وقوع مال قرار گرفته است. در صورت عدم شمول مالیات بر ارث در کشور مزبور به مأخذ ارزش روز انتقال یا تحویل به نام وارث.
- تبصره ۱- محاسبه و اخذ مالیات بر ارث در مورد متوفیان قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون اعم از اینکه پرونده مالیاتی برای آنها تشکیل شده یا نشده باشد، مشمول حکم این ماده نخواهد بود.
- تبصره ۲- نرخ‌های مذکور در این ماده مربوط به وراث طبقه اول است. در صورتی که وراث طبقه دوم و سوم باشند، نرخ‌های مذکور در این ماده به ترتیب دو و چهار برابر خواهد شد.
- تبصره ۳- در صورتی که متوفی و وراث، تبعه خارجی باشند، اموال و دارایی‌های متوفی که در ایران واقع است، مشمول مالیات به نرخ وراث طبقه اول خواهد بود.
- تبصره ۴- در مواردی که وراث سهم خود از اموال موضوع بندهای (۲)، (۴) و (۵) این ماده را به اشخاص ثالث و وراث دیگر انتقال دهند، علاوه بر مالیات بر ارث به شرح این فصل، مشمول مالیات طبق مقررات فصول مربوط خواهند بود.
- تبصره ۵- حقوق ناشی از عقود اجاره به شرط تملیک با بانک‌ها و سایر نهادهای مالی و اعتباری، نسبت به عرصه و اعیان املاک بر اساس ارزش معاملاتی در تاریخ ثبت انتقال به نام وراث محاسبه خواهد شد.

ماده ۱۸

وراث از نظر این قانون به سه طبقه تقسیم می‌شوند:

- ۱- وراث طبقه اول که عبارتند از: پدر، مادر، زن، شوهر، اولاد و اولاد اولاد.
- ۲- وراث طبقه دوم که عبارتند از: اجداد، برادر، خواهر و اولاد آنها.
- ۳- وراث طبقه سوم که عبارتند از: عمو، عمه، دایی، خاله و اولاد آنها.

ماده ۱۹ و ماده ۲۰ - حذف شدند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۲۱ (اصلاحی ۱۳۹۴)

اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و طبق قوانین یا احکام خاص، مالکی آنها سلب و یا به صورت بلاعوض در اختیار اشخاص موضوع ماده (۲) این قانون قرار گیرد، با تأیید اشخاص مزبور از شمول مالیات بر ارث خارج و در صورتی که بابت سلب مالکیت عوضی داده شود، ارزش آن عوض یا اموال سلب مالکیت شده هر کدام کمتر باشد، جزء اموال مشمول مالیات بر ارث موضوع ردیف‌های مربوط در ماده (۱۷) این قانون محسوب و مشمول مالیات خواهد بود.

ماده ۲۲ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۲۳ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۷۱)

ماده ۲۴

اموال زیر از شمول مالیات این فصل خارج است:

۱- وجوه بازنشستگی و وظیفه و پس انداز خدمت و مزایای پایان خدمت، مطالبات مربوط به خسارت اخراج، بازخرید خدمت و مرخصی استحقاقی استفاده نشده و بیمه‌های اجتماعی و نیز وجوه پرداختی توسط مؤسسات بیمه یا بیمه‌گذار و یا کارفرما از قبیل انواع بیمه‌های عمر و زندگی، خسارت فوت و همچنین دیه و مانند آنها حسب مورد که یکجا و یا بطور مستمر به ورثه متوفی پرداخت می‌گردد.

۲- اموال منقول متعلق به مضمولین بند ۴ ماده ۳۹ قرارداد وین مورخ فروردین ۱۳۴۰ و ماده (۵۱) قرارداد وین مورخ اردیبهشت ماه ۱۳۴۲ و بند (۴) ماده (۳۸) قرارداد وین مورخ اسفند ماه ۱۳۵۳ با رعایت شرایط مقرر در قرارداد مزبور با شرط معامله متقابل.

۳- اموالی که برای سازمانها و مؤسسه‌های مذکور در ماده (۲) این قانون مورد وقف یا نذر یا حبس واقع گردد به شرط تأیید سازمانها و مؤسسه‌های مذکور.

۴- اثاث‌البیت محل سکونت متوفی.

ماده ۲۵

وراث طبقات اول و دوم نسبت به اموال شهدای انقلاب اسلامی مشمول مالیات بر ارث موضوع این فصل نخواهند بود.

احراز شهادت برای استفاده از مقررات این ماده منوط به تأیید یکی از نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و یا بنیاد شهید انقلاب اسلامی حسب مورد می‌باشد.

ماده ۲۶ (اصلاحی ۱۳۹۴)

وراث متوفی (منفرداً یا مجتمعاً) یا ولی یا امین یا قیم یا نماینده قانونی آنها موظفند به منظور کسر هزینه‌های کفن و دفن در حدود عرف و عادات و واجبات مالی و عبادی در حدود قواعد شرعی و دیون محقق متوفی از ماترک موضوع ماده (۱۷) این قانون، ظرف یک سال از تاریخ فوت متوفی اظهارنامه‌ای حاوی کلیه ارقام ماترک با تعیین ارزش روز زمان فوت و تصریح مطالبات و بدهی‌ها طبق فرم نمونه مخصوصی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود به انضمام مدارک زیر به اداره امور مالیاتی صلاحیت‌دار تسلیم نماید:

- ۱- رونوشت یا تصویر گواهی شده اسناد مربوط به بدهی و مطالبات متوفی.
- ۲- رونوشت یا تصویر گواهی شده کلیه اوراقی که مثبت حق مالکیت متوفی نسبت به اموال و حقوق مالی است.
- ۳- رونوشت یا تصویر گواهی شده آخرین وصیت نامه متوفی اگر وصیت نامه موجود باشد.
- ۴- در صورتی که اظهارنامه از طرف وکیل یا قیم یا ولی داده شود رونوشت یا تصویر گواهی شده وکالتنامه یا قیم نامه.
- ۵- رونوشت یا تصویر گواهی فوت از مراجع ذی ربط اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است اظهارنامه تسلیمی در مهلت مقرر را رسیدگی و به شرح زیر اقدام کند:
  - الف- در صورتی که ارزش روز کلیه ماترک متوفی کمتر از دیون محقق متوفی، واجبات مالی و عبادی و هزینه کفن و دفن باشد، اموال و دارایی‌های متوفی مشمول مالیات موضوع ماده (۱۷) این قانون نخواهد شد و مالیات‌های پرداختی موضوع ماده (۱۷) این قانون با ارائه اسناد و مدارک مثبت به پرداخت کننده مسترد خواهد شد.
  - ب- در صورتی که ارزش ماترک بیشتر از دیون محقق متوفی، واجبات مالی و عبادی و هزینه‌های کفن و دفن باشد، در این صورت موارد مزبور به ترتیب از ارزش روز اموال و دارایی‌های موضوع بندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴) و (۵) ماده (۱۷) این قانون کسر و مازاد ماترک حسب مورد به مأخذ مقرر در ماده مزبور مشمول مالیات خواهد شد و اضافه مالیات‌های پرداختی موضوع ماده (۱۷) این قانون با ارائه اسناد و مدارک مثبت به پرداخت کننده مسترد خواهد شد.

ج- در صورتی کل ماترک یا بخشی از آن مطابق بندهای (الف) و (ب) مشمول مالیات نباشد، اداره امور مالیاتی موظف است گواهی لازم مبنی بر بلامانع بودن ثبت یا انتقال یا پرداخت یا تحویل اموال و دارایی غیرمشمول متوفی به وراث را حسب موارد مذکور در ماده (۱۷) این قانون به عنوان مراجع ذی ربط صادر نماید.

تبصره ۱- در صورتی که بدهی متوفی مستند به مدارک و اسناد مثبت قانونی بوده و اصالت آن مورد تأیید اداره امور مالیاتی صلاحیتدار قرار گیرد قابل کسر از ماترک خواهد بود.

تبصره ۲- آیین نامه اجرایی این ماده در مورد نحوه رسیدگی، ارزیابی اموال و دارایی ها و صدور گواهی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۲۷ تا ماده ۳۲ - حذف شدند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۳۳

مأموران کنسولی ایران در خارج از کشور موظفاند ظرف سه ماه از تاریخ اطلاع از وقوع فوت اتباع ایرانی مراتب را ضمن ارسال کلیه اطلاعات در مورد ماترک آنان اعم از منقول یا غیرمنقول واقع در کشور محل مأموریت خود، با تعیین مشخصات و ارزش آنها، از طریق وزارت امور خارجه به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام نمایند.

تبصره - آئین نامه اجرایی این ماده ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و امور خارجه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۴ (اصلاحی ۱۳۹۴)

اشخاص زیر مجاز نیستند قبل از اخذ گواهی پرداخت مالیات مربوط موضوع این قانون، اموال و دارایی های متوفی را به وراث یا موصی له تسلیم کنند و یا به نام آنها ثبت و یا معاملاتی راجع به اموال و دارایی های مزبور انجام دهند:

- ۱- بانک ها و سایر مؤسسات مالی و اعتباری، شرکت ها، مؤسسات، نهادهای عمومی و غیر دولتی و سایر اشخاص حقوقی دولتی و غیر دولتی که وجوه نقد یا سفته یا جواهر و یا هر نوع مال دیگر از متوفی نزد خود دارند.
- ۲- ادارات ثبت اسناد و املاک موقعی که مال غیرمنقول را به اسم وراث یا موصی له ثبت می نمایند.

- ۳- دفاتر اسناد رسمی موقعی که می‌خواهند تقسیم‌نامه یا هر نوع معامله وراثت را جمع به اموال و دارایی‌های متوفی را ثبت نمایند.
- ۴- شرکت‌هایی که متوفی در آنها مالک سهام یا سهم‌الشرکه می‌باشد.
- ۵- شرکت‌های کارگزاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سایر نهادهای مالی
- ۶- صندوق‌های دادگستری و صندوق‌های ادارات ثبت اسناد و املاک کشور.
- اشخاص مذکور در بندهای یاد شده (به استثنای اشخاص موضوع بندهای (۲) و (۶) و اشخاص موضوع بندهای (۱) و (۲) ماده (۲) این قانون) در صورت تخلف علاوه بر اینکه تا معادل ارزش مال مشمول وراثت نسبت به پرداخت مالیات و جرائم متعلق مسؤولیت تضامنی دارند، مشمول جریمه‌ای به میزان دو برابر مالیات متعلق نیز خواهند بود. در مورد بانک‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی، متخلف و شرکاء و معاونان وی در تخلف نیز مسؤولیت تضامنی خواهند داشت.
- محاکم دادگستری، ادارات اجرای احکام دادگستری، ادارات ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان اوقاف و امور خیریه و اداره سرپرستی صغار و محجورین، صندوق‌های دادگستری، صندوق‌های ادارات ثبت اسناد و املاک کشور و اشخاص موضوع بندهای (۱) و (۲) ماده (۲) این قانون در صورتی که در حیطه وظایف قانونی خود حکمی را در خصوص اموال و دارایی‌های متوفی صادر یا اجراء نمایند، موظفند رونوشت یا تصویر آن حکم را ظرف مهلت ده روز حسب مورد پس از صدور یا اجر، به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال کنند.
- کارکنان مقصر کلیه اشخاص حقوقی مذکور، در صورت عدم ارسال حکم یا عدم أخذ مفاصای مالیاتی، علاوه بر مجازات مربوط به تخلفات اداری و قانونی دستگاه مربوط به خود، مکلف به پرداخت جزای نقدی معادل دو برابر خسارت وارده به دولت با اقامه دعوی از طرف سازمان امور مالیاتی کشور به موجب حکم مراجع قضایی ذی‌ربط خواهند بود. این حکم در مورد شرکا و معاونان متخلفان مذکور نیز مجری است.
- تبصره ۱- سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند اشخاصی را که اموال موضوع بند (۱) ماده (۱۷) این قانون را نزد خود دارند مکلف نماید قبل از پرداخت یا تحویل اموال مزبور به وراثت، مالیات متعلق را کسر و تا آخر ماه بعد از پرداخت به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز و مابقی آن را به وراثت یا ذی‌نفعان دیگر پرداخت نمایند. در این صورت اشخاص مذکور مکلفند مشخصات وراثت یا ذی‌نفعان دیگر و مبالغ پرداختی را ظرف مدت مذکور به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام کنند.
- تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۵ تا ماده ۳۷ - حذف شدند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۳۸ (اصلاحی ۱۳۹۴)

اموالی که به موجب نذر یا وصیت حسب مورد به وراث منتقل می‌شود، به نرخ مذکور در ماده (۱۷) این قانون و در صورتی که به غیر وراث به استثنای اشخاص مذکور در بند (۳) ماده (۲۴) این قانون، منتقل شود مشمول مالیات بر درآمد اتفاقی خواهد بود. در مواردی که منافع مالی، مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت باشد و همچنین منافع مالی؛ که آن مال مورد وقف یا حبس است، اشخاص منتفع از منافع به استثنای اشخاص مذکور در بند (۳) ماده (۲۴) این قانون، نسبت به منافع هر سال، مشمول مالیات بر درآمد خواهند بود.

تبصره - مال مورد وصیت وقتی مشمول مالیات خواهد بود که وصیت با فوت موصی قطعی شده باشد.

ماده ۳۹ (اصلاحی ۱۳۹۴)

در مورد وقف، متولی و در مورد حبس و نذر، حبس و نذرکننده و در مورد وصیت، وصی مکلف‌اند حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی، حسب مورد، اظهارنامه‌ای روی نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود حاوی مشخصات و ارزش مال مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت به انضمام اسناد مربوطه به اداره امور مالیاتی صلاحیت دار تسلیم و رسید دریافت دارند مالیات متعلق را حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه پرداخت کنند.

تبصره - در مواردی که موضوع وقف یا حبس یا نذر یا وصیت از مصادیق بند (۳) ماده ۲۴ این قانون و یا مشمول مقررات فصل مالیات بر درآمد اتفاقی باشد متولی، یا حبس و نذرکننده، یا وصی، حسب مورد، مکلف‌اند مشخصات اموال مورد وقف یا حبس یا نذر یا وصیت و مشخصات ذینفع را روی نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود درج و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی به اداره امور مالیاتی صلاحیت دار تسلیم و رسید دریافت دارند.

ماده ۴۰ تا ماده ۴۳ - حذف شدند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

فصل پنجم: حق تمبر

ماده ۴۴

از هر برگ چک که از طرف بانکها چاپ می‌شود در موقع چاپ دویست (۲۰۰) ریال حق تمبر اخذ می‌شود.

ماده ۴۵ (اصلاحی ۱۳۹۴)

از اوراق مشروحه زیر نسبت به مبلغ آنها معادل نیم در هزار حق تمبر اخذ می‌شود: برات، فته طلب (سفته) و نظایر آنها.
تبصره - حق تمبر مقرر در این ماده بابت کمتر از هزار ریال معادل حق تمبر هزار ریال خواهد بود.

ماده ۴۶

از کلیه اسناد تجاری قابل انتقال که در ایران صادر و یا معامله و مورد استفاده قرار داده می‌شود (باستثنای اوراق مذکور در مواد ۴۵ و ۴۸ این قانون) و اسناد کاشف از حقوق مالکیت نسبت به مال التجاره از قبیل بارنامه دریایی و هوایی و همچنین اوراق بیمه مال التجاره پنج هزار (۵۰۰۰) ریال و بارنامه زمینی و صورت وضعیت مسافری یک هزار (۱۰۰۰) ریال حق تمبر دریافت خواهد شد. مؤسسه‌های حمل و نقل مسئول تنظیم دقیق بارنامه هستند و باید هویت و نشانی صحیح صاحب کالا و سایر اطلاعات مربوط را در آن درج نمایند و نسخ کافی اوراق مذکور را حداقل تا پنج سال از تاریخ صدور نگاهداری کنند.

تبصره - از اوراق و مدارک زیر به شرح مقرر در این تبصره حق تمبر اخذ می‌شود:

- ۱- از کارت معافیت هر یک از مشمولان که به انحای مختلف از انجام دادن خدمت وظیفه معاف می‌شوند، بابت صدور کارت معافیت مذکور، مبلغ ده هزار (۱۰/۰۰۰) ریال.
- ۲- از هرگونه گواهینامه رانندگی بین‌المللی مبلغ پنجاه هزار (۵۰۰۰۰) ریال.
- ۳- از هر پلاک ترانزیت انواع خودرو و همچنین از شماره‌گذاری هر وسیله نقلیه که به صورت موقت وارد کشور می‌شود مبلغ دویست هزار (۲۰۰/۰۰۰) ریال.
- ۴- از گواهینامه رانندگی انواع خودرو به ازای هر سال مدت اعتبار مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال.
- ۵- از کارنامه و گواهینامه دانش‌آموزان دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه مبلغ یک هزار (۱۰۰۰) ریال.
- ۶- از دانشنامه و گواهی دانشنامه کردانی، کارشناسی ارشد، دکترا و بالاتر مبلغ ده هزار (۱۰/۰۰۰) ریال.

- ۷- از گواهی ارزش تحصیلی دوره‌های ابتدایی، راهنمایی و متوسطه خارجی مبلغ بیست هزار (۲۰/۰۰۰) ریال.
- ۸- از گواهی ارزش تحصیلی دوره‌های فنی و حرفه‌ای و دانشگاهی خارجی مبلغ پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال.
- ۹- از پروانه مامایی یا مدرک تحصیلی دوره کاردانی و دندانپزشکی تجربی مبلغ بیست هزار (۲۰/۰۰۰) ریال.
- ۱۰- از پروانه مشاغل پزشکی، دندانپزشکی، پیراپزشکی، دامپزشکی و داروسازی مبلغ یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال.
- ۱۱- از جواز تأسیس کارت شناسایی واحدهای تولیدی و معدنی، کارت بازرگانی، پروانه وکالت و کارشناسی و سایر پروانه‌های کسب و کار، بابت صدور مبلغ یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال و بابت تجدید آنها مبلغ پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال.

ماده ۴۷

- از کلیه قراردادهای و اسناد مشابه آنها به شرح زیر که بین بانکها و مشتریان آنها مبادله یا از طرف مشتریان تعهد می‌شود، در صورتی که در دفاتر اسناد رسمی ثبت نشود، معادل ده (۱۰/۰۰۰) هزار ریال حق تمبر اخذ می‌شود:
- ۱- برگ قبول شرایط عمومی حساب جاری.
  - ۲- قرارداد وام یا عطای تسهیلات از هر نوع که باشد و نیز اوراق و فرم‌های تعهدآوری که بانکها به نام‌های مختلف در موقع انجام معاملات به امضای مشتریان خود می‌رسانند.
  - ۳- قراردادهای انواع سپرده‌های سرمایه گذاری.
  - ۴- وکالت نامه‌های بانکی که در دفتر بانک تنظیم می‌شود و مشتریان حق امضای خود را به دیگری واگذار می‌نمایند.
  - ۵- قراردادهای دیگری که بین بانکها و مشتریان منعقد می‌شود و طرفین تعهدات و مسئولیت‌هایی که به عهده می‌گیرند و به امور مذکور در این ماده مرتبط می‌شود.
  - ۶- ضمانت نامه‌های صادره از طرف بانکها.
  - ۷- تقاضای صدور ضمانت نامه در صورتی که تقاضا از طرف بانک قبول شده و ضمانت نامه صادر گردد.
  - ۸- تقاضای گشایش اعتبار اسنادی برای داخله ایران یا برای کشورهای خارج در صورتی که تقاضا از طرف بانک قبول شده و اعتبار اسنادی گشایش یابد.

ماده ۴۸ (اصلاحی ۱۳۹۴)

سهام و سهم‌الشرکه کلیه شرکتهای ایرانی موضوع قانون تجارت به استثنای شرکتهای تعاونی بر اساس ارزش اسمی سهام یا سهم‌الشرکه به قرار نیم در هزار مشمول حق تمبر خواهد بود. کسور صد (۱۰۰) ریال هم صد (۱۰۰) ریال محسوب می‌شود. (اصلاحی ۱۳۹۴)

تبصره - حق تمبر سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌ها باید ظرف دو ماه از تاریخ ثبت قانونی شرکت و در مورد افزایش سرمایه و سهام اضافی از تاریخ ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکت‌ها از طریق ابطال تمبر پرداخت شود. افزایش سرمایه در مورد شرکت‌هایی که قبلاً سرمایه خود را کاهش داده‌اند تا میزانی که حق تمبر آن پرداخت شده است مشمول حق تمبر مجدد نخواهد بود.

(مستخرجه از ماده ۲۲ قانون رفع موانع تولید رقابتی مصوب ۱۳۹۴):

شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران که از محل آورده نقدی یا مطالبات حال شده سهامداران افزایش سرمایه می‌دهند، از پرداخت حق تمبر موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره آن معاف می‌باشند.

ماده ۴۹

در صورتی که اسناد مشمول حق تمبر موضوع مواد (۴۵ و ۴۶ و ۴۷ و ۴۸) این قانون در ایران صادر شده باشد صادرکنندگان باید تمبر مقرر را بر روی آنها الصاق و ابطال نمایند و هر گاه اسناد مذکور در خارج از کشور صادر شده باشد اولین شخصی که اسناد مزبور را متصرف می‌شود باید قبل از هر نوع امضاء اعم از ظهنویسی یا معامله یا قبولی یا پرداخت به ترتیب فوق عمل نماید و در هر صورت کلیه مؤسسات یا اشخاصی که در ایران اسناد مذکور را معامله یا دریافت یا تأدیه می‌نمایند متضامناً مسئول پرداخت حقوق مقرر خواهند بود.

ماده ۵۰

وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است سفته و برات و بارنامه و اوراق دیگر مشمول حق تمبر را چاپ و دردسترس متقاضیان بگذارد. وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند در مواردی که مقتضی بداند به جای الصاق و ابطال تمبر به دریافت حق تمبر در قبال صدور قبض مالیات اکتفا نماید.

ماده ۵۱

در صورت تخلف از مقررات این فصل، متخلف علاوه بر اصل حق تمبر معادل دو برابر آن جریمه خواهد شد.

باب سوم - مالیات بر درآمد

فصل اول - مالیات بر درآمد املاک

ماده ۵۲

درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیه‌های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد املاک می‌باشد.

ماده ۵۳

درآمد مشمول مالیات املاکی که به اجاره واگذار می‌گردد عبارت است از کل مال الاجاره، اعم از نقدی و غیر نقدی، پس از کسر بیست و پنج درصد بابت هزینه‌ها و استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره.

درآمد مشمول مالیات در مورد اجاره دست اول املاک مورد وقف یا حبس بر اساس این ماده محاسبه خواهد شد.

در رهن تصرف، رهن طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود. هرگاه موجر مالک نباشد، درآمد مشمول مالیات وی عبارت است از مابه‌التفاوت اجاره دریافتی و پرداختی بابت ملک مورد اجاره.

حکم این ماده در مورد خانه‌های سازمانی متعلق به اشخاص حقوقی در صورتی که مالیات آنها طبق دفاتر قانونی تشخیص شود جاری نخواهد بود.

تبصره ۱- محل سکونت پدر یا مادر یا همسر یا فرزند یا اجداد و همچنین محل سکونت افراد تحت تکفل مالک اجاری تلقی نمی‌شود مگر اینکه به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می‌شود. در صورتی که چند مسکونی محل سکونت مالک و یا افراد مزبور باشد یک واحد برای سکونت مالک و یک واحد مسکونی برای هر یک از افراد مذکور به انتخاب مالک از شمول مالیات موضوع این بخش خارج خواهد بود.

تبصره ۲- املاکی که مجاناً در اختیار سازمانها و مؤسسات موضوع ماده ۲ این قانون قرار می‌گیرد غیر اجاری تلقی می‌شود.

تبصره ۳- از نظر مالیات بر درآمد اجاره املاک هر واحد آپارتمان یک مستقل

محسوب می‌شود.

تبصره ۴- در مورد املاکی که با اثاثه یا ماشین‌آلات به اجاره واگذار می‌شود، درآمد ناشی از اجاره‌اثاثه و ماشین‌آلات نیز جزء درآمد ملک محسوب و مشمول مالیات این فصل می‌شود.

تبصره ۵- مستحدثاتی که طبق قرارداد از طرف مستأجر در عین مستأجره به نفع موجر ایجاد می‌شود، بر اساس ارزش معاملاتی روز تحویل مستحدثه به موجر تقویم و پنجاه درصد آن جزء درآمد مشمول مالیات اجاره سال تحویل محسوب می‌گردد.

تبصره ۶- هزینه‌هایی که به موجب قانون یا قرارداد به عهده مالک است و از طرف مستأجر انجام می‌شود و همچنین مخارجی که به موجب قرارداد انجام آن از طرف مستأجر تقبل شده در صورتی که عرفاً به عهده مالک باشد، به بهای روز انجام هزینه تقویم و به عنوان مال الاجاره غیر نقدی به جمع اجاره بهای سال انجام هزینه اضافه می‌شود.

تبصره ۷- در صورتی که مالک اعیان احداث شده در عرصه استیجاری ملک را کلاً یا جزئاً به اجاره واگذار نماید، مبلغ اجاره پرداختی بابت عرصه به نسبت مورد اجاره از مال الاجاره دریافتی کسر و مازاد طبق مقررات صدر این ماده مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۸- در صورتی که مالک محل سکونت خود را بفروشد و در سند انتقال بدون اجاره بهاء مهلتی برای تخلیه ملک داده شود، در مدتی که محل سکونت انتقال دهنده می‌باشد تا شش ماه و در بیع شرط مادام که طبق شرایط معامله مبیع در اختیار بایع شرطی است، اجاری تلقی نمی‌شود، مگر اینکه به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می‌شود.

تبصره ۹- وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و دستگاه‌هایی که تمام یا قسمتی از بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود، نهادهای انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آنها و همچنین سایر اشخاص حقوقی مکلفاند مالیات موضوع این فصل را از مال الاجاره‌هایی که پرداخت می‌کنند کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک پرداخت و رسید آن را به موجر تسلیم نمایند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

تبصره ۱۰- واحدهای مسکونی متعلق به شرکتهای سازنده مسکن که قبل از انتقال قطعی و طبق اسناد و مدارک مثبت به موجب قرارداد واگذار می‌گردد مادام که در تصرف خریدار می‌باشد، در مدت مذکور اجاری تلقی نمی‌شود و از لحاظ مالیاتی با خریدار مانند مالک رفتار خواهد شد مشروط بر اینکه مالیات نقل و انتقال قطعی

موضوع ماده (۵۹) این قانون به مأخذ تاریخ تصرف پرداخت شده باشد. تبصره ۱۱- مالکان مجتمع‌های مسکونی دارای بیش از سه واحد استیجاری که با رعایت الگوی مصرف مسکن بنا به اعلام وزارت مسکن و شهرسازی ساخته شده یا می‌شوند در طول مدت اجاره از صددرصد (۱۰۰٪) مالیات بر درآمد املاک اجاری معاف می‌باشد در غیر این صورت درآمد هر شخص ناشی از اجاره واحد یا واحدهای مسکونی در تهران تا مجموع یکصد و پنجاه متر مربع زیربنای مفید و در سایر نقاط تا مجموع دویست متر مربع زیربنای مفید از مالیات بر درآمد ناشی از اجاره املاک معاف می‌باشد.

ماده ۵۴ (اصلاحی ۱۳۹۴)

درآمد اجاره بر اساس قرارداد اعم از رسمی یا عادی مبنای تشخیص مالیات قرار می‌گیرد و در مواردی که قرارداد وجود نداشته باشد یا از ارائه آن خودداری گردد و یا مبلغ مندرج در آن کمتر از هشتاد درصد (۸۰٪) ارقام مندرج در جدول املاک مشابه تعیین و اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور باید باشد و نیز در مورد ماده (۵۴ مکرر) این قانون، میزان اجاره بها بر اساس جدول اجاره املاک مشابه تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- در صورتی که مستأجر جزء مشمولین تبصره (۹) ماده (۵۳) این قانون باشد، اجاره پرداختی مستأجر ملاک تعیین درآمد مشمول مالیات اجاره خواهد بود.

تبصره ۲- چنانچه بر اساس اسناد و مدارک مثبت معلوم شود اجاره ملک بیش از مبلغی است که مأخذ تشخیص درآمد مشمول مالیات قرار گرفته است، مالیات مابه‌التفاوت طبق مقررات این قانون قابل مطالبه و در صورت اعتراض مؤدی، پرونده قابل رسیدگی در مراجع حل اختلاف موضوع این قانون خواهد بود.

تبصره ۳- در مواردی که درآمد اجاره واقعی کمتر از درآمد تعیین شده طبق مقررات این ماده باشد و مالیات تعیین شده مورد اعتراض مؤدی قرار گیرد، در این صورت پرونده قابل رسیدگی در مراجع حل اختلاف مالیاتی موضوع این قانون خواهد بود.

ماده ۵۴ مکرر (الحاقی ۱۳۹۴)

واحدهای مسکونی واقع در شهرهای با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر که به استناد سامانه ملی املاک و اسکان کشور (موضوع تبصره ۷ ماده ۱۶۹ مکرر این قانون) به عنوان «واحد خالی» شناسایی می‌شوند، از سال دوم به بعد مشمول مالیات معادل مالیات بر اجاره به شرح زیر خواهند شد:

سال دوم- معادل یک دوم مالیات متعلقه

سال سوم- معادل مالیات متعلقه

سال چهارم و به بعد- معادل یک و نیم برابر مالیات متعلقه

ماده ۵۵

هرگاه مالک خانه یا آپارتمان مسکونی، آن را به اجاره واگذار نماید و خود محل دیگر برای سکونت خویش اجاره نماید یا از خانه‌سازی که کارفرما در اختیار او می‌گذارد استفاده کند در احتساب درآمد مشمول مالیات این فصل میزان مال الاجاره‌ای که به موجب سند رسمی یا قرارداد می‌پردازد یا توسط کارفرما از حقوق وی کسر و یا برای محاسبه مالیات حقوق تقویم می‌گردد از کل مال الاجاره دریافتی او کسر خواهد شد.

ماده ۵۶- حذف شد (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۵۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مورد شخص حقیقی که هیچ گونه درآمدی ندارد تا میزان معافیت مالیاتی در آمد حقوق موضوع ماده (۸۴) این قانون از درآمد مشمول مالیات سالانه مستغلات از مالیات معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات می‌باشد. مشمولان این ماده باید اظهارنامه مخصوصی طبق نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک تسلیم و اعلام نمایند که هیچ گونه درآمد دیگری ندارند. اداره امور مالیاتی مربوط باید خلاصه مندرجات اظهارنامه مؤدی را به اداره امور مالیاتی محل سکونت مؤدی ارسال دارد و در صورتی که ثابت شود اظهارنامه مؤدی خلاف واقع است مالیات متعلق به اضافه یک برابر آن به عنوان جریمه وصول خواهد شد. در اجرای حکم این ماده حقوق بازنشستگی و وظیفه دریافتی و جوایز و سود ناشی از سپرده‌های بانکی درآمد تلقی نخواهد شد.

تبصره ۱- حکم این ماده در مورد فرزندان صغیری که تحت ولایت پدر باشند جاری نخواهد بود.

تبصره ۲- در صورتی که سایر درآمدهای مشمول مالیات ماهانه مؤدی کمتر از مبلغ مذکور در این ماده باشد، آن مقدار از درآمد مشمول مالیات اجاره املاک که با سایر درآمدهای مؤدی بالغ بر مبلغ فوق باشد معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود.

ماده ۵۸- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۵۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

نقل و انتقال قطعی املاک به مأخذ ارزش معاملاتی و به نرخ پنج درصد (۵٪) و همچنین انتقال حق واگذاری محل به مأخذ وجوه دریافتی مالک یا صاحب حق و به نرخ دو درصد (۲٪) در تاریخ انتقال از طرف مالکان عین یا صاحبان حق مشمول مالیات می‌باشد.

تبصره ۱- چنانچه برای مورد معامله ارزش معاملاتی تعیین نشده باشد، ارزش

معاملاتی نزدیکترین محل مشابه مبنای محاسبه مالیات خواهد بود.
تبصره ۲- حق واگذاری محل از نظر این قانون عبارت است از حق کسب یا پیشه یا حق تصرف محل یا حقوق ناشی از موقعیت تجاری محل.

ماده ۶۰- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۶۱

در مواردی که انتقال ملک در دفاتر اسناد رسمی انجام نمی‌شود نیز ارزش معاملاتی ملک طبق مقررات این فصل در محاسبه مالیات ملاک عمل خواهد بود و بطور کلی برای املاکی که ارزش معاملاتی آنها تعیین نشده ارزش معاملاتی نزدیکترین محل مشابه مناط اعتبار می‌باشد.

ماده ۶۲- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۶۳

نقل و انتقال قطعی املاکی که به صورتی غیر از عقد بیع انجام می‌شود باستثنای نقل و انتقال بلاعوض که طبق مقررات مربوط مشمول مالیات است مشمول مالیات نقل و انتقال قطعی املاک برابر مقررات این فصل خواهد بود و چنانچه عوضین، هر دو ملک باشند هر یک از متعاملین به ترتیب فوق مالیات نقل و انتقال قطعی مربوط به ملک واگذاری خود را پرداخت خواهند نمود.

ماده ۶۴ (اصلاحی ۱۳۹۴)

تعیین ارزش معاملاتی املاک بر عهده کمیسیون تقویم املاک می‌باشد. کمیسیون مزبور موظف است ارزش معاملاتی موضوع این قانون را در سال اول معادل دو درصد (۲٪) میانگین قیمت‌های روز منطقه با لحاظ ملاک‌های زیر تعیین کند. این شاخص هر سال به میزان دو واحد درصد افزایش می‌یابد تا زمانی که ارزش معاملاتی هر منطقه به بیست درصد (۲۰٪) میانگین قیمت‌های روز املاک برسد.

الف - قیمت ساختمان با توجه به مصالح (اسکلت فلزی یا بتون آرمه یا اسکلت بتونی و سوله و غیره) و قدمت و تراکم و طریقه استفاده از آن (مسکونی، تجاری، اداری، آموزشی، بهداشتی، خدماتی و غیره) و نوع مالکیت.

ب - قیمت اراضی با توجه به نوع کاربری و موقعیت جغرافیایی از لحاظ تجاری، صنعتی، مسکونی، آموزشی، اداری و کشاورزی

این کمیسیون متشکل از پنج عضو است که در تهران از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور، وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و جهاد کشاورزی، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و شورای اسلامی شهر و در سایر شهرها از مدیران کل یا رؤسای

ادارات امور مالیاتی، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و ثبت اسناد و املاک و یا نمایندگان آنها و نماینده شورای اسلامی شهر تشکیل می‌شود. کمیسیون مذکور هر سال یکبار ارزش معاملاتی املاک را به تفکیک عرصه و اعیان تعیین می‌کند. در موارد تقویم املاک واقع در هر بخش و روستاهای تابعه (بر اساس تقسیمات کشوری) نماینده بخشدار یا شورای بخش در جلسات کمیسیون شرکت می‌کند. در صورت نبودن شورای اسلامی شهر یا بخش، یک نفر که کارمند دولت نباشد با معرفی فرماندار یا بخشدار مربوط در کمیسیون شرکت می‌کند.

کمیسیون تقویم املاک در تهران به دعوت سازمان امور مالیاتی کشور و در سایر شهرها به دعوت مدیر کل یا رئیس اداره امور مالیاتی در محل سازمان مذکور یا ادارات تابعه تشکیل می‌شود. جلسات کمیسیون با حضور حداقل چهار نفر از اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات متخذه با رأی حداقل سه نفر از اعضاء معتبر است. دبیری جلسات کمیسیون حسب مورد بر عهده نماینده سازمان یا اداره کل یا اداره امور مالیاتی است.

ارزش معاملاتی تعیین شده حسب این ماده یک ماه پس از تاریخ تصویب نهایی در کمیسیون تقویم املاک، لازم‌الاجرا و تا تعیین ارزش معاملاتی جدید معتبر است. تبصره ۱- سازمان امور مالیاتی کشور یا ادارات تابعه سازمان مزبور می‌توانند قبل از اتمام دوره یک ساله در هر شهر یا بخش یا روستا، در موارد زیر کمیسیون تقویم املاک را تشکیل دهند:

- ۱- برای تعیین ارزش معاملاتی نقاطی که فاقد ارزش معاملاتی است.
- ۲- برای تعدیل ارزش معاملاتی تعیین شده نقاطی که حسب تشخیص سازمان امور مالیاتی کشور در مقایسه با نقاط مشابه هماهنگی لازم را نداشته یا با توجه به معیارهای ذکر شده در این ماده تغییرات عمده در ارزش املاک به وجود آمده باشد.

ارزش معاملاتی تعیین شده حسب این تبصره پس از یک ماه از تاریخ تصویب نهایی کمیسیون تقویم املاک، لازم‌الاجرا و تا تعیین ارزش معاملاتی جدید معتبر است.

تبصره ۲- در مواردی که کمیسیون تقویم موضوع این ماده پس از دوبار دعوت تشکیل نشود یا پس از تشکیل دو جلسه تصمیم مقتضی در مورد تعیین ارزش معاملاتی حاصل نشود، سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است آخرین ارزش روز املاک تعیین شده توسط کمیسیون تقویم را با شاخص بهای کالاها و خدمات اعلامی توسط مراجع قانونی ذیصلاح تعدیل و ارزش معاملاتی را مطابق مقررات این ماده تعیین کند.

تبصره ۳- در مواردی که ارزش معاملاتی موضوع این ماده مطابق دیگر قوانین و مقررات، مأخذ محاسبه سایر عوارض و وجوه قرار می‌گیرد، مأخذ محاسبه عوارض و وجوه یاد شده بر مبنای درصدی از ارزش معاملاتی موضوع این ماده می‌باشد که با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و دستگاه ذی‌ربط به تصویب هیأت وزیران یا مراجع قانونی مرتبط می‌رسد. درصد مذکور باید به نحوی تعیین گردد که

باب سوم: مالیات بر درآمد ۳۷

مأخذ محاسبه عوارض و وجوه یاد شده بیش از نرخ تورم رسمی اعلامی از طرف مراجع قانونی ذی ربط افزایش نیافته باشد.

ماده ۶۵

نقل و انتقال قطعی املاک که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی به عمل آمده و یا خواهد آمد و واحدهای مسکونی از طرف شرکتهای تعاونی مسکن به اعضا آنها مشمول مالیات موضوع این فصل نخواهد بود.

ماده ۶۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در صورتی که انتقال گیرنده دولت یا شهرداریها یا مؤسسات وابسته به آنها بوده و همچنین در مواردی که ملک بوسیله اجرای ثبت و یا سایر ادارات دولتی به قائم مقامی مالک انتقال داده می شود چنانچه بهای مذکور در سند کمتر از ارزش معاملاتی باشد در محاسبه مالیات موضوع ماده (۵۹) این قانون بهای مذکور در سند بجای ارزش معاملاتی هنگام انتقال حسب مورد ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

ماده ۶۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

فسخ معاملات قطعی املاک بر اساس حکم مراجع قضائی بطور کلی و اقاله یا فسخ معاملات قطعی املاک در سایر موارد تا شش ماه بعد از انجام معامله به عنوان معامله جدید مشمول مالیات موضوع این فصل نخواهد بود.

ماده ۶۸

املاکی که در اجرای ماده ۳۴ قانون ثبت مصوب مرداد ماه ۱۳۲۰ و اصلاحات بعدی آن به دولت تملیک می شود از پرداخت مالیات نقل و انتقال قطعی معاف است.

ماده ۶۹

اولین انتقال قطعی واحدهای مسکونی ارزان و متوسط قیمت که ظرف مدت ده سال از تاریخ تصویب این قانون مطابق ضوابط و قیمتیهایی که وزارتخانه های راه و شهرسازی و امور اقتصادی و دارایی تعیین می نماید احداث و حداکثر در مدت یکسال از تاریخ انقضای مهلت اجرای برنامه احداث که حسب مورد توسط وزارت مسکن و شهرسازی یا شهرداری محل تعیین می شود منتقل گردد از پرداخت مالیات بر نقل و انتقال قطعی املاک معاف می باشد.

ماده ۷۰

هرگونه مال یا وجوهی که از طرف وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی یا شهرداری های بابت عین یا حقوق راجع به املاک و اراضی برای ایجاد و یا توسعه مناطق

نظامی یا مرافق عامه از قبیل توسعه یا احداث جاده، راه آهن، خیابان، معابر، لوله کشی آب و نفت و گاز، حفر نهر و نظایر آنها به مالک یا صاحب حق تعلق می‌گیرد یا به حساب وی به ودیعه گذاشته می‌شود از مالیات نقل و انتقال موضوع این فصل معاف خواهد بود.

املاکی که طبق قوانین مربوطه در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده یا می‌رسد در صورت انتقال به سازمان میراث فرهنگی کشور نسبت به کل مالیات نقل و انتقال قطعی متعلق و در سایر موارد که مالکیت در دست اشخاص باقی می‌ماند نسبت به ۵۰ درصد مالیات مربوط به درآمد موضوع فصل مالیات بردرآمد املاک از معافیت مالیاتی برخوردار خواهد شد. و همچنین هرگونه وجه یا مالی که از طرف اشخاص مذکور بابت تملک املاک یا حقوق واقع در محدوده طرح‌های نوسازی، بهسازی و بازسازی محلات قدیمی و بافت‌های فرسوده شهرها به مالکین یا صاحبان حق تعلق می‌گیرد از پرداخت مالیات نقل و انتقال معاف است.

ماده ۷۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

زمین‌هایی که از طریق اسناد عادی معامله گردیده است در موقع تنظیم سند رسمی بنام خریدار قیمت اعیانی احداث شده وسیله خریدار در محاسبه منظور نخواهد شد مشروط بر اینکه موضوع مورد تأیید مراجع ذیصلاح دولتی یا محاکم قضایی یا شهرداری محل که ملک در محدوده آن واقع است حسب مورد قرار گرفته باشد.

ماده ۷۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که پس از پرداخت مالیات از طرف مؤدی معامله انجام نشود اداره امور مالیاتی مربوط مکلف است بنا به درخواست مؤدی و تأیید دفتر اسناد رسمی مربوط، مبنی بر عدم ثبت معامله ظرف پانزده روز از تاریخ اعلام دفتر اسناد رسمی مالیات وصول شده متعلق به معامله انجام نشده را از محل وصولی جاری طبق مقررات این قانون مسترد دارد. حکم این ماده در مورد استرداد مالیات‌های مربوط به حق واگذاری و درآمد اتفاقی نیز جاری خواهد بود.

ماده ۷۳ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۷۱)

ماده ۷۴

در مورد املاک با عنوان دستداری یا عناوین دیگر که حسب عرف محل در تصرف شخصی است چنانچه متصرف تمامی حقوق خود نسبت به ملک را به دیگری منتقل نماید انتقال مزبور مشمول مالیات نقل و انتقال قطعی املاک برابر مقررات

باب سوم: مالیات بر درآمد ۳۹

این فصل می‌باشد. همچنین در مورد درآمد حاصل از واگذاری سایر حقوق مربوط به این نوع املاک متصرف از نظر مالیاتی مانند مالک حسب مورد مشمول مالیات مربوط خواهد بود و در موارد فوق تاریخ تصرف تاریخ تملک متصرف محسوب می‌گردد.

ماده ۷۵

از نظر مالیاتی مستأجرین املاک اوقافی اعم از اینکه اعیان مستحده در آن داشته یا نداشته باشند نسبت به عرصه مشمول مقررات این فصل خواهند بود.
تبصره ۱- در محاسبه مالیات اینگونه مؤدیان تاریخ اجاره بجای تاریخ تملک منظور خواهد شد.

تبصره ۲- حکم این ماده در مواردی که ملک توسط مستأجر واگذار می‌شود مانع اجرای تبصره ۷ ماده ۵۳ این قانون نخواهد بود.

ماده ۷۶ (اصلاحی ۱۳۹۴)

در مواردی که نقل و انتقال موضوع ماده (۵۲) این قانون حسب مورد مشمول مواد (۵۹) یا (۷۷) باشد، وجه دیگری بابت مالیات بردرآمد نقل و انتقال مزبور مطالبه نخواهد شد.

ماده ۷۷ (اصلاحی ۱۳۹۴)

درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی ناشی از ساخت و فروش هر نوع ساختمان حسب مورد مشمول مقررات مالیات بردرآمد موضوع فصول چهارم و پنجم باب سوم این قانون خواهد بود.

تبصره ۱- اولین نقل و انتقال ساختمان‌های مذکور علاوه بر مالیات نقل و انتقال قطعی موضوع ماده (۵۹) این قانون مشمول مالیات علی‌الحساب به نرخ ده درصد (۱۰٪) به مأخذ ارزش معاملاتی ملک مورد انتقال است. مالیات قطعی مؤدیان موضوع این ماده پس از رسیدگی طبق مقررات مربوط تعیین می‌شود.

تبصره ۲- شمول مقررات این ماده در خصوص ساخت و فروش ساختمان توسط اشخاص حقیقی منوط به آن است که بیش از سه سال از تاریخ صدور گواهی پایان کار آن نگذشته باشد.

تبصره ۳- شهرداری‌ها موظفند همزمان با صدور پروانه ساخت و همچنین در هنگام صدور پایان کار مراتب را به منظور تشکیل پرونده مالیاتی به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌گردد، گزارش کنند.

تبصره ۴- شهرهای زیر یکصد هزار نفر جمعیت از حکم مفاد این ماده مستثنی است.

تبصره ۵- آیین‌نامه اجرایی این ماده در مورد نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات و چگونگی تسویه علی‌الحساب مالیاتی با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی

۴۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۷۸

در مورد واگذاری هر یک از حقوق مذکور در ماده ۵۲ این قانون از طرف مالک عین غیر از مواردی که ضمن مواد ۵۳ تا ۷۷ این قانون ذکر شده است دریافتی مالک به نرخهای مذکور در ماده ۵۹ مأخذ محاسبه مالیات قرار خواهد گرفت.

ماده ۷۹- حذف شد (اصلاحی ۱۳۷۱/۲/۷)

ماده ۸۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مؤدیان موضوع این فصل مکلف‌اند اظهارنامه مالیاتی خود را روی نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در دسترس آنها قرار می‌گیرد تنظیم و در مورد حق واگذاری محل و نیز مؤدیان موضوع ماده ۷۴ این قانون تا سی روز پس از انجام معامله و در سایر موارد تا آخر تیرماه سال بعد به انضمام مدارک مربوط به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک تسلیم و مالیات متعلق را طبق مقررات پرداخت نمایند.

تبصره ۱- در مواردی که معاملات موضوع ماده ۵۲ این قانون به موجب اسناد رسمی انجام می‌گیرد مؤدی مکلف است قبل از انجام معامله میزان دریافتی و یا درآمد موضوع هر یک از مالیاتهای مندرج در ماده ۱۸۷ این قانون را به تفکیک به اداره امور مالیاتی ذیربط اعلام دارد. این اعلام، بااستثنای مواردی که موجه تغییر ننموده، به منزله انجام تکالیف مقرر در متن این ماده می‌باشد.

تبصره ۲- در مواردی که معاملات موضوع این فصل به موجب اسناد رسمی انجام نمی‌گیرد، انتقال گیرنده مکلف است مراتب را ظرف سی روز از تاریخ انجام معامله کتباً به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک اطلاع دهد.

فصل دوم- مالیات بر درآمد کشاورزی

ماده ۸۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگل‌ها، باغات اشجار از هر قبیله و نخیلات از پرداخت مالیات معاف می‌باشد. دولت مکلف است مطالعات و بررسی‌های لازم را در زمینه کلیه فعالیت‌های کشاورزی و آن رشته از فعالیت‌های مزبور که ادامه معافیت آنها ضرورت داشته باشد معمول و لایحه مربوط را حداکثر تا آخر برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

فصل سوم - مالیات بر درآمد حقوق

ماده ۸۲

درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران بر حسب مدت یا کار انجام یافته بطور نقد یا غیرنقد تحصیل می‌کند مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

تبصره - درآمد حقوقی که در مدت مأموریت خارج از کشور (از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران یا اشخاص مقیم ایران) از منابع ایرانی عاید شخص می‌شود مشمول مالیات بر درآمد حقوق می‌باشد.

ماده ۸۳

درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از حقوق (مقرری یا مزد، یا حقوق اصلی) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمرم و یا غیر مستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیه‌های مقرر در این قانون.

تبصره - درآمد غیرنقدی مشمول مالیات حقوق بشرح زیر تقویم و محاسبه می‌شود:

الف - مسکن با اثاثیه معادل ۲۵ درصد و بدون اثاثیه ۲۰ درصد حقوق و مزایای نقدی (باستثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱ این قانون) در ماه پس از وضع وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ب - اتومبیل اختصاصی با راننده معادل ۱۰ درصد و بدون راننده معادل ۵ درصد حقوق و مزایای مستمر نقدی (باستثنای مزایای نقدی معاف موضوع ماده ۹۱ این قانون) در ماه پس از کسر وجوهی که از این بابت از حقوق کارمند کسر می‌شود.

ج - سایر مزایای غیرنقدی معادل قیمت تمام شده برای پرداخت کننده حقوق.

ماده ۸۴ (اصلاحی ۱۳۹۴)

میزان معافیت مالیات بر درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق از یک یا چند منبع، هر ساله در قانون بودجه سنواتی مشخص می‌شود.

ماده ۸۵ (اصلاحی ۱۳۹۴)

نرخ مالیات بر درآمد حقوق در مورد کارکنان دولتی و غیر دولتی مازاد بر مبلغ مذکور در ماده (۸۴) این قانون و تا هفت برابر آن مشمول مالیات سالانه ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن (۲۰٪) است.

ماده ۸۶ (اصلاحی ۱۳۹۴)

پرداخت کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلفانند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده (۸۵) این قانون محاسبه و کسر و تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل پرداخت و در ماه‌های بعد فقط تغییرات را صورت دهند.

تبصره - پرداخت‌هایی که کارفرمایان به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود که مشمول پرداخت کسورات بازنشستگی یا بیمه نمی‌باشند، با عنوان حق‌المشاوره، حق حضور در جلسات، حق التدریس، حق تحقیق و حق پژوهش پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) می‌باشد. کارفرمایان موظفند در موقع پرداخت یا تخصیص، مالیات متعلقه را کسر و ظرف مدت تعیین شده در ماده (۸۶) این قانون با اعلام مشخصات دریافت کنندگان مطابق فرم نمونه اعلام شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند و در صورت تخلف، مسؤول پرداخت مالیات و جرایم متعلق خواهند بود.

ماده ۸۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اضافه پرداختی بابت مالیات بر درآمد حقوق طبق مقررات این قانون مسترد خواهد شد مشروط بر اینکه بعد از انقضای تیرماه سال بعد تا آخر آن سال با درخواست کتبی حقوق‌بگیر از اداره امور مالیاتی محل سکونت مورد مطالبه قرار گیرد. اداره امور مالیاتی مذکور موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم درخواست رسیدگی‌های لازم را معمول و در صورت احراز اضافه پرداختی و نداشتن بدهی قطعی دیگر در آن اداره امور مالیاتی نسبت به استرداد اضافه پرداختی از محل وصولی‌های جاری اقدام کند. در صورتی که درخواست‌کننده بدهی قطعی مالیاتی داشته باشد اضافه پرداختی به حساب بدهی مزبور منظور و مازاد مسترد خواهد شد.

ماده ۸۸ (اصلاحی ۱۳۹۴)

در مواردی که از اشخاص مقیم خارج که در ایران شعبه یا نمایندگی ندارند حقوق دریافت شود دریافت کنندگان حقوق مکلفانند تا پایان ماه بعد از تاریخ دریافت حقوق مالیات متعلق را طبق مقررات این فصل به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت و تا آخر تیرماه سال بعد اظهارنامه مالیاتی مربوط به حقوق دریافتی خود را به اداره امور مالیاتی مزبور تسلیم نمایند.

ماده ۸۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

صدور پروانه خروج از کشور یا تمدید پروانه اقامت و یا اشتغال برای اتباع خارجه باستثنای کسانی که طبق مقررات این قانون از پرداخت مالیات معاف می‌باشند، موکول به ارائه مفاصا حساب مالیاتی یا تعهد کتبی کارفرمای اشخاص حقوقی ایرانی طرف قرارداد با کارفرمای اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی ثالث ایرانی است.

ماده ۹۰ (اصلاحی ۱۳۹۴)

در مواردی که پرداخت کنندگان حقوق مالیات متعلق را در موعد مقرر نپردازند یا کمتر از میزان واقعی پرداخت نمایند، اداره امور مالیاتی ذی‌صلاح، یا در مورد مشمولان تبصره ماده (۸۲) این قانون، اداره امور مالیاتی ذی‌صلاح مکلف است مالیات متعلق را به انضمام جرایم موضوع این قانون محاسبه و از پرداخت کنندگان حقوق که در حکم مؤدی می‌باشند به موجب برگ تشخیص با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه کند. حکم این ماده نسبت به مشمولان ماده (۸۸) این قانون نیز جاری خواهد بود.

ماده ۹۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

درآمدهای حقوق بشرح زیر از پرداخت مالیات معاف است:

- ۱- رؤسا و اعضای مأموریت‌های سیاسی خارجی در ایران و رؤسا و اعضای هیأت‌های نمایندگی فوق‌العاده دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت متبوع خود بشرط معامله متقابل و همچنین رؤسا و اعضای هیأت‌های نمایندگی سازمان ملل متحد و مؤسسات تخصصی آن در ایران نسبت به درآمد حقوق دریافتی از سازمان و مؤسسات مزبور در صورتی که تابع دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند.
- ۲- رؤسا و اعضای مأموریت‌های کنسولی خارجی در ایران و همچنین کارمندان مؤسسات فرهنگی دول خارجی نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دول متبوع خود بشرط معامله متقابل.
- ۳- کارشناسان خارجی که با موافقت دولت جمهوری اسلامی ایران از محل کمک‌های بلاعوض فنی و اقتصادی و علمی و فرهنگی دول خارجی و یا مؤسسات بین‌المللی به ایران اعزام می‌شوند نسبت به حقوق دریافتی آنان از دول متبوع یا مؤسسات بین‌المللی مذکور.

۴- کارمندان محلی سفارتخانه‌ها و کنسولگریها و نمایندگیهای دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج نسبت به درآمد حقوق دریافتی از دولت جمهوری اسلامی ایران در صورتی که دارای تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران نباشند بشرط معامله متقابل.

۵- حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و پایان خدمت و خسارت اخراج و بازخرید خدمت و وظیفه یا مستمری پرداختی به وراث و حق سنوات و حقوق ایام مرخصی استفاده نشده. (اصلاحی ۱۳۹۴)

۶- هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مربوط به شغل.

۷- حذف شد. (اصلاحیه ۱۳۸۰)

۸- مسکن واگذاری در محل کارگاه یا کارخانه جهت استفاده کارگران و خانه‌های ارزان قیمت سازمانی در خارج از محل کارگاه یا کارخانه که مورد استفاده کارگران قرار می‌گیرد.

۹- وجوه حاصل از بیمه بابت جبران خسارت بدنی و معالجه و امثال آن.

۱۰- عیدی سالانه یا پاداش آخر سال جمعاً معادل یک دوازدهم میزان معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) این قانون.

۱۱- خانه‌های سازمانی که با اجازه قانونی یا به موجب آیین نامه‌های خاص در اختیار مأموران کشوری گذارده می‌شود.

۱۲- وجوهی که کارفرما بابت هزینه معالجه کارکنان خود یا افراد تحت تکفل آنها مستقیماً به وسیله حقوق بگیر به پزشک یا بیمارستان به استناد اسناد و مدارک مثبت پرداخت کند.

۱۳- مزایای غیرنقدی پرداختی به کارکنان حداکثر معادل دو دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون.

۱۴- درآمد حقوق پرسنل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی، مشمولان قانون استخدامی وزارت اطلاعات و جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان.

ماده ۹۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور بخشوده می‌شود.

فصل چهارم - مالیات بر درآمد مشاغل

ماده ۹۳

درآمدی که شخص حقیقی از طریق اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل‌های این قانون در ایران تحصیل کند پس از کسر معافیت‌های مقرر در این قانون مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می‌باشد.

تبصره - درآمد شرکت‌های مدنی (اعم از اختیاری یا قهری) و همچنین درآمدهای ناشی از فعالیت‌های مضاربه در صورتی که عامل (مضارب) یا صاحب سرمایه شخص حقیقی باشد تابع مقررات این فصل می‌باشد.

ماده ۹۴ (اصلاحی ۱۳۸۰)

درآمد مشمول مالیات مؤدیان موضوع این فصل عبارت است از کل فروش کالا و خدمات به اضافه سایر درآمدهای آنان که مشمول مالیات فصول دیگر شناخته نشده پس از کسر هزینه‌ها و استهلاکات مربوط طبق مقررات فصل هزینه‌های قابل قبول و استهلاکات.

ماده ۹۵ (اصلاحی ۱۳۹۴)

صاحبان مشاغل موضوع این فصل موظف‌اند دفاتر و یا اسناد و مدارک حسب مورد را که با رعایت اصول و ضوابط مربوط از جمله اصول و ضوابط مربوط به تنظیم دفاتر تجاری موضوع قانون تجارت در خصوص تجار تنظیم می‌گردد برای تشخیص درآمد مشمول مالیات، نگهداری و اظهارنامه مالیاتی خود را بر اساس آنها تنظیم کنند.

آیین‌نامه اجرایی مربوط به نوع دفاتر، اسناد و مدارک و روش‌های نگهداری آنها اعم از مکانیزه و دستی و نمونه اظهارنامه مالیاتی با توجه به نوع و حجم فعالیت حسب مورد برای مؤدیان مذکور و نیز نحوه ارائه آنها برای رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات به مراجع ذی‌ربط، حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ماده ۹۶ حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۹۷ (اصلاحی ۱۳۹۴)

درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی موضوع این قانون که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی می‌باشند به استناد اظهارنامه مالیاتی مؤدی که با رعایت مقررات

مربوط تنظیم و ارائه شده و مورد پذیرش قرار گرفته باشد، خواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند اظهارنامه‌های مالیاتی دریافتی را بدون رسیدگی قبول و تعدادی از آنها را بر اساس معیارها و شاخص‌های تعیین شده خود و یا به طور نمونه انتخاب و مورد رسیدگی قرار دهد.

در صورتی که مؤدی از ارائه اظهارنامه مالیاتی در مهلت قانونی و مطابق با مقررات خودداری کند، سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به تنظیم برگ ارزیابی مالیاتی بر اساس فعالیت و اطلاعات اقتصادی کسب شده مؤدی از طرح جامع مالیاتی و مطالبه مالیات متعلق به موجب برگ تشخیص مالیات اقدام می‌کند. در صورت اعتراض مؤدی چنانچه ظرف مدت سی روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مالیاتی مطابق با مقررات مربوط اقدام کند، اعتراض مؤدی طبق مقررات این قانون مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. این حکم مانع از تعلق جریمه‌ها و اعمال مجازات‌های عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر قانونی نیست. حکم موضوع تبصره ماده (۲۳۹) این قانون در اجرای این ماده جاری است. تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور موظف است حداکثر ظرف مدت سه سال از ابلاغ این قانون، بانک اطلاعات مربوط به نظام جامع مالیاتی را در سراسر کشور مستقر و فعال نماید. در طی این مدت، در ادارات امور مالیاتی که نظام جامع مالیاتی به صورت کامل به اجراء درنیامده است، مواد (۹۷)، (۹۸)، (۱۵۲)، (۱۵۳)، (۱۵۴) و (۲۷۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ مجری خواهد بود.

تذکر مهم: با توجه به تبصره فوق مواد ۹۷، ۹۸، ۱۵۲، ۱۵۴ و ۲۷۱ قانون مالیات‌های مصوب ۱۳۸۰ جهت استفاده خوانندگان در صورت لزوم ذیلاً درج گردیده که مدت استفاده از این مواد طبق تبصره فوق می‌باشد.

ماده ۹۷- در موارد زیر درآمد مشمول مالیات مؤدی از طریق علی‌الرأس تشخیص خواهد شد:

- ۱- در صورتی که تا موعد مقرر ترازنامه و حساب سود و زیان و یا حساب درآمد و هزینه و حساب سود و زیان، حسب مورد، تسلیم نشده باشد.
  - ۲- در صورتی که مؤدی به درخواست کتبی اداره امور مالیاتی مربوط از ارائه دفاتر و یا مدارک حساب در محل کار خود خودداری نماید (منظور از محل کار در مورد اشخاص حقوقی نیز همان اقامتگاه قانونی آنها می‌باشد مگر اینکه مؤدی قبلاً مرکز عملیات خود را برای ارائه دفاتر و اسناد و مدارک کتباً به اداره امور مالیاتی مربوط اعلام نموده باشد).
- در اجرای این بند هر گاه مؤدی از ارائه قسمتی از مدارک حساب خودداری

نماید چنانچه مربوط به هزینه باشد از احتساب آن جزء هزینه‌های قابل قبول خودداری می‌شود و در صورتی که مربوط به درآمد باشد درآمد مشمول مالیات این قسمت از طریق علی‌الرأس تعیین خواهد شد.

۳- در صورتی که دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیرقابل رسیدگی تشخیص شود و یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط مورد قبول واقع نشود که در این صورت مراتب باید با ذکر دلایل کافی کتباً به مؤدی ابلاغ و پرونده برای رسیدگی به هیأتی متشکل از سه نفر حسابرس منتخب رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور احاله گردد. مؤدی می‌تواند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ با مراجعه به هیأت مزبور نسبت به رفع اشکال رسیدگی و ادای توضیح کتبی در مورد نحوه رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه حسب مورد اقدام نماید و در هر حال هیأت مکلف است ظرف ده روز پس از انقضای یک ماه فوق نظر خود را با توجیحات و دلایل لازم و کافی به اداره امور مالیاتی اعلام نماید تا براساس آن اقدام گردد. نظر هیأت با اکثریت مناط اعتبار است و نظر عضوی که در اقلیت قرار گیرد باید در صورت جلسه درج گردد. در مواردی که هیأت نظر اداره امور مالیاتی را در مورد غیرقابل رسیدگی بودن دفاتر مؤدی مردود اعلام می‌کند باید مراتب را به دادستانی انتظامی مالیاتی نیز اعلام نماید.

تبصره ۱- در اجرای بند (۳) این ماده دو ماه به مهلت رسیدگی موضوع ماده (۱۵۶) این قانون اضافه می‌شود.

تبصره ۲- هر گاه طبق اسناد و مدارک ابرازی یا به دست آمده امکان تعیین درآمد واقعی مؤدی وجود داشته باشد، اداره امور مالیاتی مکلف است درآمد مشمول مالیات را بر اساس رسیدگی به اسناد و مدارک مزبور یا دفاتر، حسب مورد، تعیین کند، در صورت داشتن درآمد ناشی از فعالیت‌های مکتوم که مستند به دلایل و قراین کافی باشد، درآمد مشمول مالیات آن فعالیتها همواره از طریق علی‌الرأس تشخیص داده و به درآمد مشمول مالیات مشخص شده قبلی افزوده و مأخذ مطالبه مالیات واقع خواهد شد.

ماده ۹۸- در موارد تشخیص علی‌الرأس، اداره امور مالیاتی باید پس از تحقیقات و بررسی‌های لازم و کسب اطلاعات مورد نیاز از مراجع مختلف اعم از دولتی یا غیردولتی ابتدا قرینه و یا قرائن مذکور در این قانون را که متناسب با وضعیت و موضوع فعالیت مؤدی باشد انتخاب و دلایل انتخاب نوع قرینه یا قرائن و رقم آنها را با توجیه کافی در گزارش رسیدگی قید نماید و سپس با اعمال ضریب یا ضرایب

مقرر در قرینه یا قرائن انتخابی درآمد مشمول مالیات مؤدی را تعیین نماید. در صورتی که به چند قرینه اعمال ضریب شود معدلی که از نتایج اعمال ضریب به دست می‌آید درآمد مشمول مالیات خواهد بود.

ماده ۱۵۲- قرائن مالیاتی عبارتست از عواملی که در هر رشته از مشاغل با توجه به موقعیت شغل برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به طور علی‌الرأس به کار می‌رود و فهرست آن به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- خرید سالانه.
  - ۲- فروش سالانه.
  - ۳- درآمد ناویژه.
  - ۴- میزان تولید در کارخانجات.
  - ۵- ارزش حق واگذاری محل کسب.
  - ۶- جمع کل وجوهی که بابت حق‌التحریر و حق‌الزحمه وصول عوارض و مصرف تمبر عاید دفترخانه اسناد رسمی می‌شود یا میزان تمبر مصرفی آنها.
  - ۷- سایر عوامل به تشخیص کمیسیون تعیین ضرایب.
- ماده ۱۵۴- جدول ضرایب تشخیص درآمد مشمول مالیات به ترتیب زیر تنظیم و ابلاغ می‌گردد:

الف- برای تعیین ضرایب هر سال کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نماینده شورای مرکزی اصناف در مورد اصناف و نماینده نظام پزشکی در مورد مشاغل وابسته به پزشکی و نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در مورد سایر مشاغل در سازمان امور مالیاتی کشور تشکیل می‌شود و با توجه به جریان معاملات و اوضاع و احوال اقتصادی ضرایب مربوط به مالیات‌های حوزه تهران را نسبت به هر یک از قرائن مذکور در ماده (۱۵۲) این قانون درباره مؤدیان مختلف بر حسب نوع مشاغل به طور تفکیک تعیین و فهرست آن را به سازمان امور مالیاتی کشور تسلیم می‌نماید. تصمیمات این کمیسیون از طرف سازمان امور مالیاتی کشور به عنوان جدول ضرایب حوزه تهران برای اجرا ابلاغ خواهد شد.

ب- جدول مذکور در بند (الف) از طرف سازمان امور مالیاتی کشور به ادارات امور مالیاتی شهرستانها ارسال می‌گردد.

به محض وصول جدول مذکور کمیسیونی مرکب از رئیس اداره امور مالیاتی محل و رئیس بانک ملی ایران و نماینده شورای مرکزی اصناف در مورد اصناف و

نماینده نظام پزشکی درمورد مشاغل وابسته به پزشکی و نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در مورد سایر مشاغل تشکیل می‌شود، کمیسیون مزبور جدول رسیده را مبنای مطالعه قرار داده و با توجه به اوضاع و احوال اقتصادی خاص حوزه جغرافیایی محل در صورت اقتضاء، تغییرات لازم را در ارقام آن با ذکر دلیل به عمل خواهد آورد، نتیجه بررسی کمیسیون به مرکز گزارش شده و از طرف سازمان امور مالیاتی کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد و تا حدی که دلایل اقامه شده برای تغییرات جدول قانع کننده به نظر برسد جدول از طرف سازمان امور مالیاتی کشور اصلاح و به عنوان جدول ضرایب به اداره امور مالیاتی مربوط ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۱- در نقاطی که شورای مرکزی اصناف یا اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران یا نظام پزشکی تشکیل نشده است فرماندار محل حسب مورد به جای هر یک از نمایندگان آنها نماینده‌ای بصیر و مطلع را جهت شرکت در کمیسیون ضرایب معرفی خواهد نمود.

تبصره ۲- حضور نماینده سازمان امور مالیاتی کشور یا رئیس اداره امور مالیاتی و همچنین نماینده بانک مرکزی یا بانک ملی حسب مورد برای رسمیت جلسات کمیسیون ضروری است و تصمیمات کمیسیون با اکثریت آرای حاضرین در جلسه مناط اعتبار است.

تبصره ۳- ضریب مالیاتی در مواردی که درآمد مشمول مالیات موضوع این قانون باید علی‌الرأس تشخیص شود در صورتی که به موجب این قانون یا طبق جدول، ضریبی برای آن تعیین نشده باشد به وسیله هیأت حل اختلاف مالیاتی محل با توجه به ضریب مشاغل مشابه تعیین خواهد شد.

تبصره ۴- کمیسیون تعیین ضرایب نماینده اتحادیه هر رشته یا صنف را برای ادای توضیحات در جلسه کمیسیون ضرایب دعوت خواهد نمود.

ماده ۲۷۱- در مورد رد دفاتر و اسناد و مدارک مؤدی هرگاه هیأت سه نفری موضوع بند (۳) ماده (۹۷) این قانون در یک سال مالیاتی بیش از یک پنجم نظریات اداره امور مالیاتی را (با نوبت اضافی) مردود اعلام نماید مأموران مالیاتی مربوط برای مدت یک سال و در صورت تکرار به طور دائم از اشتغال در رده مأموران مالیاتی منفصل خواهند شد.

ماده ۹۹ (اصلاحی ۱۳۷۱)

قراردادهای پیمانکاری موضوع ماده (۷۶) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۴۵ و اصلاحیه‌های بعدی آن که پیشنهاد آنها قبل از تاریخ تصویب این قانون می‌باشد از لحاظ تشخیص درآمد مشمول مالیات و نیز پرداخت چهاردرصد مالیات مقطوع کماکان مشمول مقررات قانون فوق‌الذکر خواهند بود.

تبصره ۵ - قراردادهای پیمانکاری موضوع ماده (۷۶) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۴۵ و اصلاحیه‌های بعدی که پیشنهاد آنها از تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۳ لغایت ۱۳۶۷/۱۲/۲۹ تسلیم گردیده از لحاظ تعیین درآمد مشمول مالیات تابع مقررات این قانون بوده و فقط از لحاظ اعمال نرخ مالیات بر درآمد عملکرد منتهی به سال ۱۳۶۷ تابع نرخ مالیاتی مقرر در سال مزبور خواهند بود.

ماده ۱۰۰ (اصلاحی ۱۳۹۴)

مؤدیان موضوع این فصل مکلف‌اند اظهارنامه مالیاتی مربوط به فعالیت‌های شغلی خود را در یک سال مالیاتی برای هر واحد شغلی یا برای هر محل جداگانه طبق نمونه‌ای که به وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد تنظیم تا آخر خردادماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را به نرخ مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون پرداخت نمایند.

تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند برخی از مشاغل یا گروه‌هایی از آنان را که میزان فروش کالا و خدمات سالانه آنها حداکثر ده برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون باشد از انجام بخشی از تکالیف از قبیل نگهداری اسناد و مدارک موضوع این قانون و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف کند و مالیات مؤدیان مذکور را به صورت مقطوع تعیین و وصول نماید. در مواردی که مؤدی کمتر از یک سال مالی به فعالیت اشتغال داشته باشد مالیات متعلق نسبت به مدت اشتغال محاسبه و وصول می‌شود. حکم این تبصره مانع از رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی تسلیم شده در موعد مقرر نخواهد بود.

ماده ۱۰۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

درآمد سالانه مشمول مالیات مؤدیان موضوع این فصل که اظهارنامه مالیاتی خود را طبق مقررات این فصل در موعد مقرر تسلیم کرده‌اند تا میزان معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن به نرخ‌های مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون مشمول مالیات خواهد بود. شرط تسلیم اظهارنامه برای استفاده از معافیت فوق نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۲ به بعد جاری است.

تبصره ۱- در مشارکت مدنی اعم از اختیاری و قهری شرکا حداکثر از دو معافیت استفاده خواهند کرد و مبلغ معافیت به طور مساوی بین آنان تقسیم و باقی مانده سهم هر شریک جداگانه مشمول مالیات خواهد بود. شرکایی که با هم رابطه زوجیت دارند از لحاظ استفاده از معافیت در حکم یک شریک تلقی و معافیت مقرر به زوج اعطا می‌گردد. در صورت فوت احد از شرکا وراثت وی به عنوان قائم مقام قانونی از معافیت مالیاتی سهم متوفی در مشارکت به شرح فوق استفاده نموده و این معافیت به طور مساوی بین آنان تقسیم و از درآمد سهم هر کدام کسر خواهد شد.

تبصره ۲- در صورتی که هر شخص حقیقی دارای بیش از یک واحد شغلی باشد، مجموع درآمد واحدهای شغلی وی با کسر فقط یک معافیت موضوع این ماده مشمول مالیات به نرخ‌های مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون می‌شود. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۰۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مضاربه عامل (مضارب) مکلف است در موقع تسلیم اظهارنامه علاوه بر پرداخت مالیات خود مالیات درآمد سهم صاحب سرمایه را بدون رعایت معافیت ماده (۱۰۱) این قانون کسر و به عنوان مالیات علی‌الحساب صاحب سرمایه به حساب مالیاتی واریز و رسید آن را به اداره امور مالیاتی ذیربط و صاحب سرمایه ارائه نماید.

تبصره - در صورتی که صاحب سرمایه بانک باشد تکلیف کسر مالیات صاحب سرمایه از عامل یا مضارب ساقط است.

ماده ۱۰۳

وکلاء دادگستری و کسانی که در محاکم اختصاصی وکالت می‌کنند مکلف‌اند در وکالتنامه‌های خود رقم حق الوکاله‌ها را قید نمایند و معادل پنج درصد آن بابت علی‌الحساب مالیاتی روی وکالتنامه تمبرالصاق و ابطال نمایند که در هر حال مبلغ تمبر حسب مورد نباید کمتر از میزان مقرر در زیر باشد:

الف- در دعاوی و اموری که خواسته آنها مالی است پنج درصد حق الوکاله مقرر در تعرفه برای هر مرحله.

ب- در مواردی که موضوع وکالت مالی نباشد یا تعیین بهای خواسته قانوناً لازم نیست و همچنین در دعاوی کیفری که تعیین حق الوکاله به نظر دادگاه است پنج درصد حداقل حق الوکاله مقرر در آئین نامه حق الوکاله برای هر مرحله.

ج- در دعاوی کیفری نسبت به مورد ادعای خصوصی که مالی باشد بر طبق مفاد حکم بند (الف) این ماده .

د- در مورد دعاوی و اختلافات مالی که در مراجع اختصاصی غیرقضایی رسیدگی و حل و فصل می‌شود و برای حق‌الوکاله آنها تعرفه خاصی مقرر نشده است از قبیل اختلافات مالیاتی و عوارض توسعه معابر شهرداری و نظایر آنها میزان حق‌الوکاله صرفاً از لحاظ مالیاتی بشرح زیر:

تا ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال مابه‌الاختلاف، پنج درصد؛ تا سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال مابه‌الاختلاف، چهاردرصد نسبت به مازاد ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، از سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال مابه‌الاختلاف به بالا سه درصد نسبت به مازاد سی میلیون ریال (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) منظور می‌شود و معادل پنج درصد آن تمبر باطل خواهد شد.

مفاد این بند درباره اشخاصی که وکالتاً در مراجع مذکور در این بند اقدام می‌نمایند (ولو اینکه وکیل دادگستری نباشند) نیز جاری است، جز در مورد کارمندان مؤدی یا پدر- مادر- برادر- خواهر- پسر- دختر- نواده و همسر مؤدی.

تبصره ۱- در هر مورد که طبق مفاد این ماده عمل نشده باشد وکالت وکیل با رعایت مقررات قانون آئین دادرسی مدنی در هیچ یک از دادگاه‌ها و مراجع مزبور قابل قبول نخواهد بود مگر در مورد وکالت‌های مرجوعه از طرف وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و شهرداریها و مؤسسات وابسته به دولت شهرداریها که محتاج به ابطال تمبر روی وکالتنامه نمی‌باشند.

تبصره ۲- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و شهرداریها و مؤسسات وابسته به دولت و شهرداریها مکلف‌اند از جوهی که بابت حق‌الوکاله به وکلا پرداخت می‌کنند پنج درصد آن را کسر و بابت علی‌الحساب مالیاتی وکیل تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی محل پرداخت نمایند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

تبصره ۳- در صورتی که پس از ابطال تمبر تعقیب دعوی به وکیل دیگری واگذار شود وکیل جدید مکلف به ابطال تمبر روی وکالتنامه مربوط نخواهد بود.

تبصره ۴- در مواردی که دادگاه‌ها حق‌الوکاله یا خسارت حق‌الوکاله را بیشتر یا کمتر از مبلغی که مأخذ ابطال تمبر روی وکالتنامه قرار گرفته است تعیین نمایند مدیران دفتر دادگاه‌ها مکلف‌اند میزان مورد حکم قطعی را به اداره امور مالیاتی مربوط اطلاع دهند تا ما به‌التفاوت مورد محاسبه قرار گیرد.

ماده ۱۰۴ حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

فصل پنجم - مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

ماده ۱۰۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

جمع درآمد شرکت‌ها و درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌شود، پس از وضع زیان‌های حاصل از منابع غیر معاف و کسر معافیت‌های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد، مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) خواهند بود.

تبصره ۱- در مورد اشخاص حقوقی ایرانی غیر تجاری که به منظور تقسیم سود تأسیس نشده‌اند، در صورتی که دارای فعالیت انتفاعی باشند، از مأخذ کل درآمد مشمول مالیات فعالیت انتفاعی آنها مالیات به نرخ مقرر در این ماده وصول می‌شود.

تبصره ۲- اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران به استثنای مشمولان تبصره (۵) ماده (۱۰۹) و ماده (۱۱۳) این قانون از مأخذ کل درآمد مشمول مالیاتی که از بهره برداری سرمایه در ایران یا از فعالیت‌هایی که مستقیماً یا به وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آن در ایران انجام می‌دهند یا از واگذاری امتیازات و سایر حقوق خود یا انتقال دانش فنی، دادن تعلیمات، کمک‌های فنی یا واگذاری فیلم‌های سینمایی از ایران تحصیل می‌کنند به نرخ مذکور در این ماده مشمول مالیات خواهند بود. نمایندگان اشخاص و مؤسسات مذکور در ایران نسبت به درآمدهایی که به هر عنوان به حساب خود تحصیل می‌کنند طبق مقررات مربوط به این قانون مشمول مالیات می‌باشند.

تبصره ۳- در موقع احتساب مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی اعم از ایرانی یا خارجی، مالیات‌هایی که قبلاً پرداخت شده است با رعایت مقررات مربوط از مالیات متعلق کسر خواهد شد و اضافه پرداختی از این بابت قابل استرداد است.

تبصره ۴- اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی نسبت به سود سهام یا سهام‌الشرکه دریافتی از شرکت‌های سرمایه پذیر مشمول مالیات دیگری نخواهند بود.

تبصره ۵- در مواردی که به موجب قوانین مصوب وجوهی تحت عناوین دیگری غیر از مالیات بر درآمد از مأخذ درآمد مشمول مالیات اشخاص قابل وصول باشد. مالیات

باب سوم: مالیات بر درآمد ۵۵

اشخاص پس از کسر وجوه مزبور به نرخ مقرر مربوط محاسبه خواهد شد.
تبصره ۶- درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی متعارف و شرکت‌های تعاونی سهامی عام مشمول بیست و پنج درصد (۲۵٪) تخفیف از نرخ موضوع این ماده می‌باشد. (الحاقی ۱۳۸۶/۱۲/۸)

تبصره ۷- به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص موضوع این ماده نسبت به درآمد ابرازی مشمول مالیات سال گذشته آنها، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ‌های مذکور کاسته می‌شود. شرط برخورداری از این تخفیف تسویه بدهی مالیاتی سال قبل و ارائه اظهارنامه مالیاتی مربوط به سال جاری در مهلت اعلام شده از سوی سازمان امور مالیاتی است. (الحاقی ۱۳۹۴)

ماده ۱۰۶ (اصلاحی ۱۳۹۴)

درآمد مشمول مالیات در مورد اشخاص حقوقی با استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تشخیص آن مقرر شده است بر اساس میران سوددهی فعالیت و مقررات مواد (۹۴)، (۹۵) و (۹۷) و تبصره آن تعیین می‌گردد.

ماده ۱۰۷ (اصلاحی ۱۳۹۴)

درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مقیم خارج از ایران بابت درآمدهایی که در ایران و یا از ایران تحصیل می‌نمایند به شرح زیر تعیین می‌شود.
بابت تهیه طرح ساختمان‌ها و تأسیسات، نقشه‌برداری، نقشه‌کشی، نظارت و محاسبات فنی، دادن تعلیمات و کمک‌های فنی، انتقال دانش فنی، اعطای تسهیلات و تأمین مالی، سایر خدمات و واگذاری امتیازات و سایر حقوق و همچنین واگذاری فیلم‌های سینمایی که به عنوان بها یا حق نمایش یا تحت هر عنوان دیگر از ایران تحصیل می‌کنند به استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تعیین درآمد مشمول مالیات یا مالیات آنها مقرر شده است با توجه به نوع فعالیت و میزان سوددهی به مأخذ (۱۰٪) تا چهل درصد (۴۰٪) مجموع وجوهی می‌باشد که ظرف مدت یک‌سال مالیاتی عاید آنها می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده و ضرایب تشخیص درآمد مشمول مالیات با توجه به نوع فعالیت، ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

پرداخت کنندگان وجوه مذکور در این ماده مکلفند در هر پرداخت، مالیات متعلق را با توجه به مبالغی که از اول سال تا آن تاریخ پرداخت کرده‌اند کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند، در غیر این صورت پرداخت کنندگان مذکور و دریافت کنندگان متضامناً مسؤول پرداخت اصل مالیات و جریمه‌های متعلق آن خواهند بود.

تبصره ۱- در مورد عملیات پیمانکاری، آن قسمت از مبلغ قرارداد که به مصرف خرید لوازم و تجهیزات می‌رسد مشروط بر آنکه قرارداد با اصلاحات و الحاقات بعدی آن مبالغ لوازم و تجهیزات به طور جدا از سایر اقلام قرارداد درج شده باشد، در مورد خرید داخلی حداکثر تا مبلغ صورت‌حساب خرید و در مورد خرید خارجی ارزش گمرکی کالا و حقوق ورودی و سایر پرداخت‌های قانونی مندرج در پروانه سبز گمرکی از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره ۲- در مواردی که پیمانکاران خارجی تمام یا قسمتی از فعالیت پیمانکاری را به اشخاص حقوقی ایرانی به عنوان پیمانکاران دست دوم واگذار کنند معادل مبالغی که برای تهیه لوازم و تجهیزات مذکور در قرارداد دست اول که توسط پیمانکار دست دوم خریداری می‌شود و با رعایت قسمت اخیر تبصره (۱) این ماده از پیمانکار دست اول دریافت می‌گردد، از پرداخت مالیات بر درآمد معاف است.

تبصره ۳- شعب و نمایندگی‌های شرکت‌ها و بانک‌های خارجی در ایران که بدون داشتن حق انجام دادن معامله به امر بازاریابی و جمع‌آوری اطلاعات اقتصادی در ایران برای شرکت مادر اشتغال دارند و برای جبران مخارج خود از شرکت مادر وجوهی دریافت می‌کنند، نسبت به آن مشمول مالیات بر درآمد نخواهند بود.

تبصره ۴- درآمد حاصل از بهره‌برداری سرمایه و سایر فعالیت‌هایی که اشخاص حقوقی مزبور به وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آنها در ایران انجام می‌دهند مشمول مقررات ماده (۱۰۶) این قانون خواهد بود.

ماده ۱۰۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اندوخته‌هایی که مالیات آن تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این اصلاحیه پرداخت نشده در صورت انتقال به حساب سرمایه مشمول مالیات نخواهد بود، لیکن در صورت تقسیم یا انتقال به حساب سود و زیان یا کاهش سرمایه معادل اندوخته

اضافه شده به حساب سرمایه، به درآمد مشمول مالیات سال تقسیم یا انتقال یا کاهش سرمایه اضافه می‌شود. این حکم شامل اندوخته‌های سود ناشی از فعالیت‌های معاف مؤسسه در دوران معافیت و اندوخته موضوع ماده (۱۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های بعدی آن تا تاریخ تصویب این اصلاحیه پس از احراز شرایط مربوط تا آن تاریخ نخواهد بود.

اندوخته‌هایی که مالیات آن تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این اصلاحیه وصول گردیده در صورت تقسیم یا انتقال به حساب سود و زیان یا سرمایه یا انحلال مشمول مالیات دیگری نخواهد بود.

ماده ۱۰۹

درآمد مشمول مالیات در مورد مؤسسات بیمه ایرانی عبارت است از:

- ۱- ذخایر فنی در آخر سال مالی قبل.
- ۲- حق بیمه دریافتی در معاملات بیمه مستقیم پس از کسر برگشتی‌ها و تخفیف‌ها.
- ۳- حق بیمه بیمه‌هایی اتکایی وصولی پس از کسر برگشتی‌ها.
- ۴- کارمزد و مشارکت در سود معاملات بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۵- بهره سپرده‌های بیمه بیمه‌گر اتکایی نزد بیمه‌گر واگذارکننده.
- ۶- سهم بیمه‌گران اتکایی بابت خسارت پرداختی بیمه‌های غیر زندگی و بازخرید و سرمایه و مستمری‌های بیمه‌های زندگی.
- ۷- سایر درآمدها.

پس از کسر:

- ۱- هزینه تمبر قراردادهای بیمه.
- ۲- هزینه‌های پزشکی بیمه‌های زندگی.
- ۳- کارمزدهای پرداختی از بابت معاملات بیمه مستقیم.
- ۴- حق بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۵- سهم صندوق تأمین خسارتهای بدنی از حق بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث.
- ۶- مبالغ پرداختی از بابت بازخرید و سرمایه و مستمری‌های بیمه زندگی و خسارت پرداختی از بابت بیمه‌های غیرزندگی.
- ۷- سهم مشارکت بیمه‌گزاران در منافع.

۸- کارمزدها و سهم مشارکت بیمه‌گران در سود معاملات بیمه‌های اتکایی قبولی.

۹- بهره متعلق به سپرده‌های بیمه‌های اتکایی واگذاری.

۱۰- ذخائر فنی در آخر سال مالی.

۱۱- سایر هزینه‌ها و استهلاکات قابل قبول.

تبصره ۱- انواع ذخایر فنی مؤسسات بیمه (اندوخته‌های فنی موضوع ماده ۶۱ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری) برای هر یک از رشته‌های بیمه و میزان و طرز محاسبه آنها به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف بیمه مرکزی ایران تهیه و پس از موافقت شورای عالی بیمه به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارائی خواهد رسید.

تبصره ۲- انواع ذخایر فنی بیمه مرکزی ایران برای هر یک از رشته‌های بیمه و میزان و طرز محاسبه آنها از طرف مجمع عمومی بیمه مرکزی ایران تعیین خواهد شد.

تبصره ۳- در معاملات بیمه مستقیم، حق بیمه و کارمزدها و تخفیف حق بیمه و سهم مشارکت بیمه‌گذاران در منافع و نحوه احتساب آنها با رعایت مقررات تعیین شده از طرف شورای عالی بیمه خواهد بود. کلیه ارقام مزبور به استثنای کارمزد باید در قرارداد بیمه ذکر شده باشد.

تبصره ۴- ارقام مربوط به معاملات بیمه‌های اتکایی اعم از قبولی یا واگذاری بر اساس شرایط قراردادها و یا توافقی‌های مؤسسات بیمه ذریبط خواهد بود.

تبصره ۵- مؤسسات بیمه خارجی که با قبول بیمه اتکایی از مؤسسات بیمه ایرانی تحصیل درآمد می‌نمایند مشمول مالیاتی به نرخ دو درصد حق بیمه دریافتی و سود حاصل از سپرده مربوطه در ایران می‌باشند، در صورتی که مؤسسات بیمه ایرانی در کشور متبوع مؤسسه بیمه‌گر اتکایی دارای فعالیت بیمه بوده و از پرداخت مالیات بر معاملات اتکایی معاف باشند، مؤسسه مزبور نیز از پرداخت مالیات دولت ایران معاف خواهد شد. مؤسسات بیمه ایرانی مکلف‌اند در موقع تخصیص حق بیمه بنام بیمه‌گر اتکایی خارجی مشمول مالیات موضوع این تبصره دو درصد آن را بعنوان مالیات بیمه‌گر اتکائی کسر نمایند. و وجوه کسر شده در هر ماه را منتهی تا پایان ماه بعد به ضمیمه صورتی حاوی مشخصات بیمه‌گر اتکایی و حق بیمه متعلق به اداره امور مالیاتی مربوط ارسال و وجه مزبور را به حساب مالیاتی پرداخت نمایند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۱۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اشخاص حقوقی مکلفانند اظهارنامه، و ترازنامه و حساب سود و زیان متکی به دفاتر و اسناد و مدارک خود را حداکثر تا چهارماه پس از سال مالیاتی همراه با فهرست هویت شرکا و سهامداران و حسب مورد میزان سهم‌الشرکه یا تعداد سهام و نشانی هر یک از آنها را به اداره امور مالیاتی که محل فعالیت اصلی شخص حقوقی در آن واقع است تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند پس از تسلیم اولین فهرست مزبور، تسلیم فهرست تغییرات در سنوات بعد کافی خواهد بود. محل تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران که در ایران اقامتگاه یا نمایندگی نمی‌باشند تهران است. حکم این ماده در مورد کارخانه داران و اشخاص حقوقی در دوران معافیت نیز جاری خواهد بود.

تبصره- اشخاص حقوقی نسبت به درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تشخیص آن مقرر شده است مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیات جداگانه که در فصلهای مربوط پیش‌بینی شده است نیستند.

ماده ۱۱۱ (الحاقی ۱۳۸۰)

شرکت‌هایی که با تأسیس شرکت جدید یا با حفظ شخصیت حقوقی یک شرکت، در هم ادغام یا ترکیب می‌شوند از لحاظ مالیاتی مشمول مقررات زیر می‌باشند:

الف- تأسیس شرکت جدید با افزایش سرمایه شرکت موجود تا سقف مجموع سرمایه‌های ثبت شده شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده از پرداخت دو در هزار حق تمبر موضوع ماده (۴۸) این قانون معاف است.

ب- انتقال دارایی‌های شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده به شرکت جدید یا شرکت موجود حسب مورد به ارزش دفتری مشمول مالیات مقرر در این قانون نخواهد بود.

ج- عملیات شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده در شرکت جدید یا شرکت موجود مشمول مالیات دوره انحلال موضوع بخش مالیات بردرآمد این قانون نخواهد بود.

د- استهلاك دارایی‌های منتقل شده به شرکت جدید یا شرکت موجود باید بر اساس روال قبل از ادغام یا ترکیب ادامه یابد.

ه- هرگاه در نتیجه ادغام یا ترکیب، درآمدی به هر یک از سهامداران در شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده تعلق گیرد طبق مقررات مربوط مشمول مالیات خواهد بود.
و- کلیه تعهدات و تکالیف مالیاتی شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده به عهده شرکت جدید یا موجود حسب مورد می‌باشد.
ز- آیین نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این اصلاحیه به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت معدن و تجارت به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱۲

حکم ماده (۹۹) و تبصره آن در مورد عملیات پیمانکاری اشخاص حقوقی اعم از ایرانی و خارجی جاری خواهد بود.

ماده ۱۱۳ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مالیات مؤسسات کشتیرانی و هواپیمائی خارجی بابت کرایه مسافر و حمل کالا و امثال آنها از ایران بطور مقطوع عبارت است از پنج درصد کلیه وجوهی که از این بابت عاید آنها خواهد شد اعم از اینکه وجوه مزبور در ایران یا در مقصد با در بین راه دریافت شود.
نماینده یا شعب مؤسسات مذکور در ایران موظف‌اند تا بیستم هر ماه صورت وجوه دریافتی ماه قبل را به اداره امور مالیاتی محل تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند مؤسسات مذکور از بابت اینگونه درآمدها مشمول مالیات دیگری به عنوان مالیات بردرآمد نخواهند بود. هرگاه شعب یا نمایندگی‌های مذکور صورت‌های مقرر را به موقع تسلیم نکنند یا صورت ارسالی آنها مطابق واقع نباشد در این صورت مالیات متعلق بر اساس تعداد مسافر و حجم محمولات علی‌الرأس تشخیص خواهد شد.
تبصره - در مواردی که مالیات متعلق بر درآمد مؤسسات کشتیرانی و هواپیمائی ایرانی در کشورهای دیگر بیش از ۵٪ کرایه دریافتی باشد با اعلام سازمان ذیربط ایرانی، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است مالیات شرکت‌های کشتیرانی و هواپیمایی تابع کشورهای فوق را معادل نرخ مالیاتی آنها افزایش دهد.

ماده ۱۱۴ (اصلاحی ۱۳۸۰)

آخرین مدیر یا مدیران شخص حقوقی مشترکاً موظف‌اند قبل از تاریخ تشکیل مجمع عمومی یا سایر ارکان صلاحیت دار که برای اتخاذ تصمیم نسبت به انحلال شخص حقوقی دعوت شده است اظهارنامه‌ای حاوی صورت دارایی و بدهی شخص

حقوقی در تاریخ دعوت روی نمونه‌ای که بدین منظور از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌گردد تنظیم و به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند. اظهارنامه‌ای که حداقل حاوی امضاء یا امضاهای مجاز و حسب مورد مهر مؤسسه بر طبق اساسنامه شخص حقوقی باشد برای اداره امور مالیاتی معتبر خواهد بود.

ماده ۱۱۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مأخذ محاسبه مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی که منحل می‌شوند ارزش دارایی شخص حقوقی است منهای بدهیها و سرمایه پرداخت شده و اندوخته‌ها و مانده سودهایی که مالیات آن قبلاً پرداخت گردیده است.

تبصره ۱- ارزش دارایی شخص حقوقی نسبت به آنچه قبلاً فروش رفته بر اساس بهای فروش و نسبت به بقیه بر اساس بهای روز انحلال تعیین می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه در بین دارایی‌های شخص حقوقی که منحل می‌شود، دارایی یا دارایی‌های موضوع فصل اول باب سوم این قانون و سهام یا سهم‌الشرکه یا حق تقدم سهام شرکت‌ها وجود داشته باشد و این دارایی یا دارایی‌ها حسب مورد در هنگام نقل و انتقال قطعی مشمول مقررات ماده (۵۹) و تبصره (۱) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳ مکرر) این قانون باشند، در تعیین مأخذ محاسبه مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی منحل ارزش دفتری دارایی یا دارایی‌های مذکور جزو ارقام دارایی‌های شخص حقوقی منحل شده منظور نمی‌گردد و معادل همان ارزش دفتری از جمع سرمایه و بدهی‌ها کسر می‌گردد. مالیات متعلق به دارایی یا دارایی‌های مزبور حسب مورد بر اساس مقررات ماده (۵۹) و تبصره (۱) ماده (۱۴۳) این قانون تعیین و مورد مطالبه قرار می‌گیرد.

تبصره ۳- آن قسمت از اموال اشخاص حقوقی منحل شده که بر اساس مقررات فوق در تاریخ انحلال مشمول مالیات مقطوع موضوع ماده (۵۹) و تبصره (۱) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳ مکرر) این قانون باشند در اولین نقل و انتقال بعد از تاریخ انحلال مشمول مالیات نخواهند بود.

ماده ۱۱۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مدیران تصفیه مکلف‌اند ظرف شش ماه از تاریخ انحلال (تاریخ ثبت انحلال شخص حقوقی در اداره ثبت شرکتها) اظهارنامه مالیاتی مربوط به آخرین دوره

عملیات شخص حقوقی را بر اساس ماده (۱۱۵) این قانون تنظیم و به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند.

تبصره ۵ - مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی که منحل می‌شوند با رعایت تبصره (۲) ماده (۱۱۵) این قانون به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۱۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اداره امور مالیاتی مکلف است برابر مقررات این قانون به اظهارنامه مربوط به آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی خارج از نوبت رسیدگی نموده و در صورتی که به مندرجات آن اعتراض داشته باشد حداکثر ظرف یکسال از تاریخ تسلیم اظهارنامه، مالیات متعلق را به موجب برگ تشخیص تعیین و ابلاغ نماید و گرنه مالیات متعلق به اظهارنامه تسلیمی بوسیله مدیران تصفیه قطعی تلقی می‌گردد. در صورتی که بعداً معلوم گردد اقلامی از دارایی شخص حقوقی در اظهارنامه ذکر نشده است نسبت به آن قسمت که در اظهارنامه قید نشده در مهلت مقرر در تبصره ماده (۱۱۸) این قانون، مالیات مطالبه خواهد شد.

ماده ۱۱۸

تقسیم دارایی اشخاص حقوقی منحل شده قبل از تحویل مفاصا حساب مالیاتی یا بدون سپردن تأمین معادل میزان مالیات مجاز نیست.

تبصره ۵ - آخرین مدیران شخص حقوقی در صورت عدم تسلیم اظهارنامه موضوع ماده (۱۱۴) این قانون یا تسلیم اظهارنامه خلاف واقع و مدیران تصفیه در صورت عدم رعایت مقررات موضوع ماده (۱۱۶) این قانون و این ماده و ضامن یا ضامن‌های شخص حقوقی و شرکای ضامن (موضوع قانون تجارت) متضامناً و کلیه کسانی که دارایی شخص حقوقی بین آنان تقسیم گردیده به نسبت سهمی که از دارایی شخص حقوقی نصیب آنان شده است مشمول پرداخت مالیات و جرایم متعلق به شخص حقوقی خواهد بود بشرط آنکه ظرف مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون از تاریخ درج آگهی انحلال در روزنامه رسمی کشور مطالبه شده باشد.

فصل ششم - مالیات درآمد اتفاقی

ماده ۱۱۹

درآمد نقدی یا غیرنقدی که شخص حقیقی یا حقوقی بصورت بلاعوض و یا از طریق معاملات محاباتی و یا به عنوان جایزه یا هر عنوان دیگر از این قبیل تحصیل می‌نماید مشمول مالیات اتفاقی بنرخ مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون خواهد بود.

ماده ۱۲۰

درآمد مشمول مالیات موضوع این فصل عبارت است از صد درصد درآمد حاصله و در صورتی که غیرنقدی باشد به بهای روز تحقق درآمد طبق مقررات این قانون تقویم می‌شود مگر در مورد املاکی که در اجرای مفاد ماده (۶۴) این قانون برای آنها ارزش معاملاتی تعیین شده است که در این صورت ارزش معاملاتی مأخذ محاسبه مالیات قرار خواهد گرفت.

تبصره ۵ - در مورد صلح معوض و هبه معوض باستثنای مواردی که مشمول ماده (۶۳) این قانون می‌باشد درآمد مشمول مالیات موضوع این فصل عبارت خواهد بود از مابه‌التفاوت ارزش عوضین که بر اساس مقررات این ماده تعیین می‌شود نسبت به طرف معامله‌ای که از آن منتفع شده است.

ماده ۱۲۱

صلح با شرط خیار فسخ و هبه با حق رجوع از نظر مالیاتی قطعی تلقی می‌گردد ولی در صورتی که ظرف شش ماه از تاریخ وقوع عقد معامله فسخ یا اقاله یا رجوع شود، وجوهی که بعنوان مالیات موضوع این فصل وصول شده است قابل استرداد می‌باشد. در این صورت اگر در فاصله بین وقوع عقد و فسخ یا اقاله یا رجوع منتقل‌الیه از منافع آن استفاده کرده باشد نسبت به آن منفعت مشمول مالیات این فصل خواهد بود.

ماده ۱۲۲

در مورد صلح مالی که منافع آن مادام‌العمر یا برای مدت معین به مصالح یا شخص ثالث اختصاص داده می‌شود بهای مال به مأخذ جمع ارزش عین و منفعت در تاریخ تعلق منافع، مأخذ مالیات متصالح در تاریخ مزبور خواهد بود.

تبصره - در صورتی که قبل از تاریخ تعلق منفعت انتقالات صورت گیرد قیمت مذکور در سند مأخذ مالیات انتقال دهنده قرار خواهد گرفت که طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود، لیکن مأخذ مالیات آخرین انتقال گیرنده عین که منافع مال نیز به او تعلق بگیرد، عبارت خواهد بود از مابه‌التفاوت بهای مال بشرح حکم فوق و مبلغی که طبق سند پرداخته است.

ماده ۱۲۳

در صورتی که منافع مالی بطور دائم یا موقت بلاعوض به کسی واگذار شود انتقال گیرنده مکلف است مالیات منافع هر سال را در سال بعد پرداخت نماید.

ماده ۱۲۴- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۲۵

انتقالاتی که طبق مقررات فصل مالیات بر ارث مشمول مالیات می‌باشد مشمول مالیات این بخش نخواهد بود.

ماده ۱۲۶

صاحبان درآمد موضوع این فصل مکلف‌اند در هر سال اظهارنامه مالیاتی خود را در مورد منافع موضوع ماده (۱۲۳) این قانون تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد و در سایر موارد تا پایان ماه بعد از تاریخ تحصیل درآمد یا تعلق منافع به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم و مالیات متعلق را بپردازند. در صورتی که معامله در دفاتر اسناد رسمی انجام و مالیات وصول شده باشد تکلیف تسلیم اظهارنامه ساقط می‌شود. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۲۷

موارد زیر مشمول مالیات اتفاقی نخواهد بود:

الف- کمکهای نقد و غیرنقدی بلاعوض سازمانهای خیریه یا عام‌المنفعه یا وزارتخانه‌ها یا مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی یا شهرداریها یا نهادهای انقلاب اسلامی به اشخاص حقیقی غیر از مواردی که مشمول مالیات فصل حقوق است.

باب سوم: مالیات بر درآمد ۶۵

ب- وجوه یا کمک‌های مالی اهدایی به خسارت دیدگان جنگ، زلزله، سیل، آتش سوزی و یا حوادث غیرمترقبه دیگر.

ج- جوایزی که دولت برای تشویق صادرات و تولید و خرید محصولات کشاورزی پرداخت می‌نماید.

تبصره - ضوابط اجرائی بندهای الف و ب طبق آئین نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی و وزارت کشور تهیه خواهد شد.

ماده ۱۲۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی ناشی از درآمدهای اتفاقی از طریق رسیدگی به دفاتر تشخیص خواهد شد و مالیات‌هایی که طبق مقررات این فصل در منبع پرداخت می‌گردد به عنوان پیش پرداخت مالیات آنها منظور خواهد شد.

فصل هفتم- مالیات بر جمع درآمد ناشی از منابع مختلف

ماده ۱۲۹- حذف شد (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۱۳۰- (اصلاحی ۱۳۸۰)

بدهی‌های گذشته موضوع مواد (۳) تا (۱۶) و تبصره (۳) ماده (۵۹)، ماده (۱۲۹) قانون مالیات مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های بعدی آن قابل مطالبه و وصول نخواهد بود.

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند بدهی مالیات‌هایی که سال تحصیل درآمد مربوط با تعلق آنها حسب مورد قبل از سال ۱۳۸۱ باشد را تا سقف ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای هر مؤدی در نقاطی که مقتضی بداند کلاً یا جزاً مورد بخشودگی قرار دهد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۳۱ (اصلاحی ۱۳۹۴)

نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد بشرح زیر است:

۱- تا میزان پانصد میلیون (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪)

۲- نسبت به مازاد پانصد میلیون (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا میزان یک میلیارد (۱۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست درصد (۲۰٪)

۳- نسبت به مازاد یک میلیارد (۱۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪)

تبصره ۱- به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص موضوع این ماده نسبت به درآمد ابرازی مشمول مالیات سال گذشته آنها، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ‌های مذکور کاسته می‌شود. شرط برخورداری از این تخفیف تسویه بدهی مالیاتی سال قبل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی مربوطه در مهلت اعلام شده از سوی سازمان امور مالیاتی است.

باب چهارم - در مقررات مختلفه

فصل اول معافیت‌ها

ماده ۱۳۲ (الحاقی ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، مصوب ۱۳۹۴)

درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یاد شده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.

الف- منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص شده به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان بر اساس مستندات، مدارک و اظهارنامه مذکور است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آنها با نرخ صفر محاسبه می‌شود.

ب- مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال اضافه می‌شود. تعداد نیروی کار شاغل و همچنین افزایش اشتغال نیروی کار در هر واحد با تأیید

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تأمین اجتماعی کارکنان محقق می‌شود. در صورت کاهش نیروی کار از حداقل افزایش مذکور در سال بعد که از مشوق مالیاتی این بند استفاده کرده باشند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می‌شود. افرادی که بازنشسته، بازخرید و مستعفی می‌شوند کاهش محسوب نمی‌گردد

پ- دوره برخورداری محاسبه مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرکهای صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرکهای صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته، به مدت سه سال افزایش می‌یابد.

بند الحاقی- شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد و سایر مناطق کشور تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موقع مقرر قانونی است که توسط سازمان امور مالیاتی تهیه می‌شود.

ت- به منظور تشویق و افزایش سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و سایر مناطق به شرح زیر مورد حمایت قرار می‌گیرد:

۱- در مناطق کمتر توسعه یافته:

مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، با نرخ صفر محاسبه می‌شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

۲- در سایر مناطق:

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سال‌های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی مانده با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می‌یابد و بعد از آن صددرصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ‌های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره‌های آن محاسبه و دریافت می‌شود.

درآمد حمل و نقل اشخاص حقوقی غیردولتی، از مشوق مالیاتی جزءهای (۱) و (۲) این بند برخوردار می‌باشند.

اشخاص حقوقی غیردولتی موضوع این ماده که قبل از این اصلاحیه تأسیس شده‌اند، در صورت سرمایه‌گذاری مجدد از مشوق این ماده می‌توانند استفاده کنند. هرگونه سرمایه‌گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی‌ربط به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدهای مذکور برای ایجاد دارایی‌های ثابت به استثنای زمین هزینه می‌شود، مشمول حکم این بند است.

ث- استثنای زمین مذکور در انتهای بند (ت) در مورد سرمایه‌گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای حمل و نقل بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده از مراجع ذی‌صلاح، جاری نمی‌باشد.

ج- در صورت کاهش میزان سرمایه ثابت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده برای افزایش سرمایه استفاده کرده باشند، مالیات متعلق و جریمه‌های آن مطالبه و وصول می‌شود.

چ- در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثابت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می‌شود.

ح- شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد (۲۰٪) از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.

خ- نرخ صفر مالیاتی و مشوق‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه

کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت بر اساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن نمی‌شود. واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأکید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند. همچنین مالیات واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در کلیه مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران با نرخ صفر محاسبه می‌شود و از مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده برخوردار می‌باشند.

در خصوص مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی یا واحدهای تولیدی که در محدوده دو یا چند استان یا شهر قرار می‌گیرند، ملاک تعیین محدوده به موجب آیین‌نامه‌ای است که حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

د- فهرست مناطق کمتر توسعه یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه ماهه اول در هر برنامه پنج‌ساله، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی با لحاظ شاخص‌های نرخ بیکاری و سرمایه‌گذاری در تولید تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و تا ابلاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می‌باشد. تاریخ شروع فعالیت با تأیید مراجع قانونی ذی‌ربط، مناط اعتبار برای احتساب مشوق‌های مناطق کمتر توسعه یافته است.

ذ- کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط اخذ کرده باشند تا مدت شش سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.

ر- صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی‌ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می‌باشد.

ز- مالیات با نرخ صفر موضوع این قانون صرفاً شامل درآمد ابرازی به جز درآمدهای کتمان شده می‌باشد. این حکم در مورد کلیه احکام مالیاتی با نرخ صفر منظور در این قانون و سایر قوانین مجری است.

ژ- معادل هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد شده با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در چهارچوب نقشه جامع علمی کشور انجام می‌شود، مشروط بر اینکه گزارش پیشرفت سالانه آن به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه‌ها و یا مراکز تحقیقاتی مربوطه برسد و ناخالص درآمد ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی آنها کمتر از پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی سال انجام هزینه مذکور بخشوده می‌شود. معادل مبلغ منظور شده به حساب مالیات اشخاص مذکور، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد.

تبصره ۱- کلیه معافیت‌های مالیاتی و محاسبه با نرخ صفر مالیاتی مازاد بر قوانین موجود مذکور در این ماده از ابتدای سال ۱۳۹۵ اجراء می‌شود.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده و بندهای آن حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ قانون توسط وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۳۳

صد درصد درآمد صندوق حمایت از توسعه کشاورزی، شرکت‌های تعاونی روستایی، عشایری، کشاورزی، صیادان، کارگری، کارمندی، دانشجویان و دانش‌آموزان و اتحادیه‌های آنها از مالیات معاف است.

تبصره - دولت مکلف است معادل مالیات بردرآمد متعلق به آن قسمت از سود ابرازی سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران را که با تصویب مجمع عمومی برای

سرمایه‌گذاری در شرکت‌های تعاونی روستایی اختصاص داده می‌شود، پس از وصول و واریز آن به حساب درآمد عمومی کشور، از محل اعتبار ردیف خاصی که به همین منظور در قانون بودجه کل کشور پیش‌بینی می‌شود و در وجه سازمان مذکور مسترد نماید.

ماده ۱۳۴ (اصلاحی ۱۳۹۴)

درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیرانتفاعی اعم از ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی و مهدهای کودک در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها و درآمد مؤسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذیربط هستند همچنین درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی از پرداخت مالیات معاف است. آیین نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳۵ - حذف شد.

ماده ۱۳۶ (اصلاحی ۱۳۹۴)

وجوه پرداختی بابت انواع بیمه‌های عمر و زندگی از طرف مؤسسات بیمه که به موجب قراردادهای منعقد شده عاید ذینفع می‌شود از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۱۳۷ (اصلاحی ۱۳۹۴)

هزینه‌های درمانی پرداختی هر مؤدی بابت معالجه خود یا همسر و اولاد و پدر و مادر و برادر و خواهر تحت تکفل در یک سال مالیاتی به شرط این که اگر دریافت کننده مؤسسه درمانی یا پزشک مقیم ایران باشد دریافت وجه را گواهی نماید و چنانچه به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به علت فقدان امکانات لازم معالجه در خارج از ایران صورت گرفته است پرداخت هزینه مزبور به گواهی مقامات رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل معالجه یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه‌های عمر و زندگی و بیمه‌های درمانی از درآمد مشمول مالیات مؤدی کسر می‌گردد.

در مورد معلولان و بیماران خاص و صعب‌العلاج علاوه بر هزینه‌های مذکور هزینه مراقبت و توانبخشی آنان نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات معلول یا بیمار یا شخصی که تکفل او را عهده‌دار است می‌باشد.

ماده ۱۳۸ - حذف شد. (ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید رقابتی ۱۳۹۴)

ماده ۱۳۸ مکرر - (الحاقی ماده ۳۰ از قانون رفع موانع تولید...)

اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی را در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شوند و برای پرداخت کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.

تبصره ۱ - استفاده کننده از معافیت موضوع این ماده تا دو سال نمی‌تواند آورده نقدی را از بنگاه تولیدی خارج کند. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی اضافه می‌شود.

تبصره ۲ - تشخیص تحقق به‌کارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط است.

ماده ۱۳۹ (اصلاحی ۱۳۹۴)

الف - موقوفات، نذورات، پذیره، کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی آستان قدس رضوی، آستان حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع)، آستانه حضرت معصومه (س)، آستان حضرت احمد ابن موسی (ع) «شاه چراغ»، آستان مقدس حضرت امام خمینی (ره)، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا و سایر بقاع متبرکه از پرداخت مالیات معاف است. تشخیص سایر بقاع متبرکه به عهده سازمان اوقاف و امور خیریه می‌باشد.

ب - کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران از پرداخت مالیات معاف است.

ج - کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی صندوق‌های پس‌انداز بازنشستگی و سازمان بیمه خدمات درمانی و سازمان تأمین اجتماعی و صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر و همچنین حق بیمه و حق بازنشستگی سهم کارکنان و کارفرما و جریمه‌های دریافتی مربوط توسط آنها از پرداخت مالیات معاف است.

د- کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مدارس علوم اسلامی از پرداخت مالیات معاف است. تشخیص مدارس علوم اسلامی با شورای مدیریت حوزه علمیه قم می‌باشد.

ه- کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی نهادهای انقلاب اسلامی از پرداخت مالیات معاف است. تشخیص نهادهای انقلاب اسلامی با هیأت وزیران می‌باشد.

و- آن قسمت از درآمد صندوق عمران موقوفات کشور که به مصرف عمران موقوفات برسد از پرداخت مالیات معاف است.

ز- درآمد اشخاص از محل وجوه بریئه ولی فقیه، خمس و زکات از پرداخت مالیات معاف است.

ح- آن قسمت از درآمد موقوفات عام که طبق موازین شرعی به مصرف اموری از قبیل تبلیغات اسلامی، تحقیقات فرهنگی، علمی، دینی، فنی، اختراعات، اکتشافات، تعلیم و تربیت، بهداشت و درمان، بنا و تعمیر و نگهداری مساجد و مصلاها و حوزه‌های علمیه و مدارس علوم اسلامی و مدارس و دانشگاه‌های دولتی، مراسم تعزیه و اطعام، تعمیر آثار باستانی، امور عمرانی و آبادانی، هزینه یا وام تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان، کمک به مستضعفان و آسیب دیدگان حوادث ناشی از سیل، زلزله، آتش سوزی، جنگ و حوادث غیرمترقبه دیگر برسد، مشروط بر این که درآمد و هزینه‌های مزبور به تأیید سازمان اوقاف و امور خیریه رسیده باشد، و همچنین ساخت، تعمیر و نگهداری مراکز نگهداری کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بد سرپرست در گروه‌های سنی و جنسی مختلف، مراکز نگهداری و مراقبت سالمندان، کارگاه‌های حرفه‌آموزی و اشتغال مصدومین ضایعه نخاعی، معلولین جسمی و حرکتی، زنان سرپرست خانوار و دختران خودسرپرست، مراکز آموزش، توان‌بخشی و حرفه‌آموزی معلولان ذهنی و کودکان نابینا، کم‌بینا، کم‌شنوا و ناشنوا و سایر مراکز و اماکنی که بتوانند در خدمت مددجویان سازمان‌های حمایتی بهزیستی کشور قرار گیرند از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره: مفاسدحساب‌هایی که توسط شعب تحقیق موضوع ماده (۱۴) قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲ صادر شده یا می‌شود اگر در مهلت مقرر مربوط به تسلیم اظهارنامه به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه شود، برای برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی مقرر در این قانون یا سایر قوانین، به منزله اظهارنامه مالیاتی مؤدی تلقی می‌شود. همچنین در مورد

سالهای قبل از ابلاغ این قانون در صورتی که مفصاحساب مربوط تا پایان سال ۱۳۹۴ به سازمان امور مالیاتی ارائه شود، به منزله اظهارنامه مالیاتی خواهد بود (الحاقی ماده ۸۵ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴).

ط- کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مؤسسات خیریه و عام المنفعه که به ثبت رسیده‌اند، مشروط بر اینکه به موجب اساسنامه آنها صرف امور مذکور در بند (ح) این ماده شود و سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه‌های آنها نظارت کند، از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره - کمک‌های نقدی و غیرنقدی که در هر سال مالی به مصرف نرسیده باشد، بدون تعلق مالیات به سال مالی بعد منتقل می‌گردد.

ی- کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی و همچنین حق عضویت اعضای مجامع حرفه‌ای، احزاب و انجمن‌ها و تشکل‌های غیردولتی که دارای مجوز از مراجع ذیربط باشند و وجوهی که به موجب قانون و مقررات مربوط از درآمد یا حق‌الزحمهٔ اعضای آنها کسر و به حساب مجامع مزبور واریز می‌شود، از پرداخت مالیات معاف است.

ک- موقوفات و کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی و درآمدها و عایدی حاصل از موارد فوق برای انجمن‌ها و هیأت‌های مذهبی مربوط به اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مشروط بر این که رسمیت آنها به تصویب وزارت کشور برسد، از پرداخت مالیات معاف است.

ل- فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی و قرآنی (دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های ذی‌ربط)، فرهنگی و هنری که به موجب مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام می‌شوند، از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره ۱- وجوهی که از فعالیت‌های غیرانتفاعی و به منظور پیشبرد اهداف و وظایف اشخاص موضوع این ماده از راه برگزاری دوره‌های آموزشی، سیمینارها، نشر کتاب و نشریه‌های دوره‌ای و... در چارچوب اساسنامه آنها تحصیل می‌شود و سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آنها نظارت می‌کند، از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره ۲- حکم تبصره (۲) ماده (۲) این قانون در مورد درآمد مشمول مالیات اشخاص موضوع این ماده جاری می‌باشد.

تبصره ۳- آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده به وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۷۶ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

تبصره ۴- مفاد این ماده در مواردی که از طرف حضرت امام خمینی(ره) یا مقام معظم رهبری دارای مجوز می‌باشند بر اساس نظر مقام معظم رهبری انجام می‌گیرد.

تبصره ۵- درآمدها و عایدی حاصل از موقوفات و کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیر نقدی اشخاص موضوع بندهای (ط) و (ک) از پرداخت مالیات معاف می‌باشد. این حکم شامل درآمد شرکت‌های زیر مجموعه اشخاص مذکور نخواهد بود (الحاقی ۱۳۹۴).

ماده ۱۴۰- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۱۴۱ (اصلاحی ۱۳۹۴)

صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و بیست درصد (۲۰٪) درآمد حاصل از صادرات مواد خام مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد. فهرست مواد خام و کالاهای نفتی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و نفت و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱- درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به صورت عبوری (ترانزیت) به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.

تبصره ۲- مفاد این ماده پس از اتمام دوره اجرای قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ لازم‌الاجراء می‌شود.

مستخرجه از ماده ۳۵- قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ تبصره ۸- مواد خام معدنی در صورت صادرات به خارج مشمول معافیت مالیات از صادرات نمی‌شود.
--

ماده ۱۴۲

درآمد کارگاه‌های فرش دستباف و صنایع دستی و شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های تولیدی مربوطه از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۱۴۳ (اصلاحی قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی، مصوب ۱۳۸۸) معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود و پنج درصد (۵٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورسها یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت‌های که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند.

تبصره ۱- از هر نقل و انتقال سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام و سهم‌الشرکه شرکا در سایر شرکتها مالیات مقطوعی به میزان چهاردرصد (۴٪) ارزش اسمی آنها وصول می‌شود. از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد نقل و انتقال فوق مطالبه نخواهد شد. انتقال دهندگان سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام مکلف‌اند قبل از انتقال، مالیات متعلق را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند. ادارات ثبت یا دفتر اسناد رسمی مکلف‌اند در موقع ثبت تغییرات یا تنظیم سند انتقال حسب مورد گواهی پرداخت مالیات متعلق را اخذ و ضمیمه پرونده مربوط به ثبت یا انتقال کنند.

تبصره ۲- در شرکت‌های سهامی پذیرفته شده در بورس اندوخته صرف سهام مشمول مالیات مقطوع به نرخ نیم درصد (۰/۵٪) خواهد بود و به این درآمد مالیات دیگری تعلق نمی‌گیرد. شرکت‌ها مکلف‌اند تا پایان ماه بعد از تاریخ ثبت افزایش سرمایه آن را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۴۳ مکرر (الحاقی قانون توسعه ابزارهای مالی ۱۳۸۸) از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها اعم از ایرانی و خارجی در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم درصد (۰/۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات

بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

کارگزاران بورسها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال، رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

تبصره ۱- تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آنها از پرداخت مالیات بردرآمد و مالیات برارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۳/۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آنها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

تبصره ۲- سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثنا سود سهام و سهم‌الشرکه شرکتها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوقها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

تبصره ۳- در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورسها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچ گونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

تبصره ۴- صندوق سرمایه‌گذاری مجاز به هیچگونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی‌باشد.

تبصره ۵- نقل و انتقال اوراق بهادار بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت مالیات مقطوع نیم‌درصد این ماده، معاف است. (الحاقی ماده ۳۳ قانون رفع موانع تولید رقابتی ۱۳۹۴)

ماده ۱۴۴

جهیزیه منقول و مهریه اعم از منقول و غیرمنقول و جوایز علمی و بورسهای تحصیلی و همچنین درآمدهای که بابت حق اختراع یا حق اکتشاف عاید مخترعین و

مکتشفین می‌گردد به طور کلی و نیز درآمد ناشی از فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی مراکزی که دارای پروانه تحقیق از وزارتخانه‌های ذیصلاح می‌باشند به مدت ده سال از تاریخ اجرای این اصلاحیه طبق ضوابط مقرر در آئین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

ماده ۱۴۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

سود دریافتی به هر عنوان در موارد زیر از پرداخت مالیات معاف است.

- ۱- سود متعلق به سپرده‌های مربوط به کسور بازنشستگی و پس انداز کارمندان و کارگران نزد بانک‌های ایرانی در حدود مقررات استخدامی مربوطه.
- ۲- سود یا جوایز متعلق به حساب‌های پس انداز و سپرده‌های مختلف نزد بانک‌های ایرانی یا مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز. این معافیت شامل سپرده‌های بانکی یا مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز نزد هم می‌گذراند نخواهد بود.
- ۳- جوایز متعلق به اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه.
- ۴- سود پرداختی بانک‌های ایرانی به بانک‌های خارج از ایران بابت اضافه برداشت (اوردرافت) و سپرده ثابت به شرط معامله متقابل.
- ۵- سود و جوایز متعلق به اوراق مشارکت.

تبصره - در مواردی که در قانون مالیات‌های مستقیم به بانکها اشاره می‌شود، امتیازات، تسهیلات، ترجیحات و تکالیف ذکر شده شامل مؤسسات اعتباری غیر بانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده‌اند یا می‌شوند، و همچنین صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی نیز خواهد شد. (ماده ۲۱ قانون رفع موانع تولید مصوب ۱۳۹۴)

ماده ۱۴۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

معافیت‌های مدت‌دار که به موجب قوانین مالیاتی و مقررات قبلی مقرر شده است با رعایت مقررات مربوط تا انقضاء مدت به قوت خود باقی است.
تبصره - مالیات سود متعلق به قبوض اقساطی اصلاحات ارضی کماکان بخشوده خواهد بود.

ماده ۱۴۶ مکرر

معافیت‌های مذکور در مواد (۱۳۳)، (۱۳۴)، (۱۳۹) «به استثنای بندهای (الف)، (ب) و (ز) آن» (۱۴۲)، (۱۴۳) و تبصره (۱) ذیل ماده (۱۴۳) مکرر) به عنوان مالیات به نرخ صفر منظور می‌شود.

تبصره ۱- ارائه اظهارنامه مالیاتی، دفاتر و یا اسناد و مدارک موضوع ماده (۹۵) این قانون در موعد مقرر به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور (به جز مورد بند (ح) ماده (۱۳۹) این قانون که مطابق ماده (۸۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴) اعلام می‌نماید شرط برخورداری از نرخ صفر و هرگونه معافیت یا مشوق مالیاتی مندرج در این قانون و سایر قوانین می‌باشد و در صورت عدم ارائه اظهارنامه، دفاتر و یا اسناد و مدارک مذکور، مؤدی مطابق احکام و ضوابط این قانون مشمول مالیات، جریمه و مجازات مقرر در این قانون می‌شود. حکم این تبصره در خصوص مشمولان مواد (۱۴۴) و (۱۴۵) و بندهای (الف)، (ب) و (ز) ماده (۱۳۹) این قانون جاری نمی‌باشد. اجرای حکم این تبصره در خصوص اشخاص حقیقی مشمول ماده (۸۱) این قانون به صورت تدریجی و متناسب با ایجاد ظرفیت‌های اجرایی، اداری و حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود.

تبصره ۲- معادل اعتبار مالیاتی محاسبه شده به نرخ صفر موضوع این ماده از محل اعتبار جمعی - خرجی که همه ساله در بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود به حساب اشخاص مذکور منظور می‌شود. اعتبارات موضوع این تبصره تخصیص یافته تلقی می‌شود و در صورتی که اعتبارات مورد نیاز در یک سال مالی بیشتر از مبلغ مصوب در قانون بودجه کل کشور همان سال باشد مبلغ اعتبار جمعی - خرجی یادشده و متقابلاً منابع مربوط، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، تصویب هیأت وزیران و تصویب مجلس شورای اسلامی قابل افزایش است.

فصل دوم- هزینه‌های قابل قبول و استهلاک

ماده ۱۴۷

هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به شرحی که ضمن مقررات این قانون مقرر می‌گردد عبارت است از هزینه‌هایی که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصرأً مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حد نصاب‌های مقرر باشد. در مواردی که هزینه‌ای در این قانون پیش‌بینی نشده یا بیش از نصاب‌های مقرر در این قانون بوده ولی پرداخت آن به موجب قانون و یا مصوبه هیأت وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود.

تبصره ۱- از لحاظ مقررات این فصل، کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل موضوع ماده (۹۵) این قانون که مکلف به نگهداری دفاتر می‌باشند، در حکم مؤسسه محسوب می‌شوند. همچنین هزینه‌های قابل قبول مالیاتی در مورد سایر صاحبان مشاغل نیز قابل پذیرش است. (اصلاحی ۱۳۹۴)

تبصره ۲- هزینه‌های مربوط به درآمدهایی که به موجب این قانون از پرداخت مالیات معاف یا مشمول مالیات با نرخ صفر بوده یا با نرخ مقطوع محاسبه می‌شود، به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی شناخته نمی‌شوند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

تبصره ۳- پذیرش هزینه‌های پرداختی قابل قبول مالیاتی موضوع این قانون که به شیوه تهاتری انجام نشود از مبلغ پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به بالا منوط به پرداخت یا تسویه وجه آن از طریق سامانه (سیستم) بانکی خواهد بود. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۴۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

هزینه‌هایی که حائز شرایط مذکور در ماده فوق می‌باشد به شرح زیر در حساب مالیاتی قابل قبول است:

۱- قیمت خرید کالای فروخته شده و یا قیمت خرید مواد مصرف در کالا و خدمات فروخته شده.

۲- هزینه‌های استخدامی متناسب با خدمت کارکنان بر اساس مقررات استخدامی مؤسسه به شرح زیر ن

الف- حقوق یا مزد اصلی و مزایای مستمر اعم از نقدی یا غیرنقدی (مزایای غیر نقدی به قیمت تمام شده برای کارفرما).

ب- مزایای غیر مستمر اعم از نقدی و غیرنقدی از قبیل خواروبار، بهره وری،

- پاداش، عیدی، اضافه کار، هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت. نصاب هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مدیران و بازرسان و کارکنان به خارج از ایران به منظور رفع حوائج مؤسسه ذیربط طبق آیین نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی، و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد تعیین خواهد شد.
- ج- هزینه‌های بهداشتی و درمانی و وجوه پرداختی بابت بیمه‌های بهداشتی و عمر و حوادث ناشی از کار کارکنان.
- د- حقوق بازنشستگی، وظیفه، پایان خدمت طبق مقررات استخدامی مؤسسه و خسارت اخراج و بازخرید طبق قوانین موضوعه مازاد بر مانده حساب‌های ذخیره مربوط.
- ه- وجوه پرداختی به سازمان تأمین اجتماعی طبق مقررات مربوط و همچنین تا میزان سه درصد (۳٪) حقوق پرداختی سالانه بابت پس اندازی کارکنان بر اساس آیین نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصاد و دارایی می‌رسد.
- و- معادل یک ماه آخرین حقوق و دستمزد و همچنین مابه‌التفاوت تعدیل حقوق سنوات قبل که به منظور تأمین حقوق بازنشستگی و وظیفه و مزایای پایان خدمت، خسارت اخراج و بازخرید کارکنان مؤسسه ذخیره می‌شود.
- این حکم نسبت به ذخایری که تاکنون در حساب بانکها نگهداری شده است نیز جاری خواهد بود. **پرداختی به بازنشستگان مؤسسه حداکثر تا سقف یک دوازدهم معاف موضوع ماده ۸۴ این قانون (اصلاحی ۱۳۹۴)**
- ۳- کرایه محل مؤسسه در صورتی که اجاری باشد، مال‌الاجاره پرداختی طبق سند رسمی و غیر این صورت در حدود متعارف.
- ۴- اجاره بهای ماشین‌آلات و ادوات مربوط به مؤسسه در صورتی که اجاری باشد.
- ۵- مخارج سوخت، برق، روشنایی، آب، مخابرات و ارتباطات.
- ۶- وجوه پرداختی بابت انواع بیمه مربوط به عملیات و دارایی مؤسسه.
- ۷- حق الامتیاز پرداختی و همچنین حقوق و عوارض و مالیات‌هایی که به سبب فعالیت مؤسسه به شهرداریها و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به آنها پرداخت می‌شود (به استثنای مالیات بردرآمد و ملحقات آن و سایر مالیات‌هایی که

- مؤسسه به موجب مقررات این قانون ملزم به کسر از دیگران و پرداخت آن می‌باشد و همچنین جرایمی که به دولت و شهرداریها پرداخت می‌گردد.)
- ۸- هزینه‌های تحقیقاتی، آزمایشی و آموزشی، خرید کتاب، نشریات و لوح‌های فشرده، هزینه‌های بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی مربوط به فعالیت مؤسسه، بر اساس آیین نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.
- ۹- هزینه‌های مربوط به جبران خسارات وارده مربوط به فعالیت و دارایی مؤسسه مشروط بر این که:
- اولاً- وجود خسارت محقق باشد.
- ثانیاً- موضوع و میزان آن مشخص باشد.
- ثالثاً- طبق مقررات قانون یا قراردادهای موجود جبران آن به عهده دیگری نبوده یا در هر صورت از طریق دیگر جبران نشده باشد. آیین نامه احراز شروط سه گانه مذکور این بند به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.
- ۱۰- هزینه‌های فرهنگی، ورزشی و رفاهی کارگران پرداختی به وزارت کار و امور اجتماعی حداکثر معادل ده هزار ریال به ازای هر کارگر.
- ۱۱- ذخیره مطالباتی که وصول آن مشکوک باشد مشروط بر اینکه:
- اولاً- مربوط به فعالیت مؤسسه باشد.
- ثانیاً- احتمال غالب برای لا وصول ماندن آن موجود باشد.
- ثالثاً- در دفاتر مؤسسه به حساب مخصوص منظور شده باشد تا زمانی که طلب وصول گردد یا لاوصول بودن آن محقق شود.
- آیین نامه مربوط به این بند به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.
- ۱۲- زیان اشخاص حقیقی یا حقوقی که از طریق رسیدگی به دفاتر آنها و با توجه به مقررات احراز گردد، از درآمد سال یا سال‌های بعد استهلاک پذیر است.
- ۱۳- هزینه‌های جزئی مربوط به محل مؤسسه که عرفاً به عهده مستأجر است در صورتی که اجاری باشد.
- ۱۴- هزینه‌های مربوط به حفظ و نگهداری محل مؤسسه در صورتی که ملکی باشد.
- ۱۵- مخارج حمل و نقل.

- ۱۶- هزینه‌های ایاب و ذهاب، پذیرایی و انبارداری.
- ۱۷- حق‌الزحمه‌های پرداختی متناسب با کار انجام شده از قبیل حق‌العمل - دلالی - حق‌الوکاله - حق‌المشاوره - حق حضور - هزینه‌های حسابرسی و خدمات مالی و اداری و بازرسی، هزینه‌های نرم‌افزاری، طراحی و استقرار سیستم‌های مورد نیاز مؤسسه، سایر هزینه‌های کارشناسی در ارتباط با فعالیت مؤسسه و حق‌الزحمه بازرسی قانونی.
- ۱۸- سود، کارمزد و جریمه‌هایی که برای انجام عملیات مؤسسه به بانکها، صندوق تعاون، صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی و همچنین مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز و شرکت‌های واسطی (لیزینگ) دارای مجوز از بانک مرکزی پرداخت شده یا تخصیص یافته باشد. (اصلاحی ۱۳۹۴)
- ۱۹- بهای ملزومات اداری و لوازمی که معمولاً ظرف یک سال از بین می‌روند.
- ۲۰- مخارج تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات و لوازم کار و تعویض قطعات یدکی که به عنوان تعمیر اساسی تلقی نگردد.
- ۲۱- هزینه‌های اکتشاف معادن که منجر به بهره برداری نشده باشد.
- ۲۲- هزینه‌های مربوط به حق عضویت و حق اشتراک پرداختی مربوط به فعالیت مؤسسه.
- ۲۳- مطالبات لاوصول بشرط اثبات آن از طرف مؤدی مازاد بر مانده حساب ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول.
- ۲۴- زیان حاصل از تسعیر ارز بر اساس اصول متداول حسابداری مشروط بر اتخاذ یک روش یکنواخت طی سال‌های مختلف از طرف مؤدی.
- ۲۵- ضایعات متعارف تولید.
- ۲۶- ذخیره مربوط به هزینه‌های پرداختی قابل قبول که به سال مورد رسیدگی ارتباط دارد.
- ۲۷- هزینه‌های قابل قبول مربوط به سال‌های قبلی که پرداخت یا تخصیص آن در سال مالیاتی مورد رسیدگی تحقق می‌یابد.
- ۲۸- هزینه خرید کتاب و سایر کالاهای فرهنگی - هنری برای کارکنان و افراد تحت تکفل آنها تا میزان حداکثر پنج درصد (۵٪) معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) این قانون به ازای هر نفر.
- ۲۹- ذخیره مربوط به خدمات پس از فروش (گارانتی) اشخاص حقوقی (اصلاحی ۱۳۹۴)

تبصره ۱- هزینه‌های دیگری که مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه تشخیص داده می‌شود و در این ماده پیش‌بینی نشده است به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی جزء هزینه‌های قابل قبول پذیرفته خواهد شد.

تبصره ۲- مدیران و صاحبان سرمایه اشخاص حقوقی در صورتی که دارای شغل موظف در مؤسسات مذکور باشند جزء کارکنان مؤسسه محسوب خواهند شد ولی در مؤسساتی که غیر اشخاص حقوقی باشند حقوق و مزایای صاحب مؤسسه و اولاد تحت تکفل و همسر نامبرده به استثنای هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مربوط به شغل که مشمول مقررات جزء «ب» بند «۲» این ماده خواهد بود جزء هزینه‌های قابل قبول منظور نخواهد شد.

تبصره ۳- در محاسبه مالیات شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی، ذخایر موضوع بندهای (۱) و (۲) ماده (۱۵) قانون شرکت‌های تعاونی مصوب ۱۳۵۰/۳/۱۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن و در مورد شرکتها و اتحادیه‌هایی که وضعیت خود را با قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ تطبیق داده‌اند یا بدهند، ذخیره موضوع بند (۱) و حق تعاون و آموزش موضوع بند (۳) ماده (۲۵) قانون اخیرالذکر جزء هزینه محسوب می‌شود.

ماده ۱۴۹ (اصلاحی ۱۳۹۴)

آن قسمت از دارایی‌های استهلاک‌پذیر که بر اثر به‌کارگیری یا گذشت زمان یا سایر عوامل بدون توجه به تغییر قیمت‌ها ارزش آن تقلیل می‌یابد و همچنین هزینه‌های تأسیس، قابل استهلاک بوده و هزینه استهلاک آنها جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود. مقررات مربوط به استهلاک‌های دارایی‌های استهلاک‌پذیر شامل جداول استهلاک‌ها و چگونگی اجرای آن با رعایت استانداردهای حسابداری توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره ۱- افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی، با رعایت استانداردهای حسابداری مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست و هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به عنوان هزینه قابل قبول

مالیاتی تلقی نمی‌شود.

در زمان فروش یا معاوضه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مابه‌التفاوت قیمت فروش و ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این تبصره در مورد نحوه تجدید ارزیابی، فروش و استهلاك دارایی‌های تجدید ارزیابی شده و سایر الزامات و ترتیبات اجرایی که با رعایت استانداردهای حسابداری تهیه می‌شود، به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- در صورتی که بر اثر فروش مال قابل استهلاك یا مسلوب‌المنفعه شدن ماشین‌آلات، زبانی متوجه مؤسسه گردد، زیان حاصل معادل ارزش مستهلك نشده دارایی منهای حاصل فروش (در صورت فروش) یکجا قابل احتساب در حساب سود و زیان همان سال است. حکم این تبصره در مورد دارایی‌های تجدید ارزیابی شده نسبت به ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی جاری است.

مواد ۱۵۰ و ۱۵۱ - حذف شدند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

فصل سوم - قرائن و ضرایب مالیاتی

مواد ۱۵۲ تا ۱۵۴ - حذف شدند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

فصل چهارم - مقررات عمومی

ماده ۱۵۵

سال مالیاتی عبارت است از یک سال شمسی که از اول فروردین ماه هر سال شروع و به آخر اسفند ماه همان سال ختم می‌شود لکن در مورد اشخاص حقوقی مشمول مالیات که سال مالی آنها به موجب اساسنامه با سال مالیاتی تطبیق نمی‌کند درآمد سال مالی آنها به جای سال مالیاتی مبنای تشخیص مالیات قرار می‌گیرد و موعد تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و سررسید پرداخت مالیات آنها چهارماه شمسی پس از سال مالی می‌باشد.

ماده ۱۵۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اداره امور مالیاتی مکلف است اظهارنامه مؤدیان مالیات بردرآمد را در مورد درآمد هر منبع که در موعد قانونی تسلیم شده است حداکثر ظرف یک سال از تاریخ انقضای مهلت مقرر برای تسلیم اظهارنامه رسیدگی نماید. در صورتی که ظرف مدت مذکور برگ تشخیص درآمد صادر ننماید و یا تا سه ماه پس از انقضای یک سال فوق‌الذکر برگ تشخیص درآمد مذکور را به مؤدی ابلاغ نکند اظهارنامه مؤدی قطعی تلقی می‌شود. هرگاه پس از قطعی شدن اظهارنامه مالیاتی یا بعد از رسیدگی و صدور و ابلاغ برگ تشخیص اعم از این که به قطعیت رسیده یا نرسیده باشد معلوم شود مؤدی، درآمد یا فعالیت‌های انتفاعی کتمان شده‌ای داشته و مالیات متعلق به آن نیز مطالبه نشده باشد، فقط مالیات بر درآمد آن فعالیتها با رعایت ماده (۱۵۷) این قانون قابل مطالبه خواهد بود. در این حالت و همچنین در مواردی که اظهارنامه مؤدی به علت عدم رسیدگی، قطعی تلقی می‌گردد اداره امور مالیاتی بایستی یک نسخه از برگ تشخیص صادره به انضمام گزارش توجیهی مربوط را ظرف ده روز از تاریخ صدور جهت رسیدگی به دادستانی انتظامی مالیاتی ارسال نماید.

ماده ۱۵۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

نسبت به مؤدیان مالیات بر درآمد که در موعد مقرر از تسلیم اظهارنامه منبع درآمد خودداری نموده‌اند یا اصولاً طبق مقررات این قانون مکلف به تسلیم اظهارنامه در سررسید پرداخت مالیات نیستند مرور زمان مالیاتی پنج سال از تاریخ سررسید پرداخت مالیات می‌باشد و پس از گذشتن پنج سال مذکور مالیات متعلق قابل مطالبه نخواهد بود.

مگر این که ظرف این مدت درآمد مؤدی تعیین و برگ تشخیص مالیات صادر و حداکثر ظرف سه ماه پس از انقضای پنج سال مذکور برگ تشخیص صادره به مؤدی ابلاغ شود.

تبصره - در مواردی که مالیات به هر علت از غیرمؤدی مطالبه شده باشد پس از تأیید مراتب از طرف هیأت حل اختلاف مالیاتی مطالبه مالیات از غیر مؤدی در هر مرحله‌ای که باشد کان لم یکن تلقی می‌گردد و در این صورت اداره امور مالیاتی مکلف است بدون رعایت مرور زمان موضوع این ماده ظرف یک سال از تاریخ صدور رأی هیأت مزبور، مالیات متعلق را از مؤدی واقعی مطالبه نماید و گرنه مشمول مرور زمان خواهد بود.

ماده ۱۵۸- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۵۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

وجوهی که به عنوان مالیات هر منبع، از طریق واریز به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور یا ابطال تمبر پرداخت می‌شود در موقع تشخیص و احتساب، مالیات قطعی مؤدی منظور می‌گردد و در صورتی که مبلغی بیش از مالیات متعلق پرداخت شده باشد اضافه پرداختی مسترد خواهد شد.

تبصره- به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود که در مورد مؤدیان غیر ایرانی و اشخاص مقیم خارج از کشور کل مالیات‌های متعلق را به نرخ مربوط مقرر در منبع وصول نماید.

ماده ۱۶۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

سازمان امور مالیاتی کشور برای وصول مالیات و جرایم متعلق از مؤدیان و مسئولان پرداخت مالیات نسبت به سایر طلبکاران به استثنای صاحبان حقوق نسبت به مال مورد وثیقه و مطالبات کارگران و کارمندان ناشی از خدمت، حق تقدم خواهد داشت حکم قسمت اخیر این ماده مانع وصول مالیات متعلق به انتقال مال مورد وثیقه نخواهد بود.

ماده ۱۶۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که مالیات مؤدی هنوز قطعی نشده یا مراحل اجرایی آن طی نشده است و بیم تفریط مال یا اموال از طرف مؤدی به قصد فرار از پرداخت مالیات می‌رود اداره امور مالیاتی باید با ارائه دلایل کافی از هیأت حل اختلاف مالیاتی قرار تأمین مالیات را بخواهد و در صورتی که هیأت صدور قرار را لازم تشخیص دهد ضمن تعیین مبلغ، قرار مقتضی صادر خواهد کرد. اداره امور مالیاتی مکلف است معادل

همان مبلغ از اموال و وجوه مؤدی که نزد وی یا اشخاص ثالث باشد تأمین نماید در این صورت مؤدی و اشخاص ثالث پس از ابلاغ اخطار کتبی اداره امور مالیاتی حق نخواهند داشت اموال مورد تأمین را از تصرف خود خارج کنند مگر اینکه معادل مبلغ مورد مطالبه تأمین دهند و در صورت تخلف علاوه بر پرداخت مطالبات مذکور، مشمول مجازات حبس تعزیری درجه شش این قانون نیز خواهند بود.

ماده ۱۶۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که اشخاص متعدد مسئول پرداخت مالیات شناخته می‌شوند ادارات امور مالیاتی حق دارند به همه آنها مجتمعاً یا به هر یک جداگانه برای وصول مالیات مراجعه کنند و مراجعه به یکی از آنها مانع مراجعه به دیگران نخواهد بود.

ماده ۱۶۳ (اصلاحی ۱۳۸۰)

سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است که مشمولان مالیات را در مواردی که مالیات آنان در موقع تحصیل درآمد کسر و پرداخت نمی‌شود کلاً یا بعضاً مکلف نماید در طول سال، مالیات متعلق به همان سال را به نسبتی از آخرین مالیات قطعی شده سنوات قبل یا به نسبتی از حجم فعالیت به طور علی‌الحساب پرداخت نمایند و در صورت تخلف علی‌الحساب مذکور طبق مقررات این قانون وصول خواهد شد.

ماده ۱۶۴ (اصلاحی ۱۳۸۰)

سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است به منظور تسهیل در پرداخت مالیات و تقلیل موارد مراجعه مؤدیان به ادارات امور مالیاتی حساب مخصوصی از طریق بانک مرکزی در بانک ملی افتتاح نماید تا مؤدیان بتوانند مستقیماً به شعب یا باجه‌های بانک مزبور مراجعه و مالیات‌های خود را به حساب مذکور پرداخت نمایند.

ماده ۱۶۵

در مواردی که بر اثر حوادث و سوانح از قبیل زلزله، سیل، آتش سوزی، بروز آفات و خشکسالی و طوفان اتفاقات غیر مترقبه دیگر به یک منطقه کشور یا به مؤدی یا مؤدیان خاصی خساراتی وارد گردد و خسارت وارده از طریق وزارتخانه‌ها یا مؤسسات دولتی یا شهرداریها یا سازمان‌های بیمه و یا مؤسسات عام‌المنفعه جبران نگردد وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند معادل خسارت وارده از درآمد مشمول مالیات مؤدی، در آن سال و سنوات بعد کسر و نسبت به آن دسته از مؤدیان که بیش از ۵۰٪ اموال آنان در اثر حوادث مذکور از بین رفته است و قادر به پرداخت

بدهی‌های مالیاتی خود نمی‌باشند با تصویب هیأت وزیران تمام یا قسمتی از بدهی مالیاتی آنها را بخشوده یا تقسیط طولانی نماید. آیین نامه اجرایی این ماده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره - مؤدیان مالیاتی مناطق جنگ زده غرب و جنوب کشور که فهرست این مناطق بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران اعلام می‌گردد، از تسهیلات مالیاتی زیر برخوردار خواهند شد:

الف- پنجاه درصد مالیات مؤدیان مزبور بابت درآمد حاصل در نقاط مذکور از اول سال ۱۳۶۸ لغایت ۱۳۷۲ بخشوده می‌گردد.

ب- به ازای هر سال اشتغال در نقاط فوق از تاریخ اجرای این اصلاحیه یک سوم بدهی مالیاتی تا پایان سال ۱۳۶۷ آنها بابت درآمد حاصل در نقاط مذکور بخشوده می‌شود.

ج- مالیات پرداخت شده مؤدیان موصوف بابت درآمدهای حاصل از تاریخ ۱۳۵۹/۶/۳۰ لغایت سال ۱۳۶۷ در نقاط مذکور حداکثر معادل یک سوم آن در هر سال از مالیات سنوات بعد آنان در همان نقاط کسر خواهد شد.

د- در مواردی که مؤدی قادر به ادامه فعالیت در نقاط مذکور نباشد با ارائه دلایل مورد قبول وزارت امور اقتصادی و دارایی تمام یا قسمتی از بدهی‌های موصوف مؤدی بخشوده خواهد شد.

ماده ۱۶۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند قبوض پیش پرداخت مالیاتی، تهیه و برای استفاده مؤدیان عرضه نماید. قبوض مذکور با نام و غیرقابل انتقال بوده و در هر موقع واریز مالیات مؤدی مبلغ پیش پرداخت، به اضافه دو درصد آن به ازای هر سه ماه زود پرداخت از بدهی مالیاتی مربوط کسر خواهد شد.

ماده ۱۶۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

وزارت امور اقتصادی و دارایی یا سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند نسبت به مؤدیانی که قادر به پرداخت بدهی مالیاتی خود اعم از اصل و جریمه به‌طور یک‌جا نیستند از تاریخ ابلاغ مالیات قطعی بدهی مربوط را حداکثر به مدت سه سال تقسیط نماید.

ماده ۱۶۸

دولت می‌تواند برای جلوگیری از اخذ مالیات مضاعف و تبادل اطلاعات راجع به درآمد و دارایی مؤدیان با دولت‌های خارجی موافقت نامه‌های مالیاتی منعقد و پس از تصویب مجلس شورای اسلامی به مرحله اجرا بگذارد. قراردادهای موافقت نامه‌های مربوط به امور مالیاتی که تا تاریخ اجرای این قانون با دول خارجی منعقد و به تصویب قوه مقننه یا هیأت وزیران رسیده است تا زمانی که لغو نشده به قوت خود باقی است. دولت موظف است ظرف یک سال از تاریخ اجرای این قانون قراردادهای موافقت نامه‌های قبلی را بررسی و نظر خود را مبنی بر ادامه یا لغو آنها مستنداً به مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.

ماده ۱۶۹ (اصلاحی ۱۳۹۴)

اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع این قانون که حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور موظف به ثبت نام در نظام مالیاتی می‌شوند، مکلفند برای انجام معاملات خود صورت‌حساب صادر و شماره اقتصادی خود و طرف معامله را در صورت‌حساب‌ها، قراردادهای و سایر اسناد مشابه درج و فهرست معاملات خود را به سازمان مذکور ارائه کنند.

عدم صدور صورت‌حساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای دیگران و یا استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود، حسب مورد مشمول جریمه‌ای معادل دو درصد (۲٪) مبلغ مورد معامله می‌شود. همچنین عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان امور مالیاتی کشور از طریق روش‌هایی که تعیین می‌شود مشمول جریمه‌ای معادل یک درصد (۱٪) معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است، می‌باشد.

تبصره ۱- در صورتی که طرف معاملات اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل این ماده، اشخاص حقیقی مصرف کننده نهایی کالا یا خدمات و نیز اشخاص حقیقی مشمول موضوع ماده (۸۱) این قانون باشند درج شماره اقتصادی اشخاص مذکور الزامی نیست. مصرف کننده نهایی موضوع این تبصره شخص حقیقی است که کالاها و خدمات را متناسب با نیاز خود برای مصارف شخصی خریداری کند و از آن برای عرضه کالاها و خدمات به دیگران استفاده ننماید.

تبصره ۲- مؤدیان مالیاتی موضوع این ماده موظفند از سامانه صندوق فروش (صندوق مکانیزه فروش) و تجهیزات مشابه استفاده کنند. معادل هزینه‌های انجام شده بابت خرید، نصب و راه‌اندازی تجهیزات فوق اعم از نرم‌افزاری و سخت‌افزاری از مالیات قطعی شده مؤدیان مزبور در اولین سال استفاده و یا سال‌های بعد آن قابل کسر است. سازمان امور مالیاتی موظف است به تدریج و بر اساس اولویت، اشخاص مشمول حکم این تبصره را تعیین کند و تا شهریور ماه هر سال از طریق درج در یکی از

روزنامه‌های کثیرالانتشار و روزنامه رسمی کشور اعلام و از ابتدای فروردین ماه سال بعد از آن اعمال نماید.

معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات ایزاری عملکرد مؤدیانی که توسط سازمان امور مالیاتی ملزم به استفاده از سامانه صندوق فروش و تجهیزات مشابه شده‌اند مشروط به رعایت آیین‌نامه اجرایی مربوط، برای مدت دو سال اول بخشوده می‌شود. عدم اجرای حکم این تبصره موجب تعلق جریمه‌ای به میزان دو درصد (۲٪) فروش می‌باشد.

نحوه استفاده از صندوق و چگونگی ارائه اطلاعات به موجب آیین‌نامه اجرایی است که حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط سازمان امور مالیاتی کشور و با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و اتاق اصناف ایران تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- ترتیبات اجرایی احکام این ماده و تبصره (۱) آن و تعیین مصادیق معاملات مشمول و حد آستانه (تعیین حداقل رقم گردش مالی مؤدی) به موجب آیین‌نامه‌ای است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره ۴- نحوه رسیدگی، مطالبه، حل اختلاف و وصول جرائم مذکور و ترتیبات پرداخت آن طبق مقررات در هر دوره مالیاتی طبق مقررات این قانون با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) انجام می‌شود.

تبصره ۵- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است حداکثر تا مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون سامانه انجام معاملات وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی را برای مدیریت انجام کلیه مراحل مناقصات و مزایده‌ها راه‌اندازی کند و امکان دسترسی بر خط (آنلاین) سازمان امور مالیاتی را فراهم آورد.

کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۳ موظفند حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از راه‌اندازی سامانه مذکور کلیه معاملات خود به غیر از معاملات محرمانه را از طریق این سامانه به ثبت برسانند.

تعیین موارد مربوط به محرمانه بودن معاملات مطابق تبصره (۱) بند (ب) ماده (۳) قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰/۸/۷ است.

تبصره ۶- جرایمی که مؤدیان به واسطه عدم اجرای احکام ماده (۱۶۹) مکرر) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ مرتکب شده‌اند، مطابق مقررات این ماده محاسبه، مطالبه و وصول می‌شود.

ماده ۱۶۹ مکرر (اصلاحی ۱۳۹۴)

به منظور شفافیت فعالیت‌های اقتصادی و استقرار نظام یکپارچه اطلاعات مالیاتی، پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی شامل مواردی نظیر اطلاعات مالی، پولی و اعتباری، معاملاتی، سرمایه‌ای و ملکی اشخاص حقوقی و حقیقی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌شود.

وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شهرداری‌ها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سایر اشخاص حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی که اطلاعات مورد نیاز پایگاه فوق را در اختیار دارند و یا به نحوی موجبات تحصیل درآمد و دارایی برای اشخاص را فراهم می‌آورند، موظفند اطلاعات به شرح بسته‌های ذیل را در اختیار سازمان امور مالیاتی کشور قرار دهند.

الف - اطلاعات هویتی:

۱- اطلاعات هویتی و مکانی اشخاص حقیقی و حقوقی

۲- مجوزهای فعالیت اقتصادی و همچنین مجوزهای مربوط به انجام

معاملات تجاری و عقد قراردادهای

ب- اطلاعات معاملاتی اشخاص:

۱- معاملات (خرید و فروش دارایی‌ها کالاها و خدمات)

۲- تجارت خارجی (واردات و صادرات کالاها و خدمات)

۳- قراردادهای مربوط به انجام معاملات و فعالیت‌های تجاری

۴- قراردادهای مربوط به انجام عملیات پیمانکاری و هرگونه خدمات

۵- اطلاعات مربوط به خرید و فروش ارز و سکه طلا

۶- اطلاعات انواع بیمه‌نامه‌های صادره و خسارت‌های پرداختی

۷- بارنامه و صورت وضعیت حمل و نقل بار و مسافر

پ- اطلاعات مالی، پولی و اعتباری و سرمایه‌ای اشخاص:

۱- جمع گردش سالانه (دوره مالی) نقل و انتقال سهام و سایر اوراق بهادار

۲- جمع گردش و مانده سالانه (دوره مالی) انواع حساب‌های بانکی

۳- جمع گردش و مانده سالانه (دوره مالی) انواع سپرده‌ها و سود آنها

۴- تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی در قالب کلیه عقود و همچنین کلیه

تعهدات اعم از گشایش اعتبار اسنادی و تنزیل اعتبار اسنادی،

ضمانت‌ها و نظایر آن

ت- اطلاعات دارایی‌ها، اموال و املاک و همچنین نقل و انتقال آنها

- ث- سایر اطلاعات فعالیت‌های اقتصادی که با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران به موارد مزبور اضافه خواهد شد.
- تبصره ۱- کلیه اشخاص و مراجعی که به نحوی در جریان عملیات مربوط به مالکیت، نگهداری، انتقالات، خدمات بیمه‌ای و معاملات دارایی‌های مذکور می‌باشند موظفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور مقرر می‌دارد اطلاعات مربوط را به آن سازمان ارائه دهند.
- متخلف از مفاد حکم این تبصره علاوه بر مسؤولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت مشمول جریمه‌ای معادل یک دوم تا دو برابر مالیات پرداخت شده خواهد بود.
- تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور موظف است امکان دسترسی برخط (آنلاین) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس اوراق بهادار، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و همچنین سایر دستگاه‌های اجرایی را به فهرست بدهکاران مالیاتی فراهم آورد تا استفاده کنندگان مذکور بتوانند با حفظ طبقه‌بندی، اطلاعات دریافتی را در ارائه خدمات به اشخاص بدهکار مالیاتی لحاظ کنند.
- تبصره ۳- اشخاص متخلف از حکم این ماده علاوه بر محکومیت به مجازات مقرر در این قانون، مسؤول جبران زیان‌ها و خسارات وارده به دولت خواهند بود.
- تبصره ۴- دستگاه‌های اجرایی که مطابق قانون نیاز به این اطلاعات دارند، مجازند با تصویب هیأت وزیران و حفظ طبقه‌بندی مربوط، از اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعات موضوع این ماده در حد نیاز استفاده کنند.
- تبصره ۵- ترتیبات اجرای احکام این ماده و نحوه دسترسی برخط، تعیین حد آستانه (تعیین حداقل رقم اطلاعات)، دریافت و ارسال اطلاعات و مهلت آن با حفظ محرمانه بودن آن از اشخاص مذکور به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و مشارکت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب وزیران امور اقتصادی و دارایی و دادگستری می‌رسد.
- تبصره ۶- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است بانک اطلاعات ثبتی شرکت‌ها را طراحی و سامانه اطلاعاتی آن را به نحوی ایجاد کند که موجبات دسترسی برخط سازمان امور مالیاتی کشور به سامانه مزبور فراهم آید.
- تبصره ۷- وزارت راه و شهرسازی موظف است حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون «سامانه ملی املاک و اسکان کشور» را ایجاد کند. این سامانه

باید به گونه‌ای طراحی شود که در هر زمان امکان شناسایی برخط مالکان و ساکنان یا کاربران واحدهای مسکونی، تجاری، خدماتی و اداری و پی‌گیری نقل و انتقال املاک و مستغلات به صورت رسمی، عادی، و کالتی و غیره را در کلیه نقاط کشور فراهم سازد. وزارت راه و شهرسازی موظف است امکان دسترسی برخط به سامانه مذکور را برای سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد کند.

ماده ۱۷۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مرجع رسیدگی به هرگونه اختلاف که در تشخیص مالیات‌های موضوع این قانون بین اداره امور مالیاتی و مؤدی ایجاد شود هیأت حل اختلاف مالیاتی می‌باشد مگر مواردی که به موجب مقررات سایر مواد این قانون مرجع رسیدگی دیگری تعیین شده باشد.

ماده ۱۷۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

کارمندان وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور مالیاتی کشور در دوره خدمت یا آمادگی به خدمت نمی‌توانند به عنوان وکیل یا نماینده مؤدیان مراجعه نمایند.

ماده ۱۷۲

صددرصد وجوهی که به حساب‌های تعیین شده از طرف دولت به منظور بازسازی یا کمک و نظایر آن به صورت بلاعوض پرداخت می‌شود و همچنین وجوه پرداختی یا تخصیصی و یا کمک‌های غیرنقدی بلاعوض اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی جهت تعمیر، تجهیز، احداث و یا تکمیل مدارس، دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و مراکز بهداشتی و درمانی و یا اردوگاه‌های تربیتی و آسایشگاه‌ها و مراکز بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) و جمعیت هلال احمر و کتابخانه و مراکز فرهنگی و هنری (دولتی) طبق ضوابطی که توسط وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت منبعی که مؤدی انتخاب خواهد کرد قابل کسر می‌باشد.

ماده ۱۷۳

این قانون از اول فروردین سال ۱۳۶۸ به موقع اجرا گذاشته می‌شود و مقررات آن شامل کلیه مالیاتها و مالیات بردرآمدهایی است که سبب تعلق مالیات یا تحصیل درآمد حسب مورد بعد از تاریخ اجرای این قانون بوده و همچنین مالیات بر درآمد

اشخاص حقیقی و حقوقی مربوط به سال مالی که در سال اول اجرای این قانون خاتمه می‌یابد خواهد بود و کلیه قوانین و مقررات مالیاتی مغایر دیگر نسبت به آنها ملغی است.
تبصره - با اجرای این قانون وصول عوارض تخلیه موضوع ماده ۸ قانون تعدیل و تثبیت اجاره بها مصوب سال ۱۳۵۲ منتفی است.

ماده ۱۷۴

مالیات بردرآمدهایی که تاریخ تحصیل درآمد و سایر مالیات‌های مستقیم موضوع این قانون که سبب تعلق آنها قبل از سال ۱۳۶۸ و بعد از ۱۳۴۵ می‌باشد به عنوان بقایای مالیاتی تلقی و از نظر تعیین و تشخیص درآمد مشمول مالیات و نرخ‌های مالیاتی و تکالیف مؤدیان و مرور زمان تابع احکام قانونی زمان تحصیل درآمد و از لحاظ رسیدگی و ترتیب تصفیه تابع مقررات این قانون خواهد بود.

تبصره ۱- مالیات‌هایی که سال تحصیل درآمد مربوط یا تعلق آنها حسب مورد قبل از سال ۱۳۴۶ می‌باشد و تا تاریخ تصویب این قانون پرداخت نشده باشد قابل مطالبه نخواهد بود.

تبصره ۲- انتقالات موضوع ماده (۱۸۰) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۴۵ و اصلاحات بعدی آن که قبل از اجرای این قانون صورت گرفته است در صورت فوت انتقال دهنده بعد از اجرای این قانون به سهم‌الارث ورثه مربوط اضافه و مالیات متعلق طبق مقرراته مربوط در این قانون پس از وضع سهم‌الارث پرداختی قبلی وصول خواهد شد.

ماده ۱۷۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

کلیه نصاب‌های مندرج در این قانون، هماهنگ با نرخ تورم هر دو سال یک بار به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأتی وزیران قابل تعدیل است.

ماده ۱۷۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند مالیات موضوع این قانون را از طریق ابطال تمبر بصورت قطعی و یا تشخیصی وصول نماید.

آئین نامه اجرایی این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و پس از تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی به موقع اجرا گذارده می‌شود.

فصل پنجم - وظایف مؤدیان

ماده ۱۷۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مؤدیان مالیاتی می‌توانند اظهارنامه‌های موضوع این قانون را که حسب مورد مکلف به تسلیم آن هستند به تفکیک با اخذ رسید به اداره امور مالیاتی محل سکونت تسلیم نمایند. در این صورت اداره امور مالیاتی مذکور باید مراتب را در پرونده مؤدی منعکس نموده و اظهارنامه تسلیمی را ظرف سه روز برای اقدام به اداره امور مالیاتی ذیربط ارسال دارد. تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی محل سکونت از لحاظ آثار مترتب در حکم تسلیم آن به اداره امور مالیاتی مربوط خواهد بود. حکم این ماده شامل مواردی نیز که مؤدی اظهارنامه خود را اشتبهاً به اداره امور مالیاتی دیگری در شهرستان مربوط تسلیم نماید خواهد بود.

تبصره ۱- هرگاه آخرین روز مهلت یا موعد مقرر برای تسلیم اظهارنامه یا سایر اوراقی که مؤدی مالیاتی به موجب مقررات مکلف به تسلیم آن می‌باشد، مصادف با تعطیل یا تعطیلات رسمی یا عمومی گردد اولین روز بعد از تعطیل یا تعطیلات مزبور بر حسب مورد جزء مهلت یا موعد مقرر جهت تسلیم اظهارنامه یا اوراق مذکور محسوب خواهد شد.

تبصره ۲- تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات مؤدیانی که در خارج از ایران اقامت دارند و همچنین مؤسسات و شرکت‌هایی که مرکز اصلی آنها در خارج از کشور است، چنانچه دارای نماینده در ایران باشند به عهده نماینده آنها خواهد بود.

تبصره ۳- صاحبان مشاغل مکلفانند ظرف چهارماه از تاریخ شروع فعالیت مراتب را کتباً به اداره امور مالیاتی محل اعلام نمایند.

عدم انجام دادن تکلیف فوق در مهلت مقرر مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات قطعی و نیز موجب محرومیت از کلیه تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی تا تاریخ شناسایی توسط اداره امور مالیاتی خواهد بود. این حکم در مورد صاحبان مشاغلی که برای آنها از طرف مراجع ذیربط پروانه یا مجوز فعالیت صادر گردیده است، نخواهند بود. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۷۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که اظهارنامه مالیاتی یا سایر اوراقی که مؤدی مالیاتی به موجب مقررات مکلف به تسلیم آن می‌باشد به وسیله اداره پست واصل می‌گردد تاریخ تسلیم به اداره پست در صورت احراز، تاریخ به مراجع مربوط تلقی خواهد شد.

ماده ۱۷۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در صورتی که مؤدی محل‌های متعدد برای سکونت خود داشته باشد مکلف است یکی از آنها را به عنوان محل سکونت اصلی معرفی نماید و گرنه اداره امور مالیاتی می‌تواند هر یک از محل‌های سکونت مؤدی را محل سکونت اصلی تلقی نماید.

ماده ۱۸۰

هر شخص حقیقی ایرانی که با ارائه گواهی نمایندگی‌های مالی یا سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج ثابت کند که از درآمد یک سال مالیاتی خود در یکی از کشورهای خارج به عنوان مقیم مالیات پرداخته است از لحاظ مالیاتی در آن سال مقیم خارج از کشور شناخته خواهد شد مگر در یکی از موارد زیر:

- ۱- در سال مالیاتی مزبور در ایران دارای شغلی بوده باشد.
- ۲- در سال مالیاتی مزبور لااقل شش ماه متوالیاً یا متناوباً در ایران سکونت داشته باشد.

۳- توقف در خارج از کشور به منظور انجام مأموریت یا معالجه یا امثال آن بوده باشد.

تبصره - اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی مقیم ایران در صورتی که درآمدی از خارج کشور تحصیل نموده و مالیات آن را به دولت محل تحصیل درآمد پرداخته باشند و درآمد مذکور را در اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان خود حسب مورد طبق مقررات این قانون اعلام نمایند مالیات پرداختی آنها در خارج از کشور و یا آن مقدار مالیاتی که به درآمد تحصیل شده در خارج کشور با تناسب به کل درآمد مشمول مالیات آنان تعلق می‌گیرد، هر کدام کمتر باشد از مالیات بردرآمد آنها قابل کسر خواهد بود.

ماده ۱۸۱ (اصلاحی ۱۳۹۴)

به منظور کنترل دفاتر، اسناد و مدارک مؤدیان اعم از دستی و مکانیزه با هدف نظارت بر اجرای قوانین و مقررات مالیاتی، واحدی تحت عنوان واحد بازرسی مالیاتی در سازمان امور مالیاتی کشور ایجاد می‌شود. واحد مذکور حسب ارجاع رئیس کل

سازمان امور مالیاتی کشور یا اشخاص مجاز از طرف وی، نسبت به اعزام هیأت‌های بازرسی حسب مورد با مجوز مراجع صالح قضایی با عضویت نماینده دادستان یا دادگستری تشکیل می‌شود، به اقامتگاه قانونی، محل فعالیت مؤدی و محل نگهداری دفاتر، اسناد و مدارک و تجهیزات اعم از دستی و ماشینی (مکانیزه) اقدام می‌کند و کلیه دفاتر، اسناد و مدارک، اطلاعات و سوابق مالی نزد مؤدیان را مورد بازرسی قرار می‌دهد و یا در صورت لزوم با ارائه رسید آنها را به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط انتقال می‌دهد.

اداره امور مالیاتی ذی‌ربط مکلف است دفاتر، اسناد و مدارک منتقل شده را حداکثر ظرف مدت دو هفته به مؤدی عودت نماید.

تبصره ۱- بازرسی دفاتر، اسناد و مدارک و سوابق مالی موضوع این ماده شامل کلیه دفاتر، اسناد و مدارک و سوابق مالی مربوط به مالیات‌های موضوع این قانون و مالیات بر ارزش افزوده است.

تبصره ۲- چنانچه در بازرسی هیأت‌های موضوع این ماده دفاتر، اسناد و مدارک و سوابقی حاکی از کتمان واقعیت در مورد مالیات بر واردات کشف شود، مراتب از طریق اداره امور مالیاتی به مراجع قانونی ذی‌ربط اعلام می‌شود.

تبصره ۳- مؤدیان مالیاتی موظفند با هیأت‌های موضوع این ماده همکاری‌های لازم به عمل آورند و کلیه دفاتر، اسناد، مدارک و سوابق مالی و تجهیزات نگهداری اعم از دستی و مکانیزه و دستورالعمل کار و رمز دسترسی به آنها را در اختیار هیأت‌ها قرار دهند. مؤدیان مزبور در صورت استتکاف، علاوه بر شمول مجازات مقرر در این قانون، از معافیت‌های مالیاتی منابع مختلف درآمدی سال مورد مراجعه محروم می‌شوند.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون مشترکاً به تصویب وزیران امور اقتصادی و دارایی و دادگستری می‌رسد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

فصل ششم - وظایف اشخاص ثالث

ماده ۱۸۲

کسانی که مطابق مقررات این قانون مکلف به پرداخت مالیات دیگران می‌باشند و همچنین هرکس که پرداخت مالیات دیگری را تعهد یا ضمانت کرده باشد و کسانی که بر اثر خودداری از انجام تکالیف مقرر در این قانون مشمول جریمه‌ای شناخته شده‌اند در حکم مؤدی محسوب و از نظر وصول بدهی طبق مقررات قانونی اجرای وصول مالیاتها با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۱۸۳ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که انتقال ملک به وسیله اداره ثبت انجام می‌گیرد مالیات بر نقل و انتقال قطعی ملک باید قبلاً پرداخت شود و اداره ثبت با ذکر شماره مفاسد حساب صادره از اداره امور مالیاتی ذیصلاح در سند انتقال اقدام به انتقال ملک خواهد نمود.

ماده ۱۸۴ (اصلاحی ۱۳۸۰)

ادارات ثبت مکلف‌اند در آخر هر ماه فهرست کامل شرکتها و مؤسساتی را که در طول ماه به ثبت می‌رسند و تغییرات حاصله در مورد شرکتها و مؤسسات موجود و نیز نام اشخاص حقیقی یا حقوقی را که دفتر قانونی به ثبت رسانده‌اند با ذکر تعداد دفاتر ثبت شده و شماره‌های آن به اداره امور مالیاتی محل اقامت مؤسسه ارسال دارند.

ماده ۱۸۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در کلیه مواردی که معاملات مربوط به فصل چهارم از باب دوم و همچنین فصول اول و ششم باب سوم این قانون به موجب سند رسمی صورت می‌گیرد صاحبان دفاتر اسناد رسمی مکلف‌اند فهرست خلاصه معاملات هر ماه را تا پایان ماه بعد درمقابل اخذ رسید به اداره امور مالیاتی ذیربط در محل تسلیم نمایند.

ماده ۱۸۶ (اصلاحی ۱۳۹۴)

صدور یا تجدید یا تمدید کارت بازرگانی و پروانه کسب یا کار اشخاص حقیقی یا حقوقی از طرف مراجع صلاحیت دار منوط به ارائه گواهی از ذیربط اداره امور مالیاتی

مبنی بر پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده می‌باشد و در صورت عدم رعایت این حکم مسئولان امر نسبت به پرداخت مالیات‌های مزبور با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

تبصره ۱- اعطای تسهیلات بانکی به اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل از طرف بانکها و سایر مؤسسات اعتباری منوط به اخذ گواهی‌های زیر خواهد بود:

۱- گواهی پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده.

۲- گواهی اداره امور مالیاتی مربوط مبنی بر وصول نسخه‌ای از صورت‌های مالی ارائه شده به بانکها و سایر مؤسسات اعتباری.

ضوابط اجرائی این تبصره توسط سازمان امور مالیاتی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود مبلغی معادل یک در هزار درآمد مشمول مالیات قطعی شده صاحبان درآمد مشاغل را وصول و در حساب مخصوص در خزانه منظور نموده تا در حدود اعتبارات مصوب بودجه سالانه به تشکل‌های صنفی و مجامع حرفه‌ای یا مشاوران رسمی مالیاتی که در امر تشخیص و وصول مالیات همکاری می‌نمایند پرداخت نمایند. وجوه پرداختی به استناد این ماده از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنی است.

تبصره ۳- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است، اسامی مدیران مؤسسات و شرکت‌هایی که بدهی مالیاتی اعم از مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده دارند و همچنین اسامی هر یک از مدیران عامل و اعضای هیأت مدیره مؤسسات و شرکت‌ها که به علت صدور اسناد (صورت‌حساب) مبتنی بر انجام معاملات غیرواقعی در نظام اقتصادی از جمله امور مالی و مالیاتی کشور محکومیت قطعی یافته‌اند را به همراه مشخصات آنان به اداره ثبت شرکت‌ها اعلام کند.

اداره مذکور موظف است ثبت شرکت یا مؤسسه به نام اشخاص و همچنین ثبت عضویت آنها در هیأت مدیره آن شرکت و سایر شرکت‌ها و مؤسسات را برای بدهکاران مالیاتی منوط به تعیین تکلیف و اخذ مفاصا حساب مالیاتی از سازمان امور مالیاتی کشور کند.

در تخلف صدور اسناد (صورت‌حساب) مبتنی بر انجام معاملات غیرواقعی مندرج در این ماده نیز اداره ثبت شرکت‌ها موظف است از انجام ثبت شرکت یا مؤسسه به نام اشخاص یادشده و همچنین ثبت عضویت آنها در هیأت مدیره آن شرکت و سایر

شرکت‌ها و مؤسسات تا سه سال خودداری کند.
تبصره ۴- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است فهرست اشخاص حقوقی را که طی پنج سال فاقد فعالیت تلقی می‌شوند به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اعلام کند. سازمان مذکور مکلف است از تاریخ اعلام سازمان امور مالیاتی کشور ثبت هرگونه تغییرات در مورد این اشخاص را منوط به اخذ مفاصا حساب مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور کند. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۱۸۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در کلیه مواردی که معاملات موضوع فصل چهارم از باب دوم و همچنین فصول اول و ششم باب سوم این قانون به موجب اسناد رسمی صورت می‌گیرد صاحبان دفاتر اسناد رسمی مکلف‌اند قبل از ثبت و یا اقاله یا فسخ سند معامله، مراتب را با شرح و مشخصات کامل و چگونگی نوع و موضوع معامله مورد نظر به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک و یا محل سکونت مؤدی حسب مورد اعلام و پس از کسب گواهی انجام معامله اقدام به ثبت یا اقاله یا فسخ سند معامله حسب مورد نموده و شماره و مرجع صدور آن را در سند معامله قید نمایند.

گواهی انجام معامله حداکثر ظرف ده روز از تاریخ اعلام دفترخانه، پس از وصول بدهی‌های مالیاتی مربوط به مورد معامله از مؤدی ذیربط، از قبیل مالیات بردرآمد اجاره املاک و همچنین وصول مالیات حق واگذاری محل، مالیات شغلی محل مورد معامله، مالیات درآمد اتفاقی و مالیات نقل و انتقال قطعی املاک حسب مورد صادر خواهد شد.

تبصره ۱- چنانچه میزان مالیات مشخصه، مورد اختلاف باشد پرونده امر، خارج از نوبت در مراجع حل اختلاف مالیاتی موضوع این قانون رسیدگی خواهد شد و اگر مؤدی تمایل به اخذ گواهی قبل از رسیدگی و صدور رأی از طرف مراجع حل اختلاف داشته باشد با وصول مالیات مورد قبول مؤدی و اخذ سپرده یا تضمین معتبر از قبیل سفته، بیمه نامه، اوراق بهادار، وثیقه ملک و... معادل مبلغ مابه‌الاجتلاف گواهی انجام معامله صادر خواهد شد.

تبصره ۲- در مواردی که به موجب احکام دادگاه‌ها، وجوه مربوط به حق واگذاری محل در صندوق دادگستری و امثال آن تودیع می‌گردد، مسئولان در موقع پرداخت به ذینفع مکلف‌اند ضمن استعلام از اداره امور مالیاتی مربوط، مالیات متعلق را کسر و به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند.

تبصره ۳- دفاتر اسناد رسمی در هر مورد که نسبت به تنظیم اسناد وکالتی (بلاعزل) نسبت به اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی اقدام می نمایند، موظفند یک نسخه از اسناد تنظیمی را حداکثر ظرف مدت یک ماه به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال کنند. مستنکف از حکم این تبصره، علاوه بر جریمه و مجازات مقرر در ماده (۲۰۰) این قانون، مسؤول جبران زیاد و خسارت وارده به دولت است.

تبصره ۴- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است ظرف مهلت یک سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون با اتصال به سامانه ثبت الکترونیک سازمان ثبت اسناد و املاک نسبت به اعلام میزان بدهی ملک مورد انتقال و امکان اخذ و واریز آن به حساب مالیاتی به صورت آنی از طریق دفاتر اسناد رسمی اقدام کند. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است امکان دسترسی بر خط به سامانه ثبت الکترونیک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را برای سازمان امور مالیاتی کشور جهت اجرای مفاد این ماده فراهم کند.

پس از اجرای مفاد این ماده ثبت نقل و انتقال اموال و دارایی های منقول و غیرمنقول که به موجب این قانون برای آنها مالیات وضع شده است، قبل از پرداخت بدهی مالیاتی قطعی مورد انتقال، ممنوع است. متخلف، در پرداخت مالیات متعلقه مسؤولیت تضامنی دارد.

در صورتی که پس از اتصال سازمان امور مالیاتی کشور به سامانه ثبت الکترونیک سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان امور مالیاتی کشور بدهی مالیاتی ملک مورد معامله را از طریق سامانه مذکور اعلام نکند منتقل الیه و سردفتر اسناد رسمی در قبال بدهی مالیاتی ملک مورد معامله مسؤولیتی نخواهند داشت. آیین نامه اجرایی این ماده با همکاری سازمان های مذکور تهیه می شود و ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب رئیس قوه قضاییه می رسد. (الحاقی ۱۳۹۴)

ماده ۱۸۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

متصدیان فروش و ابطال تمبر مکلف اند بر اساس مقررات این قانون به میزان مقرر در روی هر وکالت نامه تمبر باطل و میزان آن را در دفتری که اختصاصاً جهت تمبر مصرفی باید به وسیله هر یک از وکلا نگهداری شود، ثبت و گواهی نمایند. دفتر مزبور باید در موقع رسیدگی به حساب مالیاتی وکیل به اداره امور مالیاتی ارائه شود وگرنه از موجبات عدم قبول دفتر وکیل از نظر مالیاتی خواهد بود.

فصل هفتم - تشویقات و جرایم مالیاتی

ماده ۱۸۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اشخاص حقوقی و همچنین اشخاص حقیقی موضوع این قانون چنانچه طی سه سال متوالی ترازنامه و حساب سود و زیان و دفاتر و مدارک آنان مورد قبول قرار گرفته باشد و مالیات هر سال را در سال تسلیم اظهارنامه بدون مراجعه به هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی پرداخت کرده باشند معادل پنج درصد اصل مالیات سه سال مذکور علاوه بر استفاده از مزایای مقرر در ماده (۱۹۰) این قانون بعنوان جایزه خوش حسابی از محل وصول‌های جاری پرداخت یا در حساب سنوات بعد آنان منظور خواهد شد. جایزه مزبور از پرداخت مالیات معاف خواهد بود.

ماده ۱۹۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

علی‌الحساب پرداختی بابت مالیات عملکرد هر سال مالی قبل از سررسید مقرر در این قانون برای پرداخت مالیات عملکرد موجب تعلق جایزه‌ای معادل یک درصد (۱٪) مبلغ پرداختی به ازای هر ماه تا سررسید مقرر خواهد بود که از مالیات متعلق همان عملکرد کسر خواهد شد. پرداخت مالیات پس از آن موعد موجب تعلق جریمه‌ای معادل ۲/۵٪ مالیات به ازای هر ماه خواهد بود.

مبدأ احتساب جریمه در مورد مؤدیانی که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی هستند نسبت به مبلغ مندرج در اظهارنامه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم آن و نسبت به مابه‌الاضاف از تاریخ مطالبه و در مورد مؤدیانی که از تسلیم اظهارنامه خودداری نموده یا اصولاً مکلف به تسلیم اظهارنامه نیستند، تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه یا سررسید پرداخت مالیات حسب مورد می‌باشد.

تبصره ۱- مؤدیانی که به تکالیف قانونی خود راجع به تسلیم به موقع اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان و پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت مالیات طبق اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان و حسب مورد ارائه به موقع دفاتر و اسناد و مدارک خود اقدام نموده‌اند در موارد مذکور در ماده (۲۳۹) این قانون، هرگاه برگ تشخیص مالیاتی صادره را قبول یا با اداره امور مالیاتی توافق نمایند و نسبت به پرداخت مالیات متعلقه یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام کنند از هشتاد درصد (۸۰٪) جرایم مقرر در این قانون معاف خواهند بود. همچنین، در صورتی که این گونه مؤدیان ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات نسبت به پرداخت یا ترتیب دادن پرداخت آن اقدام نمایند از چهل

درصد (۴۰٪) جرایم متعلقه مقرر در این قانون معاف خواهند بود. تبصره ۲- چنانچه فاصله تاریخ وصول اعتراض مؤدی نسبت به برگ تشخیص مالیات تا تاریخ قطعی شدن مالیات از یک سال تجاوز نماید، جریمه دو و نیم درصد (۲/۵٪) در ماه موضوع این ماده نسبت به مدت زمان بیش از یک سال مذکور تا تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات قابل مطالبه از مؤدی نخواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است ترتیباتی اتخاذ نماید که رسیدگی و قطعیت یافتن مالیات مؤدیان حداکثر تا یک سال پس از تاریخ تسلیم اعتراض آنان صورت پذیرد.

ماده ۱۹۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

تمام یا قسمتی از جرایم در این قانون بنا به درخواست مؤدی با توجه به دلایل ابرازی مبنی بر خارج از اختیار بودن عدم انجام تکالیف مقرر و با در نظر گرفتن سوابق مالیاتی و خوش حسابی مؤدی به تشخیص و موافقت سازمان امور مالیاتی کشور قابل بخشوده شدن می باشد.

ماده ۱۹۲ (اصلاحی ۱۳۹۴)

در کلیه مواردی که مؤدی یا نماینده او به که موجب مقررات این قانون از بابت پرداخت مالیات مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی است چنانچه نسبت به تسلیم آن در موعد مقرر اقدام نکند، مشمول جریمه غیرقابل بخشودگی معادل سی درصد (۳۰٪) مالیات متعلق برای سایر مؤدیان می باشد حکم این ماده در مورد درآمدهای کتمان شده در اظهارنامه های تسلیمی و یا هزینه های غیرواقعی نیز جاری است.

تبصره - سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است تکالیف و وظایف مؤدیان در مورد نحوه تنظیم و مواعد زمانی تسلیم اظهارنامه مالیاتی را از طریق رسانه ملی، روزنامه های کثیرالانتشار و سایر وسایل ارتباط جمعی به اطلاع عموم برساند.

ماده ۱۹۳ (اصلاحی ۱۳۹۴)

نسبت به مؤدیانی که به موجب این قانون و مقررات مربوط به آن مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند در صورت عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر مشمول جریمه ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات برای هر یک از موارد مذکور خواهند بود.

تبصره - عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

ماده ۱۹۴

مؤدیانی که اظهارنامه آنها در اجرای مقررات ماده (۱۵۸) این قانون مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، در صورتی که درآمد مشمول مالیات مشخصه قطعی با رقم اظهار شده از طرف مؤدی بیش از پانزده درصد (۱۵٪) اختلاف داشته باشد علاوه بر تعلق جرایم مقرر مربوط که قابل بخشودن نیز نخواهد بود تا سه سال بعد از ابلاغ مالیات مشخصه قطعی از هرگونه تسهیلات و بخشودگی‌های مقرر در قانون مالیاتها نیز محروم خواهند شد.

ماده ۱۹۵

جریمه تخلف آخرین مدیران شخص حقوقی از لحاظ عدم تسلیم اظهارنامه موضوع ماده (۱۱۴) این قانون ظرف مهلت مقرر یا تسلیم اظهارنامه خلاف واقع به ترتیب عبارتست از دو درصد و یک درصد سرمایه پرداخت شده شخص حقوقی در تاریخ انحلال.

ماده ۱۹۶

جریمه تخلف مدیر یا مدیران تصفیه در مورد تقسیم دارایی شخص حقوقی قبل از تصفیه امور مالیاتی شخص حقوقی یا قبل از سپردن تأمین مقرر موضوع ماده (۱۱۸) این قانون معادل ۲۰٪ مالیات متعلق خواهد بود که از مدیر یا مدیران تصفیه وصول می‌گردد.

ماده ۱۹۷

نسبت به اشخاصی که به شرح مقررات این قانون مکلف به تسلیم صورت یا فهرست یا قرارداد یا مشخصات راجع به مؤدی می‌باشند، در صورتی که از تسلیم آنها در موعد مقرر خودداری و یا برخلاف واقع تسلیم نماید، جریمه متعلق در مورد حقوق عبارت خواهد بود از ۲٪ حقوق پرداختی و در خصوص پیمان کاری ۱٪ کل مبلغ قرارداد و در هر حال با مؤدی متضامناً مسئول جبران زیان وارده به دولت خواهند بود.

ماده ۱۹۸ (اصلاحی ۱۳۹۴)

در شرکت‌های منحل، مدیران تصفیه اشخاص حقوقی و سایر شرکت‌ها مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی به طور جمعی یا فردی، نسبت به پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب این قانون و قانون مالیات بر ارزش افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن می‌باشند و در دوران مدیریت آنها قطعی شده باشد با شخص حقوقی مسؤولیت تضامنی خواهند داشت. این مسؤولیت مانع از مراجعه ضامن‌ها به شخص حقوقی نیست.

ماده ۱۹۹ (اصلاحی ۱۳۹۴)

هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگر است در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهد داشت مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و دو و نیم درصد (۲/۵٪) مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تأخیر از سررسید پرداخت، خواهد بود. چنانچه مالیات توسط دریافت کننده وجوه پرداخت شود، در این صورت جریمه دو و نیم درصد (۲/۵٪) موضوع این ماده تا تاریخ پرداخت مالیات توسط مؤدی مزبور از مکلفین به کسر و ایصال مالیات، مطالبه و وصول خواهد شد.

ماده ۲۰۰ (اصلاحی ۱۳۹۴)

در هر مورد که به موجب مقررات این قانون تکلیف یا وظیفه‌ای برای دفاتر اسناد رسمی مقرر گردیده است در صورت تخلف علاوه بر مسئولیت تضامنی سردفتر یا مؤدی در پرداخت مالیات یا مالیات‌های متعلق مربوط، مشمول جریمه‌ای معادل ۲۰٪ آن نیز خواهد بود و در مورد تکرار به مجازات حبس تعزیری درجه شش نیز با رعایت مقررات مربوط محکوم خواهد شد.

ماده ۲۰۱

هرگاه مؤدی به قصد فرار از مالیات از روی علم و عمد به ترازنامه و حساب سود و زیان یا به دفاتر و اسناد و مدارکی که برای تشخیص مالیات ملاک عمل می‌باشد و برخلاف حقیقت تهیه و تنظیم شده است استناد نماید یا برای سه سال متوالی از تسلیم اظهارنامه مالیاتی و ترازنامه و سود و زیان خودداری کند علاوه بر جریمه‌ها و مجازات‌های مقرر در این قانون از کلیه معافیت‌ها و بخشودگی‌های قانونی در مدت مذکور محروم خواهد شد.

ماده ۲۰۲ (اصلاحی ۱۳۹۴)

وزارت امور اقتصادی و دارائی یا سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند از خروج بدهکاران مالیاتی که میزان بدهی قطعی آنها برای اشخاص حقوقی تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط از بیست درصد (۲۰٪) سرمایه ثبت شده و یا مبلغ پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، سایر اشخاص

حقوقی و اشخاص حقیقی تولیدی از ده درصد (۱۰٪) سرمایه ثبت شده و یا دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و سایر اشخاص حقیقی از یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال بیشتر است از کشور جلوگیری نماید. حکم این ماده در مورد مدیر یا مدیران مسئول اشخاص حقوقی خصوصی بابت بدهی قطعی مالیاتی شخص حقوقی اعم از مالیات بردرآمد شخص حقوقی یا مالیاتهایی که به موجب این قانون شخص حقوقی مکلف به کسر و ایصال آن می‌باشد و مربوط به دوران مدیریت آنان بوده نیز جاری است. مراجع ذیربط به اعلام وزارت یا سازمان مزبور مکلف به اجرای این ماده می‌باشند. حکم این ماده در مورد اشخاص عازم سفر واجب با درخواست و تأیید مراجع ذیربط اعزام کننده مبنی بر میسور نبودن پرداخت بدهی مالیاتی مربوط، با اخذ تضمین لازم، جاری نمی‌باشد.

تبصره - در صورتی که مؤدیان مالیاتی به قصد فرار از پرداخت مالیات اقدام به نقل و انتقال اموال خود به همسر و یا فرزندان نمایند سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند نسبت به ابطال اسناد مذکور از طریق مراجع قضایی اقدام نماید.

فصل هشتم - ابلاغ

ماده ۲۰۳

اوراق مالیاتی به طور کلی باید به شخص مؤدی ابلاغ و در نسخه ثانی رسید اخذ گردد. هرگاه به خود مؤدی دسترسی پیدا نشود اوراق مالیاتی باید در محل سکونت یا محل کار او به یکی از بستگان یا مستخدمین او ابلاغ گردد مشروط بر این که به نظر مأمور ابلاغ سن ظاهری این اشخاص برای تمیز اهمیت اوراق مورد ابلاغ کافی بوده و بین مؤدی و شخصی که اوراق را دریافت می‌دارد تعارض منفعت نباشد.

تبصره ۱- هرگاه مؤدی یا در صورت عدم حضور وی بستگان یا مستخدمین او از گرفتن برگها استنکاف نمایند یا در صورتی که هیچ یک از اشخاص مذکور در محل نباشند مأمور ابلاغ باید امتناع آنان از گرفتن اوراق با عدم حضور اشخاص فوق را در محل در هر دو نسخه قید نموده و نسخه اول اوراق را به درب محل سکونت یا محل کار مؤدی الصاق نماید. اوراق مالیاتی که به ترتیب فوق ابلاغ شده، قانونی تلقی و تاریخ الصاق، تاریخ ابلاغ به مؤدی محسوب می‌شود.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند برای ابلاغ اوراق مالیاتی از خدمات پست سفارشی استفاده نماید. مأمور پست باید اوراق مالیاتی را به شخص مؤدی یا بستگان و مستخدمین او در محل ابلاغ و در نسخه ثانی رسید اخذ کند و چنانچه مؤدی یا اشخاص یاد شده از گرفتن اوراق امتناع کنند، مأمور پست این موضوع را در نسخ اوراق مذکور قید و نسخه دوم را به نشانی تعیین شده الصاق می‌کند و نسخه اول را به اداره مالیاتی عودت می‌دهد. هرگاه هیچ یک از اشخاص یاد شده در محل نباشند، مأمور پست با قید تاریخ مراجعه، عبارت «پانزده روز پس از این تاریخ مجدداً مراجعه خواهد شد» را در اوراق مذکور قید و نسخه دوم را به نشانی تعیین شده الصاق می‌کند و نسخه اول را عودت می‌دهد. مأمور پست در مراجعه بعدی در صورت عدم حضور اشخاص فوق این امر را در ذیل اوراق قید و نسخه دوم را به نشانی تعیین شده الصاق می‌کند و نسخه اول را به اداره مالیاتی عودت می‌دهد. اوراقی که بدین ترتیب الصاق می‌شوند از تاریخ الصاق، ابلاغ شده محسوب می‌شود. (الحاقی ۱۳۸۰)

ماده ۲۰۴

مأمور ابلاغ باید مراتب را در نسخه اول و دوم اوراق مالیاتی تصریح و امضا نماید:

الف- محل و تاریخ ابلاغ با تعیین روز و ماده و سال به حروف و عدد.

ب- نام کسی که اوراق به او ابلاغ شده با تعیین این که چه نسبتی با مؤدی دارد.

ج- نام و مشخصات گواهان با نشانی کامل آنان در مورد تبصره ماده (۲۰۳) این قانون.

ماده ۲۰۵

اگر مؤدی یکی از ادارات دولتی یا مؤسسات وابسته به دولت باشد، اوراق مالیاتی باید به رئیس یا قائم مقام رئیس یا رئیس دفتر آن اداره یا مؤسسه ابلاغ گردد.

ماده ۲۰۶

اگر مؤدی شرکت تجاری یا سایر اشخاص حقوقی باشد، اوراق مالیاتی باید به مدیر یا اشخاص دیگری که از طرف شرکت حق امضا دارند ابلاغ شود.
تبصره ۵ - مقررات ماده (۲۰۳) این قانون و تبصره آن در مورد شرکت‌های تجاری و سایر اشخاص حقوقی نیز مجری است.

ماده ۲۰۷

در مواردی که مؤدی محلی را به عنوان محل کار یا سکونت یا محل ابلاغ اوراق مالیاتی معرفی کند و در غیر این مورد در صورتی که اوراق مالیاتی در محلی به عنوان محل کار یا سکونت مؤدی ابلاغ شود و در پرونده دلیل و اثری حاکی از اطلاع مؤدی از این موضوع بوده و به این نشانی ایراد نکرده باشد، مادامی که محل دیگری به عنوان محل سکونت یا کار اعلام نکند، ابلاغ اوراق مالیاتی به همان نشانی، قانونی و صحیح است.

ماده ۲۰۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که نشانی مؤدی در دست نباشد اوراق مالیاتی یک نوبت در روزنامه کثیرالانتشار حوزه اداره امور مالیاتی محل و اگر در محل مزبور روزنامه نباشد در روزنامه کثیرالانتشار نزدیکترین محل به اداره امور مالیاتی یا یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز آگهی می‌شود. این آگهی در حکم ابلاغ به مؤدی محسوب خواهد شد.

تبصره ۱ - در متن اوراق مالیاتی ابلاغ شده باید علاوه بر مطالب مربوط، محل مراجعه، مهلت مقرر و تکلیف قانونی مؤدی درج شده باشد.

تبصره ۲ - در مورد مؤدیان مالیات مستغلات که نشانی آنها طبق ماده (۲۰۷) این قانون مشخص نباشد اوراق مالیاتی به ترتیب مذکور در تبصره ماده (۲۰۳) این قانون به محل مستغلی که مالیات آن مورد مطالبه است ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۰۹

مقررات آئین دادرسی مدنی راجع به ابلاغ، جز در مواردی که در این قانون مقرر گردیده است در مورد ابلاغ اوراق مالیاتی اجرا خواهد شد.

فصل نهم - وصول مالیات

ماده ۲۱۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

هرگاه مؤدی مالیات قطعی شده خود را ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ برگ قطعی پرداخت ننماید اداره امور مالیاتی به موجب برگ اجرایی به او ابلاغ می‌کند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ کلیه بدهی خود را بپردازد یا ترتیب پرداخت آن را به اداره امور مالیاتی بدهد.

تبصره ۱- در برگ اجرایی باید نوع و مبلغ مالیات، مدارک تشخیص قطعی بدهی، سال مالیاتی، مبلغ پرداخت شده قبلی و جریمه متعلق درج گردد.

تبصره ۲- آن قسمت از مالیات مورد قبول مؤدی مذکور در اظهارنامه یا ترازنامه تسلیمی به عنوان مالیات قطعی تلقی می‌شود و از طریق عملیات اجرایی قابل وصول است.

ماده ۲۱۱

هرگاه مؤدی پس از ابلاغ برگ اجرایی در موعد مقرر مالیات مورد مطالبه را کلاً پرداخت نکند یا ترتیب پرداخت آن را به اداره امور مالیاتی ندهد به اندازه بدهی مؤدی اعم از اصل و جرایم متعلق به اضافه ده درصد بدهی از اموال منقول یا غیر منقول و مطالبه مؤدی توقیف خواهد شد.

صدور دستور توقیف و دستور اجرای آن به عهده اجرائیات اداره امور مالیاتی می‌باشد.

ماده ۲۱۲

توقیف اموال زیر ممنوع است:

- ۱- دو سوم حقوق بگیران و سه چهارم حقوق بازنشستگی و وظیفه.
- ۲- لباس و اشیا و لوازمی که برای رفع حوائج ضروری مؤدی و افراد تحت تکفل او لازم است و همچنین آذوقه موجود و نفقه اشخاص واجب النفقه مؤدی.
- ۳- ابزار و آلات کشاورزی و صنعتی و وسایل کسب که برای تأمین حداقل معیشت مؤدی لازم است.
- ۴- محل سکونت به قدر متعارف.

تبصره ۱- هرگاه ارزش مالی که برای توقیف در نظر گرفته می‌شود زائد بر میزان بدهی مالیاتی مؤدی بوده و قابل تفکیک نباشد، تمام مال توقیف و فروخته خواهد شد و مازاد مسترد می‌شود مگر این که مؤدی اموال بلامعارض دیگری معادل میزان فوق معرفی نماید.

تبصره ۲- هرگاه مؤدی یکی از زوجین باشد که در یک خانه زندگی می‌نمایند، از اثاث البیت آنچه عادتاً مورد استفاده زنان است متعلق به زن و بقیه متعلق به شوهر شناخته می‌شود مگر آنکه خلاف ترتیب فوق معلوم شود.

تبصره ۳- توقیف واحدهای تولیدی اعم از کشاورزی و صنعتی در مدت عملیات اجرایی نباید موجب تعطیل واحد تولیدی گردد.

ماده ۲۱۳ (اصلاحی ۱۳۸۰)

ارزیابی اموال مورد توقیف به وسیله ارزیاب اداره امور مالیاتی به عمل خواهد آمد ولی مؤدی می‌تواند با تودیع حق الزحمه ارزیابی طبق مقررات مربوط به دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری تقاضا کند که ارزیابی اموال وسیله ارزیاب رسمی به عمل آید.

ماده ۲۱۴ (اصلاحی ۱۳۸۰)

کلیه اقدامات لازم مربوط به آگهی حراج و مزایده و فروش اموال مورد توقیف اعم از منقول و غیرمنقول به عهده مسئول اجرائیات اداره امور مالیاتی می‌باشد. در مورد فروش اموال غیرمنقول در صورتی که پس از انجام تشریفات مقرر و تعیین خریدار، مالک برای امضای سند حاضر نشود مسئول اجرائیات اداره امور مالیاتی به استناد مدارک مربوط از اداره ثبت محل تقاضای انتقال ملک به نام خریدار خواهد کرد و اداره ثبت اسناد و املاک مکلف به اجرای آن است.

ماده ۲۱۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مورد اموال غیرمنقول توقیف شده در صورتی که پس از دو نوبت آگهی (که نوبت دوم آن بدون حداقل قیمت آگهی می‌شود) خریداری برای آن پیدا نشود سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند مطابق ارزیابی کارشناس رسمی دادگستری معادل کل بدهی مؤدی به علاوه هزینه متعلقه از مال مورد توقیف تملک و بهای آن را به حساب بدهی مؤدی منظور نماید.

تبصره ۱- در صورتی که مؤدی قبل از انتقال مال مذکور به نام سازمان امور مالیاتی کشور و یا دیگری، حاضر به پرداخت بدهی خود باشد سازمان امور مالیاتی کشور با دریافت بدهی مؤدی به اضافه ده درصد بدهی و هزینه‌های متعلقه از ملک مزبور رفع توقیف می‌نماید.

تبصره ۲- در صورتی که مال به تملک سازمان امور مالیاتی کشور درآمده باشد اگر آمادگی جهت فروش داشته باشد و مؤدی درخواست نماید در شرایط مساوی اولویت با مؤدی است.

ماده ۲۱۶

مرجع رسیدگی به شکایات ناشی از اقدامات اجرایی راجع به مطالبات دولت از اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی که طبق مقررات اجرایی مالیاتها قابل مطالبه وصول می‌باشد هیأت حل اختلاف مالیاتی خواهد بود. به شکایت مزبور به فوریت و خارج از نوبت رسیدگی و رأی صادر خواهد شد. رأی صادره قطعی و لازم‌الاجرا است.

تبصره ۱- در مورد مالیات‌های مستقیم در صورتی که شکایت حاکی از این باشد که وصول مالیات قبل از قطعیت، به موقع اجرا گذارده شده است هرگاه هیأت حل اختلاف مالیاتی شکایت را وارد دانست ضمن صدور رأی به بطلان اجرائیه حسب مورد قرار رسیدگی و اقدام لازم صادر یا نسبت به درآمد مشمول مالیات مؤدی رسیدگی و رأی صادر خواهد کرد. رأی صادره از هیأت حل اختلاف قطعی است.

تبصره ۲- در مورد مالیات‌های غیرمستقیم هرگاه شکایت اجرایی از این جهت باشد که مطالبه مالیات قانونی نیست مرجع رسیدگی به این شکایت نیز هیأت حل اختلاف مالیاتی خواهد بود و رأی هیأت مزبور در این باره قطعی و لازم‌الاجرا است.

مفاد این تبصره شامل جرایم قاچاق اموال موضوع عایدات دولت و بهای مال قاچاق از بین رفته و نیز آن دسته از مالیات‌های غیرمستقیم که طبق مقررات مخصوص به خود در مراجع خاص باید حل و فصل شود نخواهد بود.

ماده ۲۱۷

به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود که یک درصد از وجوهی که بابت مالیات و جرایم موضوع این قانون وصول می‌گردد (به استثنای مالیات بر درآمد شرکت‌های دولتی) در حساب مخصوص در خزانه منظور نموده و در مورد آموزش و تربیت کارمندان در

۱۱۴ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

امور مالیاتی و حسابرسی و تشویق کارکنان و کسانی که در امر وصول مالیات فعالیت مؤثری مبذول داشته و یا می‌دارند خرج نماید. وجوه پرداختی به استناد این ماده به عنوان پاداش وصولی از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنی است.
وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است که در هر شش ماه گزارشی از میزان وصول مالیات و توزیع مالیات وصولی بین طبقات و سطوح مختلف درآمد را به کمیسیون امور اقتصادی و دارایی مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۲۱۸

آیین نامه مربوط به قسمت وصول مالیات توسط وزارتخانه‌های اموراتصادی و دارایی و دادگستری تصویب و توسط وزارت امور اقتصادی به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

باب پنجم - سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی

فصل اول - مراجع تشخیص مالیات و وظایف و اختیارات آنها

ماده ۲۱۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

شناسایی و تشخیص درآمد مشمول مالیات، مطالبه وصول مالیات موضوع این قانون به سازمان امور مالیاتی کشور محول می‌شود که به موجب بند (الف) ماده (۵۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ایجاد گردیده است. نحوه انجام دادن تکالیف و استفاده از اختیارات و برخورداری از صلاحیت‌های هر یک از مأموران مالیاتی و اداره امور مالیات و همچنین ترتیبات اجرای احکام مقرر در این قانون به موجب آیین نامه‌ای خواهد بود که حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور، به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.

تبصره ۱ - سازمان امور مالیاتی کشور با اجرای طرح جامع مالیاتی و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و روش‌های مکانیزه، ترتیبات و رویه‌های اجرایی متناسب با آن شامل مواردی از قبیل ثبت نام، نحوه ارائه اظهارنامه، پرداخت مالیات، رسیدگی، مطالبه و وصول مالیات، ثبت اعتراضات مؤدیان، ابلاغ اوراق مالیاتی و تعیین ادارات امور مالیاتی ذی صلاح برای انجام موارد فوق را تعیین و اعلام می‌کند. حکم این تبصره شامل مواعد قانونی مقرر در مورد تسلیم اظهارنامه، ثبت اعتراضات، ابلاغ اوراق مالیاتی و پرداخت مالیات نیست. (الحاقی ۱۳۹۴)

تبصره ۲ - سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است به منظور تسهیل در انجام امور مالیاتی مؤدیان، قسمتی از فعالیت‌های خود به استثنای تشخیص و تعیین مأخذ مالیات، دادرسی مالیاتی و عملیات اجرایی وصول مالیات را به بخش غیردولتی

۱۱۶ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

واگذار کند. نحوه واگذاری و انجام دادن تکالیف طبق آیین‌نامه‌ای است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. (الحاقی ۱۳۹۴)

تبصره ۳- در تبصره (۹) ماده (۵۳)، ماده (۸۶)، ماده (۸۸)، تبصره (۲) ماده (۱۰۳)، تبصره (۵) ماده (۱۰۹)، ماده (۱۲۶) و تبصره (۲) ماده (۱۴۳) عبارت «تا پایان ماه بعد» حسب مورد جایگزین عبارت‌های «ظرف ده روز»، «ظرف سی روز» و «منتهی ظرف سی روز» می‌شود. (الحاقی ۱۳۹۴)

ماده ۲۲۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اصلاحات عبارتی زیر در این قانون انجام می‌شود:

۱- در موارد ذیل عبارت «سازمان امور مالیاتی کشور» جایگزین عبارت «وزارت امور اقتصادی و دارایی» می‌گردد:

مواد (۲۶)، (۲۹)، (۳۹)، (۴۰)، (۴۱)، (۵۷)، (۸۰)، (۱۱۴) و (۱۵۴) و تبصره (۲) ذیل آن، مواد (۱۵۸)، (۱۵۹) و تبصره ذیل آن، مواد (۱۶۰)، (۱۶۳)، (۱۶۴)، (۱۶۶)، (۱۶۹)، (۱۷۶)، (۱۸۶)، (۱۹۱)، تبصره (۲) ذیل ماده (۲۰۳)، ماده (۲۱۵) و تبصره‌های (۱) و (۲) ذیل آن و تبصره ماده (۲۳۰).

۲- در موارد زیر عبارت «اداره امور مالیاتی» جایگزین واژه‌ها و عبارت‌های «مأمور تشخیص»، «مأموران تشخیص»، «ممیز مالیاتی»، «سر ممیز مالیاتی»، «حوزه»، «حوزه مالیاتی»، «دفتر ممیزی حوزه مالیاتی»، «دفتر ممیزی» و «اداره‌های امور اقتصادی و دارایی» می‌شود:

مواد (۲۶)، (۲۷)، (۲۹)، (۳۱)، (۳۴)، (۳۵) و تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۳۸)، ماده (۳۹) و تبصره ذیل آن، مواد (۷۲) و (۸۰) و تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۸۷)، مواد (۸۸) و (۱۰۲)، تبصره (۵) ماده (۱۰۹)، مواد (۱۱۳)، (۱۱۴)، (۱۱۷)، (۱۲۶) و (۱۵۴) و تبصره (۲) آن، مواد (۱۵۶)، (۱۶۱)، (۱۶۲)، (۱۶۴)، (۱۷۰)، (۱۷۹)، (۱۸۳)، (۱۸۴)، (۱۸۵) و (۱۸۶) و تبصره ذیل آن، مواد (۱۸۸)، (۲۰۸)، (۲۱۰)، (۲۱۱)، (۲۱۳)، (۲۱۴)، (۲۲۷)، (۲۲۹) و (۲۳۰) و تبصره ذیل آن، مواد (۲۳۲)، (۲۳۳) و (۲۴۹).

مواد ۲۲۱ تا ۲۲۵- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۲۲۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر از طرف مؤدیانی که مکلف به تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان هستند موجب عدم رسیدگی به ترازنامه و حساب سود و زیان آنها که در موعد مقرر قانونی تسلیم شده است در مهلت مذکور در ماده (۱۵۶) این قانون نخواهد بود. در غیر اینصورت، درآمد مذکور در ترازنامه یا حساب سود و زیان تسلیمی قطعی خواهد بود.

تبصره - به مؤدیان مالیاتی اجازه داده می‌شود در صورتی که به نحوی از انحاء در اظهارنامه یا ترازنامه یا حساب سود و زیان تسلیمی از نظر محاسبه اشتباهی شده باشد، با ارائه مدارک لازم ظرف یک ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه نسبت به رفع اشتباه اقدام و اظهارنامه یا ترازنامه یا حساب سود و زیان اصلاحی را حسب مورد تسلیم نماید و در هر حال تاریخ تسلیم اظهارنامه مؤدی تاریخ تسلیم اظهار نامه اول می‌باشد.

ماده ۲۲۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان مؤدی حسب مورد قبول می‌شود و همچنین پس از تشخیص علی‌الرأس و صدور برگ تشخیص، چنانچه ثابت شود مؤدی فعالیت‌هایی داشته است که درآمد آن را کتمان نموده است و یا اداره امور مالیاتی در موقع صدور برگ تشخیص از آن مطلع نبوده‌اند، مالیات باید با محاسبه درآمد ناشی از فعالیت‌های مذکور تعیین و ما به التفاوت آن با رعایت مهلت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه شود.

ماده ۲۲۸

در مواردی که اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان مؤدی مورد قبول واقع نشود و یا اساساً مؤدی اوراق مزبور را در موعد مقرر قانونی تسلیم نکرده باشد، مالیات مؤدی طبق مقررات این قانون تشخیص و مطالبه خواهد شد.

ماده ۲۲۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اداره امور مالیاتی می‌تواند برای رسیدگی به اظهارنامه یا تشخیص هرگونه درآمد مؤدی به کلیه دفاتر و اسناد و مدارک مربوط مراجعه و رسیدگی نمایند و مؤدی

مالیات مکلف به ارائه و تسلیم آنها می‌باشد و گرنه بعداً به نفع او در امور مالیاتی آن سال قابل استناد نخواهد بود مگر آن که قبل از تشخیص قطعی درآمد معلوم شود که ارائه آنها در مراحل قبلی به عللی خارج از حدود اختیار مؤدی میسر نبوده است. حکم این ماده مانع از آن نخواهد بود که مراجع حل اختلاف برای تشخیص درآمد واقعی مؤدی به اسناد و مدارک ارائه شده از طرف مؤدی استناد نمایند.

ماده ۲۳۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که مدارک و اسناد حاکی از تحصیل درآمد نزد اشخاص ثالث به استثنای اشخاص مذکور در ماده (۲۳۱) این قانون موجود باشد اشخاص ثالث مکلف‌اند با مراجعه و مطالبه اداره امور مالیاتی، دفاتر و همچنین اصل یا رونوشت اسناد مربوط و هرگونه اطلاعات مربوط به درآمد مؤدی یا مشخصات او را ارائه دهند و گرنه در صورتی که در اثر این استتکاف آنها زیانی متوجه دولت شود به جبران زیان وارده به دولت محکوم خواهند شد. مرجع ثبوت استتکاف اشخاص ثالث و تعیین زیان وارده به دولت مراجع صالحه قضائی است که با اعلام دادستانی انتظامی مالیاتی و خارج از نوبت به موضوع رسیدگی خواهند نمود.

تبصره - در موارد استتکاف اشخاص ثالث در ارائه اسناد و مدارک مورد درخواست اداره امور مالیاتی، سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند اشخاص ثالث را از طریق دادستانی کل کشور مکلف به ارائه اسناد و مدارک مذکور بنماید. تعقیب قضائی موضوع مانع از اقدامات اداره امور مالیاتی نخواهد بود.

ماده ۲۳۱ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که ادارات امور مالیاتی کتباً از وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شهرداریها و سایر مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی اطلاعات و اسناد لازم را در زمینه فعالیت و معاملات و درآمد مؤدی بخواهند مراجع مذکور مکلف‌اند رونوشت گواهی شده اسناد مربوط و هرگونه اطلاعات لازم را در اختیار آنان بگذارند مگر اینکه مسئول امر ابراز آن را مخالف مصالح مملکت اعلام نماید که در این صورت با موافقت وزیر مسئول و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی از ابراز آن خودداری می‌شود و در غیر اینصورت به

تخلف مسئول امر با اعلام دادستانی انتظامی مالیاتی در مراجع صالحه قضایی خارج از نوبت رسیدگی و حسب مورد به مجازات مناسب محکوم خواهد شد. ولی در مورد اسناد و اطلاعاتی که نزد مقامات قضایی است و مقامات مزبور ارائه آن را مخالف مصلحت بدانند، ارائه آن منوط به موافقت دادستان کل کشور خواهد بود.

تبصره ۵ - در مورد بانکها و مؤسسه‌های اعتباری غیربانکی، سازمان امور مالیاتی کشور اسناد و اطلاعات مربوط به درآمد مؤدی را از طریق وزیر امور اقتصادی و دارایی مطالبه خواهد کرد و بانکها و مؤسسه‌های اعتباری غیربانکی موظفند حسب نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی اقدام نمایند.

ماده ۲۳۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اداره امور مالیاتی و سایر مراجع مالیاتی باید اطلاعاتی را که ضمن رسیدگی به امور مالیاتی مؤدی به دست می‌آورند محرمانه تلقی و از افشای آن جز در امر تشخیص درآمد و مالیات نزد مراجع ذیربط در حد نیاز خودداری نمایند و در صورت افشا طبق قانون مجازات اسلامی با آنها رفتار خواهد شد.

ماده ۲۳۳ - حذف شد (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۲۳۴ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۲۳۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اداره امور مالیاتی مکلف است نسبت به مؤدیانی که بدهی مالیاتی قطعی خود را پرداخت نموده‌اند حداکثر ظرف پنج روز از تاریخ وصول تقاضای مؤدی مفاصا حساب مالیاتی تهیه و به مؤدی تسلیم کند.

فصل دوم- ترتیب رسیدگی

ماده ۲۳۶- حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۲۳۷-

برگ تشخیص مالیات باید بر اساس مأخذ صحیح و متکی به دلایل و اطلاعات کافی و به نحوی تنظیم گردد که کلیه فعالیت‌های مربوط و درآمدهای حاصل از آن به طور صریح در آن قید و برای مؤدی روشن باشد. امضا کنندگان برگ تشخیص مالیات باید نام کامل و سمت خود را در برگ تشخیص بطور خوانا قید نمایند و مسئول مندرجات برگ تشخیص و نظریه خود از هر جهت خواهند بود و در صورت استعلام مؤدی از نحوه تشخیص مالیات مکلف‌اند جزئیات گزارشی را که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته است به مؤدی اعلام نمایند و هرگونه توضیحی را در این خصوص بخواهد به او بدهند.

ماده ۲۳۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که برگ تشخیص مالیات صادر و به مؤدی ابلاغ می‌شود، چنانچه مؤدی نسبت به آن معترض باشد می‌تواند ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ شخصاً یا بوسیله وکیل تام‌الاختیار خود به اداره امور مالیاتی مراجعه و با ارائه دلایل و اسناد و مدارک کتباً تقاضای رسیدگی مجدد نماید. مسئول مربوط موظف است پس از ثبت درخواست مؤدی در دفتر مربوط و ظرف مهلتی که بیش از سی روز از تاریخ مراجعه نباشد به موضوع رسیدگی و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابراز شده را برای رد مندرجات برگ تشخیص کافی دانست، آن را رد و مراتب را ظهر برگ تشخیص درج و امضا نماید و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابرازی را مؤثر در تعدیل درآمد تشخیص دهد و نظر او مورد قبول مؤدی قرار گیرد، مراتب ظهر برگ تشخیص منعکس و به امضای مسئول مربوط و مؤدی خواهد رسید و هرگاه دلایل و اسناد و مدارک ابرازی مؤدی را برای رد برگ تشخیص یا تعدیل درآمد مؤثر تشخیص ندهد باید مراتب را مستنداً در ظهر برگ تشخیص منعکس و پرونده امر را برای رسیدگی به هیأت حل اختلاف ارجاع نماید.

ماده ۲۳۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در صورتی که مؤدی ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص مالیات قبولی خود را نسبت به آن کتباً اعلام کند یا مالیات مورد مطالبه را به مأخذ برگ تشخیص پرداخت یا ترتیب پرداخت آن را بدهد یا اختلاف موجود بین خود و اداره امور مالیاتی را به شرح ماده (۲۳۸) این قانون رفع نماید پرونده امر از لحاظ میزان درآمد مشمول مالیات مختومه تلقی می‌گردد و در مواردی که مؤدی ظرف سی روز کتباً اعتراض ننماید و یا در مهلت مقرر در ماده مذکور به اداره امور مالیاتی مربوط مراجعه نکند درآمد تعیین شده در برگ تشخیص مالیات قطعی است.

تبصره ۵ - در مواردی که برگ تشخیص مالیات طبق مقررات تبصره ماده (۲۰۳) و ماده (۲۰۸) این قانون ابلاغ شده باشد و مؤدی بشرح مقررات این ماده اقدام نکرده باشد در حکم معترض به برگ تشخیص مالیات شناخته می‌شود. در این صورت و همچنین در مواردی که مؤدی ظرف مهلت سی روز از تاریخ ابلاغ کتباً به برگ تشخیص اعتراض کند پرونده امر برای رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع می‌گردد.

ماده ۲۴۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در موقع طرح پرونده در هیأت حل اختلاف مالیاتی، نماینده اداره امور مالیاتی باید در جلسات مقرر هیأت شرکت کند و برای توجیه مندرجات برگ تشخیص و نظریات خود، دلایل کافی اقامه کند و توضیحات لازم را بدهد.

ماده ۲۴۱ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

ماده ۲۴۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

اداره امور مالیاتی موظف است در هر مورد که به علت اشتباه در محاسبه، مالیات اضافی دریافت شده است و همچنین در مواردی که مالیاتی طبق مقررات این قانون قابل استرداد می‌باشد، وجه قابل استرداد را از محل وصولی جاری ظرف یک ماه به مؤدی پرداخت کند.

تبصره - مبالغ اضافی دریافتی از مؤدیان بابت مالیات موضوع این قانون به هر عنوان مشمول خسارتی به نرخ یک و نیم درصد (۱/۵٪) در ماه از تاریخ دریافت تا زمان استرداد می‌باشد و از محل وصولی‌های جاری به مؤدی پرداخت خواهد شد.

۱۲۲ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

حکم این تبصره نسبت به مالیات‌های تکلیفی و علی‌الحساب‌های پرداختی در صورتی که اضافه بر مالیات متعلق باشد در صورتی که ظرف سه ماه از تاریخ درخواست مؤدی مسترد نشود از تاریخ انقضای مدت مزبور جاری خواهد بود.

ماده ۲۴۳ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در صورتی که درخواست استرداد از طرف مؤدی به عمل آمده باشد و اداره امور مالیاتی آن را وارد نداند، مؤدی می‌تواند ظرف سی روز از تاریخ اعلام نظر اداره یاد شده از هیأت حل اختلاف مالیاتی درخواست رسیدگی کند. رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی در این مورد قطعی و غیرقابل تجدید نظر است و در صورت صدور رأی به استرداد مالیات اضافی اداره مربوط طبق جزء اخیر ماده (۲۴۲) این قانون ملزم به اجرای آن خواهد بود.

فصل سوم- مرجع حل اختلاف مالیاتی

ماده ۲۴۴ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مرجع رسیدگی به کلیه اختلاف‌های مالیاتی جز در مواردی که ضمن مقررات این قانون مرجع دیگری پیش‌بینی شده، هیأت حل اختلاف مالیاتی است. هر هیأت حل اختلاف مالیاتی از سه نفر به شرح زیر تشکیل خواهد شد:

۱- یک نفر نماینده سازمان امور مالیاتی کشور.
۲- یک نفر قاضی اعم از شاغل یا بازنشسته. در صورتی که قاضی بازنشسته واجد شرایط در شهرستانها یا مراکز استانها وجود نداشته باشد بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور، رئیس قوه قضائیه یک نفر قاضی شاغل را برای عضویت هیأت معرفی خواهد نمود.

۳- یک نفر نماینده از اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی یا اتاق تعاون یا جامعه حسابداران رسمی یا مجامع حرفه‌ای یا تشکلهای صنفی یا شورای اسلامی شهر به انتخاب مؤدی در صورتی که برگ تشخیص مالیات ابلاغ قانونی شده باشد و یا همزمان با تسلیم اعتراض به برگ تشخیص در مهلت قانونی مؤدی انتخاب خود را اعلام نماید سازمان امور مالیاتی با توجه به نوع فعالیت مؤدی یا موضوع مالیات مورد رسیدگی از بین نمایندگان مزبور یک نفر را انتخاب خواهد کرد.

تبصره ۱- جلسات هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی با حضور سه نفر رسمی است و رأی هیأت‌های مزبور با اکثریت آراء قطعی و لازم‌الاجرا است، ولی نظر اقلیت باید در متن رأی قید گردد.

تبصره ۲- اداره امور هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی و مسئولیت تشکیل جلسات هیأت‌ها به عهده سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد و حق الزحمه اعضا هیأت‌های حل اختلاف بر اساس آیین نامه‌ای که بنا به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید از محل اعتباری که به همین منظور در بودجه سازمان مذکور پیش‌بینی می‌شود قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۲۴۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور عضو هیأت از بین کارمندان سازمان مذکور که دارای حداقل ده سال سابقه خدمت بوده و لااقل شش سال آن را در امور مالیاتی اشتغال داشته و در امر مالیاتی بصیر و مطلع باشند انتخاب خواهند شد.

ماده ۲۴۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

وقت رسیدگی هیأت حل اختلاف مالیاتی در مورد هر پرونده، جهت حضور مؤدی یا نماینده مؤدی و نیز اعزام نماینده اداره امور مالیاتی باید به آنها ابلاغ گردد. فاصله تاریخ ابلاغ و روز تشکیل جلسه هیأت نباید کمتر از ده روز باشد مگر به درخواست مؤدی و موافقت واحد مربوط.

تبصره ۵ - عدم حضور مؤدی یا نماینده مؤدی و نیز نماینده اداره امور مالیاتی مربوط مانع از رسیدگی هیأت و صدور رأی نخواهد بود.

ماده ۲۴۷ (الحاقی ۱۳۸۸/۲/۲۰)

آراء هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی بدوی قطعی و لازم‌الاجراء است، مگر این که ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی بر اساس ماده (۲۰۳) این قانون و تبصره‌های آن به مؤدی، از طرف مأموران مالیاتی مربوط یا مؤدیان مورد اعتراض کتبی قرار گیرد که در این صورت پرونده جهت رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر احاله خواهد شد. رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر قطعی و لازم‌الاجراء می‌باشد.

تبصره ۱ - مؤدی مالیاتی مکلف است مقدار مالیات مورد قبول را پرداخت و نسبت به مازاد بر آن اعتراض خود را در مدت مقرر تسلیم کند.

تبصره ۲ - نمایندگان عضو هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی نباید قبلاً نسبت به موضوع مطروحه اظهار نظر داشته یا رأی داده باشند.

تبصره ۳ - در صورتی که رأی صادره هیأت بدوی از سوی یکی از طرفین مورد اعتراض تجدیدنظر خواهی قرار گرفته باشد در مرحله تجدیدنظر فقط به ادعای آن طرف رسیدگی و رأی صادر خواهد شد.

تبصره ۴ - آراء قطعی هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی به استثناء مواردی که رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی بدوی با عدم اعتراض مؤدی یا مأمور مالیاتی مربوط

باب پنجم: سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی ۱۲۵

قطعیست می‌باید برابر مقررات ماده (۲۵۱) این قانون قابل شکایت و رسیدگی در شورای عالی مالیاتی خواهد بود.

تبصره ۵- سازمان امور مالیاتی کشور اجازه دارد شکایت کتبی مؤدیان مالیاتی از آراء هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی صادره تا تاریخ تصویب این ماده که در مهلت قانونی به مرجع مالیاتی ذیربط تسلیم شده است را یک بار به هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی تجدیدنظر به منظور رسیدگی و صدور رأی مقتضی احاله نماید.

تبصره ۶- در مواردی که شکایت مؤدیان مالیاتی از آراء هیأت‌های بدوی از طرف هیأت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر رد شود و همچنین شکایت از آراء هیأت‌های تجدیدنظر از طرف شعب شورای عالی مالیاتی مردود اعلام شود. برای هر مرحله معادل یک درصد (۰/۱) تفاوت مالیات موضوع رأی مورد شکایت و مالیات ابرازی مؤدی در اظهارنامه تسلیمی، هزینه رسیدگی تعلق می‌گیرد که مؤدی مکلف به پرداخت آن خواهد بود.

ماده ۲۴۸

رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی بایستی متضمن اظهار نظر موجه و مدلل نسبت به اعتراض مؤدی بوده و در صورت اتخاذ تصمیم به تعدیل درآمد مشمول مالیات، جهات و دلایل آن توسط هیأت در متن رأی قید شود.

ماده ۲۴۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی مکلف‌اند مأخذ مورد محاسبات مالیات را در متن رأی قید و در صورتی که در محاسبه اشتباهی کرده باشند، با درخواست مؤدی یا اداره امور مالیاتی مربوط به موضوع رسیدگی و رأی را اصلاح کنند.

ماده ۲۵۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که هیأت حل اختلاف مالیاتی برگ تشخیص مالیات را رد یا این که تشخیص اداره امور مالیاتی را تعدیل نماید مکلف است نسخه‌ای از رأی خود را به انضمام رونوشت برگ تشخیص مالیات جهت رسیدگی نزد دادستان انتظامی مالیاتی ارسال کند تا در صورت احراز تخلف نسبت به تعقیب متخلف اقدام نماید.

ماده ۲۵۱

مؤدی یا اداره امور مالیاتی می‌تواند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی هیأت حل اختلاف مالیاتی، به استناد عدم رعایت قوانین و مقررات موضوعه یا نقص رسیدگی، با اعلام دلایل کافی به شورای عالی مالیاتی شکایت و نقض رأی و تجدید رسیدگی را درخواست کنند.

ماده ۲۵۱ مکرر (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مورد مالیات‌های قطعی موضوع این قانون و مالیات‌های غیر مستقیم که در مرجع دیگری قابل طرح نباشد و به ادعای غیرعادلانه بودن مالیات مستنداً به مدارک و دلایل کافی از طرف مؤدی شکایت و تقاضای تجدید رسیدگی شود وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند پرونده امر را به هیأتی مرکب از سه نفر به انتخاب خود جهت رسیدگی ارجاع نماید.

رأی هیت به اکثریت آراء قطعی و لازم‌الاجرا می‌باشد. حکم این ماده نسبت به عملکرد سنوات ۱۳۶۸ تا تاریخ تصویب این اصلاحیه نیز جاری خواهد بود.

فصل چهارم - شورای عالی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن

ماده ۲۵۲ (اصلاحی ۱۳۸۰)

شورای عالی مالیاتی مرکب است از بیست و پنج نفر عضو که بین اشخاص صاحب نظر، مطلع و مجرب در امور حقوقی، اقتصادی، مالی، حسابداری و حسابرسی که دارای حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی یا معادل در رشته‌های مذکور می‌باشند به پیشنهاد رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی منصوب می‌شوند.

تبصره ۱- حداقل پانزده نفر از اعضاء شورای عالی مالیاتی باید از کارکنان وزارت امور اقتصادی و دارایی و یا سازمانها و واحدهای تابعه آن که دارای حداقل شش سال سابقه کار در مشاغل مالیاتی باشند انتخاب شوند.

تبصره ۲- جلسات شورای عالی مالیاتی با حضور حداقل دو سوم اعضاء رسمی است و تصمیمات آن با رأی حداقل نصف به علاوه یک حاضرین معتبر خواهد بود.

ماده ۲۵۳ (اصلاحی ۱۳۸۰)

دوره عضویت اعضای شورای عالی مالیاتی سه سال از تاریخ انتصاب است و در این مدت قابل تغییر نیستند مگر به تقاضای خودشان یا به موجب حکم قطعی دادگاه اختصاصی اداری موضوع ماده (۲۶۷) این قانون. انتصاب مجدد اعضاء پس از انقضای سه سال مذکور بلامانع است. رئیس شورای عالی مالیاتی از بین اعضای شورا که کارمند وزارت امور اقتصادی و دارایی باشد، به پیشنهاد رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی منصوب می‌شود.

ماده ۲۵۴

شورای عالی مالیاتی دارای هشت شعبه و هر شعبه مرکب از سه نفر عضو خواهد بود. رئیس و اعضای شعب از طرف رئیس شورای عالی مالیاتی منصوب می‌شوند.

ماده ۲۵۵ (اصلاحی ۱۳۸۰)

وظایف و اختیارات شورای عالی مالیاتی به شرح زیر است:

۱- تهیه آیین نامه‌ها و بخشنامه‌های مربوط به اجرای این قانون در مواردی که از طرف وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور ارجاع

می‌گردد و یا در مواردی که شورای عالی مالیاتی تهیه آن را ضروری می‌داند پس از تهیه به رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور پیشنهاد کند.

۲- بررسی و مطالعه به منظور پیشنهاد و اعلام نظر در مورد شیوه اجرای قوانین و مقررات مالیاتی و همچنین پیشنهاد اصلاح و تغییر قوانین و مقررات مالیاتی و یا حذف بعضی از آنها به وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور.

۳- اظهارنظر در مورد موضوعات و مسایل مالیاتی که وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور حسب اقتضا برای مشورت و اظهارنظر به شورای عالی مالیاتی ارجاع می‌نماید. در موارد موضوع این بند نظر اکثریت اعضای شورای عالی مالیاتی پس از تنفيذ وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور، حسب مورد، برای کلیه مأموران و مراجع مالیاتی لازم‌الاتباع است. (اصلاحی ۱۳۹۴)

۴- رسیدگی به آرای قطعی هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی که از لحاظ عدم رعایت قوانین و مقررات موضوعه یا نقص رسیدگی مورد شکایت مؤدی یا اداره امور مالیاتی واقع شده باشد.

ماده ۲۵۶ (اصلاحی ۱۳۸۰)

هرگاه از طرف مؤدی یا اداره امور مالیاتی شکایتی در موعد مقرر از رأی قطعی هیأت حل اختلاف مالیاتی واصل شود که ضمن آن با اقامه دلایل و یا ارائه اسناد و مدارک صراحتاً یا تلویحاً ادعای نقض قوانین و مقررات موضوعه یا ادعای نقص رسیدگی شده باشد، رئیس شورای عالی مالیاتی شکایت را جهت رسیدگی به یکی از شعب مربوط ارجاع خواهد نمود.

شعبه مزبور موظف است بدون ورود به ماهیت امر صرفاً از لحاظ رعایت تشریفات و کامل بودن رسیدگی‌های قانونی و مطابقت مورد با قوانین و مقررات موضوعه به موضوع رسیدگی و مستنداً به جهات و اسباب و دلایل قانونی رأی مقتضی بر نقض آرای هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی و رد شکایت مزبور صادر نماید، رأی شعبه با اکثریت مناظر اعتبار است و نظر اقلیت باید در متن رأی قید گردد.

ماده ۲۵۷ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که رأی مورد شکایت از طرف شعبه نقض می‌گردد پرونده امر جهت رسیدگی مجدد به هیأت مالیاتی دیگر ارجاع خواهد شد و در صورتی که در آن محل یک

هیأت بیشتر نباشد به هیأت حل اختلاف مالیاتی نزدیکترین شهری که به محل مزبور در محدوده یک استان باشد ارجاع می‌شود. مرجع مزبور مجدداً به موضوع اختلاف مالیاتی بر طبق فصل سوم این باب و با رعایت نظر شعبه شورای عالی مالیاتی رسیدگی و رأی مقتضی می‌دهد. رأیی که بدین ترتیب صادر می‌شود قطعی و لازم‌الاجراء است.

حکم این ماده در مواردی که آرای صادره از هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی توسط دیوان عدالت اداری نقض می‌گردد نیز جاری خواهد بود.

تبصره - در مواردی که رأی هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی نقض می‌شود شورای عالی مالیاتی موظف است یک نسخه از رأی هیأت را برای رسیدگی نزد دادستان انتظامی مالیاتی ارسال دارد تا در صورت احراز تخلف اقدام به تعقیب نماید.

ماده ۲۵۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

هرگاه در شعب شورای عالی مالیاتی نسبت به موارد مشابه رویه‌های مختلف اتخاذ شده باشد حسب ارجاع وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور یا رئیس شورای عالی مالیاتی هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی با حضور رئیس شورا و رؤسای شعب و در غیاب رئیس شعبه یک نفر از اعضای آن شورا به انتخاب رئیس شورا تشکیل خواهد شد و موضوع مورد اختلاف را بررسی کرده و نسبت به آن اتخاذ نظر و اقدام به صدور رأی می‌نماید. در این صورت رأی هیأت عمومی که با دو سوم آرای تمام اعضا قطعی است برای شعب شورای عالی مالیاتی و هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی و مأموران مالیاتی در موارد مشابه لازم‌الاتباع است. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۲۵۹ (اصلاحی ۱۳۸۰)

هرگاه شکایت از رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی از طرف مؤدی به عمل آمده باشد و مؤدی به میزان مالیات مورد رأی وجه نقد یا تضمین بانکی بسپرد و یا وثیقه ملکی معرفی کند یا ضامن معتبر که اعتبار ضامن مورد قبول اداره امور مالیاتی باشد، معرفی نماید رأی هیأت تا صدور رأی شورای عالی مالیاتی موقوف‌الاجرا می‌ماند.

ماده ۲۶۰ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۸۰)

۱۳۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

فصل پنجم - هیأت عالی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن

ماده ۲۶۱ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۲۶۲ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

فصل ششم - دادستانی انتظامی مالیاتی و وظایف و اختیارات آن

ماده ۲۶۳ (اصلاحی ۱۳۸۰)

دادستان انتظامی مالیاتی از بین کارمندان عالی مقام وزارت امور اقتصادی و دارایی که دارای حداقل ده سال سابقه خدمت بوده و شش سال آن را در امور مالیاتی اشتغال داشته باشند به پیشنهاد رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی به این سمت منصوب می‌شود.

تبصره - دادستان انتظامی مالیاتی می‌تواند به تعداد کافی دادیار داشته باشد و قسمتی از اختیارات خود را به آنان تفویض نماید.

ماده ۲۶۴ (اصلاحی ۱۳۸۰)

وظایف دادستان انتظامی مالیاتی به شرح زیر است:

الف - رسیدگی و کشف تخلفات و تقصیرات مأموران مالیاتی و نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی و همچنین سایر مأموران که طبق این قانون در امر وصول مالیات دخالت دارند و نیز کسانی که با حفظ سمت وظایف مأموران مزبور را انجام می‌دهند و تعقیب آنها. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ب - تحقیق در جهات اخلاقی و اعمال و رفتار افراد مذکور.

پ - اعلام نظر نسبت به ترفیع مقام مأموران مالیاتی و نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی.

ت - اقامه دعوی علیه مؤدیان و مأموران مالیاتی که در این قانون پیش‌بینی شده است.

ماده ۲۶۵

جهات ذیل موجب شروع رسیدگی و تحقیق خواهد بود:

الف - شکایت ذینفع راجع به عدم رعایت مقررات این قانون.

ب - گزارش رسیده از مراجع رسمی.

پ - مواردی که از طرف وزیر امور اقتصادی و دارایی یا رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور و یا هیأت عالی انتظامی مالیاتی ارجاع شود.

ت- مشهودات و اطلاعات دادستانی انتظامی مالیاتی.

تبصره - دادستان انتظامی مالیاتی موارد مذکور در این ماده را مورد رسیدگی قرار می‌دهد و حسب مورد پرونده را بایگانی یا قرار منع تعقیب صادر و یا ادعانامه تنظیم و به هیأت عالی انتظامی مالیاتی تسلیم می‌نماید و در موارد صدور منع تعقیب نیز مراتب باید به هیأت عالی انتظامی مالیاتی اعلام شود. هیأت مذکور در صورتی که قرار منع تعقیب صادره را منطبق با موضوع تشخیص ندهد رأساً نسبت به رسیدگی اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۶۶ (اصلاحی ۱۳۹۴)

هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، مرجع رسیدگی به تخلفات کلیه مأموران مالیاتی و نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور در هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی می‌باشند. حداقل یکی از اعضای هیأت باید دارای بیش از ده سال سابقه در امور مالیاتی باشد.

تبصره - در کلیه مواد این قانون عبارت «هیأت رسیدگی به تخلفات اداری» جایگزین عبارت «هیأت عالی انتظامی» می‌شود.

ماده ۲۶۷ (اصلاحی ۱۳۹۴)

تخلفات انتظامی اعضای شورای عالی مالیاتی و اعضای هیأت عالی انتظامی به دستور وزیر امور اقتصادی و دارایی در دادگاه اختصاصی اداری مرکب از یکی از رؤسای شعب دیوان عالی کشور به معرفی رئیس دیوان عالی کشور، رئیس کل دیوان محاسبات و رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور مورد رسیدگی قرار می‌گیرد که بر طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری و سایر مقررات مربوط رسیدگی و رأی بر براءت یا محکومیت صادر خواهد نمود. این رأی قطعی و لازم‌الاجرای است.

ماده ۲۶۸ (اصلاحی ۱۳۸۰)

در مواردی که به موجب قوانین و مقررات مالیاتی به سبب معاملاتی که در دفتر اسناد رسمی انجام می‌شود تکالیفی به عهده صاحبان دفتر گذارده شده است تخلف آنان از انجام تکالیف مذکور به وسیله دادستانی انتظامی مالیاتی تعقیب خواهد شد. محاکمه و مجازات سردفتر متخلف در مرجع صلاحیت دار مذکور در قانون دفاتر اسناد رسمی به عمل خواهد آمد ولی دادستانی انتظامی مالیاتی علاوه بر تسلیم ادعانامه می‌تواند از وجود نماینده اداره امور مالیاتی برای ادای توضیحات لازم در مرجع مزبور استفاده نماید.

ماده ۲۶۹

تخلف قضات اعضای هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی در انجام تکالیفی که به موجب قوانین و مقررات مالیاتی به عهده هیأت‌های حل اختلاف گذارده شده است با اعلام دادستانی انتظامی مالیاتی در دادرسی انتظامی قضات مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت. در مورد قضات بازنشسته و نیز نمایندگان موضوع بند (۳) ماده (۲۴۴) این قانون به تخلف آنان با اعلام دادستانی انتظامی در محاکم دادگستری رسیدگی و به مجازات متناسب محکوم خواهند شد.

ماده ۲۷۰ (اصلاحی ۱۳۸۰)

مجازات تخلف مأموران مالیاتی و نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور در هیأت حل اختلاف در موارد زیر عبارت است از:

۱- هرگاه بعد از تشخیص مالیات و غیرقابل اعتراض بودن آن معلوم شود که مأموران مالیاتی و یا نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور عضو هیأت حل اختلاف مالیاتی از روی تعمد یا مسامحه بدون توجه به اسناد و مدارک مؤدی و بدون تحقیقات کافی درآمد مؤدی را کمتر یا بیشتر از میزان واقعی تشخیص داده‌اند، علاوه بر جبران خسارت وارده به میزانی که شورای عالی مالیاتی تعیین می‌نماید متخلف به مجازات اداری حداقل سه ماه و حداکثر پنج سال انفصال از خدمات دولتی محکوم خواهد شد.

۲- در مواردی که مالیات مؤدی بر اثر مسامحه و غفلت مأموران مالیاتی مشمول مرور زمان یا غیرقابل وصول گردد جز در مورد اظهارنامه‌هایی که در اجرای ماده (۱۵۸) این قانون رسیدگی به آن الزامی نیست مقصر به موجب رأی هیأت عالی انتظامی از خدمات مالیاتی بر کنار و حسب مورد به مجازات متناسب مقرر در قانون رسیدگی به تخلفات اداری محکوم خواهد شد.

ضمناً نسبت به زیان وارده به دولت به میزانی که شورای عالی مالیاتی تشخیص می‌دهد متخلف مسئولیت مدنی داشته و وسیله دادستان انتظامی مالیاتی در دادگاه‌های حقوقی دادگستری به این عنوان دعوی جبران ضرر و زیان اقامه خواهد شد و در صورت وجود سوء نیت متهم وسیله دادستانی انتظامی مالیاتی مورد تعقیب جزایی قرار خواهد گرفت.

مأموران مالیاتی که امر مالیاتی مختوم را مجدداً مورد اقدام قرار دهند به موجب حکم هیأت عالی انتظامی به انفصال از خدمات دولت از یک الی چهار سال محکوم می‌شوند و در مواردی که با دادن گزارش خلاف واقع در امر مالیاتی تعمداً وسایل

۱۳۴ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

تعقیب مؤدیانی را که بی‌تقصیرانه فراموش سازند به موجب حکم دادگاه‌های دادگستری به حبس از شش ماه تا دو سال محکوم می‌شوند. دادگاه‌ها خارج از نوبت به این جرایم رسیدگی خواهند نمود.

این حکم شامل مأموران مالیاتی نیز خواهد بود که در موارد مذکور در موارد (۱۵۶) و (۲۲۷) و (۲۳۹) این قانون به طور کلی بعد از صدور برگ تشخیص در هر مرحله‌ای که باشد، بابت فعالیت دیگر مؤدی اعم از این که از همان نوع باشد یا نوع دیگر بدون به دست آوردن مدرک مثبت یا در خارج از مهلت مرور زمان مالیاتی موضوع مواد (۱۵۶) و (۱۵۷) این قانون مطالبه مالیات نمایند.

تبصره ۵ - تشریفات رسیدگی به تخلفات و مجازات آنها جز در مواردی که مقررات خاصی برای آن در این قانون پیش‌بینی شده است مطابق قانون رسیدگی به تخلفات اداری خواهد بود.

ماده ۲۷۱ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۲۷۲ (اصلاحی ۱۳۹۴)

سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است تا پایان دی ماه هر سال نسبت به اعلام آن گروه یا گروه‌هایی از اشخاص حقیقی و حقوقی که علاوه بر شرکت‌های موضوع بندهای (الف) و (د) ماده واحد «قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی» مصوب سال ۱۳۷۲ بر اساس نوع و یا حجم فعالیت آنها ملزم به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران همراه با اظهارنامه مالیاتی و یا حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از مهلت انقضای ارائه اظهارنامه می‌باشند را از طریق مقتضی (درج در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران و یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار و یا سامانه الکترونیکی مربوط) به اطلاع این گروه از اشخاص برسانند. علاوه بر آن سازمان یاد شده می‌تواند اشخاص حقیقی و حقوقی معینی را به صورت موردی مشمول حکم این ماده نماید، که در این صورت موضوع شمول اشخاص یاد شده باید با ابلاغ کتبی تا پایان دی ماه هر سال به آگاهی آنها برسد. اشخاص حقیقی و حقوقی مزبور که سال مالی آنها بعد از اعلام سازمان یاد شده آغاز می‌شود، مشمول حکم این ماده خواهند بود. در صورت ارائه نکردن گزارش حسابرسی مالی موضوع این ماده در مهلت مقرر، علاوه بر تعلق جریمه معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات متعلق، درآمد مشمول مالیات آنها طبق مقررات این قانون از طریق رسیدگی تعیین خواهد شد.

تبصره ۱ - صورت‌های مالی حسابرسی شده به شرح این ماده و مطالب مذکور

باب پنجم: سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی ۱۳۵

در گزارش‌های حسابرسی و بازرسی قانونی مربوط که در چهارچوب مقررات این قانون تنظیم شده باشد، می‌تواند برای تشخیص درآمد مشمول مالیات اشخاص یاد شده توسط ادارات مالیاتی مورد استفاده و استناد قرار گیرد.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند حسابرسی صورت‌های مالی و یا تنظیم گزارش مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی را به سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران واگذار کند. در این صورت، پرداخت حق‌الزحمه حسابرسی مالیاتی طبق مقررات مربوط، برعهده سازمان امور مالیاتی کشور است.

ماده ۲۷۳- (اصلاحی ۱۳۸۰)

تاریخ اجرای این قانون از اول سال ۱۳۸۱ خواهد بود و کلیه اشخاص حقوقی که شروع سال مالی آنها از اول فروردین ماه سال ۱۳۸۰ به بعد باشد نیز از لحاظ ترتیب رسیدگی و نرخ مالیاتی مشمول این قانون خواهند شد. از تاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر به استثنای احکام مالیاتی مقرر در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دوران برنامه مزبور و نیز ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و استفساریه مصوب ۱۳۷۴/۱/۲۱ قانون اخیرالذکر لغو می‌گردد. این حکم شامل قوانین و مقررات مغایری که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است نیز می‌باشد

ماده ۲۷۴ (الحاقی ۱۳۹۴)

موارد زیر جرم مالیاتی محسوب می‌شود و مرتکب یا مرتکبان حسب مورد، به مجازات‌های درجه شش محکوم می‌گردند:

- ۱- تنظیم دفاتر، اسناد و مدارک خلاف واقع و استناد به آن
- ۲- اختفای فعالیت اقتصادی و کتمان درآمد حاصل از آن
- ۳- ممانعت از دسترسی مأموران مالیاتی به اطلاعات مالیاتی و اقتصادی خود یا اشخاص ثالث در اجرای ماده (۱۸۱) این قانون و امتناع از انجام تکالیف قانونی مبنی بر ارسال اطلاعات مالی موضوع مواد (۱۶۹) و (۱۶۹ مکرر) به سازمان امور مالیاتی کشور و وارد کردن زبان به دولت با این اقدام
- ۴- عدم انجام تکالیف قانونی مربوط به مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده در رابطه با وصول یا کسر مالیات مؤدیان دیگر و ایصال آن به سازمان امور مالیاتی در مواعد قانونی تعیین شده

۱۳۶ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

- ۵- تنظیم معاملات و قراردادهای خود به نام دیگران، یا معاملات و قراردادهای مؤدیان دیگر به نام خود برخلاف واقع
  - ۶- خودداری از انجام تکالیف قانونی در خصوص تنظیم و تسلیم اظهارنامه مالیاتی حاوی اطلاعات درآمدی و هزینه‌ای در سه سال متوالی
  - ۷- استفاده از کارت بازرگانی اشخاص دیگر به منظور فرار مالیاتی
- تبصره ۱- اعمال این مجازات نافی اعمال محرومیت‌های مندرج در قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۰۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام نیست.
- تبصره ۲- اعلام جرائم و اقامه دعوی علیه مرتکبان جرائم مزبور نزد مراجع قضایی از طریق دادستانی انتظامی مالیاتی و سایر مراجع قانونی صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۷۵ (الحاقی ۱۳۹۴)

چنانچه مرتکب هر یک از جرائم مالیاتی شخص حقوقی باشد، برای مدت شش ماه تا دو سال به یکی از مجازات‌های زیر محکوم می‌شود:

- ۱- ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی
- ۲- ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری

تبصره - مسؤولیت کیفری شخص حقوقی مانع از مسؤولیت کیفری شخص حقیقی مرتکب جرم نمی‌باشد.

ماده ۲۷۶ (الحاقی ۱۳۹۴)

چنانچه هر یک از حسابداران، حسابرسان و همچنین مؤسسات حسابرسی، مأموران مالیاتی و کارکنان بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری در ارتکاب جرم مالیاتی معاونت نمایند و یا تخلفات صورت گرفته را گزارش نکنند به حداقل مجازات مباشر جرم محکوم می‌شوند. مجازات معاونت سایر اشخاص طبق قانون مجازات اسلامی تعیین می‌شود.

ماده ۲۷۷ (الحاقی ۱۳۹۴)

مرتکب یا مرتکبان جرائم مالیاتی علاوه بر مجازات‌های مقرر در مواد (۲۷۴) تا (۲۷۶) این قانون، مسؤول پرداخت اصل مالیات و جریمه‌های متعلق قانونی که تا مدت مقرر در ماده (۱۵۷) این قانون مطالبه نشده باشد و همچنین ضرر و زیان وارده به دولت با حکم مراجع صالح قضایی می‌باشند.

ماده ۲۷۸ (الحاقی ۱۳۹۴)

رئیس قوه قضاییه بنا به درخواست رئیس سازمان امور مالیاتی کشور در هر یک از استان‌ها و مناطقی که مقتضی بداند، دادسرا و دادگاه ویژه مالیاتی تشکیل می‌دهد. در این

باب پنجم: سازمان تشخیص و مراجع مالیاتی ۱۳۷

صورت سازمان امور مالیاتی کشور موظف است لوازم و تجهیزات و مکان استقرار مستقلی را برای آنها تأمین نماید.

ماده ۲۷۹ (الحاقی ۱۳۹۴)

هر گونه دسترسی غیرمجاز و سوءاستفاده از اطلاعات ثبت شده در پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مؤدیان مالیاتی موضوع ماده (۱۶۹ مکرر) این قانون در خصوص مسائلی غیر از فرآیند تشخیص و وصول درآمدهای مالیاتی یا افشای اطلاعات مزبور جرم است و مرتکب علاوه بر انفصال از خدمات دولتی و عمومی از دو تا پنج سال، به مجازات بیش از شش ماه تا دو سال حبس محکوم می‌شود. سایر مجازات‌های قانونی مربوط به این ماده با اقامه دعوی توسط ذی‌نفعان و به تشخیص مراجع قانونی ذی‌صلاح تعیین می‌شود.

ماده ۲۸۰ (الحاقی ۱۳۹۴)

دولت می‌تواند معادل یک درصد (۱٪) از کل درآمدهای حاصل از مالیات‌های مستقیم موضوع این قانون که به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود، در قالب ردیف مشخصی در قوانین بودجه سالانه در اختیار وزارت کشور قرار دهد تا پس از مبادله موافقتنامه، به نسبت شاخص جمعیت به دهیاری‌ها و شهرداری‌های شهرهای زیر دویست و پنجاه هزار نفر جمعیت پرداخت شود.

مالیات سازمان‌ها و مؤسسات وابسته به شهرداری‌ها که به موجب قانون برای انجام وظایف ذاتی شهرداری در امور عمومی، شهری و خدماتی تشکیل و صددرصد (۱۰۰٪) سرمایه و دارایی آن متعلق به شهرداری است با نرخ صفر می‌باشد.

ماده ۲۸۱ - حذف شد. (اصلاحی ۱۳۹۴)

ماده ۲۸۲ (اصلاحی ۱۳۹۴)

تاریخ اجرای این قانون به استثنای مواردی که در همین قانون ترتیب دیگری برای آن مقرر شده است، از ابتدای سال ۱۳۹۵ می‌باشد لیکن کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع (۹۵) این قانون که سال مالی آنها از ۱۳۹۴/۱/۱ و بعد از آن شروع می‌شود از لحاظ تسلیم اظهارنامه (ماده ۱۷۷)، ترتیب رسیدگی (ماده ۲۳۷) و مقررات ماده (۲۷۲) و نرخ مالیاتی (ماده ۱۰۵)، مشمول احکام این قانون می‌باشند.

ماده ۲۸۳ - حذف شد.

ماده ۲۸۴ (اصلاحی ۱۳۹۴)

از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، احکام مالیاتی قوانین زیر لغو می‌شود:
۱- مواد (۲۹) و (۷۱) قانون نظام صنفی کشور اصلاحی مصوب
۱۳۹۲/۶/۱۲

قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۹۲

ماده ۲۹- اتحادیه‌ها می‌توانند وصول مالیات، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه‌ها، شهرداری‌ها و سازمانهای وابسته به دولت را طبق مقررات و قوانین جاری عهده‌دار شوند و مبالغ وصول شده بابت مالیات، عوارض یا هزینه خدمات را ظرف یک هفته به حساب قانونی دستگاه مربوطه واریز کنند. مبلغ کارمزد توافق شده از سوی طرف توافق به حساب اتحادیه‌ها واریز می‌گردد.

ماده ۷۱- به منظور تسهیل داد و ستد و ثبت و مستندسازی فعالیت‌های اقتصادی افراد صنفی عرضه‌کننده کالا و یا ارائه‌دهنده خدمت، مکلفند حداکثر ظرف مدت سه سال از تصویب این قانون در شهرستانهای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت و ظرف مدت پنج سال در سایر شهرستانها به تناسب از صندوق مکانیزه فروش (Posse) و یا دستگاه توزین دیجیتالی و یا هر دو برای فروش کالا یا ارائه خدمت خود با رعایت شرایط مندرج در تبصره (۱) ماده (۱۵) استفاده نمایند.

۲- ماده (۱۷) قانون استفاده از حداکثر توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۹۱/۵/۱

قانون استفاده از حداکثر توان تولیدی و خدماتی ....

ماده ۱۷- افزایش سرمایه بنگاههای اقتصادی ناشی از تجدید ارزیابی داراییهای آنها، از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به مدت پنج سال از شمول مالیات معاف است مشروط بر آن که متعاقب آن به نسبت استهلاک دارایی مربوطه و یا در زمان فروش، مبنای محاسبه مالیات اصلاح گردد و بنگاه یادشده طی پنج سال اخیر تجدید ارزیابی نشده باشد.

۳- ماده (۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۴

قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۶- قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می گردد

الف- تبصره (۲) ماده (۱۳۲) به شرح ذیل اصلاح می گردد: بعد از کلمه (به استثنای) عبارت (واحدهای تولیدی فن آوری اطلاعات با تایید وزارتخانه‌های ذی ربط و) اضافه می شود

ب- عبارت زیر انتهای تبصره (۳) ماده (۱۳۸) اضافه می شود: کارخانه‌های واقع در شعاع یکصد و بیست کیلومتری تهران و حوزه استحفاظی شهرهای بزرگ (مشهد، تبریز، اهواز، اراک، شیراز، اصفهان) که تأسیسات خود را کلاً به شهرکهای صنعتی مصوب انتقال دهند، از تاریخ بهره برداری در محل جدید از نصف مدت معافیت مالیاتی موضوع این تبصره برخوردار خواهند شد.

۴- استثنای مذکور در بند (ج) ماده (۱) و ماده (۶) قانون تسهیل تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی مصوب ۱۳۸۶

قانون تسهیل تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی مصوب ۱۳۸۶

ج - دفاتر اسناد رسمی مکلفند هنگام نقل و انتقال عین املاک، مفاسد حساب مالیاتی و بدهی موضوع ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ را از انتقال دهنده مطالبه و شماره آن را در سند تنظیمی قید نمایند مگر اینکه انتقال گیرنده ضمن سند تنظیمی متعهد به پرداخت بدهی احتمالی گردد که در این صورت متعاملین نسبت به پرداخت آن مسؤولیت تضامنی خواهند داشت.

ماده ۶- دفاتر اسناد رسمی مکلفند، هنگام تنظیم سند نقل و انتقال عین اراضی و املاک، مفاسد حساب مالیاتی و حسب مورد بدهی موضوع ماده (۳۷) قانون تأمین

اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴- را از انتقال دهنده مطالبه و شماره آن را در سند تنظیمی قید نمایند، مگر اینکه انتقال‌گیرنده ضمن سند تنظیمی متعهد به پرداخت بدهی احتمالی انتقال‌دهنده گردد که در این صورت متعاملین نسبت به پرداخت آن مسئولیت تضامنی خواهند داشت. در صورت اخیر، دفاتر اسناد رسمی موظفند تصویر سند تنظیمی را جهت وصول مطالبات موصوف تا پایان ماه بعد به ادارات امور مالیاتی و تأمین اجتماعی محل مربوط ارسال نمایند.

تبصره- ادارات مذکور موظفند طبق مقررات، پس از تاریخ وصول تصویر اسناد مذکور در صورتی که مورد معامله دارای بدهی باشد، مراتب را ضمن صدور برگ تشخیص و تعیین میزان قطعی بدهی تا تاریخ ثبت سند رسمی به نشانی مندرج در سند تنظیمی به هر یک از متعاملین ابلاغ نمایند.

۵- ماده (۶۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴

ماده ۶۶- در راستای منظور نمودن معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاری صنعتی، استثنای مذکور در تبصره (۲) ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ حذف و صدور پروانه تأسیس تنها در مواردی که برخوردار از معافیت مالیاتی باشد، مجاز است.

بخش دوم

دستورالعمل‌ها، آئین‌نامه‌ها و ضمائم

قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی

مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹

ماده واحده- واحدهای سازمانی مشروحه زیر و مؤسسات وابسته به آنها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ می‌باشند:

- ۱- شهرداریها و شرکتهای تابعه آنان مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام و سرمایه آنها متعلق به شهرداریها باشد.
- ۲- بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی.
- ۳- هلال احمر.
- ۴- کمیته امداد امام.
- ۵- بنیاد شهید انقلاب اسلامی.
- ۶- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
- ۷- کمیته ملی المپیک ایران.
- ۸- بنیاد ۱۵ خرداد.
- ۹- سازمان تبلیغات اسلامی.
- ۱۰- سازمان تأمین اجتماعی.

- ۱۱- فدراسیونهای ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران.
تبصره ۱ - اساسنامه فدراسیونهای مذکور حداکثر ظرف مدت (۳) ماه پس از تصویب این قانون بنا به پیشنهاد سازمان تربیت بدنی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
- ۱۲- مؤسسه‌های جهاد نصر، جهاد استقلال و جهاد توسعه زیر نظر جهاد سازندگی.
تبصره ۱ - از زمان تصویب این قانون پذیرش و مدیریت هرگونه مؤسسه و شرکت و عناوین مشابه و یا سهام آنان در قالب هبه، صلح غیر معرض و یا بطور کلی هر عقدی از عقود، توسط جهاد سازندگی ممنوع خواهد بود مگر به حکم قانون.
تبصره ۲ - اساسنامه مؤسسات فوق حداکثر ظرف مدت (۳) ماه پس از تصویب این قانون در چهارچوب ذیا بنا به پیشنهاد جهادسازندگی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید:
- ۱- تعیین تکلیف کلیه شرکتهای وابسته به مؤسسات از نظر ادامه فعالیت ادغام و یا انحلال.
- ۲- اختیارات مجمع عمومی مؤسسات به عهده وزرای جهاد سازندگی، امور اقتصادی و دارائی و رئیس سازمان برنامه و بودجه می‌باشد.
- ۳- کلیه اعضاء رسمی جهاد سازندگی در مؤسسات جهاد نصر، توسعه و استقلال و شرکتهای وابسته به مؤسسات و شرکتهای مذکور منتقل می‌شود و وضعیت استخدامی آنان با حفظ سنوات قبلی خدمات، تغییر وضعیت می‌یابد.
- ۴- سود مؤسسات در چهارچوب وظایف قانونی جهاد سازندگی به مصرف خواهد رسید.
- ۵- خودکفا بودن مؤسسات از نظر مالی.
- ۶- قابلیت واگذاری سهام تقویم شده شرکتهای وابسته به مؤسسات به کارکنان مؤسسات شرکتهای وابسته و ایثارگران جهاد سازندگی.
- ۷- کلیه اموال و داراییهای امانی جهاد سازندگی نزد این مؤسسات و شرکتهای وابسته پس از قیمت‌گذاری به صورت اجاره به شرط تملیک ۱۰ ساله به آنان منتقل می‌شود.

وجه حاصل از اقساط اجاره به شرط تملیک به خزانه واریز و معادل صد در صد (۱۰۰٪) آن در بودجه سالیانه منظور و در اختیار جهاد سازندگی قرار خواهد گرفت تا جهت اجرای طرحهای عمرانی مصوب جهاد سازندگی ترجیحاً توسط مؤسسات و شرکتهای وابسته مذکور هزینه شود. (الحاقی ۱۳۷۶/۳/۱۱)

تبصره ۱- مؤسسه وابسته از نظر این قانون واحد سازمانی مشخص جمعیتی است که به صورتی غیر از شرکت و برای مقاصد غیر تجارتي و غیرانتفاعی توسط یک یا چند مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی تأسیس و اداره می‌شود و به نحوی مالکیت آن متعلق به یک یا چند مؤسسه با نهاد عمومی غیردولتی باشد.

تبصره ۲- اجرای قانون در مورد مؤسسات و نهادهای عمومی که تحت نظر مقام ولایت فقیه هستند با اذن معظم له خواهد بود.

۱۳- شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹

۱۴- کتابخانه حضرت آیت‌اله مرعشی نجفی (قم) (الحاقی ۱۳۷۳/۴/۱۹)

۱۵- جهاد دانشگاهی (الحاقی ۱۳۷۶/۱۰/۳)

۱۶- بنیاد بیماریهای خاص (الحاقی ۱۳۷۷/۴/۲۶)

۱۷- سازمان دانش‌آموزی حزب جمهوری اسلامی ایران (الحاقی ۱۳۸۱/۵/۳۰)

۱۸- صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر (الحاقی ۱۳۸۸/۲/۲۶)

۱۹- صندوق تامین خسارت‌های بدنی

۲۰- صندوق مهر رضا (بودجه سال ۱۳۹۱)

شماره: ۱۰۵۰

تاریخ: ۸۱/۱/۱

بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات دولتی،

نهادهای انقلاب اسلامی و استانداریهای سراسر کشور

نظر به اینکه مطابق تبصره (۲) ماده (۲) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی مقرر شده است:

«درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی از قبیل فعالیت‌های صنعتی، معدنی، تجاری، خدماتی و سایر فعالیت‌های تولیدی برای اشخاص موضوع این ماده

که به نحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می‌شود در هر مورد به طور جداگانه به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مشمول مالیات خواهد بود. مسئولان اداره امور در اینگونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام دادن تکالیف مربوط طبق مقررات این قانون خواهد بود. در غیر این صورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.»

از طرفی با عنایت به اینکه حسب مقررات ماده (۲۷۳) الحاقی قانون یاد شده تاریخ اجرای اصلاحیه از اول سال ۱۳۸۱ خواهد بود.

لذا مقتضی است کلیه دستگاه‌های ذکر شده در ماده (۲) قانون مزبور (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و دستگاه‌هایی که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود و شهرداری‌ها) از اول سال ۱۳۸۱ در صورت مبادرت به فعالیت‌های یاد شده به تکالیف قانونی خود در این خصوص عمل نمایند./

محمد رضا عارف معاون اول رئیس جمهور

تاریخ ۸۲/۱۱/۱۵

شماره ۲۰۱-۶۲۴۷/۱۱۳۰۴

اجرای تبصره ۲ ماده ۲

به منظور اجرای صحیح حکم تبصره ۲ ماده ۲ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم و اتخاذ رویه واحد در این خصوص نکات زیر را متذکر می‌گردد:

۱- منظور از مؤسسات دولتی، مؤسسات دولتی موضوع ماده ۳ قانون محاسبات عمومی است.

۲- تمامی دستگاه‌هایی که بودجه آنها وفق قوانین بودجه کل کشور سالانه کلاً و سبیله دولت تأمین می‌شود (مهم‌ترین آنها مجلس شورای اسلامی و دستگاه‌های وابسته به آن مانند دیوان محاسبات عمومی کشور)، جزء دستگاه‌های بند ۲ ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم می‌باشند، با این توضیح که صرف کمک‌های بودجه‌ای دولت به برخی نهادها سبب شمول این بند نسبت به آنها نخواهد بود.

۳- مسئولان اداره امور هر یک از فعالیت‌های اقتصادی اشخاص حقوقی مذکور در ماده ۲ قانون مزبور، در صورت تحصیل درآمد ناشی از فعالیت‌های اقتصادی ملزم به رعایت تکالیف قانونی مربوط به اشخاص حقوقی می‌باشند.

۴- بدیهی است که دولت بدون اذن قانون مجاز به امر تجارت تولید و نظایر آنها و به عبارت دیگر اشتغال به فعالیت‌های اقتصادی به مفهوم ورود در بازار داد و ستد نیست و اگر سیاست دولت از باب اعمال مالیه عمومی مطلوب گاهی مبتنی بر این امر باشد، در این قبیل موارد هم معمولاً قصد انتفاع نبوده و دستگاه ذیربط نیز ملزم به واریز درآمد حاصله به حساب مربوط نزد خزانه کشور خواهد بود. النهایه توجه داشته باشند. فعالیت‌های اقتصادی که اشخاص حقوقی موضوع ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم حسب وظایف محوله یا مسئولیت‌های سازمانی و یا مفاد اساسنامه مصوب مجلس شورای اسلامی انجام می‌دهند، مشمول مالیات تلقی نمی‌گردد و بخصوص در این راستا باید توجه داشت که حقوق و عوارض قانونی وصولی شهرداری‌ها و درآمدهای ناشی از فعالیت‌هایی که عیناً مشمول مقررات مالی حقوق و عوارض قانونی باشد. نباید جزء اقلام درآمد ناشی از فعالیت اقتصادی منظور شود.

۵- نقل و انتقال قطعی املاک و حق واگذاری محل موضوع ماده ۵۹ قانون مالیات‌های مستقیم توسط نهادهای موضوع ماده ۲ و مال‌الاجاره دریافتی آنها از این بابت به منزله فعالیت اقتصادی موضوع این تبصره مشمول مالیات نمی‌باشد. لکن آن قسمت از درآمد ناشی از فروش ساختمان‌های نوساز از این قاعده مستثنی بوده و طبق مقررات ماده ۷۷ قانون مزبور مشمول پرداخت مالیات خواهد بود.

۶- درآمد واحدهای رفاهی نهادهای مذکور (مانند ادارات رفاه و تعاون و باشگاه‌ها و رستوران‌های آنها که جهت رفع نیاز کارکنان ایجاد می‌شوند) به عنوان درآمد ناشی از فعالیت‌های اقتصادی، مشمول مالیات تلقی نمی‌شوند.

۷- سایر درآمدهای حاصله خارج از حدود مذکور برابر مقررات قانون مالیات‌های مستقیم مشمول مالیات خواهد بود که در این موارد نیز بایستی با امعان نظر به کلیه جوانب امر درآمد مشمول مالیات را حسب مورد طبق ماده ۱۰۶ و یا دیگر احکام قانون مالیات‌های مستقیم و عندالاقضاء اعمال معافیت‌های مقرر (در صورت شمول) تعیین و مالیات را به نرخ ۲۵٪ موضوع ماده ۱۰۵ محاسبه و وصول نمایند، توضیح آن که، گرچه در تبصره ۲ ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم، درآمد در هر مورد بطور جداگانه مشمول نرخ ماده ۱۰۵ شناخته شده، لیکن به لحاظ واحد بودن نرخ مالیاتی (به میزان ۲۵٪) در صورت انعکاس تمامی رویدادهای مالی و دفاتر و اظهارنامه و صورت‌های

مالی، پرداخت مالیات موضوعه برای یک سال مالیاتی بطور یکجا و همچنین مطالبه مالیات در موارد تشخیص علی‌الرأس بدین ترتیب فاقد اشکال قانونی خواهد بود. تأکید می‌نماید که اهمیت رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی نهادهای مورد بحث نهایت دقت و ممارست را طلب می‌نماید، لذا مسئولین ذیربط بایستی با آگاهی و احاطه کامل نسبت به طرز کار و مقررات حاکم بر فعالیت آنها اقدام و در جهت نیل به واقعیت و تعیین درآمد مشمول مالیات واقعی، هر یک از راه کارها و ابزارهای قانونی لازم از جمله مفاد تبصره ۲ ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم را در رسیدگی‌های خود حسب مقتضیات پرونده بکار بندند.

عیسی شهسوار خجسته

شماره ۱۱۳۱۰۶ / ت ۱۱۱ - ۱۳۶۸/۲/۲۴

روزنامه رسمی شماره ۱۲۸۸۴ - ۱۳۶۸/۳/۱

آئین نامه اجرائی موضوع تبصره ماده ۳۳ قانون مالیات‌های مستقیم

مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳

ماده ۱- مأموران کنسولی ایران در خارج از کشور موظفند ظرف سه ماه از تاریخ اطلاع از فوت اتباع ایران که در حوزه مأموریت آنها فوت شده‌اند حتی‌الامکان اطلاعات مشروحه ذیل را با رعایت سلسله مراتب مکاتباتی از طریق وزارت امور خارجه به وزارت امور اقتصادی و دارائی ارسال نمایند.

۱- مشخصات متوفی شامل: نام - نام خانوادگی - شماره شناسنامه و محل صدور - شماره گذرنامه - تاریخ فوت - نشانی محل اقامت در حوزه مأموریت کنسولی - شغل متوفی در کشور محل فوت در زمان حیات و نشانی محل فوت.

۲- مشخصات وراث شامل نام - نام خانوادگی - شماره شناسنامه و محل صدور - نسبت آنها با متوفی و نشانی محل اقامت آنها در کشور خارج.

۳- فهرست اموال مشمول مالیات بر ارث متوفی واقع در کشور محل فوت موضوع ماده ۱۹ قانون مالیات‌های مستقیم که در صورت امکان باید از طریق استعلام از مراجع ذیربط حوزه مأموریت مشخص شود و تعیین و ارزش آنها بر حسب اوضاع و احوال اقتصادی محل وقوع اموال در تاریخ حین الفوت.

۴- مبلغ مالیات بر ارثی که از طرف وراث بابت اموال متوفی به کشور محل

مأموریت کنسولی پرداخت شده یا باید پرداخت شود در صورت حصول اطلاع از طریق مقامات رسمی محل.

ماده ۲- مأموران کنسولی موظفند مراتب لزوم انجام تکلیف مقرر در ماده ۲۶ قانون مالیاتهای مستقیم را کتباً به اشخاص مقرر در بند ۲ ماده ۱ این آئین نامه ابلاغ و فرم اظهارنامه مالیات بر ارث را در اختیار آنها قرار دهند و در صورتی که وراثت مبادرت به تسلیم اظهارنامه به دفتر کنسولی نمایند پس از ثبت رسید آن به ورثه تسلیم و اظهارنامه را به شرح ماده یک این آئین نامه ارسال نمایند.

ماده ۳- وزارت امور اقتصادی و دارائی فرم اظهارنامه مالیات بر ارث را از طریق وزارت امور خارجه در اختیار مأموران کنسولی قرار خواهد داد.

ماده ۴- تخلف از مقررات آئین نامه موجب تعقیب مأموران ذیربط طبق مقررات مربوطه بوده و مفاد این ماده مانع اجرای مقررات خاص وزارت امور خارجه در مورد رسیدگی تخلفات مأمورین خود نمی باشد.

تاریخ ۱۳۸۲/۹/۱

شماره ۲۱۳-۸۷۱ / ۶۱۹۳

اجرای صحیح ماده (۵۴)

به منظور اجرای صحیح حکم مقررات ماده (۵۴) قانون و تبصره‌های آن و اتخاذ رویه واحد در این خصوص موارد ذیل را متذکر می گردد:

۱- نظر به نص صریح مفاده (۵۴) قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحیه‌های بعدی آن، مال الاجاره از روز سند رسمی تعیین می شود و با توجه به عدم نقض آن در موارد و تبصره‌های بعدی قانون مذکور، صرف وجود تبصره (۲) ماده مذکور موجب نقض سند رسمی نخواهد شد. بدین لحاظ در مورد املاکی که با سند رسمی به اجاره واگذار شده‌اند و متن سند اجاره مقید به عبارت پس از انقضای مدت، اجرت‌المثل مطابق اجرت‌المسمی است و یا نظایر آن می باشد و بعد از انقضای مدت سند مادام که مستأجر و کاربری مندرج در سند اجاره تغییر نکرده است مالیات بر اساس ارزش جاری مذکور در سن محاسبه و مطالبه شود و در صورتی که اجاره نامه رسمی وجود نداشته باشد یا از تسلیم اجاره نامه یا رونوشت آن خودداری گردد یا احراز گردد که موجر علاوه بر اجاره بهای مندرج در سند رسمی وجهی به عنوان ودیعه یا هر عنوان دیگر از مستأجر دریافت نموده باشد مبنای محاسبه درآمد مشمول مالیات اجاره املاک ارزش جاری مصوب کمیسیون تقویم املاک موضوع ماده (۶۴) قانون

فوق‌الذکر خواهد بود.

یادآور می‌گردد با توجه به اهداف اصلاحیه اخیر قانون مالیات‌های مستقیم از جمله شفاف‌سازی قوانین و مقررات و جلب اعتماد مؤدیان مالیاتی، و به منظور پرهیز از اعمال سلیقه‌های شخصی، ایجاد هماهنگی و وحدت رویه در رسیدگی به پرونده‌های مالیات بردرآمد اجاره املاک، تبصره ۲ ماده (۵۴) جایگزین روش تعیین اجاره بها بر اساس املاک مشابه شده است.

۲- آراء صادره توسط مراجع قضایی و دادگاه‌های صالحه در خصوص تعیین میزان اجاره املاک فارغ از وجود یا عدم وجود سند رسمی یا قرارداد عادی مناط اعتبار خواهد بود.

۳- در مورد املاکی که در اجاره اشخاص موضوع ماده (۲) قانون فوق‌الذکر (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، دستگاه‌هایی که بودجه آنها وسیله دولت تأمین می‌شود، شهرداری‌ها) و همچنین ارگان‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی می‌باشد اشخاص مذکور کماکان مطابق مقررات تبصره (۹) ماده (۵۳) قانون موصوف نسبت به کسر مالیات از مال‌الاجاره‌هایی که طبق سند رسمی یا قرارداد عادی مورد تأیید به کسر مالیات از مال‌الاجاره‌هایی که طبق سند رسمی یا قرارداد عادی مورد تأیید اشخاص موصوف پرداخت می‌کنند عمل نموده و ادارات امور مالیاتی نیز هنگام رسیدگی به مالیات عملکرد مالکان این گونه املاک بر اساس آن اقدام نمایند.

۴- در اجرای ماده (۵۵) قانون موصوف، در صورت ارائه سند رسمی اجاره، مطابق رقم مندرج در سند اجاره و در غیر این صورت ارزش اجاره املاک موضوع تبصره (۲) ماده (۵۴) مبنای محاسبه قرار گیرد.

۵- به منظور اجرای معافیت قسمت اخیر تبصره (۱۱) ماده (۵۳) قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحیه‌های بعدی آن، ادارات امور مالیاتی می‌بایستی ابتدا ارزش اجاره ماهیانه ملک را با توجه به ارزش اجاره ماهیانه هر متر مربع املاک مصوب کمیسیون تقویم املاک و رعایت دقیق کلیه نکات مندرج در ضوابط اجرایی آن، تعیین و سپس حد نصاب‌های معافیت مندرج در تبصره (۱۱) مذکور (در تهران تا مجموع ۱۵۰ متر مربع زیربنای مفید و در سایر نقاط تا مجموع دویست متر مربع زیربنای مفید) را منظور نمایند.

در ارتباط با تبصره ۵ ماده ۵۹

تبصره (۲) ماده (۵۹) اصلاحی مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

نظر به اینکه در مورد حق واگذاری محل از حیث عناوین مندرج در تبصره ۵ ماده ۵۹ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ برای اغلب مأموران تشخیص و سایر مالیاتی ابهاماتی بروز کرده است، لذا به منظور رفع ابهام و اتخاذ رویه واحد نکات ذیل را متذکر می‌گردد:

۱- هر نوع واگذاری یا تصرف محل کسب و تجارت متضمن انتقال حق واگذار محل و به تبع آن لزوم وصول مالیات حق واگذاری نیست بلکه همان گونه که در قانون الحاق یک ماده به قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۶۵/۸/۱۵ حق واگذاری دریافت نمایند و یا به هر حال مستنداً حق واگذاری را برای خود محفوظ دارد.

۲- انتقالات اراضی و یا به اجاره واگذار نمودن آن قطع نظر از شخصیت حقیقی یا حقوقی انتقال گیرنده و انتقال دهنده و بدون لزوم بررسی در مورد اینکه از اراضی انتقالی بعداً چه استفاده‌ای خواهد شد، با عنایت به بند الف ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم که هر نوع موقعیت ملک در تعیین ارزش معاملاتی اراضی ملحوظ نظر واقعی می‌شود، مطلقاً مشمول مالیات حق واگذاری محل نخواهد بود.

۳- بعضاً مشاهده می‌شود، در زمینی بدون کسب مجوز اقدام به اموری از قبیل پارکینگ داری و فروش مصالح ساختمانی و گل و گلدان و نظایر آنها می‌نمایند که مسلماً اینگونه فعالیتها هم موجب حق واگذاری نمی‌باشند اما چنانچه زمین محصور و مشخصی به صورت رسمی و یا بدون منع قانون مورد استفاده برای فعالیتهای از انواع دیگری مانند انبارداری بوده و به طور واضح و مسلم حق «کسب و پیشه» در آن ایجاد شده باشد، انتقال دهنده آن موقع انتقال برای مقررات مربوط مشمول مالیات حق واگذاری محل خواهد بود.

۴- املاک مسکونی که بدون مجوز و برخلاف مقررات قانونی مورد استفاده شغلی یا تجاری واقع می‌شوند، مشمول مالیات حق واگذاری محل نمی‌باشند، مگر اینکه به دلالت و صراحت احکام صادره از دادگاههای مالک مکلف به پرداخت حقی بابت تخلیه ملک شده باشد که در این صورت مستأجر طبق مقررات مشمول مالیات خواهد بود، ولی مالک در هنگام انتقال بعدی از اعم از قطعی یا غیر قطعی با ابقاء

شرایط مذکور در صدر این بند مشمول حق واگذاری محل نخواهد بود.

۵- پزشکان و پیراپزشکان، وکلاء، کارشناسان رسمی دادگستری، سردفتران اسناد رسمی یا ازدواج و طلاق که در املاک مسکونی در رشته‌های مذکور فعالیت می‌نمایند، مادام که کاربری ملک مزبور از حیث مقررات تغییر ننموده، بابت واگذاری آن مشمول مالیات حق واگذاری نمی‌باشند.

۶- در مواردی که اشخاص حقوقی ملک مسکونی متعلق به یکی از اعضاء (صاحب سهم یا سهم‌الشرکه) را به عنوان اقامتگاه قانونی معرفی می‌نمایند، صرف این اقدام مادام که کاربری ملک حسب مقررات تغییر ننموده موجب حق واگذاری محل نخواهد بود.

۷- مالکین املاکی که حق واگذاری آن متعلق به مستأجر است و اکنون با حفظ حقوق مستأجر، به دیگری یا به همان مستأجر به صورت قطعی - منتقل می‌شود، مشمول مالیات حق واگذاری محل نمی‌باشند.

۸- املاک مسکونی که مالک یا همسر یا فرزندان او ضمن سکونت در آن ملک به مشاغلی از انواع مشاغل جزء مانند خیاطی، بافندگی، و امثال آنها اشتغال دارند، موقع انتقال قطعی یا اجاری ملک، مشمول مالیات حق واگذاری محل نمی‌باشد.

۹- املاکی که به موجب پروانه یا جواز ساخت یا گواهی پایان کار مراجع ذی صلاح دارای کاربری مختلط (قسمتی تجاری و اداری و قسمت دیگر مسکونی) است و یا این کاربرد مختلط به مرور ایام به صورت بلامعارض به وجود آمده است، فقط نسبت به قسمت تجاری و اداری مذکور اعم از اینکه تفکیک شده یا نشده باشد با رعایت سایر بندهای این دستورالعمل حسب مورد مشمول مالیات حق واگذاری محل خواهد بود.

شایسته است مأموران تشخیص و مراجع مالیاتی و سایر مسئولین ذیربط با رعایت کامل این دستورالعمل که مفاد آن به تأیید هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی هم رسیده است، و با اجتناب از پیش‌بینی وقوع حالات بعدی و بدون فوت وقت و تأخیر غیر موجه اقدام به رسیدگی و انجام امور مراجعین بنمایند و ضمناً مدیران کل محترم ادارات و ممیزین کل مربوط که مسئولیت حسن اجرای دستورالعمل به عهده آنان محول می‌گردد، مأموران خاطی را که بی‌جهت وسایل دوندگی و تضعیف وقت مؤدیان را فراهم می‌آورند در اسرع وقت معرفی نمایند.

مالیات نقل و انتقال املاک

نظر به اینکه حسب مقررات ماده ۲۳ قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، ماده ۵۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن اصلاح و از اول سال ۱۳۸۱ نقل و انتقال قطعی املاک به مأخذ ارزش معاملاتی و به نرخ مقطوع پنج درصد و انتقال حق واگذاری محل به مأخذ وجوه دریافتی مالک یا صاحب حق به نرخ دو درصد در تاریخ انتقال مشمول مالیات است. بنابراین توجه شود نسبت به آن تعداد از معاملات انتقال قطعی املاک که انجام آن مستلزم تنظیم سند رسمی در دفاتر اسناد رسمی بوده و در سال قبل نسبت به وصول مالیات و صدور گواهی انجام معامله اقدام شده و لکن سند رسمی انتقال آنها در سال ۱۳۸۱ ثبت شده یا خواهد شد مقررات اصلاحی مذکور (نرخ ۵٪ به مأخذ ارزش معاملاتی) حاکم می‌باشد.

در مورد انتقال حق واگذاری محل با عین ملک نیز چون انتقال حق واگذاری تابع انتقال ملک است نرخ ۲٪ به مأخذ دریافتی انتقال دهند ملاک عمل خواهد بود. مگر آنکه اسناد و مدارک و دلایل متقن و غیرقابل انکار حاکی از اینکه انتقال حق واگذاری محل بطور جداگانه و قبل از شروع سال ۱۳۸۱ انجام شده است موجود باشد که در این صورت مالیات حق واگذاری، محل باید طبق مقررات حاکم در سال ۱۳۸۰ محاسبه و مطالبه شود. در خصوص انتقال حق واگذاری بدون انتقال قطعی ملک، در مواردی که دلیل و مدرک قابل استناد و غیرقابل انکاری حاکی از وقوع و تحقق انجام معامله قبل از شروع سال ۱۳۸۱ موجود باشد، مالیات باید طبق مقررات قبل از اصلاح و در غیر این صورت بر اساس مقررات اصلاحی محاسبه و مطالبه شود.

لزوماً متذکر می‌شود با توجه به اصل برائت، اسناد و مدارک ارائه شده از طرف متعاملین باید مورد قبول واقع شود، مگر آنکه اسناد و مدارکی حاکی از خلاف واقع بودن آنها در پرونده امر موجود باشد و مأمورین مالیات نباید در مواردی که اسناد و مدارک ارائه شده حاکی از وقوع معامله در اوایل سال ۱۳۸۱ یا اداره متعاملین بر انجام معامله در سال ۱۳۸۱ می‌باشد بر اساس حدس و گمان در محاسبه و مطالبه مالیات تعلق و باعث کندی جریان امر شوند، بلکه لازم است مالیات را به تاریخ وقوع

معامله که مدارک آن ارائه شده است محاسبه و مطالبه و نسبت به صدور گواهی اقدام نمایند. النهایه از حیث پرهیز از تضییع حقوق دولت یادآور می‌شود هرگاه قبل از انقضای مهلت ماده ۱۵۷ به موجب اسناد و مدارک متقن ثابت شود وقوع معامله انتقال حق واگذاری محل و تحقق خارجی آن قبل از شروع سال ۸۱ بوده است ما به‌التفاوت مالیات طبق مقررات قابل مطالبه می‌باشد.

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۸۱/۶/۱۲

شماره: ۳۴۱۱۱

مالیات املاک بخش دولتی

پیرو دستورالعمل شماره ۱۳۰۶۷/۵۷۵۰۲ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۱۷، نظر به اینکه به موجب قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، تبصره ذیل ماده ۵۲ قانون مالیات‌های مستقیم، مبنی بر اینکه «درآمد املاک شرکتهایی که تمام سرمایه آنها به طور مستقیم یا با واسطه متعلق به دولت است تابع مقررات فصل اول باب سوم قانون مالیات‌های مستقیم نبوده و از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی تشخیص خواهد شد» حذف شده است، بنابراین در مواردی که سازمان ملی زمین و مسکن قصد تنظیم سند رسمی انتقال املاک و اراضی متعلق به خود را دارد، به منظور تسهیل و تسریع در امور خریداران املاک و اراضی سازمان مذکور که در نقاط مختلف کشور واقع شده است، مقتضی است ادارات امور مالیاتی حسب مورد بر اساس مفاد ماده (۵۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم با وصول مالیات نقل و انتقال قطعی املاک و اراضی مورد بحث به مأخذ ارزش معاملاتی و به نرخ پنج درصد (۵٪) نسبت به صدور گواهی انجام معامله موضوع ماده ۱۸۷ قانون مالیات‌های مستقیم اقدام و در هر مورد رونوشت گواهی صادر شده را جهت اطلاع به اداره کل مالیات بر شرکت‌ها ارسال نمایند.

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

مالیات بر درآمد اجاره

با توجه به ماده ۲۷۳ الحاقی به قانون مالیاتهای مستقیم (موضوع ماده ۱۳۳ قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷) مبنی بر اجرای قانون مذکور از اول سال ۱۳۸۱ و به منظور اجرای صحیح مقررات اصلاحی فصل اول از باب سوم قانون مزبور (مالیات بردرآمد املاک) و ایجاد وحدت رویه مواد زیر را اعلام تا به مورد اجرا گذارده شود:

۱- با توجه به حذف تبصره ماده ۵۲ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ۱۳۶۶، نقل و انتقال املاک شرکتهایی که تمام سرمایه آنها بطور مستقیم یا با واسطه متعلق به دولت است از اول سال ۱۳۸۱ بر اساس نرخهای مقرر در ماده ۵۹ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، مشمول مالیات مقطوع می‌باشد. و با توجه به مفاد ماده ۷۶ قانون مذکور وجه دیگری بابت مالیات بردرآمد نقل و انتقال مزبور مطالبه نخواهد شد.

۲- با توجه به مفاد ماده ۲ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم و تبصره (۲) ذیل آن، نقل و انتقال قطعی املاک متعلق به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، دستگاه‌هایی که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود و شهرداریها در زمره فعالیت‌های اقتصادی محسوب نگردیده و مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال قطعی املاک نمی‌باشد.

۳- به صراحت تبصره ۱ ماده ۵۳ اصلاحی مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیاتهای مستقیم، محل سکونت پدر و مادر یا همسر یا فرزند یا اجداد و همچنین محل سکونت افراد تحت تکفل مالک، اجاری تلقی نمی‌شود. لذا با عنایت به قسمت اخیر تبصره مزبور چنانچه چند واحد مسکونی محل سکونت مالک یا افراد مذکور باشد، در این صورت علاوه بر یک واحد مسکونی مالک، به تعداد واحدهای مسکونی محل سکونت افراد یاد شده برای هر کدام یک واحد نیز از شمول مالیات بردرآمد اجاره املاک خارج خواهد بود. مگر اینکه به موجب اسناد و مدارک ثابت گردد که اجاره پرداخت می‌شود.

در صورتیکه برای هر یک از افراد مذکور بیش از یک واحد اختصاص داده شده باشد فقط یک واحد به انتخاب مالک از تسهیلات مقرر در این تبصره برخوردار خواهد بود.

زیربنای مفید آنها حداکثر حد نصاب‌های یاد شده باشد (در تهران حداکثر تا ۱۵۰

متر مربع و در سایر نقاط تا ۲۰۰ متر مربع زیربنای مفید) معرفی تا از معافیت درآمد ناشی از اجاره آنها برخوردار گردد.

یادآور می‌شود، ملحقات و قسمت‌های مشاعی ملک شامل بالکن، پارکینگ، انباری خارج از واحد مسکونی، نورگیرهای غیر مسقف یا با سقف شیشه‌ای، راه پله، زیرزمین‌های غیرمسکونی جزء زیربنای مفید واحد مسکونی منظور نخواهد شد.

ج- استفاده مالکین مذکور در بند «ب» فوق از معافیت مربوط موقوف به ارائه اسناد و مدارک مالکیت و حسب مورد گواهی پایان کار یا صورت‌مجلس تفکیکی که مشخص‌کننده زیربنای مفید ملک باشد خواهد بود. در صورتی که اسناد و مدارک رسمی ملک و سایر مدارک تسلیمی مؤدی، زیر بنای مفید آن را مشخص ننماید، میزان زیربنای مفید ساختمان بر اساس اعلام کتبی مؤدی مورد پذیرش خواهد بود مگر آنکه خلاف آن ثابت شود.

ضمناً ادارات امور مالیاتی موظفند به منظور جلوگیری از استفاده مکرر مؤدیان بیش از حد نصب معافیت مقرر برای تهران و سایر نقاط، ظرف مدت ۱۰ روز پس از اعمال معافیت مقرر نسبت به هر مؤدی، و ضمن اخذ تعهد از نامبرده (مبنی بر عدم استفاده از معافیت) مشخصات کامل وی و ملک و یا املاک اجاری مربوط را برای اقدامات بعدی به اداره اطلاعات و خدمات مالیاتی شهر یا مرکز استان ذیربط ارسال دارند. ادارات مذکور نیز در صورت احراز استفاده بیش از یک معافیت مذکور مراتب را سریعاً جهت مطالبه و جرائم متعلقه در مهلت قانونی به اداره امور مالیاتی که مؤدی از معافیت مضاعف استفاده نموده است منعکس نمایند.

شماره: ۲۰۰/۹۳/۶۳

تاریخ: ۱۳۹۳/۶/۸

بخشنامه

عدم کسر مالیات تکلیفی موضوع تبصره (۹) ماده (۵۳) قانون مالیات‌های مستقیم از مال الاجاره‌های پرداختی به اشخاص موضوع ماده (۲) قانون مزبور.

نظر به اینکه درخصوص کسر یا عدم کسر مالیات تکلیفی موضوع تبصره (۹) ماده (۵۳) قانون مالیات‌های مستقیم توسط اشخاص مذکور در صدر تبصره

اخیرالذکر، از مال الاجاره‌های پرداختی به اشخاص موضوع ماده (۲) قانون مزبور سوالاتی مطرح می‌باشد، لذا به منظور ایجاد وحدت رویه و پیشگیری از مراجعات غیرضروری به ادارات امور مالیاتی، مقرر می‌دارد:

وفق حکم تبصره (۹) ماده (۵۳) قانون مالیات‌های مستقیم، اشخاص مذکور در این تبصره مکلف می‌باشند مالیات موضوع این فصل را از مال الاجاره‌هایی که پرداخت می‌کنند کسر و ظرف ده روز به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک پرداخت نمایند. لیکن طبق مفاد بند (۵) بخشنامه شماره ۶۲۴۷/۱۱۳۰۴-۲۰۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۵، **مال الاجاره دریافتی** اشخاص موضوع ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم به منزله فعالیت اقتصادی موضوع تبصره (۲) ماده (۲) قانون مزبور، مشمول مالیات قلمداد نمی‌گردد، بنابراین اجاره دریافتی اشخاص موضوع ماده مذکور مشمول مالیات بر درآمد اجاره نمی‌باشد.

لذا چنانچه اشخاص مذکور در صدر تبصره (۹) قانون مزبور، مال الاجاره‌ای به اشخاص موضوع ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم پرداخت می‌نمایند، به دلیل عدم شمول مالیات به مال الاجاره دریافتی اشخاص مذکور، کسر مالیات تکلیفی موضوع تبصره (۹) ماده (۵۳) قانون یادشده از مال الاجاره پرداختی به آنان موضوعیت نخواهد داشت و مشمول کسر مالیات تکلیفی یادشده نمی‌باشد. بدیهی است در صورت عدم کسر مالیات تکلیفی موضوع تبصره فوق، توسط اشخاص مذکور در صدر تبصره (۹) ماده قانونی اخیرالذکر از سایر اشخاص، علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مودی در پرداخت مالیات خواهند داشت، مشمول جرایم مذکور در ماده (۱۹۹) قانون موصوف نیز می‌باشند.

علی عسکری

تاریخ: ۱۳۸۲/۵/۲۶

شماره: ۲۱۱-۳۲۵۶/۲۷۵۵۷

معافیت درآمد اجاره واحدهای ۱۵۰ متری

به استناد نظریه اعضای محترم کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی و لزوم اجرای صحیح قانون؛ مقررات تبصره ۱۱ الحاقی به ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مورد بررسی مجدد کارشناسی قرار گرفت و بدینوسیله

مفاد جزء ب بند ۵ بخشنامه شماره ۳۵۴۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۹ اصلاح و جهت رعایت آن نسبت به مالیات عملکرد سال ۱۳۸۱ و بعد متذکر می‌گردد:

درآمد هر شخصی ناشی از اجاره واحد یا واحدهای مسکونی در تهران تا مجموع یکصد و پنجاه متر مربع زیربنای مفید و در سایر نقاط تا مجموع دویست متر مربع زیربنای مفید از پرداخت مالیات بردرآمد اجاره املاک معاف می‌باشد به این ترتیب چنانچه زیربنای واحد یا واحدهای مسکونی حسب مورد بیش از حد نصابهای تعیین شده باشد، درآمد اجاره حاصل از مازاد نصابهای مزبور با رعایت تبصره ۳ ماده ۵۳ قانون مذکور، مشمول مالیات مقرر خواهد بود و در مورد املاک مشاعی معافیت مقرر نسبت به سهم مشاعی هر یک از مالکین لحاظ خواهد شد. توجه شود در مواردی که مالک دارای چند ملک باشد، می‌تواند با انتخاب خود، مجموعاً تا میزان حد نصابهای تعیین شده از املاک معرفی تا از معافیت درآمد ناشی از اجاره آنها برخوردار گردد و همچنین در احتساب زیربنای مفید ساختمان، ملحقات و قسمتهای مشاعی ملک شامل بالکن، پارکینگ، انباری خارج از واحد مسکونی، نورگیرهای غیر مسقف یا با سقف شیشه‌ای، راه پله، زیرزمین‌های غیر مسکونی جزء زیربنای مفید واحد مسکونی منظور نخواهد شد. سایر موارد بخشنامه فوق‌الذکر به قوت خود باقی است.

عبسی شهسوار خجسته

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

مالیات حقوق و تکلیفی اشخاص حقیقی که مبادرت به ساخت

ساختمان در املاک خود می‌نمایند

تاریخ: ۱۳۹۳/۶/۳۰

شماره: ۲۰۰/۹۳/۵۲۸

به قرار اطلاع در برخی ادارات امور مالیاتی از اشخاص حقیقی (مالکان املاک) که جهت ساخت ساختمان‌های خود با انعقاد قرارداد اعم از شفاهی یا کتبی با پیمانکاران (کلاً یا جزئاً) مبادرت به تخریب و ساخت ساختمان و آپارتمان حسب مورد می‌نمایند مطالبه مالیات و جرایم تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم و یا مالیات حقوق و

جرايم موضوع فصل ماليات بر درآمد حقوق نموده‌اند، لذا بدینوسیله مقرر می‌دارد:

۱- در خصوص مالکانی که ساخت ساختمان را به پیمانکاران اعم از اینکه ساخت کل بنا را به یک پیمانکار بسپارند و یا با انعقاد قرارداد با پیمانکاران متفاوت به صورت جزء به جزء انجام پروژه را به آنها واگذار نمایند. در این حالت پرداختهای انجام شده به پیمانکاران اعم از جزئی یا کلی، با توجه به اینکه این گونه اشخاص (مالکان زمین) از اشخاص موضوع بند الف ماده ۹۵ قانون نمی باشند لذا تکلیفی به کسر و ایصال علی الحساب مالیات موضوع ماده ۱۰۴ قانون مذکور را ندارند. همچنین نظر به اینکه در این حالت مزد یا حقوقی از طرف این گونه اشخاص (مالکان زمین) پرداخت نمی‌شود بنابراین مشمول فصل مالیات بر درآمد حقوق نیز نمی‌باشند.

۲- در خصوص مالکانی که ساخت ساختمان را به صورت مشارکتی به پیمانکار می‌سپارند و در قبال آن در نهایت تعدادی واحد مسکونی، اداری و... دریافت می‌نمایند، در این گونه موارد نیز با توجه به مقررات قانونی اشخاص مذکور (مالکان زمین) تکلیفی به کسر و ایصال مالیات تکلیفی و حقوق ندارند.

شماره: ۲۱۳-۵۱۰/۳۰۶۹۶

تاریخ: ۱۳۸۲/۶/۹

مالیات بر درآمد اجاره

نظر به اینکه ارزش اجاری هر متر مربع املاک تهران در اجرای تبصره (۲) ماده (۵۴) اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ توسط کمیسیون تقویم املاک موضوع ماده (۶۴) قانون فوق‌الذکر تعیین و به تصویب رسیده و از ابتدای سال ۱۳۸۲ مأخذ محاسبه درآمد مشمول مالیات اجاره املاک خواهد بود. بدین لحاظ جدول ارزش اجاره ماهانه هر متر مربع املاک تهران که بر اساس بلوکهای ارزش معاملات املاک سال ۱۳۸۱ تهران مشخص شده است به همراه سه برگ ضوابط اجرایی آن جهت اجرا به پیوست ارسال می‌گردد. مقتضی است مدیران کل امور مالیاتی در تهران بر حسن جریان امور نظارت نموده و با توجه به اولین سال شروع اجرای تبصره فوق‌الذکر نظرات و پیشنهادهای اصلاحی خود را به دفتر خدمات مالیاتی ارسال نمایند.

عیسی شهسوار خجسته

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

محاسبه مالیات مشاغل

احتراماً همانطور که استحضار دارید؛ بر اساس مقررات بند الف ماده ۹۶ قانون مالیات‌های مستقیم موضوع اصلاحیه ی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، صاحبان مشاغل موضوع بند الف ماده (۹۵) قانون مذکور مکلف به ثبت فعالیت‌های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت هستند و می‌بایست دفاتر و اسناد و مدارک مربوطه را با رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری نگهداری نمایند، چون حسب اطلاع واصله در بعضی از استانها صاحبان مشاغل مزبور جهت پلمب دفاتر قانونی خود به ادارات ثبت اسناد و املاک محل مراجعه نموده‌اند که مسئولین امر به لحاظ اینکه صاحبان مشاغل یاد شده دارای شخصیت حقوقی نیستند از پلمب دفاتر مذکور خودداری کرده‌اند بنابراین خواهشمند است دستور فرمایید به مسئولین ذیربط در تمامی ادارات مربوطه در استانها ابلاغ نمایند تا به منظور همکاری در اجرای صحیح مقررات قانونی نسبت به پلمب دفاتر مورد بحث اقدام لازم معمول نمایند.

عیسی شهسوار خجسته

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

مالیات دفاتر اسناد رسمی

به قرار اطلاع واصله برخی از ادارات امور مالیاتی (حوزه‌های مالیاتی) هنگام تعیین درآمد مشمول مالیات دفاتر اسناد رسمی، علاوه بر درآمد مندرج در دفاتر قانونی آنها و درآمدهای ناشی از حق‌التصدیق مربوط به گواهی امضاء، حق‌الزحمه عوارض و مصرف تمبر، مبالغی نیز تحت عنوان درآمد متفرقه منظور و به دریافتی آنها اضافه نموده‌اند که طبیعتاً این عمل موجب اعتراض مؤدیان محترم مالیاتی و اتلاف وقت هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی و یا احیاناً تضییع حقوق دولت در اثر تطویل مراحل قطعیت پرونده می‌شود. نظر به اینکه به موجب حکم صریح ماده ۲۳۷ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن مطالبه مالیات باید بر اساس مأخذ صحیح و متکی به دلایل، مستندات و اطلاعات کافی باشد، لهذا مؤکداً متذکر می‌گردد: چنانچه صاحبان دفاتر اسناد رسمی اظهارنامه، ترازنامه و حساب سود و زیان یا

حسب مورد اظهارنامه، حساب درآمد و هزینه و حساب سود و زیان عملکرد سال ۱۳۸۰ خود را مستند به دفاتر و مدارک به ادارات امور مالیاتی (حوزه مالیاتی) ذیربط تسلیم نمایند، ادارات امور مالیاتی (حوزه‌های مالیاتی) برای تعیین درآمد مشمول مالیات عملکرد سال مذکور مجاز نخواهند بود تا زمانی که مستندات غیرقابل انکاری حاکی از کتمان درآمد تحصیل نکرده‌اند، درآمدی مازاد بر آنچه مؤدی اظهار نموده است لحاظ نمایند. ضمناً در موارد تشخیص درآمد مشمول مالیات به طریق علی‌الرأس ضمن رعایت مقررات بند ۵ ماده ۱۵۴ قانون موصوف که قرینه مالیاتی برای دفاتر اسناد رسمی را صراحتاً مشخص و احصاء نموده وجوه پرداختی دفاتر مزبور به دفتریاران و پاداش کارکنان موضوع «قانون اصلاح پاره‌ای از مواد قانون دفاتر اسناد رسمی و کانون سردفتران و دفتریاران مصوب ۱۳۷۱/۳/۳ و همچنین ماده واحده قانون توزیع حق‌التحریر دفاتر اسناد رسمی موضوع ماده ۵۴ قانون دفاتر اسناد رسمی مصوب ۱۳۷۳/۲/۲۸ برای هر مورد به ترتیب به میزان پانزده درصد (جمعاً سی درصد) از حق‌التحریر دریافتی کسر و سپس نسبت به بقیه درآمد اعمال ضریب خواهند نمود.

عبسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

۸۸/۳/۲۴

شماره ۶۳۱۸۹/ت/۴۲۶۸۷/ک

تصویب‌نامه در خصوص نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل

(زمین واحدهای مسکونی، تجاری، اداری و غیره) توسط اشخاص

بیش از دوبار در سال مشمول قانون مالیاتهای مستقیم

۱- نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل (زمین، واحدهای مسکونی، تجاری، اداری و غیره) توسط اشخاص بیش از دو بار در سال در خصوص املاک و حق واگذاری خریداری شده از ابتدای سال ۱۳۸۸ شغل محسوب شده و درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی از محل انتقال آنها در مراکز استانها و شهرهای بیش از صد هزار نفر جمعیت بر اساس آخرین سرشماری حسب مورد مشمول مالیات بردرآمد موضوع فصول چهارم و پنجم باب سوم و سایر مقررات قانون مالیاتهای مستقیم

خواهد بود.

تبصره ۱- اشخاص موضوع این بند ملزم به رعایت قوانین و مقررات مربوط در خصوص تسلیم به موقع اظهارنامه بوده و همچنین مکلفند مالیات متعلق را در هنگام انتقال هر یک از املاک با حق واگذاری فوق مطابق دستورالعملی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به واحدهای مالیاتی ابلاغ خواهد کرد، به صورت علی‌الحساب پرداخت نمایند.

تبصره ۲- صدور گواهی موضوع ماده (۱۸۷) قانون مالیات‌های مستقیم علاوه بر رعایت سایر مقررات ماده مذکور در خصوص اشخاص مشمول این بند منوط به پرداخت مالیات علی‌الحساب موضوع تبصره (۱) نیز می‌باشد.

تبصره ۳- خرید املاک و حق واگذاری محل به نام همسر و فرزندان تحت تکفل نیز مشمول مقررات این بند خواهد بود.

تبصره ۴- املاکی که پس از خرید بر اساس قانون و مقررات شهرداری تبدیل به ساختمان نوسازی شده باشند، مشمول مالیات موضوع این بند نخواهند بود.

۲- کمیسیون تقویم املاک موضوع ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم مکلف است ارزش معاملاتی املاک را برای محاسبه مالیات بر نقل و انتقال قطعی املاک و مالیات بر اراضی بایر موضوع ماده (۱۵) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن - مصوب ۱۳۸۷ - به صورت پلکانی در سال ۱۳۸۸ به میزان بیست و پنج درصد، در سال ۱۳۸۹ به میزان پنجاه درصد، در سال ۱۳۹۰ به میزان هفتاد و پنج درصد و در سال ۱۳۹۱ به میزان صد درصد قیمت روز تغییر دهد.

تبصره ۵- ارزش معاملاتی تعیین شده موضوع این بند برای محاسبه اولین نقل و انتقال املاک نوساز موضوع ماده (۷۷) قانون مالیات‌های مستقیم و سایر مالیات‌ها، عوارض و همچنین سایر وجوهی که به مأخذ ارزش معاملاتی محاسبه و اخذ می‌شود، ملاک عمل نخواهد بود. مبنای محاسبه موارد یاد شده بر مبنای آخرین ارزش معاملاتی ملاک عمل سال ۱۳۸۷ خواهد شد.

۳- این تصویب نامه جایگزین تصویب نامه شماره ۲/۱۶۶۶۴/ت/۴۱۸۳۰ک مورخ

۱۳۸۷/۱۱/۲۱ می‌شود.

ضوابط اجرائی ارزش اجاری عملکرد سال ۱۳۹۲ املاک شهر تهران

رعایت دقیق کلیه نکات ذیل برای محاسبه ارزش اجاری هر واحد از املاک ضروری است:

الف) ارزش اجاری انواع املاک

۱) املاک مسکونی:

ارزش اجاری املاک مسکونی هر شخص پس از کسر معافیت مقرر در قانون (حسب مورد تا مجموع ۱۵۰ متر مربع زیربنای مفید در تهران و ۲۰۰ متر مربع زیربنای مفید در سایر نقاط) نسبت به مازاد متراژ باقیمانده هر واحد مطابق جدول ارزش اجاری مصوب قابل محاسبه می‌باشد.

۲) املاک تجاری:

ارزش اجاری املاک تجاری برای هر واحد مستغلاتی به شرح ذیل قابل محاسبه می‌باشد:

- الف - در صورتی که مالاجاره دریافتی صرفاً بابت اجاره عین ملک باشد برابر ۲۰٪ ارزش تعیین شده در جدول.
- ب - در صورتی که اجاره دهنده واحد تجاری صرفاً صاحب حق واگذاری محل (سرقفلی) و یا توأمأ صاحب ملک و حق واگذاری محل باشد:
  - تا مساحت ۲۰ متر مربع هفت برابر ارزش تعیین شده در جدول.
  - تا مساحت ۵۰ متر مربع مازاد بر ۲۰ متر مربع چهار برابر ارزش تعیین شده در جدول.
  - مازاد مساحت ۵۰ متر مربع دو برابر ارزش‌های تعیین شده در جدول.

۳) املاک اداری:

الف - در صورتی که مال‌الاجاره دریافتی بابت اجاره عین ملک باشد معادل ۲۰٪ ارزش تعیین شده در جدول.

ب - در صورتی که اجاره دهنده واحد اداری صرفاً صاحب حق واگذاری محل (سرقفلی) و یا توأمأ صاحب ملک و حق واگذاری محل باشد دو برابر ارزش‌های تعیین شده در جدول

(۴) املاک کشاورزی:

الف) ارزش اجاری اراضی زراعی برابر ۲٪ و باغات و پرورش گل و گیاه برابر ۴٪ ارزش‌های تعیین شده در جدول.

ب) ارزش اجاری املاک مربوط به امور دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و طیور ۲۰٪ ارزش‌های تعیین شده در جدول

(۵) سایر املاک:

ارزش اجاری املاک آموزشی، ورزشی، بهداشتی، صنعتی، انبار عمومی، پارکینگ عمومی و غیره:

الف - در صورتی که مال‌الاجاره دریافتی صرفاً بابت اجاره عین ملک باشد برابر ۲۰٪ ارزش تعیین شده در جدول

ب - در صورتی که اجاره‌دهنده صرفاً حق واگذاری محل (سرقفلی) و یا تماماً صاحب ملک و حق واگذاری محل باشد ۷۵٪ ارزش‌های تعیین شده در جدول.

(ب) تعدیلات لازم در ارزش اجاری املاک:

۱- در ساختمان‌های مسکونی بیش از چهار طبقه (بدون احتساب زیرزمین و پیلوت) از طبقه پنجم به بالا و مشروط به داشتن آسانسور به ازای هر طبقه بالاتر، معادل یک و نیک درصد (۱/۵٪) به ارزش محاسبه شده طبق جدول اضافه شود.

۲- ساختمان‌های مسکونی پایین‌تر از همکف و یا واقع در زیرزمین، معادل ۸۵٪ ارزش‌های مندرج در جدول محاسبه گردد.

۳- در ساختمان‌های تجاری به ازاء هر طبقه بالاتر یا پایین‌تر از همکف، پنج درصد (۵٪) و حداکثر بیست درصد (۲۰٪) ارزش محاسبه شده طبق قسمت الف این مجموعه کسر شود.

۴- در ساختمان‌های مسکونی یا عمر بیش از ۵ سال، به ازاء هرذ سال قدمت ساختمان (یا ارائه اسناد و مدارک مثبت) تا سقف ۲۰ سال مازاد بر ۵ سال مذکور، معادل دو درصد (۲٪) از ارزش محاسبه شده طبق قسمت الف) این مجموعه کسر گردد.

۵- در مورد املاکی که با اثاثیه یا ماشین آلات به اجاره واگذاری می‌شود، ارزش اجاری احتسابی اثاثیه یا ماشین آلات مذکور، به ارزش اجاری ماهیانه ملک که مطابق این ضوابط محاسبه می‌شود، اضافه گردد.

ج) سایر ضوابط:

۱- ارزش‌های اجاری تعیین شده در این جدول، مربوط به اجاره ماهیانه هر متر مربع زیربنای مفید می‌باشد. بالکن، تراس و نورگیرهای غیر مسقف و پارکینگ و انباری غیر مسکونی خارج از آپارتمان، گلخانه، آب‌انبار، راه‌پله، زیرزمین‌های غیر مسکونی، محل نصب تأسیساتو آسانسور و به‌طور کلی مشاعات ساختمان جزء زیربنای مفید محسوب نمی‌شود.

۲- مبنای محاسبه ارزش اجاری املاکی که دارای کاربری مسکونی بوده ولی به‌صورت تجاری، اداری و... استفاده می‌گردند، منطبق با نوع استفاده از ملک برابر ارزش‌های تعیین شده طبق قسمت الف این مجموعه می‌باشد.

۳- امکان استفاده از معافیت موضوع تبصره (۱۱) ماده (۵۳) قانون مالیات‌های مستقیم، فقط مختص املاک مسکونی می‌باشد که صرفاً به منظور سکونت به اجاره واگذار شده باشند.

۴- جهت تأمین درآمد مشمول مالیات اجاره املاکی که توسط غیرمالک (مستأجر) اجاره داده می‌شود (اجاره‌داری دست دوم)، مطابق مفاد قسمت اخیر ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم اقدام گردد.

جدول ارزش اجاری عملکرد سال ۱۳۹۲ شهر تهران (مناطق ۲۲ گانه) موضوع تبصره ۲ ماده ۵۴ قانون مالیات‌های مستقیم، (مصوب کمیسیون تقویم املاک موضوع ماده ۶۴ قانون) ارزش هر مترمربع ماهانه (مبالغ به هزار ریال)

ردیف	شماره بلوک مطابق دفترچه ارزش معاملاتی	ارزش هر متر مربع ماهیانه
۳۹	۴-۱۱-۱	۴۳
۴۰	۴-۱۱-۲	۳۶
۴۱	۴-۱۱-۳	۳۹
۴۲	۴-۱۱-۴	۲۸
۴۳	۴-۱۱-۵	۳۶
۴۴	۴-۱۱-۶	۳۶
۴۵	۴-۱۱-۷	۴۴
۴۶	۴-۱۱-۸	۴۳
۴۷	۴-۲-۹	۴۸
۴۸	۴-۱۱-۱۰	۴۸
۴۹	۴-۱۱-۱۱	۵۸
۵۰	۴-۱۱-۱۲	۵۸
۵۱	۴-۱۱-۱۳	۵۸
۵۲	۴-۱۱-۱۴	۶۲
۵۳	۵-۱-۱	۳۶
۵۴	۵-۱-۲	۳۶
۵۵	۵-۱۱-۳	۴۳
۵۶	۵-۱۰،۱۱-۴	۴۴
۵۷	۵-۱۱-۵	۴۳
۵۸	۵-۱۱-۶	۴۴
۵۹	۵-۱۱-۷	۴۴
۶۰	۵-۱۰،۱۱-۸	۴۱
۶۱	۵-۱۰-۹	۴۳
۶۲	۵-۱۰-۱۰	۴۳
۶۳	۶-۳-۱	۶۵
۶۴	۶-۲-۲	۶۵
۶۵	۶-۲-۳	۵۴
۶۶	۶-۲-۴	۵۶
۶۷	۶-۳،۴-۵	۴۴
۶۸	۶-۳،۴-۶	۴۴
۶۹	۶-۳-۷	۴۹
۷۰	۶-۳-۸	۴۹
۷۱	۶-۳-۹	۵۶
۷۲	۶-۳-۱۰	۵۶
۷۳	۷-۲-۱	۶۵
۷۴	۷-۱۱-۲	۴۹
۷۵	۷-۲-۳	۴۳
۷۶	۷-۲-۴	۴۹

ردیف	شماره بلوک مطابق دفترچه ارزش معاملاتی	ارزش هر متر مربع ماهیانه
۱	۱-۱۱-۱	۷۱
۲	۱-۱۱-۲	۷۶
۳	۱-۱۱-۳	۷۶
۴	۱-۱۱-۴	۷۳
۵	۱-۱۱-۵	۷۳
۶	۱-۱۱-۶	۶۶
۷	۱-۱۱-۷	۴۸
۸	۱-۱۱-۸	۴۸
۹	۱-۱۱-۹	۴۳
۱۰	۱-۱۱-۱۰	۶۲
۱۱	۱-۱۱-۱۱	۶۲
۱۲	۱-۱۱-۱۲	۷۱
۱۳	۱-۱۱-۱۳	۷۱
۱۴	۱-۱۱-۱۴	۷۷
۱۵	۱-۱۱-۱۵	۷۶
۱۶	۲-۱۱-۱	۶۲
۱۷	۲-۱۱-۲	۶۲
۱۸	۲-۱۱-۳	۶۸
۱۹	۲-۱۱-۴	۶۲
۲۰	۲-۱۰-۵	۴۸
۲۱	۲-۱۰-۶	۴۳
۲۲	۲-۱۰-۷	۴۳
۲۳	۲-۱۰-۸	۶۲
۲۴	۲-۱۱،۱۰-۹	۶۲
۲۵	۲-۱۱-۱۰	۶۲
۲۶	۲-۱۱-۱۱	۴۹
۲۷	۳-۱۱-۱	۶۵
۲۸	۳-۱۱،۳-۲	۶۶
۲۹	۳-۱۱-۳	۶۶
۳۰	۳-۱۱-۴	۶۶
۳۱	۳-۱۱-۵	۷۱
۳۲	۳-۱۱-۶	۷۱
۳۳	۳-۱۱-۷	۷۱
۳۴	۳-۱۱-۸	۷۱
۳۵	۳-۱۱-۹	۷۱
۳۶	۳-۱۱،۳-۱۰	۶۵
۳۷	۳-۱۱-۱۱	۶۵
۳۸	۳-۱۱-۱۲	۶۵

ردیف	شماره بلوک مطابق دفترچه ارزش معاملاتی	ارزش هر متر مربع ماهیانه
۱۲۱	۱۴-۷-۲	۳۶
۱۲۲	۱۴-۷-۳	۳۴
۱۲۳	۱۴-۷-۴	۳۴
۱۲۴	۱۵-۷-۱	۴۸
۱۲۵	۱۵-۷-۲	۳۴
۱۲۶	۱۵-۷-۳	۲۸
۱۲۷	۱۵-۷-۴	۲۸
۱۲۸	۱۵-۷-۵	۲۸
۱۲۹	۱۶-۶-۱	۲۶
۱۳۰	۱۶-۶-۲	۲۸
۱۳۱	۱۶-۶-۳	۲۸
۱۳۲	۱۷-۱۰-۱	۲۹
۱۳۳	۱۷-۱۰-۲	۲۹
۱۳۴	۱۷-۱۰-۳	۲۹
۱۳۵	۱۸-۱۲-۱	۲۸
۱۳۶	۱۸-۱۲-۲	۲۲
۱۳۷	۱۸-۱۲-۳	۲۹
۱۳۸	۱۸-۱۲-۴	۴۹
۱۳۹	۱۸-۱۲-۵	۲۶
۱۴۰	۱۸-۱۲-۶	۲۲
۱۴۱	۱۹-۱۲-۱	۲۸
۱۴۲	۱۹-۱۲-۲	۲۸
۱۴۳	۱۹-۱۲-۳	۲۰
۱۴۴	۲۰-۱۲-۱	۲۲
۱۴۵	۲۰-۱۲-۲	۲۸
۱۴۶	۲۰-۱۲-۳	۲۸
۱۴۷	۲۰-۱۲-۴	۲۸
۱۴۸	۲۰-۱۲-۵	۲۰
۱۴۹	۲۰-۱۲-۶	۲۰
۱۵۰	۲۰-۱۲-۷	۲۸
۱۵۱	۲۰-۱۲-۸	۳۶
۱۵۲	کرج-۲۱-۱	۱۹
۱۵۳	کرج-۲۱-۲	۱۹
۱۵۴	۲۱-۱۰-۳	۲۲
۱۵۵	۲۱-۱۰-۴	۱۹
۱۵۶	کرج-۲۱-۵	۱۹
۱۵۷	کرج-۲۱-۶	۱۹
۱۵۸	کرج-۲۱-۱	۱۸
۱۵۹	کرج-۲۲-۲	۱۵
۱۶۰	۲۲-۱۰-۳	۱۹
۱۶۱	۲۲-۱۰-۴	۲۲
۱۶۲	۲۲-۱۰-۵	۲۲

ردیف	شماره بلوک مطابق دفترچه ارزش معاملاتی	ارزش هر متر مربع ماهیانه
۷۷	۷-۲-۵	۵۴
۷۸	۷-۲-۶	۵۴
۷۹	۷-۲-۷	۵۴
۸۰	۷-۲-۸	۴۸
۸۱	۸-۱۱-۱	۴۸
۸۲	۸-۲-۲	۳۸
۸۳	۸-۲-۳	۴۸
۸۴	۸-۱۱،۲-۴	۴۳
۸۵	۹-۱۰-۱	۲۸
۸۶	۹-۱۰-۲	۳۴
۸۷	۹-۱۲-۳	۲۶
۸۸	۱۰-۱۰-۱	۳۸
۸۹	۱۰-۱۰-۲	۳۸
۹۰	۱۱-۱۰-۱	۴۳
۹۱	۱۱-۳-۲	۴۳
۹۲	۱۱-۳-۳	۴۴
۹۳	۱۱-۳-۴	۴۳
۹۴	۱۱-۴-۵	۳۸
۹۵	۱۱-۵-۶	۳۴
۹۶	۱۱-۵-۷	۳۴
۹۷	۱۱-۱۰-۸	۲۹
۹۸	۱۱-۱۰-۹	۲۶
۹۹	۱۱-۳-۱۰	۳۸
۱۰۰	۱۱-۴-۱۱	۳۶
۱۰۱	۱۲-۳-۱	۴۴
۱۰۲	۱۲-۴-۲	۴۴
۱۰۳	۱۲-۳-۳	۴۸
۱۰۴	۱۲-۲-۴	۴۳
۱۰۵	۱۲-۷-۵	۳۶
۱۰۶	۱۲-۶-۶	۳۳
۱۰۷	۱۲-۶-۷	۳۹
۱۰۸	۱۲-۵-۸	۳۴
۱۰۹	۱۲-۴-۹	۳۶
۱۱۰	۱۲-۳-۱۰	۴۳
۱۱۱	۱۲-۲-۱۱	۴۳
۱۱۲	۱۲-۲-۱۲	۴۳
۱۱۳	۱۲-۹-۱۳	۳۶
۱۱۴	۱۲-۸-۱۴	۳۶
۱۱۵	۱۲-۱-۱۵	۴۳
۱۱۶	۱۲-۱-۱۶	۴۳
۱۱۷	۱۲-۹-۱۷	۳۶
۱۱۸	۱۲-۷-۱	۳۶
۱۱۹	۱۲-۷-۲	۳۸
۱۲۰	۱۴-۷-۱	۳۶

معافیت مالیات حقوق آزادگان

نظر به اینکه حسب مقررات بند (۱۴) ماده (۹۱) اصلاحی قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی که طبق ماده واحده «قانون تغییر نرخ و میزان معافیت مالیات بردرآمد حقوق» از تاریخ تصویب اصلاحیه مزبور (۱۳۸۰/۱۱/۲۷) قابل اجراست. «جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و آزادگان» از پرداخت مالیات بردرآمد حقوق معاف شده‌اند و همچنین به موجب ماده (۹۲) اصلاحی قانون مذکور «پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات حقوق کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور بخشوده شده است».

بنابراین توجه خواهند داشت که از تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کلیه جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی صرفنظر از درصد جانبازی آنان و کلیه آزادگان از پرداخت صد در صد مالیات بر درآمد حقوق معاف کارفرمایان و پرداخت کنندگان حقوق صرفاً با اخذ گواهی مربوطه از مراجع ذیصلاح (بنیاد جانبازان و مستضعفان و ستاد رسیدگی به امور آزادگان) مکلف به اجرای قانون مذکور خواهند بود و پنجاه درصد (۵۰٪) بخشودگی مالیات حقوق کلیه کارکنان شاغل در مناطق کمتر توسعه یافته (طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور) نیز اعم از آنکه پرداخت‌کننده بخش دولتی یا غیردولتی باشد از تاریخ تصویب (۱۳۸۰/۱۱/۲۷) قانون اصلاحی یاد شده قابل اجرا می‌باشد.

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

معافیت مالیات حقوق آزادگان

با عنایت به مفاد ماده ۲۷۳ الحاقی به اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مبنی بر لغو کلیه قوانین و مقررات مغایر به استثنای احکام مالیاتی مقرر در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و با توجه به مفاد دادنامه شماره ۳۵۱ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال ماده (۲) آیین نامه اعطای تخفیف‌های مالیاتی به

آزادگان و تصویب نامه شماره ۱۲۶۵۰/ت/۲۶۵۷۱ هـ مورخ ۸۱/۳/۲۵ هیأت محترم وزیران مبنی بر تغییر عبارت «مشکلات مالی» به عبارت «مشکل مالیاتی» (تصاویر پیوست)، توجه خواهند داشت که آزادگان عزیز نسبت به مالیات بر درآمد حقوق تا تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به میزان پنجاه درصد و از تاریخ مذکور به بعد صد در صد درآمد حقوق آنان طبق حکم بند (۱۴) ماده (۹۱) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ از پرداخت مالیات معاف خواهند بود و در مورد سایر درآمدهای آزادگان عزیز، حکم مقرر در ماده ۱۹ قانون حمایت از آزادگان لغایت عملکرد سال ۱۳۸۰ نافذ و قابلیت اجرایی دارد.

عبسی شهسوار خجسته

شماره: ۲۰۰/۹۳/۴۶

تاریخ: ۱۳۹۳/۰۴/۰۹

مالیات بر درآمد حقوق اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاه آزاد و شهرداریها

نظر به اینکه در خصوص نرخ مالیات بر درآمد حقوق اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی و همچنین کارکنان شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها از سال ۱۳۸۸ لغایت حال سؤالاتی مطرح می‌باشد، به منظور ایجاد وحدت رویه و پیشگیری از مراجعات غیر ضروری به ادارات امور مالیاتی، مراتب ذیل را جهت اطلاع و اقدام لازم متذکر می‌گردد:

۱- در خصوص اعضای هیأت علمی و کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی

در طی سالهای ۱۳۸۸ لغایت ۱۳۹۲

با توجه به حکم مقرر در جزء ۴ و ۵ قسمت (ب) بند ۱۱ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور و جزء (ز) بند ۷ قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور و ماده (۵۲) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بند ۴۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور، مالیات بر درآمد حقوق کارکنان وزارتخانه‌ها و مؤسسات، شرکتها و سایر دستگاههای دولتی موضوع مواد (۱)، (۲) و قسمت اخیر ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، قضات، اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی پس از کسر معافیت‌های مقرر قانونی به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) خواهد بود.

بنابراین از آنجا که در بندهای فوق‌الذکر عبارت "اعضای هیئت علمی به طور عام مورد حکم قرار گرفته است، نحوه محاسبه مالیات بر درآمد حقوق اعضاء هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی اعم از بخش دولتی و خصوصی در سال‌های مذکور، طبق حکم مذکور در صدر ماده (۸۵) قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ پس از کسر معافیت‌های مقرر در قانون موصوف و به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) خواهد بود" شایان ذکر است درآمد حقوق سایر کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی (از جمله کادر اداری) در سال‌های مزبور حسب قسمت اخیر ماده (۸۵) قانون مالیات‌های مستقیم تا مبلغ چهل و دو میلیون (۴۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال به نرخ ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن به نرخ‌های مقرر در ماده (۱۳۱) قانون یاد شده، مشمول مالیات خواهد بود.

۲- در خصوص کارکنان شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته

الف- در طی سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹

با توجه به احکام مقرر در جزء (۵) قسمت (ب) بند ۱۱ و جزء (ز) بند ۷ قوانین بودجه سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ کل کشور، درآمد حقوق کارکنان وزارتخانه‌ها و مؤسسات، شرکتها و سایر دستگاههای دولتی موضوع مواد (۱)، (۲)، (۳) و قسمت اخیر ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری، قضات، اعضای هیئت علمی، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی، پس از کسر معافیت‌های مقرر به نرخ ده درصد (۱۰٪) و در مورد سایر حقوق‌گیران از جمله مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور (شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آنها را نیز شامل می‌شود) بر اساس قسمت اخیر ماده (۸۵) قانون فوق مشمول مالیات می‌باشد.

ب- در طی سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱

برای سالهای ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱، با توجه به حکم بند ۴۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و سایر دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور (از جمله شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آنها) به میزان ده درصد (۱۰٪) می‌باشد.

ج- برای سال ۱۳۹۲

برای سال ۱۳۹۲ نیز با عنایت به حکم مذکور در ماده (۵۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، صرفاً مالیات بر درآمد حقوق کارکنان وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و سایر دستگاههای دولتی موضوع مواد (۱) و (۲) و قسمت اخیر ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و نیز سایر دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور (از جمله شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آنها)، در صورت اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، قضات، اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی پس از کسر معافیت مقرر، در طول برنامه مذکور (۱۳۹۴-۱۳۹۰) به نرخ مقطوع ده درصد (۱۰٪) خواهد بود. ولیکن در صورت عدم اجرای فصل دهم قانون خدمات کشوری و اصلاحات و الحاقات بعدی آن توسط شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آنها، درآمد حقوق کارکنان آنها در سال‌های مزبور حسب قسمت اخیر ماده (۸۵) قانون مالیاتهای مستقیم تا مبلغ چهل و دو میلیون (۴۲،۰۰۰،۰۰۰) ریال به نرخ ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مازاد آن به نرخهای مقرر در ماده (۱۳۱) این قانون یاد شده مشمول مالیات خواهد بود.

د- برای سال ۱۳۹۳

از ابتدای سال ۱۳۹۳ بر اساس بند (الف) تبصره (۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۵۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای سال ۱۳۹۳، مبلغ یکصد و بیست میلیون (۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال در سال تعیین گردیده است و مازاد آن تا هفت برابر به نرخ ده درصد (۱۰٪) و مازاد بر این به نرخ بیست درصد (۲۰٪) برای بخش خصوصی و دولتی و سایر دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور تعیین شده است.

علی عسکری

رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور

نحوه محاسبه و مطالبه مالیات قراردادهای پژوهشی با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی

با توجه به ابهامات ایجاد شده در خصوص نحوه محاسبه و مطالبه مالیات قراردادهای پژوهشی با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به آگاهی می‌رساند: دریافت کنندگان حق الزحمه‌های تحقیقاتی و پژوهشی از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به سه دسته تقسیم می‌شوند:

۱. پرسنل دانشگاه از جمله اعضاء هیئت علمی
۲. اشخاصی که پرداختی به آنان بصورت قرارداد پروژه ای نبوده و به شکل حقوق و دستمزد پرداخت می‌شود که مقرری مزد و حقوق اصلی خود را از آن دانشگاه دریافت نمی‌کنند. بدیهی است این افراد از امکانات و محل آن دانشگاه برای انجام کار استفاده نموده و هزینه خاصی برای این موضوع متحمل نمی‌شوند.
۳. اشخاصی که بصورت قرارداد پروژه ای و بدون هیچگونه رابطه استخدامی و خدمتی با دانشگاه همکاری دارند.

گروه اول: دریافتی بابت فعالیت تحقیقاتی و پژوهشی به دریافتی حقوق آنها اضافه شده و مشمول مالیات می‌باشد. بدیهی است چنانچه در اثناء سال و در برخی ماه‌ها دارای درآمد بیشتری باشند برای محاسبه مالیات از جدول حقوق استفاده نکرده و مالیات آنها بر مبنای جمع درآمد حقوق از ابتدای سال تا ماه مذکور محاسبه شده و جمع مالیاتهای پرداختی از ابتدای سال تا ماه قبل از آن، کسر و مابه‌التفاوت، مالیات ماه مورد نظر خواهد بود.

گروه دوم: مالیات این گروه همچون گروه اول محاسبه می‌شود با این تفاوت که در اجرای تبصره ماده ۸۶ ق.م.م. معافیت مالیاتی به آنها تعلق نمی‌گیرد.

گروه سوم: براساس نوع شخصیت که حقوقی باشد یا حقیقی، حسب مورد مشمول مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی یا صاحبان مشاغل خواهند بود. دانشگاه در هر پرداخت مکلف به رعایت مقررات ماده ۱۰۴ ق.م.م. بوده و دریافت کنندگان وجوه نیز بایستی نسبت به ثبت نام در نظام مالیاتی اقدام و در مهلت مقرر قانونی نسبت به تسلیم اظهارنامه و رعایت سایر مقررات اقدام نمایند.

اضافه می‌نماید چنانچه دریافت کنندگان وجوه مذکور بخشی از کار را به اشخاص دیگر واگذار نمایند در صورتی که شخص حقوقی یا اشخاص موضوع بند الف ماده ۹۵ ق.م.م. باشد، آنها هم مکلف به رعایت مقررات ماده ۱۰۴ ق.م.م. خواهند بود.

حسین وکیلی
معاون مالیات‌های مستقیم

روزنامه رسمی شماره ۱۳۶۲۶-۱۳۷۰/۹/۲۱۵ شماره ۴۹۰۳۷-۱۳۷۰/۹/۱۴

تفسیر قانونی ماده ۷۰ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶

تفسیر قانونی ماده (۷۰) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ که در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و نهم آبان ماه یکهزار و سیصد و هفتاد مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۰/۹/۶ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۲۶۱۳-ق مورخ ۱۳۷۰/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی واصل شده است، به پیوست جهت اجراء ابلاغ می‌گردد.

رئیس جمهور - اکبر هاشمی رفسنجانی

موضوع استفسار

آیا هرگونه مال و یا وجوه مذکور در ماده ۷۰ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ عام بوده و سرقتی دریافتی وسیله مالک حاصل از این نوع نقل و انتقال را نیز شامل می‌گردد؟

نظر مجلس

ماده واحده - عبارت هرگونه عبارت هرگونه مال و یا وجوه مذکور در ماده ۷۰ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ عام بوده و حق واگذاری محل دریافتی به وسیله مالک حاصل از این نوع نقل و انتقالات نیز مشمول معافیت می‌گردد.

آئین نامه مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورتهای مالی نهائی موضوع تبصره ۲ ماده ۹۵ اصلاحی با آخرین الحاقی مورخ ۸۴/۴/۱۲

کلیات:

ماده (۱) مقررات این آئین نامه شامل مؤدیانی است که در موعد مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های بعدی آن ترازنامه و حساب سود و زیان و یا حسب مورد حساب درآمد و هزینه و حساب سود و زیان خود را با

رعایت مقررات مربوط تسلیم می‌نمایند.

تبصره - مؤدیان در انتخاب یکی از رویه‌های حسابداری بر اساس استانداردهای پذیرفته شده مجازند و در سالهای بعد باید همان رویه را اعمال نمایند. در صورتی که به جهت مشخصی تغییر رویه داده باشند مکلفند اثرات حاصل از تغییر رویه را بر صورت‌های مالی مشخص و طی یادداشتی جداگانه پیوست اظهارنامه به اداره امور مالیاتی تسلیم نمایند.

فصل اول - مشخصات دفاتر قانونی

ماده ۲) دفاتر قانونی مشمول این آئین نامه عبارت است از کلیه دفاتر روزنامه و کل اعم از مشترک یا جدا از یکدیگر و دفتر مشاغل (دفتر درآمد و هزینه) که قبل از ثبت هرگونه عملیات حسابداری در آنها، دفاتر روزنامه و کل مطابق مقررات مواد ۱۱ و ۱۲ قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱ از طرف نماینده اداره ثبت اسناد و دفتر مشاغل از طرف ادارات امور مالیاتی ذیربط حسب مورد امضاء پلمپ و ثبت گردیده و به فارسی تحریر شده باشد. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

تبصره ۱- اشتباه در شماره‌گذاری صفحات و همچنین اشتباهات ناشی از پلمپ دفاتر در مراجع مذکور موجب بی اعتباری دفاتر نخواهد بود.

تبصره ۲- نوشتن دفاتر با وسایلی که به سهولت قابل محو است (مانند مواد گرافیت) ممنوع است. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

تبصره ۳- ادارات امور مالیاتی موظفند فهرست دفاتر ثبت و پلمپ شده واصله از اداره ثبت اسناد و همچنین فهرست دفاتر مشاغل ثبت و امضاء شده از ناحیه خود را به ادارات امور مالیاتی مربوط ارسال نمایند.

ماده ۳) مؤدیان مشمول این آئین نامه مکلفند برای هر سال مالی، فقط از دفاتر امضاء، پلمپ و ثبت شده ظرف یک سال قبل استفاده نمایند، مگر اینکه در اثناء سال بعثت تمام شدن دفاتر نیاز به دفاتر جدید باشد که در این صورت مجاز هستند دفاتر جدید امضاء، پلمپ و ثبت نمایند و با رعایت مقررات ماده ۱۶ این آئین نامه ادامه عملیات مالی را در دفاتر جدید ثبت کنند. درج تعداد و مشخصات دفاتر مأخوذه برای استفاده در هر سال مالی، در اظهارنامه مالیاتی مربوط به آن سال الزامی است.

ماده ۴) دفتر روزنامه دفتری است که اشخاص حقوقی یا حقیقی کلیه معاملات و سایر رویدادهای مالی و محاسباتی خود را با رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری و به ترتیب تاریخ وقوع در آن ثبت نمایند.

تبصره - نگهداری دفتر روزنامه واحد برای ثبت کلیه عملیات و یا دفاتر روزنامه

متعدد برای هر بخش از عملیات مجاز است.

ماده ۵) دفتر کل دفتری است که عملیات ثبت شده در دفتر یا دفاتر روزنامه بر حسب سر فصل یا کدگذاری حسابها در صفحات مخصوص آن ثبت می‌شود به ترتیبی که تنظیم حساب سود و زیان و ترازنامه از آن امکانپذیر باشد.

ماده ۶) دفتر مشترک روزنامه و کل دفتری است که دارای ستونهایی برای سرفصل حسابهای متفاوت باشد، به طوریکه اشخاص حقوقی و حقیقی با ثبت و نگهداری دفتر مذکور بر طبق اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری، بتوانند نتایج عملیات خود را از آن استخراج و حساب سود و زیان و ترازنامه تهیه نمایند.

ماده ۷) دفتر مشاغل (دفتر درآمد و هزینه) دفتری است که حداقل دارای ستونهایی برای درج تاریخ، شرح معاملات، درآمد، هزینه و داراییهای قابل استهلاك باشد و معاملات مذکور به ترتیب تاریخ وقوع در آن ثبت گردد به طوریکه در پایان سال تعیین جمع درآمد و هزینه شغلی مؤدی و تنظیم حساب سود و زیان آن امکانپذیر باشد.

فصل دوم - سایر دفاتر - اسناد حسابداری و مدارک حساب:

ماده ۸) دفتر معین دفتری است که برای تفکیک و مجزی ساختن هر یک از حسابهای دفتر کل بر حسب مقتضیات و شرایط حساب ممکن است نگهداری شود. کارتهای حساب در حکم دفاتر معین است. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

ماده ۹) سند حسابداری فرمی است که در آن یک یا چند مورد از معاملات و سایر رویدادهای مالی و محاسباتی به حساب هائی که حسب مورد بدهکار یا بستانکار گردیده تجزیه می‌شود و پس از امضای مراجع ذیصلاح مندرجات آن قابل ثبت در دفاتر می‌باشد.

ماده ۱۰) مدارک حساب عبارت از مستنداتی است که بیانگر وقوع یک یا چند فعالیت یا رویداد مالی یا محاسباتی بوده و اسناد حسابداری و دفاتر بر مبنای آنها تنظیم و تحریر می‌گردد.

فصل سوم - نحوه تحریر و نگهداری دفاتر قانونی:

ماده ۱۱) مؤدیانی که دفتر روزنامه و کل نگهداری می‌نمایند باید کلیه معاملات و سایر رویدادهای مالی و محاسباتی و مؤدیان مجاز به نگهداری دفاتر مشاغل (دفتر درآمد و هزینه) باید هرگونه درآمد و هزینه و خرید و فروش دارائیهای قابل استهلاك خود را طبق مقررات این آئین نامه حسب مورد در دفاتر مربوط ثبت کنند ولو آنکه

برای نگهداری حساب‌ها از ماشینهای الکترونیکی و کارتهای حساب استفاده می‌شود. **تبصره** - اشتباهات حسابداری در صورتی که بعداً در اثناء عملیات سال مربوط مورد توجه واقع و بر پایه استانداردهای حسابداری در دفاتر همان سال اصلاح و مستندات آن ارائه می‌شود، به اعتبار دفاتر خللی وارد نخواهد کرد. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

ماده ۱۲ مؤدیان مجاز به نگهداری دفتر مشاغل می‌توانند تمام یا قسمتی از درآمد و هزینه‌های مشابه روزانه را تحت یک شماره ردیف در دفتر ثبت نمایند. مشروط بر اینکه در ستون شرح دفتر، نوع و تعداد آنها قید و اگر متکی به اسناد و مدارک باشد مشخصات آن را نیز در ستون مزبور درج نمایند. در صورتی که اقلام درآمد و هزینه و خرید و فروش دارائی‌های قابل استهلاك متکی به اسناد و مدارک باشد، مؤدیان مذکور می‌بایست پس از ثبت در دفتر مشاغل، اسناد و مدارک مربوط را به ترتیب شماره ردیف دفتر و به نحوی که برای رسیدگی مأموران مالیاتی قابل استفاده باشد، نگهداری نمایند. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

ماده ۱۳ در مواردی که دفاتر روزنامه و کل نگهداری می‌شود، کلیه معاملات و سایر رویدادهای مالی و محاسباتی مربوط و در موارد نگهداری دفاتر مشاغل، درآمدها و هزینه و خرید و فروش دارائی‌های قابل استهلاك باید در همان روز، انجام، حسب مورد در دفاتر روزنامه یا مشاغل ثبت گردد.

تبصره ۱- تاریخ مذکور در مدارک یا فاکتور فروش یا خرید و غیره ملاک قطعی تأخیر تحریر شناخته نمی‌شود و هرگاه انجام و ختم اینگونه اعمال با توجه به روش و طرز کار مؤسسه تابع تشریفات و طی مراحل باشد تا موضوع آماده برای ثبت در دفتر مربوط شود، فاصله بین تاریخ فاکتور یا مدارک و روز آماده شدن آن برای ثبت در دفتر تأخیر ثبت تلقی نخواهد شد.

تبصره ۲- تأخیر در تحریر عملیات در صورتی که به منظور سوء استفاده نباشد تا ۱۵ روز به تشخیص اداره امور مالیاتی و بیش از آن به تشخیص هیأت ۳ نفری موضوع بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های بعدی به قانونی بودن دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

تبصره ۳- در مواردی که دفاتر موضوع این آئین نامه توسط مقامات قضائی یا سایر مراجع قانونی از دسترس مؤدی خارج شود و صاحب دفتر از تاریخ وقوع این امر حداکثر ظرف سی روز دفاتر جدید امضاء، پلمپ و عملیات آن مدت را در دفاتر جدید ثبت کند، تأخیر ثبت عملیات در این مدت به اعتبار دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

تبصره ۴- تأخیر ثبت دفاتر در مورد اشخاص حقوقی جدیدالتأسیس از تاریخ ثبت شخص حقوقی و در مورد سایر اشخاص از تاریخ شروع فعالیت تا سی روز مجاز خواهد بود.
ماده ۱۴) کلیه عملیات ثبت شده در دفاتر روزنامه هر ماه باید حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به دفتر کل نقل شود.

ماده ۱۵) مؤسساتی که دارای شعبه هستند مکلفند با توجه به روش‌های حسابداری خلاصه عملیات شعبه یا شعب خود را در صورتی که دارای دفاتر پلمپ شده باشند، لااقل سالی یکبار (تا قبل از بستن حسابها) و در غیر اینصورت ماه به ماه در دفاتر مرکز مؤسسه ثبت کنند. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

ماده ۱۶) امضاء و پلمپ دفاتر ضمن سال مالی مشروط بر اینکه تا تاریخ امضاء و پلمپ هیچگونه عمل مالی و پولی صورت نگرفته باشد و همچنین تأخیر امضاء پلمپ تا حد مجاز مقرر در تبصره‌های ۳ و ۴ ماده ۱۳ این آئین نامه در مورد دفتر روزنامه یا حسب مورد دفتر مشاغل و ماده ۱۴ این آئین نامه در مورد دفتر کل، به اعتبار دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

ماده ۱۷) مؤدیانی که از سیستم‌های الکترونیکی استفاده می‌نمایند، موظفند حداقل ماهی یکبار خلاصه عملیات داده شده به ماشین‌های الکترونیکی را در دفتر روزنامه یا مشاغل حسب مورد ثبت و حداکثر ظرف مهلت تعیین شده در ماده ۱۴ این آئین نامه به دفتر کل منتقل کنند، علاوه بر این به منظور تسهیل رسیدگی باید آئین نامه‌ها یا دستورالعمل‌های کار ماشین و برنامه‌های آن و نحوه کار با نرم افزارهای مالی مورد استفاده را در اختیار مأموران رسیدگی قرار دهند. ضمناً مؤدیان مذکور مکلفند هر سه ماه یکبار خلاصه عملیات داده شده به ماشین‌های الکترونیکی را حداکثر تا ۱۰ روز پس از پایان سه ماه به اداره امور مالیاتی مربوطه تسلیم نمایند. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

فصل چهارم - چگونگی تنظیم صورت‌های مالی نهایی

ماده ۱۸) اشخاص حقوقی و مشمولین بند الف ماده ۹۶ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مکلفند صورتهای مالی نهایی خود را با رعایت آخرین استانداردهای حسابداری اعلامی از طرف مراجع ذیصلاح تهیه و تنظیم نمایند. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

تبصره - در مواردی که فرم اظهارنامه تدوین شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور که در اختیار مؤدیان گذارده می‌شود، حاوی فرم صورتهای مالی نیز باشد، اشخاص موضوع این ماده با تنظیم و تسلیم این فرمها، ملزم به تسلیم صورتهای مالی جداگانه که خود برای مؤسسه تهیه نموده‌اند، نخواهند بود، لیکن می‌توانند به منظور رفع ابهام احتمالی و یا ارائه اطلاعات بیشتر، علاوه بر تنظیم و تسلیم

اظهاری نامه مزبور نسخه‌ای از صورتهای مالی و ضامتهای مربوط را نیز همراه اظهارنامه به اداره امور مالیاتی ذیربط تسلیم نمایند. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

ماده ۱۹۹ از اشخاص مشمول بند (ب) ماده ۹۶ قانون مالیاتهای مستقیم، هر یک که در امور تولید و خرید و فروش کالا فعالیت ندارند و فعالیت آنها به طور مشخص محدود به دریافت بهای خدمات و پرداخت هزینه‌ها است، بایستی صورت خلاصه درآمدها و هزینه‌ها را حتی المقدور با تفکیک انواع آنها تهیه و سایر اشخاص موضوع آن بند مکلفند صورت حساب سود و زیان خود را (با ابراز موجودی‌ها، خرید، فروش و غیره) برابر رویه‌های متداول در امر حسابداری تنظیم نمایند. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

تبصره - چنانچه فرم اظهارنامه تدوین شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور که در اختیار مؤدیان گذارده می‌شود، از حیث لزوم ارائه اطلاعات مذکور در این ماده، کفایت امر را بنماید، مؤدیان مزبور ملزم به تهیه صورتهای جداگانه نخواهند بود، لیکن می‌توانند به منظور رفع ابهام احتمالی و یا ارائه اطلاعات بیشتر، علاوه بر اظهارنامه نسخه‌ای از حساب درآمد و هزینه و یا حساب سود و زیان خود را نیز که به شرح فوق تنظیم نموده‌اند، به انضمام سایر یادداشتهای و مدارک موجود همراه اظهارنامه به اداره مالیاتی ذیربط تسلیم نمایند. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)

فصل پنجم - موارد رد دفاتر:

- ماده ۲۰** تخلف از تکالیف مقرر در این آئین نامه در موارد زیر موجب رد دفاتر می‌باشد:
- ۱- در صورتی که دفاتر ارائه شده به نحوی از پلمپ خارج شده و یا فاقد یک یا چند برگ باشد.
  - ۲- عدم ثبت یک یا چند فعالیت مالی در دفاتر به شرط احراز.
  - ۳- ثبت تمام یا قسمتی از یک فعالیت در حاشیه.
  - ۴- ثبت تمام یا قسمتی از یک فعالیت (آرتیکل) بین سطوح.
  - ۵- تراشیدن و پاک کردن و محو کردن مندرجات دفاتر به منظور سوء استفاده.
  - ۶- جای سفید گذاشتن بیش از حد معمول در صفحات و سفید ماندن تمام صفحه در دفتر روزنامه و دفتر مشاغل به منظور سوء استفاده.
  - ۷- بستانکار شدن حسابهای نقدی و بانکی، مگر اینکه حسابهای بانکی با صورتحساب بانک مطابقت نماید و یا بستانکار شدن حسابهای بانکی یا نقدی ناشی از تقدم و تأخر ثبت حسابها باشد که در اینصورت موجب رد دفتر نیست.

- ۸- تأخیر تحریر دفاتر روزنامه و مشاغل زاید بر حد مجاز مقرر در تبصره‌های ۲ و ۳ و ۴ ماده ۱۳ و تأخیر تحریر دفتر کل زاید بر حد مجاز مقرر در ماده ۱۴ و تأخیر تحریر زاید بر حد مقرر در ماده ۱۷ این آئین نامه.
- ۹- عدم ثبت خلاصه عملیات شعبه یا شعب در دفاتر مرکز طبق مقررات ماده ۱۵ این آئین نامه.
- ۱۰- اشتباه حساب حاصل از ثبت عملیات مؤسسه در صورتی که نسبت به اصلاح آن طبق مقررات تبصره ماده ۱۱ این آئین نامه اقدام نشده باشد.
- ۱۱- در صورتیکه مؤدیان مالیاتی حسب مورد از اوراق مخصوص موضوع ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم استفاده ننمایند.
- ۱۲- عدم ارائه آئین نامه‌ها یا دستورالعمل‌های کار ماشین و برنامه‌های آن و نحوه کار با نرم افزارهای مالی مورد استفاده و همچنین عدم تسلیم خلاصه عملیات موضوع ماده ۱۷ این آئین نامه در مهلت مقرر در آن ماده در مورد اشخاصی که از سیستم‌های الکترونیکی استفاده می‌نمایند.
- ۱۳- عدم ارائه یک یا چند جلد از دفاتر ثبت و پلمپ شده (ولو نانویس).
- ۱۴- استفاده از دفاتر ثبت و پلمپ شده سالهای قبل (با توجه به مقررات ماده ۳ این آئین نامه)
- ۱۵- عدم تطبیق مندرجات دفاتر یا اطلاعات موجود در سیستم‌های الکترونیکی، در مورد اشخاصی که از سیستم‌های مذکور استفاده می‌نمایند.
- ۱۶- ثبت هزینه‌ها و درآمدها و هر نوع اعمال و اقلام مالی غیرواقع در دفاتر به شرط احراز (توضیح آنکه ثبت هزینه‌هایی که وقوع آن محقق بوده اما به دلایل خاص قانونی قابل قبول از حیث مالیاتی نیست و برگشت داده می‌شود، به منزله ثبت هزینه‌های غیر واقع تلقی نمی‌شود).
- تبصره ۵** - در مورد بند ۶ این ماده چنانچه سفید ماندن جهت ثبت تراز افتتاحی باشد موجب رد دفاتر نخواهد بود و همچنین سفید ماندن ذیل صفحات دفتر در آخر هر روز یا هر هفته یا هر ماه به شرطی که اسناد دارای شماره ردیف بوده و قسمت سفید مانده با خط بسته شود، به اعتبار دفتر خللی وارد نمی‌آورد. (اصلاحی ۸۴/۴/۱۲)
- ماده ۲۱** هیأت سه نفری حسابرسان موضوع بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیاتهای مستقیم، در مواردی که با توجه به دلایل توجیهی مؤدی و نحوه تحریر دفاتر و رعایت استانداردهای حسابداری و درجه اهمیت ایرادات مطروحه از سوی اداره امور مالیاتی و رعایت واقعیت امر، احراز نمایند که ایرادات مزبور به اعتبار دفاتر خللی وارد نمی‌نماید، می‌توانند نظر خود را مبنی بر قبول دفاتر و اسناد و مدارک اعلام نمایند.

این آئین نامه در اجرای تبصره (۲) ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به پیشنهاد شماره ۲۹/۳۸۴-۲۱۱ تاریخ ۸۲/۱/۱۰ سازمان امور مالیاتی کشور در پنج فصل و بیست و یک ماده و دوازده تبصره در تاریخ ۸۲/۱/۱۰ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارائی رسید و مقررات آن از اول فرودین سال ۸۲ لازم‌الاجرا بوده و نسبت به اشخاص حقوقی که سال مالی آنها با سال شمسی منطبق نباشد، در مورد سال مالی که از ۸۲/۱/۱ به بعد آغاز می‌گردد جاری بوده و نسبت به سال مالی قبل از مفاد آئین نامه قبلی مجری می‌باشد. اصلاحیه‌های مورخ ۸۴/۴/۱۲ از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون نافذ می‌باشد.

ضوابط اجرایی مشمولین بند (ج) ماده (۹۵)

کلیه صاحبان مشاغل مشمول بند (ج) ماده (۹۵) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ که مکلف به نگهداری دفاتر درآمد و هزینه (دفتر مشاغل) نمی‌باشند مکلفند خلاصه درآمد و هزینه‌های هر واحد شغلی خود را به طور جداگانه و بر اساس ضوابط ذیل و فرم نمونه شماره (۱) به تفکیک هر ماه درج و نگهداری نمایند:

۱- جمع فروش کالای هر ماه خود را در پایان همان ماه در ستون «فروش کالا» و جمع درآمد بابت ارائه خدمات را در ستون «درآمد خدمات» درج نمایند.

۲- جمع خرید کالاهای مربوط به فعالیت شغلی هر ماه را در پایان همان ماه در ستون «خرید کالا» درج نمایند.

۳- جمع هزینه‌های مربوط به فعالیت شغلی هر ماه در پایان همان ماه در ستون «هزینه‌ها» درج نمایند. هزینه‌های فوق شامل موارد زیر خواهد بود:

۱-۳- هزینه حقوق و دستمزد کارکنان شامل حق بیمه سهم کارفرما نیز خواهد بود.

۲-۳- مخارج سوخت، برق، آب و مخابرات و ارتباطات.

۳-۳- اجاره محل فعالیت شغلی در صورتی که محل اجاری باشد.

۴-۳- هزینه بیمه مربوط به عملیات و دارایی شغلی مؤدی

۵-۳- هزینه‌های بازاریابی، تبلیغاتی و نمایشگاهی

۶-۳- هزینه‌های مربوط به حفظ و نگهداری محل فعالیت در صورتی که ملکی باشد.

۷-۳- هزینه ملزومات اداری و لوازمی که معمولاً ظرف یک سال از بین می‌روند.

۸-۳- هزینه حمل و نقل

۹-۳- سایر هزینه‌ها که مربوط به تحمیل درآمد شغلی مؤدی باشد.
 ۱۰-۳- هزینه‌های درمانی پرداختی بابت معالجه خود یا همسر، اولاد، برادر و خواهر تحت تکفل مؤدی و همچنین حق بیمه عمر و بیمه‌های درمانی پرداختی بر اساس شرایط ذکر شده در ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم.

۴- پس از تنظیم فرم شماره (۱) در پایان هر ماه اسناد و مدارک مثبت کافی همان ماه را به ترتیب تاریخ، ضمیمه فرم نموده و پس از امضاء فرم مذکور، آن را نگهداری نمایند.

۵- در پایان هر سال مالی، اطلاعات مندرج در فرمهای ماهانه را در صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه (فرم شماره ۲) درج و نگهداری و یک نسخه از آن را پس از امضاء به همراه اظهارنامه مالیاتی حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را به نرخ ماده (۱۳۱) قانون مالیاتهای مستقیم پرداخت نمایند.

۶- اشخاص یاد شده می‌توانند برای سه ماهه اول سال ۱۳۸۲ جمع فروش کالا درآمد خدمات، خرید کالا و هزینه‌های خود را از اول سال لغایت پایان خردادماه بطور یکجا در فرم خرداد ماه درج نمایند.

۷- صاحبان مشاغل مزبور مجاز می‌باشند برای محاسبه سود و زیان خود در هر سال مالی، یک از روشهای زیر را در رابطه با موجودی کالای پایان دوره انتخاب و به مورد اجرا گذارند مشروط به اینکه در سالهای بعد روش انتخابی تداوم داشته باشد و مراتب را نیز به همراه اظهارنامه تسلیمی به اداره امور مالیاتی ذیربط اعلام نمایند.

۱-۷- مؤدیان الزامی به شناسایی و ارزیابی موجودی کالایی که تا پایان سال مالی فروش نرفته است را نخواهند داشت. در این صورت سود و زیان هر سال به شرح فرمول زیر محاسبه می‌گردد:

$$[\text{هزینه‌ها} + \text{خرید کالا}] - (\text{درآمد خدمات} + \text{فروش کالا}) = \text{سود (زیان)}$$

۲-۷- مؤدیان می‌توانند موجودی کالایی که تا پایان سال مالی فروش نرفته است را بر اساس قیمت تمام شده خرید ارزیابی نمایند. در این صورت موجودی کالای ارزیابی شده پایان سال مالی به عنوان موجودی کالای اول سال بعد منظور خواهد شد و سود و زیان هر سال به شرح زیر محاسبه می‌گردد.

$$\text{سود (زیان)} = (\text{موجودی کالای اول سال} + \text{هزینه‌ها} + \text{خرید کالا}) - (\text{موجودی کالای پایان سال اول} + \text{درآمد خدمات} + \text{فروش کالا})$$

۱۸۲ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

۸- اشخاص یاد شده مکلفند در صورت درخواست کتبی اداره امور مالیاتی یا مأموران مالیاتی مربوط حسب مورد اسناد و مدارک فعالیت شغلی خود را جهت رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات و محاسبه مالیات ارائه نمایند.
تذکر مهم: از آنجا که برخورداری از معافیت موضوع ماده (۱۰) قانون مالیات‌های مستقیم (معافیت پایه) از عملکرد سال ۱۳۸۲ و به بعد منوط به تسلیم اظهارنامه مالیاتی می‌باشد، لذا تأکید می‌شود مؤدیان نسبت به تسلیم اظهارنامه مالیاتی خود در مهلت مقرر قانونی اقدام نمایند.

صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه در سال ۱۳۸۲

فرم شماره (۱)

نام و نام خانوادگی

نام واحد شغلی

نوع فعالیت

ملاحظات	جمع هزینه‌ها	جمع خرید کالاها	جمع درآمد خدمات	جمع فروش کالا

امضاء

صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه در سال ۱۳۸۲

فرم شماره (۲)

نام و نام خانوادگی

نام واحد شغلی

نوع فعالیت

نام ماه	فروش کالا	درآمد خدمات	خرید کالا	هزینه‌ها
فروردین				
اردیبهشت				
خرداد				
تیر				
مرداد				
شهریور				
مهر				
آبان				
آذر				
دی				
بهمن				
اسفند				
جمع				

امضاء

موضوع ماده ۱۰۴ کرایه حمل

نظر به اینکه ادارات امور مالیاتی طی سنوات بعد از اصلاحیه مصوب ۸۱/۱۱/۲۷ درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی دارنده وسائط نقلیه عمومی را در هر سال باستناد تبصره ۵ اصلاحی ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ با همکاری و نظر صنوف یا اتحادیه مربوط تعیین و مالیات متعلقه این قبیل مؤدیان را که قطعی خواهد بود وصول می‌نماید. بنابراین و با اتخاذ ملاک از مفاد تبصره ۲ ماده (۱۰۴)، اشخاص مذکور در صدر ماده ۱۰۴ اصلاحی (وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شهرداریها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداریها و کلیه اشخاص حقوقی اعم از انتفاعی و غیرانتفاعی و اشخاص موضوع بند (الف) ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم) در هنگام پرداخت کرایه حمل و نقل، اعم از بار یا مسافر به دارندگان وسائط نقلیه خود مالک (اشخاص حقیقی) تکلیفی نسبت به کسر مالیات علی‌الحساب موضوع ماده مذکور ندارند. لکن وجوهی که به موجب قرارداد بابت حمل و نقل به اشخاص حقوقی و حقیقی پرداخت می‌گردد کماکان مشمول کسر مالیات تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴ فوق‌الذکر خواهد بود.

ضمناً توجه خواهند داشت پرونده‌هایی که قبلاً در اجرای تبصره ۶ ماده ۱۰۴ مورد مطالبه مالیات تکلیفی قرار گرفته حسب مورد از طریق اداره امور مالیاتی مربوط و یا مراجع حل اختلاف مالیاتی به همین ترتیب قابل حل و فصل می‌باشد.

اجرای ماده ۱۰۴

به منظور اجرای صحیح مقررات ماده ۱۰۴ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، در خصوص «حمل و نقل» مقرر می‌دارد:

اشخاص مذکور در ماده فوق نسبت به وجوه پرداختی بابت خرید بلیط هواپیما، قطار، اتوبوس بین شهری و استفاده از وسائط نقلیه عمومی نظیر تاکسی، سواری، کرایه‌ای، مینی بوس، وانت و موارد مشابه که برای انجام امور جاری روزانه و به صورت موردی انجام می‌گیرد، تکلیفی نسبت به کسر ۵٪ مالیات علی‌الحساب مذکور در این ماده نخواهند داشت.

عیسی شهسوار خجسته

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

بخشنامه موضوع ماده ۱۰۴

چون بقرار اطلاع، واحدهای مالیاتی در خصوص حکم ماده ۱۹۷ قانون مالیاتهای مستقیم از حیث تعلق جریمه بمیزان یک درصد کل مبلغ قرارداد در موارد عدم تسلیم بموقع قرارداد به اداره امور مالیاتی ذی ربط، مواجه با ابهام گردیده‌اند، اینک با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده و به منظور رفع ابهام و اتخاذ رویه واحد، نظر سازمان در این باره به شرح زیر اعلام و مقرر می‌دارد مسئولین امر، حسب مورد بر آن مبنا عمل نمایند:

از آنجا که معمولاً «عناوین» «پیمان» و «قرارداد» بطور مترادف یکدیگر بکار می‌روند، بعلاوه دلیل خاص حقوقی و منطقی وجود ندارد که صرفاً از میان قراردادهای مختلف تنها موارد معینی مانند قراردادهای پیمانکاری کارهای ساختمانی و تأسیساتی و نظایر آنها مشمول حکم فوق شناخته شوند، از طرفی تبصره ۱ ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن لزوم تسلیم رونوشت قرارداد را در تمامی موارد موضوع ماده ۱۰۴ مذکور تصریح نموده است و عرفاً نیز دیده می‌شود که اصطلاح پیمانکار بسته به نظر و توافق طرفین در انواع مختلف قراردادها (ولو ساختمانی و تأسیساتی و حمل و نقل و .... هم نباشند) قید می‌گردد، علیهذا جریمه ۱٪ مورد بحث مقید به پیمانکاری موضوع ماده ۹۹ و یا ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم (و یا ماده ۱۱۱ سابق) نبوده و در صورت استتکاف کارفرما از ارسال رونوشت آن به اداره امور مالیاتی، جریمه مذکور در تمامی شقوق موضوع ماده ۱۰۴ یاد شده بایستی مورد مطالبه قرار گیرد. / ص

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

مالیات موضوع ماده ۱۰۴

با توجه به کثرت و تنوع پرداختی‌های اشخاص مذکور در صدر ماده ۱۰۴ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، از بابت حق الزحمه و کارمزد ارائه خدمات مشاغل مختلف در فعالیت‌های روزانه آنها و همچنین مشکلات اجرایی بوجود آمده در کسر ۵٪ مالیات علی‌الحساب از این نوع پرداختی‌ها و به منظور اجرای

صحیح مقررات مذکور مقرر می‌دارد:

اشخاص مذکور در صدر ماده فوق نسبت به وجوه پرداختی بابت حق‌الزحمه یا کارمزد ارائه خدمات جزئی از قبیل تعمیر و سرویس وسائط نقلیه، تعمیر و سرویس انواع ماشین‌های اداری و اثاثیه اداری، سایر خدمات و تعمیرات نظیر خطاطی، تابلو و پارچه نویسی و موارد مشابه که برای انجام امور جاری روزانه و به صورت موردی توسط صاحبان مشاغل خدماتی صورت می‌گیرد و مبلغ آن از یک میلیون و پانصد هزار ریال نصاب معاملات جزئی (موضوع بند الف) اصلاحی ماده (۸۰) قانون محاسبات عمومی کشور) تجاوز نکند، تکلیفی نسبت به کسر ۵٪ مالیات علی‌الحساب مذکور در ماده ۱۰۴ اصلاحی نخواهد داشت.

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۸۱/۶/۳۱

شماره: ۲۱۱-۴۰۵۶/۳۷۳۴۳

مالیات موضوع ماده ۱۰۴

در اجرای تبصره ۶ الحاقی به ماده ۱۰۴ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، راجع به نحوه مطالبه و وصول مالیات از پرداخت کنندگان وجوه موضوع ماده مذکور در صورت خودداری آنها از انجام تکالیف مقرر، مقتضی است به شرح زیر اقدام گردد:

- ۱- اداره امور مالیاتی ذیربط مکلف است در مواردی که مالیات‌های تکلیفی مزبور توسط اشخاص موصوف کسر و پرداخت نشده باشد، پس از انجام رسیدگی‌های لازم و با استناد به اسناد و مدارک مثبت مالیات علی‌الحساب متعلق به وجوه پرداختی مرتبط با امور مذکور در متن ماده ۱۰۴ را همراه با جرایم متعلقه موضوع مواد ۱۹۷ و ۱۹۹ بدون فوت وقت و با رعایت سایر مقررات قانون مالیات‌های مستقیم مطالبه نماید.
- ۲- در صورت استتکاف اشخاص ذیربط از پرداخت مالیات‌های تکلیفی مطالبه شده، پس از سیر مراحل قانونی و قطعیت مالیات‌های تکلیفی مورد مطالبه، ادارات امور مالیاتی مربوط مکلف به وصول آن از طریق عملیات اجرایی طبق مقررات فصل نهم از باب چهارم قانون مزبور می‌باشند.

۳- در مواردی که به موجب اسناد و مدارک مثبت محرز گردد که مالیاتهای تکلیفی موصوف توسط اشخاص کسر ولی به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نشده است. ادارات امور مالیاتی بایستی نسبت به وصول مالیات و جرایم آن از طریق عملیات اجرایی طبق مقررات فصل نهم از باب چهارم قانون یاد شده اقدام نمایند.

۴- در مواردی که مالیاتهای تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴ یاد شده، توسط دستگاههای اجرایی دولت، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر سازمانها و مؤسساتی که به نحوی از اعتبارات دولتی استفاده می کنند و همچنین سایر دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است، کسر نشده باشد، اداره امور مالیاتی ذیربط مکلف است پس از انجام رسیدگیهای لازم و با استناد به اسناد و مدارک مثبت، مالیات علیالحساب موصوف را با رعایت مقررات قانون مالیاتهای مستقیم مطالبه و در صورت خودداری اشخاص مذکور از پرداخت مالیات مطالبه شده، پس از سیر مراحل قانونی پرونده و قطعی شدن آن، مالیات و جرایم متعلقه موضوع مواد ۱۹۷ و ۱۹۹ قانون مزبور را از حساب بانکی اشخاص صدرا اشاره ذیربط برداشت و به حساب مالیاتی تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نماید.

۵- اداره امور مالیاتی ذیربط مکلف است در مواردی که مالیات تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴ توسط مؤسسات و سازمانهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و سایر اشخاص مذکور در بند (۴) این بخشنامه کسر ولی به حساب مالیاتی مربوطه واریز نشده باشد، با استناد به اسناد و مدارک طبقه، مالیات تکلیفی کسر شده را همراه با جرایم متعلقه از حساب بانکی اشخاص یاد شده برداشت به حساب مالیاتی تعیین شده واریز نماید.

۶- در موارد مذکور در بندهای ۴ و ۵ فوق، ادارات کل امور مالیاتی از طریق اداره وصول و اجراء ذیربط (در تهران ادارات کلی که فاقد اداره وصول و اجراء میباشند از طریق اداره کل وصول و اجراء مالیاتهای تهران) اقدام نمایند.
برداشت از حساب بانکی اشخاص موصوف توسط ادارات وصول و اجراء مستلزم انجام تشریفات مذکور در فصل نهم از باب چهارم قانون فوق الذکر نمیباشد.

معافیت از عوارض و مالیات برای آن بخش از درآمد شرکت‌های

حمل و نقل بین‌المللی مربوط به حمل کالاهای صادراتی

در اجرای بند ۱ تصویب نامه شماره ۸۱۲۸۶ ت ۳۷۸۶۲ مورخ ۸۶/۵/۲۳ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی پیرامون برقراری معافیت از عوارض و مالیات برای آن بخش از درآمد شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی مربوط به حمل کالاهای صادراتی و نیز در آمد حاصل از پذیرش گردشگران خارجی ورودی توسط دفاتر خدمات مسافرتی با استناد به بند د ماده ۳۳ قانون برنامه چهارم و بند ه ماده ۴ تصویب نامه شماره ۲۰۰۸۷/ت/۳۰۷۸۴ ک مورخ ۸۳/۴/۲۱ کمیسیون مزبور و تصویب نامه شماره ۹۴۲۹/ت/۳۲۱۷۲ ه مورخ ۸۴/۲/۲۱ هیأت محترم وزیران دستورالعمل زیر مورد تصویب قرار گرفته که مراتب جهت اقدام لازم ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱- حمل و نقل ترانزیت خارجی طبق ماده ۱ قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران و در چارچوب قانون مذکور با در نظر گرفتن شرایط ذیل معاف از مالیات و عوارض می‌گردد.

الف: درآمدهای ارزی تحصیلی دارای منشأ خارجی که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی و از طریق سیستم بانکی از خارج از کشور به حساب شرکت حمل و نقل صاحب درآمد واریز گردد و برای آن قرارداد یا صورت حساب صادر شده باشد.

ب: پروانه ترانزیت خارجی در چارچوب قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران برای آن صادر و عملیات ترانزیت انجام و تسویه صورت پذیرفته باشد.

ماده ۲- درآمد ارزی حاصل از حمل کالاهای صادراتی در صورتی که مسئولیت حمل کالاها از مبدأ جمهوری اسلامی ایران تا مقاصد خارجی از کشور به عهده شرکت حمل و نقل بین‌المللی ایرانی واگذار شده باشد از مالیات و عوارض معاف می‌باشد.

ماده ۳- درآمد حاصل از حمل و نقل داخلی و حمل و نقل کالاهای وارداتی مشمول معافیت مالیاتی و عوارض فوق نمی‌گردد.

مالیات شرکتهای ساختمانی

نظر به اینکه در خصوص نحوه رسیدگی و چگونگی تعیین درآمد مشمول مالیات شرکتهای ساختمانی، توسط انجمن شرکتهای ساختمانی و همچنین از طرف مأمورین تشخیص و مراجع مالیاتی مسائل و مشکلاتی مطرح شده است لذا به منظور رفع ابهام و حل معضلات مطروحه و با تأکید بر اجرای مفاد بخشنامه شماره ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مورخ ۳۰/۴-۳۱۲۶/۱۸۷۳۴ و با عنایت به اصلاحیه مصوب ۱۳۷۹/۵/۱ قانون مالیاتهای مستقیم و نگرش خاص آن بر ایجاد جو اعتماد متقابل بین مؤدیان با مأمورین مالیاتی و فرهنگ سازی در جهت ترغیب خوداظهاری، رعایت نکات ذیل برای کلیه مأمورین تشخیص و مراجع حل اختلاف مالیاتی الزامی است:

۱- در مواردی که دفاتر قانونی مؤدیان مذکور مورد قبول واقع می شود ادارات امور مالیاتی (مأمورین تشخیص) ملزم به قبول و پذیرش هزینه های واقعی و متعارف پیمانکار بوده و از برگشت هزینه هایی که به علت شرایط خاص فاقد مدارک مستند و یا مدارک کافی است و یا اصولاً امکان تهیه مدارک در مورد برخی از اقلام متصور و مقدور نیست، خودداری نمایند.

۲- ترتیبی اتخاذ شود که درآمد مشمول مالیات تعیین شده مؤدیان موصوف از طریق رسیدگی به دفاتر در مقایسه با درآمد مشمول مالیات مؤدیان مشابهی که به لحاظ خودداری از انجام وظایف قانونی و یا رد دفاتر درآمد مشمول مالیات ایشان به طریق علی الراس تشخیص داده می شود، تجاوز ننماید تا ضمن تشویق آنان به رعایت قانون و مقررات مورد تبعیض و بی عدالتی واقع نشوند.

۳- ادارات امور مالیاتی (مأمورین تشخیص) منحصراً زمانی می توانند قسمتی از موضوع پیمان را به عنوان کار واگذار شده به پیمانکار دست دوم منظور نمایند که اسناد و مدارک مثبت و غیرقابل تردیدی در این خصوص در اختیار داشته باشند در غیر این صورت مراجع حل اختلاف مالیاتی با اعتراض مؤدی نسبت به آن رفع تعرض نمایند.

۴- در مورد فروش ماشین آلات شرکتهای پیمانکاری چنانچه دفاتر مؤدی مورد قبول واقع شده باشد درآمد مشمول مالیات بر اساس رسیدگی به دفاتر تعیین می شود و در مواردی که دفاتر ارائه شده از طرف مؤدی مورد قبول واقع نشود و یا از تسلیم

۱۹۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

آنها خودداری گردد، قیمت فروش با توجه به ارزش روز و حتی المقدور بر اساس ارزیابی کارشناس رسمی دادگستری مبنای اعمال ضریب واقع گردد.

عیسی شهسوار خجسته

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

رأی شماره ۱۹۶-۱۹۷-۲۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در

مورد کسر مالیات مبالغ خرید داخلی و خارجی قراردادهای خدماتی

«نظر به این که حکم مقرر در ماده ۱۰۴ قانون اصلاح قانون مالیات مستقیم و تبصره ۵ همان ماده مصوب ۱۳۸۰ تکلیف دستگاه‌های اجرایی، اشخاص حقوقی و انتفاعی و غیرانتفاعی و اشخاص موضوع بند (الف) ماده ۹۵ همان قانون را نسبت به کسر ۵ درصد حق الزحمه یا کارمزد قراردادهای ارائه خدمات به عنوان علی‌الحساب مالیات مؤدی و واریز آن به حساب معین تبیین و تعیین نموده است و این حکم مقید به قیودی می‌باشد؛ اما بخشنامه شماره ۵۹۶۵۷ مورخ ۲۰ شهریور ۱۳۸۷ رئیس کل امور مالیاتی کشور و همچنین نامه شماره ۲۱۱/۳۵۰۷ مورخ ۲۱ آذر ۱۳۸۴ مدیر کل فنی سازمان امور مالیاتی دارای اطلاقی است که موجب شمول و تسری حکم مقرر و مقید ماده ۱۰۴ مرقوم به قراردادهای توأمان خرید و ارائه خدمات می‌شود و به عبارت دیگر اطلاقی بخشنامه و نامه موصوف مغیر قید مندرج در قانون بوده و خارج از حدود صلاحیت مرجع صادرکننده تشخیص داده شد و از این رو به استناد بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود.»

تاریخ: ۱۳۸۱/۶/۱۹

شماره: ۳۵۴۸۵

اجرای ماده ۱۰۵

به منظور اجرای صحیح مقررات تعیین تغییراتی که طبق اصلاحیه مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیات‌های مستقیم به عمل آمده، موارد زیر را جهت رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات عملکرد سال ۱۳۸۰ اشخاص حقوقی یادآوری می‌نماید:

۱- نظر به اینکه با توجه به ماده ۲۷۳ الحاقی اصلاحیه فوق کلیه اشخاص حقوقی که شروع سال مالی آنها از اول فروردین ماه ۱۳۸۰ به بعد می‌باشد صرفاً از

لحاظ ترتیب رسیدگی و نرخ مالیاتی مشمول مقررات اصلاحیه مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیاتهای مستقیم می‌باشند بنابراین در مواردی که قسمتی از سال مالی اشخاص حقوقی در قبل یا بعد از سال ۱۳۸۰ واقع می‌شود نکات مرتبط با نحوه اجرای صحیح سایر احکام مالیاتی قانون مالیات‌های مستقیم مربوط به قبل و یا بعد از اصلاحیه اخیر را به شرح زیر متذکر می‌گردد.

الف- اشخاص حقوقی که شروع سال مالی آنها قبل از ۱۳۸۰/۱/۱ است از نظر نرخ مالیاتی و سایر مقررات تابع قانون قبل از اصلاحیه اخیر خواهند بود.

ب- اشخاص حقوقی که سال مالی آنها عملکرد سال ۱۳۸۰ (۱۳۸۰/۱/۱) الی ۱۳۸۰/۱۲/۲۹ است از نظر نرخ مالیاتی و ترتیب رسیدگی تابع مقررات اصلاحیه اخیر و از لحاظ سایر احکام تابع مقررات قبل از اصلاح خواهند بود.

ج- اشخاص حقوقی که سال مالی آنها بعد از ۱۳۸۰/۱/۱ شروع و قبل از ۱۳۸۱/۱۲/۲۹ خاتمه می‌یابد به جز نرخ مالیاتی و ترتیب رسیدگی از نظر سایر احکام در مورد تعیین درآمد مشمول مالیات از جمله اعمال معافیت‌ها به جز نرخ مالیاتی و ترتیب رسیدگی از نظر سایر احکام در مورد تعیین درآمد مشمول مالیات از جمله اعمال معافیت‌ها تابع قانون قبل از اصلاحیه اخیر خواهند بود. در مواردی که درآمدهایی طبق مقررات مربوط دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد، از جمله درآمدهایی طبق مقررات مربوط دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد، از جمله درآمدهای مشمول مالیات مقطوع موضوع مواد ۵۹، ۷۷ و ۱۴۳ قانون، نرخ مقطوع مربوط به سال تعلق مالیات با وقوع فعالیت یا رویداد مالی اعمال خواهد شد. ضمناً آن قسمت از درآمد حاصل از بساز و بفروشی، نقل و انتقال سهام خارج از بورس و صرف سهام که در سال ۱۳۸۰ تحصیل شده باشد، مشمول مالیات مقطوع نخواهد بود. در این صورت درآمد مزبور به سایر درآمدهای شرکت اضافه شده و مشمول نرخ موضوع ماده ۱۰۵ اصلاحی قانون خواهد بود.

بدیهی است، منظور از ترتیب رسیدگی مقرر در ماده ۲۷۳ یاد شده رعایت مفاد مواد ۲۳۷ الی ۲۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن است.

۲- جمع درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی که شروع سال مالی آنها از اول فروردین ماه ۱۳۸۰ به بعد می‌باشد وفق مقررات ماده ۱۰۵ اصلاحی قانون به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) مشمول مالیات می‌باشد.

۳- نظر به اینکه موجب اصلاحیه اخیر نرخ ۱۰٪ مالیات شرکت موضوع بند «د» ماده ۱۰۵ و معافیت ۱۵٪ سود سهام پرداختی یا تخصیصی طبق تصمیم ارکان صلاحیتدار شرکت موضوع قسمت اخیر ماده ۱۴۳ قانون مالیات‌های مستقیم قبل از اصلاحیه حذف گردیده، لذا اعمال معافیت‌های موضوع ماده ۱۴۳ (قبل از اصلاحیه اخیر) در مورد شرکتهایی که سهام آنها طبق قانون مربوط از طرف هیأت پذیرش برای معامله در بورس قبول شده و سال مالی آنها از ۱۳۸۰/۱/۱ به بعد شروع شده است، موضوعیت ندارد.

۴- به موجب مقررات ماده ۱۴۳ اصلاحی، شرکتهایی که سهام آنها طبق قانون مربوط از طرف هیأت پذیرش برای معامله در بورس قبول می‌شود، در صورتی که کلیه نقل و انتقالات سهام آنها بعد از تاریخ پذیرش از طریق کارگزاران بورس انجام و در دفاتر قانونی شرکت نیز ثبت گردد از سال پذیرش در بورس و فارغ از تاریخ پذیرش آن تا سالی که از فهرست نرخ‌ها در بورس حذف نشده‌اند معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات هر سال آنها بخشوده می‌شود. معاملات سهام خارج از بورس قبل از تاریخ پذیرش، سبب محرومیت از معافیت مقرر در سال پذیرش نخواهد بود. این بخشودگی برای سالی که سهام از فهرست نرخ‌ها در بورس حذف می‌شود، فارغ از تاریخ حذف آن قابل اعمال نخواهد بود.

۵- طبق تبصره (۱) ماده ۱۴۳ اصلاحی از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱، نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها و همچنین سایر اوراق بهاداری که در بورس معامله می‌شوند حسب مورد مشمول مالیات مقطوع به نرخ نیم درصد (۰/۵٪) ارزش فروش آنها می‌باشند و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد مطالبه نخواهد شد. کارگزاران بورس مکلفند مالیات مزبور را به هنگام هر انتقال از انتقال دهندگان وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز و ظرف مدت ده روز از تاریخ انتقال رسید آن به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش مورد انتقال به اداره امور مالیاتی ذیربط ارسال دارند.

کارگزاران ذیربط در صورت تخلف از انجام وظایف مذکور به استناد ماده ۱۹۹ قانون مالیات‌های مستقیم علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مؤدی در پرداخت مالیات خواهند داشت، حسب مورد مشمول جرائم مقرر در ماده مذکور نیز خواهند بود.

۶- به موجب مقررات تبصره (۲) الحاقی ماده ۱۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱، نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌های سهامی که خارج از بورس انجام می‌گیرد و همچنین سهم‌الشرکه شرکاء در سایر شرکتها، مشمول مالیات مقطوع به میزان چهاردرصد (۴٪) ارزش اسمی آنها می‌باشد و انتقال دهندگان سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام مکلفند قبل از انتقال، مالیات متعلق را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور (اداره امور مالیاتی ذیربط) واریز کنند و بابت نقل و انتقالات مذکور وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد مطالبه نخواهند شد. این نرخ مقطوع به نقل و انتقالات فوق‌الذکر که قبل از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ صورت گرفته است قابل تسری نخواهد بود. ادارات ثبت یا دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از ثبت تغییرات یا تنظیم سند انتقال حسب مورد گواهی پرداخت مالیات متعلق را از اداره مالیاتی مربوط اخذ و ضمن درج شماره و تاریخ آن در دفتر ثبت و سند انتقال، گواهی مزبور را ضمیمه پرونده مربوط نمایند.

اداره امور مالیاتی مربوط موظف است، گواهی پرداخت مالیات را در اسرع وقت صادر و به مؤدی تسلیم و یا به مراجع استعلام‌کننده ارسال نمایند.

۷- با عنایت به مقررات تبصره (۳) الحاقی ماده ۱۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم، در شرکت‌های سهامی پذیرفته شده در بورس، اندوخته صرف سهام ناشی از مابه‌التفاوت ارزش اسمی سهام منتشره و قیمت فروش آنها می‌باشد مشمول مالیات مقطوع به نرخ نیم درصد (۵٪) است و به این درآمد مالیات دیگری تعلق نخواهد گرفت. این نرخ مقطوع به اندوخته صرف سهام اشخاص قبل از ۱۳۸۱/۱/۱ قابل تسری نخواهد بود.

شرکت‌های مذکور مکلفند ظرف سی روز (۳۰ روز) از تاریخ ثبت افزایش سرمایه خود در اداره ثبت شرکتها و یا ثبت در دفاتر قانونی شرکت (هر کدام زودتر باشد) مالیات متعلقه را محاسبه و به حساب مالیاتی تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور (اداره امور مالیاتی ذیربط) واریز کنند و اندوخته صرف سهام که طبق مقررات فوق مالیات آنها محاسبه و پرداخت می‌شود در هنگام تقسیم یا انتقال به حساب سرمایه یا سود و زیان مشمول مالیات دیگری نمی‌باشد.

اجرای ماده ۱۰۵

نظر به اینکه تاریخ اجرای قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ حسب مقررات ماده ۲۷۳ الحاقی، از اول سال ۱۳۸۱ تعیین و کلیه اشخاص حقوقی که شروع سال مالی آنها از اول فروردین ماه ۱۳۸۰ به بعد باشد نیز از لحاظ ترتیب رسیدگی و نرخ مالیاتی مشمول این قانون خواهند شد و از تاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر به استثنای احکام مالیاتی مقرر در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دوران برنامه مزبور و نیز ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و استفساریه مصوب ۱۳۷۴/۱/۲۱ قانون اخیرالذکر، لغو گردیده و این حکم شامل قوانین و مقررات مغایری که مشمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است نیز می‌باشد. توجه مأموران مالیاتی را به این نکته جلب می‌نماید که مستنبط از مقررات صدر ماده ۲۷۳ الحاقی مذکور، حذف مقررات ماده ۲۴۷ و تبصره‌های آن در خصوص هیأت حل اختلاف مالیاتی مرحله تجدید نظر سالب حقوق مؤدیان مالیاتی اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به پرونده‌های مربوط به عملکرد قبل از تاریخ اجرای قانون اصلاح موادی از قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ نمی‌باشد و اینگونه پرونده‌ها اعم از اینکه تاریخ مطالبه مالیات آنها و یا صدور رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی مرحله بدوی نسبت به آنها قبل و یا بعد از اجرای مقررات فوق‌الذکر باشد کماکان از لحاظ تکالیف مؤدی، نرخ مالیاتی، مرور زمان مالیاتی، ترتیب رسیدگی و رفع اختلاف مالیاتی مشمول مقررات زمان تحصیل درآمد خواهد بود.

عباسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تسهیم هزینه نسبت به درآمدهای معاف و غیرمعاف

حسب اطلاع واصله، بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی از محل سپرده‌های مردمی و یا وام‌های بین بانکی و همچنین سایر اشخاص حقوقی از محل منابع مالی خود اقدام به خرید اوراق مشارکت و سهام سایر شرکتها نموده و بابت اوراق و سهام یاد شده سود دریافت می‌نمایند. از آنجا که سود سهام و اوراق مذکور از پرداخت مالیات بردرآمد معاف بوده و در مجموع درآمدهای مشمول مالیات اشخاص یاد شده منظور نمی‌گردند لذا با عنایت به مفاد مواد ۱۰۵ و ۱۴۱ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مقتضی است اداره کل امور مالیاتی ترتیبی اتخاذ نمایند تا در رسیدگی‌های مالیاتی اشخاص صدرا لا اشاره، سهم هزینه‌های مربوط به خرید سهام و اوراق مشارکت و سایر درآمدهای معاف از مالیات بردرآمد را به نسبت هزینه‌های ابرازی اشخاص موصوف، محاسبه و به درآمد مشمول مالیات سال مورد رسیدگی اضافه نمایند.

غلامرضا حیدری کردزنگنه

بخشنامه ۴۵۳۰/۴۰۴۱۸ - ۱۱۱ مورخ ۸۲/۷/۲۸

سومین جلسه شورای راهبردی سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان حسابرسی در خصوص ابهامات مطروحه در رابطه با رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی اشخاص حقوقی توسط سازمان حسابرسی در اجرای ماده ۲۷۲ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ تشکیل و پس از بحث و تبادل نظر مقرر گردید:

۱- اجرای تبصره ۱ ماده ۱۱۰ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ طبق دستورالعمل صادره به شماره ۱۸۲۷۹۹ مورخ ۱۳۸۰/۵/۲۲ برای عملکرد سال ۱۳۸۰ از حیث مهلت و ضوابط اجرائی بلااشکال است.

۲- شرکت‌های دولتی که در اجرای ماده ۶۲ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.... دارائیهای ثابت خود را تجدید ارزیابی نمایند، باید استهلاک دارائیهای تجدید ارزیابی شده را مطابق جدول استهلاک همان سال محاسبه و

منظور نمایند. ضمناً تاریخ ثبت جدید ارزیابی در دفاتر مؤثر در موضوع نبوده و هزینه استهلاک برای دوازده ماهه یک دوره مالی محاسبه خواهد گردید.

۳- چنانچه شرکتی فروش ملکی را که جزء دارائیهایی ثابت می‌باشد در دفاتر و ثبت و از این بابت درآمد فروش شناسائی نماید، انتقال مزبور فقط مشمول پرداخت مالیات موضوع ماده ۵۹ قانون مالیاتهای مستقیم بوده و وجه دیگری بابت مالیات بردرآمد انتقال ملک قابل مطالبه نخواهد بود. در صورتیکه هنگام ثبت انتقال ملک مزبور در دفاتر اسناد رسمی، ارزش معاملاتی ملک تغییر نموده باشد، فقط مالیات متعلق به تفاوت ارزش معاملاتی بر اساس مقررات ماده ۵۹ قانون قابل مطالبه و وصول خواهد بود.

چنانچه شرکتی فروش ساختمان نوساز، اعم از مسکونی و غیره را که بیش از دو سال از تاریخ صدور گواهی پایان کار آن نگذاشته باشد در دفاتر ثبت و از این بابت درآمد فروش شناسائی نماید، انتقال مزبور، علاوه بر شمول مالیات موضوع ماده ۵۹ قانون مالیاتهای مستقیم، مشمول مالیات موضوع ماده ۷۷ همان قانون خواهد بود و وجه دیگری بابت مالیات بردرآمد انتقال ملک قابل مطالبه نمی‌باشد.

در صورتیکه هنگام ثبت انتقال ملک مزبور در دفاتر اسناد رسمی، ارزش معاملاتی ملک تغییر نموده باشد، در این حالت فقط مالیات متعلق به تفاوت ارزش معاملاتی بر اساس مقررات ماده ۵۹ قانون قابل مطالبه و وصول بوده و مشمول مالیات دیگری نخواهد بود.

۴- بر اساس مفاد ماده ۱۰۸ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ اندوخته‌های موضوع ماده ۱۳۸ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه سال ۱۳۶۶ و اصلاحیه بعدی آن با رعایت مقررات ماده اخیرالذکر اندوخته و تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن اصلاحیه قانون یاد شده مالیات آن پرداخت نشده در صورت انتقال به حساب سرمایه مشمول مالیات نخواهد بود، لیکن در صورت تقسیم یا انتقال به حساب سود و زیان یا کاهش سرمایه معادل اندوخته اضافه شده به حساب سرمایه، به درآمد مشمول مالیات سال تقسیم یا انتقال یا کاهش سرمایه اضافه می‌شود.

۵- در خصوص شرکتهای دولتی که در امر کسر و ایصال مالیات مؤدیان دیگر طبق مقررات عمل نموده‌اند اجرای مفاد بخشنامه شماره ۴۰۵/۳۷۳۴۳-۲۱۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۳۱ مورد تأکید می‌باشد.

۶- در مواردی که درآمد مشمول مالیات تعیین شده توسط سازمان حسابرسی کمتر از درآمد ابرازی مؤدی بر اساس صورتهای مالی تسلیمی باشد به استناد تبصره ۲ ماده ۲۱۰ قانون مالیاتهای مستقیم مالیات ابرازی مورد قبول که در اظهارنامه یا ترازنامه تسلیمی اعلام شده است قطعی خواهد بود لکن اعمال معافیت‌های قانونی و کسر درآمدهایی که طبق مقررات قانون یاد شده نحوه دیگری برای تشخیص آن مقرر شده و یا درآمدهایی که دارای نرخ جداگانه‌ای (درآمدهایی که مالیات آن مقطوع است) و همچنین استهلاک زیان سنواتی قابل قبول و هزینه‌های قابل قبول مربوط به سالهای قبل که پرداخت یا تخصیص آن در سال مالیاتی مورد رسیدگی تحقق و ثبت شده و توسط مؤدی از حساب سود و زیان ابرازی کسر نگردیده است بلاشکال بوده اما در مورد اشتباه در محاسبات چنانچه در اجرای تبصره ماده ۲۲۶ اقدام نشده باشد قابل اعمال نخواهد بود.

۷- در مواردی که بندهای مشروط گزارش حسابرسی مالی که ماهیت درآمدی دارد در گزارش حسابرسی از جانب حسابرس تحت عنوان تعدیلات مؤثر بر افزایش درآمد به درآمد مشمول مالیات اضافه می‌گردد. چنانچه ارقام اضافه شده به درآمد مشمول مالیات توسط حسابداری رسمی ناشی از رسیدگی و تعدیل حسابها و ارقام درآمد باشد که قبلاً در دفاتر مؤدی به نحوی ثبت شده است. در این صورت گزارش حسابرسی مالیاتی مورد قبول خواهد بود. لیکن ارقام مزبور در مواردی که به نحوی در دفاتر انعکاس نداشته باشد در این صورت موضوع از مصادیق بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیاتهای مستقیم بوده که باید به هیأت مزبور جهت اظهار نظر نسبت به دفاتر احاله گردد.

۸۴/۱۰/۵

بخشنامه شماره: ۱۷۳۹۳

موضوع: خرید تجهیزات ماده ۱۰۷

منظور از خرید لوازم و تجهیزات تبصره ۲ ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم نظر به اینکه در خصوص اجرای مفاده تبصره ۲ ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ سؤالاتی مطرح شده است لذا به منظور رفع ابهام و اتخاذ رویه واحد مقرر می‌دارد:

منظور از خرید لوازم و تجهیزات مذکور در تبصره مورد بحث، آن قسمت از مبلغ قرارداد پیمانکاری موضوع بند (الف) ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم می‌باشد که صرفاً

بابت خرید ماشین‌آلات و تجهیزات و به طور جداگانه از سایر اقلام مندرج در قرارداد پرداخت می‌شود لذا مبالغی از قرارداد پیمان که توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی یا شهرداریها بابت انجام اموری از قبیل نظارت و محاسبات فنی، تهیه طرح ساختمانها و تأسیسات، مهندسی اصولی و تفصیلی و سایر خدمات به پیمانکار خارجی پرداخت می‌شود صرفنظر از اینکه خرید آنها از داخل یا خارج کشور انجام شود، مشمول حکم تبصره (۲) ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم نبوده و مشمول مالیات مقرر می‌باشد.

علی اکبر عرب مازار

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۲/۳

شماره: ۲۷۲۵۹/ت/۳۵۶۳۲ هـ

تصویبنامه اجرای بند «ب» ماده ۱۰۷

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۱۶ بنا به پیشنهاد شماره ۳۷۴۱۷ مورخ ۱۳۸۱/۶/۳۱ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد بند «ب» ماده (۱۰۷) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۸۰ - تصویب نمود:

ضریب درآمد مشمول مالیات اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران بابت واگذاری امتیازات و سایر حقوق خود از ایران و واگذاری فیلم‌های سینمایی که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر ظرف یک سال مالیاتی عاید آنها می‌شود، به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- واگذاری امتیازات و سایر حقوق کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی به صاحبان واحدهای تولیدی و معدنی مشروط بر آنکه امتیازات و حقوق مذکور منحصراً مربوط به فعالیتهای تولیدی و معدنی باشد، بیست درصد (۲۰٪) پرداختی.

ب- واگذاری امتیازات و سایر حقوق کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی به وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و شهرداری‌ها بیست درصد (۲۰٪) پرداختی.

ج- واگذاری حق نمایش فیلم‌های سینمایی، بیست درصد (۲۰٪) پرداختی.

د- سایر موارد سی درصد (۳۰٪) پرداختی.

محمد رضا عارف

صور تجلسه مورخ ۱۳۹۰/۹/۸ شورای عالی مالیاتی

در مورد تغییر کارفرمایان قراردادها

گزارش شماره ۲۳۰/۲۱۶۶۲ / د مورخ ۹۰/۷/۳ معاون محترم مالیاتهای مستقیم سازمان امور مالیاتی کشور عنوان ریاست کل محترم سازمان متبوع حسب ارجاع مورخ ۹۰/۸/۲۲ آن مقام، در اجرای بند ۲ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن در جلسه مورخ ۹۰/۹/۸ شورای عالی مالیاتی مطرح است موضوع گزارش ابهام در مورد اشخاص حقوقی خارجی و موسسات مقیم خارج از ایران است که به عنوان پیمانکار موضوع بند الف ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم با کارفرمایان مذکور در تبصره ۲ ماده ۱۰۷ قانون اخیرالذکر مبادرت به انعقاد پیمان نموده و از آنجا که کارفرمایان مذکور در راستای قانون اجرای سیاستهای اصل ۴۴ قانون اساسی از بخش دولتی به بخش خصوصی واگذار می‌شوند در خصوص نحوه اعمال معافیت تبصره ۲ ماده ۱۰۷ ق.م.م. و در انطباق موضوع با مقررات جاری دونظر از سوی معاونت مالیاتهای مستقیم ابراز گردیده است.

۱- اشخاص حقوقی پیمانکار خارجی بواسطه اینکه کارفرمایان آنها از شمول حکم تبصره ۲ ماده ۱۰۷ ق.م.م. خارج می‌شوند مشمول حکم تبصره مذکور نبوده و نسبت به کل مبلغ قرارداد مشمول مالیات می‌باشند.

۲- مستنبط از حکم مواد ۹۹ و ۱۴۶ ق.م.م. و با اتخاذ ملاک از مفاد تبصره ۵ ماده ۱۰۷ ق.م.م. که قراردادهای سنوات ماضی را تابع تاریخ زمان انعقاد قرارداد می‌داند لذا پیمانهایی که قبل از خصوصی شدن کارفرما منعقد شده است تابع زمان انعقاد قرار داد بوده و حکم تبصره ۲ ماده ۱۰۷ ق.م.م. در مورد آنها تا پایان عملیات پیمانکاری موضوع قرار داد جاری خواهد بود.

هیات عمومی شورای عالی مالیاتی در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم، مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن با حضور رئیس شورا و روسای شعب به نمایندگی از طرف اعضاء تشکیل و پس از بحث و تبادل نظر و با ملاحظه مقررات مربوط، بشرح آتی مبادرت به اظهارنظر می‌نماید.

نظر اکثریت

با مبنا قرار دادن مقررات مواد ۹۹ و ۱۴۶ قانون مالیات‌های مستقیم و با اتخاذ ملاک از مفاد تبصره ۵ ماده ۱۰۷ همان قانون نظریه کارشناسی مندرج در بند ۲ گزارش شماره ۲۱۶۶۲ / ۲۲۰ / د مورخ ۱۳۹۰/۷/۳ معاون مالیات‌های مستقیم دایر بر اینکه پیمانهای منعقد شده قبل از تغییر مالکیت شرکتهای (کارفرما) دولتی به خصوصی از لحاظ شمول حکم تبصره ۲ ماده ۱۰۷ قانون مالیات‌های مستقیم تابع شرایط و مقتضیات و احکام مالیاتی زمان انعقاد قرار داد، می‌باشد، مشروط به انجام کلیه تعهدات و عدم هرگونه تغییر در مفاد قرارداد، موافق موازین قانونی تشخیص می‌گردد.

با عنایت اینکه تا زمان تغییر مالکیت شرکتهای دولتی (کارفرما) به خصوصی، تسهیلات موضوع تبصره ۲ ماده ۱۰۷ قانون مالیات‌های مستقیم جزء حقوق مکتبه و ثابته پیمانکاران ذیربط محسوب می‌شود. فلذا بنا به مراتب فوق و ضمن لزوم رعایت قراردادهای احتمالی منعقد شده فیما بین دولت ایران و دولت متبوع پیمانکاران موصوف راجع به جلوگیری از اخذ مالیات مضاعف، آن قسمت از مبلغ قراردادهای پیمانکاری که تا زمان تداوم مالکیت دولت بر شرکتهای کارفرما، به مصرف خرید لوازم و تجهیزات از طریق خرید داخلی یا خارجی رسیده است با رعایت شرط مذکور در قسمت اخیر تبصره یاد شده از پرداخت مالیات معاف به نظر می‌رسد.

تاریخ: ۱۳۶۷/۱۲/۲۰

شماره ۳۰/۴/۱۳۳۸۲/۵۹۱۹۲

آئین نامه ذخایر فنی مؤسسات بیمه موضوع تبصره یک ماده ۱۰۹

بیمه مرکزی ایران / مصوب شورای عالی بیمه

آئین نامه شماره ۲۲ ذخایر فنی مؤسسات بیمه

با توجه به تبصره یک ماده ۱۰۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه سال ۱۳۶۶، شورای عالی بیمه در اجرای ماده ۶۱ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری، آئین ذخایر فنی مؤسسات بیمه را در ۱۳ ماده و ۲ تبصره به شرح زیر در جلسه مورخ ۶۷/۸/۱۱ مورد موافقت قرارداد.

آئین نامه ذخایر فنی مؤسسات فنی

فصل اول- کلیات

ماده ۱- مؤسسات بیمه مکلفاند برای انجام تعهداتی که به موجب قراردادهای بیمه مستقیم و قراردادهای بیمه اتکائی به عهده گرفته‌اند، ذخائر فنی زیر را بر اساس ضوابط مقرر از طرف شورایی عالی بیمه نگهداری و در ستون بدهی ترازنامه خود ثابت نمایند.

الف- در بیمه‌های زندگی:

- ۱- ذخیره ریاضی برای پرداخت سرمایه و مستمری‌ها.
- ۲- ذخیره مشارکت بیمه‌گذاران در منافع برای پرداخت سهمی از منافع حاصله به بیمه‌گذاران.
- ۳- ذخیره فنی تکمیلی برای تقویت سایر ذخائر فنی بیمه‌های زندگی و تضمین تعهدات مؤسسات بیمه.
- ۴- ذخائر فنی بیمه عمر زمانی.

ب- در بیمه‌های غیر زندگی:

- ۱- ذخیره حق بیمه برای خطرات جاری.
- ۲- ذخیره خسارات معوق برای پرداخت خساراتیکه اعلام شده و در دست رسیدگی است.
- ۳- ذخیره برگشت حق بیمه برای استرداد حق بیمه به علت فسخ یا ابطال یا تقلیل حق بیمه بعد از دوره مالی.
- ۴- ذخیره ریاضی برای پرداخت مستمریها.
- ۵- ذخیره مشارکت بیمه‌گذاران در منافع برای پرداخت سهمی از منافع حاصله به بیمه‌گذاران.
- ۶- ذخیره فنی تکمیلی برای تقویت سایر ذخائر فنی بیمه‌های غیرزندگی و تضمین تعهدات مؤسسات بیمه.

ماده ۲- مؤسسات بیمه موظفند در موقع تنظیم حساب سود و زیان و ترازنامه سال مالی ۱۳۶۸، ذخائر فنی سال ۱۳۶۸ را طبق مقررات این آئین نامه محاسبه و به بدهکار حساب سود و زیان و بستانکار حساب ذخائر فنی منظور دارند و در موقع تنظیم حساب سود و زیان و ترازنامه سالهای بعد، هر سال ذخائر فنی آخر سال مالی قبل را به بستانکار حساب سود و زیان سال مالی منتقل و ذخائر فنی آخر سال مالی را به بدهکار حساب سود و زیان همان سال منظور نمایند.

فصل دوم- ذخایر فنی بیمه های زندگی

ماده ۳- ذخیره ریاضی بیمه‌های زندگی عبارت است از تفاوت بین ارزشی فعلی تعهدات بیمه‌گران (اعم از سرمایه و مستمری) و ارزش فعلی تعهدات بیمه‌گذاران با رعایت مبانی فنی مورد استفاده در محاسبه حق بیمه که نسبت به سهم نگهداری مؤسسه بیمه محاسبه می‌شود.

ماده ۴- ذخیره مشارکت در منافع بیمه‌های زندگی عبارت است از درصدی از منافع حاصل از معاملات بیمه‌های زندگی باید بین بیمه‌گذاران بیمه‌های زندگی تقسیم شود. سهم بیمه‌گذاران در منافع اعم از اینکه در پایان هر سال مالی یا سالهای بعد قابل تقسیم باشد باید در ذخیره منظور شود.

ماده ۵- ذخائر فنی بیمه‌های عمر زمانی بر اساس مبانی تعیین شده برای بیمه‌های غیر زندگی (به غیر از بیمه‌های اتومبیل) موضوع فصل سوم این آئین نامه محاسبه و در حسابها منظور خواهد شد.

ماده ۶- ذخیره فنی تکمیلی در بیمه‌های زندگی عبارت است از حاصل جمع اقلام زیر:

- الف- ۷٪ حق بیمه‌های سال پس از کسر حق بیمه‌های اتکائی واگذاری.
- ب- ذخیره فنی تکمیلی که از سال قبل منتقل شده است.

فصل سوم- ذخایر فنی بیمه‌های غیرزندگی

ماده ۷- ذخایر حق بیمه برای خطرات جاری در بیمه‌های غیرزندگی که عبارت است از حق بیمه‌های مربوط به فاصله زمانی بین تاریخ ترازنامه تا انتقضای مدت قراردادهای بیمه به ترتیب زیر محاسبه می‌شود:

برای همه بیمه‌ها ۴۰٪ (چهل درصد) حق بیمه بیمه‌نامه‌های صادره ظرف سال پس از کسر حق بیمه اتکائی واگذاری. (اصلاحی ۸۱/۶/۱۶)

تبصره - در مورد اولین سال فعالیت مؤسسات بیمه در ایران برای هر یک از ماههای قبل از شروع فعالیت ۲/۵٪ حق بیمه بیمه‌نامه‌های صادره ظرف سال مذکور پس از کسر حق بیمه اتکائی واگذاری به نصابهای مندرج در ماده فوق اضافه می‌شود. هرگاه مؤسسه بیمه در نیمه دوم ماه شروع به فعالیت کرده باشد ماده مزبور

جزو ماههای فعالیت محسوب نمی‌گردد.

ماده ۸- ذخیره خسارات معوق در بیمه‌های غیرزندگی عبارت است از جمع برآورد خسارات اعلام شده در دست رسیدگی در آخر سال مالی پس از کسر سهم بیمه‌گر اتکائی.

ماده ۹- ذخیره برگشت حق بیمه در بیمه‌های غیر زندگی عبارت است از ۵۰٪ نسبت حق بیمه‌های برگشتی به کل بیمه در سه سال مالی قبل ضربدر حق بیمه سال مالی جاری پس از کسر حق بیمه اتکائی.

ماده ۱۰- ذخیره ریاضی در بیمه‌های غیرزندگی برای پرداخت مستمری‌هایی که قطعی شده عبارت است از ارزش فعلی تعهدات بیمه‌گر پس از کسر سهم بیمه‌گر اتکائی.

ماده ۱۱- ذخیره مشارکت در منافع بیمه‌های غیر زندگی عبارت است از درصدی از منافع حاصل از هر یک از قراردادهای بیمه که به وجب شرایط قرارداد قابل پرداخت به بیمه‌گذاران باشد.

ماده ۱۲- ذخیره فنی تکمیلی در بیمه‌های غیرزندگی بااستثنای «بیمه‌های خطرات جنگ که نسبت به آنها اتکائی واگذاری به خارج از کشور صورت نگیرد» عبارت است از حاصل جمع اقلام زیر:

الف- ۷٪ حق بیمه‌های سال پس از کسر حق بیمه‌های اتکائی واگذاری.

ب- ذخیره فنی تکمیلی که از سال قبل منتقل شده است.

ماده ۱۲ مکرر ذخیره فنی تکمیلی در بیمه‌های خطرات جنگ که نسبت به آنها اتکائی واگذاری به خارج از کشور صورت نگیرد عبارت است از حاصل جمع اقلام ردیف الف پس از کسر اقلام ردیف ب به شرح زیر:

الف- حق بیمه سال پس از کسر بیمه اتکائی واگذاری داخلی باضافه ذخیره فنی تکمیلی موضوع همین ماده و سایر ذخائر فنی مربوطه که از سال قبل منتقل شده‌اند.

ب- حاصل جمع ذخائر فنی مربوط به سال مالی مورد نظر (بدون در نظر گرفتن ذخیره فنی تکمیلی) و خسارت مربوط پس از کسر سهم اتکائی داخلی.

تبصره - در هر مورد که ذخیره فنی تکمیلی موضوع ماده ۱۲ مکرر در خصوص بیمه‌های خطرات جنگ که نسبت به آنها اتکائی واگذاری به خارج از کشور صورت نمی‌گیرد، کمتر از میزان ذخیره فنی تکمیلی به مأخذ مقرر در ماده ۱۲ گردد، میزان فنی تکمیلی به مأخذ مقرر در ماده ۱۲ محاسبه خواهد شد.

فصل چهارم - ذخائر فنی بیمه‌های اتکائی قبولی

ماده ۱۳- ذخائر فنی معاملات بیمه اتکائی قبولی با رعایت قواعد در مواد قبلی این آئین نامه و به موجب قراردادهای توافق‌های اتکائی محاسبه می‌شود. این آئین نامه از تاریخ اجرای قانون مالیات‌های مستقیم مصوب مورخ ۶۶/۱۲/۳ جایگزین آئین نامه شماره ۱۰ مصوب مورخ ۵۳/۲/۹ و مکمل‌های ۱۰/۱ و ۱۰/۲ آن می‌گردد.

مورخ: ۸۳/۹/۸

شماره ۲۷۲۴۳/ت ۳۱۰۴۲ هـ

آئین نامه اجرایی بند «ز» ماده (۱۱۱)

اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم

ماده ۱- مفهوم ادغام با ترکیب شرکت‌ها از لحاظ مقررات مالی مالیاتی به دو صورت ذیل است:

الف) انتقال دارایی‌ها و بدهی‌های یک یا چند شرکت به یک شرکت دیگر که از این پس شرکت موجود نامیده می‌شود. به طوری که شرکت‌های ادغام شونده منحل می‌شوند. لکن شرکت موجود نام و هویت خود را حفظ کرده و دارایی و بدهی آن به میزان جمع دارایی و بدهی شرکت‌های ادغام شونده افزایش می‌یابد.

ب) انتقال دارایی‌ها و بدهی‌های یک یا چند شرکت به شرکت جدید، به طوری که شرکت‌های ادغام شونده منحل شده و میزان دارایی و بدهی شرکت جدید معادل جمع دارایی‌ها و بدهی شرکت جدید معادل جمع دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های ادغام شونده خواهد بود.

تبصره: ادغام یا ترکیب شرکت‌ها به یکی از دو طریق مندرج در این ماده مشروط به آن است که مجوز قانونی آن تحصیل شده باشد.

ماده ۲- در صورت انتقال دارایی‌ها با بیش از قیمت دفتری به شرکت موجود یا شرکت جدید، مازاد مشمول پرداخت مالیات است.

ظرف یک ماه پس از اتخاذ تصمیم نهایی برای ادغام یا ترکیب رونوشت صورت‌حساب نهایی برای ادغام یا ترکیب رونوشت صورت‌حساب نهایی و فهرست اسامی شرکا یا سهامداران و میزان سهم‌الشرکه با سهام آنان و صورت دارایی‌ها و بدهی‌ها را همراه گزارش یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی راجع به تعیین قیمت روز سهام یا

سهم‌الشرکه که در تاریخ مزبور به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم کنند.

ماده ۴- تاریخ ادغام یا ترکیب از نظر این آیین نامه. تاریخ ثبت دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های ادغام یا ترکیب شونده در دفاتر قانونی شرکت موجود و یا تاریخ ثبت شرکت جدید در اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری است.

ماده ۵- مدیران شرکت موجود یا شرکت جدید مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ ادغام یا ترکیب مستندات مربوط به نیت تغییرات حاصل از ادغام یا ترکیب در شرکت موجود و یا ثبت شرکت جدید در اداره ثبت شرکت‌ها و فهرست خلاصه انتقالات انجام شده (شامل دارایی‌ها و بدهی‌ها) و فهرست تعداد سهام یا میزان سهم‌الشرکه که در قبل انتقال دارایی‌ها و بدهی‌ها به هر یک از سهامداران یا شرکای ادغام شونده تخصیص می‌یابد را همراه گزارش یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی راجع به تعیین بهای روز سهام یا سهم‌الشرکه شرکت موجود یا شرکت جدید به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم کنند.

تبصره - اداره امور مالیاتی مکلف است پس از دریافت مدارک موضوع این ماده رونوشت مدارک یاد شده را حسب مورد به ادارات امور مالیاتی مربوط به شرکت‌های ادغام یا ترکیب شونده برای اقدامات قانونی موضوع ماده (۱۱۱) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰ ارسال کند.

ماده ۶- مطابق مقررات بند « ه » ماده (۱۱۱) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰. هرگاه در نتیجه ادغام یا ترکیب موضوع این آیین نامه درآمدهای به هر یک از سهامداران در شرکت‌های ادغام یا ترکیب شده تعلق گیرد. حسب قوانین و مقررات مربوط مشمول مالیات خواهند بود.

ماده ۷- هزینه‌های مربوط به ادغام یا ترکیب شرکتها حسب مورد هزینه قابل قبول آنها محسوب می‌شود.

ماده ۸- عدم رعایت مقررات ماده (۱۱۱) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم. مصوب ۱۳۸۰ و این آیین نامه حسب مورد موجب عدم شمول تسهیلات موضوع ماده قانونی یاد شده نسبت به شرکت‌های ادغام شونده خواهد بود.

معاون اول رییس جمهور
محمد رضا عارف

ضوابط اجرایی موضوع تبصره ۴ ماده ۱۳۲ اصلاحی قانون

مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

- ۱- تاریخ صدور پروانه بهره برداری یا قرارداد استخراج واحدهای تولیدی و معدنی حسب مورد مبدأ شروع معافیت موضوع ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم خواهد بود. در صورتی که به موجب دفاتر و اسناد و مدارک احراز گردد که واحد تولیدی قبل از تاریخ صدور پروانه بهره برداری، محصولات تولیدی خود را به فروش رسانده، شش ماه پس از تاریخ اولین فروش (در مورد واحدهای تولیدی خودرو، اولین خودروی فروخته شده) مبدأ شروع معافیت موضوع ماده مذکور خواهد بود.
- ۲- پروانه بهره برداری از نظر این ضوابط مجوزی است که با رعایت مقررات و دستورالعمل‌های مربوط توسط وزارتخانه‌های ذیربط و به عنوان پروانه بهره برداری صادر می‌گردد. سایر مجوزهای صادره تحت عناوین دیگر با پروانه‌های بهره برداری موقت در حکم پروانه بهره برداری اصیل تلقی نمی‌گردند.
- ۳- معافیت موضوع این ماده شامل واحدهای تولید و معدنی مستقر در شعاع ۱۲۰ کیلومتری مرکز تهران و پنجاه کیلومتری مرکز اصفهان ولو اینکه واحدهای تولیدی و معدنی مذکور در داخل شهرکهای صنعتی استقرار یافته باشند نخواهد بود.
- ۴- فهرست سایر مراکز استانها و شهرهای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت (موضوع تبصره ۲ ماده مذکور) که واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع ۳۰ کیلومتری مرکز آنها (به استثناء واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شهرکهای صنعتی) مشمول معافیت نمی‌باشند طبق آخرین سرشماری پیوست می‌باشد.
- ۵- هرگاه واحد تولیدی یا معدنی در فاصله تا سی کیلومتری دو شهر مختلف قرار گرفته باشد از نظر اجرای مقررات ماده ۱۳۲ اصلاحی تابع شهر یا شهرستان مربوط از حیث تقسیمات کشوری خواهد بود.
- ۶- با توجه به شرایط و عرف موجود نزدیکترین فاصله مسیر زمینی محل فعالیت واحد تولیدی و معدنی تا مرکز شهرهای مورد نظر باید ملاک عمل قرار گیرد و در صورت اختلاف بین مؤدی و اداره امور مالیاتی مربوط، مراتب به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام تا از طریق سازمان امور مالیاتی کشور از معاونت راهداری و هماهنگی امور استانی وزارت راه و ترابری استعلام و نظر معاونت مذکور ملاک عمل خواهد بود.

۷- شهرک صنعتی اشتهارد با توجه به مصوبه شماره ۳۴۶۳۱ ت ۲۴۰۵۹ ه/ مورخ ۱۳۸۰/۷/۲۸ هیأت محترم وزیران از نظر مالیاتی خارج از محدوده ۱۲۰ کیلومتری تهران محسوب گردیده است.

بخشنامه شماره ۱۱-۴۲۱۳/۱۸۴۹۳ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۲۳

بخشنامه شهرهای با جمعیت سیصد هزار نفر

نظر به اینکه طبق اعلام دفتر انتشارات و اطلاع رسانی مرکز آمار ایران و اطلاعات مکتسبه از پایگاه اطلاعاتی مرکز مذکور به غیر از مراکز استانها فقط شهر کرج بزرگ بر اساس آخرین سرشماری دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت می باشد بنابراین اسامی ۱۱ شهر مندرج در قسمت بند ب فهرست ضمیمه ضوابط اجرایی تبصره ۴ ماده ۱۳۲ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم که طی بخشنامه شماره ۱۴۵۲/۲۹۵-۲۱۱ مورخ ۱۳۸۳/۲/۸ ابلاغ گردیده موضوعاً منتفی می باشد.

حیدری کرد زنگنه

معافیت مالیاتی واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات

در محدوده شهرهای بزرگ

وزیران عضو کمیسیون لوایح در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۰ بنا به پیشنهاد شماره ۳۱۵۳/۲۲۰۸۸۲ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۵ معاونت حقوقی رییس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، با توجه به اختلاف نظر بین وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و با رعایت ماده (۵) تصویب نامه شماره ۲۱۲۷۶۷/ت/۳۷۵۵۰ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۷ تصویب نمودند.

با توجه به اینکه ماده (۶۶) الحاقی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت - مصوب ۱۳۸۴ به صراحت صرفاً استثنای مذکور در تبصره (۲) ماده (۱۳۲) اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۸۰ را لغو نموده است؛ لذا استثنای الحاقی به تبصره (۲) ماده (۱۳۲) قانون یاده شده، مندرج در ماده (۶) قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور - مصوب ۱۳۸۲ کماکان قابل اجراست و واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات که در محدوده شهرهای تهران، اصفهان و مراکز استانها و شهرهای بالای سیصد هزار نفر جمعیت باشند نیز مطابق ماده (۱۳۲) اصلاحی قانون

۲۰۸ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۸۰ مشمول معافیت از مالیات بر درآمد می‌باشند.
این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۹۰/۱۰/۵ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری
رسیده است.

محمدرضا رحیمی
معاون اول رئیس جمهور

روزنامه رسمی ۱۷۷۰۵ مورخ ۸۴/۹/۱۴

۳ در هزار اتاق بازرگانی مستخرجه از قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده ۶۴- ادارات امور اقتصادی و دارایی مکلف می‌باشند هنگام صدور تسویه حساب‌های آن دسته از مؤدیان مالیاتی که دارای کارت بازرگانی (حقیقی و حقوقی در بخش‌های دولتی، تعاونی و خصوصی) می‌باشند اصل فیش واریزی سه در هزار درآمد مشمول مالیاتی که به حساب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون ایران واریز گردیده و به تأیید اتاق‌های بازرگانی و صنایع و معادن و اتاق‌های تعاون رسیده است را دریافت نمایند.

تاریخ: ۱۳۸۱/۷/۱۰

شماره: ۳۳۲۱۹/ت/۲۷۲۶۰ ه

«آیین نامه اجرایی ماده (۱۳۴) اصلاحی

قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۸۰-»

ماده ۱- درآمد مدارس ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای دانشگاه‌ها و مرکز آموزش عالی غیرانتفاعی حاصل از تعلیم و تربیت شامل کلیه درآمدهای مرتبط با تعلیم و تربیت طبق مجوز صادر شده از وزارتخانه ذیربط می‌باشد.

تبصره ۱- درآمد حاصل از فعالیت اقتصادی و غیر مرتبط با موضوع تعلیم و تربیت طبق مقررات مربوط و سایر فعالیت‌های خارج از شمول مجوز مذکور مشمول مالیات می‌باشد.

تبصره ۲- درآمدهای حاصل از برگزاری فعالیت‌های فرهنگی و سمینارها یا دوره‌های آموزشی این گونه مؤسسات نیز مرتبط با فعالیت تعلیم و تربیت محسوب

می‌شود و از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

ماده ۲- درآمد مؤسسات نگهداری معلولان ذهنی و حرکتی دارای پروانه فعالیت از مراجع ذیربط، بابت نگهداری معلولان ذهنی و حرکتی از مالیات معاف است. هرگونه درآمد دیگر حاصل از فعالیت‌های مغایر با پروانه فعالیت طبق مقررات مربوط مشمول مالیات خواهد بود.

ماده ۳- درآمد باشگاه و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی از پرداخت مالیات معاف است. منظور از فعالیت‌های ورزشی، آن نوع فعالیت و رشته ورزشی است که بر اساس مجوز مرجع ذیربط تعیین می‌شود و توسط باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی انجام می‌پذیرد.

تبصره - درآمد حاصل از فعالیت‌های اقتصادی و سایر فعالیت‌ها یا رشته‌های ورزشی فاقد مجوز و همچنین درآمد حاصل از تبلیغات، فروش دارایی‌ها، کمک‌ها و هدایای دریافتی مشمول پرداخت مالیات خواهد بود.

محمد رضا عارف
معاون اول رئیس جمهور

تاریخ: ۱۳۸۳/۷/۱۱

شماره ۵/۱۹۴۱۸

دستورالعمل اجرایی ماده ۱۳۷

پیرو بخشنامه شماره ۱۰۰۸۱/۴۰۰۶-۳۰/۴ مورخ ۱۳۸۱/۲/۱، چون در خصوص اجرای حکم ماده ۱۳۷ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن، خصوصاً حق بیمه پرداختی حقوق بگیران بابت بیمه عمر و بیمه‌های درمانی که معمولاً بصورت مستمر و اقساط ماهیانه انجام می‌شود، از طرف ادارات امور مالیاتی، کارفرمایان و مؤدیان مالیاتی سؤالاتی مطرح شده است، لذا موارد زیر یادآور می‌گردد:

۱- کسر حق بیمه‌های درمانی حقوق بگیر و افراد تحت تکفل وی و حق بیمه پرداختی بابت بیمه عمر شخص حقوق بگیر (به استثنای بیمه‌های عمر و پس انداز که قابل کسر نمی‌باشد) از درآمد حقوق بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی و سازمان خدمات درمانی و سایر مؤسسات بیمه‌گر که پرداخت حقوق آنان معمولاً به

صورت ماهیانه صورت می‌پذیرد، توسط کارفرمایان ذیربط فاقد اشکال قانونی است و آنها می‌توانند ضمیمه اسناد مربوط به فهرست حقوق پرداختی در احتساب درآمد مشمول مالیات حقوق کسور یاد شده را منظور نمایند.

۲- کارفرمایان بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی می‌توانند صرفاً با کسر دو هفتم از سهم حق بیمه پرداختی حقوق بگیران بیمه شده و کارفرمایان بیمه شدگان سازمان خدمات درمانی و سایر مؤسسات بیمه‌گر ایرانی نیز می‌توانند با کسر کل سهم حق بیمه پرداختی حقوق بگیران بیمه شده خود، از درآمد حقوق آنان و با قید میزان آن در فهرست‌های حقوق، تسلیمی به اداره امور مالیاتی ذیربط مالیات متعلق را محاسبه نمایند.

۳- چنانچه پرداخت کنندگان حقوق برای حقوق بگیران خود با مؤسسات بیمه ایرانی اقدام به انعقاد قرارداد بیمه عمر و بیمه‌های درمانی تکمیلی نموده و ماهیانه سهم حق بیمه مربوط به حقوق بگیر را از حقوق وی کسر و به مؤسسات بیمه پرداخت نماید، در این صورت نیز مجاز هستند ضمن درج میزان حق بیمه پرداختی سهم حقوق بگیر در فهرست‌های حقوق تسلیمی به اداره امور مالیاتی مربوط و ضمیمه نمودن گواهی مؤسسه بیمه به آن، نسبت به کسر حق بیمه پرداختی از درآمد حقوق آنان اقدام نمایند.

۴- مرجع اقدام در خصوص کسر هزینه‌های درمانی و مراقبت و توانبخشی معلولان و بیماران خاص و صعب‌العلاج، پرداختی توسط حقوق بگیران بابت معالجه خود و افراد تحت تکفل آنان، اداره امور مالیاتی محل دریافت مالیات بردرآمد حقوق آنان خواهد بود و حقوق بگیران می‌توانند پس از پایان سال انجام هزینه با ارائه نسخ اصلی گواهی و اسناد و مدارک تأیید شده مربوط به هزینه‌های مذکور در یک سال مالیاتی از اداره امور مالیاتی ذیربط درخواست استفاده از تسهیلات مقرر در ماده ۱۳۷ را بنمایند.

۵- کسر هزینه‌های مقرر در ماده ۱۳۷ در خصوص مؤدیان فصل مالیات بردرآمد مشاغل و سایر منابع مالیاتی که مالیات آنان به صورت سالانه محاسبه می‌شود به عهده اداره امور مالیاتی محل تسلیم اظهارنامه منبع مالیاتی مربوط خواهد بود، که در این صورت متقاضیان می‌توانند اسناد و مدارک مربوط به هزینه‌های مورد بحث را پس از پایان سال انجام هزینه تحویل اداره امور مالیاتی موصوف نمایند.

تذکره ۱: حق بیمه پرداختی بابت بیمه عمر افراد تحت تکفل، مشمول این مقررات نخواهد بود.

تذکر ۲: لازم به یادآوری است نسخ برابر اصل شده با المثنی یا کپی مورد قبول واقع نخواهد شد و درخواست استرداد مؤدی با قطعیت مالیات نیز منع قانونی ندارد، که در این صورت اضافه پرداختی مؤدی بابت مالیات با رعایت مواد ۲۴۲ و ۲۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم قابل استرداد خواهد بود.

حیدری کرد زنگنه
رئیس سازمان امور مالیاتی

تاریخ: ۱۳۹۰/۸/۲۱

شماره: ۲۰۰/۱۹۴۹۴

نحوه اجرای مقررات ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم

در مورد هزینه‌های پزشکی

نظر به برخی سوالات و ابهامات مطرح شده در خصوص نحوه اجرای مقررات ماده ۱۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم و کسر هزینه‌های پزشکی از درآمد مشمول مالیات مودیان، مقرر می‌گردد:

۱- با به عنایت به اینکه جدول هزینه‌های پزشکی انجام شده توسط مودیان در فرم اظهارنامه مالیاتی هر یک از مودیان موضوع بندهای الف، ب، و ج ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم و به عنوان یکی از اقلا کاهنده درآمد مشمول مالیات درج شده است، بنابراین مودیان مالیاتی که درخواست استفاده از تسهیلات مقرر در ماده مذکور را دارند، می‌بایست هزینه مورد نظر را در فرم اظهارنامه درج و اسناد و مدارک مربوط را در زمان تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

۲- در صورتی که مودی در زمان تسلیم اظهارنامه، مدارک مربوط به هزینه پزشکی خود و افراد تحت تکلف را به اداره امور مالیاتی ارائه ننموده باشد، چنانچه قبل از رسیدگی و صدور برگ تشخیص مالیات نسبت به ارائه اسناد و مدارک مثبت در اجرای مقررات ماده ۱۳۷ ق.م.م. اقدام نماید، اداره امور مالیاتی مکلف است با رعایت مقررات، در صورت احراز در این مورد و در موارد مذکور در بند (۱) فوق، مراتب را در تنظیم گزارش رسیدگی و صدور برگ تشخیص مالیات ملحوظ نظر قرار داده و با رعایت مقررات از درآمد مشمول مالیات مودی کسر نماید.

۳- چنانچه مؤدی بعد از رسیدگی و صدور برگ تشخیص مالیات، درخواست استفاده از تسهیلات مقرر در ماده ۱۳۷ ق.م.م. را داشته باشد، در این گونه موارد کسر

هزینه‌های مذکور از درآمد مشمول مالیات، با رعایت مقررات پس از طرح در مراجع حل اختلاف مالیاتی موضوع مواد ۲۴۴، ۲۳۸، ۲۴۷، ۲۵۱ مکرر ق.م.م. حسب مورد امکان‌پذیر خواهد بود.

علی عسگری

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

شماره ۲۱۱-۷۰۴۱/۷۱۱۹۷

تاریخ: ۱۳۸۱/۱۲/۱۲

دستورالعمل اجرایی ماده (۱۳۸)

نظر به اینکه به موجب اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ تغییراتی در مقررات ناظر بر ماده ۱۳۸ و تبصره یک آن به عمل آمده است. لذا به منظور اتخاذ رویه واحد و ایجاد امکان استفاده از تسهیلات مقرر در ماده مذکور دستورالعمل اجرائی، به شرح زیر ابلاغ می‌گردد:

۱- بر اساس مفاد ماده ۱۳۸ اصلاحی، منحصراً شرکتهای تعاونی و خصوصی مشمول مزایای مقرر در ماده مزبور می‌باشند.

۲- آن قسمت از سود ابرازی شرکتهای تعاونی و خصوصی که برای توسعه و بازسازی و نوسازی یا تکمیل واحدهای موجود صنعتی و معدنی یا ایجاد واحدهای جدید صنعتی و یا معدنی مصرف گردد، با رعایت شرایط ذیل می‌توانند از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳۸ اصلاحی بهره‌مند گردند:

۱-۲- قبل از شروع به اجرای طرح. گزارش توجیهی فنی، اقتصادی و مالی ذیربط به طرح توسعه و بازسازی و نوسازی یا تکمیل واحدهای موجود صنعتی و معدنی یا ایجاد واحدهای صنعتی یا معدنی جدید را در «قالب طرح سرمایه‌گذاری معین» به وزارتخانه ذیربط تسلیم و مجوز لازم را تحصیل کرده باشد.

۲-۲- برنامه زمان بندی اجرای طرح سرمایه‌گذاری و همچنین شروع و خاتمه طرح در گزارش مربوط مشخص شده باشد.

۳-۲- هزینه‌های «طرح سرمایه‌گذاری» باید در گزارش توجیهی مذکور به تکفیک تعیین شده باشد.

- ۲-۴- انجام هزینه‌های هر طرح باید در حساب‌های جداگانه ثبت گردد و قابل تطبیق با ارقام هزینه مندرج در گزارش توجیهی طرح سرمایه‌گذاری مربوط باشد.
- ۲-۵- چنانچه طی دوره اجرای طرح، هزینه شده باشد در صورتی که پس از رسیدگی، هزینه‌های انجام شده مورد تأیید قرار گیرد و در مجموع کل مبلغ سرمایه‌گذاری تغییری حاصل نگردد موجب محرومیت از معافیت نخواهد شد.
- ۲-۶- گزارش توجیهی و مستندات و مدارک مربوط به طرح سرمایه‌گذاری همراه با اظهارنامه مالیاتی اولین سال اجرای طرح به اداره امور مالیاتی ذیربط تسلیم گردد.
- ۲-۷- شرکت برای هر طرح سرمایه‌گذاری، حداکثر تا چهارسال می‌تواند از معافیت مزبور استفاده نماید. معافیت از سود ابرازی برای اولین سال مالی شروع طرح و سه سال بعد از آن قابل اعمال خواهد بود.
- ۲-۸- طرح حداکثر ظرف مدت یکسال پس از مهلت تعیین شده در گزارش توجیهی طرح سرمایه‌گذاری به بهره‌برداری برسد.
- ۳- در صورتی که هزینه‌های انجام شده بابت طرح یا طرح‌های سرمایه‌گذاری در یکسال مالی مازاد بر سود ابرازی همان سال باشد معافیت مالیاتی مازاد مذکور در سنوات بعدی قابل استفاده خواهد بود و در هر حال جمع مدت استفاده از معافیت بیش از چهارسال با احتساب اولین سال مالی شروع اجرایی طرح نخواهد بود.
- ۴- نظر به اینکه سود ابرازی، با تسلیم اظهارنامه، یا ترازنامه و حساب سود و زیان در مهلت مقرر قانونی برای اداره امور مالیاتی محرز می‌شود، بنابراین عدم تسلیم اظهارنامه یا ترازنامه و حساب سود و زیان در فرجه قانونی، موجب محرومیت از معافیت مالیاتی مقرر، برای همان سال عملکرد خواهد بود.
- ۵- چنانچه مؤدی اظهارنامه یا ترازنامه حساب سود و زیان مربوط را در مهلت مقرر قانونی تسلیم کرده و سود ابراز نموده باشد لیکن به دلایل دیگری درآمد مشمول مالیات وی از طریق علی‌الرأس تشخیص گردد، به شرط داشتن سایر شرایط از معافیت مالیاتی مقرر بهره‌مند خواهد شد.
- ۶- راجع به مقررات تبصره ۱ ماده ۱۳۸ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم نیز در صورت بروز هر یک از موارد مندرج در این تبصره، علاوه بر وصول

معادل مبلغ معافیت‌های مالیاتی منظور شده، موضوع متن ماده اخیرالذکر از تاریخ سر رسید پرداخت آن مالیاتها، جریمه مقرر در ماده ۱۹۰ قانون مالیاتهای مستقیم به میزان ۲/۵ درصد به ازاء هر ماه وصول خواهد شد.

۷- رسیدگی به هزینه‌های اجرایی طرح با طرح‌های سرمایه‌گذاری و احراز آن در قالب طرح سرمایه‌گذاری معین، ارائه شده از طرف مؤدی مالیاتی به عهده ادارات امور مالیاتی و حسابداران رسمی حسب مورد خواهد بود.

۸- چنانچه شرکت، اجازه توسعه یا تکمیل واحدهای صنعتی و معدنی موجود یا ایجاد واحدهای صنعتی و معدنی جدید را قبل از سال ۱۳۸۱ از وزارتخانه ذیربط اخذ نموده از سود ابرازی حاصل از فعالیت‌های صنعتی و معدنی عملکرد سال ۱۳۸۰ و سال‌های قبل از آن برای طرح مزبور اقدام به اندوخته کرده باشد، موضوع تابع مقررات ماده ۱۳۸ و تبصره یک و دو قانون قبل از اصلاحیه اخیر بوده که در صورت دارا بودن سایر شرایط مشمول معافیت مالیاتی ماده مزبور خواهد بود.

۹- جهت روشن شدن بیشتر موضوع و به عنوان مثال مالیات متعلق به سود ابرازی شرکت با اعمال معافیت مقرر در ماده قانونی اصلاحی یاد شده در فرض‌های مختلف به شرح زیر محاسبه می‌شود:

شرکتی طرح سرمایه‌گذاری خود را جهت سنوات ۸۴-۱۳۸۱ به وزارت صنایع و معادن ارائه و در سال ۱۳۸۱ مجوز مربوط را اخذ نموده و اطلاعات مربوط به هزینه‌های انجام شده طرح و سود ابرازی شرکت طی سنوات یاد شده به شرح جدول ذیل باشد:

(ارقام میلیارد ریال)

شرح	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	جمع
هزینه طبق طرح مصوب	۲۰۰۰	۳۰۰۰	۱۵۰۰	۳۰۰۰	۹۵۰۰
هزینه انجام شده طرح	۳۰۰۰	۱۵۰۰	۲۰۰۰	۳۰۰۰	۹۵۰۰
سود مشمول مالیات ابرازی	۲۵۰۰	۲۰۰۰	(۱۵۰۰)	۴۵۰۰	-

برای محاسبه مالیات

۹-۱- عملکرد سال ۱۳۸۱، چون هزینه‌های انجام شده بیش از سود ابرازی است، مالیات کل سود مربوطه مشمول معافیت ۵۰ درصد به شرح زیر می‌باشد:

$$۲۵۰۰ \times ۰.۲۵ = ۳۱۲$$

۹-۲- عملکرد سال ۱۳۸۲، سود ابرازی بیش از هزینه‌های انجام شده طرح طی سال مورد بحث می‌باشد ضمناً مبلغ ۵۰۰ میلیارد از هزینه‌های سال قبل نیز می‌تواند از معافیت این ماده بهره‌مند شود.

$$۲۵\% \times ۵۰\% \times (۱۸۰۰ + ۵۰۰) = ۲۵۰$$

۹-۳- عملکرد سال ۱۳۸۳ چون شرکت دارای زیان بوده لذا هزینه طرح انجام شده در سال مزبور نمی‌تواند از معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۳۸) استفاده نماید.

۹-۴- عملکرد سال ۱۳۸۴، سود ابرازی مبلغ ۴۵۰۰ ریال و هزینه اجرایی طرح در آن سال ۳۰۰۰ ریال است. بنابراین در سال مذکور مؤدی علاوه بر هزینه اجرای طرح در سال مذکور می‌تواند مبلغ ۱۵۰۰ ریال از هزینه اجرای طرح مربوط به سال ۱۳۸۳ که دارای زیان بوده از معافیت مالیاتی بهره‌مند شود.

$$۲۵\% \times ۵۰\% \times (۳۰۰۰ + ۱۵۰۰) = ۵۶۲/۵$$

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

ضوابط اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۳۸ الحاقی موضوع بند ب ماده ۶ قانون

تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و..... مصوب ۸۲/۵/۲۶
ماده ۱: تعاریف: الف) کارخانه: واحد تولیدی دارای پروانه بهره برداری یا کارت شناسایی از وزارت صنایع و معادن بوده یا اینکه قبلاً از وزارتخانه‌های صنایع، صنایع سنگین، معادن و فلزات یا جهادسازندگی حسب مورد پروانه بهره برداری یا کارت شناسایی اخذ نموده باشد.

ب) شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز تهران: فاصله یکصد و بیست کیلومتری مرکز تهران با تأیید وزارت راه و ترابری.

ماده ۲: صاحبان کارخانه‌های واقع در محدوده آبریز تهران که مایلند با انتقال تأسیسات خود به خارج از شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز تهران از معافیت ده ساله مقرر در تبصره ۳ ماده ۱۳۸ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۶۶/۱۲/۳۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن استفاده نمایند باید قبل از هرگونه اقدام برای محل جدید مراتب را کتباً به سازمان صنایع و معادن و اداره کل امور مالیاتی مربوط اطلاع دهند.

ماده ۳: اشخاص مذکور در ماده ۲ ظرف یک ماه پس از انتقال کامل تأسیسات و استقرار در محل جدید آمادگی خود را برای شروع بهره برداری کتباً به سازمان صنایع و معادن استان و اداره کل امور مالیاتی مربوط اعلام نمایند.

ماده ۴: نمایندگان سازمان صنایع و معادن و اداره کل امور مالیاتی استان مربوط از محل سابق کارخانه بازدید نموده و در صورتیکه تأسیسات مربوط به کارخانه کلاً جمع آوری و به خارج از شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز تهران انتقال یافته و هیچگونه فعالیت صنعتی مرتبط با کارخانه انتقالی در محل سابق صورت نگیرد، سازمان صنایع و معادن استان مربوط پروانه بهره برداری برای فعالیت صنعتی در محل جدید صادر و مراتب را به اداره کل امور مالیاتی استان مربوط اعلام نماید. چنانچه اداره کل امور مالیاتی در زمینه فوق نظری داشته باشد مراتب را کتباً ظرف مدت یک ماه به سازمان صنایع استان مربوطه اعلام می‌نماید.

ماده ۵: تاریخ شروع بهره برداری برای معافیت مالیاتی کارخانه‌های موضوع این ضابطه تاریخ صدور پروانه بهره برداری خواهد بود و اگر برابر اسناد و مدارکی معلوم شود کارخانه قبل از آن فعالیت تولیدی داشته مبدأ مزبور حسب اسناد و مدارک بدست آمده توسط اداره کل امور مالیاتی مربوط تعیین خواهد شد.

ماده ۶: تعداد کارکنان کارخانه‌های واقع در محدوده آبریز تهران با توجه به دفاتر قانونی و با لیست پرداخت حقوق تسلیمی به اداره امور مالیاتی مربوط و با آمار کارکنان بیمه شده ارسالی به وزارت کار و امور اجتماعی با احتساب میانگین تعداد آنها در مدت سه ماهه قبل از تسلیم تقاضانامه انتقال کارخانه به سازمان صنایع و معادن در سال مربوط تعیین می‌شوند.

ماده ۷: صاحبان کارخانه‌هایی که مایلند تأسیسات خود واقع در شعاع یکصد و بیست کیلومتری تهران و حوزه استحفاظی شهرکهای بزرگ (مشهد، تبریز، اهواز، اراک، شیراز و اصفهان) را کلاً به یکی از شهرکهای صنعتی مصوب انتقال دهند و از معافیت مالیاتی قسمت الحاقی به تبصره ۳ ماده ۱۳۸ (موضوع بند ب ماده ۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور... مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶) استفاده نمایند باید قبل از هرگونه اقدام برای انتقال، مراتب را کتباً به سازمان صنایع و معادن و اداره کل امور مالیاتی استان مربوط اطلاع دهند.

ماده ۸: صاحبان کارخانه‌های متقاضی استفاده از مشوق موضوع بند ماده ۷ این ضابطه اجرایی باید مدارک زیر را به اداره کل امور مالیاتی و سازمان صنایع و معادن

استان مربوط، ارائه نمایند:

الف) اعلام آمادگی برای شروع بهره برداری در محل جدید (بصورت کتبی)
ب) تأیید استقرار کارخانه جدید در شهرک صنعتی مصوب از شرکت شهرکهای صنعتی استان مربوط.

ماده ۹: پس از دریافت مدارک موضوع ماده ۸ (فوق‌الذکر) نمایندگان سازمان صنایع و معادن و اداره کل امور مالیاتی استان مربوط از محل سابق کارخانه بازدید نموده و در صورتیکه تأسیسات مربوط به کارخانه انتقالی کلاً جمع‌آوری و خارج گردیده باشد و هیچگونه فعالیت صنعتی مرتبط با کارخانه انتقالی در محل سابق صورت نگیرد، سازمان صنایع و معادن استان پروانه بهره برداری برای فعالیت صنعتی در محل جدید صادر و مراتب را به اداره کل امور مالیاتی مربوط اعلام نماید. چنانچه اداره کل امور مالیاتی در زمینه فوق نظری داشته باشد مراتب را کتباً ظرف مدت یک ماه به سازمان صنایع و معادن اعلام می‌نماید.

ماده ۱۰: اداره کل امور مالیاتی مربوط با دریافت تأییدیه‌های موضوع ماده ۸ و از تاریخ بهره برداری در محل جدید، معافیت مالیاتی موضوع ماده ۷ این ضوابط اجرائی را به مدت پنج سال اعمال خواهد نمود.

تبصره: در صورتیکه محرز شود، قبل از اعلام کتبی موضوع «مواد ۳ یا ۸ حسب مورد» قسمتهایی از تأسیسات مستقر شده در محل جدید فعالیت تولیدی داشته، درآمد حاصل از فعالیت مزبور برابر مقررات قانون مالیاتهای مستقیم مشمول مالیات خواهد بود. ۹۰۹/ع

طهماسب مظاهری / اسحاق جهانگیری

تاریخ: ۱۳۸۴/۴/۶

شماره: ۳۵۰۲/۵۹۸۲

اجرای اصولی ماده ۱۳۸

بازگشت به نامه شماره ۱۷/۴۹۴۸ مورخ ۸۳/۸/۲۶ در خصوص ابهام مطروحه در مورد پروانه بهره برداری مکمل و انطباق آن با شرایط و مقررات موضوع ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم به آگاهی می‌رساند:

برخورداری واحدهای جدید تولیدی و معدنی از تسهیلات مقرر در ماده ۱۳۲ قانون فوق‌الذکر منوط به طی کلیه مراحل و تضمین شرایط لازم طبق مقررات

موضوعه از قبیل اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذیربط برای ایجاد واحد تولیدی، سرمایه‌گذاری جدید در محل معین، خرید و نصب تمامی تجهیزات، تأسیسات و ماشین‌آلات جدید و در نهایت دریافت پروانه بهره‌برداری جداگانه برای واحدهای جدید مذکور با رعایت سایر مقررات مربوط از جمله تبصره (۲) اصلاحی ماده ۱۳۸ قانون مذکور می‌باشد. بنابراین صرف دریافت پروانه بهره‌برداری مکمل، موقت، اصلاحی و یا حاشیه‌نویسی پروانه بهره‌برداری اخذ شده قبلی و اضافه نمودن تجهیزات به خط تولید موجود به منظور افزایش ظرفیت تولید محصول قبلی یا تولید محصول جدید و قبلی اینگونه تغییرات به عنوان واحد جدید تولیدی و معدنی برای برخورداری از معافیت موضوع ماده ۱۳۲ قانون مزبور فاقد محمل قانونی خواهد بود. مضافاً اینکه حمایت از سرمایه‌گذاری در امر توسعه، بازسازی، نوسازی و تکمیل واحدهای موجود صنعتی و معدنی مدنظر قانونگذار بوده و یا برقراری معافیت‌ها و تسهیلات در ماده ۱۳۸ قانون یاد شده زمینه مساعد برای انجام مقصود را پیش‌بینی نموده است.

غلامرضا حیدری کرد: زنگنه

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

نظارت مالیاتی موسسات عام‌المنفعه

نظر به اینکه در خصوص "نظارت مالیاتی بر موسسات عام‌المنفعه" نحوه نظارت سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه اشخاص موضوع تبصره «۱» ماده ۱۳۹ قانون مالیات مستقیم اصلاحی مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ ابهاماتی مطرح می‌باشد بدین وسیله:

امر تعیین ناظر و نظارت بر درآمد و هزینه اشخاص موصوف، در استان‌ها به ادارات کل امور مالیاتی استان و در تهران اداره کل امور مالیاتی شرکت‌ها تفویض می‌گردد تا با رعایت مقررات آئین‌نامه اجرایی موضوع تبصره «۳» ماده «۱۳۹» قانون یاد شده و دستورالعمل نحوه برخورداری اشخاص موضوع ماده «۱۳۹» اصلاحی قانون مذکور از معافیت مالیاتی موضوع تبصره «۱» این ماده (فرم شماره ۱۳۹/۰۳) و دستورالعمل مراجع، شرح وظایف و ویژگی‌های ناظر فعالیت اشخاص موصوف فرم شماره (۱۳۹/۰۴) وظیفه محوله را به نحو احسن انجام دهند.

شایان ذکر است که مرجع ناظر ذیربط می‌بایست منفک از واحد مالیاتی رسیدگی‌کننده به پرونده مالیاتی اشخاص مورد بحث باشد. مسئولیت حسن اجرای

امور فوق الذکر در استان‌ها با مدیران کل امور مالیاتی استان و در تهران با مدیرکل امور مالیاتی شرکت‌ها و نظارت کلی با دفتر امور تشخیص مالیاتی خواهد بود. ضمناً ادارات کل مذکور مکلف خواهند بود گزارشی حاوی اطلاعات مربوط به اشخاص تحت نظارت خود را هر سه ماه یکبار و در قالب فرم پیوست، به دفتر امور تشخیص مالیاتی ارسال نمایند.

عیسی شهسواری خجسته

دستورالعمل نحوه برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع تبصره «۱»

ماده «۱۳۹» اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم

مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ (فرم ۱۳۹/۰۳)

۱- اشخاص، رسماً تحت یکی از عناوین مندرج در بندهای «الف» تا «ل» ماده «۱۳۹» به ثبت رسیده باشند و انجام فعالیت‌های موضوع تبصره «۱» ماده فوق به صورت غیرانتفاعی در اساسنامه آنها تصریح شده باشد.

۲- وجوه دریافتی باید از فعالیت‌های غیرانتفاعی از راه برگزاری دوره‌های آموزشی، سمینارها، نشر کتاب و نشریه‌های دوره‌ای و... در چارچوب اساسنامه و به منظور پیشبرد اهداف و وظایف اشخاص مذکور تحصیل شود.

۳- مرجع نظارت بر درآمد و هزینه فعالیت‌های اشخاص موصوف، سازمان امور مالیاتی کشور و ادارت تابعه، حسب تفویض اختیار، از سوی سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود.

۴- اشخاص مذکور موظفند حداقل پانزده روز قبل از شروع فعالیت‌های غیر انتفاعی یاد شده در تبصره فوق، مراتب را جهت تعیین ناظر به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام و صورت حساب درآمد و هزینه سالانه خود را که متکی به اسناد و مدارک قابل قبول باشد، حداکثر تا چهار ماه بعد از پایان سال مالی خود به مرجع ناظر مربوط تسلیم نمایند. و مرجع ناظر نیز باید ظرف چهارماه از تاریخ وصول صورتحساب، نتیجه رسیدگی را در مورد صورتحساب درآمد و هزینه و رعایت مقررات قانون و آئین نامه اجرایی ماده «۱۳۹» قانون مزبور اعلام، و در صورت تأیید، گواهی لازم را جهت اقدام قانونی به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نماید.

۲۲۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

۵- اشخاص یاد شده، مکلف به انجام سایر مقررات مذکور و در آئین نامه اجرایی مربوطه و تکالیف مقرر از جمله تسلیم به موقع اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و کسر پرداخت مالیات اشخاص ثالث طبق قانون مالیات‌های مستقیم خواهند بود.

پیوست:

**دستورالعمل مراجع، شرح وظایف و ویژگی‌های ناظر فعالیت اشخاص
موضوع تبصره «۱» ماده «۱۳۹» اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم
مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ (فرم شماره ۱۳۹/۰۴)**

الف- مراجع ناظر:

۱- طبق ماده «۱۳» آئین نامه اجرایی موضوع تبصره «۳» ماده «۱۳۹» اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، مرجع نظارت بر درآمد و هزینه اشخاص مزبور سازمان امور مالیاتی کشور است، که می‌تواند این اختیار را به ادارات امور مالیاتی ذریبط و در موارد یاد شده در بند ۳ ماده یک قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه مصوب ۶۳ به سازمان مزبور تفویض نماید.

۲- نظارت بر درآمد و هزینه فعالیت‌های موضوع تبصره «۱» ماده قانونی فوق در خصوص مؤسسات عام‌المنفعه‌ای که دارای مال موقوفه می‌باشند و یا اداره آنها به موجب قانون یا آئین نامه مربوط به سازمان اوقاف و امور خیریه محول شده است با سازمان یاد شده خواهد بود.

۳- مراجع ناظری که قبلاً موافق آئین نامه اجرایی موضوع تبصره «۴» ماده «۲» قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۶۶ و اصلاحیه مورخ ۱۳۷۱/۲/۷ آن، امر نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات عام‌المنفعه به آنان تفویض گردیده است نظارت آنان بر فعالیت‌های موضوع تبصره «۱» ماده فوق مؤسسات مذکور با رعایت مقررات ماده «۱۳۹» اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و مفاد آئین نامه اجرایی کماکان معتبر بوده و اساسنامه این قبیل مؤسسات نیازی به اصلاح مجدد و تطبیق با آئین نامه اجرایی را نخواهد داشت.

ب- شرح وظایف ناظر:

۱- حصول اطمینان از انطباق اساسنامه یا اساسنامه اصلاحی (در صورت تغییرات اصلاحی در اساسنامه) مصوب تثبیت شده اشخاص فوق با آئین نامه اجرایی

«آئین نامه اجرایی موضوع تبصره (۳) ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، مصوب ۱۳۸۰ هـ»

فصل اول - معافیت موضوع بند «الف» ماده (۱۳۹)

ماده ۱- معافیت مالیاتی موضوع بند «الف» ماده (۱۳۹) صرفاً در مورد بقاع موصوف که فهرست آنها توسط سازمان اوقاف و امور خیریه به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، جاری خواهد بود. تشخیص سایر بقاع متبرکه، بر عهده سازمان یاد شده می‌باشد.

فصل دوم - معافیت موضوع بند «د» ماده (۱۳۹)

ماده ۲- مدارسی که قبلاً طبق تشخیص شورای مدیریت حوزه علمیه قم از جمله مدارس علوم اسلامی شناخته شده یا بعداً شناخته شوند، نسبت به کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی از پرداخت مالیات معاف می‌باشند.

تبصره ۱- استفاده از معافیت مالیاتی مزبور برای هر سال، منوط به تأیید شورای مدیریت حوزه علمیه قم مبنی بر تداوم فعالیت مدرسه در زمره علوم اسلامی است که باید حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم گردد.

تبصره ۲- موقوفات متعلق به مدارس یاد شده جهت استفاده از معافیت مالیاتی موقوفات عام می‌باید به شرح فصل پنجم این آئین نامه مورد نظارت شعب تحقیق سازمان اوقاف و امور خیریه واقع شوند و شرط معافیت درآمد موقوفات موصوف نیز ارایه تأییدیه به سازمان اوقاف و امور خیریه مبنی بر صرف درآمد مربوط در امور مذکور در بند «ح» ماده (۱۳۹) اصلاحی وفق ماده (۸) این آئین نامه خواهد بود.

فصل سوم - معافیت موضوع بند «ه» ماده (۱۳۹)

ماده ۳- نهادهایی که طبق نظر هیأت وزیران جزء نهادهای انقلاب اسلامی شناخته شده یا بشوند، نسبت به کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی از پرداخت مالیات معاف می‌باشند.

فصل چهارم - معافیت موضوع بند «و» ماده (۱۳۹)

ماده ۴- آن قسمت از درآمد صندوق عمران موقوفات کشور که به مصرف عمران موقوفات کشور برسد، از پرداخت مالیات معاف است. مشروط بر اینکه هر سال گواهی لازم مبنی بر صرف درآمد صندوق در امور یاد شده توسط سازمان اوقاف و امور خیریه صادر و حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد به سازمان امور مالیاتی کشور تسلیم گردد.

فصل پنجم - معافیت موضوع بند «ح» ماده (۱۳۹)

ماده ۵- آن قسمت از درآمد موقوفات عام که طبق موازین شرعی و برابر مفاد وقفنامه‌های مربوط به مصرف امور مذکور در بند «ح» ماده (۱۳۹) می‌رسد از پرداخت مالیات معاف است مشروط بر اینکه:

الف - صورت‌حساب درآمد و هزینه هر سال مالی موقوفه متکی به اسناد و مدارک قابل قبول. حداکثر تا ۴ ماه پس از پایان سال مالی به اداره موقوفات و امور خیریه مربوط تسلیم شود.

ب - ادارات اوقاف و امور خیریه مربوط نسخه‌ای از صورت‌حساب مزبور را به انضمام تأییدیه لازم مبنی بر صرف کل یا بعض درآمد موقوفه در امور مندرج در بند «ح» ماده (۱۳۹) اصلاحی - مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ - قانون مالیات‌های مستقیم (با ذکر دقیق مبالغ کل درآمد و رقم صرف شده در امور مزبور) ظرف شش ماه از تاریخ وصول صورت‌حساب به اداره امور مالیاتی محل موقوفه تسلیم نماید.

تبصره ۵ - موقوفاتی که متولی منصوص التولیه دارند نیز جهت برخورداری از معافیت مالیاتی ملزم به رعایت قانون مالیات‌های مستقیم و ضوابط مقرر در این آیین نامه خواهد بود.

فصل ششم - معافیت موضوع بند «ط» ماده (۱۳۹)

ماده ۶- مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه در صورتی می‌توانند از معافیت مالیاتی این بند استفاده نمایند که واجد شرایط زیر باشند:

الف - مؤسسه رسماً تحت یکی از عناوین فوق به ثبت رسیده و غیرانتفاعی بودن آن نیز در اساسنامه تصریح شده باشد.

ب- کمکها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی آنها به موجب اساسنامه به مصارف امور یاد شده در بند «ح» ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷- برسد و این امر توسط سازمان امور مالیاتی کشور طبق مواد (۷) الی (۹) این آیین نامه تأیید شود.

ج- اساسنامه آنها صریحاً متضمن این موضوع باشد که مؤسسات و وابستگان طبقات اول و دوم آنان، موضوع ماده (۱۸) این قانون و هیأت‌امنا و مدیران آنها مبادرت به انجام معامله با مؤسسه ننمایند.

د- اساسنامه مؤسسه صریحاً حاکی از این باشد که مؤسسان یا صاحبان سرمایه حق هیچگونه برداشت و یا تخصیص از محل کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی را ندارند و بعد از انحلال، دارایی مؤسسه به سازمان بهزیستی کشور یا یکی از مؤسسات دولتی و یا مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه دیگر واگذار گردد.

ه- بر درآمد و هزینه آنها به شرح مواد (۷) الی (۹) این آیین نامه نظارت شود.

ماده ۷- نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه موضوع بند «ط» ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم، ولو اینکه دارای مال موقوفه باشند به ترتیب زیر اعمال خواهد شد.

الف- مرجع نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه، سازمان امور مالیاتی کشور است که می‌تواند این اختیار را به ادارات امور مالیاتی ذیربط و در موارد یاد شده در بند (۳) ماده (۱) قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه - مصوب ۱۳۶۳- به سازمان مربوط تفویض نماید.

ب- نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات عام‌المنفعه‌ای که دارای مال موقوفه می‌باشند و یا اداره آنها به موجب قانون یا آیین نامه مربوط به سازمان اوقاف و امور خیریه محول شده است، با سازمان یاد شده خواهد بود.

پ- مراجع ناظری که قبلاً موافق آیین نامه اجرایی موضوع تبصره (۴) ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۶۶- و اصلاحیه مورخ ۱۳۷۱/۲/۷ آن، امر نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات عامل‌المنفعه به آنان تفویض گردیده است، نظارت آنها بر مؤسسات یاد شده با رعایت مقررات ماده (۱۳۹) اصلاحی - مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷- و مفاد این آیین نامه کماکان معتبر بوده و اساسنامه این قبیل مؤسسات نیازی به اصلاح مجدد و تطبیق با این آیین نامه نخواهند داشت.

ماده ۸- مؤسسات نامبرده موظفند ظرف یک ماه از تاریخ ثبت اساسنامه، تصویر یا رونوشت مصدق آن را به اداره امور مالیاتی محل تسلیم و ظرف همین مدت در یکی از بانک‌های محل، حساب جاری به نام مؤسسه افتتاح و کلیه وجوه نقدی و درآمد خود را به حساب‌های بانکی منتقل نمایند و کلیه هزینه‌های مؤسسه را از طریق آن حساب‌ها انجام دهند.

ماده ۹- مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه مکلفند صورتحساب درآمد و هزینه سالانه خود را که متکی به اسناد و مدارک قابل قبول باشد، حداکثر تا چهارماه بعد از پایان سال مالی مؤسسه به مرجع ناظر مربوط تسلیم نمایند و مرجع ناظر مؤسسه نیز باید ظرف چهارماه از تاریخ وصول صورتحساب، نتیجه رسیدگی را در مورد صورتحساب درآمد و هزینه و رعایت مقررات قانون و آیین نامه اجرایی ماده (۱۳۹) قانون اعلام و در صورت تأیید، گواهی لازم را جهت اقدام قانونی به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نماید.

فصل هفتم - معافیت موضوع بند «ی» ماده (۱۳۹)

ماده ۱۰- مجامع حرفه‌ای، احزاب و انجمن‌ها و تشکل‌های غیردولتی مکلفند مجوز صادر شده از مراجع ذیربط را جهت استفاده از معافیت مقرر موضوع بند «ی» ماده مذکور به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

فصل هشتم - معافیت موضوع بند «ک» ماده (۱۳۹)

ماده ۱۱- انجمن‌ها و هیأت‌های مذهبی مربوط به اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، جهت استفاده از معافیت مقرر مکلفند گواهی لازم مبنی بر رسمیت خود را از وزارت کشور اخذ و به اداره امور مالیاتی ذیربط تسلیم نمایند.

فصل نهم - معافیت موضوع بند «ل» ماده (۱۳۹)

ماده ۱۲- فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی، فرهنگی و هنری اشخاص حقیقی یا حقوقی به موجب مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام می‌شود. فعالیت‌های یاد شده بر اساس دستورالعمل توسط سازمان امور مالیاتی کشور با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تعیین و اعلام خواهد شد.

فصل دهم - معافیت موضوع تبصره (۱) ماده (۱۳۹)

ماده ۱۳- اشخاص موضوع ماده (۱۳۹) اصلاحی جهت برخورداری از معافیتی مالیاتی موضوع تبصره (۱) این ماده موظفند حداقل پانزده روز قبل از شروع فعالیت‌های غیرانتفاعی مذکور در تبصره یاد شده، مراتب را جهت تعیین ناظر به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام و صورتحساب درآمد و هزینه مربوط به فعالیت‌های موصوف را حداقل یکبار در هر سال مالی به مرجع ناظر تعیین شده تسلیم و گواهی نظارت دریافت نمایند.

فصل یازدهم - مقررات عمومی

ماده ۱۴- درآمدهای حاصل از فعالیت اقتصادی اشخاص موضوع ماده (۱۳۹) اصلاحی به شرح مندرج در تبصره (۲) اصلاحی ماده (۲) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ - (غیر از مواردی که طبق بندهای ماده (۱۳۹) مزبور از معافیت مالیاتی برخوردار می‌شوند) طبق مقررات مربوط و با رعایت سایر معافیت‌های مالیاتی مقرر به نرخ‌های مالیاتی مقرر مربوط در این قانون مشمول مالیات خواهند بود.

تبصره ۱- نقل و انتقال قطعی املاک از جمله فعالیت اقتصادی موضوع تبصره (۲) ماده (۲) قانون یاد شده تلقی نمی‌گردد.

تبصره ۲- درآمدهایی که طبق مقررات مربوط دارای نرخ مالیاتی جداگانه‌ای می‌باشند، مالیات متعلق حسب مورد وفق مقررات مربوط محاسبه و وصول خواهد شد.

ماده ۱۵- اشخاص موضوع ماده (۱۳۹) اصلاحی مکلف به انجام سایر تکالیف مربوط از جمله تسلیم به موقع اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و کسر و پرداخت مالیات اشخاص ثالث طبق قانون مالیات‌های مستقیم خواهند بود.

ماده ۱۶- عدم رعایت شرایط و ترتیبات مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم و این آیین‌نامه از سوی اشخاص موضوع بدهی‌های ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون یاد شده، در هر سال مالی موجب محرومیت از معافیت در آن سال خواهد شد.

ماده ۱۷- در مورد موقوفات عام به طور کلی و مؤسسات عام‌المنفعه‌ای که اداره امور آنها به سازمان اوقاف و امور خیریه محول شده یا بشود در صورتی که فاقد متولی و یا امین یا مدیر باشند مسئولیت انجام تکالیف مقرر در این آیین نامه و قانون مالیات‌های مستقیم در ارتباط با اشخاص مذکور به عهده اداره اوقاف و امور خیریه مربوط خواهد بود.

ماده ۱۷ الحاقی- آن قسمت از درآمد موقوفات عام که مطابق فصل پنجم این آیین نامه در دوره سالی مربوط به تحصیل درآمد به مصرف نرسیده باشد، حداکثر ظرف یک سال پس از انقضای سال مالی تحصیل درآمد نیز می‌تواند مصرف گردد، در غیر اینصورت مانده مصرف نشده طبق مقررات مربوط مشمول مالیات خواهد بود. مگر اینکه قبل از انقضای مدت یا شده، لزوم نگهداری برای یک سال دیگر حسب مورد با تأیید سازمان اوقاف و امور خیریه رسیده و مراتب به اداره امور مالیاتی ذیربط و یا سازمان امور مالیاتی کشور اعلام شده باشد.

تبصره ۱- تاریخ انقضای یک سال یا مدت تمدیدی بر حسب مورد، تاریخ سر رسید پرداخت مالیات و مبدأ مرور زمان برای مطالبه مالیات خواهد بود.

تبصره ۲- مانده مصرف نشده درآمد یاد شده به درآمد مشمول مالیات عملکرد آخرین سال تمدید شده اضافه و مبنای محاسبه مالیات قرار گیرد. (الحاقی ۱۳۸۹/۸/۹)

ماده ۱۸- مفاد این آیین نامه نسبت به اشخاص مذکور در ماده (۱۳۹) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم- مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ - که سال مالی آنها از ۱۳۸۱/۱/۱ به بعد شروع می‌شود جاری خواهد بود.

دستورالعمل موضوع ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی تبصره (۳) ماده ۱۳۹

اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

(معافیت موضوع بند «ل» ماده ۱۳۹ قانون)

ماده ۱- تعریف فعالیت‌های انتشاراتی، مطبوعاتی، فرهنگی و هنری موضوع این دستورالعمل به شرح زیر است:

الف- فعالیت‌های انتشاراتی: مجموعه فعالیت‌هایی که در فرآیند آفرینش فکری،

تولید فنی، حروفچینی کتاب، پخش و فروش کتاب انجام می‌شود تا به صورت مکتوب یا الکترونیکی عرضه گردد و به دست مصرف‌کننده برسد.

ب- فعالیت مطبوعاتی: مجموعه فعالیت‌هایی که در تولید و نشر خبر، گزارش، آگهی و اطلاع رسانی، انتشار و عرضه مطبوعات و نشریات شامل روزنامه و مجله یا دیگر انواع آن به صورت چاپی، الکترونیکی و یا از طریق رسانه‌های دیگر در دسترس و بهره برداری مردم قرار می‌گیرد.

ج- فعالیت فرهنگی: مجموعه فعالیت‌هایی که برای توسعه ارتباطات فرهنگی، انجام مبادلات فرهنگی، پر کردن اوقات فراغت و یا در جهت افزایش آگاهی‌های عمومی صورت می‌گیرد، نظیر: ترویج، عرضه، ارزشیابی، پژوهش، نقد و بررسی آثار فرهنگی و هنری، آموزش‌های فرهنگی و هنری، اجرای صحنه‌ای، نمایشگاه‌ها، مسابقات و جشنواره‌های فرهنگی و هنری.

د- فعالیت هنری: مجموعه فعالیت‌هایی که در فرایند خلاقیت، تولید، تکثیر، اجرای صحنه‌ای، نمایش و توزیع آثار سینمایی، سمعی و بصری، موسیقایی، هنرهای نمایشی، هنرهای تجسمی و مرمت و بازسازی آثار تاریخی، فرهنگی و باستانی انجام می‌گردد.

ماده ۲- مجوز سندی است که به موجب آن اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند یک یا چند نوع فعالیت از مجموع فعالیت‌های انتشاراتی، مطبوعاتی، فرهنگی و هنری مذکور در جدول پیوست را انجام دهند. انواع مجوزهای صادره توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به قرار زیر است:

۱-۲- پروانه تأسیس، پروانه بهره برداری، پروانه فعالیت یا مجوز فعالیت و یا عناوین مشابه که از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (یا یکی از واحدهای ستادی و یا استانی و یا شهرستانی) برای اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور فعالیت‌های مندرج در جدول پیوست صادر می‌گردد.

تبصره ۵ - در مواردی که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بنا به اختیارات قانون صدور مجوزهای موضوع فعالیت‌های موضوع این دستورالعمل را به مراجع دیگر تفویض و مراتب را به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام نمایند. در این صورت مجوزهای صادره از سوی آن مرجع در حکم مجوز صادره از سوی وزارت مزبور خواهد بود.

۲-۲- مجوزهای تبعی: عوامل دست‌اندرکار و مؤثر در انجام فعالیت‌های موضوع یکی از انواع مجوزهای بند ۱-۲ فوق که به نام شخص حقیقی یا حقوقی صادر

می‌شود، نسبت به درآمد حاصل از فعالیت موضوع مجوز تبعی محسوب شده نیاز به ارائه مجوز جداگانه ندارند مشروط بر اینکه واجد یکی از شرایط ذیل باشند:

الف- دارا بودن کارت حرفه‌ای معتبر در زمینه فعالیت موضوع مجوز

ب- دارا بودن یکی از مجوزهای موضوع ماده ۲

ج- مشخصات آنان در تصاویر برابر اصل شده فهرست مجوز صادره یا شناسنامه اثر برای یک فعالیت فرهنگی و هنری که ایشان نیز از عوامل آن باشند، قید شده باشد.

د- ارائه نسخه‌ای از قرارداد منعقد با شخص دارای مجوز.

ماده ۳- مشمولین فصل مالیات بر درآمد حقوق موضوع قانون مالیات‌های مستقیم نسبت به درآمدهای حاصله مشمول معافیت بند (ل) ماده ۱۳۹ اصلاحی این قانون نخواهند بود.

ماده ۴- نحوه اجرای تبصره ۲ ماده ۱۰۴ قانون مالیات‌های مستقیم در خصوص فعالیت‌های مندرج در فهرست پیوست بر اساس بخشنامه‌ای است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۵- فهرست فعالیت‌های موضوع بند (ل) ماده ۱۳۹ اصلاحی این قانون هر دو سال یکبار قابل بررسی و تجدید نظر است.

ماده ۶- مفاد این دستورالعمل جایگزین دستورالعمل قبلی موضوع بخشنامه شماره ۱۳۹۶۳/۷۰۴۰-۲۱۱ مورخ ۸۲/۱۲/۲۴ می‌شود و با رعایت مقررات آیین نامه موضوع تبصره (۳) ماده ۱۳۹ اصلاحی نسبت به درآمدهایی که از ابتدای سال ۱۳۸۱ تحصیل می‌شود مورد عمل قرار خواهد گرفت.

ماده ۷- فهرست فعالیت‌های مشمول معافیت این دستورالعمل به شرح جدول پیوست می‌باشد.

سازمان امور مالیاتی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

دستورالعمل نحوه برخورداری مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه از معافیت

موضوع بند (ط) ماده ۱۳۹ اصلاحی ق. م. م. مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

۱- مؤسسه رسماً تحت یکی از عناوین خیریه یا عام‌المنفعه به ثبت رسیده باشد و غیر انتفاعی بودن مؤسسه نیز در اساسنامه تصریح شده باشد.

۲- کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مؤسسه خیریه عام‌المنفعه به موجب اساسنامه آن به معرف امور ذیل برسد و این امر توسط سازمان امور مالیاتی کشور تأیید شود.

تبلیغات اسلامی، تحقیقات فرهنگی، علمی، دینی، فنی، اختراعات، اکتشافات، تعلیم و تربیت، بهداشت و درمان، بنا و تعمیر و نگهداری مساجد و مصلاها و حوزه‌های علمیه و مدارس علوم اسلامی و مدارس و دانشگاه‌های دولتی، مراسم تعزیه و اطعام، تعمیر آثار باستانی، امور عمرانی و آبادانی، هزینه یا وام تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان، کمک به مستضعفان و آسیب دیدگان حوادث ناشی از سیل، زلزله و آتش سوزی، جنگ و حوادث غیرمترقبه.

۳- اساسنامه مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه باید متضمن این موضوع باشد که مؤسسان و وابستگان طبقات اول و دوم آنان و همچنین هیأت امناء و مدیران مؤسسه حق معامله با مؤسسه را ندارند.

۴- اساسنامه مؤسسه صرفاً حاکی از این باشد که مؤسسان یا صاحبان سرمایه حق هیچ گونه برداشت و یا تخصیص از محل کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی به مؤسسه را ندارد و بعد از انحلال دارایی مؤسسه به سازمان بهزیستی کشور یا یکی از مؤسسات دولتی و یا مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه دیگر واگذار گردد.

۵- مرجع نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه سازمان امور مالیاتی کشور و ادارات تابعه و سازمان اوقاف حسب تفویض اختیار از سوی سازمان امور مالیاتی خواهد بود.

۶- مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه مکلفند صورتحساب درآمد و هزینه سالانه خود را که متکی به:

الف- مراجع ناظر

طبق اجزاء «الف»، «ب» و «پ» ماده ۷ بند «ه» آیین نامه اجرایی ماده ۱۳۹ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷:

۱- مرجع نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه، سازمان امور مالیاتی کشور است که می‌تواند این اختیار را به ادارات امور مالیاتی ذیربط و در موارد یاد شده در بند ۳ ماده یک قانون تشکیلات و اختیارات سازمان اوقاف و امور خیریه

مصوب ۶۲ به سازمان مزبور تفویض نماید.

۲- نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات عام‌المنفعه‌ای که دارای مال موقوفه می‌باشند و یا اداره آنها به موجب قانون یا آیین نامه مربوط به سازمان اوقاف و امور خیریه محول شده است با سازمان یاد شده خواهد بود.

۳- مراجع ناظری که قبلاً موافق آیین نامه اجرایی موضوع تبصره ۴ ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۶۶ و اصلاحیه مورخ ۷۱/۳/۷ آن، امر نظارت بر درآمد و هزینه مؤسسات عام‌المنفعه به آنان تفویض گردیده است، نظارت آنها بر مؤسسات مذکور با رعایت مقررات ماده ۱۳۹ اصلاحی مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ و مفاد آیین نامه اصلاحی کماکان معتبر بوده و اساسنامه این قبیل مؤسسات نیازی به اصلاح مجدد و تطبیق با آیین نامه اصلاحی را نخواهد داشت.

ب- شرح وظایف ناظر

۱- حصول اطمینان از انطباق مفاد اساسنامه اصلاحی مصوب و تثبیت شده مؤسسات خیریه و عام‌المنفعه با آیین نامه اجرایی ماده ۱۳۹ اصلاحی قانون یاد شده و دستورالعمل نحوه برخورداری مؤسسات مزبور از معافیت بند «ط» ماده قانونی موصوف در صورت وجود تغییرات اصلاحی در اساسنامه آنان.

۲- رسیدگی به صورت حساب درآمد و هزینه سالانه مؤسسات مذکور متکی به اسناد و مدارک قابل قبول طبق مقررات ماده ۹ آیین نامه اجرایی فوق‌الذکر.

۳- اعلام نتیجه رسیدگی در مورد صورتحساب درآمد و هزینه و رعایت قانون و آیین نامه اجرایی فوق‌الذکر و صدور گواهی لازم و تسلیم آن به اداره امور مالیاتی ذیربط در صورت تأیید مراتب.

ج- ویژگی‌های ناظر

ناظر شخص حقوقی است که به موجب اجزاء «الف»، «ب» و «پ» ماده ۷ بند «ه» آیین نامه اجرایی موصوف تعیین شده و یا می‌شود و توانایی انجام امور محوله به شرح بند «الف» این دستورالعمل را به نحو احسن دارا می‌باشد.

فهرست فعالیتهای مشمول معافیت موضوع بند (ل) ماده ۱۳۹

ردیف	طبقه فعالیت	نوع فعالیت	فعالیت‌های مشمول
۱	انتشاراتی	انتشار کتاب	نویسندگی (تحقیق، تألیف، ترجمه، تصحیح، گردآوری)، ویراستاری، صفحه آرایی، صفحه بندی، حروفچینی، خطاطی، طراحی جلد، بازنویسی، نشر کتاب اعم از کاغذی الکترونیکی، پخش و فروش کتاب.
۲	مطبوعاتی	۲-۱- تولید و نشر خبر و اطلاعات	تولید خبر، عکاسی، نقد و بررسی خبر، خبرگزاری، تفسیر، تولید و پردازش اطلاعات، اطلاعات رسانی مکتوب یا الکترونیکی که شامل آگهی و تبلیغات نخواهد شد.
		۲-۲- انتشارات نشریات و مطبوعات	نویسندگی، گزارشگری، تفسیر و نقد خبر، روزنامه نگاری، عکاسی، گرافیک و کاریکاتور مطبوعات، مدیریت تحریریه مطبوعاتی، نشر و پخش و فروش نشریات و مطبوعات.
۳	فرهنگی	۳-۱- مسابقات فرهنگی و هنری	مسابقات کتابخوانی، قرآنی و هنری
		۳-۲- جشنواره‌های فرهنگی و هنری	مراسم، نمایشگاه، مسابقات و نشست‌ها که به صورت داخلی و بین‌المللی انجام می‌گیرد.
		۳-۳- نمایشگاه فرهنگی و هنری	نمایشگاه کتاب، مطبوعات، هنرهای تجسمی
		۳-۴- مراسم و مجامع فرهنگی و هنری	شبهای شعر و ادب، نقد و بررسی کتاب و آثار هنری و سینمایی، بزرگداشت‌ها، یادبودها، همایش‌ها، کنگره‌ها و سایر نشست‌های فرهنگی و هنری
		۳-۵- کتابخانه عمومی	راه اندازی کتابخانه عمومی و اداره آن را در بر می‌گیرد.
۴	هنری	۴-۱- تولید، تکثیر، توزیع و نمایش فیلم	فیلم نامه نویسی، تهیه کنندگی، کارگردانی، صداپردازی، صداگذاری، فیلم برداری، طراحی صحنه و لباس، تدوینگری، مدیریت تدارکات، جلوه‌های ویژه، بازیگری، بدل کاری، چهره پردازی، خدمات لابراتواری فیلم‌سازی عکاسی، گویندگی، منشی‌گری صحنه، مدیریت تولید فیلم، آهنگسازی، دوبلوری، انیمیشن سازی، مستندسازی، مونتاژگری، بازیگردانی، نورپردازی، دستیار کارگردان و صداپردازی و نمایش فیلم و پخش و فروش آثار تصویری.
		۴-۲- تولید، تکثیر، توزیع و اجرای	آهنگسازی، تنظیم کننده آهنگ، نوازندگی، شعر، خوانندگی، ضبط و صداگذاری و تکنوازی، پخش و فروش آثار صوتی.
		۴-۳- تئاتر و نمایش صحنه ای	نمایشنامه نویسی، کارگردانی، تهیه کنندگی، صداپردازی، طراحی صحنه، نورپردازی، بازیگری، مدیریت تدارکات، چهره‌پردازی، نمایش صحنه‌ای (SCENE) از قبیل رده‌خوانی، تعزیه روحوضی، پرده خوانی، تعزیه، خیمه شب بازی، عروسکی، سیاه بازی و خیابانی.
		۴-۴- هنرهای تجسمی	نقاشی، طراحی، خوشنویسی، مجسمه سازی، نگارگری.

تسلیم خلاصه عملیات موضوع ماده ۱۷ آیین نامه تحریر دفاتر

گرچه مطابق قسمت اخیر مقررات بند ۱۲ ماده ۲۰ آیین نامه روش نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک، تسلیم خلاصه عملیات موضوع ماده ۱۷ آیین نامه مزبور در خارج از مهلت مقرر می‌تواند موجب بی اعتباری دفاتر مؤدیان محترم مالیاتی شود، اما از آنجا که با وجود ایرادات اعلام شده از سوی ادارات امور مالیاتی، هیأت‌های سه نفری موضوع بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم، مطابق تجویز ماده ۲۱ آیین نامه موصوف، اختیار دارند نظر خود را مبنی بر قبول دفاتر و اسناد و مدارک اعلام نمایند، بنابراین مقرر می‌دارد که به منظور تشویق و تکریم مؤدیان محترم مالیاتی در صورتی که تسلیم خلاصه عملیات موضوع ماده ۱۷ آیین نامه در خارج از مهلت مقرر، به سبب عواملی خارج از اختیار مؤدی و یا دلایل موجه دیگر پدید آمده باشد، در این صورت هیأت‌های موضوع بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم با رعایت واقعیت امر نظر خود را مبنی بر تأیید دفاتر قانونی اعلام نمایند. مدیر کل و رؤسای ادارات امور مالیاتی مسئول حسن اجرای این بخشنامه می‌باشند.

موضوع: اصلاح قسمت اخیر ماده ۱۷ آیین نامه اصلاحی مربوط به روشهای نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورتهای مالی نهایی موضوع تبصره ۲ ماده ۹۵ اصلاحی مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیات‌های مستقیم

به منظور تشویق و تکریم مؤدیان محترم مالیاتی و ایجاد تسهیلات متناسب با نیازهای آنان متن اصلاح شده ماده ۱۷ آیین نامه اصلاحی مربوط به روشهای نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورتهای مالی نهایی موضوع تبصره ۲ ماده ۹۵ اصلاحی مصوب ۸۱/۱۱/۲۷ قانون مالیات‌های مستقیم که اصلاحات قسمت اخیر آن در تاریخ ۸۶/۷/۱ در ذیل پیشنهاد شماره ۵۹۶۵۱ مورخ ۸۶/۷/۱ به تصویب وزیر محترم امور اقتصادی و دارائی رسیده و مفاد آن نسبت به سال مالی که از ۸۵/۱/۱ به بعد شروع شده نیز قابل تسری خواهد بود به شرح ذیل جهت اطلاع و اقدام لازم ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۷ اصلاحی: مؤدیانی که از سیستم الکترونیکی استفاده می‌نمایند، موظفند

۲۳۴ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

حداقل ماهی یکبار خلاصه عملیات داده شده به ماشین‌های الکترونیکی را در دفتر روزنامه یا مشاغل حسب مورد ثبت و حداکثر ظرف مهلت تعیین شده در ماده ۱۴ این آیین‌نامه به دفتر کل منتقل کنند، علاوه بر این به منظور تسهیل رسیدگی باید آیین‌نامه‌ها یا دستورالعمل‌های کار ماشین برنامه‌های آن و وجوه کار با نرم افزارهای مالی مورد استفاده را در اختیار مأموران رسیدگی قرار دهند.

ضمناً مؤدیان مذکور مکلفند خلاصه عملیات داده شده به ماشین‌های الکترونیکی برای هر یک از سه ماه اول تا سوم هر سال حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از پایان سه ماه و برای سه ماهه چهارم تا تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به ادارات امور مالیاتی مربوطه تسلیم نمایند.

علی اکبر عرب مازار
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۸۶/۴/۳۰

شماره: ۳۸۹۶۲

عدم شمول معافیت صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات

نظر به اینکه در خصوص شمول یا عدم شمول معافیت صادرات کالاهای غیر نفتی و خدمات (منجمله فرآورده‌های پتروشیمی، قیر، روغن موتور و نظایر آن) از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض در اجرای بند (د) ماده ۳۳ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، ابهاماتی مطرح است، لذا حسب اظهار نظر مقام عالی وزارت عنوان معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور طی نامه شماره ۴۲۱۱ مورخ ۸۶/۳/۱۶ با عنایت به شمول احکام و تعاریف بندهای الف و ب ماده ۴ قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶ و ماده ۱ قانون نفت ۱۳۶۶، فرآورده‌های پتروشیمی، قیر، روغن موتور و نظایر آن از جمله کالاهای نفتی محسوب شده و مشمول معافیت برای صادرات کالاهای غیرنفتی موضوع بند (د) ماده ۳۳ قانون برنامه چهارم توسعه نمی‌باشند. مراتب جهت اطلاع و بهره برداری لازم ارسال می‌گردد. ۱۲۸۵/م

علی اکبر عرب مازار

نحوه اجرای مقررات بند الف ماده ۴

قانون موسوم به تجمیع عوارض مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲

با توجه به روند تغییرات ایجاد شده در سیاستگذاری بخش تأمین و توزیع پهنای باند اینترنت، مطابق مصوبه شورایعالی انقلاب فرهنگی مبنی بر «توقف نقاط تماس بین‌المللی دسترسی به اینترنت از طریق ارتباطات ماهواره‌ای و الزام شرکت‌های فوق‌الذکر در برقراری ارتباط صرفاً از طریق شرکت مخابرات ایران» و به منظور تبیین مقررات بند الف ماده ۴ قانون موسوم به تجمیع عوارض و جلوگیری از سوء استفاده احتمالی، جلسات مستمری بین سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی تشکیل و مقرر گردید:

۱- کلیه شرکت‌های ارائه دهنده و توزیع‌کننده خدمات اینترنت (ISDP و یا ICP و همچنین آن دسته از شرکت‌های ISP ارائه‌کننده خدمات به تأیید سازمان تنظیم مقررات) نسبت به آن قسمت از پهنای باند مورد نیاز خود (اعم از متقارن و غیر متقارن) که به طور مستقیم از مراجع ذیربط وابسته به وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات تأمین می‌نمایند به استناد مقررات بند الف ماده ۴ قانون موسوم به تجمیع عوارض مشمول پرداخت مالیات و عوارض مذکور خواهند بود که این امر از طریق اجرای تبصره ۲ ماده ۶ قانون مورد بحث توسط مراجع مذکور در مبادی ارائه خدمات صورت خواهد پذیرفت.

بدیهی است درآمد حاصل از توزیع یا فروش خدمات فوق‌الذکر توسط شرکت‌های ارائه دهنده و توزیع‌کننده خدمات (ICPها و یا ISDPها و ISPهای فوق‌الاشاره) که رأساً به عنوان ارائه‌کننده خدمات مخابراتی محسوب نمی‌گردند و از شمول مالیات مورد بحث (مالیات بر مصرف) خارج می‌باشند، در جایگاه خود، حسب مورد مشمول مالیات (مالیات بر درآمد) با رعایت مقررات قانونی مربوط خواهد بود.

۲- مراجع ذیربط وابسته به وزارت ارتباطات و فن آوری اطلاعات که مبادرات به ارائه خدمات مخابراتی به اشخاص، اعم از حقیقی و حقوقی می‌نمایند بنا به حکم مذکور موظف به کسر و ایصال مالیات و عوارض پیش‌بینی شده در بند الف ماده ۴ قانون صدرالذکر می‌باشند.

قابل ذکر است وجوه دریافتی توسط شرکتهای مخابرات استانی بابت ارائه خدمات شبکه هوشمند (I,N) نیز مشمول حکم مذکور خواهد بود.

۳- شرکت‌هایی که تحت عنوان اپراتور (ایرانسل، تالیا، موبایل و تلفن ماهواره‌ای ثریا، sap، pap، GMPCS و....) که مبادرت به ارائه سرویس‌های مختلف مخابراتی می‌نمایند مکلفند بابت ارائه کلیه خدمات به مشترکین و یا استفاده‌کنندگان از خدمات مذکور مالیات و عوارض مربوطه را با رعایت مقررات و به موجب صورتحساب‌های صادره دریافت و به حسابهای تعیین شده سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند.

۴- وصول مالیات و عوارض موضوع بند الف ماده ۴ قانون یاد شده توسط شرکتهای و مؤسسات موضوع بند (۱) این بخشنامه از استفاده‌کنندگان خدمات اعم از شرکت‌های ISP (توزیع‌کننده) و همچنین سایر اشخاص و مؤسسات از قبیل درمانی، دانشگاهی و غیره فاقد وجاهت قانونی است.

مقررات این بخشنامه از تاریخ «اجرای مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی» (اول آبان ۱۳۸۵) توسط شرکتهای مورد اشاره در بندهای فوق در خصوص مورد قابل اجرا می‌باشد.

علی اکبر عرب مازار

۱۳۸۴/۱۱/۰۳

شماره: ۲۳۹/۲۰۶۷۷۷

قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا

و شهرک و نحوه تعیین آنها

ماده ۱- محدوده شهر عبارت است از حد کالبدی موجود شهر و توسعه آتی در دوره طرح جامع و تا تهیه طرح مذکور در طرح‌های شهر که ضوابط و مقررات شهرسازی در آن لازم‌الاجرا می‌باشد.

شهرداریها علاوه بر اجرای طرحهای عمرانی از جمله احداث و توسعه معابر و تأمین خدمات شهری و تأسیسات زیربنایی در چارچوب وظایف قانونی خود کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات و سایر اقدامات مربوط به توسعه و عمران در داخل محدوده شهر را نیز به عهده دارند.

ماده ۲- حریم شهر عبارت است از قسمتی از اراضی بلافصل پیرامون محدوده شهر که نظارت و کنترل شهرداری در آن ضرورت دارد و از مرز تقسیمات کشوری شهرستان و بخش مربوط تجاوز ننماید.

به منظور حفظ اراضی لازم و مناسب برای توسعه موزون شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشاورزی، باغات و جنگل‌ها، هرگونه استفاده برای احداث ساختمان و تأسیسات در داخل حریم شهر تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوبات طرحهای جامع و هادی امکان پذیر خواهد بود.

نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات که به موجب طرحها و ضوابط مصوب در داخل حریم شهر مجاز شناخته شده و حفاظت از حریم به استثنای شهرکهای صنعتی (که در حال از محدوده قانونی و حریم شهرها و قانون شهرداریها مستثنی می‌باشند) به عهده شهرداری مربوط می‌باشد، هرگونه ساخت و ساز غیرمجاز در این حریم تخلف محسوب و با متخلفین طبق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳- محدوده روستا عبارت است از محدوده‌ای شامل بافت موجود روستا و گسترش آتی آن در دوره طرحهای روستائی که با رعایت مصوبات طرحهای بالا دست تهیه و به تصویب مرجع قانونی مربوط می‌رسد. دهیارها کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساخت و ساز در داخل محدوده را عهده دار خواهند بود.

تبصره ۱- روستاهایی که در حریم شهرها واقع می‌شوند مطابق طرح هادی روستایی دارای محدوده و حریم مستقل بوده و شهرداری شهر مجاور حق دخالت در ساخت و ساز و سایر امور روستا ندارد.

تبصره ۲- روستاهایی که به موجب طرحهای مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع شوند در صورت رسیدن به شرایط شهر مستقل شناخته نشده و به صورت منفصل به عنوان یک ناحیه یا منطقه از نواحی یا مناطق شهر اصلی تلقی و اداره خواهند شد و برای آنها در قالب طرحهای جامع و تفصیل ضوابط و مقررات ویژه متضمن امکان استمرار فعالیت‌های روستایی تهیه و ملاک عمل قرار گرفت.

تبصره ۳- محدوده روستاهای فاقد طرح هادی، با هماهنگی شورای اسلامی روستا توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در قالب بافت مسکونی روستا پیشنهاد گردید و به تصویب مراجع قانونی مربوطه در استان می‌رسد.

تبصره ۴- درآمد ناشی از ساخت و سازها و عوارض روستاهایی که در حریم شهرها قرار می‌گیرند اعم از روستاهای دارای طرح هادی و فاقد طرح هادی، به حساب دهیاریهای روستا جهت توسعه و عمران واریز می‌گردد.

تبصره ۵- در هر محدوده و یا حریمی که شهرداری عوارض ساختمانی و غیره را دریافت می‌نماید موظف به ارائه کلیه خدمات شهری می‌باشد.

ماده ۴- محدوده شهرکها اعم از شهرکهای مسکونی و صنعتی یا سایر شهرکهایی که طبق مقررات و با مجوزهای قانونی مربوط ایجاد و احداث می‌شوند و در طرح‌های مصوب آنها تعیین و تصویب می‌گردد.

تبصره ۱- محدوده شهرکهای یاد شده و همچنین محدوده نقاط و مراکز جمعیتی که قبل از سال ۱۳۵۵ دارای طرح ایجاد شهرک و صورتجلسه تفکیکی بوده و تاکنون موفق به اخذ شهرک نشده و به صورت غیرمصوب باقی مانده‌اند در صورتی که بنا به ضرورت و با ارائه دلایل توجیهی کافی بر اساس مطالعات طرح‌های جامع و هادی مصوب در داخل حریم شهرها قرار گیرند، اعم از این که عملیات شهرسازی در آنها خاتمه یافته و پروانه بهره برداری آنها صادر شده باشد و یا هنوز در دست احداث و تکمیل باشند تحت کنترل و نظارت شهرداری مربوط خواهند بود.

تبصره ۲- هرگونه ساخت و ساز در شهرکهای یاد شده تابع ضوابط و طرح مصوب قانونی خود خواهد بود.

ماده ۵- محدوده شهر در طرح‌های جامع شهری و تا تهیه طرح‌های مذکور در طرح‌های هادی شهر و تغییرات بعدی آنها به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مراجع قانونی تصویب‌کننده طرح‌های مذکور می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف سه ماه از ابلاغ طرح‌های مذکور به صورتی که کلیه نقاط آن قابل شناسایی و پیاده کردن روی زمین باشد توسط شهرداری دقیق شده و پس از کنترل و امضای دبیر مرجع تصویب‌کننده و تأیید شدن به مهر دبیرخانه مربوط به امضای استاندار جهت اجرا به شهرداری و دستگاه‌های اجرائی ذیربط ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱- چنانچه اقدامات لازم ظرف مهلت مقرر مذکور به انجام نرسد، استاندار دستور تدقیق محدوده را به سایر مراجع ذیصلاح صادر خواهد کرد.

تبصره ۲- پیگیری اجرای این ماده در قالب مهلت تعیین شده تا مرحله ابلاغ محدوده شهرها، به عهده دبیرخانه مرجع تصویب‌کننده طرحها خواهد بود.

تبصره ۳- در تهیه طرح‌های جامع هادی شهر پیشنهادات شهرداری که به تصویب شورای اسلامی شهر رسیده باشد برای تأیید نهایی به مراجع قانونی منعکس می‌شود.

ماده ۶- حریم شهر در طرح جامع شهر و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر تعیین و تصویب می‌گردد.

ماده ۷- محدوده روستا بر اساس طرح‌های هادی روستایی و تغییرات بعدی آنها توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته شده ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مرجع تصویب‌کننده طرح هادی روستایی می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب، توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط تدقیق شده و به امضای فرماندار شهرستان مربوط جهت اجرا به دهیاری و دستگاه‌های اجرایی ذیربط ابلاغ می‌شود.

ماده ۸- محدوده‌ها و حریم‌های تعیین شده برای شهرهای مجاور، محدوده روستاهای مجاور و محدوده شهرکهای مجاور، نباید با هم تداخل داشته باشند در صورت تداخل، مرجع حل اختلاف و رفع تداخل، مراجع تصویب‌کننده طرح‌های هادی و جامع حسب مورد خواهند بود.

ماده ۹- محدوده مجموعه‌های شهری در طرح مصوب آنها تعیین و تصویب می‌شود.

ماده ۱۰- هیچ یک از شهرها محدوده و حریم دیگری به جز محدوده و حریم موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون و هیچیک از روستاها و شهرکها، محدوده دیگری به جز محدوده موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون نخواهند داشت و عناوین یاد شده جایگزین کلیه عناوین متناظر آنها از جمله «محدوده قانونی»، «حریم قانونی»، «حوزه شهرداری»، «حدود مصوب شهر»، و نظایر آنها در مورد محدوده شهر، «محدوده استحفاظی»، «حوزه استحفاظی»، «حریم استحفاظی»، «محدوده نهایی»، «محدوده نفوذی» و نظایر آنها در مورد حریم شهر، «محدوده مسکونی روستا» یا

۲۴۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

«حدود روستا» در مورد «محدوده روستا» و «محدوده قانونی شهرک» می‌گردد و هر ترتیب دیگری که در مورد تعاریف محدوده و جریم شهر، محدوده شهرک و روستا و نحوه تعیین آنها با هر عنوان دیگری در قوانین و مقررات قبلی مقرر شده باشد، با تصویب این قانون ملغی خواهد بود.

تبصره ۵ - تعاریف و مراجع تصمیم‌گیر مربوط به محدوده‌ها و حریم‌های مورد اشاره در این قانون جایگزین تعاریف و مراجع تصمیم‌گیر مربوط در تمام قوانین موضوعه از جمله قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۵ - می‌شود.

ماده ۱۱ - محدوده و حریم تعریف شده که در این قانون برای مناطق مسکونی شهری و روستایی و شهرک‌های مسکونی است شامل سایر محدوده‌ها و حریم‌های خاص که حسب قوانین خاص تعیین شده‌اند (مثل حریم راه‌ها و راه آهن، محدوده مناطق چهارگانه حفاظت شده محیط زیست، حریم میراث فرهنگی و نظایر آن) نخواهد شد.

ماده ۱۲ - هرگونه تخلف از احکام موضوع این قانون به عنوان تجاوز به حقوق عمومی، جرم محسوب شده و مرتکبین علاوه بر اعاده وضع و رفع اثر از تخلفات، به مجازات مربوط برابر قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.
قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و یازده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهاردهم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۱۰/۲۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

غلامعلی حداد عادل
رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۴ - سازمان می‌تواند مطابق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، علاوه بر خدماتی که دستگاه‌های اجرائی ارائه می‌نمایند در قبال ارائه خدمات عمومی زیربنایی و مهندسی و تسهیلات مواصلاتی، انبارداری، تخلیه، بارگیری، بهداشتی، فرهنگی، ارتباطات، آموزشی و رفاهی و وجوهی را دریافت نماید. اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به کار تولید کالا و خدمات فعالیت دارند، برای فعالیت در محدوده منطقه از پرداخت هرگونه عوارض معمول در کشور معاف می‌باشند.

تأسیس و بهره برداری و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی

تصویر تصویب نامه شماره ۳۹۱۰۷ ت ۲۹۷۸۵ ه مورخ ۸۳/۷/۲۹ هیأت محترم وزیران راجع به اجازه صدور مجوز به وزارت جهاد کشاورزی در خصوص تأسیس و بهره برداری و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی مندرج در روزنامه رسمی شماره ۱۷۳۸۱ مورخ ۱۳۸۳/۸/۶ جهت اطلاع و بهره برداری لازم ارسال می گردد.

بخشنامه در خصوص درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی دارنده وسائط نقلیه عمومی

نظر به اینکه ادارات امور مالیاتی طی سنوات بعد از اصلاحیه مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی دارنده وسائط نقلیه عمومی را در هر سال باستناد تبصره ۵ اصلاحی ماده ۱۰۰ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ با همکاری و نظر صنوف یا اتحادیه مربوط تعیین و مالیات متعلقه این قبیل مؤدیان را که قطعی خواهد بود وصول می نماید. بنابراین و با اتخاذ ملاک از مفاد تبصره ۲ ماده ۱۰۴، اشخاص مذکور در صدر ماده ۱۰۴ اصلاحی (وزارت خانه ها، مؤسسات دولتی، شهرداری ها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداریها و کلیه اشخاص حقوقی اعم از انتفاعی و غیرانتفاعی و اشخاص موضوع بند (الف) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم) در هنگام پرداخت کرایه حمل و نقل، اعم از بار یا مسافر به دارندگان وسائط نقلیه خود مالک (اشخاص حقیقی) تکلیفی نسبت به کسر مالیات علی الحساب موضوع ماده مذکور ندارند. لکن وجوهی که به موجب قرارداد بابت حمل و نقل به اشخاص حقوقی و حقیقی پرداخت می گردد کماکان مشمول کسر مالیات تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴ فوق الذکر خواهد بود. ضمناً توجه خوانند داشت پرونده هایی که قبلاً در اجرای تبصره ۶ ماده ۱۰۴ مورد مطالبه مالیات تکلیفی قرار گرفته حسب مورد از طریق اداره امور مالیاتی مربوط و یا مراجع حل اختلاف مالیاتی به همین ترتیب قابل حل و فصل می باشد.

علی اکبر عرب مازار

احتساب یا عدم احتساب اندوخته‌ها و مانده سود سنواتی

حاصل از منابع معاف از مالیات در مأخذ محاسبه مالیات

نظر به اینکه در خصوص احتساب یا عدم احتساب اندوخته‌ها و مانده سود سنواتی حاصل از منابع معاف از مالیات در مأخذ محاسبه مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی ابهاماتی مطرح گردیده است، لذا به منظور رفع ابهام و ایجاد وحدت وریه موارد زیر یادآور می‌گردد:

۱- بنا به صراحت ماده ۱۱۵ اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مأخذ محاسبه مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی که منحل می‌شوند ارزش دارایی شخص حقوقی پس از کسر بدهی‌ها و سرمایه پرداخته شده و اندوخته‌ها و مانده سودهایی که مالیات آن قبلاً پرداخت گردیده است، خواهد بود.

۲- از آنجایی که اندوخته‌ها و مانده سودهای ایجاد شده از محل سود حاصل از منابع معاف از مالیات در حکم اندوخته‌ها و سودهای که مالیات آن قبلاً پرداخت گردیده است، تلقی نمی‌گردد.

بنابراین اندوخته‌ها و سودهای مزبور قابل کسر از ارزش دارایی‌های اشخاص حقوقی منحل در رسیدگی به مالیات آخرین دوره عملیاتی آنها (دوره انحلال) نخواهد بود.

علی اکبر عرب مازار

مکاتبات ادارات مالیاتی با حسابدار رسمی

جناب آقای دکتر عرب مازار

ریاست محترم سازمان امور مالیاتی

با سلام، همانگونه که مستحضرید در مواردی مؤدیان مالیاتی در اجرای ماده ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم تعیین درآمد مشمول مالیات خود را به حسابداران رسمی محول می‌نمایند که بخشنامه شماره ۱۳۲۶۹ مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۵ تکلیف نحوه برخورد کادر تشخیص را با موضوع مشخص کرده است. با توجه مراجعه حضوری،

تماس تلفنی و یا مکاتبه برخی از اعضا جامعه به نظر می‌رسد بعضاً کادر تشخیص مالیاتی بدون رعایت تشریفات مندرج در بند ۷ بخشنامه مذکور (اولویت اول مکاتبه با حسابدار رسمی) مستقیماً با مراجعه حضوری و یا مکاتبه با مؤدی درخواست اطلاعات و مدارک می‌نمایند.

خواهشمند است دستور فرمایید ضمن بررسی موضوع، در راستای اجرای صحیح مقررات توسط همکاران محترم کادر تشخیص، راهنمایی لازم صورت پذیرد.

و من ... التوفیق لطفعلی لطفعلیان صارمی

شماره: ۲۳۲/۳۴۴۷/۴۶۷۰۷

تاریخ: ۸۵/۹/۲۸

موضوع: مکاتبات با حسابدار رسمی

احتراماً نظر به اینکه طبق اطلاع واصله از سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی، برخی از ادارات امور مالیاتی در رسیدگی به پرونده عملکرد مؤدیان مالیاتی که در اجرای ماده ۲۷۲ ق.م.ظرف مهلت مقرر نسبت به تسلیم گزارش حسابرسی مالی و مالیاتی مطابق مقررات اقدام نموده‌اند، عملاً بدون توجه به مفاد قانون مالیاتهای مستقیم و بخشنامه شماره ۱۳۲۶۹ مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۵ جهت کنترل دفاتر و اسناد و مدارک به آدرس قانونی مؤدی مراجعه و در اجرای بند ۲ ماده ۹۷ ق.م.کتباً یا به صورت شفاهی سؤالاتی را از مؤدیان مزبور استعلام می‌نمایند.

نظر به اهمیت حصول اطمینان از اجرای صحیح قانون و مفاد بخشنامه موصوف، لازم است ترتیبی اتخاذ گردد تا کلیه ادارات امور مالیاتی، موازین قانونی و مفاد بخشنامه مذکور را ملاک رسیدگی قرار داده و هرگونه ابهام را ابتدا از حسابدار رسمی رسمی تنظیم‌کننده گزارش حسابرسی مالیاتی استعلام نموده و در صورت عدم ارائه پاسخ ظرف مدت مهلت مقرر، برابر قانون و مقررات اقدام شود.

محمود شکری

معاون عملیاتی سازمان امور مالیاتی کشور

۲۴۴ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

شماره: ۲۱۱-۲۸۴۵/۳۵۵۱۳ تاریخ: ۸۵/۸/۲۳

ایجاد بیست و نه شهرک صنعتی در یازده استان کشور و یک مجتمع فناوری اطلاعات

به پیوست تصویر مصوبه شماره ۸۰۷۵۲/ت ۳۶۰۲۶ هـ مورخ ۸۵/۷/۲۲ هیئت محترم وزیران راجع به ایجاد بیست و نه شهرک صنعتی در یازده استان کشور و یک مجتمع فناوری IT در استان قم به شرح جدول ضمیمه، جهت اطلاع و بهره برداری لازم ارسال می‌گردد. ۲۰۰م

شماره: ۸۰۷۵۲/ت ۳۶۰۲۶ تاریخ: ۸۵/۷/۲۲

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۷/۱۹ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۸۴۳۵-۶۰ مورخ ۱۳۸۵/۷/۹ و به استناد بند (۸) اصلاحی ماده واحده قانون راجع به تأسیس شرکت شهرکهای صنعتی ایران - مصوب ۱۳۷۶ - تصویب نمود:
ایجاد بیست و نه شهرک صنعتی در یازده استان کشور و یک مجتمع فناوری اطلاعات IT در استان قم به شرح جدول پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است، مجاز است.

پرویز داودی معاون اول رئیس جمهور

ردیف	نام شرکت شهرکهای صنعتی	نام شهرکهای صنعتی پیشنهادی	تعداد
۱	اصفهان	آران و بیدگل - تودشک - دهاقان - اوده - بادرود	۵
۲	بوشهر	اهرم	۱
۳	خراسان رضوی	بجستان	۱
۴	زنجان	ابه‌ر ۳ - انگوران - ایچرود	۳
۵	سیستان و بلوچستان	ایران‌شهر - نیکشهر	۲
۶	لرستان	الیگودرز ۲ - دورود ۲ - پلدختر	۳
۷	خراسان شمالی	بیدک - حصارگرمخان - کارگاهی بجنورد - مانه و سمنقان - فاروج - چاچرم	۶
۸	قزوین	قزوین ۲ - حکیمیه - رامشان	۳
۹	خراسان جنوبی	بیرجند ۲	۱
۱۰	کهگیلویه و بویراحمد	لیکک - خان احمد	۲
۱۱	چهارمحال و بختیاری	تخصصی آب بروجن - شهرکرد ۲	۲
۱۲	قم	مجتمع فناوری اطلاعات IT	۱

ماده ۱۱۳ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی - اجتماعی

به منظور تحقق جهش صادراتی در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور:

الف - حقوق گمرکی و سود بازرگانی مواد اولیه و واسطه‌ای وارداتی مورد استفاده در تولید کالاهای صادراتی پس از صدور محصولات تولیدی بر اساس آیین نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت بازرگانی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، مسترد خواهد شد.
ب - کالاهای و خدماتی که صادر می‌شوند مشمول پرداخت عوارض و مالیات نخواهند بود.

ج - صادرات کالا و خدمات از اخذ هرگونه مجوز به استثنای استانداردهای اجباری و گواهیهای مرسوم در تجارت بین‌الملل (مورد درخواست خریداران) معاف می‌باشند.

د - کلیه تشویقها و امتیازاتی که برای صادرات کالا وجود دارد به صادرات خدمات نیز تسری می‌یابد.

ه - صندوقهای غیردولتی توسعه صادرات مورد حمایت دولت قرار می‌گیرد.
ماده ۳۳ برنامه چهارم توسعه: برقراری هرگونه مالیات و عوارض برای صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه ممنوع است.

تصویب نامه شماره ۱۲۵۷۱/ت ۳۳۰ هـ مورخ ۲۳/۸/۷۳ هیأت

وزیران درباره آئین نامه اجرائی ماده ۱۴۴ قانون مالیاتهای مستقیم

ماده ۱ - مراکز مجاز و رسمی پژوهشی و تحقیقاتی به منظور استفاده از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۴۴ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مکلفند:

اظهارنامه، ترازنامه و حساب سود و زیان، فهرست طرحهای تحقیقاتی و پژوهشی انجام شده سال مالی مربوط و نیز فهرست طرحهای در دست اجرای خود را به ضمیمه اظهارنامه و صورت‌های مالی مذکور به حوزه مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

تبصره: عدم رعایت ضوابط و تکالیف فوق سبب حذف معافیت یا شمول مالیات خواهد بود.

۲۴۶ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

ماده ۲- درآمدهای حاصل از فعالیتهای غیر پژوهشی و تحقیقاتی و نیز سایر درآمدهای غیر مرتبط با وظایف اصلی تحقیقاتی برابر مقررات مشمول مالیات است.

ماده ۳- ابطال پروانه در طول سال مالی به دلیل عدم رعایت مقررات، موجب حذف معافیت مربوط به طرح‌های موضوع آن پروانه در همان سال خواهد بود.

ماده ۴- عدم رعایت ضوابط مربوط به هر طرح موجب حذف معافیت در حدود درآمدهای ناشی از طرح خواهد شد.

پذیرش هزینه‌های معوق پرداختنی موضوع بندهای ۱۷ و ۱۸ ماده ۱۴۸

بخشنامه ۱۴۲۶۶/۷۱۹۹۶-۳۰/۴ مورخ ۱۳۷۴/۱۲/۲۱

نظر به اینکه در مورد پذیرش بعضی از هزینه‌های قابل قبول هر سال مالیاتی که تا پایان آن سال پرداخت نشده، از جمله هزینه‌های موضوع بندهای ۱۷ و ۱۸ ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه ۱۳۷۱/۲/۲۷ آن، ابهاماتی بروز کرده علیهذا به منظور رفع ابهام و اتخاذ رویه واحد تأکید می‌نماید:

هزینه‌های قابل قبول که با توجه به دلائل و مدارک مثبت در یکسال مالیاتی تحقق یافته، اعم از آنکه در سال مزبور پرداخت شده یا مؤدی متعهد به پرداخت آن باشد، باید هزینه‌های قابل قبول همان سال پذیرفته شود.

تاریخ: ۱۳۸۱/۷/۷

شماره: ۲۱۱/۴۲۹۸/۱۳۸۰

آیین نامه اجرایی مقررات جزء « ه » بند (۲) ماده ۱۴۸

اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

وجوه پرداختی به سازمان تأمین اجتماعی و پس انداز برای کارکنان با رعایت شرایط زیر در حساب مالیاتی قابل قبول است.

۱- وجوه پرداختی به سازمان تأمین اجتماعی طبق مقررات مربوط در ارتباط با فعالیت مؤسسه.

۲- سه درصد (۳٪) حقوق پرداختنی (حقوق یا مزد اصلی و مزایای مستمر) سالانه بابت پس انداز کارکنان بر اساس فهرست حقوق و مزایای ماهیانه کارکنان.

۳- حساب پس انداز کارکنان می‌بایست در حساب مشخصی در دفاتر شرکت به طور جداگانه ثبت و نگهداری شود. هرگونه درآمد حاصل از فعالیت‌های اقتصادی از محل این منبع، تابع قانون و مقررات مالیاتی مربوط خواهد بود.

این آیین نامه در اجرای جزء « ه » بند (۲) ماده ۱۴۸ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به پیشنهاد شماره ۳۷۳۱۳/۴۰۵۳-۲۱۱ مورخ ۸۱/۶/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور در سه بند به شرح فوق در تاریخ ۸۱/۶/۳۱ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسید و به نرخهای مقرر در آن باستناد مصوبه شماره ۲۲۸۶/ت ۳۸۹۲۹ ک مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۹ مالیات وزیران تغییر یافته است.

شماره: ۲۱۱-۴۱۲۴/۳۷۷۲۳ تاریخ: ۱۳۷۱/۷/۲۲

آیین نامه اجرایی بند (۸) ماده (۱۴۸)

هزینه‌های تحقیقاتی، آزمایشی و آموزشی، خرید کتاب، نشریات و لوح‌های فشرده، هزینه‌های بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی مربوط به فعالیت مؤسسه از ابتدای سال ۱۳۸۱ با رعایت موارد زیر جزء هزینه قابل قبول در حساب مالیاتی محسوب خواهد شد:

الف: هزینه‌های تحقیقاتی:

- ۱- فهرست طرح یا طرح‌های تحقیقاتی انجام شده یا در دست اجرا، به اداره امور مالیاتی مربوطه تسلیم شده باشد.
- ۲- طرح یا طرح‌های تحقیقاتی باید منحصراً مربوط به فعالیت و در راستای تحصیل درآمد مؤسسه باشد.
- ۳- اسناد و مدارک مثبت انجام هزینه طرح یا طرح‌های تحقیقاتی به انضمام ریز هزینه‌ها به اداره امور مالیاتی ارائه شود.

ب: هزینه‌های آزمایشی و آموزشی:

هزینه‌های آزمایشی و آموزشی از جمله هزینه‌های حضور در کنگره و همایش‌های علمی و آموزشی، آموزش‌های ضمن خدمت کارکنان، دوره‌های کوتاه مدت تخصصی و سایر موارد مشابه، که مرتبط با فعالیت مؤسسه باشد.

ج: هزینه‌های خرید کتاب، نشریات و لوح‌های فشرده:

هزینه‌های خرید کتاب، نشریات و لوح‌های فشرده که مرتبط با فعالیت مؤسسه باشد.

د: هزینه‌های بازاریابی و تبلیغات و نمایشگاهی:

- ۱- هزینه‌های بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی برای تولید کالا یا ارائه خدمات که در دوره آتی (قبل از بهره برداری)، عرضه می‌شود هزینه مزبور ظرف ده سال از تاریخ شروع به فروش یا عرضه خدمات به اقساط مساوی مستهلک خواهد شد.
  - ۲- هزینه‌های بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی برای شناساندن و معرفی کالا و همچنین عرضه خدمات که مستقیماً با فعالیت مؤسسه ارتباط دارد.
  - ۳- هزینه بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی به منظور صادرات کالا.
- انجام خدمات تحقیقاتی، آموزشی، بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی چنانچه توسط اشخاص دیگر برای مؤسسه انجام می‌گیرد و طبق قانون و مقررات مشمول کسر مالیات تکلیفی باشد پذیرش هزینه آن منوط به کسر و واریز مالیات تکلیفی آن به حساب سازمان امور مالیاتی کشور (اداره امور مالیاتی ذیربط) خواهد بود.
- این آیین نامه در اجرای قسمت اخیر بند ۸ ماده ۱۴۸ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی بنا به پیشنهاد شماره ۴۱۱۷/۳۷۳۱۲-۲۱۱ مورخ ۸۱/۶/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور در چهارم بند و شش جزء به شرح فوق در تاریخ ۸۱/۶/۳۱ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسید.

طهماسب مظاهری
وزیر امور اقتصادی و دارایی

آیین نامه اجرایی احراز شروط سه گانه موضوع بند (۹) ماده ۱۴۸

اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

- ۱- اعلام کتبی موضوع خسارت توسط مؤدی (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ایجاد خسارت به فعالیت و دارایی مؤسسه، همراه با اسناد مدارکی که در اختیار دارد به اداره امور مالیاتی ذیربط.
- ۲- احراز خسارت وارده از سوی اداره امور مالیاتی ذیربط پس از بررسی اسناد و مدارک ارائه شده توسط مؤدی و اطلاعات مکتسبه با توجه به مستندات زیر:
  - ۱-۲- گواهی یا تأییدیه خسارت وارده از سوی مراجع ذیصلاح که متولی تشخیص خسارت می‌باشند و یا هرگونه سند معتبر دیگری که خسارت وارده را تأیید نماید.
  - ۲-۲- صورتجلسه یا صورتجلساتی که در خصوص ایجاد خسارت توسط مؤدی یا سایر مراجع ذیربط در این زمینه تنظیم گردیده است.

۲-۳- قراردادهای بیمه مربوط

۳- خسارت وارده طبق قانون و مقررات یا قراردادهای موجود جبران آن به عهده دیگری نبوده و یا در هر صورت از طریق دیگر جبران نشده باشد.

۴- ارائه تعهد کتبی مؤدی مبنی بر اینکه این خسارت از طرف هیچ مرجعی جبران نشده است.

این آیین نامه در اجرای بند ۹ ماده ۱۴۸ اصلاحی قانون و مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و بنا به پیشنهاد شماره ۴۰۵۱/۳۷۳۱۰-۲۱۱ مورخ ۱۳۸۱/۶/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور در چهار بند به شرح فوق در تاریخ ۸۱/۶/۳۱ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسید.

آیین نامه اجرائی موضوع بند (۱۱) ماده ۱۴۸ اصلاحی

قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

هزینه مطالبات مشکوک الوصول و منظور نمودن ذخیره آن در صورت رعایت شرایط زیر در حساب مالیاتی قابل قبول خواهد بود:

۱- هزینه منظور شده برای مطالبات مشکوک الوصول منحصرأ باید در ارتباط با فعالیت مؤسسه باشد.

۲- میزان ذخیره مطالبات مشکوک الوصول برای هر یک از بدهکاران که احتمال لاوصول بودن طلب آن موجود باشد به صورت جداگانه مشخص و تعیین شده باشد.

۳- اسناد و مدارک مربوط به احتمال لاوصول ماندن طلب مؤسسه کم برای آن ذخیره منظور شده است از کفایت لازم برخوردار باشد.

۴- هزینه مطالباتی که مربوط به طلب از کارمندان، مدیران، سهامداران یا شرکاء و شرکتهای تابعه می باشد قابل قبول نخواهد بود.

۵- چنانچه مطالبات مؤسسه از پوشش بیمه‌ای برخوردار باشد، در صورت لاوصول بودن آن، مازاد میزان پوشش بیمه‌ای قابل قبول برای ایجاد ذخیره خواهد بود.

۶- ذخیره ایجادی مطالبات مشکوک الوصول بایستی در دفاتر مؤسسه به حساب مخصوص منظور شده باشد، تا زمانی که طلب وصول گردد یا لاوصول بودن آن محقق شود.

۲۵۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

۷- مطالبات لاوصول به شرط اثبات آن به موجب اسناد و مدارک مثبت تا میزان ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول از محل مزبور تأمین و در صورت مازاد بر میزان ذخیره، در هزینه سال مورد رسیدگی که لاوصول شدن آن محقق شود، قابل احتساب خواهد بود.

این آیین نامه در اجرای بند ۱۱ ماده ۱۴۸ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ بنا به پیشنهاد شماره ۴۱۲۲/۳۷۳۱۱-۲۱۱ تاریخ ۱۳۸۱/۶/۳۱ سازمان امور مالیاتی کشور در هفت بند به شرح فوق در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۳۱ به تصویب رسید.

تاریخ: ۱۳۸۱/۶/۲۰

شماره: ۳۵۶۸۱

قبول هزینه‌های B.O.T

بنا به اختیار حاصل از تبصره یک ماده ۱۴۸ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و با توجه به پیشنهاد شماره ۲۵۷۱۶ مورخ ۱۳۸۱/۵/۶ آن سازمان، هزینه‌هایی که توسط سرمایه گذار خارجی در خارج و داخل ایران به منظور اجرای طرح‌های سرمایه گذاری، (از جمله طرح‌های نیروگاهی) به روش ساخت، بهره برداری و واگذاری (B.O.T) انجام پذیرد، به شرح زیر جزء هزینه‌های قابل قبول پذیرفته خواهد شد:

۱- هزینه‌های اخذ تسهیلات بانکی خارج از ایران (سود و کارمزد وام، هزینه تعهد و تضمین و مدیریت وام) که برای انجام دادن طرح‌های سرمایه‌گذاری پرداخت شده یا تخصیص یافته باشد.

۲- هزینه‌های قبل از بهره برداری و اولیه که قبل از ثبت شعبه شرکت در ایران صورت خواهد گرفت (از قبیل هزینه مطالعات ریشه‌ای، طراحی، فنی و مهندسی، هزینه تنظیم عقد قرارداد) مشروط به مشخص بودن نوع هزینه و میزان آن در قرارداد و حداکثر تا مبلغ ذکر شده در قرارداد با تأیید دستگاه اجرائی ذیربط طرف قرارداد.

۳- هزینه بیمه تسهیلات بانکی اخذ شده خارج از ایران و هزینه بیمه تجهیزات و خسارات احتمالی راجع به فعالیت.

۴- استهلاک هزینه سرمایه‌ای حداکثر تا مبلغ برآورد اولیه که به تأیید دستگاه اجرائی طرف قرارداد رسیده باشد و مشروط به آنکه در دفاتر شعبه شرکت خارجی در ایران ثبت شده و صورت‌های مالی شعبه مورد تأیید یکی از مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران قرار گیرد، به مدت مندرج در قرارداد با اعمال روش مستقیم.

۵- هزینه‌های انجام شده در خارج از کشور که به تأیید یکی از مؤسسات حسابرسی بین‌المللی رسید و مورد قبول مؤسسه حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران که حسابرسی شعبه شرکت خارجی (سرمایه‌گذاری خارجی) در ایران را عهده دار است، قرار گیرد.

طهماسب مظاهری
وزیر امور اقتصادی و دارایی

رأی هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی در مورد منظور شدن درآمد حاصل از تسعیر ارز به عنوان یکی از اقلام درآمد در احتساب درآمد مشمول مالیات
هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی طی رأی شماره ۳۰/۴/۵۳۵۹ مورخ ۷۵/۵/۱۴ به شرح زیر اعلام نموده است:

گزارش شماره ۳۹/۹۸۶۶ مورخ ۱۳۷۵/۳/۲۷ اداره کل امور هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی عنوان معاونت محترم درآمدهای مالیاتی حسب ارجاع آن مقام در جلسه هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی مطرح است. گزارش مذکور به اختصار مشعر بر طرح این مسئله است که آیا سود ناشی از تسعیر موجودی ارزی پایان دوره در مواردی که ارز موجود از صادرات کالای معاف از مالیات تحصیل شده باشد، باید جزء درآمد مشمول مالیات منظور گردد یا خیر. هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه بعدی آن پس از بررسی مفاد گزارش و شور و تبادل نظر در این خصوص به شرح آتی اعلام رأی می‌نماید: همان‌طور که طبق بند ۲۴ ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم زیان حاصل از تسعیر ارز بر اساس اصول متداول حسابداری با شرط اتخاذ روش یکنواخت طی سال‌های مختلف، به عنوان هزینه قابل قبول

شناخته شده است، بالطبع درآمد حاصل از تسعیر ارز نیز صرف نظر از منشاء تحصیل باید به عنوان یکی از اقلام درآمد در احتساب درآمد مشمول مالیات منظور گردد. معافیت درآمدهای بعدی که به لحاظ نگاهداری یا کاربرد ارز حاصل از صادرات به دست می‌آید، نخواهد بود.

رأی هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی در خصوص ادعای برخی از شرکتهای

دولتی به عدم شمول مالیات نسبت به سود حاصل از تسعیر دارائیهای ارزی

خود به استناد ماه ۱۳۶ قانون محاسبات عمومی مصوب شهریور ماه ۱۳۶۶

هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی طی رأی شماره ۵۴۷۱-۴-۳۰ مورخ ۷۵/۵/۱۷ به شرح زیر اعلام نموده است:

گزارش شماره ۳۹/۸۶۲۰ مورخ ۱۳۷۵/۳/۱۶ اداره کل هیئتهای حل اختلاف مالیاتی عنوان معاونت محترم درآمدهای مالیاتی بر حسب ارجاع آن مقام در جلسه مورخ ۷۵/۳/۲۹ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی مطرح است. مضمون گزارش به طور خلاصه عبارت از این است که: تعدادی از شرکتهای دولتی که به دلیل معافیت در تجارت خارجی و امور بین‌المللی و یا سایر جهات دارائیهها و بدهی‌های ارزی دارند، مدعی عدم شمول مالیات نسبت به سود حاصل از تسعیر دارائیههای ارزی به استناد ماده ۱۳۶ قانون محاسبات عمومی مصوب شهریور ماه ۱۳۶۶ می‌شوند که بین هیئتهای حل اختلاف مالیاتی هم از این حیث اختلاف نظر وجود دارد و به نظر اداره کل یاد شده نیز اولاً صدور ماده ۱۳۶ مذکور تنها بیانگر نوعی روش نگاهداری حسابهای مخصوص در شرکتهای دولتی است و گرنه حصول سود و یا زیان ناشی از تسعیر ارز را نفی نمی‌نماید. زیرا در قسمت اخیر همان ماده حکم بر انتقال مانده بدهکار حساب ذخیره تسعیر دارائیههای بدهی‌های ارزی به حساب سود و زیان می‌دهد. ثانیاً چنین مواردی احکام قانون خاص مالیاتهای مستقیم را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد. ناگفته نماند که قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه بعدی آن از حیث تاریخ تصویب مؤخر بر قانون محاسبات عمومی است و برابر ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم یاد شده کلیه مقررات مغایر با آن مبلغی گردیده است. بنابراین درآمد حاصل از تسعیر ارز اینگونه شرکتهها هم باید حسب مورد جزء اقلام درآمد مشمول مالیات منظور شود. النهایه رأی هیأت عمومی شورای عالی

مالیاتی موجب اتخاذ رویه واحد در این زمینه خواهد بود. هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ پس از مطالعه گزارش مزبور و شور و تبادل نظر رأی خود را به شرح آتی در این باره اعلام می‌نماید: ماده ۱۳۶۶ به هیچ وجه به منزله حکم معافیت مالیاتی درآمد حاصل از تسعیر دارائی‌های ارزی نمی‌باشد و منظور نمودن ما به التفاوت حاصل از تسعیر دارائی‌ها و بدهی‌های مذکور در حساب ذخیره تسعیر دارائی‌های ارزی به استناد ماده ۱۳۶ مذکور مانع از شمول مالیات نسبت به درآمدهای منعکس در حساب یاد شده نخواهد بود.

توضیح وزارت امور اقتصادی و دارائی در خصوص آراء هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی در ارتباط با منظور شدن درآمد حاصل از تسعیر ارز به عنوان یکی از اقلام درآمد در احتساب درآمد مشمول مالیات و ادعای برخی از شرکتهای دولتی به عدم شمول مالیات نسبت به سود حاصل از تسعیر دارائیهای ارزی خود

معاون درآمدهای مالیاتی وزارت امور اقتصادی و دارائی طی بخشنامه شماره ۳۵۳۵۴ مورخ ۷۵/۸/۳ به شرح زیر اعلام نموده است:

پیرو آراء شماره‌های ۷۵/۵/۱۷-۳۰/۴-۵۴۷۱ و ۷۵/۵/۴-۳۰/۴-۵۳۵۹ و هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی که طی شماره‌های ۷۵/۵/۳۰-۳۰/۴-۶۰۰۳ و ۷۵/۵/۲۷-۳۰/۴-۵۷۷۶ ابلاغ شده است، لزوماً متذکر می‌شود: با توجه به تبصره ۲ ماده یک آئین نامه نحوه تنظیم و تحریر و نگاهداری دفاتر قانونی و بند ۲۴ ماده ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۶۶ و اصلاحیه بعدی آن آراء مذکور ناظر به مواردی است که مؤدی خود بر اساس اصول متداول حسابداری و با شرط اتخاذ روش یکنواخت طی سالهای مختلف مبادرت به تسعیر نماید. حال چنانچه طبق روال اتخاذ شده توسط مؤدی، به طور کلی تسعیر صورت نگیرد، مأموران تشخیص مجاز به تسعیر دارائیها یا بدهیهای ارزی و افزایش یا کاهش درآمد مشمول مالیات از این بابت نخواهند بود و هیئتهای حل اختلاف مالیاتی نیز باید در رسیدگی و صدور رأی این موضوع را دقیقاً مورد توجه قرار دهند.

**آئین نامه اجرائی هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مدیران و بازرسان و
کارکنان به خارج از ایران موضوع بند «ب» جزء ۲ ماده ۱۴۸
قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳**

روزنامه رسمی شماره ۱۳۶۸/۳/۱-۱۲۸۸۴ شماره ۲۰۶۰۹/ت/۱۸۵۲۸۸۱/۱۳۸۲/۴/۱۸

ماده ۱- نصابهای تعیین شده در این آئین نامه در صورتی که مستند به مدارک باشد تا حدودی که تعیین گردیده است برای تشخیص مالیات مؤدیانی که درآمد مشمول مالیات آنها از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی تعیین می‌گردد قابل قبول خواهد بود و مازاد بر آن در محاسبه درآمد مشمول مالیات قابل پذیرش نیست.

ماده ۲- نصاب هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت به شرح زیر تعیین می‌گردد:
۱- هزینه مسافرت مدیران و بازرسان و کارکنان اشخاص حقوقی به خارج از ایران که به منظور حوائج مربوط به مؤسسات باشد تا حدود ذیل قابل پذیرش خواهد بود:
الف- هزینه اقامت مدیران و بازرسان و کارکنان شرکتهای تولیدی جمعاً در هر سال حداکثر چهارماه به قرار دو میلیون ریال روزانه. (اصلاحی ۸۷/۱/۱۹)
ب- هزینه اقامت مدیران و بازرسان و کارکنان سایر شرکتهای و اشخاص حقوقی جمعاً در هر سال حداکثر دو ماه به قرار روزی دو میلیون ریال. (اصلاحی ۸۷/۱/۱۹)
۲- هزینه مسافرت اشخاص حقیقی به خارج از ایران به منظور رفع حوائج شغلی جمعاً در هر سال حداکثر یک ماه به قرار روزی دو میلیون ریال. (اصلاحی ۸۷/۱/۱۹).

تبصره ۱- نسبت به شرکتهای تولیدی علاوه بر چهار ماه مذکور در جز «الف» بند یک ماده ۲ این آئین نامه ۷ جمعاً در هر سال حداکثر دو ماه دیگر به قرار روزی دو میلیون ریال نیز بابت آموزش به عنوان هزینه اقامت پذیرفته خواهد شد.

تبصره ۲- هزینههای مذکور در ماده ۲ و تبصره ۱ فوق شامل هزینههای پذیرائی در خارج از ایران نیز می‌باشد و علاوه بر این مبالغ هزینه دیگری به عنوان هزینه پذیرائی پذیرفته نخواهد شد.

تبصره ۳- هزینههای ایاب و ذهاب با وسیله نقلیه هوایی، زمینی، دریائی و هزینههای مربوط به خروج از مرز و عوارضها اضافه بر هزینه اقامت در خارج که به شرح فوق تعیین شده است نیز قابل پذیرش است.

ماده ۳- خارج از مبلغ مذکور هزینه دیگری به عنوان فوق‌العاده مسافرت در خارج از کشور در تشخیص درآمد مشمول مالیات قابل قبول نخواهد بود.

**جدول استهلاك موضوع ماده ۱۵۱ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب
۱۳۸۰/۱۱/۲۷ که به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده است،
جهت اجرا ابلاغ می گردد:**

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

نرخ استهلاك	شرح دارائیهای قابل استهلاك	
	مستقیم به سال	نزولی به درصد
		گروه - یک صنایع مشترک و تجهیزات خدمات و پشتیبانی:
	۱۰٪	۱- موتورهای مولد نیرو و نیروگاهها، توربینهای آب، بخار، گاز و مولد بخار (تریوژنراتورها)
۱۵ سال		۲- کورههای بخار، دیگهای بخار و اجزاء و تجهیزات مربوطه برجهای خشک کننده و تصفیه آب و پمپ مخازن و سوخت و غیره
	۱۲٪	۳- موتورهای مولد و ژنراتورها تا ۷۵۰ دور دقیقه
	۲۰٪	۴- موتورهای مولد ژنراتورها از ۷۵۰ دور در دقیقه به بالا
	۱۲٪	۵- ترانسفورماتورها و تابلوهای برق و ملحقات آن و کلید و کابل و هزینه مستقیم کابل کشی و پایه ها
	۱۵٪	۶- آسانسورها و پلههای برقی، نوار نقالههای (مکانیکی، برقی، پنوماتیکی) و پل متحرک و ملحقات آن ماشینها و وسائلی که با باطری و هوای فشرده (پنوماتیک) و با موتور کار می کنند کمپرسورهای ثابت، متحرک و ماشینهای مولد هوا
	۱۰٪	۷- کلیه ماشین آلات کارگاههای فلز کاری، تراشکاری و یدکی سازی (غیر سری سازی)، کمکی و پشتیبانی کلیه تجهیزات کارگاههای کمکی و سرویس دهنده و پشتیبانی
	۱۲٪	۸- کلیه ماشین آلات کارگاههای ریخته گری و پرداخت و یدکی سازی (غیر سری سازی)، کمکی و پشتیبانی
۴ سال		۹- ماشینهای ویژه نظافت کارخانجات و جاروب گردگیر
۱۰ سال		۱۰- تجهیزات مخابراتی، تلکس و تلفن و بی سیم و غیره
	۱۰٪	۱۱- تجهیزات وسائل آزمایش و کنترل کیفی و کمی و آزمایشگاهی
۵ سال		۱۲- تجهیزات آتش نشانی و سیستم اطفای حریق

شرح دارائیهای قابل استهلاك		نرخ استهلاك
مستقیم	نزولی	به درصد
به سال		
		۱۳- سیستم آبرسانی و فاضلاب کارخانه و تجهیزات تأسیسات حرارت مرکزی و ایجاد سرما (برودتی) و تلمبه خانه‌های چاههای عمیق و نیمه عمیق با وسائل و مخازن مربوطه و چاه‌ها
		گروه ۲- صنایع فلزی:
۸ سال		۱- انواع ماشینهای پرس، پرس بر یک و سرسازی ویژه تولید انبوه و سری امثالهم انواع ماشینهای برش و قیچی (مکانیکی، هیدرولیکی و برقی) و سری‌سازی ویژه تولید انبوه و سری انواع ماشینهای ساخت ابزار و سری‌سازی ویژه تولید انبوه و سری
۱۰ سال		۲- انواع ماشینهای تراش اتوماتیک ان سی و سی ان سی و فرز اتوماتیک و سری‌سازی ویژه تولید انبوه و سری، به اضافه سایر ماشینهای ان سی براده برداری انواع ماشینهای تراش و فرز و صفحه تراش و دنده تراش و دریل معمولی و کل ماشینهای براده برداری برای کارهای سری انواع ماشینهای فلزکاری از هر قبیل و آهنگری و قطعه‌سازی و قالب‌سازی- ماشین‌های چاقو سازی، تیغه سازی تیغه تیزکنی- تیغ سازی- مته سازی- سوهان سازی- گداز فلزات موج دادن فلزات و تیغ صورت تراشی (تولید انبوه)
۴ سال		۳- وسائل تجهیزات جوشکاری (جوش برق، کاربیت، جوش نقطه، ارگون و غیره) و لحیم کاری
۵ سال		۴- کوره‌های دستی غیر اتوماتیک ثابت و دوار نفتی و برقی و ذغالی برای مصارف محدود و گازی
		۵- ماشین آلات قوطی سازی، بشکه‌سازی، چاپ فلزات و در بطری‌سازی، ماشینهای لوله‌سازی، پروفیل‌سازی، سیم و تور سیمی و سایر مصنوعات فلزی (تولید انبوه) ماشین آلات و جیک و فیکسچر و قید و بست و از این قبیل
۱۰ سال		۶- ماشینهای تولید و تهیه براق‌الات، چفت و دستگیره و مغزی و فنرهای نگهدارنده و قفل درب و پنجره و از این قبیل (تولید انبوه) ماشینهای ویژه ساخت طلاآلات و فلزات قیمتی و پرداخت آنها به طور سری‌سازی ماشین آلات ویژه آبکاری و گالوانیزه کردن فلزات مانند آب گرم، آب نیکل و لعاب و غیره ماشین آلات تهیه و تولید انبوه ماشین آلات تهیه و تولید پودر والتروند جوشکاری (تولید انبوه)

نرخ استهلاك		شرح دارائیهای قابل استهلاك
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
۱۰ سال		(سری سازی) ماشین آلات ساخت و تولید میز و صندلی و درب و پنجره (سری سازی) ماشین آلات ساخت تابلوهای برق و ترانسهای برق (سری سازی) ماشین آلات تولید صندوق نسوز سایر ماشین آلات و تجهیزات گروه صنایع فلزی از قبیل پایه های فلزی انتقال نیرو، سقفهای سوله، اسکلت فلزی و آنهاییکه ذکر نشده کلا
۱۲ سال		۷- ماشین آلات تهیه و میخ و پرچ و پیچ و مهره اتوماتیک و معمولی برای تولید انبوه - ماشین آلات نوردکاری و ساخت ورق های فلزی و غلطک ها برای تولید انبوه
۸ سال		۸- ماشین آلات ریخته گری و قالب گیری (سری سازی)
		گروه ۳- صنایع حمل و نقل:
۱۰ سال		۱- صنایع تولید اتومبیل و خودرو، کامیون و خودروهای سنگین، انواع موتورسیکلت، انواع دوچرخه سه چرخه، قایق و کشتیهای بدون موتور، کشتیهای موتوردار با هر ظرفیت
۱۵ سال		۲- صنایع تولید کشتیهای نفت کش و مشابه هواپیما هلی کوپتر، لکوموتیو و قطارهای هوایی، زمینی و زیر زمینی و واگن
		گروه ۴- وسائط نقلیه
	۲۵٪	۱- انواع اتومبیل، خودرو بنزینی و دیزلی- کامیون و کامیونت دیزلی تا چهارسیلندر و تا ۵ تن ظرفیت
	۳۰٪	۲- وانت و بارکش و تاکسی و کرایه بنزینی تا ۴ سیلندر وانت، بارکش و کرایه بنزینی از ۴ سیلندر به بالا کامیون و انواع بارکش دیزلی از ۴ سیلندر به بالا و تا ۱۰ تن ظرفیت
	۳۵٪	۳- کامیون و بارکش و تریلر و دامپتراکها با هر ظرفیت انواع موتورسیکلت و دوچرخه و سه چرخه
	۲۰٪	۴- لکوموتیو و قطارهای هوایی، زمینی و زیرزمینی - شناورهای بدون موتور (پارچ)
	۲۵٪	۵- انواع هلی کوپتر و هواپیماهای مسافربری و باری و سمپاشی، نقشه برداری و امثال آن
	۳۰٪	۶- انواع قایقهای موتوری بنزینی تا ۸۰ اسب
	۲۵٪	۷- انواع قایقهای موتوری بنزینی از ۸۰ اسب به بالا
	۱۵٪	۸- انواع قایق و کرجی دیزلی تا هر قدرت کشتیهای موتور دار با هر ظرفیت، کشتیهای سردخانه دار و نفت کش

نرخ استهلاك		شرح دارائیهای قابل استهلاك
مستقیم	نزولی	
به سال	به درصد	
		گروه ۵- ماشین آلات ساختمانی و راه سازی
	۲۵٪	۱- کلیه ماشین آلات ساختمانی، مکانیکی، هیدرولیکی، الکتریکی، چرخ لاستیکی و یا زنجیری همچنین جراثقالها و ماشینهای حفاری کارخانه‌های تهیه بتون و سنگ شکنها و ماشینهای پایه کوبی، دمپر، الواتور، میکسر، ویراتور و مشابه ماشین آلات راه‌سازی (انواع بلدوزرها، گریدرها، غلطکها، فنیشر، ماشینهای تهیه آسفالت، فیلرها و شمع کوب و کمپاکتورها و غیره) ماشین آلات مربوط به فرودگاه مانند ماشینهای علامت گذار برف روب خشک کن و یدک کش و بله‌های متحرک و کمپرسورها و جکهای هیدرولیکی و غیره ماشین آلات مربوط به بندرسازی (ماشینهای بتون ریزی) زیر آب، لوازم غواصی، اسکله موقت و غیره ماشین آلات مربوط به سدسازی (ماشین حفر کانال و...) کلیه ماشین آلات شهرسازی و ابنیه‌سازی (اعم از ماشین بلوک زنی، لوله گذار، ماشینهای جذب‌کننده، جوش زنی لوله‌ها و سایر ماشینهای مشابه
		گروه ۶- لوازم تجهیزات و ابزار کار:
	۱۰۰٪	۱- کلیه ابزار و لوازم کار از قبیل آچار، چکش، بیل و کلنگ، مته برقی، فروگون، دستکش و ماسک، سطل و سایر وسائل از این قبیل (تمام به حساب هزینه بهره برداری و مصرفی به هزینه گرفته می‌شود)
		گروه ۷- ماشین آلات معدن:
۵ سال		۱- دستگاه‌های شستشو و پرعیار کردن سنگ معدن ریل، واگن، لوکوموتیو لوله‌های آهن وسائل حفاری و استخراج معدن مانند سونداژ، بیلهای مکانیکی و تراکتور، بارکن، انواع کمپرسورها، دریل‌ها، انواع اسکاواتور سنگ شکن، آسیاب و مخازن فلزی و تجهیزات مربوطه
۲ سال		۲- وسایل جلوگیری از ریزش سقف معادن از قبیل تیرهای بتونی، تیرهای آهن، سیستم جکهای هیدرولیک که در معدن ذغال سنگ به کار می‌رود.

تبصره ۱- هزینه‌های اکتشاف و تهیه و همچنین هزینه‌های ضروری راه‌سازی طبق اسناد مثبت به شرح زیر قابل استهلاك می‌باشد:

الف- هزینه‌های اکتشافی و تدارکات مقدماتی تا تاریخ شروع به بهره برداری معدن برای هر سال از تاریخ شروع به بهره برداری به نسبت مقدار استخراج هر سال با مقدار سهمیه معینه از طرف وزارت معادن و فلزات برای همان سال ظرف مدت هشت سال استهلاك پذیر است به شرط آنکه میزان استهلاك سالانه کمتر از یک هشتم کل هزینه‌های مزبور نباشد.

ب- هزینه‌های مربوط به راه‌سازی و ایجاد تونلها و چاههای اصلی به منظور بهره برداری از تاریخ بهره برداری به نسبت ذخیره معدن تقسیم و به میزانی که به هر تن تعلق می‌گیرد قابل استهلاک می‌باشد (تشخیص میزان ذخیره معدن با اداره کل معادن است)

ج- هرگاه بهره بردار ضمن عملیات بهره برداری به ماده معدنی جدیدی برخورد نموده و در نتیجه میزان ذخیره نوعاً و یا کلاً از مقدار پیش‌بینی شده ابتدائی تجاوز نموده استهلاک میزان مستهلک نشده از هزینه‌های مذکور در بند ب به نسبت مجموع ذخایر موجود محاسبه خواهد گردید (تعیین مقدار ذخیره جدید با اداره کل معادن می‌باشد)

د- چنانچه حق امتیاز بهره برداری معدن واگذار شود و یا از طرف صاحب امتیاز به شرکت گذارده شود و یا صاحب امتیاز آن به عنوان سهام‌الشرکه خود به شرکت دیگری انتقال دهد مبلغ پرداختی به واگذارنده و یا مبلغی که به عنوان سرمایه صاحب امتیاز از این بابت در شرکت گذارده شده قابل استهلاک محسوب و به میزان ذخیره معدن تقسیم و مستهلک می‌گردد.

معادنی که در حال بهره برداری واگذار شوند واگذارنده مکلف است گواهی لازم دائر به مقدار ذخیره موجود در معدن از اداره کل معادن دریافت و به خریدار تسلیم نماید که مأخذ محاسبه استهلاک قرار داده شود.

ه- ماشین‌آلات و لوازم و اثاثیه و ابزار و غیره که از طرف بهره بردار معدن انتقال داده شود استهلاک آنها از طرف بهره بردار جدید به میزان بهای باقیمانده مستهلک نشده و بر اساس مقررات این ماده قابل استهلاک خواهد بود.

تبصره ۲- در مورد ماشین‌آلات و تجهیزات شرکتیایی که برای استخراج معدن تشکیل شده یا می‌شوند (به استثنای ابزار و ادوات کار قابل استهلاک در سال استفاده و اتومبیل اعم از باری و سواری و اتوبوس و موتورسیکلت و دوچرخه و همچنین هزینه‌های قابل استهلاک مانند هزینه‌های اکتشاف و تهیه و سایر هزینه‌های ضروری برای اکتشاف و تدارک مقدماتی موضوع تبصره یک گروه ۷ صنایع این جدول) که به هر حال در این قبیل موارد از لحاظ میزان استهلاک تابع مقررات جدول مزبور خواهد بود، به ترتیب زیر عمل می‌شود:

الف- ماشین‌آلات و تجهیزاتی که برای تغلیظ و ذوب و تصفیه مواد معدنی مورد استفاده قرار می‌گیرند به جای نرخهای مقرر در جدول استهلاکات کلاً در مدت ده سال از تاریخ بهره برداری مستهلک خواهند شد.

ب- ماشین‌آلات و تجهیزاتی که برای اکتشاف و استخراج معدن مورد استفاده قرار می‌گیرند و همچنین کامیونهای مخصوص حمل مواد معدنی که منحصراً برای حمل و

۲۶۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

نقل و در داخل محوطه معدن مورد استفاده قرار می‌گیرند و معمولاً در جاده‌های عمومی مورد استفاده قرار نمی‌گیرند به جای نرخهای مقرر در جدول استهلاکات کلاً در مدت پنج سال از تاریخ بهره برداری مستهلک خواهند شد مفاد بندهای الف و ب این تبصره شامل ماشین‌آلات و تجهیزات مزبور که پس از اولین سال فروش مواد استخراج شده از معدن تجدید یا اضافه می‌شود نخواهد بود. در مورد ماشین‌آلات تجدید یا اضافه شده پس از تاریخ مذکور صرفاً بر اساس این جدول عمل خواهد شد.

جدول دارائیهای قابل استهلاک

نرخ استهلاک		شرح دارائیهای قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
		گروه ۸- ساختمانهای و راهها
	۱۰٪	۱- کلیه سالنهای کارگاهها و کارخانجات تولید و نصب ماشین‌آلات
	۸٪	۲- سالن کارگاهی کمکی، انبارها، دفتر کارگاه منازل سازمانی و مسکونی کارکنان در محل کارخانجات و تأسیسات ساختمانهای مسکونی منازل و ساختمانهای مسکونی در محل معادن و کارگاههای مربوطه
	۷٪	۳- سایر ساختمانها
	۱۸٪	۴- زیرسازی خطوط راه آهن شامل بستر خطوط، تراشه‌ها، گالری‌ها، آب روها، پل‌های بتونی، طاق سنگی، فلزی و تونل
	۱۵٪	۵- روسازی خطوط راه آهن شامل: انواع ریلها، تراورس چوبی، بتونی و فلزی، بالاست سوزن‌های برقی و دستی، ادوات و اتصالات ریل
ده سال		۶- راه آسفالت‌ه اختصاصی
۷ سال		۷- راه شوسه اختصاصی
		گروه ۹- صنایع نساجی و پوشاک
۸ سال		۱- ماشین‌آلات تولیدی و مقدماتی ریسندگی و بافندگی، پرداخت، سفید کردن منسوجات، رنگرزی و چاپ و تکمیل، بسته بندی، پیله کشی، جوراب و پوشاک زیر (از الیاف طبیعی و مصنوعی، برودری دوزی و دوخت تهیه طناب و نخ (الیاف طبیعی و مصنوعی) و قیطان بافی و توربافی تولید لباس و کرس و چتر و کلاه، ماشین‌آلات تهیه محصولات نمدی

نرخ استهلاک		شرح دارائیهای قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
گروه ۱۰- صنایع پلاستیک:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات و تجهیزات پلاستیک سازی و بسته بندی، مشمع، ورق پلاستیک و سایر مصنوعات پلاستیکی ماشین آلات ساخت نوار کاست، و صفحه گرامافون و مشابه- تولید لوله و اتصالات پلاستیکی و پی.وی.سی و مشابه تولید کیسه و لفاف و نخ نایلونی و پلاستیکی تولید لوله، مشمع قیراندود و غیره
۵ سال		۲- انواع غلطک برای ساخت پلاستیک
	۱۰۰٪	۳- هزینه قالبها از تاریخ شروع در حساب هزینه بهره برداری پذیرفته می شود.
گروه ۱۱- صنایع دارویی و بهداشتی و پزشکی:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تولید داروسازی و بسته بندی آن وسایل آرایشی، عطر و ادوکلن و گلاب و دئودورانت و سایر محصولات آرایشی زنانه مانند ششوار و مشابه آن
۸ سال		۲- ماشین آلات صابون سازی و بسته بندی، ساخت خمیردندان و خمیر دندان سازی و مسواک و برس و مشابه، تولید باندهای طبی و پنبه و هیدروفیل و وسایل ضد عفونی تهیه و تولید گلسیرین پودرهای ظرفشویی، رختشویی و پاک کننده ماشین آلات و تجهیزات تهیه سموم دفع آفات خانگی و کشاورزی و مشابه
۱۰ سال		۳- وسایل اطباق عمل و جراحی و ابزار و تجهیزات بیمارستانی (وسایل دندانپزشکی و پیراپزشکی و آزمایشگاهی و رادیولوژی و رادیوتراپی، فیزیوتراپی و بیهوشی و امثالهم
	۱۰٪	۴- ماشین آلات تهیه و تولید وسایل اتاق عمل و جراحی و ابزار و تجهیزات بیمارستانی (وسایل دندانپزشکی و پیراپزشکی و آزمایشگاهی و رادیولوژی و رادیوتراپی و بیهوشی و امثالهم

نرخ استهلاک		شرح دارائیه‌های قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
		گروه ۱۲- صنایع روغن نباتی و تصفیه روغن:
۱۰ سال		۱- ماشین‌آلات تهیه و تولید روغن نباتی کلاً ماشین‌آلات و تجهیزات روغن کنسی شامل (سیلوها، پاک‌کننده‌ها، لیتترگیری خوردکن، جداکننده، آسیابها، پرس و صافیها) تصفیه روغن شامل (سانتریفوژ، بیرنگ‌کننده‌ها، تولید هیدروژن، صافیها، بی‌بوکننده‌ها، بسته بندی اندازه‌گیری و مخازن)
		گروه ۱۳- صنایع چاپ و تکثیر و گراور:
	۱۰٪	۱- ماشینهای چاپ و چاپخانه شامل دستگاه‌های (مرکب‌سازی برش، چاپ افست، چاپ معمولی، چاپ پلاستیک و شیشه و صحافی) و ماشینهای حروف‌سازی، و تهیه کلیشه و گراور
۵ سال		۲- ماشینهای پلی‌کپی، فتوکپی، تکثیر، اوزالید، زیراکس و مشابه
	۱۰۰٪	۳- حروف چاپخانه و کلیشه و گراور در سال استفاده در حساب هزینه بهره برداری پذیرفته می‌شود.
		گروه ۱۴- صنایع قند و شکر:
۱۵ سال		۱- ماشین‌آلات تولیدی شکر و قند از چغندر قند و نیشکر تصفیه شکر و تهیه قند و حبه و کله آپاراتها و مخازن شربت
		گروه ۱۵- صنایع مصالح ساختمانی:
۱۰ سال		۱- ماشین‌آلات تهیه و تولید انواع کاشی و سرامیک و لعاب و رنگ مربوطه و انواع آجر، سفال و پوکه، شن و ماسه و دانه بندی آنها بتون و آسفالت - سنگبری و سنگ کوبی و صیقل زنی، موزاییک‌سازی، سنگ فرش، بلوک و جدول زنی، گچ و آهک و گچهای پیش ساخته، لوله و ورق سیمانی نسوز و پنبه نسوز و اتصالات مربوطه خانه‌های پیش ساخته، سیپورکس، انواع تیرچه بلوک و سقف بلوک انواع لوازم بهداشتی آب و فاضلاب ساختمان و تجهیزات و قالبهای مربوطه و سایر مصالح ساختمانی

نرخ استهلاك		شرح دارائیهای قابل استهلاك
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
گروه ۱۶- صنایع شیشه:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تولید انواع شیشه‌های بطری، نشکن، ساختمانی، مشجر و تراش شیشه و موارد مشابه
۸ سال		۲- ماشین آلات تهیه و تولید انواع چینی و بلور و آئینه و غیره کوره ذوب مواد و بوت، انواع مصنوعات شیشه‌ای از قبیل حباب‌ها و آمپولها و پشم شیشه و سایر موارد مشابه
	۱۰۰٪	۳- قالبها و ظروف و غلطکهای مربوط به این صنعت و آجر نسوز مورد مصرف کوره از تاریخ شروع استفاده در حساب هزینه منظور می‌گردد.
گروه ۱۷- صنایع سیمان:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات و تجهیزات تولید و تهیه انواع سیمان معمولی، رنگین و مخصوص و وسایل بسته بندی سنگ شکن و آسیابها، و کوره‌ها و فیلترها و مخلوطکنها و سایر موارد مشابه
	۱۰۰٪	۲- کلیه قالبهای مربوط به صنایع ساختمانی و سیمان از تاریخ شروع استفاده در حساب هزینه بهره برداری منظور خواهد شد.
گروه ۱۸- صنایع غذایی و خوراکی و		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تهیه و تولید شیر و لبنیات پاستوریزه بستنی، آدامس، شکلات، آب نبات، تافی و غیره و انواع سوسیس و کالباس، برنج کوبی- الکل صنعتی و تجارتي، انواع نوشابه‌های غیر الکلی و آب معدنی و مشابه
۸ سال		۲- ماشین آلات تهیه و تولید نان، بیسکویت، شیرینی و قند، نبات‌سازی و غیره کارخانجات کنسرو و کمپوت و آب میوه، آرد و بکینگ پاور، خشکبار و مشابه، انواع ماکارونی و رشته، نشاسته و گلوکز و غیره چای و بسته‌بندی آن، خمیر مایه نان و صنایع تخمیری شیر خشک و غذای کودک و مواد پروتئینی سرکه و مواد مشابه
	۱۰۰٪	۳- سنگ آسیاب در سال استفاده در حساب هزینه پذیرفته می‌شود

نرخ استهلاك		شرح دارائیهای قابل استهلاك
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
گروه ۱۹- صنایع شیمیایی:		
۶ سال		۱- ماشین‌آلات تهیه و تولید مواد اسیدی و بازی و سود، کربنات و بی کربنات دو سود، مواد شیمیایی حلال و رزین‌ها، کودهای شیمیایی اوره، سوپرفسفات، پتاس، آمونیاک و کلیه موارد مشابه
۸ سال		۲- ماشین‌آلات تهیه و تولید گازهای اکسیژن، هیدروژن، هلیوم و تجهیزات حمل و نقل و تخلیه و پرکردن آنها و مخازن و کپسول‌ها، واکس - ورنی، بتونه و شمع، مواد اولیه پلاستیک، مواد شیمیایی، از منابع آلی و کلیه موارد مشابه
۱۵ سال		۳- ماشین‌آلات تهیه و تولید روغنهای معدنی و روغنهای موتور و روغنهای مخصوص و تصفیه خانه‌های مربوط و سایر موارد مشابه
۱۰ سال		۴- ماشین‌آلات تهیه و تولید الیاف و نخهای مصنوعی بطور کلی رنگ و روغن جلا، روغنهای صنعتی، لاک الکل، مواد شیمیایی، از منابع معدنی و کلیه موارد مشابه
گروه ۲۰- صنایع نفت و پتروشیمی:		
۱۰ سال		۱- کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات اکتشاف و حفر چاههای نفت زمینی و دریایی و فلات قاره و تولید و پالایش نفت و مشتقات آن، تولید مواد پتروشیمی، تولید انواع قیر امولسیونه ایستگاه‌ها و پمپ خانه‌های تقویتی فشار و کلیه موارد مشابه مرتب به صنایع نفت و پتروشیمی
گروه ۲۱- صنایع سلولوزی و چوبی:		
۱۲ سال		۱- کلیه ماشین‌آلات تهیه و تولید کارتن و جعبه مقوایی، دستمال کاغذی و تیشو و کاغذ دیوار و تزئینی، لیوان کاغذی و مقوایی و کاغذهای پارافینی، پاکت و کاغذبری و کلیه موارد مشابه
۸ سال		۲- کلیه ماشین‌آلات تهیه و تولید کاغذ سمباده و سایر کاغذهای صنعتی
۱۰ سال		۳- کلیه ماشین‌آلات تهیه و تولید چوب و چوب بری و خرده چوب، نجاری از قبیل (اره، فرز، رنده) تخته چندلا، فیبر، نئوپان، اشباع چوب و روکش و غیره قالب کفش و مدل سازی، پارکت چوبی میل و صندلی و نیمکت و قفسه، فرمیکا، کبریت‌سازی و مواد محترقه آتش بازی و موارد مشابه مرتبط با صنایع چوبی

نرخ استهلاک		شرح دارائیهای قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
۱۰ سال		۴- کلیه ماشین آلات تهیه و تولید وسائل و ماشین آلاتی که در این صنعت به کار می‌رود.
		گروه ۲۲- صنایع کاغذ خمیر کاغذ:
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تولید و ساخت خمیر کاغذ بروشهای مختلف، کاغذ و مقوا از هر نوع و کاغذ اسکناس و موارد مشابه
		گروه ۲۳- صنایع برق و الکترونیک:
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تهیه و تولید کلیه وسایل صوتی و تصویری الکترونیکی (تلویزیون، رادیو، ضبط و...) و کلیه ماشینهای محاسباتی الکترونیکی و دستگاههای مونتاژ و سایر موارد مشابه
۸ سال		۲- ماشین آلات تهیه و تولید انواع لامپها و چراغهای راهنمایی و علائم خبری و انواع سیم و کابل‌های برق فشار قوی و ضعیف از هر نوع آلیاژ برای مصارف مختلف انواع کلید و پریز و سرپیچ و مقره و لوله برگمن، اندازه‌گیری برق و الکترونیک، انواع ترانس‌ها و سایر لوازم برقی و الکترونیکی، باتری خشک و تر و ذغالهای صنعتی
		گروه ۲۴- صنایع لوازم خانگی:
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تولید: انواع اجاق گاز و بخاری، انواع شوفاژ و مشعل و رادیاتور و تجهیزات حرارت مرکزی، انواع آبگرمکن، انواع کولر، فن کویل، تهویه مطبوع، چیلر و تجهیزات تبرید، انواع یخچال و فریزر و ماشین لباسشویی، انواع پنکه، بخاری جاروبرقی، پلوپز، کباب پز، آرام پز، انواع ساعت دیواری، سماور، لوستر، چراغ خوراک پزی، انواع آب میوه گیری، چرخ گوشت، مخلوط کن‌ها، قهوه سازها، انواع فلاسک‌ها، یخ‌سازی و سردخانه، سالنهای سردکننده و نگهداری مواد غذایی و سزیجات و مواد خوراکی و سایر لوازم خانگی
۸ سال		۲- ماشین آلات تولید و تهیه: انواع چراغها و توری چراغ و موارد مشابه

نرخ استهلاک		شرح دارائیه‌های قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
گروه ۲۵- صنایع پلاستیک:		
۱۰ سال		۱- ماشین‌آلات تهیه و تولید انواع تایر و تیوپ و وسائل نقلیه انواع روکش لاستیک، فوم و رابر (تشک لاستیکی) انواع فرشهای لاستیکی و تولید تسمه پروانه، انواع لوازم ورزشی لاستیکی، انواع کف و پاشنه لاستیکی و سایر تولیدات لاستیکی
۵ سال		۲- ماشین‌آلات تهیه و تولید ریخته‌گریهای لاستیکی برای مصارف صنعتی (لاستیک‌های ضد حرارت، ضد آب، ضد الکتریسته، ضد ضربه و مشابه) و قالبهای آن
گروه ۲۶- صنایع چرم و کفش:		
۱۰ سال		۱- ماشین‌آلات تهیه و تولید چرم و پوست، آماده کردن روده، سالامبور، مصنوعات چرمی و بندکفش و پارچه‌آستری کفش، انواع کفش چرمی، لاستیکی و سوپرفلکس، انواع پوتین و چکمه انواع کفش ترلون و پارچه‌ای، ورزشی و کتانی و پلاستیکی، انواع دمپایی پلاستیکی، انواع زیره کفش و صندل و سایر موارد مشابه، قطعات یدکی ماشین‌آلات کارخانجات کفش‌سازی
۲۷- صنایع مخابرات:		
۸ سال		۱- ماشین‌آلات تولید انواع تلفن و وسائل ارتباطی، رله‌ها، بردها و تجهیزات پستی، کلیه تجهیزات و وسائل مخابراتی، بی‌سیم و دکل‌های محمل و پایه‌ها و سایر موارد مرتبط با صنعت مخابرات
گروه ۲۸- صنایع فولادسازی و ذوب فلزات:		
	۸٪	۱- ماشین‌آلات و تجهیزات تولید و ریخته‌گری چدن و صنایع جنبی و کوره‌های بلند فولادریزی مداوم و متناوب و مواد اولیه چدن و فولاد نورد فولاد و آهن تیرآهن و تسمه و نبشی، سپری آماتور و سایر محصولات نورد و فولادی ساختمانی، ورق آهن و فولاد و فولادهای صنعتی فولادهای ضد رنگ و مخصوص و سایر موارد مشابه
	۱۵٪	۲- ماشین‌آلات و تجهیزات تولید ریخته‌گری آلومینیوم، مس، سرب و روی، سایر فلزات رنگین و نورد تهیه محصولات

نرخ استهلاک		شرح دارائیهای قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
	۱۰٪	۳- ماشین آلات و تجهیزات نورد آلومینیوم و مس و سرب ورودی و تولید محصولات آنها
۱۰ سال		۴- ماشین آلات و کوره و دستگاه تقطیر ذغال سنگ و کک سازی
	۱۰۰٪	۵- کلیه قالبهای ریخته گری و فلزکاری محصولات فوق و آجرهای نسوز و ابراز عمل آتش خوار مورد مصرف کوره‌ها در سال استفاده در حساب هزینه پذیرفته می‌شود.
گروه ۲۹- صنایع آبرسانی و تصفیه آب و فاضلاب:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تهیه و تولید پمپها و توربینهای آبی و موتورپمپها و متعلقات مربوطه و تجهیزات تهیه آب صنعتی و سختی گیرها و یونیزاسیون آب و تصفیه آب و موارد مشابه
۱۵ سال		۲- ماشین آلات تهیه و تولید تجهیزات آبرسانی و اتصالات شبکه‌ها و وسائل انتقال آب، تصفیه فیزیکی شیمیایی و بیولوژیکی آب و مخازن مربوطه و موارد مشابه.
	۱۰٪	۳- ماشین آلات و تجهیزات: تصفیه فاضلاب‌ها شیرین کردن آب دریا و صنایع جنبی
گروه ۳۰- صنایع کشاورزی و دامداری و مرغداری:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تهیه و تولید وسایل و تجهیزات کشاورزی از قبیل (خیش، بذریاش، کودپاش، دیسک، خرمن کوب، لولر، وجین کردن، علف چین، پیلر، سمپاش و سایر موارد مشابه
	۳۰٪	۲- ماشین آلات و لوازم سمپاشی و دفع آفات کشاورزی و دامی دوشیدن شیر و دامداری و کشتارگاه‌ها و تلقیح مصنوعی و جوجه کشی و (انواع مختلف)، پرورش جوجه و مرغ انواع تراکتور، خیش، بذریاش، کودپاش، دیسک، خرمن کوب، ماله، وجین کن، کمباین، سمپاش و لوازم دفع آفات نباتی و دامی، علف چین‌ها و سایر وسایل و لوازم مشابه
۸ سال		۳- ماشین آلات تهیه و تولید خوراک دام و طیور، سیلو کردن خوراک دام و مواد کنسانتره و آرد ماهی و صنایع دخانیات و تجهیزات تهیه توتون و تنباکو ماشین پرورش و تکثیر ماهی و موارد مشابه

نرخ استهلاك		شرح دارائیهای قابل استهلاك
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
۱۰ سال		۴- ماشین‌آلات پنبه پاک کنی و عدل بندی و خشک کن تولید قطعات یدکی کلیه ماشین‌آلات و وسائل مرتبط با صنایع این گروه
		گروه ۳۱- صنایع تراکتورسازی و کمباین:
۱۰ سال		۱- صنایع و کارخانجات تولید انواع تراکتور، زنجیری و لاستیکی، با قدرتهای متفاوت، انواع کمباین برای غلات، گیاهان ریشه‌ای چغندر قند، نیشکر و پنبه، دانه‌های روغنی و غیره زنجیر تراکتور و تانک‌ها و قطعات یدکی مرتبط با صنایع این گروه
		گروه ۳۲- صنایع ماشین سازی:
۱۰ سال		۱- ماشین‌آلات و کارخانجات تولید کمپرسورهای فشرده الکتروموتور و الکتروپمپ، موتورهای بنزینی دیزلی پمپهای سانرفورژر و غیره توربینهای برق و بخار آب، بلبرینگ و رول برینگ، انواع پمپ‌های هیدرولیک (انواع مختلف) تجهیزات ریخته‌گری و قالب گیری، ماشین‌آلات و کارخانجات صنعتی و سایر موارد مشابه
		گروه ۳۳- صنایع سینمایی و فیلمبرداری:
۱۰ سال		۱- ماشین‌آلات و دستگاه‌ها: فیلمبرداری و سینمایی ساخت دستگاه‌های فیلمبرداری و سینمایی، چاپ و ظهور فیلم و دوبلاژ نمایش فیلم و آپاراتها و موارد مشابه
۱۵ سال		۲- دوربینهای فلکی و تجهیزات مربوط به ستاره شناسی و نجوم و غیره
حداکثر ۴ سال	۱۰۰٪ ۷۰٪	۳- بهای امتیاز فیلمهای وارده اعم از حق نمایش و بهای کپی الف- چنانچه مدت قرارداد نمایش فیلم یکسال باشد. ب- چنانچه مدت قرارداد بیش از یکسال باشد. ج- چنانچه در قرارداد مدت تعیین نشده باشد تبصره: استهلاك بهای فیلم از روزی که نمایش داده می‌شود به نحو مذکور بند ۳ در حساب هزینه پذیرفته خواهد شد (اولین نمایش فیلم مبدأ سال استهلاك محسوب خواهد شد)

نرخ استهلاک		شرح دارائیهای قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
گروه ۳۴- صنایع اتمی و نیروگاههای اتمی:		
۵ سال		۱- ماشین آلات: تولید تجهیزات اتمی
	۵٪	۲- ماشین آلات: تولید کارخانجات آب سنگین و تجهیزات نیروگاههای هسته‌ای
	۱۰٪	۳- تجهیزات و وسایل نگهداری فضولات هسته‌ای
گروه ۳۵- صنایع رنگ و چسب:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات تهیه انواع رنگهای ساختمانی و صنعتی انواع چسب و صمغ (مخصوص و صنعتی) و غیره
گروه ۳۶- صنایع متفرقه:		
۱۰ سال		۱- ماشین آلات زیب سازی
۸ سال		۲- ماشین آلات قالی شویی و لباسشویی و مشابه
۸ سال		۳- تجهیزات سرویس و رنگ کردن اتومبیل، بالانس چرخ و تیون آپ و سایر موارد مرتبط با تعمیرکاری اتومبیل و خودرو
۱۰ سال		۴- ماشین آلات تهیه و تولید مداد و خودکار قلم و خودنویس و فندک و موارد مشابه
۱۰ سال		۵- ماشین آلات و وسائل پارکهای تفریحی اعم از برقی، پنوماتیکی، روغنی و الکتریکی و غیره مانند: چرخ و فلک، آکروجت، ترن هوایی، ماشینهای برقی، و امثالهم تأسیسات تله کابین و تله اسکی و موارد مشابه
۸ سال		۶- ماشین آلات و تجهیزات سایر صنایع متفرقه
۴ سال		۷- سایر ادوات و ابزار مختلف که در این جدول پیش‌بینی نشده
۲ سال		۸- انواع تجهیزات مورد استفاده در میدین مین نظیر SGPS، GPS، مین یاب و عمق یاب

نرخ استهلاك		شرح دارائیه‌های قابل استهلاك
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
گروه ۳۷- سایر اموال و اثاثیه:		
۱۰ سال		۱- اموال و اثاثیه اداری و ماشین‌آلات دفتری از قبیل تحریر، تایپ، کیپی، حساب و فاکس
۱۰ سال		۲- سخت افزار سیستم‌های رایانه‌ای و موارد مشابه
۳ سال		۳- سخت افزارهای رایانه‌ای شخصی (PC)
۵ سال		۴- اموال و اثاثیه: هتل‌ها و متل‌ها و مسافرخانه‌ها و رستوران‌ها و سینما، تئاتر و مؤسسات تعلیم و تربیت و موارد مشابه
گروه ۳۸- حقوق مالی:		
-	-	۱- امتیازات و بهای خرید فرمول و علائم تجاری و صنعتی و غیره
-	-	الف- برای تولید مقدار معینی باشد به نسبت تولید هر سال
-	-	ب- قرارداد برای مدت معینی منعقد شده باشد به نسبت مدت قرارداد
۲ سال	-	ج- مبلغ مشخصی برای هر سال باشد در همان سال قابل استهلاك است.
		د- در سایر شرایط
۴ سال		۲- حق التألیف، حق التصنیف و سایر حقوق خریداری انحصاری
گروه ۳۹- دارائیه‌های صنعت آب و برق		
الف: صنعت آب		
۳۰ سال		۱- ساختمانهای بتنی تأسیسات بهسازی، پمپاژ، تصفیه و نیروگاه آب و ساختمانهای بتنی مسکونی و اداری مربوطه
۲۰ سال		۲- ساختمانهای اسکلت فلزی تأسیسات بهسازی، پمپاژ، تصفیه و نیروگاه آب و ساختمانهای اسکلت فلزی و اداری مربوطه
۱۰ سال		۳- ساختمانهای آجری تأسیسات بهسازی، پمپاژ، تصفیه و نیروگاه آب و ساختمانهای آجری مسکونی و اداری مربوطه
۳۰ سال		۴- مخازن بتنی ذخیره آب، لوله‌ها و کانال‌های آبرسانی بتونی
۱۵ سال		۵- مخازن هوایی (فلزی) ذخیره آب، لوله‌های آبرسانی چدنی تجهیزات تصفیه خانه‌ها و لوازم انبارها
۳۵-۱۰۰ سال		۶- سدها: رقم قطعی عمر مفید اقتصادی هر سدی بنا بر نوع سد و میزان رسوبات آن توسط مقاطه کار مهندسی مشاور، کارشناس وزارت نیرو و کارشناس سازمان آب مربوطه تعیین خواهد شد

نرخ استهلاک		شرح دارائیهای قابل استهلاک
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
۳۵ سال		۷- تأسیسات سدها، تجهیزات مکانیکی و برق سدها
۷۵ سال		۸- مخازن سدها و راههای آبی
۵۰ سال		۹- تونلها
۲۵ سال		۱۰- قنوت، تجهیزات دستگاه دیگ بخار، لولههای آبرسانی فولادی و دوکتیل، لولهها و شیرهای اصلی آتش نشانی و عمومی
۸ سال		۱۱- چاههای تأمین آب، تأسیسات مربوطه
۲۰ سال		۱۲- ساختمان تأسیسات نیروگاه، سایر تأسیسات و تجهیزات نیروگاه و شبکههای انشعاب آب
۱۰ سال		۱۳- جادهها، خیابانها، پلها و پیاده روها
۱۰ سال		۱۴- تجهیزات پمپاژ برقی، دیزلی، آبی، بخاری، دستگاههای تولید برق و سایر تجهیزات پمپاژ، تأسیسات و دستگاههای شوقاژ، تهویه مطبوع، وسایل گرم کننده و خشک کننده، لوازم و وسایل آزمایشگاه و بهداری، مخابراتی و سایر تجهیزات و اموال عمومی
۵ سال		۱۵- اسباب و اثاث منازل، اماکن عمومی، اداری، بیمارستانها فروشگاهها، اماکن تفریحی، آموزشی و کنتورهای آب و ابزار و لوازم کارگاه و گاراژ و وسایط نقلیه و ماشین آلات کشاورزی و ماشین آلات سنگین ساختمانی
۳ سال		۱۶- هزینههای سازمانی از قبیل مخارج ثبت و حق مشاوره
-	-	۱۷- مطالعات اولیه (از قبیل فنی و تهیه پروژه) بیشتر از یک میلیارد ریال ۶ سال و کمتر از یک میلیارد ریال ۳ سال
ب: صنعت برق		
۲۵ سال ۲۰ سال		۱- وسایل و تجهیزات تولید، انتقال و توزیع برق شامل دیگ بخار، توربوژنراتور، تیرها، برجها، پستهای برق و سایر موارد مشابه ۲- انواع دستگاههای محرک، مولد، موتورها (گازی و دیزلی) و تجهیزات اصلی و متفرقه آنها و کنتورهای برق
۳۵ سال		۳- چراغهای آبی، توربینها، ژنراتورها، سیمها و کابلها و لولههای پوششی (هوایی و زیرزمینی) و سایر لوازم مربوطه

نرخ استهلاك		شرح دارائیهای قابل استهلاك
مستقیم به سال	نزولی به درصد	
۷۵ سال		۴- مخازن، سدها و آب روهای مربوط به تأسیسات تولید برق
۱۵ سال		۵- تأسیسات روشنایی معابر، لوازم و تجهیزات و ابزار انبارها کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها و سایر وسایل متفرقه
۱۰ سال		۶- تجهیزات کامپیوتری مراکز کنترل برق، تأمین‌کننده قدرت، تهویه مطبوع و ایمنی و مخابراتی مرکز دیسپانچینگ
۴۰ سال		۷- ساختمانهای محل نصب تأسیسات و تجهیزات تولید برق، توربین‌های بخار و گازی و مولدهای درون سو و سیکل ترکیبی، پست‌های انتقال و توزیع برق و تأسیسات دیسپانچینگ
۲۰ سال		۸- ساختمان مخازن و انبارهای سوخت نیروگاه‌ها و ملحقات آنها
۵۵ سال		۹- ساختمان و ابنیه محل نصب نیروگاه‌های هیدرولیکی
۵۰ سال		۱۰- جاده‌ها، راه آهن، پلها و ساختمانهای پست مربوط به تأسیسات تولید و انتقال نیرو
		۱۱- سایر دارائیهای مطابق نرخ‌های مذکور در گروه‌های قبلی (حسب مورد)
		گروه ۴۰- دارائیهای ثابت خاص سیستم بانکی و مؤسسات مالی و اعتباری و سایر مؤسسات و شرکتهایی که در زمینه بانکداری الکترونیک، فن آوری مربوطه و نیز خدمات مشابه فعالیت می‌نمایند:
۴ سال		۱- دستگاه‌های کنترل امضاء، ماژول و روتر اسکانس شمار، نوبت دهی، چک زنی، پول شمار
۵ سال		۲- دستگاه‌های خودپرداز (ATM)، کارت خوان (POS)، صدور کارت، پین پد (Pin pad)، وب کیوسک (Web Kiosk)
۶ سال		۳- دستگاه‌های سورتز، تست اسکانس و پرفراژ چک زنی تبصره: در مورد نحوه محاسبه نرخ و روش استهلاك سایر دارائیهای ثابت اشخاص مذکور، جدول استهلاكات موضوع ماده ۱۵۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحیه‌های بعدی آن، مبنای محاسبه قرار گیرد و مصوبه شماره ۱۴۱۱۷ مورخ ۱۳۷۷/۴/۱۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی از تاریخ این مصوبه فاقد اعتبار خواهد بود.

**«جدول اصلاحی استهلاك موضوع ماده (۱۵۱) قانون مالیاتهای
مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷»**

تذکرات و توضیحات اصلاحی:

تبصره ۱) در مواردی که استهلاك بر اساس مدت (روش مستقیم) تعیین شده است، نسبت به مانده مستهلك نشده دارایی‌ها در اولین سال مالیاتی مشمول اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ به شرح زیر عمل خواهد شد.
الف- در صورتیکه مدت استهلاك دارائیهای موضوع این جدول بیش از مدت استهلاك تعیین شده در جدول سابق باشد، ارزش دفتری دارایی (ما به التفاوت بهای تمام شده دارائی با ذخیره استهلاك انباشته) ظرف مدت باقی مانده از سال اول اجرای این جدول مستهلك خواهد شد.

ب- در صورتیکه مدت استهلاك دارائیهای موضوع این جدول کمتر از مدت استهلاك طبق جدول سابق باشد، ارزش دفتری دارایی ظرف مدت باقی مانده طبق جدول جدید مستهلك خواهد شد. در صورتیکه مدت باقی مانده معادل یا کمتر از یک سال باشد، کل مانده ارزش دفتری در سال اول اجرای این جدول، قابل استهلاك خواهد بود.
مدت باقی مانده استهلاك مندرج در بندهای فوق‌الذکر عبارت است از: (مدت استهلاك شده دارایی - مدت استهلاك دارایی طبق جدول جدید)

به منظور روشن موضوع به مثال‌های زیر توجه گردد:

۱- چنانچه دارایی در تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۲۰ به قیمت تمام شده ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری و در همان سال در دفاتر ثبت شده باشد و عمر مفید آن طبق جدول قدیم ۱۰ سال و طبق جدول جدید ۱۵ سال باشد، هزینه استهلاك سال ۱۳۸۱ آن به شرح زیر محاسبه خواهد شد.

استهلاك هر سال طبق جدول قدیم $2,000,000 = 20,000,000 : 10$
استهلاك انباشته دارایی که ۵ سال از عمر مفید آن گذشته است
(در پایان سال ۱۳۸۰) $2,000,000 \times 5 = 10,000,000$
ارزش دفتری دارایی در پایان سال ۱۳۸۰ $20,000,000 - 10,000,000 = 10,000,000$
مدت عمر مفید باقی مانده طبق جدول جدید $15 - 5 = 10$
هزینه استهلاك سال ۱۳۸۱ دارایی $10,000,000 : 10 = 1,000,000$

۲- چنانچه دارایی در تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۵ به قیمت تمام شده ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال خریداری و در همان سال در دفاتر ثبت شده باشد و عمر مفید آن طبق جدول قدیم ۱۰ سال و طبق جدول جدید ۸ سال باشد، هزینه استهلاک سال ۱۳۸۱ آن به شرح زیر محاسبه خواهد شد.

استهلاک هر سال طبق جدول قدیم $50,000,000 : 10 = 5,000,000$
 استهلاک انباشته دارایی که ۳ سال از عمر مفید آن گذشته است.

(در پایان سال ۱۳۸۰) $5,000,000 \times 3 = 15,000,000$

ارزش دفتری دارایی در پایان سال ۱۳۸۰ $50,000,000 - 15,000,000 = 35,000,000$

مدت عمر مفید باقی مانده طبق جدول جدید (به سال) $8 - 3 = 5$

هزینه استهلاک سال ۱۳۸۱ دارایی $35,000,000 : 5 = 7,000,000$

تبصره ۱- در مواردیکه استهلاک بر اساس سال تعیین شده نسبت به مانده مستهلک نشده دارائیه‌ها در اولین سال مالیاتی مشمول اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به شرح زیر عمل خواهد شد:

الف- در صورتی که مدت استهلاک این جدول بیشتر از مدت استهلاک طبق جدول سابق باشد، مانده دفتری استهلاک پذیر ظرف مدت باقیمانده از سال اول اجرای این جدول مستهلک خواهد شد.

ب- در صورتی که تفاوت مدت استهلاک موضوع این جدول کمتر از مدت استهلاک طبق جدول سابق باشد، مانده دفتری دارایی استهلاک پذیر کلاً در سال اول اجرای این جدول مستهلک خواهد شد.

تبصره ۲- در مواردی که استهلاک بر اساس روش نزولی موضوع بند الف ماده ۱۵۰ قانون مالیات‌های مستقیم تعیین می‌گردد ملاک عمل برای محاسبه استهلاک مانده دارایی‌های استهلاک نشده در اول سال ۱۳۸۱ طبق نرخ نزولی این جدول خواهد بود.

تبصره ۳- آن قسمت از دارایی‌های شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، شرکت‌های آب یا برق یا آب و برق منطقه‌ای وابسته به وزارت نیرو، شرکت تولید و انتقال نیروی برق توانیر، سازمان برق ایران، شرکت مهندسی آب و بانکها، که در این جدول برای آنها نرخ استهلاک تعیین نشده، بر اساس پیشنهاد دستگاه ذینفع نرخ استهلاک حسب مورد توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و پس از تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

تبصره ۴- نرخ استهلاک کوره هائیکه در صنعت به کار می‌رود به جز مواردیکه در این جدول در گروه مربوط به صنعت خاص خود پیش‌بینی شده است در هر مورد برابر نرخ استهلاک ماشین‌آلات مربوط به آن صنعت خواهد بود.

تبصره ۵- هزینه مطالعات فنی و تهیه پروژه صنایع بر اساس بند ۴ ماده ۱۴۹ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های بعدی قابل استهلاك خواهد بود.

تبصره ۶- در مواردیکه دارایی قابل استهلاك پس از آمادگی برای بهره‌برداری به علت تعطیلی کار مؤسسه یا علل دیگر برای مدتی مورد استفاده قرار نگیرد میزان استهلاك در مدتی که دارایی مورد استفاده قرار نگرفته معادل ۳۰٪ نرخ استهلاكی خواهد بود که در این جدول برای آن دارائی تعیین گردیده است در صورتی که محاسبه استهلاك بر حسب مدت باشد ۷۰٪ مدتی که دارائی در آن مدت مورد استفاده قرار نگرفته است به باقیمانده مدت تعیین شده برای استهلاك دارائی در این جدول اضافه خواهد شد.

تبصره ۷- در صناعی که آسیابهای سنگی به کار می‌رود و در این جدول گروه خاص خود پیش‌بینی نشده است بهای سنگ آسیاب کلاً در سال اول استفاده از آن در حساب هزینه بهره برداری پذیرفته می‌شود.

تبصره ۸- در مواردیکه بین مؤدی و اداره امور مالیاتی قبل از قطعیت مالیات در تشخیص نوع ماشین‌آلات لوازم آن و سایر اموال و تطبیق آنها با گروه صنایع مذکور در این جدول برای تعیین میزان استهلاك اختلاف پیدا شود رسیدگی و تطبیق مورد با گروه‌ها و ردیفهای مشروحه در جدول در هیأتی مرکب از سه نفر به شرح زیر که در تهران (سازمان امور مالیاتی کشور) تشکیل خواهد شد به عمل خواهد آمد:

۱- یک نفر کارشناس وزارت صنایع و معادن به نمایندگی از طرف وزارتخانه مذکور.

۲- یک نفر از صاحبان صنایع عضو اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به نمایندگی و معرفی اتاق مزبور.

۳- یک نفر از کارشناسان سازمان امور مالیاتی کشور به نمایندگی و معرفی سازمان یاد شده که ضمناً سمت ریاست هیأت را به عهده خواهد داشت. هر یک از سازمانهای مذکور علاوه بر عضو اصلی لاقلاً یک نفر هم به عنوان علی‌البدل این هیأت تعیین خواهد کرد. هیأت مزبور پس از رسیدگی و عندالزوم اخذ توضیحات مؤدی رأی مقتضی صادر خواهد کرد. رأی صادره به اکثریت مناط اعتبار است و ادارات امور مالیاتی و هیئتهای حل اختلاف مالیاتی موظفند طبق نظر هیأت مزبور رفتار نمایند.

تبصره ۹- در مورد صنایع و ماشین‌آلات و هرگونه دارایی قابل استهلاك دیگری که در این جدول گروه خاصی برای آن پیشی بینی نشده است یا به فرض پیش‌بینی برای بعضی از ماشینی‌آلات و دارایی دیگر مربوط به آن گروه به عنوان سایر ماشین‌آلات و اموال ذکر نشده و یا مشابه و نظیر نرخ استهلاك تعیین نگردیده است و سازمان امور مالیاتی کشور جدول استهلاك آنها را به عنوان جدول متمم تهیه و پس از تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی به موقع اجراء خواهد گذاشت.

تبصره ۱۰- افزایش بهای دارائیهای مؤسسه ناشی از تجدید ارزیابی قابل استهلاک نخواهد بود، لکن در مورد شرکتهای دولتی که صد در صد سهام آنها متعلق به دولت یا متعلق به شرکتهای دولتی مذکور باشد و در اجرای ماده ۶۲ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دارائیهای ثابت خود را تجدید ارزیابی بنمایند، افزایش بهای دارائیهای تجدید ارزیابی شده بعلاوه قیمت دفتری جمعاً بر اساس دو برابر مدت و یا نصف نرخهای مقرر در این جدول مستهلک خواهد شد، به استثنای دارائیهای موضوع گروه ۲۰ جدول (صنایع نفت و پتروشیمی) و گروه ۳۹ جدول (صنعت آب و برق) که در صورت تجدید ارزیابی نیز بر مبنای همان مدت یا نرخ تعیین شده در این جدول استهلاک پذیر خواهند بود.

تبصره ۱۱- استهلاک دارایی‌ها تجدید ارزیابی شده بانکها کماکان تابع مقررات جدول موضوع نامه ۹۷۶ مورخ ۷۲/۴/۲۳ وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۱۲- دارائیهای مؤسسه که به صورت دست دوم خریداری می‌شوند طبق مقررات این جدول قابل استهلاک خواهد بود.

تبصره ۱۳- مؤسسات مجاز می‌باشند که دارایی‌های استهلاک پذیر خود را بیش از مدت و یا با نرخ کمتر از نرخهای مقرر در این جدول مستهلک نمایند.

تبصره ۱۴- هزینه مربوط به تغییر یا تعمیر اساسی دارایی قابل استهلاک از زمان انجام هزینه حسب مورد بر اساس نرخ و کل مدت مقرر در این جدول برای آن دارایی قابل استهلاک خواهد بود.

تبصره ۱۵- داراییهایی که قیمت تمام شده آنها بطور کامل مستهلک می‌گردد، تا زمانیکه در مالکیت مؤسسه می‌باشند باید بهای تمام شده و میزان ذخیره استهلاک آن دارایی به طور کامل در دفاتر مؤسسه نشان داده شود.

تبصره ۱۶- مقررات این جدول شامل مؤدیانی می‌باشد که سال مالی آنها از تاریخ ۸۱/۱/۱ و بعد شروع می‌شود و در مورد سالهای مالی قبل از آن، جدول استهلاک قبلی ملاک عمل می‌باشد، نسبت به دارایی‌هایی که میزان استهلاک آنها در این جدول پیش‌بینی نشده و بعداً تصویب می‌گردد نرخ مصوب نسبت به سالهای مالیاتی قبل از سال تصویب که مالیات آن سالها قطعیت نیافته تسری داده خواهد شد.

تبصره ۱۷- «در راستای فرآیند هدفمندسازی یارانه‌ها و اصلاح الگوی مصرف، مؤسسات تولیدی، صنعتی، خدماتی و معدنی دارای مجوز از مراجع ذیربط در تاریخ تصویب این مصوبه، مجاز خواهند بود آن بخش از دارایی‌های ثابت استهلاک‌پذیر خود را که با هدف تغییر تکنولوژی و کاهش مصرف انرژی تا پنج سال از تاریخ ابلاغ این مصوبه

خریداری می‌نمایند با مدت کمتر و یا نرخ بیشتر از نرخ‌های مندرج در این جدول مستهلک نمایند، مشروط بر اینکه فهرست دارایی‌های مزبور و نحوه استهلاك آن را تا پایان سال مالی خرید دارایی به سازمان امور مالیاتی کشور اعلام نمایند.» (الحاقی ۱۳۹۱/۵/۸)

جدول اصلاحی استهلاكات در خصوص دارائیهای قابل استهلاك صنعت برق و صنایع نفت و پتروشیمی، موضوع ماده ۱۵۱ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و تبصره‌های اصلاحی یک و ده جدول مزبور که به تصویب وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی رسیده است جهت اجر ابلاغ می‌گردد.

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

نرخ استهلاك		شرح دارائیهای قابل استهلاك
روش مستقیم	روش نزولی	
		گروه ۲۰- صنایع نفت و پتروشیمی:
۱۲ سال		۱- زمینهای چاههای هیدروکربوری، کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات و تأسیسات اکتشافی، حفاری، توسعه‌ای تولید و بهره برداری مخازن هیدروکربوری زمینی و دریایی، فلات قاره، مخازن و پایانه‌های صادراتی هیدروکربوری و کلیه موارد مشابه مرتبط با آن
۱۲ سال		۲- کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات و تأسیسات تولید و بهره برداری و توزیع گاز در کشور و کلیه موارد مشابه مرتبط با آن.
۱۲ سال		۳- کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات و تأسیسات آب و برق و بخار مرتبط به صنایع نفت و گاز و پتروشیمی.
۱۵ سال		۴- کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات و تأسیسات تولید مواد پتروشیمی
۱۵ سال		۵- کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات و تأسیسات تصفیه نفت خام توسط پالایشگاه‌ها و توزیع فراورده‌های نفتی
۱۲ سال		۶- کلیه ماشین‌آلات و تجهیزات و تأسیسات مربوط به ایستگاه‌ها و تلمبه خانه‌های تقویت فشار
		ب: صنعت برق (گروه ۳۹)
		وسایل و تجهیزات تولید (نیروگاه‌های بخاری و دیزلی)
۲۰ سال		۱- دیگ بخار و تجهیزات مربوطه
۲۰ سال		۲- توربوژنراتور و تجهیزات مربوطه
۲۰ سال		۳- مولدهای دیزلی و تجهیزات مربوطه
		وسایل و تجهیزات تولید (نیروگاه‌های گازی)
۱۵ سال		۱- توربوژنراتور، توربوکمپرسور، اتاق احتراق و تجهیزات مربوطه

نرخ استهلاک		شرح دارایی‌های قابل استهلاک
روش مستقیم	روش نزولی	
		وسایل و تجهیزات و تولید (نیروگاه‌های چرخه ترکیبی)
۲۰سال		۱- دیگ بخار و تجهیزات مربوطه
۲۰سال		۲- توربوژنراتور و بخش بخار و تجهیزات مربوطه
۱۵سال		۳- توربوژنراتور و توربوکمپرسور واحدهای گازی و تجهیزات مربوطه
		مخازن سوخت و تجهیزات
۲۰سال		۱- مخازن سوخت و تجهیزات تولید (اعم از گازی، بخاری و دیزلی)
		وسایل و تجهیزات تولید (برق آبی)
۵۰سال		۱- مخازن، سدها و آبروها مربوط به تأسیسات تولید
۳۰سال		۲- توربین‌ها، ژنراتورها و چرخهای آبی
		وسایل و تجهیزات انتقال
۳۵سال		۱- ساختمانهای محل نصب تأسیسات پستها
۲۰سال		۲- وسایل و تجهیزات پستها
۲۵سال		۳- خطوط انتقال و تجهیزات مربوطه (تیرها، برجها، سیم، کابل، مقره،...)
		وسایل و تجهیزات توزیع
۳۵سال		۱- ساختمانهای محل نصب تأسیسات پستها
۲۵سال		۲- پستها و تجهیزات مربوطه
۲۰سال		۳- تیرها، برجها، سیمهای هوایی و کابل‌های زمینی
۲۰سال		۴- کنتورها و کابل سرویس مشترکین
۱۵سال		۵- تأسیسات روشنایی معابر
		تأسیسات دیسپاچینگ
۳۵سال		۱- ساختمانهای محل نصب تأسیسات دیسپاچینگ
۱۰سال		۲- تجهیزات کامپیوتر مراکز کنترل
۱۰سال		۳- تجهیزات مخابراتی مراکز
۱۰سال		۴- سایر تجهیزات
		ساختمانها و جاده‌ها
۴۰سال		۱- ساختمانهای محل نصب تأسیسات و تجهیزات تولید برق
۴۰سال		۲- جاده‌ها و راه آهن مربوط به تأسیسات تولید
۲۰سال		۳- سایر تجهیزات تولید
		سایر داراییها مطابق نرخهای مذکور در گروه‌های قبلی (حسب مورد)

جدول استهلاکات بانکها

جناب آقای دکتر علی اکبر عرب مازار

معاون محترم درآمدهای مالیاتی

با توجه به پیشنهاد شماره ۳۶۲۳۱ مورخ ۱۳۷۶/۱۰/۲۲ معاونت امور بانکی و بیمه و در اجرای مقررات تبصره (۳) جدول استهلاکات موضوع ماده (۱۵۱) قانون مالیاتهای مستقیم (مصوبه شماره ۴۴۹۸۰ رت مورخ ۱۳۶۸/۵/۵ هیأت وزیران) بدینوسیله جدول حاوی نرخهای استهلاک دارائیهای قابل استهلاک (به استثنای زمین و سرقفلی) بانکها طبق دستورالعملهای مصوب جلسات مورخ بیست و ششم فروردین ماه و دوم اردیبهشت ماه ۱۳۴۱، هفده آذرماه ۱۳۴۹، هجدهم دیماه ۱۳۶۲ و نوزدهم فروردین ماه ۱۳۶۳ شورای پول و اعتبار را تصویب می‌نماید.

حسین نمازی

وزیر امور اقتصادی و دارائی

دستورالعمل استهلاکات اموال و دارائیهای بانک

(موضوع بند د ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی کشور)

شورای پول و اعتبار در چهل و سومین و چهل و چهارمین جلسات مورخ بیست و ششم فروردین ماه و دوم اردیبهشت ماه ۱۳۴۱ تصمیمات ذیل را در مورد استهلاک منقول وسائط نقلیه و غیرمنقول بانکها اتخاذ کرده و مقرر داشت به وزارت دارائی و کلیه بانکها ابلاغ شود.

۱- مدت استهلاک منقول وسائط نقلیه بانکها به موجب تصمیم متخذه در هفدهمین جلسه مورخ بیستم فروردین ماه ۱۳۴۰ شورای (۳) سال تعیین شده بود بین ۳ تا ۵ سال به تشخیص خود بانکها معین می‌گردد.

۲- تصمیم متخذه در هجدهمین جلسه شورای مورخ ۲۷ فروردین ماه ۱۳۴۰ مبنی بر اینکه زمین مشمول استهلاک می‌شود بدین شرح تفسیر می‌گردد که منظور از آن زمین زیر ساختمانهای مورد نیاز اداره بانک و معادل زمینهای زیر ساختمان به عنوان محوطه است که مشمول استهلاک می‌شود.

۲۸۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

۳- در تصمیم متخذه هفدهمین جلسه شورای مورخ بیستم فروردین ماه ۱۳۴۰ به شرح ذیل:

«قیمت زمین از تاریخی که خریده شده و ساختمان به نسبت هزینه‌ای که برای آن به کار رفته مستهلک شوند بدین معنی که در آخر سال به میزان ده درصد قیمت زمین و کلیه هزینه‌های که در آن به عمل آمده استهلاک گردد.»
به ترتیب زیر تجدید نظر می‌شود:

از اول سال ۱۳۴۱ ساختمانهای مورد نیاز اداره بانکها و زمین زیر آن ساختمانها و مقداری زمین مجاور ساختمان حداکثر معادل زمین زیربنا به عنوان محوطه از تاریخ شروع به استفاده در مدت ده سال قابل استهلاک خواهد بود و تصمیم متخذه در هفدهمین جلسه شوری که در فوق به آن اشاره گردید فقط تا آخر سال ۱۳۴۰ قابل اجرا است.

تاریخ: ۱۳۸۴/۲/۳۱

شماره: ۳۲۳۹

ذخیره مطالبات مشکوک الوصول بانکها

در اجرای تبصره یک ماده ۱۴۸ ق.م.م مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های بعدی آن با عنایت به موافقت مقام عالی وزارت ذیل پیشنهاد شماره ۲۳۰/۳۱۹/۱۴۷۵ مورخ ۱۳۸۴/۲/۷ این سازمان بدینوسیله به اطلاع می‌رساند:

معادل دو درصد از مانده مطالبات عملکرد سال ۱۳۸۳ و به بعد بانکها نسبت به سال قبل (ما به التفاوت مانده مطالبات) به عنوان ذخیره مطالبات مشکوک الوصول جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی خواهد بود. ضمناً دو درصد مذکور شامل مطالبات بانکها از دولت، شرکتهای دولتی، سازمانهای دولتی، نهادها و بنیادهای عمومی غیردولتی نخواهد بود.

غلامرضا حیدری کرد زنگنه

ذخیره استهلاک بانکها

با احترام، بدینوسیله به استحضار می‌رساند شورای محترم پول و اعتبار به استناد بند «د» ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی کشور مصوب تیرماه ۱۳۵۱، در یکهزار و هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۲۸ مقرر نمود: «در مورد نحوه محاسبه و نرخ استهلاک دارایی‌های نظام بانکی جدول استهلاک ابلاغی از سوی سازمان امور مالیاتی کشور مبنا قرار گیرد و در مورد نرخ استهلاک دارایی‌های خاص نیز فهرست این دارایی‌ها و نرخ پیشنهادی برای استهلاک آنها از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به وزیر امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد شود.»

لازم به یادآوری است از آن جایی که بر اساس جدول ابلاغی از سوی سازمان امور مالیاتی کشور، زمین و سرقتی دارایی استهلاک پذیر محسوب نمی‌شود، لذا به منظور حذف کلیه آثار استهلاک این دارایی‌ها، مقتضی است ترتیبی اتخاذ گردد که حساب‌های استهلاک انباشته زمین و سرقتی به حساب‌های زمین و سرقتی بسته شوند. همچنین خاطر نشان می‌گردد کلیه مصوبات قبلی شورای محترم پول و اعتبار در خصوص استهلاک که در جلسات هفدهم مورخ ۱۳۴۰/۱/۲۰، هجدهم مورخ ۱۳۴۰/۱/۲۷، نهم و سوم مورخ ۱۳۴۱/۱/۲۶، چهارم مورخ ۱۳۴۱/۲/۲ و دویست و نوزدهم مورخ ۱۳۴۹/۹/۱۷ (موضوع بخشنامه شماره ش/۲۹۳ مورخ ۱۳۴۹/۱۱/۴) طرح گردیده بود از تاریخ این بخشنامه از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

اداره مطالبات و مقررات بانکی مرکزی

مصوبه شماره ش/۲۹۳

مورخ ۱۳۴۹/۱۱/۴

حساب سرقتی و استهلاک آن

شورای پول و اعتبار در دویست و نوزدهمین جلسه مورخ هفدهم آذرماه ۱۳۴۹ تصویب نمود که بانکها سرقتی‌های پرداختی را زیر سرفصل جداگانه‌ای در ردیف غیرمنقول منظور و نگاهداری نموده و در مدت ده سال حساب آنرا مستهلک نمایند. بنابراین خواهشمند است اقدام لازم در تنظیم و تفکیک حسابهای مربوط به عمل آورند.

آئین نامه اجرائی ماده ۱۶۵ قانون مالیات‌های مستقیم
مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ موضوع کسر خسارت وارده از درآمد
مشمول مالیات بر اثر حوادث و سوانح مصوب ۱۳۶۸/۳/۲۰

روزنامه رسمی شماره ۱۳۶۸/۵/۱۱-۱۲۹۳۷ شماره ۴۶۷۵۴/ت ۴۳۸-۱۳۶۸/۵/۵

ماده ۱- در مورد مؤدیانی که طبق مقررات قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ دفاتر نگهداری می‌نمایند و درآمد مشمول مالیات آنان از طریق رسیدگی به دفاتر و اسناد و مدارک تشخیص داده می‌شود میزان خسارت وارده طبق شرایط مقرر در فصل هزینه‌های قابل قبول و استهلاك قانون یاد شده تعیین و از درآمد مشمول مالیات آن سال و سالهای بعد قابل کسر خواهد بود.

تبصره ۱- در مواردیکه زیان سالهای قبل طبق مقررات مربوط قابل استهلاك است خسارت مذکور در این ماده پس از کسر زیان مزبور قابل کسر درآمد مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۲- مرجع رسیدگی به اختلافات حاصله در مورد خسارت وارده موضوع این ماده کمیسیونهای مقرر در این مواد ۳ و ۴ این آئین نامه حسب مورد می‌باشد.

ماده ۲- در مواردیکه درآمد مشمول مالیات طبق مقررات مربوط از طریق علی‌الرأس تشخیص داده می‌شود خسارت وارده طبق مقررات مواد ۳ و ۴ و ۵ این آئین نامه تعیین و از درآمد مشمول مالیات آن سال و سالهای بعد قابل کسر خواهد بود.

ماده ۳- در مواردیکه خسارت به یک منطقه از کشور وارد گردد:

الف- چنانچه منطقه خسارت دیده واقع در محدوده یک بخش باشد میزان خسارت وارده توسط کمیسیون مرکب از بخشدار، یک نفر نماینده اداره کل امور اقتصاد و دارائی استان و یک نفر معتمد محل به انتخاب و معرفی شورای بخش و در غیاب شورای مزبور به انتخاب و معرفی دادستان استان تعیین و اعلام خواهد شد.

ب- چنانچه منطقه خسارت دیده واقع در محدوده یک شهر باشد میزان خسارت وارده توسط کمیسیون مرکب از یک نفر نماینده وزارت امور اقتصادی و دارائی، یک نفر نماینده فرماندار و یک نفر نماینده دادستان استان تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۴- در مواردیکه خسارت به مؤدی یا مؤدیان خاصی وارد گردد میزان خسارت وارده توسط کمیسیون مرکب از یک نفر نماینده وزارت امور اقتصاد و

دارائی، یک نفر نماینده بیمه به انتخاب و معرفی بیمه مرکزی ایران در تهران و در شهرستان در صورت عدم وجود شعبه یا نمایندگی بیمه مرکزی نماینده شرکت بیمه ایران و یک نفر قاضی دادگستری در تهران به انتخاب و معرفی وزارت دادگستری و در شهرستانها به انتخاب و معرفی رئیس دادگستری محل تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۵- مؤدی مکلف است ظرف شش ماه از تاریخ وقوع حادثه و سانحه درخواست خود را همراه با مدارکی که در اختیار دارد به حوزه مالیاتی محل وقوع حادثه تسلیم نماید. حوزه مالیاتی مکلف است ظرف یکماه درخواست مؤدی و مدارک ارائه شده را به کمیسیونهای مذکور در مادتين ۳ و ۴ مذکور حسب مورد ارسال دارد و کمیسیونهای یاد شده حداکثر ظرف شش ماه با بررسی اسناد و مدارک ارائه شده و اطلاعات مکتسبه میزان خسارت وارده را تعیین و اعلام نمایند.

تبصره ۱- دعوت از مؤدی جهت حضور در کمیسیونهای فوق الزامی است و عدم حضور وی در جلسه مانع رسیدگی و اعلام نظر کمیسیون نخواهد بود.

تبصره ۲- نظر کمیسیونهای مزبور به اکثریت مناط اعتبار است.

ماده ۶- در مواردیکه خسارت وارده از کشور باشد در صورتی که فرمانداری محل اقدام به اعلام اشخاص خسارت دیده به اداره امور اقتصادی و دارائی بنماید کمیسیونهای مقرر در ماده ۳ این آئین نامه طبق مقررات ماده ۵ و تبصره‌های ذیل آن بر اساس اعلام فرمانداری رسیدگی و نسبت به تعیین میزان خسارت وارده اقدام خواهند نمود.

ماده ۷- در صورتی که خسارت وارده مربوط به فعالیت‌های شغلی مؤدی موضوع منابع «فصلهای دوم و چهارم و پنجم از باب سوم قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶» باشد حسب مورد از درآمد مشمول مالیات منابع مربوط در آن سال و سالهای بعد قابل کسر است و در صورت ترک شغل خسارت وارده از درآمد مشمول مالیات سایر منافع درآمد باب مذکور قابل کسر است.

ماده ۸- در مواردی که به تأیید کمیسیون موضوع ماده (۳) یا (۴) این آیین نامه حسب مورد بیش از پنجاه درصد اموال مؤدی (اموالی که دچار حادثه شده) از بین برود و مؤدی با ارایه دلایل مورد قبول اداره امور مالیاتی ذیربط قادر به پرداخت بدهی‌های مالیاتی خود نباشد به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور حداکثر تا میزان خسارت وارده از بدهی مالیاتی مؤدی، با تصویب هیئت وزیران بخشوده یا تقسیط

طولانی خواهد شد و چنانچه خسارت وارده بیش از بدهی مالیاتی مؤدی باشد مازاد از درآمد مشمول مالیات آن سال و سالهای بعد مستهلک خواهد شد.
(الحاقی ۱۳۸۱/۷/۷)

شماره: ۲۴۴۶۸/۲۰۰/ص تاریخ: ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ پیوست: دارد

دستورالعمل اجرائی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم

بنا به اختیار حاصل از مفاد ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند نسبت به ثبت نام جهت دریافت کارت اقتصادی اقدام و بر اساس موارد زیر برای انجام معاملات خود، صورتحساب صادر و شماره اقتصادی مربوط به خود و طرف معامله را در صورت حسابها و فرمها و اوراق مربوط درج نموده و همچنین فهرست معاملات خود را به اداره امور مالیاتی مربوطه تسلیم نمایند.

هدف: اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم از تاریخ ۱۳۹۱/۰۱/۰۱.

دامنه کاربرد: کلیه اشخاص حقیقی که به انجام معاملات و هر نوع فعالیت اقتصادی مبادرت می‌نمایند و کلیه اشخاص حقوقی که در دامنه شمول قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده قرار می‌گیرند.

تعاریف:

- **کارت اقتصادی:** کارتی است حداقل شامل نام و شماره اقتصادی که در اجرای مفاد ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم از طرف سازمان امور مالیاتی کشور صادر و حسب مورد در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی قرار داده میشود.
- **شماره اقتصادی:** شماره منحصر به فردی است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور، حسب مورد به اشخاص حقیقی و حقوقی اختصاص داده می‌شود.
- **صورتحساب:** منظور صورتحساب نمونه اعلام شده در اجرای ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم و ماده ۱۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- **اشخاص حقیقی:** منظور از اشخاص حقیقی در این دستورالعمل کلیه اشخاص حقیقی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند که حسب مورد به انجام هر نوع معامله و فعالیت اقتصادی مبادرت می‌نمایند.

- اشخاص حقوقی: منظور از اشخاص حقوقی در این دستورالعمل کلیه اشخاص حقوقی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- مصرف‌کننده نهایی: منظور از مصرف‌کننده نهایی، شخص حقیقی است که کالا یا خدمات را متناسب با نیاز خود برای مصارف شخصی خریداری نموده و از آن برای عرضه کالا و خدمات به دیگران استفاده نمی‌نماید.

۱- اشخاص مکلف به ثبت نام و اخذ کارت اقتصادی:

- ۱-۱- کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع این دستورالعمل.
- ۱-۲- در مورد اشخاص حقیقی که از لحاظ مالیاتی واحدهای شغلی متعدد و مستقلی دارند، طبق مقررات این دستورالعمل مکلفند برای هر محل شغلی، شماره اقتصادی دریافت نمایند.
- ۱-۳- در اجرای ماده ۱۰۷ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای شرکای شرکت مدنی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۰۰ و یا مشارکت‌های موضوع تبصره ماده ۱۰۱ قانون مالیاتهای مستقیم، یک شماره اقتصادی صادر می‌شود.

۲- نحوه ثبت نام و درخواست کارت اقتصادی:

- ۲-۱- اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌نماید به سامانه ثبت نام مؤدیان و تخصیص شماره اقتصادی به نشانی www.tax.gov.ir مراجعه و نسبت به ثبت نام و درخواست شماره اقتصادی اقدام نمایند.
- ۲-۲- اشخاص حقیقی و حقوقی که به موجب این دستورالعمل ملزم به اخذ کارت اقتصادی گردیده‌اند مکلفند هر گونه تغییرات از جمله انحلال، تغییر نام، تغییر شغل، تغییر نشانی و یا سایر موارد را حسب مورد حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تغییرات مذکور، از طریق درگاه به سازمان امور مالیاتی مربوط اعلام نمایند. در غیر اینصورت هر گونه مسئولیت ناشی از آن به عهده دارنده کارت می‌باشد.
- ۲-۳- اشخاص حقیقی و حقوقی تا پایان زمان مهلت تعیین شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور برای دریافت و به کارگیری شماره اقتصادی بایستی حسب مورد از شماره ملی به عنوان شماره اقتصادی استفاده نمایند.

۳- تکالیف دارندگان کارت اقتصادی:

۳-۱- اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم مکلفند از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ برای عرضه و فروش کالا و خدمات از صورت‌حساب فروش کالا به شرح فرم نمونه موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم (پیوست شماره ۱) استفاده نمایند و در صورت حسابهای صادره شماره اقتصادی خود را چاپ و شماره اقتصادی خریدار را درج نمایند. درج شماره اقتصادی فروشنده با استفاده از سیستمهای نرم افزاری یا صندوقهای فروش در صورت‌حساب فروش صادره به منزله چاپ تلقی می‌شود.

تبصره - اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل مکلفند مادامی که برای آنها شماره اقتصادی صادر نشده، از شماره ملی برای اشخاص حقیقی و شناسه ملی برای اشخاص حقوقی به جای شماره اقتصادی استفاده نمایند.

۳-۲- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل مکلفند هنگام خرید کالا و یا خدمات، شماره اقتصادی خود را جهت درج در صورت‌حساب به فروشنده ارائه و در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند چنانچه فروشنده، مشخصات خریدار و موضوع مورد معامله را ظرف مهلت یک ماه از زمان انجام معامله به شرح فرم نمونه (پیوست ۲) به اداره امور مالیاتی اعلام نماید، مشمول جریمه تخلف از این بابت نخواهد بود، در غیر این صورت طرفین معامله متضامناً مسئول خواهند بود.

۳-۳- در صورت فروش کالا و یا خدمات به مصرف‌کننده نهائی، درج شماره اقتصادی خریدار الزامی نمی‌باشد.

۳-۴- درج شماره اقتصادی در قراردادها، اسناد و مدارک فروش، هنگام فروش کالا یا خدمات و صدور صورت‌حساب از سوی فروشنده صورت خواهد گرفت و در صورت عدم درج شماره اقتصادی خریدار، در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره ۲ آن، متضامناً مشمول خواهند بود.

۳-۵- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول این دستورالعمل اعم از وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، بانکها، شهرداریها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداریها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از انتفاعی و غیر انتفاعی مکلفند در کلیه قراردادها، اوراق و فرمهای مورد استفاده جهت انجام معاملات خود و اعطای تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی و بیمه نامه و غیره نسبت به درج شماره اقتصادی طرفین معامله اقدام نمایند.

۴- تکالیف اشخاص ثالث:

- ۱- ۴- گمرک ایران مکلف به درج شماره اقتصادی کلیه واردکنندگان، صادرکنندگان، حق‌الملک‌کاران در اظهارنامه‌های گمرکی می‌باشد.
- ۲- ۴- ذیحسابها و یا مدیران کل امور مالی مکلفند فهرست معاملات خود را طبق فرم نمونه (پیوست ۳ و ۴) و همچنین فهرست قراردادهای خدماتی و پیمانکاری را طبق فرم نمونه (پیوست شماره ۵) تا یک ماه پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان و یا در محیط رایانه‌ای به اداره امور مالیاتی ذیربط ارائه نمایند.
- ۳- ۴- بانکها مکلفند شماره اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل را در قراردادهای اعطای تسهیلات یا هر نوع معاملات بانکی اعم از ارزی و ریالی درج نمایند.
- ۴- ۴- وزارت بازرگانی مکلف است در فرم‌های مربوط به ثبت سفارش اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل شماره اقتصادی آنها را درج ارائه نمایند.

۵- نحوه ارائه فهرست معاملات اشخاص حقیقی و حقوقی به اداره امور مالیاتی:

- ۱- ۵- کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مکلفند از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ فهرست معاملات خود را به صورت فصلی (بر اساس سال شمسی)، تا یک ماه پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان یا در محیط رایانه‌ای، طبق فرم نمونه (پیوست شماره ۳ و ۴ و ۵) به اداره امور مالیاتی ذیربط ارائه نمایند.
- تبصره** - چنانچه انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصلهای سال شمسی باشد، برای فصل شمسی مذکور دو فهرست معامله تنظیم و ارسال می‌نمایند، به گونه‌ای که از ابتدای فصل شمسی تا پایان سال مالی خود یک فهرست و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان فصل شمسی مذکور نیز یک فهرست جداگانه تسلیم می‌نمایند.
- ۲- ۵- فروشندگان مکلفند کارت اقتصادی طرف معامله را رویت نموده یا از طریق پورتال سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به سنجش اعتبار شماره اقتصادی ارائه شده اقدام نمایند.
- ۳- ۵- کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مکلف به نگهداری صورتحسابهای مربوط به خریدهای خود در سال عملکرد و سال بعد از آن می‌باشند و در صورت درخواست مأموران مالیاتی باید به آنان ارائه دهند.

۶- تخلفات و جرائم موضوع ماده ۱۶۹ مکرر و تبصره های ذیل آن:

۱-۶- عدم صدور صورتحساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود، مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪ مبلغ مورد معامله‌ای که بدون رعایت ضوابط این دستورالعمل انجام شده است.

۲-۶- عدم ارائه فهرست معاملات، مشمول جریمه‌ای معادل ۱٪ مبلغ معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده خواهد بود.

۳-۶- استفاده کنندگان از شماره اقتصادی دیگران نسبت به مالیات بر درآمد و همچنین جرائم موضوع این ماده با اشخاصی که شماره اقتصادی آنان مورد استفاده قرار گرفته است مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

۴-۶- در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری و فروشنده نسبت به اجرای تکلیف موضوع بند (۲-۲) این دستورالعمل اقدام نماید خریدار با توجه به مسئولیت تضامنی مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪ مبلغ مورد معامله خواهد بود.

۵-۶- عدم ارائه صورتحسابهای مربوط به خریدهای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم در سال عملکرد و سال بعد از آن که مورد درخواست مأموران مالیاتی قرار گیرد مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪ مبلغ صورتحسابهای ارائه نشده خواهد بود.

۶-۶- در صورت تعدد جرائم برای یک معامله حداکثر جریمه قابل مطالبه ۱۰٪ مبلغ مورد معامله خواهد بود و جرائم موضوع هر یک از تخلفات مذکور در بند فوق قابل جمع نخواهد بود.

۷-۶- هرگونه جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی، سوء استفاده و تبانی اشخاص موضوع این دستورالعمل در ارتباط با صدور صورتحساب و شماره اقتصادی خلاف مقررات بوده و ضمن مسئولیت تضامن، مطابق با قانون مبارزه با پولشویی، قانون ارتقاء سلامت نظام اداری مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و سایر قوانین و مقررات مربوط اقدام خواهد گردید.

۷- نحوه رسیدگی و مطالبه جرائم توسط ادارات امور مالیاتی:

۱- ۷- ادارات امور مالیاتی مربوط، مکلفند فهرست معاملات و هرگونه اسناد و مدارک مرتبط با شماره اقتصادی را مورد بررسی قرار دهند و نیز بر اساس اختیارات قانونی وفق مفاد این دستورالعمل و رعایت سایر مقررات قانونی ضمن اعمال نظارت دوره‌ای و کنترل مستمر بر جریان فعالیت‌های اقتصادی مؤدیان، بررسی‌های لازم را در طول دوره‌های فصلی و سالانه از اشخاص مشمول این دستورالعمل به عمل آورند. چنانچه ماموران مالیاتی در بررسی‌های دوره‌ای و یا رسیدگی‌های به عمل آمده با تخلفات مندرج در ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم ۱۳۸۰ و این دستورالعمل مواجه شدند، ضمن تنظیم گزارش تخلفات، جرائم متعلق را با رعایت مهلت مقرر در ماده ۱۵۷ قانون مالیات‌های مستقیم مطالبه نمایند.

۲- ۷- مؤدی مکلف است ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ مطالبه نسبت به پرداخت آن اقدام کند. در غیر این صورت معترض شناخته شده و موضوع جهت رسیدگی و صدور رأی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد شد. رأی هیأت مزبور قطعی و لازم‌الاجرا است. جریمه مذکور غیر قابل بخشش است و از طریق مقررات اجرائی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم قابل وصول خواهد بود.

۳- ۷- چنانچه ادارات امور مالیاتی ذیربط موقع رسیدگی، به موارد تخلفی مانند جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی و تباری و سوء استفاده راجع به صورتحساب و شماره اقتصادی برخورد نمایند، موظفند از طریق اداره کل ذیربط به دادستانی انتظامی مالیاتی گزارش نمایند تا عندالاقضاء متخلفین تحت پیگرد قضائی قرار گیرند. اقدام به تعقیب قضائی، مانع مطالبه و وصول جرائم مالیاتی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر نخواهد بود.

۸- موارد ابطال کارت اقتصادی:

در موارد ذیل کارت و شماره اقتصادی باطل می‌گردد:

- ۱- ۸- فوت اشخاص حقیقی
- ۲- ۸- در صورت اعلام اشخاص حقیقی مبنی بر خاتمه فعالیت اقتصادی
- ۳- ۸- انحلال اشخاص حقوقی ثبت شده پس از اتمام عملیات تصفیه و سایر اشخاص حقوقی پس از لغو مجوز ذیربط
- ۴- ۸- صدور حکم مراجع قضایی مبنی بر ابطال کارت اقتصادی

تذکره ۱: دارنده کارت اقتصادی یا قائم مقام قانونی آن در موارد فوق موظفند به نزدیکترین اداره امور مالیاتی مراجعه و نسبت به تحویل و ابطال کارت اقدام نمایند.

تذکره ۲: استفاده از کارت اقتصادی بعد از باطل شدن، در حکم سوء استفاده از شماره اقتصادی بوده و دارنده کارت و استفاده‌کننده از آن نسبت به مالیات بر درآمد و جرائم متعلقه مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

تذکره ۳: صدور کارت المثنی دارای محدودیت‌های قانونی بوده و سوءاستفاده احتمالی از کارت مزبور رافع مسئولیت صاحب کارت نخواهد بود مگر آنکه خلاف آن از سوی مراجع قضائی اعلام گردد.

علی عسکری
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

ضوابط اجرائی ماده ۱۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم

مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه مورخ ۱۳۷۱/۱۲/۷ از قانون

مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷ مجلس شورای اسلامی

۱- وجوهی که به حساب‌های تعیین شده از طرف دولت به منظور بازسازی و یا کمک و نظائر آن به صورت بلاعوض پرداخت می‌شود، با تسلیم فیش بانکی به حوزه مالیاتی ذیربط از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت و از منبع مالیاتی که مؤدی انتخاب خواهد کرد، کسر می‌گردد.

۲- وجوهی که جهت تعمیر، تجهیز، احداث و یا تکمیل آن دسته از مدارس (دبستان، راهنمایی، دبیرستان، هنرستان) دانشگاه‌ها، مرکز آموزش عالی و مراکز بهداشتی و درمانی و یا اردوگاه‌های تربیتی و آسایشگاهها و مراکز بهزیستی و کتابخانه و مراکز فرهنگی و هنری که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود، به حساب‌های خاص (حساب‌هایی که در تهران از طرف وزارت یا سازمان ذیربط و در استانها از طرف ادارات کل یا سازمانهای مربوط و در مورد دانشگاهها و مراکز آموزش عالی توسط رؤسای آنها افتتاح و با امضاء مشترک بالاترین مقام مسئول دستگاه و ذیحساب مربوط قابل برداشت خواهد بود) پرداخت می‌شود از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت و از منبع مالیاتی که مؤدی انتخاب خواهد کرد کسر می‌شود. دستگاه دریافت‌کننده مکلف است صورت کمکه‌های دریافتی خود در ظرف هر سال را حداکثر تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد در تهران به وزارت امور

اقتصاد و دارائی و در استانها به ادارات کل امور اقتصادی و دارائی تسلیم دارند.

۳- وجوهی که جهت بهداشت و درمان و بهزیستی بیماران کلیوی به انجمن حمایت از بیماران کلیوی مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پرداخت می‌شود، از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت و از منبع مالیاتی منتخب مؤدی کسر می‌شود.

تبصره - انجمن مکلف است فهرست وجوه دریافتی هر سال را تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد به وزارت امور اقتصاد و دارائی اعلام و وجوه دریافتی را بر اساس نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به مصرف بهداشت و درمان بهزیستی بیماران کلیوی مستمند و تهیه وسایل پزشکی مورد نیاز بیماران مزبور برساند و تأییدیه صادره از وزارت مذکور در مورد صحت مصرف وجوه دریافتی هر سال را تا پایان سال بعد به وزارت امور اقتصاد و دارائی تسلیم نماید.

۴- کمکهای اعطائی غیرنقدی جهت انجام امور مذکور در بندهای ۲ و ۳ از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال اعطاء کسر خواهد شد.

۵- در صورتی که اموال منقول یا غیرمنقول یا منافع اموال به عنوان کمک غیرنقدی به مؤسسات مذکور در بندهای ۲ و ۳ اعطاء گردد، ارزش اموال غیرمنقول و منافع اموال طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری به تاریخ انتقال تقویم و در مورد اموال منقول مبنای محاسبه قیمت روز اعطاء آنها خواهد بود و در صورتی که نسبت به مورد اخیر بین حوزه‌های مالیاتی و اعطاء کنندگان راجع به میزان قیمت اختلاف بروز نماید، مرجع رسیدگی به اختلاف هیأت سه نفری حل اختلاف مالیاتی خواهد بود که رأی آن قطعی و لازم‌الاجرا خواهد بود.

۶- حوزه‌های مالیاتی با دریافت اصل فیش بانکی پرداخت وجوه و یا اصل گواهینامه و یا اسناد تحویل کمکهای نقدی و ضبط آن در پرونده مالیاتی مربوط نسبت به اصل مبالغ پرداختی یا ارزش کمکهای نقدی از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت یا اعطاء کمک از منبع منتخب مؤدی اقدام خواهند نمود.

مؤسسات مشمول ماده (۱۷۲) قانون مالیاتهای مستقیم

ردیف	نام مؤسسه یا نهاد	شماره روزنامه رسمی	شماره مصوبه
۱	تحقیقات ایمونولوژی، آسم و آلرژی در مرکز طبی کودکان	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۴۳-۱۳۸۰/۵/۱
۲	شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۰۷-۱۳۸۰/۵/۱
۳	پژوهشکده مواد و انرژی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۰۷-۱۳۸۰/۵/۱
۴	پژوهشکده صنایع رنگ	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۱۹۹۰۷-۱۳۸۰/۵/۱
۵	بنیاد دانشنامه فارسی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۱۵-۱۳۸۰/۴/۳۰
۶	مؤسسه مطالعات علوم شناختی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۱۹۷۰۸-۱۳۸۰/۴/۳۰
۷	پژوهشگاه پلیمر ایران	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۱۳-۱۳۸۰/۵/۱
۸	پژوهشکده علوم انسانی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۱۲-۱۳۸۰/۵/۱
۹	مرکز ژنتیک	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۱۱-۱۳۸۰/۵/۱
۱۰	دانشگاه علوم انسانی مفید (قم)	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۱۰-۱۳۸۰/۵/۱
۱۱	مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۲۷-۱۳۸۰/۵/۱
۱۲	پژوهشگاه بین‌المللی و زلزله شناسی و مهندسی زلزله	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۳۱-۱۳۸۰/۵/۱
۱۳	مرکز بین‌المللی علوم و تکنولوژی پیشرفته و علوم مفیدی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۲۳-۱۳۸۰/۵/۱
۱۴	کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۱۸-۱۳۸۰/۵/۱
۱۵	مرکز ملی تحقیقات مهندسی ژنتیک و تکنولوژی زیستی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۲۶-۱۳۸۰/۵/۱
۱۶	بنیاد امیرکبیر	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۳۶-۱۳۸۰/۵/۱
۱۷	مرکز ملی تحقیقات علوم پزشکی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۳۷-۱۳۸۰/۵/۱
۱۸	تحقیقات گوش، گلو بینی و سر و گردن مجتمع رسول اکرم (ص)	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۳۹-۱۳۸۰/۵/۱
۱۹	مؤسسه اقیانوس شناسی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۰۸-۱۳۸۰/۵/۱
۲۰	انستیتو تحقیقات تغذیه	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۱۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۰۶-۱۳۸۰/۵/۱
۲۱	فرهنگستان هنر	۱۶۴۴۱-۱۳۸۰/۵/۲۰	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۰۰۷۹۵-۱۳۸۰/۵/۱
۲۲	پژوهشگاه دانشگاه‌های بنیادی	۱۶۴۴۵-۱۳۸۰/۵/۲۴	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۲۳۰۱-۱۳۸۰/۵/۱
۲۳	بنیاد ایران شناسی	۱۶۴۳۳-۱۳۸۰/۵/۲۴	۵۲۴۸۵۹/ت/۲۲۲۹۲-۱۳۸۰/۵/۱
۲۴	انجمنهای علمی دارای مجوز فعالیت قانونی	۲۷۷۷۲/ت/۳۷۳۲۰ مورخ ۸۶/۵/۲۱ هیأت وزیران	

آئین نامه نحوه بازدید و کنترل دفاتر و بازرسی اسناد و مدارک مؤدیان

مالیاتی موضوع ماده ۱۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم و تبصره آن

آئین نامه موضوع ماده ۱۸۱ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحی و تبصره الحاقی آن طبق قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷ به شرح مواد و تبصره‌های زیرین مورد تصویب واقع و مقرر می‌گردد از تاریخ ابلاغ حسب مورد به موقع اجراء گذارده شود.

ماده ۱- اعضای هیئتهای موضوع ماده ۱۸۱ مذکور، از میان افراد بصیر و مطلع در امر حسابرسی مالیاتی، در تهران از طرف مدیران کل مالیاتی و در سایر شهرستانها از طرف مدیران کل امور اقتصاد و دارائی استان مربوط منصوب می‌شوند.

ماده ۲- مدیران کل مذکور در ماده ۱ یا سایر مسئولان که اختیار لازم در این باره به آنان تفویض شده با بررسیهای لازم و عنداللزوم اخذ گزارش از مأموران تشخیص ذیربط، ترتیبات مراجعه هیئتها به مؤدیان را مشخص خواهند نمود و هیئتها موظفند در هر مورد برابر احکام صادره از طرف مقامات مزبور در روزهایی که در حکم معین گردیده حسب مورد به محل کار یا مراکز امور یا اقامتگاه قانونی مؤدیان مورد مأموریت مراجعه نمایند.

ماده ۳- هیئتهای موضوع این آئین نامه موظفند در مراجعات خود کلیه دفاتر قانونی مورد عمل سال مراجعه را ملاحظه و ذیل آخرین دفاتر را امضاء و اگر در دفتر بیش از آنچه در دفتر نویسی معمول است، جای سفید گذاشته شده، قسمت سفید را با خط قرمز مشخص و مراتب را صورتمجلس نمایند و چنانچه خدشه یا بی ترتیبی دیگری هم در دفاتر با توجه به مقررات آئین نامه موضوع بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیاتهای مستقیم مشاهده گردد، این مراتب را نیز در صورتمجلس منعکس کنند. هیئتهای باید صورتمجلس را به امضاء مؤدی و یا حسابداری برسانند و در صورت عدم حضور و یا خودداری آنان از امضاء موضوع را در صورتمجلس قید نمایند.

تبصره - در مورد دفتر کل مؤدیان، هیئتها می‌توانند حداقل به امضاء ذیل آخرین ثبت مربوط به پنج حساب به انتخاب خود اکتفا نمایند.

ماده ۴- هیئتها می‌توانند حسب تجویز احکام مأموریت خود، کلیه دفاتر و اسناد

و مدارک مالی مؤدیان را اعم از اینکه مربوط به سال مراجعه و یا سنوات قبل باشند به منظور کسب اطلاعات لازم و ارائه آن به حوزه مالیاتی ذیربط مورد بازرسی قرار داده و در صورت لزوم از تمامی یا برخی از آنها تصویر و یا رونوشت تهیه و نیز در صورت عدم امکان رفع نیاز بدین ترتیب، دفاتر و اسناد و مدارک سنوات قبل را در برابر ارائه رسیده از طریق مقام متبوع به حوزه مالیاتی ذیربط منتقل نمایند. در اجرای این ماده هیئت‌ها باید اطلاعات مکتسبه را جداگانه صورتمجلس نموده آنرا بانضمام مدارک تهیه و یا اخذ شده و حسب مورد دفاتر دریافتی همراه با صورتمجلس موضوع ماده این آئین نامه به مقامات مربوط تسلیم نمایند.

تبصره - مقامات و مسئولان موضوع ماده ۲ این آئین نامه باید ترتیبی اتخاذ نمایند که حوزه‌های و یا حسب مورد کارشناسان و مسئولان واحدهای اطلاعات و خدمات مالیاتی در اسرع وقت دفاتر و اسناد و مدارک مأخوذ را بررسی و گزارش و صورتمجلسات لازم را به منظور ضبط در پرونده مالیاتی مربوط تهیه نمایند به نحوی که حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ دریافت، در همان محل دریافت و به وسیله مأموران تشخیص حوزه مالیاتی ذیربط به مؤدی در قبال اخذ رسیدگی تحویل گردد.

ماده ۵- صورتمجلس تنظیمی هیئت‌ها باید حداقل متضمن نکات زیر باشد:

- ۱- شماره و تاریخ حکم مأموریت و مرجع صدور آن
- ۲- تاریخ مراجعه هیأت
- ۳- سال مالیاتی مربوط به دفاتر مورد بازدید
- ۴- مشخصات دفاتر ارائه شده
- ۵- شماره و تاریخ آخرین ثبت با قید شماره صفحه و نوع دفتر مربوط
- ۶- شماره صفحاتی که به علت سفید ماندن یا خطر قرمز علامت‌گذاری شده، با قید نوع دفتر

۷- ذکر اینکه تبصره ماده ۱۸۱ نیز ضمن انجام مأموریت اجرا گردیده و صورتمجلس و دفاتر و اسناد و مدارک موضوع آن ضمیمه می‌باشد (در صورت اجراء تبصره مذکور)

۸- نام و مشخصات و امضاء اعضاء هیأت

۹- نام و مشخصات مؤدی یا حسابداری

۱۰- توضیحات لازم در مورد عدم ارائه دفاتر و خودداری مؤدی یا حسابدار وی از امضاء صورتجلسه

۱۱- سایر توضیحات ضروری در خصوص اجرای مادتين ۳ و ۴ این آئين نامه ماده ۶- صورتمجلس موضع ماده ۳ باید در سه نسخه تنظیم و یک نسخه آن به مؤدی (یا حسابدار) تسلیم شود دو نسخه دیگر صورتمجلس در همان روز رسیدگی یا حداکثر در روز بعد با گزارش اقدام هیأت به مقامات یا مسئولان مذکور در ماده ۲ تسلیم خواهد شد تا در دفاتر مخصوصی که برای ثبت این صورتمجلسات باید اختصاص یابد، به ترتیب تاریخ ثبت و یک نسخه آن نگاهداری و نسخه دیگر برای ضبط در پرونده مؤدی به حوزه مالیاتی مربوط فرستاده شود.

تبصره - صورتمجلس موضوع ماده ۴ این آئين نامه هم باید در دو نسخه تنظیم و بانضمام دفاتر و اسناد و مدارک مربوط همراه صورتمجلس فوق‌الذکر نگهداری و نسخه دیگر با بانضمام دفاتر و اسناد و مدارک تسلیمی به حوزه مالیاتی یا عندالاجتضاء به واحد کارشناسی ذیربط تحویل نمایند.

ماده ۷- مأموران تشخیص در مواردی که پرونده را حسب مقررات مربوط به هیئتهای موضوع بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیاتهای مستقیم احاله می‌نمایند، مکلف‌اند موارد اجرای ماده ۱۸۱ قانون مزبور و تبصره آن را هم به آن هیئتها اعلام کنند تا مفاد صورتمجلسه تنظیمی موضوع این آئين نامه نیز مورد توجه آنها قرار گیرد.

محسن نوریبخش
وزیر امور اقتصادی و دارائی

ضوابط اجرائی تبصره ماده ۱۸۶ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم

(موضوع تبصره ماده ۵۳ قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷)

۱) کلیه اشخاص حقوقی و همچنین اشخاص حقیقی صاحبان بخش مشاغل قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ که از تاریخ ابلاغ این آئين نامه تقاضای خود را برای استفاده از تسهیلات بانکی تسلیم می‌نمایند و میزان استفاده آنها از تسهیلات هر بانک در ظرف یک سال شمسی برای اشخاص حقوقی بیش از دویست و پنجاه میلیون ریال برای اشخاص حقیقی بیش از پنجاه میلیون ریال باشد، مشمول حکم این تبصره می‌باشند.

۲) بانکها و مؤسسات اعتباری مکلف‌اند از اعطاء تسهیلات بانکی به اشخاص موضوع بند (۱) فوق‌الذکر نسخه‌ای از صورتهای مالی دریافتی از متقاضی را ضمن تطبیق مندرجات آن با اصل، حسب مورد به حوزه مالیاتی محل شغل یا اقامتگاه قانونی اشخاص مذکور ارسال دارند. صورتهای مالی ارسال شده به حوزه‌های مالیاتی کاملاً محرمانه تلقی می‌شود و جز برای تشخیص مالیات مؤدی مورد استفاده قرار نخواهند گرفت.

۳) حوزه مالیاتی مربوط مکلف است در این باره به ترتیب زیر اقدام نماید:

الف- در صورت معاف بودن مؤدی از پرداخت مالیات یا عدم تعلق مالیات ظرف سه روز از تاریخ وصول صورتهای مالی منضم به تقاضانامه، گواهینامه مبنی بر معافیت و یا عدم تعلق مالیات و صدور و ضمن اعلام وصول صورتهای مالی به مؤدی تسلیم و یا به بانک ذیربط ارسال نماید.

ب- در صورت تعلق مالیات ظرف سه روز از تاریخ پرداخت مالیاتهای قطعی شده و یا ترتیب پرداخت گواهینامه دایر بر پرداخت یا ترتیب پرداخت صادر و ضمن اعلام وصول مالیاتهای مالی به مؤدی تسلیم یا به بانک ذیربط ارسال نماید.

ج- در صورتی که مالیات مورد مطالبه در جریان رسیدگی بوده و به مرحله قطعیت نرسیده باشد، ظرف سه روز از تاریخ وصول صورتهای مالی گواهینامه مبنی بر بلامانع بودن استفاده از تسهیلات بانکی صادر و ضمن اعلام وصول مالیاتهای مالی به مؤدی تسلیم بانک و یا به بانک ذیربط ارسال نماید.

۴) منظور از صورتهای مالی در مورد اشخاص حقوقی و همچنین آن دسته از اشخاص حقیقی که مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی روزنامه و کل می‌باشند، ترازنامه و حساب سود و زیان و درآمد و در آن دسته از اشخاص حقیقی مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی مشاغل هستند حساب درآمد و هزینه عملکرد سال قبل از سال درخواست استفاده از تسهیلات می‌باشد، و در مورد صاحبان مشاغل که مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی نمی‌باشند، صورتهای مالی اسناد و مدارکی است که برای استفاده از تسهیلات به بانک ارائه می‌شود.

۵) گواهی صادره موضوع این مصوبه برای یکسال شمسی معتبر و برای اخذ تسهیلات مجدد طی یک سال نیاز به اخذ گواهی مجدد نخواهد بود.

۶) استفاده از تسهیلات بانکی به منظور خرید یا احداث مسکن شخصی و

فعالیت‌های بخش کشاورزی مشمول ضوابط اجرائی موضوع تبصره ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم (ماده ۵۳ قانون اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷) نخواهد بود.

۷) بانکها و مؤسسات اعتباری مکلف‌اند مفاد این ضوابط اجرائی را به طرق مقتضی به اطلاع مشتریان خود برسانند.

تاریخ: ۱۳۸۱/۴/۱۴

شماره: ۳۴۲۲۴

بخش جرائم مالیاتی

بنا به اختیار حاصل از ماده ۱۹۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن و در اجرای مفاد بند ۱۵ تصویب نامه شماره ۱۹۲۵/ت/۲۵۵۲۴ مورخ ۱۳۸۱/۲/۳۱ هیأت محترم وزیران مقرر می‌دارد:

۱- جریمه تأخیر موضوع ماده ۱۹۰ قانون مالیات‌های مستقیم واحدهای صنعتی که نسبت به تسویه کلیه بدهی‌های مالیاتی معوقه خود تا پایان سال ۱۳۸۱ اقدام نمایند، بخشوده شود.

منظور از واحد صنعتی موضوع این دستورالعمل، واحدی است که در آن مجموعه‌ای از عوامل تولید تحت مدیریت و حسابداری واحد جهت تغییر شکل شیمیایی یا فیزیکی مواد به منظور تولید کالای جدید به طور منظم و مستمر به کار گرفت شده باشد.

۲- جریمه تأخیر مالیات‌های تکلیفی مشمول بخشودگی موضوع این دستورالعمل نخواهد بود.

۳- بخشودگی جرایم پس از تسویه بدهی‌های مالیاتی به شرح بند یک و حسب مقررات ماده ۱۹۱ قانون مالیات‌های مستقیم بنا به درخواست مؤدی ذیربط صورت خواهد پذیرفت.

۴- مفاد بخشنامه‌های شماره ۵۷۳۳ مورخ ۸۱/۲/۹ و ۱۵۳۹۶ مورخ ۸۱/۳/۲۵ در خصوص بخشودگی جرایم مالیاتی سایر مؤدیان کماکان به قوت خود باقی است.

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

سقف بخشودگی جرائم

پیرو بخشنامه شماره ۵۷۳۳ مورخ ۸۱/۲/۹، به منظور وحدت رویه و ایجاد تسهیلات لازم و تسریع در انجام مأمور مؤدیان محترم مالیاتی و عدم تمرکز امور در مرکز ادارات کل در اجرای بندهای (۴) و (۵) بخشنامه مزبور و بنا به اختیار حاصل از مواد ۱۹۱ و ۱۶۷ قانون مالیات‌های مستقیم اجازه داده می‌شود، در موارد ضروری اختیار بخشودگی جرائم تا میزان ۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال برای هر سال عملکرد هر شخص حقیقی تا میزان ۱۵ میلیون ریال بررسی عملکرد هر شخص حقوقی و تقسیط بدهی تا ۹ ماه را به معاون درآمدهای مالیاتی و بخشودگی جرائم تا میزان ۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال و تقسیط بدهی تا ۶ ماه را به ممیزین کل مالیاتی و رؤسای ادارات امور اقتصادی و دارایی شهرستان‌ها با قبول مسئولیت نهایی تفویض نمایند. بخشودگی جرائم مالیاتی موکول به وصول اصل مالیات و آن قسمت از جرائم که بخشوده یا پیشنهاده نشده و همچنین وصول اصل سایر بدهی‌های مالیاتی قطعی شده مؤدی می‌باشد.

بدیهی است ادارات کل گزارش مورد مربوط به اعمال بخشودگی و تقسیط بدهی‌های مالیاتی فوق به شرح فرم‌های شماره ۳ و ۴ پیوست بخشنامه فوق‌الاشاره را در پایان هر ماه به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال خواهند نمود.

ضمناً مفاد بخشنامه شماره ۶۴۶۴ مورخ ۷۸/۲/۲۲ کان لم یکن می‌باشد.

عبسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

اصلاحیه آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده ۲۱۸ قانون مالیات‌های مستقیم

مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ با آخرین اصلاحات مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

این آیین‌نامه بر اساس ماده ۲۱۸ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن به شرح مواد و تبصره‌های ذیل تنظیم، و بعد از تصویب و پانزده روز پس از انتشار آن در روزنامه رسمی کشور به اجرا گذاشته می‌شود.

کلیات

- واژه‌ها و اصطلاحات بکار برده شده در این آیین نامه به شرح زیر تعریف می‌شود:
- الف) «سازمان» سازمان امور مالیاتی کشور
- ب) «قانون»، «ق.م.م»: حسب مورد قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ مجلس شورای اسلامی و اصلاحیه‌های بعدی آن و «ق.م.ا.» قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی.
- ج) «واحد مالیاتی»: کوچکترین جزء تقسیمات ساختاری است که بر اساس محدوده جغرافیایی، منابع مالیاتی، نوع مؤدیان و یا بر حسب وظایف مقرر در «قانون» و از طرف «سازمان» تعیین می‌شود.
- د) «اداره امور مالیاتی»: منظور از اداره امور مالیاتی در موارد مختلف «قانون» واحد سازمانی مشخصی است که شامل تقسیمات اداری کوچکتر به نام «گروه مالیاتی» می‌شود و بر اساس محدوده جغرافیایی، منابع مالیاتی، نوع مؤدیان و یا بر حسب وظایف مقرر در «قانون» با تعداد کافی «واحد مالیاتی در اداره وصول و اجراء» تعیین می‌گردد.
- ه) «مؤدی مالیاتی» به صاحب درآمد اعم از شخص حقیقی و حقوقی که به موجب «قانون» مشمول پرداخت مالیات می‌باشد.
- و) «شخص ثالث»: شخصی که مطابق مقررات قانون مکلف به پرداخت مالیات دیگران بوده و یا پرداخت مالیات دیگری را تعهد و ضمانت کرده و یا وجه نقد، اموال، دارایی و یا مطالبات مؤدی نزد او باشد. شخص ثالث در حکم مؤدی مالیاتی محسوب و از نظر وصول بدهی مالیاتی مطابق این آیین نامه با او رفتار خواهد شد.
- ز) «مأمور اجراء»: حسب مورد عبارت است از کاردان مالیاتی، کارشناس مالیاتی، کارشناس ارشد مالیاتی، رئیس گروه مالیاتی و رئیس امور مالیاتی.
- ح) «مسئول واحد اجرائیات»: حسب مورد مدیر کل، معاونان مدیرکل، رئیس امور مالیاتی، رئیس گروه مالیاتی و کارشناس ارشد مالیاتی می‌باشد.
- ط) «هیأت اجرایی»: تشکل از نماینده دادگستری و همچنین بر حسب نیاز تعدادی از کارمندان با سابقه به عنوان مأموران اجراء و مأموران نیروی انتظامی می‌باشد که از بین آنها یک نفر به عنوان سرپرست هیأت اجرایی توسط مسئول اجرائیات انتخاب می‌شود.

تذکر: اصطلاحات و عناوین شغلی بر اساس آیین نامه موضوع ماده ۲۱۹ قانون مالیات‌های مستقیم بوده و در صورت تغییر، اعمال خواهد شد.

فصل اول: شرایط صدور برگ اجرایی

ماده ۱- هرگاه مؤدی ظرف مهلت مقرر در ماده ۲۱۰ قانون مالیات‌های مستقیم نسبت به پرداخت یا ترتیب پرداخت مالیات قطعی شده خود اقدام ننماید اداره امور مالیاتی نسبت به صدور برگ اجرایی معادل بدهی اعم از اصل و جرایم متعلق برای استیفای مالیات از اموال منقول و غیرمنقول او اقدام خواهد نمود.

ماده ۲- برگ اجرایی مطابق تبصره یک ماده ۲۱۰ قانون مالیات‌های مستقیم تنظیم خواهد شد.

ماده ۳- برگ اجرایی در سه نسخه تهیه، یک نسخه در پرونده بایگانی، نسخه دیگر به مؤدی ابلاغ و نسخه ثالث با قید تاریخ ابلاغ به امضای مؤدی و مأمور ابلاغ رسیده و برای بایگانی در پرونده مربوط به اجرائیات اداره امور مالیاتی اعاده می‌شود.

ماده ۴- مقررات فصل هشتم از باب چهارم قانون مالیات‌های مستقیم در مورد ابلاغ اوراق اجرایی لازم‌الرعايه می‌باشد.

فصل دوم: بازداشت اموال

ماده ۵- هرگاه مؤدی پس از ابلاغ برگ اجرایی ظرف یک ماه مقرر، کلیه بدهی خود را پرداخت نکند یا ترتیب پرداخت آن را ندهد معادل کلیه بدهی او اعم از اصل و جرایم متعلقه به اضافه ده درصد کل بدهی از نقد و اسهل اموال مؤدی بازداشت خواهد شد. صدور دستور توقیف و دستور اجرای آن به عهده مسئول اجرائیات خواهد بود. هرگاه اموال منقول مؤدی تکافوی بدهی او را ننماید یا به اموال منقول وی دسترسی نباشد از اموال غیر منقول او به ترتیب مقرر در همین آیین نامه بازداشت خواهد شد.

ماده ۶- توقیف اموال مؤدی توسط هیأت اجرایی شامل مأمور اجراء و حسب اقتضاء با کمک مأمورین نیروی انتظامی با حضور نماینده دادستان یا دادگاه عمومی بخش به عمل خواهد آمد. عدم حضور مؤدی، بسته یا قفل بودن محلی که اموال در آن است یا امتناع مؤدی و کسان او از باز کردن در، مانع عملیات اجرایی نبوده و

هیأت اجرایی با ترکیب پیش‌بینی شده مزبور، می‌تواند در باز و اموال را با تنظیم صورت جلسه بازداشت نماید.

تبصره ۱- درخواست نمایندگی از دادستان یا دادگاه عمومی بخش، توسط سازمان امور مالیاتی صورت می‌پذیرد؛ رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند این اختیار را به مدیران کل و یا بالاترین مقام مسئول مالیاتی ذیربط تفویض نماید. در این صورت دادستان عمومی و انقلاب یا رئیس دادگاه عمومی بخش محل، نسبت به صدور نمایندگی اقدام لازم را معمول خواهد داشت.

تبصره ۲- چنانچه در محلی که اموال در آن قرار دارد، نتوان فی‌المجلس باز نموده، هیأت اجرایی مکلف است در مزبور و سایر محل‌هایی که احتمال ورود می‌رود را پلمپ و لاک و مهر نموده و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت در و سایر محل‌های پلمپ شده را باز و اموال را پس از تنظیم صورت مجلس، بازداشت نمایند. در صورت وجود سکنه یا موجودات جاندار در محل، هیأت اجرایی هرگونه اقدام لازم را به منظور پیشگیری از خروج اموال به عمل خواهد آورد.

ماده ۷- در هر موقع که از طرف هیأت اجرایی از نیروی انتظامی یا سایر ضابطین قضایی استمداد شود، ضابطین مربوط مکلفند فوراً اقدام لازم را معمول دارند و در صورت تأخیر و مسامحه یا تعلل یا عدم انجام وظیفه، مراتب صورت جلسه و به دادرسی عمومی و انقلاب یا دادگاه عمومی بخش محل، گزارش تا طبق مقررات مربوط تحت تعقیب قرار گیرند.

ماده ۸- بازداشت اموال زیر ممنوع است

اموال مذکور در ماده ۲۱۲ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ با آخرین اصلاحات مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷؛

تبصره ۱- هرگاه نسبت به مال منقول یا غیرمنقول یا وجه نقد توقیف شده، شخص ثالث اظهار حقی نماید، اگر ادعای مزبور مستند به حکم قطعی یا سند رسمی بوده که تاریخ آن مقدم بر تاریخ توقیف باشد، توقیف رفع می‌شود؛ در غیر این صورت عملیات اجرایی تعقیب می‌گردد و مدعی حق برای اثبات ادعای خود می‌تواند به هیأت موضوع ماده ۲۱۶ قانون مالیات‌های مستقیم شکایت کند. این هیأت در صورتی که ادعای شاکی را وارد دانست، قرار رفع توقیف اموال را صادر می‌نماید. قرار

صادره قطعی و لازم‌الاجرا می‌باشد. در این صورت قسمت اجرائیات اداره امور مالیاتی باید سایر اموال اموال شناسایی شده مؤدی را توقیف نماید.

تبصره ۲- چنانچه، اموال مؤدی در جایی باشد که در آن بسته باشد و از بازکردن آن خودداری نمایند، هیأت اجرایی حسب مورد با حضور مأمور نیروی انتظامی یا ضابطین قضایی با دهبان یا دهمدار محل، برای باز کردن در و توقیف مال اقدام لازم معمول می‌دارد و در مورد بازکردن محلی که کسی در آن نیست، حسب مورد نماینده دادستان یا دادگاه عمومی بخش محل، نیز باید حضور داشته باشد.

تبصره ۳- توقیف مال غیرمنقولی که سابقه ثبت ندارد، به عنوان مال مؤدی، هنگامی جایز است که مؤدی در آن تصرف مالکانه داشته باشد و یا مؤدی به موجب حکم قطعی نهایی مالک شناخته شده باشد.

ماده ۹- هرگاه اموال در حال بازداشت بین مؤدی و شخص و یا اشخاص دیگری که بدهی مالیاتی ندارند مشاع و مشترک باشد، در این صورت اگر از طرف شخص یا اشخاص مذکور دلیل مؤثری ارائه شود که مبین میزان سهم هر یک باشد نسبت به بازداشت سهم معین مودی از مال مذکور، اقدام، و الا فرض به تساوی سهم یا سهام هر یک شده و در حدود سهم مؤدی از اموال مورد اشاعه بازداشت خواهد شد.

تبصره - از اموال منقول موجود در محل سکونت زوجین، آن چه معمولاً و عادتاً مورد استفاده اختصاصی زن باشد، متعلق به زن و آن چه مورد استفاده اختصاصی مرد باشد، متعلق به شوهر و بقیه از نظر مقررات این آیین نامه مشترک بین آنان به شمار می‌آید، مگر این که مدعی، خلاف آن را طی شکایتی که به هیأت موضوع ماده ۲۱۶ قانون مالیات‌های مستقیم تقدیم می‌دارد، ثابت نماید.

ماده ۱۰- قبل از بازداشت اموال صورت جلسه‌ای تهیه می‌شود که در آن مشخصات کلیه اموال مورد بازداشت نوشته می‌شود؛ در صورت لزوم کیل، وزن و عدد آن؛ در مورد طلا و نقره آلات، عیار تقریبی آنها تعیین و در صورت مجلس قید می‌گردد؛ در جواهرات عدد و اندازه و صفات و اسامی سایر مشخصات آنها؛ در کتاب، اسم کتاب و نویسنده و تاریخ چاپ و در کتب خطی، مشخصات آنها بطور کامل در تابلو و پرده‌های نقاشی موضوع پرده و تابلو، طول و عرض آنها و اسم نقاش اگر ممکن باشد؛ در مال التجاره - چه در انبار و چه در جای دیگر - نوع مال التجاره و شماره و عدل و

نمره و رنگ و سایر مشخصات آنها تصریح می‌شود؛ در سهام و اوراق بهادار، شماره و مبلغ اسمی و نوع آنها و در مورد سایر اموال، مشخصات مربوط به آن مال در صورت مجلس معین می‌شود. همچنین در صورت ریز اموال، نو و یا مستعمل بودن آن قید می‌گردد.

تبصره- صورت مجلس مذکور باید امضاء، علامت‌گذاری و مهور به مهر اجراء و هیأت اجرایی گردد و در صورت لزوم قیطان کشی و برگ شماری شود.

ماده ۱۱- اگر در نوشتن صورت مجلس اموال اشتباهی رخ دهد باید در آخر همان صورت مجلس، تصحیح و به امضای هیأت اجرایی و مؤدی و شهود در صورت حضور برسد؛ در صورت عدم حضور مؤدی، نمایندگان مذکور در ماده ۶ این آیین نامه آن را امضاء می‌کنند. تراشیدن و پاک کردن و نوشتن بین سطور ممنوع است.

ماده ۱۲- صورت مجلس اموال بازداشت شده دارای تاریخ روز، ماه و سال با تمام حروف بوده و کلیه صفحات آن به امضای اشخاصی که در موقع بازداشت حضور دارند با ذکر نام و مشخصات و سمت هر یک می‌رسد و چنانچه از امضاء امتناع نمایند مراتب در صورت مجلس قید خواهد شد.

ماده ۱۳- اموال مورد توقیف به قید فوریت به وسیله کارشناس ارشد مالیاتی ارزیابی شده و پس از تأیید رئیس گروه مالیاتی- که در صورت عدم تأیید، نظر رئیس گروه مالیاتی ملاک عمل خواهد بود- یک نسخه از برگ ارزیابی به مؤدی ابلاغ خواهد شد. چنانچه مؤدی نسبت به ارزیابی مذکور معترض باشد، می‌تواند ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ، کتباً از اداره امور مالیاتی تقاضا نماید که ارزیابی به وسیله کارشناس رسمی دادگستری یا خبره به عمل آید. در این صورت وقتی به درخواست مزبور ترتیب اثر داده خواهد شد که حق الزحمه کارشناس طبق مقررات مربوط تودیع و قبض آن به اجرائیات اداره امور مالیاتی ارائه شود؛ گزارش کارشناس رسمی یا خبره باید ظرف مدت پانزده روز از تاریخ تقاضای مؤدی تهیه توسط کارشناس رسمی دادگستری یا خبره به اجرائیات اداره امور مالیاتی مربوط ارائه گردد.

تبصره ۱- حق الزحمه کارشناس رسمی دادگستری یا خبره- که به قید قرعه از میان سه برابر تعداد مورد نیاز انتخاب می‌شود- در هر صورت طبق مقررات بر عهده مؤدی می‌باشد.

تبصره ۲- چنانچه ویژگی اموال بازداشت شده به گونه‌ای باشد که برای ارزیابی نیاز به مهلت بیشتری باشد، به تشخیص اداره امور مالیاتی با توجه به دلایل توجیهی و درخواست استمهال کارشناس و یا ارزیاب ذیربط، حداکثر تا پانزده روز افزون بر مهلت یاد شده تمدید خواهد شد.

ماده ۱۴- هرگاه اختلاف ارزیابی کارشناس رسمی دادگستری یا خبره منتخب مؤدی با ارزیابی اداره امور مالیاتی کمتر از پانزده درصد باشد، نظر کارشناس یا خبره منتخب، ملاک عمل قرار خواهد گرفت؛ در غیر اینصورت نظر کارشناس رسمی یا خبره به عنوان قیمت پایه قطعی فروش، ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۵- اموالی که باید توقیف شود در محلی که هست توقیف و برحسب نیاز و موقعیت محل ورودی‌ها و خروجی‌ها با رعایت تبصره‌های ماده ۶ این آیین نامه پلمپ و یا در صورت لزوم به جای محفوظی منتقل خواهد شد.

تبصره ۱- حمل مواد قابل احتراق و انفجار به محل دیگر ممنوع است، مگر این که محل فعلی، مناسب تشخیص داده نشود. در این صورت مواد توقیف شده باید به شخص مسئولی - وفق مقررات ماده ۱۷ این آیین نامه - سپرده شود.

تبصره ۲- تعیین محل نگهداری اموال توقیفی با هیأت اجرایی خواهد بود. در صورت لزوم انتقال اموال به محل دیگر، موضوع باید با ذکر دلیل در صورت مجلس قید گردد.

تبصره ۳- محل محفوظ به مکانی اطلاق می‌شود که بر اساس نوع کالا و با رعایت جوانب ایمنی و برحسب عرف مسلم برای نگهداری اموال مناسب باشد.

ماده ۱۶- اموال ضایع شدنی و یا اموالی که بهای آن متناسب با هزینه نگهداری نباشد، فوراً و بدون انجام تشریفات فروخته می‌شود.

تبصره - تشخیص اموال ضایع شدنی بر اساس عرف مسلم و پیشنهاد هیأت اجرایی و تأیید اداره امور مالیاتی خواهد بود.

ماده ۱۷- هیأت اجرایی برای حفاظت اموال مورد توقیف، شخص معتمدی را به عنوان حافظ اموال و در صورت امکان با موافقت مؤدی - تعیین می‌کند که مسئولیت حفاظت اموال و یا حسب مورد حفاظت پلمپ‌های الصاقی برابر صورت مجلس تنظیمی را بر عهده دارد. حافظ اموال حق جابجایی اموال را ندارد. حدود وظایف و مسئولیت‌های حافظ اموال و عنداللزوم مراقب، توسط هیأت اجرایی به وی تفهیم می‌شود.

ماده ۱۸- در صورتی که بین مؤدی و مأمور اجرای مربوط در تعیین حافظ اموال توافق حاصل نشود، اتخاذ تصمیم قطعی با مسئول اجرائیات مربوط است. پس از تعیین حافظ اموال یک نسخه از صورت ریز اموال توقیفی به او تسلیم و از وی رسید گرفته می‌شود.

ماده ۱۹- هرگاه برای اموال مورد توقیف، حافظ اموال پیدا نشود و آن اموال در جای محفوظ و معینی باشد؛ در همان محل، توقیف و ورودی‌ها و خروجی‌های آنجا به وسیله مأمور اجراء پلمپ خواهد شد. در غیر این صورت اموال توقیفی با رعایت تبصره‌های ۲ و ۳ ماده ۱۵ این آیین نامه به جای محفوظی منتقل و محل ورود و خروج پلمپ می‌شود؛ به هر حال هر اقدام لازم دیگری برای حفاظت کامل اموال تا سر حد امکان انجام خواهد شد.

ماده ۲۰- در صورتی که جای محفوظ و معینی پیدا نشود مأمور اجراء به هر یک از اموال درجایی که هست کاغذی الصاق، و محل الصاق را لاک و مهر و مراتب را در صورت ریز اموال توقیفی ذکر خواهد کرد. و در چنین صورتی صاحب مال هم حق دارد محل الصاق مهر خود را پهلوی مهر مأمور اجراء بزند. در این گونه موارد مأمور اجراء موظف است اقدام مقتضی برای حفاظت از اموال بازداشت شده معمول یا ترتیب انتقال سریع آن را به جای محفوظی بدهد.

ماده ۲۱- هرگاه مؤدی حین بازداشت اموال حاضر باشد و از جهات مواد ۸، ۹ و ۱۱ این آیین نامه، ایرادی وارد ننماید بعداً از جهات مذکور حق اعتراض نخواهد داشت؛ در صورتی که ایراد و اعتراضی داشته باشد خلاصه آن در ذیل صورتجلسه توقیف اموال ترجیحاً توسط خود او و یا نماینده وی نوشته خواهد شد.

ماده ۲۲- هرگاه مدت بازداشت باعث فساد بعضی از اموال توقیفی شود از قبیل فرش و پارچه‌های پشمی و غیره، اموال مزبور را باید جدا و به نحوی بازداشت کرد که بتوان سرکشی و مراقبت نمود؛ در مواردی که مسئولیت مراقبت و سرکشی اموال بازداشتی به عهده شخص دیگری گذاشته شده است؛ حافظ اموال ملزم به نظارت بر اقدامات نامبرده برای جلوگیری از فساد این قبیل اموال خواهد بود و در صورت مسامحه و غفلت مراقب و حافظ اموال اگر خساراتی وارد شود نامبردگان متضامناً مسئول جبران خسارت وارده خواهند بود.

ماده ۲۳- حافظ و مراقب اموال بازداشتی حق ندارند اموال توقیفی را به هیچ وجه مورد استفاده قرار داده و یا در اختیار دیگری قرار دهند و یا بدون اجازه کتبی مسئول اجرائیات، آن را به محل دیگری انتقال دهند و در صورتی که بر اثر تخلف آنها و یا تعدی و تفریط نسبت به اموال بازداشتی خسارتی وارد شود ملزم به جبران خسارت وارده خواهند بود.

ماده ۲۴- هیأت اجرایی مکلف است، گزارشی از عملیات خود را در پنج نسخه حسب نوع مال به شرح ماده ۱۲ این آیین نامه تنظیم و به امضای حاضرین رسانده و نسخه‌ای از آن را به انضمام صورت مجلس اموال توقیفی در قبال اخذ رسید به ترتیب به مسئول اجرائیات، حافظ اموال، نماینده دادستان و مؤدی تسلیم و یک نسخه از آن را در پرونده اجرائیات نگهداری نماید.

تبصره ۱- نسخه‌ای از صورت مجلس تنظیمی در مورد وسائط نقلیه موتوری توسط اداره امور مالیاتی، به اداره راهنمایی و رانندگی محل یا اداره‌ای که حسب مورد مسئول صدور مجوز نقل و انتقال وسیله نقلیه می‌باشد ارسال و کتباً اعلام می‌شود که وسیله نقلیه مذکور در قابل بدهی مؤدی بازداشت بوده و نقل و انتقال آن ممنوع است. مرجع مذکور به محض وصول اطلاعیه فوق، توقیف و ممنوع‌المعامله بودن وسیله نقلیه را در دفاتر مربوط قید و دستور توقیف آن را به واحدهای ذیربط صادر و ضمن جلوگیری از تردد آن، نتیجه اقدامات خود را ظرف مدت یک هفته به اداره امور مالیاتی اعلام نماید.

تبصره ۲- در مورد بازداشت حق الامتیاز و قطع مکالمه تلفن اعم از ثابت و همراه، دستور بازداشت به امور مشترکین مخابرات محل اعلام می‌گردد. امور مذکور حسب مورد و بر طبق درخواست اداره امور مالیاتی مکلف است پس از قطع مکالمه، نقل و انتقال آن را ممنوع و در دفاتر مربوط ثبت نموده و مراتب را ظرف مدت یک هفته به اداره امور مالیاتی و مؤدی مالیاتی اعلام دارند.

تبصره ۳- در مورد بازداشت حقوق مادی مالکیت‌های فکری و معنوی، دستور بازداشت به اداره ثبت اسناد و املاک محل اعلام می‌گردد. اداره ثبت اسناد و املاک برابر درخواست اداره امور مالیاتی مکلف است نقل و انتقال حقوق مادی مالکیت‌های فکری و معنوی مورد بازداشت را ممنوع و در دفاتر مربوط ثبت و مراتب را ظرف مدت یک هفته به اداره امور مالیاتی و مؤدی مالیاتی اعلام دارد.

ماده ۲۵- به شخص حافظ اموال در صورتی که غیر از مؤدی باشد حق الحفظ تعلق می‌گیرد. مسئول اجرائیات حق الحفظ را بابت حق الزحمه حافظ یا کرایه محل برای حفظ اموال و یا مخارج ضروری دیگر با توجه به عرف معمول محلی تعیین خواهد نمود. پرداخت این مخارج کلاً به عهده مؤدی است.

ماده ۲۶- هرگاه حافظ اموال از تحویل اموالی که در حفاظت او قرار دارد به هیأت اجرایی خودداری نماید، اداره امور مالیاتی معادل اموال بازداشت شده، از اموال شخص حافظ اموال، بازداشت و طبق مقررات به فروش می‌رساند.

تبصره- در هر یک از موارد مذکور در مواد ۲۳ الی ۲۶ و ۲۹ این آیین نامه که فعل یا ترک فعل حافظ اموال یا شخص ثالث و یا قصور و تقصیر وی متضمن عمل مجرمانه‌ای وفق قوانین موضوعه باشد و یا منجر به بروز خسارت نسبت به اموال و یا ضایع شدن و یا تلف شدن بعضی یا کل اموال تحویلی و توقیفی و یا دخل و تصرف برخلاف قوانین گردد حسب مورد متخلف از سوی دادستان انتظامی مالیاتی نزد مراجع صالح تحت تعقیب کیفری قرار می‌گیرد.

فصل سوم: بازداشت اموال منقول نزد شخص ثالث

ماده ۲۷- هرگاه مؤدی کتباً یا شفاهاً اعلام نماید که وجه نقد، اموال منقول، ودیعه یا مطالبات یا مازاد وثیقه، و یا بطور کلی هر چیزی که ارزش مالی داشته باشد متعلق به او نزد شخصی ثالثی (اعم از حقیقی یا حقوقی) است و یا اداره امور مالیاتی به هر نحو از چنین امری مطلع شود مکلف است از آن اموال و یا وجه معادل بدهی اعم از اصل و جرایم متعلقه و ده درصد وجه بدهی موضوع ماده ۵ این آیین نامه و سایر هزینه‌های اجرایی بازداشت، و توقیف نامه‌ای در دو نسخه با درج ساعت و تاریخ مراجعه تهیه و یک نسخه از آن را به شخص ثالث که مال یا وجه نقد و یا مطالبات مالی نزد اوست ابلاغ و در نسخه ثانی رسید اخذ نماید.

ماده ۲۸- شخص ثالث مکلف است در زمان ابلاغ توقیف نامه، وجه نقد، اموال و مطالبات اعم از نقدی و غیرنقدی نزد خود را در متن توقیف نامه اعلام و نسبت به حفظ و حراست آن اقدام و حسب درخواست اداره امور مالیاتی عمل نماید، والا اداره امور مالیاتی معادل بدهی از وجه یا قیمت آن اموال را از شخص ثالث وصول خواهد کرد و این نکته در توقیف نامه قید می‌شود.

ماده ۲۹- هرگاه شخص ثالث اعم از حقیقی یا حقوقی که اموال موضوع ماده ۲۷ این آیین نامه متعلق به مؤدی نزد او توقیف شده است:

- (الف) از تحویل عین اموال به مأموران اجراء به محض مطالبه خودداری نماید.
(ب) چنانچه طلب، وجه نقد یا طلب حال باشد به محض مطالبه از واریز آن به حسابی که از طرف سازمان امور مالیاتی تعیین شده خودداری نماید.
(ج) در مورد طلبی که مهلت پرداخت آن در تاریخ ابلاغ توقیف نامه منقضی نگردیده به محض انقضای مهلت آن به حساب مزبور واریز ننماید.
(د) در مورد مازاد وثیقه و یا رهن، پس از فروش و کسر هزینه‌ها مطابق مقررات، از پرداخت مازاد خودداری نماید.

(ه) از تسلیم یا تحویل و یا رد و یا به قبض دادن حقوق مالکیت‌های فکری معنوی و سایر حقوق از قبیل سرقفلی، حق الامتیاز، حق اکتشاف و اختراع، حق استخراج، موافقت اصولی، جواز، حق انتفاع و... خودداری نماید؛

مستتکف محسوب و علاوه بر این که معادل بدهی از اموال شخصی او بازداشت و به فروش خواهد رسید، در صورتی که عمل وی منطبق با تبصره ماده ۲۶ این آیین نامه باشد با وی وفق مقررات مربوط رفتار خواهد شد و در صورت واریز وجه یا طلب به حساب مذکور یا تسلیم عین یا حق یا شیء، گواهی اجرائیات اداره امور مالیاتی صادر و به شخص ثالث تسلیم می‌گردد. این گواهی به منزله براءت ذمه ثالث در قبال بدهکار مالیاتی و نیز براءت ذمه بدهکار در قبال سازمان امور مالیاتی به میزان مال مربوط پس از وضع مخارج احتمالی خواهد بود.

ماده ۳۰- هرگاه شخصی ثالث، منکر وجود تمام یا قسمتی از طلب، وجه نقد یا اموال منقول مؤدی نزد خود باشد باید ظرف مدت سه روز کاری از تاریخ ابلاغ توقیف نامه مراتب را کتباً به اداره امور مالیاتی ذیربط اطلاع داده و رسید دریافت نماید. در این صورت عملیات اجرایی نسبت به مورد ادعای شخص ثالث متوقف می‌شود و قسمت اجراء می‌تواند برای اثبات وجود وجوه و اموال یا مطالبات در نزد شخص ثالث به مرجع صلاحیت دار مراجعه نماید. مرجع صلاحیت دار موضوع را به قید فوریت و خارج از نوبت رسیدگی می‌نماید در صورتی که اطلاع مزبور داده نشود شخص ثالث مکلف است وجه نقد یا سایر اموال را به اداره امور مالیات ذیربط تسلیم

نماید؛ اگر اعتراضی داشته باشد به مرجع صالح شکایت کند.

تبصره ۱- در مواردی که وجود اموال یا وجوه یا حقوق موضوع ماده ۲۷ این آیین نامه نزد شخص ثالث طبق اسناد رسمی محرز باشد، صرف انکار شخص ثالث، مانع از ادامه عملیات اجرای نمی‌باشد و اگر شخص ثالث از تسلیم اموال یا وجه یا حقوق مذکور توقیف شده نزد وی امتناع نماید و اداره امور مالیاتی به آن مال دسترسی پیدا نکند معادل قیمت و هزینه‌های آن از اموال وی توقیف و به فروش خواهد رسید.

تبصره ۲- چنانچه وجود وجوه و یا اموال یا حقوق موضوع ماده ۲۷ این آیین نامه مورد ادعای قسمت اجراء در نزد شخص ثالث در مراجع صلاحیت دار به اثبات برسد و بدهی مالیاتی معادل آنچه نزد شخص ثالث است پرداخت نشده و یا نشود، شخص منکر به تأدیه وجوه و مطالبات و تحویل اموال یا قیمت آن و هر نوع هزینه مترتبه ملزم خواهد شد. جمع این مبالغ از طریق فروش اموال وی وصول خواهد شد.

فصل چهارم: فروش اموال منقول

ماده ۳۱- هرگاه مؤدی تا انقضای ده روز از تاریخ توقیف اموال، بدهی خود را تأدیه نماید اموال توقیف شده از طریق مزایده و انتشار آگهی، به فروش رسیده و کلیه بدهی و هزینه‌ها از حاصل فروش برداشته می‌شود؛ مگر این که مؤدی راجع به پرداخت بدهی با اداره امور مالیاتی توافق نماید که در این صورت با اجازه سازمان امور مالیاتی کشور با رعایت موضوع ماده ۱۶۷ قانون مالیات‌های مستقیم با اخذ وثیقه ملکی یا تضمین مناسب تقسیط خواهد شد.

ماده ۳۲- آگهی فروش بلافاصله پس از انقضای مدت مقرر در ماده ۳۱ این آیین نامه منتشر و حاوی نکات ذیل می‌باشد:

- ۱- نوع اموال بازداشت شده و تصریح بر توقیف بودن اموال و کیفیت تصرف؛
- ۲- روز و ساعت و محل فروش؛
- ۳- قیمت پایه که مزایده از آن شروع می‌شود؛
- ۴- در مورد وسائط نقلیه موتوری، نوع، نام کارخانه سازنده، سال ساخت، شماره پلاک انتظامی، رنگ، شماره موتور و شاسی و میزان بدهی معوقه وسائط نقلیه؛
- ۵- در مورد حق الامتیاز تلفن اعم از ثابت و همراه، ذکر شماره آن و میزان بدهی معوقه؛

۶- در مورد حقوق مالکیت‌های فکری و معنوی مشخصات حقوق مذکور تبصره- برای شرکت در مزایده، تودیع سپرده نقدی یا ضمانت نامه بانکی به میزان ده درصد قیمت پایه می‌باشد.

ماده ۳۳- روز فروش باید طوری معین شود که فاصله بین انتشار آگهی فروش تا روز مزبور کمتر از ده روز نباشد. در مورد اموال سریع‌الفساد و یا اموالی که نگهداری آنها باعث هزینه زیاد است موعد مناسب با وضعیت اموال تعیین می‌شود.

ماده ۳۴- اموال منقول بازداشت شده‌ای که قیمت مجموع آن بیش از بیست میلیون ریال نباشد بدون انتشار آگهی از طریق حراج فروخته خواهد شد.

تبصره- رقم مزبور با توجه به تغییر شاخص قیمت کالاها هر سه سال یک بار توسط رئیس سازمان امور مالیاتی کشور قابل تغییر بوده و پانزده روز پس از نشر در روزنامه رسمی لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۳۵- آگهی فروش باید به معابر عمومی، محل اداره امور مالیاتی و محل استقرار اموال‌الصاق و در سایت الکترونیکی سازمان امور مالیاتی کشور اعلام و یک نوبت در یکی از روزنامه‌ها درج شود.

ماده ۳۶- در صورت تغییر روز فروش، با رعایت مواد بالا آگهی تجدید می‌شود.

ماده ۳۷- تصنیفات، تألیفات و ترجمه‌های چاپی که هنوز برای خرید و فروش منتشر نشده، بدون رضایت مصنف یا مؤلف یا مترجم یا قائم مقام یا وراث و یا نماینده قانونی آنها به معرض فروش گذاشته نمی‌شود.

ماده ۳۸- مؤدی می‌تواند مثل سایر اشخاص در مزایده شرکت نماید ولی مأموران اجراء و مباشرین فروش و اقارب درجه اول آنها حق شرکت در مزایده را ندارند.

ماده ۳۹- مؤدی می‌تواند تقدم و تأخر فروش را نسبت به اموال بازداشت شده تقاضا کند، این تقاضا در صورتی پذیرفته خواهد شد که به وصول مطالبات لطمه وارد نسازد.

ماده ۴۰- شخصی که بالاترین قیمت را اعلام می‌دارد برنده مزایده شناخته می‌شود و باید ظرف مدت ده روز، تمام قیمت را به حسابی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌شود واریز نماید؛ در صورت انصراف، سپرده دریافتی به نفع دولت ضبط و به حساب خزانه واریز خواهد شد و اموال مورد مزایده به نفر دوم با حفظ شرایط مذکور فروخته می‌شود.

ماده ۴۱- هزینه نشر آگهی و حق الحفظ و سایر مخارج به عهده مؤدی و به حساب او منظور می‌شود.

ماده ۴۲- هرگاه اموال به قیمت ارزیابی شده، خریدار نداشته باشد، اداره امور مالیاتی باید با رعایت مدت مذکور در ماده ۳۳ این آیین نامه، آگهی فروش را با قیمت پایه تجدید نماید و چنانچه بار دوم نیز خریداری پیدا نشود برای بار سوم آگهی منتشر و در آن قید نماید اموال توقیفی به هر قیمتی خریدار داشته باشد از طریق حراج به دفعات فروخته خواهد شد. این موضوع بایستی قبل از مزایده طی اخطاری به صاحب مال ابلاغ شود و چنانچه حاصل فروش تکافوی بدهی مؤدی را نکند، اجرائیات اداره امور مالیاتی از اموال دیگر مؤدی تا میزان بقیه بدهی او بازداشت و طبق مقررات این آیین نامه به فروش می‌رساند.

تبصره - چنانچه پس از تنظیم صورت جلسه فروش اموال معاذیر قانونی در جهت انتقال برای اجراء بوجود آید اداره مزبور می‌تواند ضمن استرداد سپرده برنده مزایده، مجدداً آگهی مزایده منتشر نماید.

ماده ۴۳- جلسه فروش اعم از مزایده و حراج با حضور نمایندگان دادستان عمومی و انقلاب و دادستان انتظامی مالیاتی برگزار و صورت‌مجلس به امضای نمایندگان مذکور و بالاترین مقام اداره کل امور مالیاتی یا نماینده قانونی وی می‌رسد.

ماده ۴۴- اموال منقولی که در اجرای مقررات این آیین نامه به فروش رسیده، و نیاز به تنظیم سند رسمی انتقال دارد و مؤدی برای امضای سند انتقال به خریدار در دفترخانه اسناد رسمی حاضر نشود و یا به طور کلی نسبت به فراهم آوردن شرایط انتقال رسمی اقدام ننماید، اداره کل امور مالیاتی ضمن ارسال مستندات و مدارک لازم به ضمیمه صورت‌مجلس آخرین مزایده به یکی از دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع قانونی، نماینده اداره کل امور مالیاتی برای انجام کلیه امور و امضای سند انتقال معرفی خواهد نمود که به نمایندگی از طرف مؤدی اقدامات لازم را انجام داده و سند انتقال را امضاء نماید.

ماده ۴۵- در مواردی که در اجرای مقررات این آیین نامه برای اموال منقول مورد مزایده خریداری پیدا نشود، در صورت صلاحدید سازمان امور مالیاتی کشور با تملک آن، مراتب به ضمیمه صورت مجلس آخرین مزایده به منظور تنظیم سند

انتقال به نام سازمان امور مالیاتی کشور به یکی از دفاتر اسناد رسمی اعلام خواهد شد. در صورتی که مؤدی حاضر به امضای سند انتقال و یا فراهم آوردن شرایط انتقال نشود نماینده اداره کل امور مالیاتی به نمایندگی از طرف مؤدی، کلیه شرایط را فراهم نموده و سند انتقال را امضاء خواهد کرد.

فصل پنجم: بازداشت اموال غیر منقول و فروش آن

ماده ۴۶- در صورتی که اموال منقول مؤدی برای استیفای طلب دولت کافی نباشد، اداره وصول و اجراء نسبت به بازداشت و فروش اموال غیر منقول مؤدی با رعایت ماده ۲۱۲ قانون مالیات‌های مستقیم بر طبق مقررات آتی اقدام می‌نماید.

ماده ۴۷- بازداشت نامه اموال غیر منقول در چهار نسخه تهیه و نسخه چهارم بلافاصله به اداره ثبت اسناد و املاک محل ارسال می‌شود. اداره ثبت اسناد و املاک مربوط، به محض وصول اطلاعیه مذکور و در صورت تعلق ملک به مؤدی با مؤدیان، توقیف بودن ملک را در دفاتر مربوط قید و موقوف‌المعامله بودن آنرا در پرونده ثبتی منعکس نموده و نتیجه اقدامات را ظرف مدت یک هفته به اداره امور مالیاتی ذیربط اعلام می‌دارد.

تبصره- مسئول اجرائیات عنداللزوم می‌تواند با ارائه مشخصات کامل سجلی مؤدی از اداره ثبت اسناد و املاک در مورد وجود املاک به نام مؤدی یا هر نوع حق متعلق به مؤدی را استعلام نماید، اداره ثبت اسناد و املاک مکلف است حداکثر ظرف مدت یک هفته مشخصات کامل ثبتی ملک و یا املاک و یا هر نوع حق متعلق به مؤدی را کتباً به ادارات استعلام‌کننده، اعلام نماید.

ماده ۴۸- در صورتی که مال غیر منقول یا حقوق متعلق به مؤدی درآمدی داشته باشد، برابر مقررات این آیین نامه درآمد مزبور تا زمان فروش ملک، بازداشت و در صورت وصول به عنوان قسمتی از بدهی مؤدی محسوب خواهد شد. در صورتی که درآمد مزبور تکافوی بدهی مالیاتی مؤدی را نماید از فروش ملک خودداری می‌گردد.

ماده ۴۹- اداره امور مالیاتی مکلف است، برای فروش اموال غیر منقول، اعلانی مشتمل بر: نام و نام خانوادگی مؤدی، نوع و کاربری، محل وقوع، مساحت تقریبی عرصه و اعیان، مبلغ بدهی مؤدی و سایر مشخصات آن را با تصریح به این که تمام ملک یا قسمتی از آن فروخته می‌شود، علت فروش، روز و ساعت، محل فروش، قیمتی که مزایده از آن شروع خواهد شد و سایر شرایط قانونی مربوط از جمله مفاد

تبصره‌های ماده ۲۱۵ قانون مالیات مستقیم را قید و منتشر نماید.

ماده ۵۰- برای شروع مزایده در مورد املاک، حداقل قیمت ملک به بهای روز، که از طرف کارشناس اداره امور مالیاتی و یا کارشناس رسمی دادگستری یا خبره تعیین خواهد شد، مأخذ فروش قرار خواهد گرفت.

ماده ۵۱- مقررات فصل چهارم این آیین نامه در مورد فروش اموال غیر منقول نیز حسب مورد جاری می‌باشد. ضمناً چنانچه بعد از مزایده نوبت دوم خریداری برای ملک مورد مزایده پیدا نشود در صورت اقتضاء طبق مقررات ماده ۲۱۵ قانون مالیات‌های مستقیم عمل خواهد شد.

ماده ۵۲- پس از انجام مزایده، تنظیم و امضای صورتمجلس و صدور سند موکول به انقضای یک ماه از تاریخ تنظیم صورت مجلس یاد شده خواهد بود. هرگاه مؤدی ظرف این مدت نسبت به پرداخت کلیه بدهی خود به اضافه ده درصد موضوع ماده ۲۱۱ قانون مالیات‌های مستقیم اقدام و هزینه‌های متعلقه را پرداخت نماید از ملک مزبور رفع بازداشت به عمل خواهد آمد.

ماده ۵۳- در صورتی که مؤدی پس از انقضای یک ماه مذکور برای امضای سند انتقال حاضر نشود یا شرایط انتقال را فراهم نیاورد، اداره امور مالیاتی مستندات و مدارک لازم را به یکی از دفاتر اسناد رسمی ارسال نموده و نماینده دفتر حقوقی سازمان امور مالیاتی به نمایندگی از طرف مؤدی مقدمات انتقال را فراهم آورده و سند انتقال را امضاء خواهد نمود.

ماده ۵۴- در مواردی که طبق ماده ۲۱۵ قانون مالیات‌های مستقیم برای ملک مورد مزایده خریداری پیدا نشود در صورت موافقت سازمان امور مالیاتی کشور با تملک آن، مراتب به ضمیمه صورتمجلس آخرین مزایده به منظور تنظیم سند انتقال به نام سازمان امور مالیاتی کشور به یکی از دفاتر اسناد رسمی اعلام خواهد شد و در صورتی که مؤدی حاضر به امضای سند انتقال و یا فراهم آوردن شرایط انتقال نشود نماینده حقوقی سازمان امور مالیاتی کشور به نمایندگی از طرف مؤدی کلیه شرایط را فراهم نموده و سند انتقال را امضاء خواهد کرد.

ماده ۵۵- در مورد افراد مذکور در مواد ۲۶ و ۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم چنانچه ظرف مهلت مقرر نسبت به پرداخت یا تقسیط بدهی قطعی شده خود اقدام

نمایند، مقررات این آیین نامه حسب مورد نسبت به ماترک اموال مورد وقف یا حبس یا نذر جاری می‌باشد.

ماده ۵۶- هرگاه شخص ثالث نسبت به تمام یا قسمتی از اموال غیرمنقول بازداشت شده و حقوق ناشی از آن ادعای حق کند، عملیات اجرایی در صورتی متوقف می‌شود که دعوی، مستند به سند رسمی یا رأی قطعی دادگاه بوده و تاریخ وجود حق یا تنظیم سند، مقدم بر تاریخ بازداشت اموال غیرمنقول باشد و این مورد تأیید هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده ۲۱۶ قانون مالیات‌های مستقیم قرار گیرد.

فصل ششم - مقررات عمومی

ماده ۵۷- هرگاه مؤدی بر طبق ماده ۱۶۱ قانون مالیات‌های مستقیم (یا آخرین اصلاحات مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷) تأمین سپرده باشد، این تأمین مانع از بازداشت سایر اموال او که وصول مالیات از آن محل سهل تر باشد، نیست، ولی پس از وصول طلب دولت، اداره امور مالیاتی مکلف است فوراً نسبت به رفع تأمین اقدام کند.

ماده ۵۸- شکایت از اقدامات اجرایی یا درخواست توقف موقت عملیات اجرایی و یا درخواست رفع اثر از اقدامات اجرایی مانع از ادامه عملیات اجرایی نمی‌گردد مگر در موارد ذیل:

الف) مؤدی نسبت به پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی حسب مقررات این آیین نامه اقدام نماید و یا معادل میزان بدهی، وجه نقد یا تضمین بانکی و یا وثیقه ملکی بسپارد و یا ضامن معتبر که اعتبار ضامن مورد قبول اداره امور مالیاتی باشد، معرفی نماید.

ب) بر اساس رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده ۲۱۶ قانون مالیات‌های مستقیم مبنی بر توقف عملیات اجرایی؛

در صورتی که هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده ۲۱۶ قانون مالیات‌های مستقیم دلایل شاکی را قوی بداند و یا شکایت شاکی مستند به سند رسمی یا احکام قطعی مراجع قضایی یا اسناد اداری باشد، بدون اخذ تأمین قرار توقف عملیات اجرایی را صادر نماید.

ج) نقض رأی هیأت حل اختلاف مالیاتی توسط شورای عالی مالیاتی یا دادنامه صادره توسط دیوان عدالت اداری و یا مراجع قضایی ذی صلاح؛

با توجه به تکلیف قانونی شعب دیوان عدالت اداری مبنی بر رسیدگی خارج از نوبت پس از صدور دستور موقت، مسئولین ذیربط سازمان امور مالیاتی کشور مکلفند

در اسرع وقت و در فرجه قانونی نسبت به ارسال پاسخ به شعب دیوان اقدام نمایند. (د) پرونده‌های موضوع تبصره ماده ۱۵۷ قانون مالیات‌های مستقیم در صورت قطعیت مالیات در هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع ماده ۲۱۶ قانون مالیات‌های مستقیم مطرح و چنانچه مطالبه مالیات از غیر مؤدی مورد تأیید هیأت یاد شده قرار گرفته باشد حکم بر مطالبه مالیات، کان لم یکن تلقی می‌گردد.

تبصره- توقف عملیات اجرایی جز در موارد مصرح در این ماده، تخلف انتظامی بوده و دادستان انتظامی مالیاتی موظف به رسیدگی و تقاضای مجازات متخلف یا متخلفین از هیأت عالی انتظامی می‌باشد.

ماده ۵۹- اشخاص ثالثی که پرداخت مالیات دیگری را تعهد یا ضمانت کرده یا موجب قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات دیگری می‌باشند و نسبت به پرداخت مالیات با مؤدی مسئولیت تضامنی دارند؛ چنانچه نسبت به مطالبات و مالیات‌های قطعی شده و مورد اجراء، از اقدامات اجرایی شکایت نمایند صدور قرار توقف عملیات اجرایی به طریق مقرر در ماده ۵۸ این آیین نامه و بندها و تبصره آن خواهد بود.

ماده ۶۰- شکایت به عنوان اشتباه در محاسبه در مرحله اجرایی مانع از ادامه عملیات اجرایی نخواهد بود.

ماده ۶۱- هرگاه مؤدی مالیاتی در حین عملیات اجرایی فوت نماید و یا محجور شود، عملیات اجرایی تا زمان معین شدن ورثه قانونی در مورد متوفی و یا نصب قیم در مورد محجور، متوقف می‌شود. لیکن اداره امور مالیاتی می‌تواند در صورتی که جزء ماترک متوفی و یا جزء دارایی محجور، موجودی نقدی باشد، به میزان بدهی و با رعایت تشریفات قانونی قبل از تعیین شدن ورثه قانونی و یا نصب قیم توسط مراجع ذی صلاح، موجودی نقدی را توقیف نماید.

تبصره- چنانچه بین وراث متوفی، صغیر یا محجوری باشد که ولی قهری نداشته باشد، عملیات اجرایی نسبت به سهم صغیر یا محجور تا تعیین قیم متوقف می‌گردد.

ماده ۶۲- کلیه مقررات مندرج در این آیین نامه در مورد بدهکاران موضوع ماده ۴۸ قانون محاسبات عمومی نیز جاری بوده و تکلیف وصول این قبیل مطالبات نیز همانند مطالبات مالیاتی می‌باشد.

دستگاه اجرایی بستانکار موضوع مواد ۴۸ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب

۱۳۶۶ و ۳۲ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی مکلف است علاوه بر مشخصات هویتی اشخاص بدهکار شامل اشخاص حقیقی: نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه، تاریخ تولد، نام پدر، کد ملی، آدرس دقیق محل سکونت، محل کار و در مورد اشخاص حقوقی: شماره ثبت، کد اقتصادی، آدرس دقیق محل فعالیت و مشخصات دقیق هیأت مدیره و میزان بدهی، مشخصات کاملی از اموال و دارایی‌ها، مطالبات و تضمینات و وثایق، اعم از نقدی و غیر نقدی و محل استقرار آنها را به اداره امور مالیاتی (اجرائیات) مربوط اعلام نماید.

ماده ۶۳- سازمان امور مالیاتی کشور و ادارت کل امور مالیاتی می‌توانند کلیه هزینه‌های حفظ و نگهداری اموال منقول و غیرمنقول مؤدیان مالیاتی را که بر اساس مقررات فصل نهم قانون و از طریق عملیات اجرایی از مؤدی توقیف می‌نمایند، از محل اعتبارات مصوب سالیانه خود تأمین و پرداخت نموده و معادل کل هزینه‌های انجام شده را از حاصل فروش اموال کسر و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نمایند.

ماده ۶۴- این آیین نامه مشتمل بر ۶۴ ماده و ۲۵ تبصره می‌باشد که بنا به مفاد ماده ۲۱۸ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۲۳ به تصویب رسیده و پانزده روز پس از انتشار در روزنامه رسمی جایگزین آیین نامه قبلی شود.

سیدشمس‌الدین حسینی وزیر امور اقتصادی و دارایی
سیدمرتضی بختیاری وزیر دادگستری

تاریخ: ۱۳۸۲/۸/۲۶

شماره ۲۱۱-۴۹۰۹/۵۹۰۹

اجرای ماده ۲۴۲

نظر به اینکه به موجب ماده ۲۴۲ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، اداره امور مالیاتی موظف گردیده، در مواردی که مالیات اضافی دریافت شده و یا مالیاتی طبق مقررات قانون مذکور قابل استرداد می‌باشد، وجه قابل استرداد را ظرف مدت یک ماه به مؤدی ذینفع پرداخت نماید و همچنین طبق تبصره

الحاقی به ماده مذکور نیز مقرراتی بر ارتباط با پرداخت خسارت بابت اضافه دریافتی مالیات به مؤدیان پیش‌بینی گردیده است، لذا به لحاظ اجرای صحیح مقررات مزبور و اتخاذ رویه واحد یادآور می‌نماید:

۱- چون حسب مقررات ماده (۲۷۳) الحاقی به اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱/۲۷، تاریخ اجرای اصلاحیه قانون مزبور از جمله ماده ۲۴۲ و تبصره الحاقی آن از اول سال ۱۳۸۱ می‌باشد لذا مبدأ احتساب خسارت (۱/۵٪) برای مبالغ اضافه دریافتی مالیات نیز صرفنظر از سال عملکرد تعلق مالیات، از ابتدای سال ۱۳۸۱ به بعد خواهد بود و به عبارت دیگر خسارت موصوف قابل تسری به مبالغ اضافه دریافتی که تاریخ وقوع آن قبل از شروع سال ۱۳۸۱ بوده است نمی‌باشد.

۲- مبالغ اضافه دریافتی از مؤدیان بابت مالیات‌های موضوع قانون مالیات‌های مستقیم به هر عنوان مشمول پرداخت خسارتی به نرخ (۱/۵٪) در ماه از تاریخ مالیات طبق بند (۱) تا زمان استرداد آن خواهد بود که می‌بایست این اضافه دریافتی مالیاتی و خسارت متعلقه ظرف مدت یک ماه وصول و موضوع از محل وصولی‌های جاری به مؤدی ذینفع پرداخت شود.

۳- مالیات‌های تکلیفی و علی‌الحساب‌های پرداختی به حساب مالیاتی مؤدی در هر سال در صورتی که اضافه بر مالیات متعلق باشد و ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ درخواست مؤدی مسترد نشود نیز از تاریخ انقضاء مدت مزبور مشمول پرداخت خسارت موضوع بند (۲) فوق خواهد شد.

۴- در صورت درخواست کتبی مؤدی، منظور نمودن مالیات اضافی دریافت شده و خسارت متعلقه به حساب مالیاتی عملکرد سنوات قبل و بعد و همچنین به عنوان مالیات علی‌الحساب وی، با رعایت تشریفات قانونی مربوط به استرداد و وصول مالیات بالامانع می‌باشد.

۵- مسئولین مالیات ذیربط مکلف به اجرای مقررات یاد شده در اسرع وقت و به حداقل ممکن رساندن خسارت متعلقه بوده و کوتاهی و سهل‌انگاری در این مورد موجب پیگرد قانونی توسط دادستانی انتظامی مالیاتی خواهد بود.

**آیین نامه نحوه پرداخت حق الزحمه اعضاء هیأت‌های
حل اختلاف مالیاتی موضوع تبصره ۲ ماده ۲۴۴ اصلاحی قانون مالیات‌های
مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷**

حق‌الزحمه اعضاء هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی بر اساس این آیین نامه به ترتیب زیر تعیین و حسب مورد از محل اعتبار مربوط از بودجه سازمان امور مالیاتی کشور یا بودجه استان قابل پرداخت خواهد بود:

۱- حق‌الزحمه قضات دادگستری و نمایندگان بند ۳ ماده ۲۴۴ بابت هر جلسه تا (۳) ساعت مبلغ شصت هزار ریال و در صورتیکه زمان جلسه بیش از سه ساعت بطول انجامد به ازاء هر ساعت اضافی مبلغ بیست هزار ریال به مبلغ مذکور اضافه می‌شود.
۲- تعداد جلسات در هر ماه برای هر یک از اعضاء فوق‌الذکر هیأت، با توجه به حجم کار و برنامه ریزی اداره کل ذیربط خواهد بود.

۳- تعلق حق‌الزحمه و پرداخت آن منوط به تأیید مدیرکل ذیربط دایره به حضور عضو در طول جلسات هیأت حل اختلاف مالیاتی، و اتخاذ تصمیمات هیأت (رای یا قرار رسیدگی) خواهد بود.

۴- اعتبار مورد نیاز برای واحدهای مرکزی و استان تهران از بودجه سازمان امور مالیاتی کشور و در سایر استانها از منابع بودجه استان مربوط تأمین خواهد شد.

این آیین نامه در اجرای تبصره ۲ ماده ۲۴۴ اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی بنا به پیشنهاد شماره ۲۱۱/۳۱۷۳/۳۳۴۶۴ مورخ ۱۳۸۱/۶/۱۰ سازمان امور مالیاتی کشور در چهاربند به شرح فوق در تاریخ ۱۳۸۱/۶/۳۱ به تصویب رسید.

اسامی مناطق آزاد تجاری ایران

منطقه آزاد ارس	سازمان منطقه آزاد کیش
منطقه آزاد ماکو	منطقه آزاد قشم
منطقه آزاد جلفا	منطقه آزاد چابهار
منطقه آزاد انزلی	منطقه آزاد آبادان و خرمشهر (اروند)

اسامی مناطق ویژه اقتصادی ایران

منطقه ویژه اقتصادی کشتی‌سازی خلیج فارس	منطقه ویژه اقتصادی سرخس
منطقه ویژه اقتصادی بوشهر	منطقه ویژه اقتصادی سیرجان
منطقه ویژه اقتصادی بندرامیرآباد بهشهر	منطقه ویژه اقتصادی بندرانزلی
منطقه ویژه اقتصادی معادن و فلزات	منطقه ویژه اقتصادی انزلی
منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی	منطقه ویژه اقتصادی خوزستان
منطقه ویژه اقتصادی نساجی یزد	منطقه ویژه اقتصادی سلفچگان
منطقه ویژه اقتصادی برق و الکترونیک شیراز	منطقه ویژه اقتصادی ارگ جدید
منطقه ویژه اقتصادی سنگ و مواد معدنی لرستان	منطقه ویژه اقتصادی خرمشهر
منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس (عسلویه)	منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی بندر امام
منطقه ویژه پیام	منطقه ویژه اقتصادی سنگ و مواد معدنی درود
منطقه ویژه اقتصادی نیرو	منطقه ویژه خلیج فارس

جدول مقایسه‌ای بخشی از مزیت‌های قانونی منطقه آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی

ردیف	شرح مزیت‌ها	منطقه آزاد تجاری - صنعتی	منطقه ویژه اقتصادی
۱	امکان ورود کالا بدون پرداخت عوارض گمرکی و سود بازرگانی به منطقه	وجود دارد	وجود دارد
۲	معافیت گمرکی برای ورود کالاهای ساخته شده در منطقه به داخل کشور	به تناسب ارزش افزوده و مواد داخلی به کار رفته است.	به تناسب ارزش افزوده و مواد داخلی به کار رفته است.
۳	امکان ترانزیت و صدور مجدد کالا بدون محدودیت	وجود دارد	وجود دارد
۴	امکان مشارکت و سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی	وجود دارد	وجود دارد
۵	تضمین کامل سرمایه‌های خارجی و سود حاصل از آنها	بر طبق قانون جذب و حمایت سرمایه‌های خارجی مناطق آزاد	بر طبق قانون جذب و حمایت سرمایه‌های خارجی مناطق آزاد
۶	آزادی کامل ورود و خروج سرمایه	وجود دارد	وجود دارد
۷	معافیت مالیاتی	تا ۲۰ سال معافیت مالیاتی وجود دارد	تخفیف مالیاتی طبق مقررات داخل کشور (ماده ۳۲ ق.م.م)
۸	امور بانکی، پولی و ارزی	تابع مقررات مناطق آزاد است	تابع مقررات داخل کشور است
۹	مقررات کار و بیمه‌های اجتماعی در استخدام اتباع خارجی	تابع مقررات خاص مناطق آزاد است	تابع مقررات داخل کشور است
۱۰	خرده فروشی کالا	برای اتباع خارجی و داخلی امکان پذیر است	فقط برای اتباع خارجی امکان پذیر است
۱۱	مقررات روادید برای اتباع خارجی	روادید در مرز ورودی اعطا می‌شود	بر اساس ضوابط داخل کشور است

از قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۷۲/۶/۷ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱۳ - اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیتهای اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز به مدت پانزده سال از پرداخت مالیات بر درآمد و دارائی موضوع مالیاتهای مستقیم معاف خواهند بود و پس از انقضای پانزده سال تابع مقررات مالیاتی خواهند بود که با پیشنهاد هیأت وزیران به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید. (معافیت مذکور به بیست سال افزایش یافته است.)

ماده ۱۴ - مبادلات بازرگانی مناطق با خارج از کشور پس از گمرکی از شمول مقررات صادرات و واردات مستثنی هستند و مقررات صدور و ورود کالا و تشریفات گمرکی در محدوده هر منطقه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید مبادلات بازرگانی مناطق با سایر نقاط کشور اعم از مسافری تجاری تابع مقررات عمومی صادرات و واردات کشور می‌باشد.

ماده ۱۵ - واردات کالای تولید شده در منطقه آزاد به سایر نقاط کشور تا حد ارزش افزوده در آن منطقه با تصویب هیأت وزیران از پرداخت تمام یا قسمتی از حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف می‌باشند.

ماده ۱۶ - ورود کالاهائی که تمام یا بخشی از مواد اولیه آن از خارج از کشور تأمین می‌شود و در منطقه آزاد تولید می‌شود از تمام یا بخشی (متناسباً) از حقوق گمرکی و سود بازرگانی مربوطه به مواد اولیه داخلی معاف خواهند بود.

ماده ۱۷ - کالاهائی که برای بکارگیری و مصرف در منطقه از داخل کشور به مناطق حمل می‌گردند، از موارد نقل و انتقال داخلی کشور است ولی صادرات آنها از منطقه به خارج تابع مقررات عمومی صادرات و واردات خواهد بود.

معافیت مالیاتی حقوق بگیران مناطق آزاد

هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی

گزارش‌های شماره ۳۵۵۴-۳۰/۵-۷۲/۹/۱۶ و ۳۶۸۱-۳۰/۵-۷۲/۱۰/۷ دفتر فنی مالیاتی عنوان معاونت محترم درآمدهای مالیاتی در خصوص ابهامات مربوطه به موارد شمول معافیت موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۷۲/۲/۷ مجلس شورای اسلامی حسب ارجاع معاونت محترم مذکور در جلسه مورخ ۱۳۷۴/۳/۲۰ هیأت عمومی شورایی مالیاتی که خلاصه موارد ابهام به شرح زیر می‌باشد، مطرح است.

۱- آیا حقوق بگیران و صاحبان مشاغل که در منطقه آزاد تجاری به فعالیت اقتصادی اشتغال دارند مشمول معافیت مقرر در ماده قانونی یاد شده می‌باشند یا خیر؟

۲- در مورد شخص حقیقی که حائز شرایط به شرح مذکور در صدر ماده قانونی فوق است در صورت فوت آیا به دارائی‌های وی در این مناطق مالیات بر ارث تعلق می‌گیرد؟

۳- سرمایه شرکت‌های سهامی و مختلط سهامی حائز شرایط به شرح مذکور در صدر ماده ۱۳ قانون فوق در موقع تأسیس شرکت یا افزایش سرمایه مشمول حق تمیر موضوع ماده ۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم می‌گردد یا خیر؟ هیأت عمومی شورایی مالیاتی پس از بحث و مشاوره نسبت به موارد یاد شده به شرح آتی اعلام رأی می‌نماید.

با توجه به مفاد ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر معافیت هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ مندرج در مجوز به طور کلی هر نوع فعالیت اقتصادی اشخاص حقیقی یا حقوقی که صرفاً در حدود مجوزهای کسب و کار صادره مربوط اعم از شغلی یا استخدامی و یا بر اساس پروانه‌های تأسیس و یا بهره برداری واحدهای تولیدی و صنعتی در مناطق مذکور انجام می‌پذیرد از پرداخت مالیات بردرآمد در مدت مقرر معاف می‌باشد همچنین کلیه اموال و دارائی‌های اشخاص مزبور که منحصراً در ارتباط با فعالیت اقتصادی موصوف آنها بوده و ضمناً در مناطق یاد شده مستقر باشند از معافیت مقرر برخوردار خواهند بود.

معافیت مالیاتی مناطق آزاد

هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی

گزارش شماره ۸۵۷۶-۳۰/۴ مورخ ۱۳۷۵/۸/۸ ریاست شورای عالی مالیاتی به عنوان معاونت محترم درآمدهای مالیاتی، حسب ارجاع آن معاونت در جلسه مورخ ۱۳۷۶/۵/۷ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی مطرح است. گزارش مذکور دایر بر پیشنهاد طرح و بررسی چند سؤال راجع به معافیت مالیاتی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران و معافیت احتمالی مربوط به دوره انحلال در هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی می‌باشد که اهم آنها هم به قرار زیر است:

«۱- آیا معافیتهای مالیاتی موضوع فصل اول باب چهارم قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه بعدی آن و همچنین معافیتهای مالیاتی موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران شامل مأخذ محاسبه مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی که در دوره معافیت منحل می‌شوند (مالیات دوره انحلال) نیز می‌باشد یا خیر و اگر اشخاص حقوقی فعال در مناطق آزاد به شرح فوق از پرداخت مالیات دوره انحلال معاف هستند، آیا این معافیت شامل دارائیهای آنها که در نقاط خارج از مناطق آزاد وجود دارد خواهد بود یا خیر؟

۲- آیا در مواردی که صاحبان سهام یا سهام‌الشرکه اشخاص حقوقی فعال در مناطق آزاد تجاری صنعتی و یا افرادی که خود به عنوان شخص حقیقی در مناطق مذکور فعالیت داشته و از معافیت ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد برخوردار بوده‌اند، فوت می‌نمایند، ماترک متعلق به آنان واقع در مناطق آزاد نیز معاف از پرداخت مالیات بر ارث می‌باشد یا خیر؟

۳- آیا فعالیت شرکتهایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها مستقیماً یا با واسطه متعلق به دولت است، در مناطق آزاد تجاری-صنعتی مشمول معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد می‌باشد؟»

هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای

مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه بعدی پس از شور و بررسی پیرامون مسائل مذکور به ترتیب سؤالات مطروحه به شرح ذیل اعلام رأی می‌نماید:

۱- اولاً در خصوص اشخاص حقوقی که در دوران معافیت موضوع فصل اول باب چهارم قانون مالیاتهای مستقیم منحل می‌شوند، باید درآمد ناشی از فعالیت‌های معاف را که احتمالاً در طی آخرین دوره عملیات تا تاریخ انحلال صورت گرفته، از کل مأخذ مشمول مالیات دوره مذکور کسر نمود و مابقی برابر مقررات مشمول مالیات خواهد بود.

ثانیاً نظر به اینکه حسب ماده ۱۱۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و تبصره آن مأخذ محاسبه مالیات آخرین دوره عملیات اشخاص حقوقی که منحل می‌شوند، علاوه برافزایش بهای دارائیه‌ها شامل نتایج عملکرد آن دوره نیز می‌باشد و از طرفی مالیات دوره انحلال در فصل مالیات بردرآمد اشخاص حقوقی ذکر گردیده که در نتیجه این مالیات هم در گروه مالیات بر درآمد شناخته شده است، لذا معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ شامل آن بخش از دارائیه‌های اشخاص مشمول ماده ۱۳ مزبور واقع در نقاط خارج از این مناطق و غیر مربوط با فعالیت‌های موضوع ماده ۱۳ اخیرالذکر در زمان انحلال مشمول این معافیت نخواهد بود.

۲- ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی معافیت مالیاتی برای اشخاصی قائل شده است که در این مناطق مبادرت به سرمایه‌گذاری و یا به هر ترتیب فعالیت اقتصادی می‌نمایند. بنابراین در موارد فوت اشخاص مزبور در حقیقت متوفی اقدام به سرمایه‌گذاری و یا به هر ترتیب فعالیت اقتصادی می‌نموده نه وارث وی در نتیجه وارث به مناسبت اینکه اموال یا حقوقی مالی مورث آنها در مناطق آزاد تجاری- صنعتی واقع است، نمی‌توانند بابت اموال و حقوق مذکور از معافیت مالیاتی بهره‌مند گردند.

۳- ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی فوق‌الذکر که به منزله یک قانون خاص می‌باشد، تفاوتی بین شرکت‌های مختلف خواه تمام یا قسمتی از سرمایه آنها با واسطه یا بی واسطه متعلق باشد یا بخشی خصوصی، قائل نشده است، علیهذا شرکتها بابت سهم دولت محروم از معافیت مقرر موضوع ماده ۱۳ نخواهند بود.

معافیت مالیاتی مناطق آزاد تجاری

نظر به اینکه در خصوص معافیت مالیات اشخاصی که اقامتگاه قانونی آنها در مناطق آزاد قرار داشته ولیکن در خارج از مناطق مذکور نیز دارای فعالیت اقتصادی و انتفاعی بوده و همچنین اشخاصی که اقامتگاه قانونی آنها خارج از مناطق آزاد می‌باشد ولی در داخل مناطق آزاد هم فعالیت اقتصادی و انتفاعی دارند ابهاماتی مطرح گردید لذا به منظور رفع هرگونه ابهام و ایجاد رویه واحد اعلام می‌دارد چون با توجه به مفاد ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ هر نوع فعالیت اقتصادی اشخاص در مناطق آزاد به مدت ۱۵ سال از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز فعالیت در مناطق مورد بحث از پرداخت مالیات بر دارائی و درآمد معاف می‌باشد. لذا توجه خواهند داشت که معافیت مالیاتی یاد شده فارغ از محل اقامتگاه قانونی اشخاص، صرفاً ناظر به آن قسمت از فعالیت اقتصادی انتفاعی مؤدیان خواهد بود که با رعایت مقررات مربوط در محدوده مناطق مزبور صورت می‌پذیرد و نیز بدهی است که این معافیت مالیاتی شامل آن قسمت از درآمد اشخاص که از فعالیت در خارج از مناطق یاد شده حاصل می‌شود ولو آنکه اقامتگاه قانونی آنها در مناطق آزاد باشد نخواهد بود. مفاد این بخشنامه مورد تأیید هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی نیز می‌باشد.

حق تمبر موضوع ماده ۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم در مناطق آزاد تجاری

نظر به سوالات و ابهامات مطرح شده در ارتباط با حق تمبر موضوع ماده ۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم (حق تمبر سهام و سهم‌الشرکه در موارد ثبت و افزایش سرمایه) در مناطق آزاد تجاری، بدینوسیله مقرر می‌دارد:

با عنایت به مقررات ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و اصلاحات بعدی آن، اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیت‌های اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز به مدت بیست

سال از پرداخت مالیات بردرآمد و دارایی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم معاف خواهند بود، لذا با عنایت به مراتب فوق، حق تمبر موضوع ماده ۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم بابت شرکت‌هایی که در منطقه آزاد به ثبت رسیده و دارای مجوز فعالیت اقتصادی در آن منطقه بوده و در منطقه مذکور نیز فعالیت دارند، مشمول حکم ماده ۱۳ قانون یاد شده می‌باشند.

بدیهی است در صورت عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی مربوط به سال مالی ثبت یا افزایش سرمایه، در اجرای حکم تبصره (۲) ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجم توسعه مشمول معافیت نبوده و حق تمبر و جرائم مقرر با رعایت مقررات وصول خواهد شد.

علی عسکری
رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور

مورخ ۱۳۹۳/۳/۵

بخشنامه شماره ۲۰/۹۳/۲۹

معافیت مالیات در مناطق آزاد تجاری

موضوع: ابلاغ دادنامه شماره ۶۱۲-۶۱۹ مورخ ۱۳۹۲/۰۹/۰۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در رابطه با بخشنامه شماره ۵۴۴۰۹ مورخ ۱۳۸۸/۰۵/۲۶

به پیوست تصویر دادنامه شماره ۶۱۲-۶۱۹ مورخ ۱۳۹۲/۰۹/۰۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر عدم مغایرت بخشنامه شماره ۵۴۴۰۹ مورخ ۱۳۸۸/۰۵/۲۶ سازمان امور مالیاتی کشور با قوانین و مقررات، جهت اطلاع و اقدام لازم ارسال می‌گردد.

ضمناً با توجه به مفاد رأی صادره در خصوص بند یک بخشنامه مزبور و به‌منظور وحدت رویه نکات ذیل را یادآور می‌شود.

۱- نظر به اینکه به موجب رأی مذکور فعالیت در محدوده مناطق آزاد و ویژه تجاری - صنعتی با اقامت اشخاص در مناطق مذکور ملازمه داشته و این اقامت منصرف از اقامت موضوع ماده ۵۹۰ قانون تجارت اعلام شده است، بنابراین کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که در مناطق یاد شده با اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح به فعالیت مبادرت می‌نمایند، مقیم محسوب می‌گردند و بنا به مراتب مذکور و مطابق با ماده ۱۳ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۰۶/۰۷ و اصلاحات بعدی آن و فراز پایانی ماده

«۴» قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۳/۱۱ و حکم ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده، فعالیت‌های دارای مجوز از مراجع ذی‌صلاح در مناطق یادشده، مشمول پرداخت مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود.

۲- با توجه به قوانین و مقررات مناطق آزاد تجاری- صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی، مرجع ذی‌صلاح صدور مجوز فعالیت برای فعالان اقتصادی حسب مورد، سازمان مسئول مناطق ذی‌ربط خواهد بود. بنابراین شرط عدم‌شمول مالیات و عوارض ارزش افزوده نسبت به عرضه کالا و ارائه خدمات توسط فعالان اقتصادی در مناطق مذکور داشتن مجوز فعالیت از مراجع ذی‌صلاح (طبق نمونه پیوست)، متضمن درج نوع فعالیت در آن بوده و تاریخ صدور مجوز ملاک عمل خواهد بود. لکن در مواردی که مجوز فعالیت قبلاً صادر گردیده، مجوز صادره از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این بخشنامه (تاریخ صدور هیأت عمومی دیوان عدالت اداری) مبنای عدم شمول مالیات و عوارض خواهد بود.

۳- عدم شمول مالیات و عوارض مستلزم دریافت «مجوز فعالیت»، تحت همین عنوان خواهد بود و شامل عناوین تأییدیه و یا گواهی انجام فعالیت و سایر عناوین مشابه نمی‌باشد.

۴- از آنجایی که به موجب ماده ۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده، اشخاصی که به عرضه کالا و ارائه خدمات و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نمایند، به‌عنوان مؤدی شناخته شده و مشمول مقررات قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند، لذا مادامی که اشخاص مقیم مناطق مذکور، کالا یا خدمت مشمول مالیات و عوارض را از مؤدیان مشمول و ثبت‌نام‌شده واقع در قلمرو گمرکی (خارج از مناطق یادشده) خریداری نمایند، مکلف به پرداخت مالیات و عوارض مطالبه‌شده از سوی آنان خواهند بود.

مسئولیت حسن اجرای این بخشنامه برعهده مدیران کل محترم امور مالیاتی خواهد بود.

علی عسکری
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

صدور خدمات فنی - مهندسی

با عنایت به فعالیتهای برون مرزی بعضی از شرکتهای و مؤسسات ایرانی در راستای سیاست افزایش درآمد ارزی کشور وفق تبصره ۲۷ قانون برنامه پنج ساله دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران انجام می‌پذیرد و با توجه به اینکه در اجرای قراردادهای صدور خدمات فنی و مهندسی معمولاً شرکتهای مجری طرح تدارک مصالح، لوازم و کالاهای مورد نیاز طرح و همچنین ماشین‌آلات و ابزار مورد استفاده در اجرای طرح را نیز به عهده می‌گیرند لزوماً یادآور می‌شود که اینگونه موارد حوزه‌های مالیاتی ذیربط بایستی ضمن تدقیق و بررسی پیرامون اقلام مختلف درآمد ناشی از فعالیتهای مزبور آن قسمت از مصالح و لوازم و کالاهای مورد نیاز طرح را که به صورت قطعی از کشور خارج و در اجرای طرح مصرف می‌شوند کالاهای صادراتی محسوب و طبق مقررات ماده ۱۴۱ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ۶۶ و اصلاحیه بعدی آن مشمول معافیت مالیاتی مقرر نمایند البته توجه خواهند داشت که ماشین‌آلات و ابرازی که به صورت موقت از کشور خارج و پس از اجرای طرح به کشور بازگردانده می‌شوند از جمله موارد کالاهای صادراتی و مصرفی در طرح تلقی نخواهد شد.

معافیت صادرات خدمات فنی و مهندسی

نظر به اینکه در مورد معافیت صادرات خدمات فنی و مهندسی برای ادارات کل امور مالیاتی و حوزه‌های مالیاتی ابهاماتی به وجود آمده است لذا برای رفع ابهام متذکر می‌شود در ماده ۱۴۱ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۷۱/۲/۷ و اصلاحیه مورخ ۷۶/۱۱/۲۶ آن و همچنین در قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ معافیتی برای صادرات خدمات فنی و مهندسی پیش‌بینی نشده است لیکن طبق بند (ب) ماده ۱۱۳ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، کالاها و خدماتی که صادر می‌شوند مشمول پرداخت عوارض و مالیات نخواهند بود، بنابراین باید توجه داشت که در طول

اجرای قانون برنامه سوم یعنی از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون مذکور لغایت پایان سال ۱۳۸۳ صادرات کلیه کالاها و خدمات از جمله خدمات فنی و مهندسی بدون هیچ قید و شرطی از مالیات معاف می‌باشد.

عیسی شهسوار خجسته
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۸۱/۷/۲۹

شماره: ۱۱-۳۵۲۸/۴۳۰۴۸

معافیت صادرات خدمات

بازگشت به نامه شماره ۷۳/۱۴۴/۱۱۳/۴۶۰۴/۲۲۲۶۴ مورخ ۸۱/۳/۶، بنا به اختیار حاصل از مقررات ماده ۱۶۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن، برای سهولت کار محاسبه و وصول مالیات علی‌الحساب مقرر می‌دارد ترتیبی اتخاذ فرمائید تا ضمن رعایت مفاد نامه شماره ۳۰/۴-۳۳۵۰/۸۸۰۳ مورخه ۱۳۷۶/۵/۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی به شرح ذیل اقدام گردد:

۱- چون طبق بند (ب) ماده ۱۱۳ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، کالاها و خدماتی که صادر می‌شوند مشمول پرداخت عوارض و مالیات نخواهند بود. بنابراین از وصول مالیات علی‌الحساب از کلیه صادر کنندگان اعم از اینکه دارای کارت بازرگانی یا کارت پيله وری باشند، خودداری گردد.

۲- از تاریخ دریافت این دستورالعمل منحصراً از واردکنندگان کالا یا کارت پيله وری و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی فاقد کارت بازرگانی معادل یک درصد ارزش کالا و حقوق گمرکی و سود بازرگانی مندرج در پروانه گمرکی، به عنوان مالیات علی‌الحساب توسط گمرکات سراسر کشور وصول و از دریافت مالیات علی‌الحساب از واردکنندگان دارای کارت بازرگانی خودداری گردد.

طهماسب مظاهری
وزیر امور اقتصادی و دارایی

رأی هیأت عمومی شورایعالی مالیاتی

موضوع شعب شرکتهای خارجی در ایران

دفتر فنی مالیاتی طی گزارش شماره ۳۵۰-۲۰/۵-۱۳۷۲/۳۰۱ عنوان معاونت محترم درآمدهای مالیاتی با استناد به نامه اداره کل مالیات بر شرکتهای اعلام نموده است.

شعب دفتر نمایندگی شرکتهای خارجی که در ایران به امر بازاریابی و جمع آوری اطلاعات اقتصادی و فنی و خدمات بعد از فروش اشتغال دارند رأساً اقدام به انعقاد قرارداد فروش و کسب درآمد نموده بلکه این اقدام مستقیماً و از طریق خود شرکت خارجی صورت می‌گیرد. ضمناً هزینه‌های شعب و نمایندگی‌ها نیز از شرکت مادر تأمین و به مصرف می‌رسد. حال حوزه‌های مالیاتی و هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی در نحوه رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی عملکرد سال ۱۳۶۸ و سالهای بعد شعب و نمایندگی‌های مذکور از روش یکنواختی تبعیت ننموده بلکه گروهی صورتجلسه شماره ۱۶۴۴۱/۱۷-۱۳۶۶/۱۱/۲۶ شورایعالی مالیاتی را ملاک عمل قرار داده و گروه دیگر مستنداً به ماده ۱۷۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ رأی مزبور را ملغی‌الاثراً دانسته رأساً اتخاذ تصمیم می‌نمایند.

دفتر یاد شده در پایان به منظور اتخاذ رویه واحد تقاضای ارائه طریق قانونی نموده و موضوع حسب پی نوشت معاون محترم درآمدهای مالیاتی به شورایعالی مالیاتی ارجاع گردیده است. اینکه هیأت عمومی شورایعالی مالیاتی در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ پس از شور و بررسی در این خصوص به شرح آتی اعلام رأی می‌نمایند:

در خصوص وجوه دریافتی شعب و نمایندگی‌های خارجی از شرکتهای اصلی (مادر) مفاد رأی شورایعالی مالیاتی موضوع صورتجلسه شماره ۱۶۴۴۱/۱۷-۱۳۶۶/۱۱/۲۶ به لحاظ انطباق آن با مقررات قابل اجرای فعلی قابل تسری نسبت به دور عمل ۱۳۶۸ و سنوات بعد نیز می‌باشد، اما درآمد ناشی از ارائه خدمات بعد از فروش وسیله شعب و نمایندگی‌های مزبور در ایران طبق بند ۵ ماده ۱ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ مشمول مالیات خواهد بود و مأمورین ذیربط حسب مورد مکلف به تشخیص و مطالبه آن برابر مقررات می‌باشند.

آئین نامه اجرائی موضوع ماده (۱۳۸) قانون برنامه سوم توسعه

معافیت سازندگان خصوصی و تعاونی واحدهای مسکونی

از پرداخت اولین نقل و انتقال املاک

ماده ۱- کلیه واحدهای موضوع ماده (۱۳۸) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و جمهوری اسلامی ایران و این آئین نامه از پرداخت مالیات اولین نقل و انتقال قطعی املاک معاف خواهند بود و درآمد مشمول مالیات حاصل از ساخت و انتقال قطعی هر یک از این واحدها، فارغ از شخصیت حقیقی یا حقوقی مؤدیان بر اساس متوسط بهای تمام شده اعیانی در نقاط مختلف کشور که تا پایان فروردین ماه هر سال توسط وزارت مسکن و شهرسازی اعلام خواهد شد، با منظور نمودن ضرایب متفاوت بر واحدهای مسکونی کوچک و بزرگ (منظور از واحدهای مسکونی بزرگ واحدهای هستند که مساحت مفید آنها بیش از الگوی مصرف در منطقه مربوط باشد)، به طور جداگانه و منصرف از تعداد شرکا در مشارکت مدنی و یا اشخاص حقوقی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین و وزارت مزبور مالیات متعلق متناسب با سطوح زیربنای هر یک از واحدها را در موقع صدور گواهی موضوع ماده (۱۸۷) قانون مالیاتهای مستقیم به طور قطعی وصول خواهد نمود، به طوری که مؤدی بابت هیچ یک از واحدهای مسکونی منتقل شده بعداً مشمول مالیات بردرآمدی دیگری نشود.

تبصره ۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی ضرایب مالیاتی هر سال را با توجه به وضع بازار مسکن در مناطق مختلف که از طرف وزارت مسکن و شهرسازی اعلام خواهد شد تعیین می‌نماید.

تبصره ۲- متوسط بهای تمام شده اعیانی در اولین سال اجرای قانون ظرف یک ماه از تاریخ تصویب این آئین نامه اعلام خواهد شد. در صورتی که در سنوات بعد متوسط بهای تمام شده تا پایان فروردین ماه اعلام نشود، متوسط بهای تمام شده قبلی مناط اعتبار می‌باشد.

تبصره ۳- وجود واحدهای غیرمسکونی در مجتمع‌های مسکونی موضوع ماده (۱۳۸) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۹ - مشروط بر این که تعداد واحدهای مسکونی در مجتمع کمتر از نصاب‌های مقرر در ماده یاد شده نباشد مانع استفاده از تسهیلات مقرر نسبت

به واحدهای مسکونی نخواهد بود.

ماده ۲- وزارتخانه‌های نیرو، نفت و همچنین شهرداری‌ها و سایر مراجع ذی صلاح موظفند در چارچوب تراکم مصوب طبق طرح جامع نحوه اخذ هزینه تأمین، انتقال و حق انشعاب آب، برق، گاز و عوارض صدور پروانه ساخت را به گونه‌های تنظیم کنند که سرانه هزینه‌های دریافتی به ازای هر واحد مسکونی احداث شده موضوع این آئین نامه، حداکثر معادل هزینه‌های دریافتی از سازندگان انفرادی باشد.

ماده ۳- معافیت‌ها و تخفیف‌های این آئین نامه شامل کلیه واحدهایی است که از ابتدای سال ۱۳۷۹ تقاضای خود برای تسویه حساب یا ارائه خدمات مذکور را به سازمان‌های ذیربط ارایه می‌دهند. به منظور آگاهی مؤدیان مالیاتی از مبانی کسورات دولتی مستندات این کسورات به شرح ذیل استخراج و درج گردیده است.

بخشنامه

بخشنامه	اعلام فهرست اوراق بهادار موضوع تبصره ۱ و ۲ ماده ۱۴۳ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم که تاکنون به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسیده است.
<p>به منظور اجرای تبصره‌های ۱ و ۲ ماده ۱۴۳ مکرر، الحاقی به قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶، موضوع ماده ۷ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجراء سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون جمهوری اسلامی ایران و حسب اعلام رئیس محترم سازمان بورس و اوراق بهادار طی نامه شماره ۱۲۱۰۲۱۲/۱۱۰۲۱۱ مورخ ۸۹/۴/۱، فهرست اوراق بهاداری که تاکنون به موجب بند ۲۴ ماده ۱ و ۴ قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسیده (تصاویر پیوست) به شرح زیر جهت اطلاع و بهره برداری لازم ارسال می‌گردد:</p> <p>۱- اوراق اجاره (صکوک اجاره) به استناد بند ۱ صورتجلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۱</p> <p>۲- قراردادهای آتی کالا: به استناد بند ۲ صورتجلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۱</p> <p>۳- قرارداد آتی سهام: به استناد بند ۱ صورتجلسه مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۳</p> <p>۴- اوراق اختیار معامله: به استناد بند ۳ ردیف الف صورتجلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۵</p> <p>۵- اوراق استصناع: به استناد بند ۳ ردیف ب صورتجلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۵</p> <p>۶- اوراق رهنی: به استناد بند ۳ ردیف ج صورتجلسه مورخ ۱۳۸۸/۵/۵</p> <p>۷- حق تقدم تسهیلات مسکن: به استناد بند ۲ صورتجلسه مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۳</p>	
<p>علی عسکری رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور</p>	

جدول مقایسه قراردادهای اجتناب از مالیات مضاعف در ایران							
مالیات شرکت %	مالیاتهای تکلیفی				تاریخ اجرا	نام کشور	ردیف
	هزینه‌های مالی %	مالیات سهامدار ×		رویالتی %			
		نرخ مالیات	درصد سهام				
۲۵	۱۵	۱۵	۲۵ یا بیشتر	۱۰	۱۰	۱۳۴۷/۹/۲۹	آلمان
		۲۰	کمتر از ۲۵				
۲۵	۱۵	۱۵	۲۵ یا بیشتر	۱۰	۱۰	۱۳۵۲/۸/۱۶	فرانسه
		۲۰	کمتر از ۲۵				
۲۵	۱۰	۱۰	۲۵ یا بیشتر	۵	۵	۱۳۷۶/۴/۲۰	ارمنستان
		۱۵	کمتر از ۲۵				
۲۵	۵	۱۰		۱۰	۱۰	۱۳۷۷/۹/۲	آفریقای جنوبی
۲۵	۱۰	۵	۲۰ یا بیشتر	۱۰	۱۰	۱۳۷۸/۱/۱۴	قزاقستان
		۱۵	کمتر از ۲۰				
۲۵	۱۰	۱۰		۵	۵	۱۳۷۸/۵/۱۲	ترکمنستان
۲۵	۵	۵		۵	۵	۱۳۷۹/۹/۳۰	لبنان
۲۵	۱۰	۵	۲۵ یا بیشتر	۵	۵	۱۳۷۹/۱۱/۲۶	گرجستان
		۱۰	کمتر از ۲۵				
۲۵	۱۰	۱۰		۱۰	۱۰	۱۳۸۰/۷/۴	اکراین
۲۵	۵	۱۰	۲۵ یا بیشتر	۵	۵	۱۳۸۰/۸/۲۴	بلاروس
		۱۵	کمتر از ۲۵				
۲۵	۱۰	۷		۱۷	۱۷	۱۳۸۰/۹/۱۲	سوریه
۲۵	۱۰	۱۰		۸	۸	۱۳۸۰/۱۰/۵	سری لانکا
۲۵	۷/۵	۵	۲۵ یا بیشتر	۵	۵	۱۳۸۱/۱/۱۶	فدراسیون روسیه
		۱۰	کمتر از ۲۵				
۲۵	۱۰	۱۰		۱۰	۱۰	۱۳۸۲/۵/۲۳	چین
۲۵	۱۰	۵	۱۵ یا بیشتر	۵	۵	۱۳۸۲/۱۰/۱۰	فدرال سوئیس
		۱۵	کمتر از ۱۵				
۲۵	۱۰	۵		۱۰	۱۰	۱۳۸۲/۱۲/۱۴	پاکستان
۲۵	۵	۵	۲۵ یا بیشتر	۵	۵	۱۳۸۳/۴/۲۱	اتریش
		۱۰	کمتر از ۲۵				
۲۵	۱۰	۸		۵	۵	۱۳۸۳/۱۰/۲۶	ازبکستان
۲۵	۱۰	۱۵	۲۵ یا بیشتر	۱۰	۱۰	۱۳۸۳/۱۲/۴	ترکیه
		۲۰	کمتر از ۲۵				
۲۵	۱۰	۱۰		۸	۸	۱۳۸۴/۳/۲۴	تونس
۲۵	۱۰	۵	۲۵ یا بیشتر	۱۰	۱۰	۱۳۸۴/۶/۲۵	قرقیزستان
		۱۰	کمتر از ۲۵				
۲۵	۷/۵	۵	۲۰ یا بیشتر	۵	۵	۱۳۸۴/۱۱/۱۰	اسپانیا
		۱۰	کمتر از ۲۰				
۲۵	۱۰	۷		۱۰	۱۰	۱۳۸۵/۹/۱۰	لهستان
۲۵	۵	۷/۵		۵	۵	۱۳۸۳/۴/۸	بلغارستان

جدول مقایسه قراردادهای اجتناب از مالیات مضاعف در ایران							
مالیاتهای تکلیفی							
۲۵	۵	۵	۱۵ یا بیشتر کمتر از ۱۵	۵	۵	۱۳۸۴/۱۱/۲۵	۲۵ ونزوئلا
۲۵	۸	۱۰		۱۰	۱	۱۳۸۷/۵/۲۹	۲۶ رومانی
۲۵	۵	۵		۵	۵	۱۳۸۶/۱۰/۱۱	۲۷ بحرین
۲۵	۵	۵	۲۵ یا بیشتر کمتر از ۲۵	۵	۵	۱۳۸۷/۸/۹	۲۸ کرواسی
۲۵	۵	۵	۲۵ یا بیشتر کمتر از ۲۰	۱۰	۱۰	۱۳۸۸/۰۱/۰۱	۲۹ اردن
۲۵	۱۰	۱۰	۱۳۸۹/۳/۲	۱۰	۱۰	//	۳۰ صربستان
۲۵	۱۰	۱۰	۱۳۸۹/۳/۲	۱۰	۱۰	//	۳۱ مونتگرو
۲۵	۱۵	۲۵		۱۰	۱۰	//	۳۲ مالزی
۲۵	۱۰	۱۰		۱۵	۱۵	//	۳۳ بوسنی و هرزگوین
۲۵	۱۰	۵	۲۰ یا بیشتر کمتر از ۲۰	۵	۵	//	۳۴ قطر
۲۵	۱۰	۷		۱۲	۱۲	//	۳۵ اندونزی
۲۵	۱۰	۱۰		۸	۸	//	۳۶ تاجیکستان
۲۵	۷	۵	۲۰ یا بیشتر کمتر از ۲۰	۵	۵	//	۳۷ سودان
۲۵	۵	۵		۵	۵	//	۳۸ کویت
۲۵	۵	۵		۵	۵	//	۳۹ زیمبابوه
۲۵	۵	۵		۵	۵	//	۴۰ عمان
۲۵	۵	۵		۵	۵	//	۴۱ الجزایر
۲۵	۱۰	۱۰		۱۰	۱۰	//	۴۲ آذربایجان
۲۵	۵	۵		۵	۵	۱۳۸۹/۴/۳۰	۴۳ یمن
۲۵	۱۰	۱۰		۱۰	۸	۹۴/۲/۲۳	۴۴ ویتنام
۲۵	۱۰	۵		۱۰	۱۰	۹۴/۲/۲۳	۴۵ کنیا

× به موجب اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ که در تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ قابل اجرا می‌باشد. موضوع مالیات بر سود تقسیم شده (مالیات سهامدار) منتفی می‌باشد.

معافیت اقساط وام مسکن

نظر به اینکه با اتمام دوره پنج ساله قانون سوم برای ادارات امور مالیاتی و ذیحسابیها در خصوص کسر اقساط ماهیانه تسهیلات اعتباری مسکن دریافتی از بانکها توسط متقاضیانی که از ابتدای سال ۱۳۷۹ لغایت پایان سال ۱۳۸۳ اقدام به خرید یا احداث واحدهای مسکونی با مساحت مفید حداکثر ۱۲۰ متر نموده‌اند ابهاماتی بروز کرده است لذا یادآور می‌گردد با توجه به صراحت ماده (۳) آیین نامه اجرایی بند (الف) ماده (۱۳۹) قانون موصوف موضوع مصوبه شماره ۵۴۵۶۳/ت/۲۴۱۰۴ هـ مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۳۰ هیأت محترم وزیران کسر اقساط ماهیانه تسهیلات اعتباری مذکور در طول دوره بازپرداخت وام از درآمد مشمول مالیات دریافت کنندگان تسهیلات فوق‌الذکر بلامانع می‌باشد.

حیدری کرد زنگنه

۱۳۸۴/۴/۲۹

ه ۳۳۳۳۷/ت/۲۰۹۶۶

تسویه حساب با پیمانکاران طرحهای عمرانی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۲/۲۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۱/۱۹۲۵ مورخ ۱۳۸۴/۴/۸ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

در اجرای بند (ه) ماده (۴۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون مذکور مکلفند صورت وضعیت پیمانکاران و مشاوران طرف معامله را در خاتمه کار مطابق شرایط قرارداد پس از کسر کسور مقرر قانونی و بدون تقاضای دریافت مفاصا حساب حقوق دولتی پرداخت نمایند. مطالبات وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان تأمین اجتماعی از این گونه پیمانکاران و مشاوران در این مورد مطابق مقررات قانونی مربوط قابل وصول خواهد بود. ذی حسابان دستگاههای اجرایی مراتب تسویه حساب با مشاوران و پیمانکاران شامل خلاصه عملکرد پرداختها و کسور قانونی را به وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان تأمین اجتماعی اعلام می‌نماید.

محمد رضا عارف
معاون اول رئیس جمهور

موضوع: ماده ۱۴۸ معافیت سود تسهیلات سرمایه گذاری های خارجی

در اجرای تبصره (۱) ماده ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم و با توجه به پیشنهاد شماره ۲۳۲/۳۷۸/۴۷۱۳ مورخ ۸۴/۳/۲۱ این سازمان و موافقت مقام عالی وزارت بدین وسیله اعلام می‌دارد:

سود تسهیلات مالی سرمایه‌گذاران خارجی که مجوز آن در اجرای ماده ۶ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی صادر و به تصویب هیأت سرمایه‌گذاری خارجی رسیده و مراتب نیز به تأیید سازمان سرمایه‌گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران رسیده باشد جزء هزینه‌ای قابل قبول شرکت سرمایه‌پذیر، پذیرفته خواهد شد.

غلامرضا حیدری کرد زنگنه
رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

مأخذ محاسبه سه در هزار سهم اتاق بازرگانی

نظر به اینکه در خصوص مأخذ محاسبه سه در هزار سهم اتاق بازرگانی ابهام و سؤالاتی مطرح گردیده، لذا به منظور رفع ابهام و اتخاذ رویه واحد مقرر می‌دارد: با اتخاذ ملاک از مقررات ماده ۱۸۶ قانون مالیاتهای مستقیم و پیرو بخشنامه شماره ۴۰۹۴/۱۸۸۵۰-۲۱۱ مورخ ۸۴/۱۰/۲۶ موضوع دریافت اصل رسید واریز سه در هزار به حساب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون ایران و همچنین مفاد بخشنامه شماره ۱۰۱۷۱ مورخ ۸۳/۶/۱۵ که در خصوص نحوه صدور گواهی ماده ۱۸۶ صادر و ابلاغ گردیده، منظور از درآمد مشمول مالیات مذکور در بخشنامه صدرالاشاره، درآمد مشمول مالیات قطعی شده مؤدیان ذیربط قبل از کسر معافیت‌های مقرر قانونی می‌باشد.

**آیین‌نامه اجرایی ماده (۶۲) قانون برنامه سوم و ماده (۷)
قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
(تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت)**

ماده ۱- کلیه شرکت‌های دولتی که صد در صد سهام آنها متعلق به دولت و یا متعلق به شرکت‌های دولتی مذکور هستند، مکلفند طی برنامه سوم توسعه یک بار دارایی ثابت مشهود و غیر مشهود خود را برابر ضوابط مقرر در این آیین‌نامه طبق نظر کارشناس یا کارشناسان منتخب مجمع عمومی ارزیابی و مازاد حاصل نسبت به قیمت دفتری را پس از ارائه گزارش بازرس قانونی در مجمع عمومی مطرح و حسب مورد به حساب افزایش سرمایه دولت و یا شرکت دولتی مربوط در شرکت‌های دولتی یاد شده منظور نمایند.

ماده ۲- قیمت دفتری جدید شامل اضافه ارزش ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت استهلاک پذیر می‌باشد و هزینه استهلاک آنها از جمله هزینه‌های قابل قبول مالیاتی محسوب می‌شود.

ماده ۳- اضافه ارزش ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت، مشمول مالیات بر درآمد و سایر انواع مالیات‌ها از جمله حق تمیر نمی‌شود.

ماده ۴- نحوه استهلاک دارایی‌های ثابت تجدید ارزیابی شده استهلاک پذیر از لحاظ مأخذ استهلاک و تاریخ شروع محاسبه استهلاک، تابع مقررات قانون مالیات مستقیم و بر اساس نرخ جدول استهلاک قانون مزبور خواهد بود.

ماده ۵- شرکت‌های دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های فرعی آن و سازمان صنایع ملی ایران و شرکت‌های تابع و مرکز تهیه و توزیع کالا مشمول این آیین‌نامه می‌باشند.

(تصویب نامه شماره ۴۳۲۳۵ ت ۲۹۱۷۲ مورخ ۸۲/۸/۴) - (روزنامه رسمی ۱۹۲ مورخ ۸۲/۸/۱۰)

تجدید ارزیابی داراییهای ثابت شرکتها

مفاد بند (ک) ماده (۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی

مفاد ماده (۶۲) قانون برنامه سوم توسعه در مورد کلیه شرکتهای دولتی از جمله شرکتهایی که صد درصد (۱۰۰٪) سهام آنها متعلق به دولت است و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است نافذ بوده و در صورتی که تجدید ارزیابی داراییهای آنها مطابق ماده مزبور انجام شده باشد از زمان تجدید ارزیابی قابل اعمال در حسابهای مربوط می‌باشد و شرکتهایی که تجدید ارزیابی آنها در دوران برنامه سوم توسعه میسر نشده باشد، مجازند تا آخر سال دوم برنامه چهارم توسعه برای یکبار طبق مفاد ماده فوق‌الذکر نسبت به تجدید ارزیابی داراییهای ثابت خود اقدام نمایند.

تاریخ: ۱۳۸۴/۷/۹

شماره: ۱۲۲۹۶

معافیت تجدید ارزیابی داراییهای شرکتهای دولتی

نظر به اینکه در مورد اعمال معافیت مالیاتی موضوع ماده ۶۲ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ابهام و سؤالاتی مطرح گردیده است، لذا به لحاظ اتخاذ رویه واحد مقرر می‌دارد: حسب مقررات ماده ۶۲ قانون مذکور و بند (ک) ماده ۷ قانون برنامه چهارم توسعه، شرکتهای دولتی که صد در صد سرمایه آنها متعلق به دولت یا شرکتهای دولتی مذکور باشد، و همچنین شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است. در صورتی که در طول سالهای برنامه سوم توسعه و حداکثر تا پایان سال ۱۳۸۵ یک بار اقدام به تجدید ارزیابی داراییهای ثابت نمایند، چنانچه طی همان دوره مالی که تجدید ارزیابی داراییهای ثابت به تأیید مجمع عمومی رسیده است، نتایج حاصل را در دفتر قانونی ثبت و به حساب افزایش سرمایه منظور نمایند. در این صورت مازاد حاصل از تجدید ارزیابی مزبور مشمول پرداخت مالیات بر درآمد و سایر انواع مالیاتها از جمله حق تمبر نخواهند بود.

غلامرضا حیدری کرد زنگنه

تجدید ارزیابی

همانطور که مطلع هستید، طبق ماده ۶۲ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، به دولت اجازه داده شده است دارای‌های ثابت شرکت‌های دولتی را که صد در صد سهام آنها متعلق به دولت و یا متعلق به شرکت‌های دولتی مذکور هستند، در دوران برنامه سوم توسعه، یکبار مورد تجدید ارزیابی قرار دهد و مبالغ حاصل از تجدید ارزیابی شرکت‌های یاد شده مشمول پرداخت مالیات بردرآمد و سایر انواع مالیات‌ها نمی‌شود، ضمناً آیین نامه اجرائی موضوع ماده مذکور بشرح مصوبه شماره ۱۴۸۳۳- ت ۲۳۹۶۳ هـ مورخ ۱۳۸۰/۴/۶ به تصویب هیأت محترم دولت رسیده و به واحدهای مالیاتی ابلاغ گردیده است.

حال از آنجا که برخی شرکت‌های مشمول ماده ۶۲ فوق‌الذکر مبادرت به تجدید ارزیابی می‌نمایند و ترتیبات مربوط به استهلاك مابه‌التفاوت حاصله از این تجدید ارزیابی تأثیر مستقیم روی میزان درآمد مشمول مالیات خواهد داشت، لزوماً متذکر می‌شود که طبق ماده ۴ آیین نامه مصوب پیش گرفته مأخذ استهلاك و تاریخ شروع محاسبه استهلاك تابع مقررات قانون مالیات‌های مستقیم و بر اساس نرخ جدول استهلاك قانون مزبور خواهد بود. از طرفی چون قانون مالیات‌های مستقیم و بر اساس نرخ جدول استهلاك قانون مزبور خواهد بود. از طرفی چون قانون مالیات‌های مستقیم وفق مصوبه مورخ ۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی مورد اصلاح واقع و حسب اصلاحیه اخیر (ماده ۱۵۱) جدول استهلاكات از ابتدای سال جاری به جای هیأت دولت بایستی به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی برسد، علیهذا توجه داشته باشند که دارای‌های خریداری یا تجدید ارزیابی شده در سال ۱۳۸۱ و سنوات بعد می‌باید بر اساس جدول استهلاكات جدید که هم اکنون در دست تهیه توسط مسئولین سازمان امور مالیاتی کشور است، مورد استهلاك واقع شود و گرنه استهلاك دارای‌های مزبور مطابق جداول و مقررات گذشت فاقد محمل قانونی خواهد بود و در این راستا، تأکید می‌نماید که شرکت‌های تابعه وزارت نیرو نیز مشمول همین قاعده بوده و چنانچه شرکت‌های اخیر هزینه استهلاك مورد بحث را با مدت یا نرخ جدول

سابق محاسبه و ثبت نمایند و میزان آن مغایر با جدول مقرر آتی باشد، مابه‌التفاوت هزینه استهلاک در احتساب درآمد مشمول مالیات قابل قبول نخواهد بود.
طهماسب مظاهری
وزیر امور اقتصادی و دارایی

تجدید ارزیابی داراییهای ثابت در سال ۱۳۹۰

موضوع جزء (ب) بند ۷۸ - قانون بودجه سال ۱۳۹۰ -

"افزایش سرمایه بنگاههای اقتصادی ناشی از تجدید ارزیابی داراییهای آنها، از شمول مالیات معاف است مشروط بر آن که متعاقب آن به نسبت استهلاک دارایی مربوطه و یا در زمان فروش، مبنای محاسبه مالیات اصلاح گردد و بنگاه یادشده طی پنج سال اخیر تجدید ارزیابی نشده باشد. آیین‌نامه اجرائی این بند توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و با همکاری وزارت صنایع و معادن تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد."

آیین‌نامه اجرائی جزء «ب» بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل

ماده ۱- اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - **بنگاه اقتصادی:** واحد اقتصادی اعم از شخص حقیقی یا حقوقی که در تولید کالا یا خدمت فعالیت می‌کند و طبق مقررات قانون تجارت مکلف به نگاهداری دفاتر تجارتي است.

ب - **دارایی‌ها:** دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود.

ج - **مالیات:** مالیات بر درآمد مازاد ناشی از تجدید ارزیابی و حق تمیر حسب مورد، موضوع مواد (۴۸)، (۱۰۵) و (۱۳۱) قانون مالیاتهای مستقیم و اصلاحیه‌های آن.

ماده ۲- **بنگاههای اقتصادی** که از ابتدای سال ۱۳۸۵ تا پایان سال ۱۳۸۹ اقدام به تجدید ارزیابی داراییهای خود ننموده‌اند، در صورتی که با رعایت مقررات قانونی و مفاد این آیین‌نامه، داراییهای خود را در سال ۱۳۹۰ تجدید ارزیابی نموده و مازاد حاصل از آن را به حساب سرمایه منظور نمایند، از شمول مالیات در سال ۱۳۹۰ معاف خواهند بود.

تبصره ۱- در اجرای این ماده، اشخاص حقوقی ملزم به رعایت مواد (۱۰۶) و (۱۶۱) قانون تجارت می‌باشند.

۳۴۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

تبصره ۲- اشخاص حقوقی که تا پایان سال ۱۳۹۰ افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی داراییهای خود را در اداره ثبت شرکتهای ثبت ننمایند، موظفند مبالغ ناشی از تجدید ارزیابی داراییها را طی سال مذکور در دفاتر قانونی به حساب مازاد ناشی از تجدید ارزیابی منظور و حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه سال مالی تجدید ارزیابی، در اداره ثبت شرکتهای ثبت و به حساب سرمایه در دفاتر قانونی، طی سال ۱۳۹۱ منظور نمایند.

ماده ۳- با توجه به بندهای (۳۴) و (۳۵) استاندارد حسابداری شماره (۱۱) هرگاه یک قلم از داراییهای ثابت تجدید ارزیابی شود، ارزیابی تمام اقلام طبقه‌ای که دارای مزبور در آن طبقه قرار دارد، الزامی است.

ماده ۴- به منظور اصلاح مبنای محاسبه استهلاک داراییهای تجدید ارزیابی شده، هزینه استهلاک دارایی به نسبت مازاد ناشی از تجدید ارزیابی دارایی، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نخواهد شد.

ماده ۵ - تجدید ارزیابی داراییها پس از پایان عمر مفید آنها براساس جدول استهلاکات موضوع ماده (۱۵۱) قانون مالیاتهای مستقیم بلامانع است.

ماده ۶ - در زمان فروش داراییهای تجدید ارزیابی شده، مبنای محاسبه سود یا زیان حسب مورد ارزش دفتری مبتنی بر بهای تمام شده دارایی می‌باشد.

تبصره - چنانچه در بین داراییهای بنگاههای اقتصادی که تجدید ارزیابی می‌شوند، دارایی یا داراییهای موضوع فصل اول باب سوم قانون مالیاتهای مستقیم و سهام یا سهم‌الشرکه یا حق تقدم سهام شرکتهای وجود داشته باشد، داراییهای مذکور در هنگام نقل و انتقال حسب مورد صرفاً مشمول مقررات ماده (۵۹) و تبصره (۱) ماده (۱۴۳) قانون یادشده خواهند بود.

ماده ۷- در صورتی که شخص حقوقی پس از تجدید ارزیابی منحل شود، مأخذ درآمدشمول مالیات آخرین دوره عملیات براساس مقررات ماده (۱۱۵) قانون مالیاتهای مستقیم و تبصره‌های آن و همچنین تبصره الحاقی ماده (۱۰۶) قانون یادشده تعیین و افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی از حساب سرمایه کسر خواهد شد.

ماده ۸ - تجدید ارزیابی موضوع این آیین‌نامه و عمر مفید دارایی تجدید ارزیابی شده توسط کارشناس رسمی دادگستری صورت می‌پذیرد.

تبصره - تجدید ارزیابی داراییهای موضوع این آیین نامه در مورد شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی طبق نظر کارشناس یا کارشناسان منتخب مجمع عمومی صاحبان سهام صورت می گیرد.

ماده ۹- تجدید ارزیابی داراییها در اجرای این آیین نامه برای هر دارایی فقط یک بار مجاز است.

ماده ۱۰- بنگاههای اقتصادی برای استفاده از معافیت موضوع این آیین نامه باید تأییدیه سازمان حسابرسی یا یکی از مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران را که مستند به گزارش حسابرسی شرکت باشد در موارد زیر دریافت و حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی ذی ربط ارائه نمایند:

الف - اعلام نظر در مورد عدم تجدید ارزیابی داراییها در پنج سال قبل از سال ۱۳۹۰

ب - اظهار نظر در مورد صحت مبنای محاسبه استهلاك دارایی در هر دوره مالی تا دوره مالی منتهی به خروج دارایی و درج در گزارش حسابرسی مالیاتی سال ۱۳۹۰ و بعد از آن.

ج - اظهار نظر در مورد صحت اصلاح مبنای محاسبه ارزش دارایی در زمان فروش، معاوضه و انحلال در گزارش حسابرسی مالیاتی

ماده ۱۱- عدم رعایت هر یک از شرایط مذکور در این آیین نامه توسط بنگاههای اقتصادی موجب محرومیت از معافیت مالیاتی موضوع جزء (ب) بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور خواهد بود.

ماده ۱۲- برخورداری بنگاه اقتصادی از معافیت موضوع این آیین نامه مانع استفاده از سایر معافیت های قانونی نخواهد بود.

با بررسی آئین نامه مذکور و استانداردهای ذیربط حسابداری نکات حائز اهمیت در آئین نامه اجرائی فوق الاشاره که می بایست مورد توجه بنگاههای اقتصادی که علاقمند به استفاده از این مزایای مالیاتی هستند عبارتند از:

تجدید ارزیابی دارائیهای ثابت مشهود و دارائیهای نامشهود (برای یکبار) دارای مبلغ دفتری یا مستهلک شده بنگاههای اقتصادی شامل اشخاص حقیقی و حقوقی (خصوصی و شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی) در سال ۱۳۹۰ مشروط بر اینکه دارائیهای مذکور از تاریخ ۱۳۸۵/۱/۱ لغایت ۱۳۸۹/۱۲/۲۹ تجدید ارزیابی نشده باشند. همچنین تمام اقلام یک طبقه (دارائیهای دارای ماهیت و کاربرد مشابه) از دارائیهای فوق را تجدید ارزیابی نموده و

ارزیابی را توسط کارشناس رسمی دادگستری (اشخاص حقیقی یا حقوقی بخش خصوصی) یا کارشناس (کارشناسان) منتخب مجمع عمومی صاحبان سهام (شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به موسسات عمومی غیردولتی) انجام دهند. با رعایت مواد ۱۰۶ و ۱۶۱ اصلاحیه قانون تجارت مبنی بر تهیه گزارش توجیهی توسط هیأت مدیره، اخذ اظهارنظر بازرس قانونی در خصوص آن، تصویب موضوع توسط مجمع عمومی فوق‌العاده صاحبان سهام و ثبت مراتب در روزنامه رسمی، پرداخت از مالیات بر درآمد و حق تمبر معاف خواهد بود در صورتی که:

الف- ثبت مراتب در اداره ثبت شرکتهای تا پایان سال ۱۳۹۰ یا انجام ارزیابی و ثبت مازاد در حساب مازاد تجدید ارزیابی در سال ۱۳۹۰ و ثبت آن در اداره ثبت شرکتهای و انتقال مازاد به حساب سرمایه، حداکثر سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه سال ۱۳۹۰.

ب- کارشناس رسمی دادگستری عمر مفید باقیمانده دارائی از تاریخ تجدید ارزیابی را تعیین نموده و از این پس، بهای تمام شده به نرخهای جدول موضوع ماده ۱۵۱ قانون مالیاتهای مستقیم و مبلغ ناشی از تجدید ارزیابی طبق عمر مفید تعیین شده توسط کارشناس مستهلک گردد. توضیح اینکه هزینه استهلاک مازاد تجدید ارزیابی جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی نبوده بنابراین انتخاب روش استهلاک آن تأثیری در موضوع ندارد.

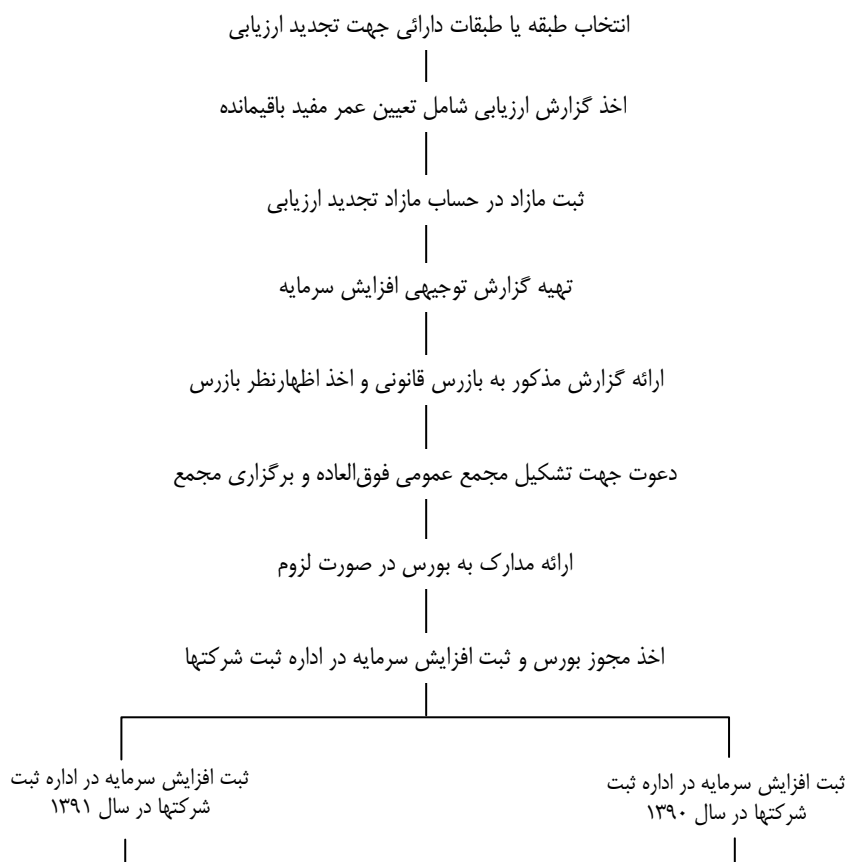
ج- تأییدیه حسابرس ذی‌ربط در خصوص عدم تجدید ارزیابی دارائیهای از تاریخ ۱۳۸۵/۱/۱ لغایت ۱۳۸۹/۱۲/۲۹ اخذ و حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه سال ۱۳۹۰ تسلیم حوزه مالیاتی گردد.

د- حسابرس در خصوص صحت مبنای محاسبه استهلاک دارائی تجدید ارزیابی شده برای هر سال مالی بعد از تاریخ تجدید ارزیابی تا تاریخ خروج دارائی از حسابها، در گزارش حسابرسی سال ۱۳۹۰ و بعد از آن اظهارنظر نماید. توضیح اینکه محاسبه سود (زیان) ناشی از فروش (معاوضه) دارائی تجدید ارزیابی شده براساس قیمت تمام شده (و نه تجدید ارزیابی) صورت خواهد گرفت. بجز املاک یا سهام که مالیات آن مقطوع بوده و مأخذ محاسبه در قانون مالیاتهای مستقیم مشخص شده است.

ح- حسابرس بعد از تجدید ارزیابی در خصوص صحت اصلاح مبنای محاسبه ارزش دارائی تجدید ارزیابی شده در صورت فروش آن، معاوضه یا انحلال شرکت در گزارش ذی‌ربط اظهارنظر نماید. توضیح اینکه در صورت انحلال شخص حقوقی مأخذ محاسبه مالیات آخرین دوره عملیات بر اساس ماده ۱۱۵ و تبصره الحاقی ماده ۱۰۶ قانون مالیاتهای

مستقیم تعیین و افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی از حساب سرمایه کسر خواهد شد. بهر حال استفاده بنگاههای اقتصادی از معافیت مذکور، مانع از استفاده از سایر معافتهای مندرج در قانون مالیاتهای مستقیم نخواهد بود.

با توجه به موارد فوق فرآیند عمل بشرح زیر است

اخذ اظهار نظر حسابرسان مبنی بر عدم تجدید ارزیابی دارائیهای انتخابی از ۱/۱/۱۳۸۵ لغایت ۲۹/۱۲/۱۳۸۹

ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی جزء «ب» بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰

کل کشور در خصوص تجدید ارزیابی داراییها

نظر به سوالات و ابهامات مطرح شده در ارتباط با تاییدیه‌های موضوع ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی تجدید ارزیابی جزء «ب» بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور مقرر می دارد:

۱- چنانچه مودی در اجرای مقررات ماده ۲۷۲ ق.م.ق از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح بعنوان حسابدار رسمی استفاده نموده و با رعایت مقررات، نسبت به تسلیم گزارش حسابرسی مالی و مالیاتی در موعد مقرر قانونی به اداره امور مالیاتی اقدام نموده است. چنانچه حسابرس در گزارش حسابرسی مالیاتی درخصوص بندهای الف، ب و ج ماده (۱۰) آیین نامه اجرائی مذکور اظهارنظر نموده باشد در این صورت عدم تسلیم جداگانه تاییدیه‌های مذکور به اداره امور مالیاتی با رعایت سایر مقررات مانع از برخورداری معافیت مالیاتی مربوطه نخواهد شد.

۲- با توجه به صراحت بندهای ب و ج ماده (۱۰) آیین نامه اجرائی یاد شده مبنی بر اظهارنظر حسابرس در گزارش حسابرسی مالیاتی در خصوص موضوعات بندهای اخیر الذکر (صحت مبنای محاسبه استهلاک دارایی و صحت اصلاح مبنای محاسبه ارزش دارایی ...)، عدم ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی در موعد مقرر قانونی موجب عدم برخورداری از معافیت مربوط خواهد شد.

بدیهی است در مواردی که مودی نسبت به تسلیم گزارش حسابرسی مالیاتی با رعایت مقررات در موعد مقرر قانونی اقدام نموده و حسابدار رسمی در اجرای بند ۱۰ آیین نامه صدرالاشاره نسبت به موارد مذکور در این بند در گزارش حسابرسی مالیاتی اظهارنظر نموده باشد لیکن گزارش مذکور بدلیل عدم ثبت تصمیمات مجمع عمومی (مربوط به انتخاب حسابرس و بازرس قانونی) و...مورد پذیرش واقع نشده باشد. این امر به منزله عدم رعایت مقررات بند (۱۰) آیین نامه مورد اشاره نبوده و لذا مانع برخورداری از معافیت موضوعه نخواهد بود.

**بخشنامه اصلاح آیین نامه اجرایی جزء (ب) بند ۷۸ قانون بودجه
سال ۱۳۹۰ کل کشور**

پیرو بخشنامه‌های شماره ۲۳۰/۳۵۹۶۲/د مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۵ و ۲۳۰/۲۲۴۹۷/د مورخ ۱۳۹۲/۸/۱۲، به پیوست تصویب نامه شماره ۲۳۷۵۴/ت/۵۰۱۱۰ هـ مورخ ۱۳۹۳/۳/۴ هیات محترم وزیران در خصوص اصلاح آیین نامه اجرایی جزء (ب) بند (۷۸) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور، موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۹۱۲۰/ت/۴۷۵۴۸ هـ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۷ به همراه اصلاحات اعمال شده، جهت اجراء ابلاغ می‌گردد.

با توجه به اصلاحات انجام شده در آیین نامه اجرایی مذکور و حذف گزارش حسابرسی مالیاتی در تاییدیه موضوع ماده (۱۰) آیین نامه مزبور، صرف عدم تسلیم گزارش حسابرسی مالیاتی در سالهای مربوط موجب عدم برخورداری از معافیت مورد نظر نخواهد بود. همچنین با توجه به تمدید مهلت ارائه تاییدیه‌های مربوط به سال تجدید ارزیابی (۱۳۹۰) و اولین سال پس از تجدید ارزیابی (۱۳۹۱) در اجرای اصلاحی آیین نامه مذکور، چنانچه هر یک از مودیان حداکثر تا انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه سال ۱۳۹۲ (۱۳۹۳/۴/۳۱) نسبت به ارائه تاییدیه‌های موضوع ماده ۱۰ آیین نامه برای هر یک از سالهای مذکور اقدام نمایند با رعایت سایر مقررات و آیین نامه اجرایی، امکان برخورداری از معافیت مربوط را دارا خواهند بود. در ضمن مهلت ارائه تاییدیه موضوع ماده ۱۰ برای سنوات بعد از سال ۱۳۹۱ (تا دوره مالی منتهی به خروج دارایی) حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه هر سال می‌باشد.

ضمناً نمونه فرم تاییدیه پیوست بخشنامه شماره ۲۳۰/۱۹۱۳۳/د مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۳ برای ارائه تاییدیه مورد نظر در اجرای این بخشنامه نیز قابل بهره برداری می‌باشد.

حسین وکیلی
معاون مالیاتهای مستقیم

آیین نامه اجرایی ماده (۱۷) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تامین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۹۱ - موضوع مصوبه شماره ۹۰۸۳۶/ت/۴۸۷۹۳ هـ مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۸ هیات محترم وزیران

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
الف - بنگاه اقتصادی: واحد اقتصادی اعم از شخص حقیقی یا حقوقی که در تولید کالا یا خدمات فعالیت می‌کند .

ب - دارائی‌ها: دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود.

ج - مالیات: مالیات بر درآمد مزاد ناشی از تجدید ارزیابی و حق تمبر حسب مورد، موضوع مواد (۴۸)، (۱۰۵) و (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن.

ماده ۲- بنگاه‌های اقتصادی که طی پنج سال اخیر اقدام به تجدید ارزیابی داراییهای خود نموده‌اند، در صورتی که با رعایت مقررات قانونی و مفاد این آیین نامه، دارائیهای خود را از تاریخ ۱۳۹۱/۶/۲۵ تا ۱۳۹۶/۶/۲۴ تجدید ارزیابی نموده و مزاد حاصل از آن را به حساب سرمایه منظور نمایند، از شمول مالیات معاف خواهند بود.

تبصره ۱- در اجرای این ماده، اشخاص حقوقی ملزم به رعایت مواد (۱۰۶) و (۱۶۱) قانون تجارت می‌باشند.

تبصره ۲- داراییهای خریداری شده در طی سال تجدید ارزیابی مشمول تجدید ارزیابی نخواهد شد.

تبصره ۳- اشخاص حقوقی که تا پایان سال تجدید ارزیابی افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های خود را در اداره ثبت شرکتها ثبت ننمایند، موظفند مبالغ ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌ها را طی سال مذکور در دفاتر قانونی به حساب مزاد ناشی تجدید ارزیابی منظور و حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه سال مالی تجدید ارزیابی، در اداره ثبت شرکتها ثبت و به حساب سرمایه در دفاتر قانونی، طی سال بعد از تجدید ارزیابی منظور نمایند.

تبصره ۴- چنانچه مزاد حاصل از تجدید ارزیابی و دارایی‌ها، قبل از ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکتها و یا دفاتر قانونی حسب مورد و تا انقضای مهلت ثبت افزایش سرمایه در اجرای تبصره (۳) برگشت و نسبت به اصلاح حسابهای مربوط (دارایی‌ها) در دفاتر قانونی سال انجام تجدید ارزیابی یا سال بعد اقدام شده باشد، مزاد حاصل از تجدید ارزیابی برگشت شده، درآمد محسوب نشده و مشمول مالیات نمی‌شود .

ماده ۳- با توجه به بندهای (۳۴) و (۳۵) استاندارد حسابداری شماره (۱۱) هرگاه یک قلم از دارایی‌های ثابت تجدید ارزیابی شود، ارزیابی تمام اقلام طبقه‌ای که دارایی مذکور در آن طبقه قرار دارد، الزامی است.

ماده ۴- به منظور اصلاح مبنای محاسبه استهلاک دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، هزینه استهلاک دارایی به نسبت مازاد ناشی از تجدید ارزیابی دارایی، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نخواهد شد.

ماده ۵- تجدید ارزیابی دارایی‌ها پس از پایان عمر مفید آنها بر اساس جدول استهلاکات موضوع ماده (۱۵۱) قانون مالیات‌های مستقیم بلامانع است.

ماده ۶- در زمان فروش دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مبنای محاسبه سود یا زیان حسب مورد ارزش دفتری مبتنی بر بهای تمام شده دارایی می‌باشد.

تبصره - چنانچه در بین دارایی‌های بنگاه‌های اقتصادی که تجدید ارزیابی می‌شوند، دارایی یا دارایی‌های موضوع فصل اول باب سوم قانون مالیات‌های مستقیم و سهام یا سهم‌الشرکه یا حق تقدم سهام شرکتها وجود داشته باشد، دارایی‌های مذکور در هنگام نقل و انتقال صرفاً مشمول مقررات ماده (۵۹) و تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳) مکرر قانون یاد شده حسب مورد خواهند بود.

ماده ۷- در صورتی که شخص حقوقی پس از تجدید ارزیابی منحل شود، مأخذ درآمد مشمول مالیات و مالیات آخرین دوره عملیات بر اساس مقررات ماده (۱۱۵) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره‌های آن و همچنین تبصره ماده (۱۱۶) قانون یاد شده تعیین و افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی از حساب سرمایه کسر خواهد شد.

ماده ۸- تجدید ارزیابی موضوع این آیین نامه و عمر مفید دارایی تجدید ارزیابی شده توسط کارشناس رسمی دادگستری صورت می‌پذیرد.

تبصره - تجدید ارزیابی دارایی‌های موضوع این آیین نامه در مورد شرکت‌های دولتی و شرکت‌های وابسته به موسسات عمومی غیر دولتی و شرکت‌هایی که بیش از (۵۰٪) سهام آن متعلق به اشخاص مذکور باشد، طبق نظر کارشناس یا کارشناسان منتخب مجمع عمومی صاحبان سهام صورت می‌گیرد.

ماده ۹- تجدید ارزیابی دارایی‌ها در اجرای این آیین نامه برای هر دارایی فقط یک بار مجاز است.

ماده ۱۰- بنگاه‌های اقتصادی برای استفاده از معافیت موضوع این آیین نامه باید تأییدیه سازمان حسابرسی یا یکی از موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران

۳۴۸ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

رسمی ایران و یا حسابدار رسمی را که مستند به گزارش حسابرسی مالی شرکت باشد، برای سال تجدید ارزیابی و سنوات بعد تا دوره منتهی به خروج دارایی در موارد زیر دریافت و حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی ذی ربط ارائه نمایند:

الف - اعلام نظر در مورد عدم تجدید ارزیابی دارایی‌ها در پنج سال قبل از سال مالی تجدید ارزیابی (صرفاً برای سال تجدید ارزیابی)

ب - اظهار نظر در مورد صحت مبنای محاسبه استهلاك دارایی در هر دوره مالی تا دوره منتهی به خروج دارایی

ج - اظهار نظر در مورد صحت اصلاح محاسبه ارزش دارایی در زمان فروش

ماده ۱۱ - عدم رعایت هر یک از شرایط مذکور در این آیین نامه توسط بنگاه‌های اقتصادی موجب محرومیت از معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۷) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۹۱ - خواهد بود. در این صورت مالیات متعلق بدون رعایت مواد (۱۵۶) و (۱۵۷) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ - و اصلاحیه آن - مصوب ۱۳۸۰ - قابل مطالبه و وصول خواهد بود.

ماده ۱۲ - برخورداری بنگاه اقتصادی از معافیت موضوع این آیین نامه مانع استفاده از سایر معافیت‌های قانونی نخواهد بود.

آیین نامه اجرایی بند (۳۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور

ماده ۱ - در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - بنگاه اقتصادی: واحد اقتصادی اعم از شخص حقیقی یا حقوقی که در تولید کالا یا خدمت فعالیت می‌کند.

ب - دارایی‌ها: دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود.

ج - مالیات: مالیات بر درآمد مازاد ناشی از تجدید ارزیابی و حق تمیر حسب مورد، موضوع مواد (۴۸)، (۱۰۵) و (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی آن.

ماده ۲ - بنگاه‌های اقتصادی که از ابتدای سال ۱۳۸۶ تا پایان سال ۱۳۹۰ اقدام به تجدید

ارزیابی دارایی‌های خود ننموده‌اند، در صورتی که با رعایت مقررات قانونی و مفاد این آیین‌نامه، دارایی‌های خود را در سال ۱۳۹۱ تجدید ارزیابی نموده و مازاد حاصل از آن را به حساب سرمایه منظور نمایند، از شمول مالیات معاف خواهند بود.

تبصره ۱- در اجرای این ماده، اشخاص حقوقی ملزم به رعایت مواد (۱۰۶) و (۱۶۱) قانون تجارت می‌باشند.

تبصره ۲- دارایی‌های خریداری شده در طی سال ۱۳۹۱ مشمول تجدید ارزیابی نخواهد شد.

تبصره ۳- اشخاص حقوقی که تا پایان سال ۱۳۹۱ افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های خود را در اداره ثبت شرکتها ثبت ننمایند، موظفند مبالغ ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌ها را طی سال مذکور در دفاتر قانونی به حساب مازاد ناشی از تجدید ارزیابی منظور و حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه سال مالی تجدید ارزیابی، در اداره ثبت شرکتها ثبت و به حساب سرمایه در دفاتر قانونی، طی سال ۱۳۹۲ منظور نمایند.

ماده ۳- با توجه به بندهای (۳۴) و (۳۵) استاندارد حسابداری شماره (۱۱) هرگاه یک قلم از دارایی‌های ثابت تجدید ارزیابی شود، ارزیابی تمام اقلام طبقه‌ای که دارایی مذکور در آن طبقه قرار دارد، الزامی است.

ماده ۴- به منظور اصلاح مبنای محاسبه استهلاک دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، هزینه استهلاک دارایی به نسبت مازاد ناشی از تجدید ارزیابی دارایی، به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نخواهد شد.

ماده ۵- تجدید ارزیابی دارایی‌ها پس از پایان عمر مفید آنها براساس جدول استهلاکات موضوع ماده (۱۵۱) قانون مالیاتهای مستقیم بلامانع است.

ماده ۶- در زمان فروش دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مبنای محاسبه سود یا زیان حسب مورد ارزش دفتری مثبتی بر بهای تمام شده دارایی می‌باشد.

تبصره - چنانچه در بین دارایی‌های بنگاههای اقتصادی که تجدید ارزیابی می‌شوند، دارایی یا دارایی‌های موضوع فصل اول باب سوم قانون مالیاتهای مستقیم و سهام یا سهم‌الشرکه یا حق تقدم سهام شرکتها وجود داشته باشد، دارایی‌های مذکور در هنگام نقل و انتقال صرفاً مشمول مقررات ماده (۵۹) و تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۱۴۳) و ماده (۱۴۳) مکرر قانون یادشده حسب مورد خواهند بود.

ماده ۷- در صورتی که شخص حقوقی پس از تجدید ارزیابی منحل شود، مأخذ درآمد مشمول مالیات و مالیات آخرین دوره عملیات براساس مقررات ماده (۱۱۵) قانون مالیاتهای

۳۵۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

مستقیم و تبصره‌های آن و همچنین تبصره ماده (۱۱۶) قانون یادشده تعیین و افزایش سرمایه ناشی از تجدید ارزیابی از حساب سرمایه کسر خواهد شد.

ماده ۸- تجدید ارزیابی موضوع این آیین‌نامه و عمر مفید دارایی تجدید ارزیابی شده توسط کارشناس رسمی دادگستری صورت می‌پذیرد.

تبصره - تجدید ارزیابی دارایی‌های موضوع این آیین‌نامه در مورد شرکت‌های دولتی و شرکت‌های وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی و شرکت‌هایی که بیش از (۵۰٪) سهام آن متعلق به اشخاص مذکور باشد، طبق نظر کارشناس یا کارشناسان منتخب مجمع عمومی صاحبان سهام صورت می‌گیرد.

ماده ۹- تجدید ارزیابی دارایی‌ها در اجرای این آیین‌نامه برای هر دارایی فقط یک بار مجاز است.

ماده ۱۰- بنگاه‌های اقتصادی برای استفاده از معافیت موضوع این آیین‌نامه باید تأییدیه سازمان حسابرسی یا یکی از مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و یا حسابدار رسمی را که مستند به گزارش حسابرسی مالی شرکت باشد، برای سال تجدید ارزیابی و سنوات بعد تا دوره منتهی به خروج دارایی در موارد زیر دریافت و حداکثر تا سه ماه پس از انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط ارایه نمایند:

الف - اعلام نظر در مورد عدم تجدید ارزیابی دارایی‌ها در پنج سال قبل از سال ۱۳۹۱ (صرفاً برای سال تجدید ارزیابی)

ب - اظهارنظر در مورد صحت مبنای محاسبه استهلاک دارایی در هر دوره مالی تا دوره منتهی به خروج دارایی.

ج - اظهارنظر در مورد صحت اصلاح مبنای محاسبه ارزش دارایی در زمان فروش.

ماده ۱۱- عدم رعایت هر یک از شرایط مذکور در این آیین‌نامه توسط بنگاه‌های اقتصادی موجب محرومیت از معافیت مالیاتی موضوع بند (۳۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور خواهد بود. در این صورت مالیات متعلق قابل مطالبه و وصول خواهد بود.

ماده ۱۲- برخورداری بنگاه اقتصادی از معافیت موضوع این آیین‌نامه مانع استفاده از سایر معافیت‌های قانونی نخواهد بود.

محمد رضا رحیمی

معاون اول رئیس جمهور

اصلاحیه تصویب نامه‌های شماره ۹۰۸۳۶/ت/۴۸۷۹۳ هـ مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۸ و شماره ۱۲۰۷۰۰/ت/۴۹۵۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۲/۶/۳۰ هیات محترم وزیران در خصوص تجدید ارزیابی دارایی‌ها

پیرو بخشنامه‌های شماره ۱۴۹۷۷/۲۳۰/د مورخ ۱۳۹۲/۶/۳ و شماره ۱۹۵۴۴/۲۳۰/د مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۵ و شماره ۳۸۱۳۳/۲۳۰/د مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۱، به پیوست تصویر تصویب نامه شماره ۱۳۶۵۹۰/ت/۵۰۹۷۶ هـ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۳ هیات محترم وزیران در خصوص اصلاح تصویب نامه‌های شماره ۹۰۸۳۶/ت/۴۸۷۹۳ هـ مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۸ موضوع آیین نامه اجرایی ماده (۱۷) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی ... و شماره ۱۲۰۷۰۰/ت/۴۹۵۵۳ هـ مورخ ۱۳۹۲/۶/۳۰ موضوع آیین نامه اجرایی بند ۴۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور جهت اطلاع و اقدام مقتضی ارسال می‌گردد. با عنایت به مفاد تصویب نامه شماره ۱۳۶۵۹۰/ت/۵۰۹۷۶ هـ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۳ موکداً یادآور می‌گردد:

الف) با توجه به اصلاح ماده (۱۰) آیین نامه و حذف الزام بنگاه‌های اقتصادی نسبت به ارائه تاییدیه موضوع این ماده برای عملکرد سالهای بعد از سال تجدید ارزیابی، اداره امور مالیاتی باید مستندات مربوط به تجدید ارزیابی داراییها از جمله تاییدیه موضوع ماده (۱۰) را در سوابق پرونده بنگاههای اقتصادی نگهداری تا در رسیدگی به پرونده مالیاتی سنوات پس از تجدید ارزیابی ضمن مراجعه به این مستندات نسبت به رسیدگی به هزینه استهلاک و یا حساب سود و زیان حاصل از فروش داراییهای ارزیابی شده حسب مورد اقدام نماید.

ب) فرصت قانونی ثبت افزایش سرمایه در اداره ثبت شرکتهای و انتقال به حساب سرمایه در دفاتر قانونی تا پایان سال مالی بعد از تجدید ارزیابی داراییها می‌باشد.

پ) کارشناس رسمی دادگستری صرفاً ارزش دارایی را تعیین می‌کند و عدم تعیین عمر مفید دارایی تأثیری در اعطای معافیت ندارد.

ت) چنانچه در شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به موسسات عمومی غیر دولتی و شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام یا سهم‌الشرکه آنان مشترکاً یا منفرداً متعلق به اشخاص مذکور یا دولت و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، کارشناس یا کارشناسان، منتخب مجمع عمومی نبوده ولی بعداً مورد تایید مجمع عمومی واقع شوند، مانع از اعمال معافیت موضوع این آیین نامه نخواهد بود.

ث) با توجه به حذف ماده (۳) آیین نامه، عدم تجدید ارزیابی تمام اقلام یک طبقه از داراییها، موجب محرومیت از معافیت مربوط نخواهد شد.

ج) آخرین نسخه آیین نامه اصلاحی با اعمال کلیه تغییرات که از تاریخ ۱۳۹۲/۱/۱ لازم‌الاجراء است، پیوست می‌باشد.

حسین وکیلی
معاون مالیات‌های مستقیم

تاریخ: ۱۳۸۰/۵/۱۰

شماره: ۱۶۶۵۵

نحوه محاسبه مالیات شعب و نمایندگی شرکتهای خارجی

گزارشهای واصله و اطلاعات بدست آمده حاکی از آنست که برخی مأمورین تشخیص و مراجع مالیاتی در مورد وصول مالیات از مؤدیان خارجی بدون رعایت مقررات موضوعه و عمدتاً بر مبنای درآمدهای بدون اتکاء به اسناد و مدارک و دلایل مثبت و مأخذ واقعی از شعب و دفاتر نمایندگی آنها در ایران اقدام می‌نمایند. شکایاتی نیز دال بر عدم رعایت مقررات در خصوص مطالبه مالیات از شعب و نمایندگیهای مؤسسات و شرکتهای خارجی در ایران واصل گردیده است. بررسیهای به عمل آمده مبین آن است که برخلاف روال قانونی گذشته، مالیاتهای مطالبه شده از شعب و نمایندگیهای موصوف در سنوات اخیر بعضاً بر اساس سوء استنباط از بخشنامه‌ها و اظهارنظرهای مکتوب موردی برخی از مقامات مالیاتی و بدون احراز کسب درآمد و عدم قبول غیرموجه و خلاف قانون قراردادهای منعقد ابرازی و مبتنی بر درآمدهای فرضی و غیرواقعی صورت گرفته است. لذا با ملاحظه اهمیت موضوع و لزوم رعایت و اجرای صحیح و دقیق مقررات موضوعه توسط مجریان قانون مالیاتی و به منظور اعاده امور به مجاری قانونی و با تأکید بر لزوم اجرای صحیح و کامل مقررات به ترتیبی که ضمن دستورالعملهای شماره ۶۱۷۷/۳۰۹۸۴-۳۰/۴ مورخ ۱۳۷۹/۷/۳ و ۱۰۰۸۵ مورخ ۱۳۸۰/۳/۳۰ تصریح شده است، لازم است در خصوص مالیات بر درآمد شعب و نمایندگیهای مؤسسات و شرکتهای خارجی در ایران مواردی را به شرح آتی دقیقاً و به طور کامل مورد توجه قرار داده و مطابق آن عمل نمایند:

۱- هیچ یک از دستورالعمل‌های صادره قبلی و اظهارنظرهای کتبی و شفاهی مقامات مالیاتی در مورد مؤدیان مذکور نباید به مفهوم تجویز مطالبه مالیات بدون اتکاء به اسناد و مدارک و دلایل مثبت تلقی شود و مطالبه مالیات مغایر مقررات مربوط به ویژه حکم ماده ۲۳۷ قانون با استناد به آنها مطلقاً موجه نمی‌باشد و خلاف مقررات است.

۲- نادیده گرفتن و عدم رعایت مقررات و دستورالعملهای مکتوب به استناد اظهارنظر یا دستورات شفاهی مقامات مافوق از جانب مأموران و مراجع مالیاتی ذیربط

تحت هیچ شرایطی موجه نبوده و نخواهد بود.

۳- در اجرای مقررات مالیاتی تفاوتی بین مؤدیان ایرانی و غیر ایرانی نبوده و مقررات مربوط باید حسب مورد بودن تبعیض و به طور یکسان نسبت به عموم مؤدیان اعم از ایرانی و خارجی با توجه به نوع منبع مالیاتی اجرا شود.

۳- مطالبه مالیات بردرآمد از شعب و نمایندگیهای مؤسسات و شرکتهای خارجی در ایران الزاماً باید بر اساس اسناد و مدارک مرتبط و متقن و غیرقابل تردید و تحقیقات از منابع مورد اعتماد و قابل استناد و ابراز در امور مالیاتی و اطلاعات موثق که تماماً در کلیه مراجع و محاکم قابلیت قبول و استناد داشته و کسب درآمد به موجب آن اسناد و مدارک و تحقیقات و اطلاعات از هر حیث محرز و غیرقابل انکار باشد، صورت پذیرد و گزارش مبنی صدور برگ تشخیص مالیات و برگ تشخیص صادره باید کاملاً متضمن رعایت مقررات ماده ۲۳۷ قانون مالیاتهای مستقیم باشد.

۵- شعب و دفتر نمایندگی مؤسسات و شرکتهای خارجی که با رعایت مقررات مربوط در ایران تأسیس و ثبت شده و با فعالیت در امور جمع آوری اطلاعات و بازاریابی و تبلیغات و ارائه اطلاعات و مشخصات کالا و سایر تسهیلات مرسوم در امور تجاری بین‌المللی موجب می‌شوند اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت مقررات مربوطه از قبیل دریافت مجوز از مراجع ذیصلاح قانونی و ثبت سفارش و گشایش اعتبار از طریق بانک کارگزار و انجام سایر تشریفات قانونی لازم اقدام به خرید کالا از مؤسسه یا شرکت اصلی در خارج از کشور و ورود آن به ایران نمایند، به طوری که شخص حقیقی یا حقوقی با توجه به اسناد حمل و بیمه و اوراق گمرکی حسب مقررات جاری کشور واردکننده و صاحب کالا محسوب شود، فعالیت شعب و دفاتر نمایندگی در موارد فوق:

اولاً- با توجه به اینکه اصولاً شعب و دفاتر نمایندگی مزبور به موجب موارد مندرج در بندهای ماده یک آیین نامه اجرایی ماده واحده قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکتهای خارجی مصوب ۱۳۷۸/۲/۱۲ هیأت محترم وزیران مجاز به فروش کالا در ایران نیستند، فروش کالا و تحصیل درآمد در ایران محسوب نمی‌شود.

ثانیاً- این فرض که شعب و دفاتر نمایندگی یاد شده بابت فعالیت در امور مذکور از مؤسسه یا شرکت اصلی واقع در خارج مبالغی به عنوان حق الزحمه یا کمیسیون (کمیسیونری) دریافت می‌نمایند، بدون در دست داشتن اسناد و مدارک معتبری که تحصیل درآمد به عنوان کمیسیون را عنواناً و ماهیتاً بطور مسلم ثابت نماید، فرض موجه و معقولی نیست زیرا علی‌القاعده مرسوم نیست که مؤسسه یا شرکتی به شعبه یا نمایندگی که خود مبادرت به تأسیس و ثبت آن نموده و به کارکنان آن بابت وظایفی که باید در شعبه یا دفتر

نمایندگی انجام دهند حقوق پرداخت می‌کند و هزینه‌های مربوط به اجاره محل و آب و برق و روشنایی و مخابرات و دیگر هزینه‌های شعبه یا دفتر نمایندگی را نیز می‌پردازد و جهی به عنوان حق الزحمه یا کمیسیون پرداخت کند، لذا در این قبیل موارد، موضوع از مصادیق رأی شماره ۱۶۵۳-۳۰/۴ مورخ ۷۲/۲/۷ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی که معطوف به رأی شماره ۱۶۴۴۱/۱۷ مورخ ۶۶/۱۱/۲۶ بوده و کماکان به قوت و اعتبار خود باقی است، محسوب و باید مطابق آن اقدام شود.

بدیهی است شعب و نمایندگی‌های مزبور اگر بابت ارائه خدمات بعد از فروش یا سایر فعالیتها در ایران درآمدی تحصیل نموده باشند، مالیات درآمد مزبور طبق مقررات قابل مطالبه خواهد بود.

۶- در مواردی که طبق دفاتر و اسناد و مدارک و قراردادهای ارائه شده یا بدست آمده و تحقیقات و اطلاعات واجد صفات مذکور در بند ۴ این دستورالعمل محرز شود شعب و دفاتر نمایندگی مؤسسات و شرکتهای خارجی در ایران علاوه بر وظایفی که در مورد مؤسسه یا شرکت اصلی خود عهده دار بوده‌اند، وظایف و خدماتی را برای سایر مؤسسات و شرکتهای خارجی انجام داده‌اند و از این بابت تحصیل درآمد نموده‌اند، مالیات متعلق به این درآمدها با رعایت مقررات مربوط قابل مطالبه خواهد بود.

۷- در مواردی که اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی به موجب قراردادهای منعقد شده عهده دار نمایندگی مؤسسات و شرکتهای خارجی هستند مأمورین تشخیص و سایر مراجع مالیاتی مجاز به نادیده گرفتن مفاد قراردادهای منعقد شده که مورد تصدیق مراجع ذیربط قرار گرفته نمی‌باشند و در موارد تشخیص علی‌الرأس نیز باید قراردادهای مذکور را مورد توجه قرار دهند مگر آنکه به دلالت اسناد و مدارک مثبت محرز شود و قراردادهای مزبور در سال مورد رسیدگی فاقد اعتبار بوده‌اند.

۸- اشخاص مذکور در سه بند فوق بابت خدماتی که بر اساس قراردادهای منعقد شده به عنوان نمایندگی مؤسسات و شرکتهای خارجی برای آنها انجام می‌دهند قطعاً تحصیل درآمد می‌نمایند که این درآمدها بر اساس دفاتر قانونی که اشخاص یاد شده ملزم به نگاهداری و ارائه آنها هستند قابل تشخیص و مطالبه بوده و در موارد تشخیص علی‌الرأس به هر یک از دلایل قانونی که باشد باید با انتخاب قرینه متناسب با فعالیت و تعیین میزان آن به ترتیب مقرر در قانون و اعمال ضریب مربوط مبادرت به تشخیص و مطالبه مالیات شود.

۹- در مواردی که اشخاص حقوقی ایرانی نمایندگی مؤسسات یا اشخاص حقوقی خارجی را عهده دار هستند و دارای سهامدار یا صاحب سهم‌الشرکه خارجی نیز می‌باشند و دولت متبوع سهامدار یا صاحب سهم‌الشرکه خارجی با دولت جمهوری

اسلامی ایران دارای قرارداد اجتناب از اخذ مالیات مضاعف است، رعایت مقررات قرارداد در موقع محاسبه مالیات سهامدار یا صاحب سهم‌الشرکه خارجی الزامی است، همچنین هرگاه دولت متبوع مؤسسه یا شخص حقوقی خارجی که شخص حقوقی ایرانی نمایندگی آن را عهده دار است با دولت جمهوری اسلامی ایران دارای قرارداد مذکور باشد، بررسی روابط تجاری یا مالی آنها از حیث انطباق با حکم ماده ۹ قرارداد ضروری بود و در صورت حصول یکی از موارد مقرر در بندهای الف و ب ماده مزبور باید اقدام لازم به عمل آید.

۱۰- وظیفه کمیسیون تعیین ضرایب مالیاتی به موجب قانون مالیاتهای مستقیم معین شده است و چون برای فعالیت (بازاریابی کالاهای خارجی - کمیسیون خارجی) در ردیف ۲۹ صفحه ۶۳ جدول ضرایب مالیاتی عملکرد سال ۱۳۷۸ ضریبی معادل شصت درصد دریافتی سالانه تعیین شده است، لذا برای این فعالیت قرینه و ضریب هر دو معین بوده و بدین ترتیب مندرجات بند ۶ صفحه تذکر جدول ضرائب موصوف و جداول ذیل آن که در واقع تعیین قرینه نبوده، بلکه تعیین رقم قرینه است که به دلالت حکم ماده ۹۸ از وظائف مخصوص مأمور تشخیص مالیاتی در موارد تشخیص علی‌الرأس می‌باشد به لحاظ اینکه خارج از وظایف کمیسیون یاد شده است و همچنین مفاد بخشنامه شماره ۵۷۳۲۴ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۱۶ به همان دلیل لغو و و بلااثر می‌شود. بدیهی است در هر موردی که تحصیل درآمد کمیسینوری محرز و مأمورین تشخیص به علت عدم ارائه دفاتر و اسناد و مدارک قانونی از طرف مؤدی یا در قانونی آنها ملزم به تشخیص علی‌الرأس باشند، باید به شرحی که ضمن ماده ۹۸ مقرر شده است رقم قرینه (مبلغ کمیسیون دریافتی) را معین نمایند.

۱۱- در مورد مالیاتهایی که در سنوات اخیر بدون رعایت مفاد بخشنامه شماره ۶۱۷۷/۳۰۹۸۴-۳۰/۴ مورخ ۱۳۷۹/۷/۳ و این دستورالعمل مطالبه و مورد اعتراض مؤدیان واقع شده است، مراجع مالیاتی حسب اینکه پرونده امر در چه مرحله‌ای باشد باید مطابق وظایف و اختیاراتی که دارند با استفاده از امکانات قانونی در اختیار نسبت به تصحیح مورد و اعاده امور به مجاری قانونی بدون فوت وقت و تردید اقدام نمایند.

۱۲- شعب شورای عالی مالیاتی نیز با توجه به مقررات مرتبط و موارد مقرر در دستورالعمل شماره ۱۰۰۸۵ مورخ ۸۰/۳/۳۰ و بخشنامه فوق‌الاشاره، شکایات واصله را در اسرع وقت رسیدگی و چنانچه آراء مورد شکایت متضمن رعایت کامل قوانین موضوعه و مقررات و آیین‌نامه‌ها و مصوبات قانونی و آراء لازم‌الاتباع شورای عالی مالیاتی و ترتیباتی که به موجب آن دستورالعمل تصریح و مقرر شده است، نباشند نسبت به نقض آراء مزبور و فراهم شدن شرایط قانونی رسیدگی مجدد به موارد اختلاف در هیأت حل اختلاف موضوع ماده ۲۵۷ اقدام خواهند نمود و هیأت اخیر باید با رعایت نظر شعبه شورا و

تعلیمات بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های یاد شده رأی مقتضی صادر نماید.
در خاتمه کلیه دستورالعمل‌های و بخشنامه‌ها و دستورات کتبی و شفاهی موردی که در خصوص مؤدیان مذکور از طرف دیگر مقامات مالیاتی صادر و ابلاغ شده و مغایر مفاد بخشنامه شماره ۶۱۷۷/۳۰۹۸۴-۳۰/۴ مورخ ۷۹/۷/۳ و این دستورالعمل می‌باشد در قسمتهای مغیر لغو و کان لم یکن و مقرر می‌شود دادستان انتظامی مالیاتی و مدیران کل مالیاتی حسب وظایف محوله بطور کامل و با دقت کافی بر طرز عمل و اقدامات مأمورین و مراجع حل اختلاف مالیاتی موضوع فصل سوم از باب پنجم قانون نظارت و ضمن راهنمایی و دادن تعلیمات لازم از بروز تخلف پیشگیری و موارد وقوع تخلف را پیگیری و اقدامات قانونی معمول و نتیجه را مستمراً گزارش نمایند.

حسین نمازی

وزارت امور اقتصادی و دارایی

شماره: ۵۴۸۲/۳۸۹۹۴-۳۰/۴

تاریخ: ۱۳۸۰/۷/۷

نظر به اینکه در خصوص بقاء اعتبار بخشنامه ۱۶۶۵۵ مورخ ۸۰/۵/۱۰ ابهاماتی بروز و سؤالاتی مطرح شده است، لذا ضمن تأیید اعتبار مفاد بخشنامه مذکور، مقرر می‌شود: ۱- کلیه مأمورین و مراجع مالیاتی وظایف قانونی خود را در مورد شعب و نمایندگی مؤسسات و شرکتهای خارجی در ایران به ترتیب مقرر در قوانین و آیین نامه‌ها و تصویب نامه‌های مربوط و با رعایت کامل و دقیق بخشنامه یاد شده ایفاء نمایند. موکداً متذکر می‌شود هیچ عذر و بهانه‌ای در مورد نادیده گرفتن مقررات و بخشنامه مزبور پذیرفته نخواهد شد و دادستان انتظامی مالیاتی بر اجرای صحیح بخشنامه موصوف مانند سایر بخشنامه‌ها و دستورالعملها نظارت و نسبت به موارد تخلف اقدامات قانونی معمول و مراتب را گزارش خواهد نمود. ۲- مندرجات بند ۶ صفحه تذکرات جدول ضرائب مالیاتی عملکرد سال ۱۳۷۹ نیز به دلایل مندرج در بند ۱۰ بخشنامه یاد شده لغو و بلااثر می‌گردد. ۳- شعب و نمایندگی مؤسسات و شرکتهای خارجی در ایران که مالیات آنها قطعی شده و در مرجع دیگری قابل طرح نباشد، در صورتی که مدعی غیرعادلانه بودن مالیات باشند، می‌توانند به ترتیب مقرر در ماده ۲۵۱ مکرر شکایت و تقاضای تجدید رسیدگی نمایند. مفاد این بخشنامه به تأیید هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی رسیده است.

طهماسب مظاهری

وزیر امور اقتصادی و دارایی

مالیات شعب خارجی

به منظور ایجاد وحدت رویه در رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی شعب و نمایندگی‌های شرکتهای خارجی در ایران مقتضی است مأموران مالیاتی در رسیدگی‌های خود به این پرونده‌ها موارد ذیل را مورد توجه قرار دهند:

۱- دفاتر نمایندگی و شعب شرکتهای خارجی که در اجرای قانون ثبت شرکتهای خارجی در ایران بابت فعالیتهای زیر به ثبت رسیده‌اند.

۱-۱- ارائه خدمات بعد از فروش کالا یا خدمات شرکت خارجی

۱-۲- انجام عملیات اجرایی قراردادهایی که بین اشخاص ایرانی و شرکت خارجی منعقد می‌شود.

۱-۳- بررسی و زمینه‌سازی برای سرمایه گذار شرکت خارجی در ایران.

۱-۴- همکاری با شرکتهای فنی و مهندسی ایران.

۱-۵- افزایش صادرات غیرنفتی.

۱-۶- ارائه خدمات فنی و مهندسی و انتقال دانش فنی.

۱-۷- انجام فعالیتهایی که مجوز آن توسط دستگاه‌های دولتی که مجاز به

صدور مجوز هستند صادر می‌گردد. از قبیل ارائه خدمات در زمینه‌های حمل و نقل، بیمه و بازرسی کالا و بازاریابی و...

۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی (شرکتهای سهامی، با مسئولیت

محدود، مؤسسات و...) که نمایندگی شرکتهای خارجی جزء فعالیتهای آنها می‌باشد و خود را به عنوان نماینده آن شرکتها معرفی می‌نمایند.

۳- در اجرای ماده ۱ آئین نامه اجرایی قانون اجازه ثبت شعب یا نمایندگی

شرکتهای خارجی در ایران مصوب ۷۸/۱/۱۱ هیأت محترم وزیران، شرکتهای خارجی صرفاً در زمینه فعالیتهای مندرج در بند ۱ قسمت الف فوق می‌تواند در ایران شعبه یا نمایندگی ثبت نمایند، بنابراین مأموران مالیاتی در زمان رسیدگی گزارش توجیهی ثبت شرکت یا ادامه فعالیت شرکت را به استناد مواد ۳ و ۱۰ آئین نامه مذکور از شرکت خارجی اخذ نمایند.

۴- در اجرای ماده ۸ آئین نامه اجرایی ثبت شعب و نمایندگی شرکتهای خارجی

و همچنین بند ۵ ماده ۲ آئین نامه اجرایی تبصره ۴ قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی مأموران مالیاتی مکلفند در

فرم دعوت ارائه دفاتر و اسناد و مدارک در اجرای بند ۲ ماده ۹۷ ق.م.م از شعبه یا نمایندگی شرکتهای خارجی صورتهای مالی حسابرسی شده را درخواست نمایند.

۵- نظر به اینکه یکی از شروط ثبت شعبه و نمایندگی خارجی در ایران به استناد ماده ۵ آئین نامه اجرایی قانون اجازه ثبت شعب و نمایندگی شرکتهای خارجی در ایران اخذ مجوز از یکی از دستگاههای دولتی می‌باشد، در زمان درخواست ارائه اسناد و مدارک مجوز مذکور را از شرکت مورد نظر اخذ نمایند.

۶- طبق مفاد آئین نامه مزبور شعب شرکتهای خارجی مکلفند هر سال گزارش سالانه شرکت اصلی مشتمل بر گزارشهای مالی حسابرسی شده توسط حسابرسان مستقل مقیم در کشور متبوع را به دستگاه ذیربط (صادرکننده مجوز) ارائه نمایند بنابراین مأموران مالیاتی از طریق مکاتبه با دستگاههای ذیربط با رعایت مقررات نسبت به اخذ اطلاعات مربوط اقدام نمایند.

۷- هر چند حکم تبصره ۳ ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم شعب و نمایندگیهای شرکتهای و بانکهای خارجی در ایران که بدون داشتن حق انجام دادن معامله به امر بازاریابی و جمع آوری اطلاعات اقتصادی در ایران برای شرکت مادر اشتغال دارند و برای جبران مخارج خود از شرکت مادر وجوهی دریافت می‌کنند نسبت به آن وجوه مشمول مالیات نخواهند بود لیکن در خصوص فعالیت آنها در ایران توجه به نکات ذیل در انجام رسیدگیهای ضروری می‌باشد.

۷-۱- برخی از شعب و نمایندگی شرکتهای خارجی علاوه بر انجام امور بازاریابی و جمع آوری اطلاعات جهت سایر اشخاص خارجی نیز می‌نمایند در این صورت فعالیتهای انجام شده بابت سایر اشخاص خارجی مشمول مالیات خواهد بود.

۷-۲- برخی از شعب نمایندگیهای شرکت خارجی در ایران علاوه بر بازاریابی و جمع آوری اطلاعات در زمینه خدمات پس از فروش نیز فعالیت دارند. در این صورت موضوع فعالیت خدمات پس از فروش از مصادیق تبصره ۳ ماده ۱۰۷ نبوده و شعبه شرکت خارجی علاوه بر درآمد حاصل از خدمات پس از فروش که احتمالاً در برخی موارد عاید آن خواهد شد در زمینه کمیسیونری خارجی نیز مشمول پرداخت مالیات می‌باشد.

۷-۳- برخی از شعب و نمایندگی شرکتهای خارجی هر چند طبق آگهی تأسیس در اداره ثبت شرکتهای و مالکیت صنعتی مجاز به فعالیت انتفاعی نمی‌باشند لیکن در مواردی ممکن است با ارائه پیش فاکتور و یا همچنین انعقاد قرارداد از طرف شرکت مادر در ایران فعالیت نمایند. توجه شود شعب و نمایندگیهای مذکور مشمول حکم

تبصره ۳ ماده ۱۰۷ نبوده و می‌بایست مطابق با شرایط حاکم بر قواعد بین‌المللی نمایندگی نسبت به شناسایی درآمد اقدام نمایند.

۸- مأموران مالیاتی در اجرای تبصره ۳ ماده ۱۰۷ ق.م.م با رسیدگی به اسناد و مدارک شرکت و جمع‌آوری اطلاعات لازم از نحوه و چگونگی انجام فعالیت شرکت در ایران اطمینان حاصل نمایند، در هر حال اگر جمع‌آوری اطلاعات منجر به آن شود که شرکت اصلی اقدام به فروش کالا و خدمات می‌نماید (فروش مستقیم)، در چنین حالتی وضعیت شعبه همانند قبل نخواهد بود بلکه وارد فعالیت انتفاعی شده و یا اینکه شعبه مزبور باید نام شخص حقیقی یا حقوقی دیگری که امور نمایندگی فروش مستقیم را دارد معرفی کند.

۹- طبق اصول و ضوابط و مقررات بین‌المللی هرگونه فعالیت نمایندگی در چارچوب قرارداد صورت می‌گیرد و مؤدیان مکلفند در اجرای قوانین مالیاتی قرارداد نمایندگی مربوط که مرتبط به اسناد و مدارک درآمد آنهاست در اختیار واحد مالیاتی قرار دهند.

۱۰- مطابق نمونه قراردادهای بین‌المللی (OECD) و همچنین قوانین اجتناب از اخذ مالیات مضاعف بین ایران و سایر کشورها در صورتی که مؤسسه یک دولت متعاقد به طور مستقیم یا غیرمستقیم در اداره یا کنترل یا سرمایه یک مؤسسه دولت متعاقد دیگر شرکت داشته باشد یا همین اشخاص به طور مستقیم یا غیرمستقیم در اداره یا کنترل یا سرمایه مؤسسه یک دولت متعاقد دیگر شرکت داشته باشند و در هر یک از دو مؤسسه از لحاظ روابط تجاری یا مالی تحت شرایطی (مورد تراضی یا تحمیلی) با یکدیگر مربوط باشند که این شرایط با شرایطی که ممکن است بین مؤسسات مستقل برقرار شود متفاوت باشد (Principle/third party comparison basis Arms length) در این صورت منافعی را که در صورت فقدان این شرایط ممکن بود عاید یکی از مؤسسات گردد و عملاً به علت وجود همین شرایط عاید نشده است می‌تواند جزء منافع این مؤسسه محسوب و در نتیجه مشمول مالیات نمود.

۱۱- بنابراین در محاسبه درآمد و شناسایی سود می‌بایست اصول قانونی و ضوابط معامله در شرایط عادی رعایت شده باشد لذا مقرر می‌دارد مأموران مالیاتی ضمن بررسی موضوع، نحوه و چگونگی ارتباط بین شعب و نمایندگی شرکت خارجی در ایران را با شرکت اصلی با توجه به مدارک و مستندات بدست آمده بررسی و در نتیجه از صحت و سقم قراردادهای نمایندگی و درآمدهای ابرازی به نحوی اطمینان حاصل نمایند.

با توجه به عرف بین‌المللی در خصوص فعالیت‌های نمایندگی و دلایلی، قراردادهای

به صورت هزینه به اضافه چند درصد (Cost plus)، مبالغ مقطوع درآمد و یا تأمین هزینه در قبال ارائه خدمات نمایندگی در صورتی مورد پذیرش است که از میانی منطقی و شرایط مشابه برخوردار باشند (مشابه قرارداد با اشخاص غیر وابسته که در آنها به طور معمول درآمد تحت عنوان کمیسیون یا حق الزحمه به صورت درصد از مبلغ صورت حساب قطعی فروشنده تعیین می‌شود. ملاک، صورت‌حساب فروشنده خارجی است که بر مبنای هرگونه اعتبار اسنادی به صورت نقدی، برات اسناد، بدون انتقال ارز و طرق دیگر بانکی است) لذا اگر درآمد ابرازی با توجه به نرخ معمول کمیسیونری توسط اشخاص مستقل نباشد، باید مبالغ قطعی اعتبارات اسنادی گشایش یافته و هم ارز ریالی آن و هم ارز ریالی ثبت سفارش بدون انتقال ارز و سایر موارد مربوط مبنای تعیین درآمد کمیسیونری یا نمایندگی قرار گیرد.

۱۲- به استناد بند ۱۶ ماده ۲۰ آئین نامه تحریر دفاتر، ثبت هزینه‌ها و درآمدها و اقلام مالی غیرواقعی در دفاتر به شرط احراز موجب ردی دفاتر می‌باشد بنابراین واحدهای مالیاتی با بررسی قراردادهای ارائه شده و همچنین بررسی موارد مشابه در قراردادهای کمیسیونری و با در نظر گرفتن شرایط عادی معامله مواردی را که طبق عرف بین‌الملل و شرایط بازار به صورت غیرواقعی ابراز شده به هیأت سه نفری موضوع بند ۳ ماده ۹۷ ق.م.م.ا رجاع نمایند.

۱۳- نظر به اینکه طبق ماده ۸ آیین نامه اجرائی ثبت شعب و نمایندگی شرکت‌های خارجی و همچنین بند ه ماده ۲ آئین نامه اجرایی تبصره ۴ قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی، شعب و نمایندگی شرکت‌های خارجی در ایران مکلفند حسابرس و یا بازرس قانونی خود را از مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران انتخاب نمایند، بنابراین شعب و نمایندگی‌هایی که به تکالیف قانونی خود در این زمینه اقدام و صورتهای مالی حسابرسی شده را به شرح فوق ارائه نموده‌اند در چارچوب قوانین و مقررات مربوط مورد بررسی قرار گیرد و تا حد امکان گزارش مذکور مبنای عمل قرار گیرد.

۱۴- با توجه به اینکه امور حسابداری و نگهداری دفاتر قانونی اکثر شعب و نمایندگی‌های شرکت‌های خارجی را مؤسسات حسابرسی و خدمات مالی به عهده دارند توجه شود در اجرای اصل استقلال در حسابرسی، گزارش حسابرسی می‌بایست توسط حسابرس مستقل دیگری تهیه گردد. بنابراین گزارش حسابرسی که توسط حسابرس مسئول تهیه حساب‌ها و صورت‌حسابها و نگهداری دفاتر شرکت تهیه شده باشد فاقد اعتبار است.

۱۵- حسابداران رسمی که امور حسابرسی مالی شعب و نمایندگی شرکت‌های خارجی در ایران را به عهده دارند باید در گزارش حسابرسی خود به شرایط عادی عملیات تجاری در شناسایی درآمد و هزینه صاحبکار و صحت درآمدهای ابرازی اعم از حق‌العمل، کارمزد یا تخفیف دریافتی اظهار نظر صریح نموده و فرم پیوست را تکمیل نمایند.

در خصوص شعب و نمایندگی‌هایی که در ایران اقدام به فروش کالا و ارائه خدمات می‌کنند به صورت زیر عمل گردد:

۱-۱۵- شعب یا نمایندگی‌هایی که خود مستقیماً در ایران مبادرت به فروش کالا و تجهیزات و ارائه خدمات می‌نمایند که در این حالت میزان فروش یا درآمد حاصل از ارائه خدمات می‌باید مبنای محاسبه مالیات با رعایت سایر مقررات ق.م.م قرار گیرد.

۲-۱۵- شعب یا نمایندگی‌هایی که به موجب قرارداد منعقد فی ما بین خود و دفتر مرکزی (شرکت مادر) فروش توسط شرکت مرکزی انجام گرفته و دفاتر و نمایندگی‌ها صرفاً نسبت به ثبت تخفیف‌های دریافتی یا حق‌العمل فروش در دفاتر خود اقدام می‌نمایند که در اینصورت حق‌العمل فروش یا تخفیف‌های دریافتی نباید از حد متعارف موارد مشابه کمتر باشد. لذا چنانچه اینگونه دفاتر نمایندگی و شعب درآمد واقعی خود را همانند یک شعبه مستقل در دفاتر ثبت نمایند یا با ارائه قراردادهای صوری درآمد کمتری ابراز نمایند، ادارات امور مالیاتی با تهیه اسناد و مدارک مستند و مستدل ضمن بررسی دقیق و بر اساس قراردادهای مشابه مربوط به سایر دفاتر نمایندگی‌های خارجی می‌توانند نسبت به محاسبه و تعیین درآمد اینگونه مؤدیان اقدام نمایند.

۱۶- اشخاص حقوقی و حقیقی ایرانی که دارای نمایندگی انحصاری شرکت‌های خارجی می‌باشند و به امر خرید و فروش کالا و ارائه خدمات مربوط به کالای خارجی در ایران اشتغال دارند، اینگونه اشخاص مکلفند نسبت به ثبت درآمد از محل فروش کالای خارجی و خدمات ارائه شده اقدام نمایند. صرف نظر از این که درآمد مذکور، به صورت نقدی (وجوه ارسالی) یا غیرنقدی (کالا و قطعات) باشد.

۱۷- سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به فعالیت نمایندگی شرکت‌های خارجی اشتغال دارند (فروش کالا، ارائه خدمات فنی، بازرسی و غیره) از نظر رسیدگی مشمول مفاد این دستورالعمل می‌باشند.

علی اکبر مازار عرب

فرم گواهی میزان درآمد کمیونی / نمایندگی / کارمزد و...

شرکت..... به شماره ثبت..... در عملکرد سال منتهی
 به ...../...../.....، ۱۳۸۰، شعبه / نمایندگی / خدمات پس از فروش/.....
 شرکت / شرکتهای.....، ..... و..... از
 کشور/کشورهای..... و..... در ایران را داشته که از این بابت
 مبلغ..... دلار / یورو/..... معادل..... ریال درآمد به شرح زیر
 ابراز نموده است.

ردیف	شرکت طرف نمایندگی یا.....	موضوع نمایندگی یا.....	موضوع و مأخذ تعیین درآمد	مبلغ مأخذ تعیین درآمد	نرخ یا مبنای تعیین درآمد	مبلغ درآمد ابرازی

○ درآمد ابرازی به شرح فوق بر اساس اصول حاکم بر معاملات آزاد ابراز گردیده و مورد تأیید است.
 ○ درآمد ابرازی به شرح فوق بر اساس اصول حاکم بر معاملات آزاد ابراز نگردیده و مسائل مربوط به
 نمایندگی و شرایط عدم استقلال در تعیین درآمد ابرازی مؤثر بوده است لذا با توجه به اصول حاکم بر
 معاملات آزاد و بدون در نظر گرفتن شرایط حاکم بر نمایندگی درآمد متعلقه به شرح زیر تعیین می‌گردد.

ردیف	شرکت طرف نمایندگی یا.....	موضوع نمایندگی یا.....	موضوع و مأخذ تعیین درآمد	مبلغ مأخذ تعیین درآمد	نرخ یا مبنای تعیین درآمد در شرایط عادی	مبلغ درآمد مشخصه

**احکام مالیاتی مندرج در برنامه پنجم توسعه اجتماعی - اقتصادی
قابل اجرا از سال ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۳۹۴**

ماده ۵۲

سقف معافیت مالیاتی موضوع مواد (۸۴) و (۸۵) قانون مالیات‌های مستقیم در طول برنامه هر ساله در بودجه سنواتی تعیین می‌شود. همچنین در ماده (۸۵) قانون مذکور به جای عبارت «مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۲» عبارت «وزارتخانه‌ها و مؤسسات و سایر دستگاه‌های دولتی موضوع مواد (۱) و (۲) و قسمت اخیر ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و نیز سایر دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور در صورت اجرای فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، قضات اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی عالی و تحقیقاتی» جایگزین می‌شود.

ماده ۱۰۴

الف- به منظور ارتقاء مشارکت بنگاه‌ها و افزایش سهم تشکل‌ها، شبکه‌ها، خوشه‌ها، اتحادیه شرکت‌ها (کنسرسیوم‌ها)، شرکت‌های مدیریت صادرات و شرکت‌های بزرگ صادراتی و دارای تنوع محصول، دولت مجاز است کمک‌ها، تسهیلات، مشوق‌ها و حمایت‌های مستقیم و غیرمستقیم خود در حوزه صادرات غیرنفتی را از طریق این تشکل‌ها اعطاء نماید.

تشکل‌های موضوع این ماده، در مقابل اختیارات واگذار شده، پاسخگو و مسؤول جبران خسارت خواهند بود. آئین نامه اجرائی این بند توسط وزارت بازرگانی و معاونت تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب- اخذ هرگونه مالیات و عوارض از صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمت در طول برنامه ممنوع است.

تبصره ۱- فهرست کالاهای نفتی ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط شورای اقتصادی تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- دولت مجاز است به منظور صیانت از منابع کشور، عوارض ویژه‌ای برای صادرات مواد خام یا دارای ارزش افزوده پایین وضع و دریافت نماید.

تبصره ۳- میزان عوارض موضوع این ماده برحسب جدولی است که متناسب با افزایش سهم ارزش افزوده داخلی، کاهش می‌یابد. فهرست و عوارض مربوطه این کالاها و جدول مذکور به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد. این عوارض حداقل سه ماه

پس از وضع و اعلام عمومی قابل وصول است.
ج- صادرات کالاها و خدمات از اخذ هرگونه مجوز به استثناء استانداردهای اجباری و گواهی‌های مرسوم در تجارت بین‌الملل مورد درخواست خریداران معاف است.

ماده ۱۰۵

الف- ادغام شرکت‌های تجاری، مادامی که موجب ایجاد تمرکز و بروز قدرت انحصاری نشود، به شکل یک جانبه (بقاء یکی از شرکت‌ها-شرکت پذیرنده) و ادغام دو یا چند جانبه (محو شخصیت حقوقی شرکت‌های ادغام شونده و ایجاد شخصیت‌های حقوقی جدید- شرکت جدید)، در چهارچوب اساسنامه آن شرکت در سایر شرکت‌های تجاری موضوع ادغام، مجاز است.

امور موضوع این بند شامل مواردی که شرعاً قابل انتقال نمی‌باشد نمی‌گردد.
کلیه حقوق و تعهدات، دارائی، دیون و مطالبات شرکت یا شرکت‌های موضوع ادغام، به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید منتقل می‌شود.

کارکنان شرکت‌های موضوع ادغام به شرکت پذیرنده یا شرکت جدید انتقال می‌یابند. در صورت عدم تمایل برخی کارکنان با انتقال به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید، مزایای پایان کار مطابق مقررات قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ عمل می‌شود.

سرمایه شرکتی که از ادغام شرکت‌های موضوع این بند حاصل می‌گردد تا سقف مجموع سرمایه شرکت‌های ادغام شده در آن، از پرداخت مالیات موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه آن معاف است.

ماده ۱۱۲ بند (د)

مبادلات کالا بین مناطق آزاد و خارج از کشور و نیز سایر مناطق آزاد از کلیه عوارض (به استثناء عوارض موضوع ماده (۱۰) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷)، مالیات و حقوق ورودی معاف می‌باشند.

ماده ۱۱۷

تبصره ۲- دولت مکلف است با اجرای کامل قانون مالیات بر ارزش افزوده، نرخ این مالیات را از سال اول برنامه یک واحد درصد اضافه نماید، بگونه‌ای که در پایان برنامه نرخ آن به ۸ درصد برسد. سهم شهرداری‌های و دهیاریها از نرخ مذکور سه درصد (۳٪) به عنوان عوارض و سهم دولت پنج درصد (۵٪) تعیین می‌شود.

ماده ۱۱۹

دولت موظف است در راستای هدفمندسازی معافیت‌های مالیاتی و شفاف‌سازی حمایت‌های مالی اقدام ذیل را به عمل آورد:

الف- جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر به جای معافیت‌های قانونی مالیاتی.

ب- ثبت معافیت‌های مالیاتی مذکور به صورت جمعی - خرجی در قوانین بودجه سالانه.

تبصره ۱- به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول معافیت قانونی مذکور، مالیات

تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۲- تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد شرط برخورداری از هرگونه معافیت

مالیاتی است.

ماده ۱۲۰

سازمان امور مالیاتی مکلف است پایگاه اطلاعات مؤدیان مالیاتی شامل اطلاعات درآمدی و هزینه‌ای اشخاص حقیقی را تا پایان برنامه و اشخاص حقوقی را حداکثر تا پایان سال دوم برنامه به پایان رساند. کلیه دستگاه‌های اجرائی و نهادهای عمومی و ذیربط که اطلاعات مورد نیاز پایگاه فوق را در اختیار دارند موظفند مطابق با دستورالعمل تبادل اطلاعات با حفظ محرمانه بودن که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی در سال اول برنامه تنظیم و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، این اطلاعات را در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار دهند.

تبصره ۱- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است از سال دوم اجرای برنامه به منظور

تسهیل در دریافت اظهارنامه‌های مالیاتی و سایر اوراقی که مؤدیان مالیاتی مکلف به تسلیم آن می‌باشند و نیز ابلاغ اوراق مالیاتی برای تمام یا برخی از مؤدیان مذکور از فناوری‌های نوین نظیر خدمات پست الکترونیکی، امضاء الکترونیکی یا سایر روش‌ها استفاده نماید.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی موظف است با همکاری مراکز دولتی صدور گواهی

الکترونیکی ریشه و براساس ضوابط آن مرکز حداکثر تا پایان سال دوم برنامه نسبت به راه‌اندازی مرکز صدور گواهی الکترونیکی میانی اقدام نماید.

ماده ۱۲۱

به منظور شفافیت در مبادلات اقتصادی و تشخیص درآمدهای مؤدیان مالیاتی و

مالیات بر ارزش افزوده، وزارت بازرگانی مکلف است با هماهنگی سازمان امور

مالیاتی کشور و شورای اصناف کشور تا پایان سال دوم برنامه صاحبان مشاغل را بر

اساس اولویت، ملزم به استفاده از سامانه‌های صندوق فروش (مکانیزه فروش) نماید.

معادل هزینه‌های انجام شده بابت خرید، نصب و راه‌اندازی دستگاه سامانه صندوق فروش (مکانیزه فروش) توسط صاحبان مشاغل مذکور از درآمد مشمول مالیات مؤدیان مزبور (در اولین سال استفاده از سامانه‌های مذکور) قابل کسر است. عدم استفاده صاحبان مشاغل از سامانه صندوق فروش (مکانیزه فروش) در هر سال، موجب محرومیت از معافیت‌های مالیاتی مقرر در قانون برای سال مربوط می‌شود. سازمان امور مالیاتی موظف است به تدریج و براساس اولویت، آن دسته از صاحبان مشاغل که ملزوم به استفاده از سامانه صندوق فروش (مکانیزه فروش) هستند را تعیین نماید و تا شهریور ماه هر سال از طریق اطلاع‌کتابی و رسمی به اتحادیه صنفی مربوطه و نیز درج در یک از روزنامه‌های کثیرالانتشار و روزنامه رسمی کشور اعلام و از ابتداء فروردین ماه سال بعد از آن اعمال نماید.

ماده ۱۲۲

مدیران اشخاص حقوقی غیردولتی به طور جمعی یا فردی، نسبت به پرداخت مالیات بردرآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیات‌هایی که اشخاص حقوقی به موجب مقررات قانون مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده مکلف به کسر یا وصول یا ایصال آن بوده و مربوط به دوران مدیریت آنها باشد با شخص حقوقی مسؤولیت تضامنی خواهند داشت. این مسؤولیت مانع از مراجعه ضامن‌ها به شخص حقوقی نیست.

ماده ۱۲۳

عوارض وصولی ارزش افزوده و عوارض آلودگی واحدهای تولیدی موضوع بند (الف) و تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده در هر شهرستان به نسبت جمعیت بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های همان شهرستان توزیع می‌گردد. در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی (پنجاه نفر و بیشتر) به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض آلودگی بر اساس سیاست‌های اعلامی معاونت به نسبت تأثیرگذاری، در کمیته‌ای مرکب از معاون برنامه ریزی استان، فرمانداران شهرستان‌های ذیربط، مدیرکل، محیط زیست و مدیرکل امور مالیاتی استان بین شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود. در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، اعضاء کمیته توزیع‌کننده عوارض آلودگی واحدهای بزرگ (پنجاه نفر و بیشتر) متشکل از نماینده معاونت، معاونین برنامه ریزی استان‌های ذیربط، نماینده سازمان حفاظت محیط زیست و نماینده اداره کل مالیاتی بر اساس سیاست‌های اعلامی معاونت اقدام به توزیع عوارض آلودگی خواهند کرد.

ماده ۱۵۹

به منظور تسهیل و تشویق سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی در کشور اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف- معافیت موضوع ماده (۱۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی در طول برنامه به میزان پانزده واحد درصد (۱۵٪) افزایش می‌یابد.

ب- میزان معافیت مالیاتی واحدهای صنعتی و معدنی مناطق کمتر توسعه یافته تا سقف معافیت‌های منظور شده در مناطق آزاد تجاری- صنعتی افزایش می‌یابد.

ماده ۱۷۵

در جهت ایجاد درآمد پایدار برای شهرداری‌ها:

الف- سازمان امور مالیاتی موظف به ارائه اطلاعات درآمد مشمول مالیات مشاغل در حدود مقرر در قوانین مرتبط با شهرداری‌ها است.

ماده ۲۲۴

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن با اصلاحات و الحاقات زیر برای دوره برنامه پنجم تنفیذ می‌شود.

ج- کلیه شرکت‌های دولتی و بانک‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که در بودجه کل کشور برای آنها سود ویژه پیش‌بینی شده است مکلفند:

۱- در هر ماده معادل یک دوازدهم مالیات پیش‌بینی شده سال مورد نظر خود را بابت مالیات عملکرد همان سال به صورت علی‌الحساب به سازمان امور مالیاتی پرداخت نمایند تا به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل منظور شود.

۲- حداقل چهل درصد (۴۰٪) سود پیش‌بینی شده هر سال را با ساز و کار جزء (۱) این بند به حساب درآمد عمومی واریز نمایند.

شرکت‌های دولتی که قسمتی از سهام آنها متعلق به بخش غیردولتی است، به تناسب میزان سهام بخش غیردولتی، مشمول پرداخت وجود موضوع این بند نمی‌باشند و سهم بخش غیردولتی از چهل درصد (۴۰٪) سود ابرازی (سود ویژه) مذکور باید توسط شرکت‌های دولتی ذیربط به سهامداران بخش یاد شده پرداخت شود. وصول مبلغ یاد شده تابع احکام مربوط و مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن است.

احکام مالیاتی مندرج در قانون برنامه چهارم توسعه

با توجه به تصویب و ابلاغ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و به منظور آگاهی اعضای محترم انجمن از موارد مالیاتی برنامه مفاد مالیاتی ذیل که از قانون برنامه استخراج شده با اطلاع می‌رساند.

ماده ۴

برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح و یا معافیت از پرداخت مالیات (اعم از مستقیم یا غیرمستقیم) و حقوق ورودی علاوه بر آنچه که در قوانین مربوطه تصویب شده است برای اشخاص حقیقی و حقوقی از جمله دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون در طی سالهای این برنامه ممنوع می‌باشد.

ماده ۷

به منظور ساماندهی و استفاده مطلوب از امکانات شرکتهای دولتی و افزایش بازدهی و بهره‌وری و اداره مطلوب شرکتهایی که ضروری است در بخش دولتی باقی بمانند و نیز فراهم کردن زمینه واگذاری شرکتهایی که ادامه فعالیت آنها در بخش دولتی غیرضروری است به بخش غیردولتی، به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به واگذاری، انحلال، ادغام و تجدید سازمان شرکتهای دولتی، اصلاح و تصویب اساسنامه شرکتهای، تصویب آیین نامه‌های مالی و معاملاتی، تصویب آیین نامه‌های استخدامی و بیمه، با رعایت مقررات و قوانین مربوط و جایجایی و انتقال وظایف، نیروی انسانی، سهام و دارایی‌های شرکتهای دولتی و شرکتهای وابسته به آنها با رعایت موارد ذیل اقدام کند:

الف- کلیه امور مربوط به سیاستگذاری و اعمال وظایف حاکمیت دولت تا پایان سال دوم برنامه از شرکتهای دولتی منفک و به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی تخصصی ذیربط محول می‌گردد.

ب- شرکتهای دولتی صرفاً در قالب شرکتهای مادر تخصصی و شرکتهای عملیاتی (نسل دوم) سازماندهی شده و زیر نظر مجمع عمومی در چارچوب اساسنامه شرکت اداره خواهند شد. اینگونه شرکتهای از نظر سیاست‌ها و برنامه‌های بخشی تابع ضوابط و مقررات وزارتخانه‌های تخصصی مربوطه خواهند بود.

تبصره ۱- تشکیل شرکتهای دولتی صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است و تبدیل شرکتهایی که سهام شرکتهای دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است به شرکت دولتی ممنوع است.

تبصره ۲- مشارکت و سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی به استثنای بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و شرکت‌های بیمه در سایر شرکت‌های موضوع این ماده مستلزم کسب مجوز از هیأت وزیران است.

تبصره ۳- شرکتهایی که سهم دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است، غیردولتی بوده و مشمول قوانین و مقررات حاکم بر شرکت‌های دولتی نمی‌باشند.

تبصره ۴- دولت مکلف است حداکثر ظرف مدت دو سال پس از شروع اجرای برنامه چهارم توسعه، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، شرکت‌هایی که ماهیت حاکمیتی دارند، به شکل مبتنی بر درآمدهای فرضی و غیرواقعی صورت گرفته است. لذا با ملاحظه اهمیت موضوع و لزوم رعایت و اجرای صحیح و دقیق مقررات موضوعه توسط مجریان قانون مالیاتی و به منظور اعاده امور به مجاری قانونی و با تأکید بر لزوم اجرای صحیح و کامل مقررات به ترتیبی که ضمن دستورالعمل‌های شماره ۶۱۷۷/۳۰۹۸۴-۳۰/۴ مورخ ۱۳۷۹/۷/۳ و ۱۰۰۸۵ مورخ ۱۳۸۰/۳/۳۰ تصریح شده است، لازم است در خصوص مالیات بردرآمد شعب و نمایندگی‌های مؤسسات و شرکت‌های خارجی در ایران مواردی را به شرح آتی دقیقاً و به طور کامل مورد توجه قرار داده و مطابق آن عمل نمایند:

۱- هیچ یک از دستورالعمل‌های صادره قبلی و اظهارنظرهای کتبی و شفاهی مقامات مالیاتی در مورد مؤدیان مذکور نباید به مفهوم تجویز مطالبه مالیات بدون اتکاء به اسناد و مدارک و دلایل مثبت تلقی شود و مطالبه مالیات مغایر مقررات مربوط به ویژه حکم ماده ۲۳۷ قانون با استناد به آنها مطلقاً موجه نمی‌باشد و خلاف مقررات است.

۲- نادیده گرفتن و عدم رعایت مقررات و دستورالعمل‌های مکتوب به استناد اظهارنظر یا دستورات شفاهی مقامات مافوق از جانب مأموران و مراجع مالیاتی ذیربط تحت هیچ شرایطی موجه نبوده و نخواهد بود.

۳- در اجرای مقررات مالیاتی تفاوتی بین مؤدیان ایرانی و غیرایرانی نبوده و مقررات مربوط باید حسب مورد بدون تبعیض و به طور یکسان نسبت به عموم مؤدیان اعم از ایرانی و خارجی با توجه به نوع منبع مالیاتی اجرا شود.

۳- مطالبه مالیات بردرآمد از شعب و نمایندگی‌های مؤسسات و شرکت‌های خارجی در ایران الزاماً باید بر اساس اسناد و مدارک مرتبط و متقن و غیرقابل تردید و تحقیقات از منابع مورد اعتماد و قابل استناد و ابراز در امور مالیاتی و اطلاعات موثق

۳۷۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

که تماماً در کلیه مراجع و محاکم قابلیت قبول و استناد داشته و کسب درآمد به موجب آن اسناد و مدارک و تحقیقات و اطلاعات از هر حیث محرز و غیرقابل انکار باشد، صورت پذیرد و گزارش مبنای صدور برگ تشخیص مالیات و برگ تشخیص صادره باید کاملاً متضمن رعایت مقررات ماده ۲۳۷ قانون مالیات‌های مستقیم باشد.

این قانون زیر نظر رئیس جمهور تشکیل خواهد شد (به تشخیص دولت) اعمال شود، دولت مکلف است نسبت به اصلاح اساسنامه این گروه شرکت‌ها به نحو مقتضی اقدام قانونی نماید. بارمالی احتمالی تشکیل سازمان مذکور از ردیف‌های متمرکز در اختیار رئیس جمهور تأمین می‌گردد. کلیه شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام بوده و دارای قانون خاص هستند مشمول این بند می‌باشند. بند (ک) تبصره ۶- مفاد ماده (۶۲) قانون برنامه سوم توسعه در مورد کلیه شرکت‌های دولتی از جمله شرکت‌هایی که صد در صد سهام آنها متعلق به دولت و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است نافذ بوده و در صورتی که تجدید ارزیابی‌های آنها مطابق ماده مزبور انجام شده باشد از زمان تجدید ارزیابی قابل اعمال در حساب‌های مربوط می‌باشد و مجازند تا آخر سال دوم برنامه چهارم توسعه برای یک بار طبق مفاد ماده فوق‌الذکر نسبت به تجدید ارزیابی‌های ثابت خود اقدام نمایند.

بند (د) ماده ۳۳- برقراری هرگونه مالیات و عوارض برای صادرات کالاهای غیرنفتی و خدمات در طول برنامه ممنوع می‌باشد. دولت مجاز است به منظور صیانت از منابع و استفاده بهینه از آنها، عوارض ویژه‌ای را برای صادرات مواد اولیه فرآوری نشده وضع و دریافت نماید. تشخیص این قبیل مواد بر عهده شورای عالی صادرات خواهد بود. میزان عوارض به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های بازرگانی، امور اقتصادی و دارایی صنایع و معادن و جهادکشاورزی و تصویب هیأت وزیران تعیین و تصویب خواهد شد.

تبصره ۵- صادرات کالا و خدمات از اخذ هرگونه مجوز به استثنای استانداردهای اجباری و گواهی‌های مرسوم در تجارت بین‌الملل (مورد درخواست خریداران) معاف می‌باشند.

ماده ۳۵

دولت مکلف است به منظور اعمال مدیریت واحد و ایجاد رشد اقتصادی مناسب در مناطق آزاد اقدامات زیر را انجام دهد:

الف- مدیریت سازمان‌های مناطق آزاد به نمایندگی از طرف دولت، بالاترین مقام

اجرای منطقه محسوب شده و کلیه دستگاه‌های اجرایی مستقر در مناطق آزاد به استثنای دستگاه‌های نهادی دفاعی و امنیتی مکلف هستند ضمن رعایت ماده (۲۷) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ نسبت به اصلاح و رفع مغایرت‌های مقرراتی خود با مقررات مناطق آزاد اقدام نمایند.

ب- وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسه‌ها و شرکتهای دولتی و وابسته به دولت در حیطه وظایف قانونی ضمن هماهنگی با سازمان‌های مناطق آزاد، خدمات از قبیل برق، آب، مخابرات، سوخت و سایر خدمات را با نرخ‌های مصوب جاری در همان منطقه جغرافیایی از کشور به مناطق آزاد ارائه خواهند نمود.

ج- کالاهای تولید یا پردازش شده در مناطق آزاد هنگام ورود به سایر نقاط کشور به میزان مجموع ارزش افزوده و ارزش مواد اولیه داخلی و قطعات داخلی به کار رفته در آن مجاز و تولید داخلی محسوب و از پرداخت حقوق ورودی معاف خواهد بود.

تبصره ۵- مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای خارجی به کار رفته در تولید مشروط پرداخت حقوق ورودی در حکم مواد اولیه و کالای داخلی محسوب می‌شود.

د- حقوق، عوارض و هزینه‌های بندری که طبق قوانین جاری از کشتی‌ها و شناورها بابت خدمات بندری دریافت می‌شود در صورتی که این بنادر و لنگرگاه‌ها توسط بخش خصوصی و تعاونی و یا مناطق آزاد ایجاد شده باشند توسط سازمان مناطق آزاد مربوطه اخذ می‌گردد.

مناطق آزاد مجازند نسبت به ثبت و ترخیص کشتی‌های بین‌المللی اقدام نمایند.

ه- محدوده آبی مناطق آزاد که قلمرو آن با رعایت مسائل امنیتی و دفاعی با پیشنهاد هیأت وزیران به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید از امتیازات قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ و اصلاحات بعدی آن برخوردار خواهد بود.

و- مبادلات کالا بین مناطق آزاد و خارج از کشور و نیز سایر مناطق احاله تا با رعایت کامل قوانین و مقررات مالیاتی مربوطه موضوع را دقیقاً مورد رسیدگی قرار داده و ضمن اظهارنظر صریحاً نفیاً یا اثباتاً نسبت به کلیه موارد اختلاف رأی مقتضی بر اساس واقعیت امر صادر نماید.

بخشنامه

احکام مالیاتی قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴)

ماده ۱۱- متن زیر به عنوان تبصره «۶» به ماده (۱۰۵) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن الحاق می‌گردد:

تبصره ۶- درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی متعارف و شرکتهای تعاونی سهامی عام مشمول بیست و پنج درصد (۲۵٪) تخفیف از نرخ موضوع این ماده می‌باشد.

تبصره ۱ ماده ۱۹: نقل و انتقال سهام سهم‌الشرکه، حقوق مالکانه و حق تقدم بنگاه‌های مشمول واگذاری در فرآیند تجزیه، ادغام، تحویل و انحلال تا زمانی که بنگاه دولتی بوده و واگذار نشده باشد از پرداخت مالیات نقل و انتقال معاف است. بنگاه‌هایی که در اجراء این قانون واگذار می‌شوند یا بین دستگاه‌های اجرایی نقل و انتقال می‌یابند تا زمان واگذاری نیز از شمول مالیات نقل و انتقال معاف هستند. همچنین انتقال سهام به شرکتهای تأمین سرمایه که ناشی از تعهد پذیره نویسی باشد از مالیات نقل و انتقال معاف است.

تبصره ۱- ماده ۳۶: نقل و انتقال سهام از سازمان خصوصی‌سازی به شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی از مالیات معاف است.

تبصره ۲ ماده ۳۶: افزایش سرمایه در شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی ناشی از دریافت سهام از سازمان خصوصی‌سازی، همچنین افزایش سرمایه در شرکتهای تعاون شهرستانی ناشی از افزایش دارائی شرکتهای سرمایه‌گذاری استانی مربوط از این محل، از مالیات معاف است.

ماده ۸۶: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسه‌های دولتی و شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و همچنین کلیه دستگاه‌های اجرایی، شرکتهای دولتی، و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح آنها است، از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به آن، سایر شرکتهای وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آن، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه آن،

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکتهای تابعه آن، سازمان در حال تصفیه صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه آن، مرکز تهیه و توزیع کالا و همچنین سهام متعلق به دستگاهها، سازمانها و شرکتهای فوق الذکر در شرکتهای غیر دولتی و شرکتهایی که تابع قانون خاص می‌باشند و بانکها و مؤسسات اعتباری در فعالیتهای اقتصادی مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

محمد قاسم پناهی

احکام مالیاتی قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی

از مقررات مالی دولت (۲)^۱

ماده ۱-

الف- به منظور تعیین رابطه مالی و نحوه تسویه حساب بین دولت (خزانه‌داری کل کشور) و وزارت نفت از طریق شرکت تابعه ذی‌ربط، معادل سهمی از ارزش نفت (نفت خام، میعانات گازی و خالص گاز طبیعی) صادراتی و مبالغ حاصل از فروش داخلی که در قوانین بودجه سنواتی تعیین می‌گردد، به‌عنوان سهم آن شرکت بابت کلیه مصارف سرمایه‌ای و هزینه‌ای شرکت مزبور از جمله بازپرداخت بدهی و تعهدات شامل تعهدات سرمایه‌ای و بیع متقابل و جبران خسارات زیست‌محیطی و آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های نفتی خالص درآمد و هزینه‌های ناشی از عملیات صادرات با احتساب هزینه‌های حمل و بیمه (سیف) تعیین می‌شود. این سهم، از نظر مالیاتی با نرخ صفر محاسبه می‌شود.

و- مالیات بر ارزش افزوده و عوارض آب، برق و گاز با توجه به مالیات و عوارض مندرج در صورتحساب (قبوض) مصرف‌کنندگان و همچنین نفت تولیدی و فرآورده‌های وارداتی، فقط یک‌بار در انتهای زنجیره تولید و توزیع آنها توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران (شرکتهای پالایش نفت) و شرکتهای دولتی تابع ذی‌ربط وزارت نفت و شرکتهای گاز استانی و شرکتهای تابع ذی‌ربط وزارت نیرو و شرکتهای توزیع برق، آب و فاضلاب شهری و روستایی استانی بر مبنای قیمت فروش داخلی محاسبه و دریافت می‌شود. مالیات مزبور به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و عوارض طبق ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ با اصلاحات بعدی آن توسط سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌گردد. مبنای قیمت فروش

^۱- قانون فوق در روزنامه رسمی مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۶ منتشر گردیده است.

برای محاسبه عوارض آلایندگی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، قیمت فروش فرآورده به مصرف‌کننده نهائی در داخل کشور است. پالایشگاهها و واحدهای پتروشیمی آلاینده نیز مشمول پرداخت عوارض آلایندگی هستند.

مشترکان خانگی روستایی و چاههای کشاورزی از پرداخت عوارض برق معاف می‌باشند. وزارت نیرو موظف است در قیوض مربوطه برق، آن را اعمال نماید.

تبصره ۱- وجوه واریزی به‌عنوان عوارض سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، درآمد دولت نبوده و صددرصد (۱۰۰٪) آن براساس احکام قانون مالیات بر ارزش افزوده به‌صورت ماهانه به حسابهای ذی‌ربط واریز می‌شود.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی، خزانه‌داری کل کشور و وزارت کشور مکلفند به ترتیب، گزارش وصول درآمد، دریافتی‌ها و عملکرد موضوع این بند را در مقاطع سه ماهه به شورای عالی استانها و کمیسیون‌های اقتصادی، برنامه و بودجه و محاسبات و شوراها و امور داخلی کشور مجلس شورای اسلامی ارائه کنند.

ک - مابه‌التفاوت قیمت پنج فرآورده اصلی و سوخت هوایی شامل فرآورده‌های نفتی و مواد افزودنی تحویلی از سوی شرکتهای پتروشیمی به شرکتهای اصلی و فرعی تابعه وزارت نفت و گاز طبیعی فروخته شده به‌مصرف‌کنندگان داخلی با قیمت صادراتی یا وارداتی این فرآورده‌ها حسب مورد به‌علاوه هزینه‌های انتقال داخلی فرآورده‌ها و نفت خام معادل آنها و توزیع، فروش، مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر شرکتهای پالایش نفت و گاز به حساب بدهکار شرکتهای اصلی و فرعی تابعه وزارت نفت ثبت می‌گردد و از آن طریق در بدهکار حساب دولت (خزانه‌داری کل کشور) نیز ثبت می‌شود. معادل این رقم در خزانه‌داری کل کشور به حساب بستانکار شرکتهای اصلی و فرعی تابعه وزارت نفت، منظور و عملکرد مالی این بند به‌صورت مستقل توسط شرکت مذکور در مقاطع زمانی سه‌ماهه از پایان تیرماه پس از گزارش سازمان حسابرسی با تأیید کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به‌صورت علی‌الحساب با خزانه‌داری کل کشور تسویه می‌گردد و تسویه حساب نهائی فیزیکی و مالی حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد انجام می‌شود.

ماده ۲- شرکتهای سرمایه‌پذیر مکلفند سود سهام عدالت تقسیم‌شده مصوب مجامع عمومی موضوع فصل ششم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی را تا تسویه حساب کامل اقساط از زمان تصویب قانون یادشده به سازمان خصوصی‌سازی پرداخت نمایند. سازمان مذکور می‌تواند جهت

وصول سود سهام موضوع این ماده و سایر اقساط معوق شرکت‌های واگذار شده از طریق ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ اقدام نماید. اجرائیات سازمان امور مالیاتی کشور موظف است خارج از نوبت درخصوص وصول این اقساط با سازمان خصوصی‌سازی همکاری کند.

ماده ۴- کلیه شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و بانکها که در بودجه کل کشور برای آنها سود ویژه پیش‌بینی می‌شود موظف به واریز مالیات علی الحساب و سود سهام علی الحساب بودجه مصوب به صورت یک دوازدهم در هر ماه می‌باشند. به خزانه‌داری کل کشور اجازه داده می‌شود در صورت عدم واریز مالیات و سود سهام دولت به صورت علی الحساب و یک دوازدهم، عوارض و مالیات بر ارزش افزوده (براساس اعلام سازمان امور مالیاتی کشور) توسط هریک از شرکت‌های دولتی و بانکها، از موجودی حساب آنها نزد خزانه‌داری کل کشور برداشت و مالیات و سود سهام را به حساب درآمدهای عمومی کشور و عوارض را به حسابهای شهرداری‌ها و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور حسب مورد واریز نماید. تسویه حساب قطعی دولت بر مبنای صورتهای مالی حسابرسی شده و مصوب مجمع عمومی انجام خواهد شد. شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که قسمتی از سهام آنها متعلق به بخش غیردولتی است، به تناسب میزان سهام بخش غیردولتی، مشمول پرداخت وجوه موضوع این ماده نمی‌باشند. وصول مبالغ یادشده تابع احکام مربوط و مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن است.

ماده ۲۷- به دولت اجازه داده می‌شود اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف - واگذاری طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید و نیمه‌تمام و تکمیل شده و آماده بهره‌برداری در قالب قراردادهای و شرایط مورد تصویب شورای اقتصاد با تعیین نحوه تأمین مالی دوره ساخت (فاینانس)، پرداخت هزینه‌های بهره‌برداری یا خرید خدمات در مدت قرارداد با رعایت استانداردهای اجرای کیفیت خدمات و نهایتاً واگذاری طرح پس از دوره قرارداد به بخش غیردولتی با حفظ کاربری

ب - واگذاری طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و تکمیل شده که خدمات آنها قابل عرضه توسط بخش غیردولتی است به صورت نقد و اقساط به بخش غیردولتی با حفظ کاربری

ج - واگذاری مالکیت، حق بهره‌برداری و یا بهره‌برداری طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قابل واگذاری و نیز اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی

مازاد بر نیاز دولت با حفظ کاربری

تبصره ۱- درآمد دولت ناشی از اجرای احکام این ماده پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور و از محل ردیف خاصی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود و نیز اعتبار ردیفهای مربوط به طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قالب تسهیلات و وجوه اداره‌شده شامل یارانه، سود و کارمزد و یا تسهیلات و کمک و سایر روشهای تأمین مالی مورد تصویب شورای اقتصاد به طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و یا تبدیل به احسن نمودن تجهیزات سرمایه‌ای و اموال غیرمنقول در قالب موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قابل اختصاص است.

تبصره ۲- کمکهای بلاعوض موضوع این ماده، درآمد اشخاص تلقی نمی‌شود و مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست.

ماده ۲۸-

ج - شرکتهای دولتی و بانکهای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که در بودجه کل کشور برای آنها سود ویژه پیش‌بینی شده است، مکلفند حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) سود پیش‌بینی شده را هر سال با ساز و کار ماده (۴) این قانون به حساب درآمد عمومی واریز نمایند. شرکتهای دولتی که قسمتی از سهام آنها متعلق به بخش غیردولتی است، به تناسب میزان سهام بخش غیردولتی، مشمول پرداخت وجوه موضوع این بند نمی‌باشند و سهم بخش غیردولتی از پنجاه درصد (۵۰٪) سود ابرازی (سود ویژه) مذکور باید توسط شرکتهای دولتی ذی‌ربط به سهامداران بخش یادشده پرداخت شود. وصول مبلغ یادشده تابع احکام مربوط و مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن است.

ماده ۳۷- علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، صرفاً یک واحد درصد در هر سال به‌عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه و همزمان با دریافت، مستقیماً به ردیف درآمدی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، واریز می‌گردد. صددرصد (۱۰۰٪) منابع دریافتی از طریق ردیف یا ردیفهایی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، به پیشگیری و پوشش کامل درمان افراد ساکن در روستاها و شهرهای دارای بیست هزار نفر جمعیت و پایین‌تر و جامعه عشایری (در چهارچوب نظام ارجاع)، اختصاص می‌یابد و پس از تحقق هدف مذکور نسبت به تکمیل و تأمین تجهیزات بیمارستانی و مراکز بهداشتی و درمانی با اولویت بیمارستان‌های مناطق

توسعه نیافته، مصارف هیأت امنای ارزی و ارتقای سطح بیمه بیماران صعب‌العلاج و افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی خارج از روستاها و شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت اقدام شود.

هرگونه پرداخت هزینه‌های پرسنلی نظیر حقوق و مزایا، اضافه کار، کمک‌های رفاهی، پاداش، فوق‌العاده‌های مأموریت، کارانه، بهره‌وری، مدیریت، نوبت کاری، دیون و مانند آن و هزینه‌های اداری نظیر اقلام مصرفی اداری و تأمین اثاثیه و منصوبات اداری از این محل ممنوع می‌باشد.

ماده ۵۸ - به وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها) اجازه داده می‌شود بیست درصد (۲۰٪) از سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده را که در اختیار آن وزارتخانه قرار می‌گیرد، برای کمک و تأمین ماشین‌آلات خدماتی و عمرانی شهرهای زیر پنجاه هزار نفر جمعیت و دهیاری‌ها هزینه نماید. وزارت کشور مکلف است در مقاطع شش ماهه گزارش عملکرد این ماده را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و کمیسیون‌های عمران و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی گزارش کند.

ماده ۶۴ - یک تبصره به شرح زیر به ماده (۶) قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی الحاق می‌شود:
تبصره - در صورت امتناع هر یک از شهرداری‌ها از تأدیه نیم درصد (۵٪) مذکور، وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) مکلف است بر اساس فهرست اعلامی از طرف دبیر کل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، مبالغ مربوطه را از سر جمع اعتبارات مربوط به درآمد شهرداری‌ها (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) و یا درآمد موضوع مواد (۳۸) و (۳۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده از سهم همان شهر کسر و نسبت به پرداخت آن در وجه کتابخانه‌های عمومی همان شهر اقدام کند.

ماده ۶۵ - دولت مکلف است تا پایان تکالیف تعیین شده ذیل علاوه بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر مترمکعب گاز طبیعی ده درصد (۱۰٪) بهای گاز مصرفی به استثنای خوراک پتروشیمی‌ها را به‌عنوان عوارض از مشترکان دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

الف - هشتاد درصد (۸۰٪) وجوه دریافتی صرفاً برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازرسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر، نفت‌خیز، گازخیز و استانهایی که برخوردار از آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، توسط وزارت نفت

از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط هزینه می‌شود.
تبصره - وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف است خسارات وارده به معابر عمومی روستاها ناشی از عملیات گازرسانی را از محل منابع این بند جبران نماید.

ب - بیست درصد (۲۰٪) از منابع مذکور به تأمین و استانداردسازی سامانه گرمایشی و سرمایشی مدارس با اولویت مدارس روستاها، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی مدارس و هنرستان‌ها در قالب ردیف مشخص در قوانین بودجه سنواتی و با مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور اختصاص می‌یابد.

تبصره - منابع مذکور به عنوان درآمد شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات نیست.

ماده ۷۸- به منظور برقراری عدالت آموزشی و اجرای اصل سی‌ام (۳۰) قانون اساسی و تجهیز کلیه آموزشگاههای آموزش و پرورش با اولویت مناطق محروم و روستاها، استان قدس رضوی و آن دسته از مؤسسات و بنگاههای اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرائی فرمان امام و سایر دستگاههای اجرائی که تا زمان تصویب این قانون مالیات پرداخت نکرده‌اند، به استثنای مواردی که اذن ولی فقیه وجود دارد موظف به پرداخت مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند، منابع حاصله صرفاً جهت توسعه عدالت آموزشی در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا براساس آیین‌نامه‌ای که به این منظور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، هزینه نماید.

ماده ۸۵- متن زیر به عنوان تبصره ذیل بند (ح) ماده (۱۳۹) قانون مالیاتهای مستقیم الحاق می‌شود:

تبصره - مفاصاحساب‌هایی که توسط شعب تحقیق موضوع ماده (۱۴) قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲ صادر شده یا می‌شود اگر در مهلت مقرر مربوط به تسلیم اظهارنامه به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه شود، برای برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی مقرر در این قانون یا سایر قوانین، به منزله اظهارنامه مالیاتی مؤدی تلقی می‌شود.

همچنین در مورد سالهای قبل از ابلاغ این قانون، در صورتی که مفاصاحساب مربوط تا پایان سال ۱۳۹۴ به سازمان امور مالیاتی ارائه شود، به منزله اظهارنامه مالیاتی خواهد بود.

قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی مصوب ۱۳۸۸/۹/۲۵

ماده ۶

ماده (۱۴۳) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح، تبصره (۱) آن حذف و تبصره‌های (۲) و (۳) به عنوان تبصره‌های (۱) و (۲) ابقاء گردید:

ماده ۱۴۳

معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود و پنج درصد (۵٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورسها یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت‌های که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند.

ماده ۷

متن زیر به عنوان ماده (۱۴۳) مکرر و چهار تبصره ذیل آن به قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ الحاق می‌شود:

ماده ۱۴۳ مکرر

از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها عم از ایرانی و خارجی در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم درصد (۰/۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

کارگزاران بورسها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال، رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و

مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

تبصره ۱- تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آنها از پرداخت مالیات بردرآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۳/۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آنها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

تبصره ۲- سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثناء سود سهام و سهم‌الشرکه شرکتها و سودگواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

تبصره ۳- در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورسها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچگونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

ماده ۸

در ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ عبارت «بورسها، بازارهای خارجی از بورس و کارمزد معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورسها و بازارهای خارج از بورس» قبل از کلمه «بانکها» و کلمه «قرارداد» قبل از عبارت «حمل و نقل» اضافه می‌شود.

احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۴

احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی که در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۸ در روزنامه رسمی آگهی گردیده است، به شرح زیر جهت اطلاع و بهره برداری لازم ابلاغ می‌گردد:

تبصره ۲

ه- شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران مکلف است نسبت به نوسازی و توسعه شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و تأمین منابع مالی سهم دولت در توسعه پالایشگاه‌ها و زیرساخت‌های تأمین،

ذخیره‌سازی و توزیع فرآورده‌اقدام کند و منابع مورد نیاز را از محل افزایش پنج‌درصد (۵٪) به قیمت هر لیتر فرآورده‌های نفتی تأمین و پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به مصرف برساند. این منابع جزء درآمد شرکت محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات با نرخ صفر می‌باشد.

تبصره ۳

ز - تمامی شرکت‌های دولتی مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون که در فهرست واگذاری سال ۱۳۹۴ قرار دارند مکلفند یک‌دوازدهم مالیات و سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه شرکت در پیوست شماره (۳) این قانون را تا زمان واگذاری و اخذ ثمن حاصل از فروش و ابلاغ قرارداد انتقال سهام توسط سازمان خصوصی‌سازی به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. خزانه‌داری کل کشور این مبالغ را در مقاطع سه‌ماهه به حساب ردیف‌های درآمدی ۱۱۰۱۰۲ و ۱۳۰۱۰۱ جدول شماره (۵) این قانون منظور می‌کند.

تبصره ۶

هـ - تضمین بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت برای اجرای طرح‌های قطار شهری به نسبت پنجاه‌درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه‌درصد (۵۰٪) شهرداری‌ها با نرخ مالیاتی صفر است و تضمین پنجاه درصد (۵۰٪) سهم دولت برعهده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌باشد.

ح - اوراق مشارکت و صکوک اسلامی منتشرشده موضوع این قانون از پرداخت مالیات معاف است.

ط - دولت مجاز است اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید را با سررسید یک تا سه سال به صورت بی‌نام و یا بانام، صادر کند و به‌منظور تسویه بدهی مسجل خود بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مابه‌التفاوت قیمت تمام‌شده برق و آب با قیمت تکلیفی فروش آن در سنوات قبل به شرکت‌های برق و آب مطابق ماده (۲۰) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ به قیمت اسمی تا سقف پنجاه هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طلبکاران غیردولتی واگذار نماید. اسناد مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به‌عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ محسوب شده و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود.

ک - دولت مجاز است جهت تسویه مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی

خصوصی و تعاونی از دولت و شرکت‌های دولتی تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال «اوراق صکوک اجاره» منتشر نماید. اوراق مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محسوب و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود. اوراق مزبور قابل معامله در بازار ثانویه است. آیین‌نامه اجرائی نحوه انتشار اوراق صکوک اجاره، بازپرداخت، سود و تضمین آن حسب مورد توسط دولت و شرکت‌های دولتی ذی‌ربط، ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. اوراق صکوک اجاره، اوراق بهادار قابل نقل و انتقالی است که نشان‌دهنده مالکیت مشاعی دارنده در منافع مورد اجاره قانونی می‌باشد.

تبصره ۹

الف - سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۵۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای سال ۱۳۹۴، مبلغ یکصد و سی و هشت میلیون (۱۳۸,۰۰۰,۰۰۰) ریال در سال تعیین می‌شود و مازاد آن تا هفت برابر به نرخ ده درصد (۱۰٪) و مازاد بر این به نرخ بیست درصد (۲۰٪) برای بخش خصوصی و دولتی و سایر دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور تعیین می‌شود.

ب - مدت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ و اصلاحات بعدی آن تا پایان سال ۱۳۹۴ تمدید می‌شود.

ج - شرط تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای برخورداری از تسهیلات موضوع ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و تبصره (۲) ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای صاحبان مشاغل و سائط نقلیه، املاک و منبع ارث برای عملکرد سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ الزامی نیست.

د - اشخاصی که طبق اعلام سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۴ طبق قانون مکلف به ثبت‌نام برای دریافت شماره اقتصادی می‌شوند، در صورت عدم ثبت‌نام در مهلت تعیین شده توسط سازمان مذکور، از کلیه معافیت‌ها و بخشودگی جریمه‌های مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده در سال مربوط محروم می‌شوند.

هـ - وزارت نیرو از طریق شرکت‌های آبفای شهری سراسر کشور مکلف است علاوه بر دریافت نرخ آب‌بهای شهری، به ازای هر مترمکعب فروش آب شرب مبلغ یکصدوپنجاه (۱۵۰) ریال از مشترکان آب دریافت و به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. صددرصد (۱۰۰٪) وجوه دریافتی تا سقف سیصد و نود میلیارد (۳۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل حساب مذکور صرفاً جهت آبرسانی شرب روستایی اختصاص می‌یابد. اعتبار مذکور براساس شاخص کمبود آب شرب سالم بین استان‌های کشور در مقاطع سه‌ماهه از طریق شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور توزیع می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استانها و شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی استان‌ها هزینه شود. وجوه فوق به‌عنوان درآمد شرکت ذی‌ربط محسوب نمی‌گردد و مشمول مالیات نمی‌شود.

ی - در ماده (۲۰۲) قانون مالیات‌های مستقیم عبارت «برای اشخاص حقوقی تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط از بیست درصد (۲۰٪) سرمایه ثبت‌شده و یا مبلغ پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، سایر اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی تولیدی از ده درصد (۱۰٪) سرمایه ثبت‌شده و یا دومیلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و سایر اشخاص حقیقی از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال» جایگزین عبارت «ده‌میلیون ریال» می‌شود.

م - استان‌های مقدس و قرارگاه‌های سازندگی مکلفند در سال ۱۳۹۴ اظهارنامه مالیاتی و حساب سود و زیان درآمدهای سال ۱۳۹۳ مرتبط با سهام خود در شرکت‌ها و مؤسسات با فعالیت‌های اقتصادی نظیر صنعتی، معدنی، تجاری و خدماتی را تسلیم ادارات مالیات کرده و مالیات آن را براساس قانون مالیات‌های مستقیم پرداخت کنند. منابع درآمدهای مالیاتی شرکت‌های تابعه استان قدس رضوی موضوع این بند در قالب قانون بودجه به صورت جمعی - خرجی در اختیار این استان قرار می‌گیرد.

تبصره ۱۰

الف -

۴- مالیات بردرآمد سال ۱۳۹۴ هر یک از معادن موضوع این جزء به حساب خزانه معین استان محل استقرار معدن واریز می‌شود.

۵- در صورت عدم پرداخت مبالغ فوق مطالبات مذکور در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم‌الاجراء است و براساس ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور و مقررات اجرائی قانون مالیات‌های مستقیم قابل وصول است.

ب - کلیه استخراج‌کنندگان معادن موظفند بابت استخراج انفال متناسب با ارزش افزوده ناشی از استخراج معادن، حق انتفاع بهره‌برداری پرداخت کنند. میزان این حق انتفاع متناسب با حجم ذخیره معدن، نوع ماده معدنی و ارزش ذاتی آن به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است از بهره‌برداری افراد استخراج‌کننده‌ای که حق انتفاع مذکور را پرداخت نمی‌کنند ممانعت به عمل آورد و وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) نیز ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور را اعمال کند. حق انتفاع حقی است که به دارنده پروانه بهره‌برداری از معدن تعلق می‌گیرد.

تبصره ۱۴

ب - به هریک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط اجازه داده می‌شود هر دو ماه از هر واحد مسکونی مشترک گاز مبلغ یک‌هزار (۱,۰۰۰) ریال و از هر واحد مسکونی مشترک برق مبلغ پانصد (۵۰۰) ریال اخذ نمایند و نسبت به بیمه خسارات مالی و جانی اعم از فوت و نقص عضو و جبران هزینه‌های پزشکی ناشی از انفجار، آتش‌سوزی و مسمومیت مشترکان شهری و روستایی گاز و برق از طریق شرکت‌های بیمه با برگزاری مناقصه اقدام کنند. این مبالغ جزء درآمدهای شرکت‌های ذی‌ربط وزارتخانه‌های نفت و نیرو محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات نیست.

د - شرکت‌های بیمه‌ای مکلفند مبلغ دوهزار و چهارصد میلیارد (۲,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اصل حق بیمه شخص ثالث دریافتی را طی جدولی که براساس فروش بیمه (پرتفوی) هر یک از شرکت‌ها تعیین و به تصویب شورای عالی بیمه می‌رسد به صورت هفتگی به درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۱۱ جدول شماره (۵) این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. وجوه واریزی در اختیار نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا در امور منجر به کاهش تصادفات هزینه شود. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به نظارت بر اجرای این بند است. وجوه واریزی شرکت‌های بیمه‌ای موضوع این بند و همچنین وجوه واریزی موضوع بند (ب) ماده (۳۷) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران توسط شرکت‌های بیمه‌ای از درآمد مشمول مالیات شرکت‌های مذکور حذف می‌شود.

تبصره ۲۴ - شرکت‌های دولتی سودده (به‌استثنای شرکت دولتی تابعه وزارت نفت) و بانک‌های دولتی موظفند به ترتیب یک‌درصد (۱٪) و دو درصد (۲٪) از هزینه‌های خود را که در پیوست شماره (۳) این قانون آمده با تأکید بر هزینه‌های اداری و عمومی صرفه‌جویی کنند. درآمد حاصله از پنجاه‌درصد (۵۰٪) سود ویژه و یک‌دوازدهم مالیات ماهانه شرکت‌ها و بانک‌های مزبور به مبلغ هفده‌هزارمیلیارد (۱۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال پس از واریز به خزانه متناسب با وصولی از محل ردیف ۱۴۹ - ۵۳۰۰۰۰ در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا در امور مربوط به پرداخت مطالبات فرهنگیان هزینه شود.

تبصره ۳۰ کلیه احکام مندرج در این قانون صرفاً مربوط به سال ۱۳۹۴ است.

احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۳

احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۳ که در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، به شرح زیر جهت اطلاع و بهره‌برداری لازم ابلاغ می‌گردد:

تبصره ۲

د- مابه‌التفاوت قیمت پنج فرآورده اصلی و سوخت هوایی شامل فرآورده‌های نفتی و مواد افزودنی تحویلی از سوی شرکت‌های پتروشیمی به وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط فروخته شده به مصرف‌کنندگان داخلی با قیمت صادراتی یا وارداتی این فرآورده‌ها حسب مورد به‌علاوه هزینه‌های انتقال داخلی فرآورده‌ها و نفت‌خام معادل آنها و توزیع، فروش، مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات برارزش افزوده در دفاتر شرکت‌های پالایش نفت به حساب بدهکار وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط ثبت می‌گردد و از آن طریق در بدهکار حساب دولت (خزانه‌داری کل کشور) نیز ثبت می‌شود. معادل این رقم در خزانه‌داری کل کشور به حساب بستانکار وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط، منظور و عملکرد مالی این بند به‌صورت مستقل توسط شرکت مذکور در مقاطع زمانی سه‌ماهه از پایان تیرماه پس از گزارش سازمان حسابرسی با تأیید کارگروه موضوع بند (الف) این تبصره به‌صورت علی‌الحساب با خزانه‌داری کل کشور تسویه می‌گردد و تسویه حساب نهائی فیزیکی و مالی حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد انجام می‌شود.

ز- مالیات بر ارزش افزوده و عوارض آب، برق و گاز با توجه به مالیات و عوارض مندرج در صورت‌حساب (قبوض) مصرف‌کنندگان و همچنین نفت تولیدی و

فرآورده‌های وارداتی، فقط یک‌بار در انتهای زنجیره تولید و توزیع آنها توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی (شرکت‌های پالایش نفت) و شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت و شرکت‌های گاز استانی و شرکت‌های تابعه ذی‌ربط وزارت نیرو و شرکت‌های توزیع آب و برق استانی بر مبنای قیمت فروش داخلی محاسبه و دریافت می‌شود. مالیات مزبور به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و عوارض طبق ماده ۳۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ توسط سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌گردد. همچنین مبنای قیمت فروش برای محاسبه عوارض‌الایندگی موضوع تبصره (۱) ماده ۳۸ قانون مالیات بر ارزش افزوده، قیمت فروش فرآورده به مصرف‌کننده نهائی در داخل کشور است.

ح- وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط موظف است علاوه بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر مترمکعب گاز طبیعی یکصد و سی (۱۳۰) ریال به عنوان عوارض از مشترکین دریافت و پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور عین وجوه دریافتی را تا سقف بیست و یک هزار و پانصد میلیارد (۲۱،۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال صرفاً برای احداث تأسیسات و خطوط لوله گازرسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر، نفت‌خیز، گازخیز و استان‌هایی که برخورداری آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است، هزینه نماید. منابع مذکور به عنوان درآمد شرکت‌های ذی‌ربط محسوب نمی‌گردد و مشمول مالیات نمی‌باشد.

ک- وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط، مکلف است نسبت به نوسازی و توسعه شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی و تأمین منابع مالی سهم دولت در توسعه پالایشگاه‌ها و زیرساخت‌های تأمین، ذخیره‌سازی و توزیع فرآورده‌ها اقدام کند و منابع مورد نیاز از محل افزایش پنج‌درصد (۵٪) به قیمت هر لیتر فرآورده‌های نفتی را به‌عنوان عوارض پس از واریز به خزانه تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال تأمین نماید. درآمد مذکور جزء درآمد شرکت محسوب نمی‌گردد و معاف از مالیات می‌باشد و صددرصد (۱۰۰٪) آن برای موارد مذکور به مصرف می‌رسد.

تبصره ۳

- و- مالیات حقوق کلیه کارکنان شرکت‌های واگذار شده (سهام‌کنترلی) در طول سال واگذاری، براساس نرخ مالیاتی قبل از واگذاری محاسبه و پرداخت می‌شود.
- ز- شرکت‌های سرمایه‌پذیر مکلفند سود سهام عدالت تقسیم‌شده مصوب مجامع

عمومی موضوع فصل ششم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی را تا تسویه حساب کامل اقساط از زمان تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به سازمان خصوصی‌سازی پرداخت نمایند و سازمان مذکور مکلف است مبالغ وصولی را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. سازمان مذکور می‌تواند جهت وصول سود سهام موضوع این بند و سایر اقساط معوق شرکت‌های واگذار شده از طریق ماده ۴۸ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ اقدام نماید. اجرائیات سازمان امور مالیاتی کشور موظف است خارج از نوبت درخصوص وصول این اقساط با سازمان خصوصی‌سازی همکاری کند.

ی- شرکت‌های دولتی موظف به واریز مالیات علی‌الحساب و سود سهام در هر ماه به صورت یک‌دوازدهم می‌باشند. در صورت عدم اجرای ماده ۴۴ قانون محاسبات عمومی کشور توسط شرکت‌های دولتی، سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است سود سهم دولت و مالیات متعلق به سود مندرج در صورت‌های مالی (ترازنامه و حساب سود و زیان) را حسب مورد برابر قوانین و مقررات مربوطه در وجه خزانه‌داری کل کشور وصول نماید و همچنین وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی) موظف است سود سهام تقسیم شده سهم دولت در شرکت‌هایی که سهم دولت در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است را به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۱۳۰۱۰۸ جدول شماره (۵) این قانون که خزانه‌داری کل کشور به همین منظور افتتاح می‌نماید، واریز نمایند.

ک- به خزانه‌داری کل کشور اجازه داده می‌شود در صورت عدم واریز سود سهام دولت و مالیات به صورت علی‌الحساب و یک دوازدهم (براساس اعلام سازمان امور مالیاتی)، عوارض و مالیات برارزش افزوده (بر اساس اعلام سازمان امور مالیاتی) توسط هر یک از شرکت‌های دولتی مذکور از موجودی حساب آنها نزد خزانه‌داری کل کشور برداشت و مبالغ مربوطه را حسب مورد به حساب‌های ذی‌ربط واریز نماید.

ل- تمامی شرکت‌های دولتی مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون که در فهرست واگذاری سال ۱۳۹۳ قرار دارند مکلفند یک‌دوازدهم مالیات و سود سهام پیش‌بینی شده در بودجه شرکت در پیوست شماره (۳) این قانون را تا زمان واگذاری و اخذ ثمن حاصل از فروش و ابلاغ قرارداد انتقال سهام توسط سازمان خصوصی‌سازی به خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند. خزانه‌داری کل کشور این مبالغ را در مقاطع سه‌ماهه به حساب ردیف‌های درآمدی ۱۱۰۱۰۲ و ۱۳۰۱۰۱ جدول شماره (۵) این قانون منظور می‌نماید.

ف- شرکتهای مشمول اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی که واگذار شده و یا در حال واگذاری می‌باشند و یا در فهرست واگذاری قرار گرفته و یا می‌گیرند، موظفند برای ایثارگران شاغل قبل و بعد از واگذاری، از قوانین و مقررات مربوط به ایثارگران تبعیت نمایند.

تبصره ۶

۵- تضمین بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت برای اجرای طرحهای قطار شهری به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری‌ها با نرخ مالیاتی صفر است.

ز- آیین‌نامه اجرائی نحوه واگذاری، بازخرید و بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت موضوع بندهای الف تا و و سهم هریک از شرکت‌ها از اوراق منتشره بند الف این تبصره با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا دو ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ح- اوراق مشارکت و صکوک اسلامی منتشرشده موضوع این قانون از پرداخت مالیات معاف است.

ط- دولت مجاز است اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید را با سررسید یک تا سه سال به صورت بی‌نام و یا با نام، صادر کند و به منظور تسویه بدهی مسجل خود بابت طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مطابق ماده ۲۰ قانون محاسبات عمومی کشور به قیمت اسمی تا سقف سی هزار میلیارد (۳۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال به طلبکاران غیردولتی واگذار نماید. اسناد مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱ / ۹ / ۱۳۸۴ محسوب شده و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود.

- ۱- دولت به منظور تأمین اعتبار اسناد مزبور در زمان سررسید، ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌نماید. در صورت عدم وجود یا تکافوی اعتبار مصوب در بودجه عمومی دولت، اسناد خزانه اسلامی در سررسید، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل درآمد عمومی همان سال قابل تأمین و پرداخت است. این حکم تا زمان تسویه اسناد یادشده به قوت خود باقی است.
- ۲- اسناد خزانه اسلامی از قابلیت داد و ستد در بازار ثانویه برخوردار است و سازمان بورس و اوراق بهادار باید ترتیبات انجام معامله ثانویه آنها را در بازار بورس یا فرابورس فراهم کند.

۳- تعیین بانکهای عامل برای توزیع و بازپرداخت اسناد خزانه اسلامی پس از سررسید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی صورت می‌پذیرد.

۴- خرید و فروش این اوراق توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است.

۵- آیین‌نامه اجرائی این بند ظرف سه ماه از زمان تصویب این قانون توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۹

الف- سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده ۵۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای سال ۱۳۹۳، مبلغ یکصد و بیست میلیون (۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال در سال تعیین می‌شود و مازاد آن تا هفت برابر به نرخ ده درصد (۱۰٪) و مازاد بر این به نرخ بیست درصد (۲۰٪) برای بخش خصوصی و دولتی و سایر دستگاههای اجرائی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور تعیین می‌گردد.

ب- مدت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده تا پایان سال ۱۳۹۳ تمدید می‌گردد.

ج- شرط تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۰۱ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۳ / ۱۲ / ۱۳۶۶ و تبصره (۲) ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای صاحبان مشاغل و سائط نقلیه، املاک و منبع ارث برای عملکرد سالهای ۱۳۹۲، ۱۳۹۱، ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳ الزامی نیست.

د- اشخاصی که طبق اعلام سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۳ طبق قانون مکلف به ثبت‌نام برای دریافت شماره اقتصادی می‌شوند، در صورت عدم ثبت‌نام در مهلت تعیین‌شده توسط سازمان مذکور، از کلیه معافیت‌ها و بخشودگی جریمه‌های مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده در سال مربوط محروم می‌شوند.

ه- وزارت نیرو از طریق شرکت‌های آب‌فای شهری سراسر کشور مکلف است علاوه بر دریافت نرخ آب‌بهای شهری، به ازای هر مترمکعب فروش آب شرب

۳۹۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

مبلغ یکصد (۱۰۰) ریال از مشترکین آب دریافت و به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. صددرصد (۱۰۰٪) وجوه دریافتی تا سقف سیصد و نود میلیارد (۳۹۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال از محل حساب مذکور صرفاً جهت آبرسانی شرب روستایی اختصاص می‌یابد. اعتبار مذکور براساس شاخص کمبود آب شرب سالم بین استان‌های کشور در مقاطع سه‌ماهه از طریق شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور توزیع می‌شود تا پس از مبادله موافقتنامه بین معاونت برنامه‌ریزی استانداری‌ها و شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی استان‌ها هزینه گردد. اعتبار مذکور حسب وصولی‌ها صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته است و وجوه فوق به‌عنوان درآمد شرکت ذی‌ربط محسوب نمی‌گردد و مشمول مالیات نمی‌شود.

و- حکم ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در مورد معافیت‌ها و تخفیفات گمرکی در قانون امور گمرکی و در سایر قوانین مصوب، جاری است.

ط- از ابتدای سال ۱۳۹۳ علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، یک واحد درصد به عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه و همزمان با دریافت مستقیماً به ردیف درآمدی ۱۱۰۵۱۲ واریز می‌شود. صددرصد (۱۰۰٪) منابع دریافتی از طریق ردیف ۱۲۲-۵۳۰۰۰۰ به پوشش کامل درمان افراد ساکن در روستاها و شهرهای دارای بیست‌هزار نفر جمعیت و پایین‌تر و جامعه عشایری (در چهارچوب نظام ارجاع)، اقدام و پس از تحقق هدف فوق نسبت به تأمین تجهیزات بیمارستانی با اولویت بیمارستان‌های مناطق توسعه‌نیافته، مصارف هیأت امنای ارزی و ارتقای سطح بیمه بیماران صعب‌العلاج و افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی خارج از روستاها و شهرهای بالای بیست‌هزار نفر جمعیت اقدام نماید.

هرگونه پرداخت هزینه‌های پرسنلی نظیر حقوق و مزایا، اضافه‌کار، کمک‌های رفاهی، پاداش، فوق‌العاده‌های مأموریت، کارانه، بهره‌وری، مدیریت، نوبت‌کاری، دیون و مانند آن و همچنین هزینه‌های اداری نظیر اقلام مصرفی اداری و تأمین اثاثیه و منصوبات اداری از این محل ممنوع می‌باشد.

ک- مبلغ مندرج در ماده ۲۰۲ قانون مالیات‌های مستقیم برای واحدهای تولید کالا و یا خدمات تولیدشده دارای پروانه بهره‌برداری (اشخاص حقیقی و حقوقی) به پنج میلیارد (۵،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال افزایش می‌یابد.

تبصره ۱۰

الف:

۱- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی استخراج کننده معادن سنگ آهن که پروانه بهره‌برداری آنها به نام سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و یا شرکتهای تابعه می‌باشد، موظفند بابت حق انتفاع پروانه بهره‌برداری از معادن فوق در سال ۱۳۹۳، سی درصد (۳۰٪) مبلغ فروش محصولات خود (سنگ آهن خام، سنگ آهن دانه‌بندی و افشده (کنسانتره) شامل افشده‌های (کنسانتره‌های) تحویلی برای گندله‌سازی درون شرکت و افشده‌فروشی (کنسانتره‌فروشی) به خارج از شرکت (را به حساب درآمد عمومی ردیف ۱۳۰۴۱۹ جدول شماره ۵) این قانون نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند.

تا سقف سه هزار و پانصد میلیارد (۳،۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال از مبالغ واریزی متناسب با میزان دریافتی واریز به صورت تخصیص یافته در اختیار وزارت صنعت، معدن و تجارت (نود درصد (۹۰٪) سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و ده درصد (۱۰٪) سازمان زمین‌شناسی و اکتشاف معدنی کشور) از طریق ردیفهای ۹۲-۵۳۰۰۰۰ و ۱۲۴-۵۳۰۰۰۰ قرار می‌گیرد تا جهت طرحهای اکتشافی، طرحهای پژوهشی کاربردی و ایجاد زیرساخت‌های معدنی هزینه شود.

مبلغ پانصد میلیارد (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال از درآمد بند مذکور از طریق ردیف ۴۰۳۰۱۰۰۱ صرف زیرساخت‌های معدنی می‌شود.

۲- مالیات بر درآمد سال ۱۳۹۲ هر یک از معادن موضوع این بند به حساب خزانه معین استان محل استقرار معدن واریز می‌گردد.

۳- در صورت عدم پرداخت مبالغ فوق، مطالبات مذکور در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم‌الاجراء است و براساس ماده ۴۸ قانون محاسبات عمومی کشور، طبق مقررات اجرائی قانون مالیات‌های مستقیم قابل وصول می‌باشد.

۴- سازمان امور مالیاتی و ادارات تابعه در استان‌ها مکلفند مالیات بر ارزش افزوده اخذ شده از صادرکنندگان مواد معدنی و کالاهای غیرنفتی را حداکثر پانزده روز پس از ارائه برگ سبز گمرکی و تأیید گمرک جمهوری اسلامی ایران عودت دهند.

تبصره ۱۵

۵- شرکت‌های بیمه‌ای مکلفند مبلغ دو هزار میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از اصل حق بیمه شخص ثالث دریافتی را طی جدولی که براساس فروش بیمه (پرتفوی) هر یک از شرکتها تعیین و به تصویب شورای عالی بیمه می‌رسد به صورت هفتگی به درآمد عمومی ردیف ۱۶۰۱۱۱ جدول شماره (۵) این قانون نزد خزانه داری کل کشور واریز کنند. وجوه واریزی در اختیار نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرد تا در امور منجر به کاهش تصادفات هزینه گردد. همچنین شرکت‌های بیمه‌ای مکلف به اعمال پنج درصد (۵٪) تخفیف در حق بیمه شخص ثالث مصوب ۱۳۹۳ می‌باشند. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به نظارت بر اجرای این بند است. وجوه واریزی شرکت‌های بیمه‌ای موضوع این بند و همچنین وجوه واریزی موضوع بند (ب) ماده ۳۷ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران توسط شرکت‌های بیمه‌ای به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد.

تبصره ۲۳ - کلیه احکام مندرج در این قانون صرفاً در سال ۱۳۹۳ مجری است.

احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲

۱۰-۱۳- شرکت‌های سرمایه‌پذیر مکلفند سود سهام عدالت تقسیم شده مصوب مجامع عمومی موضوع فصل ششم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی تا تسویه کامل اقساط را از زمان تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به سازمان خصوصی‌سازی پرداخت و سازمان مذکور مکلف است مبالغ وصولی را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.

سازمان مذکور می‌تواند جهت وصول سود سهام موضوع این بند و سایر اقساط معوق شرکت‌های واگذار کننده از طریق ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ اقدام نماید. اجرائیات سازمان امور مالیاتی کشور موظف است خارج از نوبت در خصوص وصول این اقساط با سازمان خصوصی‌سازی همکاری نماید.

۱۳-۱۳- کلیه شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و همچنین شرکت‌های دولتی موضوع بند (۳) ماده (۱۸) قانون اصلاح مواردی از قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، مشمول مقررات مواد (۳۱)، (۳۹) و (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶

می‌باشند. عدم رعایت مفاد ماده (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ می‌باشند. عدم رعایت مفاد ماده (۷۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ در مورد حساب‌هایی که خلاف مقررات مذکور گشایش یافته است، تصرف غیر مجاز در اموال دولتی محسوب گردیده و تمامی بانکهای عامل مکلفند قبل از افتتاح حساب برای این قبیل شرکتها مجوز خزانه‌داری کل کشور را دریافت نمایند. نظارت بر این جزء حساب‌هایی که برخلاف این جزء افتتاح شده‌اند، اقدام نمایند. نظارت بر این جزء مشترکات به عهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و خزانه‌داری کل کشور است. در شرکت‌های دولتی که طبق احکام قانون مربوط مشمول مقررات عمومی نیستند «مدیر امور مالی شرکت»، حکم «ذی حساب شرکت» موضوع ماده (۳۱) و قسمت اخیر ماده (۷۶) قانون یاد شده را دارد که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی منصوب می‌شود. عدم رعایت این حکم تصرف غیرمجاز در اموال دولتی محسوب می‌گردد.

۱۴- کلیه شرکت‌های دولتی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ موظفند با رعایت ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ برای هر یک از طرح‌های منابع داخلی مصوب مجمع عمومی خود اعم از مشارکت با بخش خصوصی و یا سرمایه‌گذاری به طور مستقل، برای یکبار با معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موافقتنامه مبادله نمایند. چنانچه حجم سرمایه‌گذاری از بیست و پنج درصد (۲۵٪) سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده فراتر رود شرکتها موظف به اصلاح موافقتنامه می‌باشد.

۳۵- در اجرای ماده (۴۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ تمامی شرکت‌های دولتی موظف به واریز مالیات و سود سهام متعلقه در هر ماه به صورت یک دوازدهم می‌باشد. در صورت عدم اجرای ماده (۴۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ توسط شرکتهای دولتی، سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است سود سهام دولت و مالیات متعلق به سود مندرج در صورت‌های مالی (ترازنامه و حساب سود و زیان) بر حسب مورد برابر قوانین و مقررات مربوطه در وجه خود یا خزانه‌داری کل کشور به عنوان علی‌الحساب وصول نماید و همچنین وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی) موظف است سود سهام تقسیم شده سهم دولت در شرکتهایی که سهم دولت و یا سایر شرکتهای دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است را پس از واریز به حسابی که خزانه‌داری کل کشور برای این امور افتتاح می‌نماید به حساب درآمد عمومی موضوع ردیف ۱۳۰۱۰۸ جدول شماره (۵) این قانون منظور نماید (احکام فصل نهم، باب چهارم قانون مالیاتهای مستقیم در مورد این بند جاری خواهد بود).

۳۶- افزایش سرمایه بنگاه‌های اقتصادی ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های آنها، از شمول مالیات معاف است مشروط بر آن که متعاقب آن به نسبت استهلاک دارایی مربوطه و یا در زمان فروش، مبنای محاسبه مالیات اصلاح گردد و بنگاه یاد شده طی پنج سال اخیر تجدید ارزیابی نشده باشد آیین‌نامه اجرایی این بند از جمله شرکت‌های مشمول یا غیر مشمول موضوع این بند به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۳۷- سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۵۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای سال ۱۳۹۲، مبلغ هفتاد و دو میلیون (۷۲،۰۰۰،۰۰۰) ریال در سال تعیین می‌شود.

۳۸- مؤدیانی که نسبت به پرداخت بدهی‌های قطعی شده خود بابت مالیات و عوارض متعلقه، موضوع اصلاح موادی از قانون برنامه شوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، اراده دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوبه ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ و مالیات‌های غیرمستقیم موضوع قوانین بودجه سنواتی سال‌های ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۱ اقدام کنند یا ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون اقدام نمایند، حکم ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ نسبت به مانده بدهی جریمه‌ها و مالیات اضافی حسب موارد جاری خواهد بود.

۳۹- مدت اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۷۸/۰۲/۱۷ تا پایان سال ۱۳۹۲ تمدید می‌گردد.

۴۰- شرط تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره (۲) ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای صاحبان شاغل وسائط نقلیه، املاک و منبع ارث برای عملکرد سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ الزامی نیست.

اشخاصی که طبق اعلام سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۲ مکلف به ثبت‌نام برای دریافت شماره اقتصادی می‌شوند، در صورت عدم ثبت‌نام در مهلت تعیین شده توسط سازمان مذکور، از کلیه معافیت‌ها و بخشودگی جرائم مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده در سال مربوط محروم خواهند شد.

۴۵- به منظور برقراری انضباط مالیاتی بیشتر:

۴۵-۱ - سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است، اسامی مدیران مؤسسات و شرکت‌هایی که دارای بدهی مالیاتی (اعم از مالیات مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده) هستند و همچنین مدیران و اعضای هیأت مدیره مؤسسات و شرکت‌هایی که

با صدور اسناد (صورتحساب) مبتنی بر انجام معاملات غیرواقعی در نظام اقتصادی از جمله امور مالی و مالیاتی کشور مبادرت می‌ورزند و تکالیف مقرر در قوانین مالیاتی را مراعات نمایند، را به همراه مشخصات آنان به اداره ثبت شرکت‌ها اعلام نماید.

اداره مذکور موظف است، در خصوص مدیران و اعضای هیأت مدیره که مرتکب تخلفات مذکور شوند از ثبت شرکت یا مؤسسه به نام آنان و همچنین از ثبت مصوبات مربوط به انتخاب مدیران یادشده در سایر شرکت‌ها ممانعت کند.

۲-۴۵- احکام مقرر در تبصره ماده (۲۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم در خصوص افراد مذکور در این بند جاری خواهد بود.

۴۶- تعیین درآمد مشمول مالیات یا مأخذ مشمول مالیات تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع مالیات‌های باب دوم و سوم قانون مالیات‌های مستقیم با استناد و پذیرش اظهارنامه مؤدی که با رعایت مقررات مربوط تنظیم و ارائه شده باشد، خواهد شد.

سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند اظهارنامه‌های ارائه شده را بر اساس معیارها و شاخص‌های تعیین شده و با بطور نمونه انتخاب و مورد رسیدگی قرار دهد.

تبصره ۱- در صورتی که مؤدی از ارائه اظهارنامه در مهلت قانونی و مطابق با مقررات مربوط خودداری نماید، سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به تنظیم اظهارنامه برآوردی (متضمن درآمد و هزینه) و مطالبه مالیات متعلق حداکثر ظرف مدت سه سال از سررسید تسلیم اظهارنامه، اقدام می‌نماید.

چنانچه مودی ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ مطالبه مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مطابق با مقررات مربوط اقدام نماید، اظهارنامه مذکور در مراحل بعدی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. در غیر این صورت مالیات تعیین شده اظهارنامه برآوردی سازمان امور مالیاتی کشور قطعی و لازم‌الاجرا است. حکم این تبصره مانع از تعلق جرائم و اعمال مجازات‌های عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر قانونی نخواهد بود.

۴۷- به سازمان امور مالیاتی اجازه داده می‌شود به منظور اجرای طرح جامع مالیاتی و استفاده از فن‌آوری اطلاعات و روش‌های مکانیزه، ترتیبات و رویه‌های اجرای متناسب با آن شامل ثبت‌نام، نحوه ارائه اظهارنامه برای تمامی فعالیت‌های شغلی مودی در یک یا چند محل جداگانه برای هر سال مالیاتی، ارائه اظهارنامه مشارکتی، اصلاح اظهارنامه، پرداخت مالیات، رسیدگی، مطالبه و وصول مالیات، ثبت اعتراضات مودیان، ابلاغ اوراق مالیاتی و تعیین ادارات امور مالیاتی ذیصلاح برای انجام موارد فوق را در چارچوب آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۱۹) قانون مالیات‌های مستقیم برای عملکرد سال ۱۳۹۱ و به بعد تعیین و اعلام نماید.

در اجرای حکم این بند مواعد مقرر در قانون در مورد تسلیم اظهارنامه، ثبت اعتراضات، ابلاغ اوراق مالیاتی و سررسید پرداخت مالیات قابل تغییر نخواهد بود. انجام و ثبت رسمی هر نوع معامله اموال و املاک صرفاً پس از صدور تسویه حساب مالیاتی از طریق سازمان‌های امور مالیاتی مربوطه امکان‌پذیر است و سازمان ثبت اسناد و املاک و دفاتر ثبت اسناد موظفند قبل از ثبت رسمی و انتقال مالکیت مفاسد حساب مالیاتی به روز انتقال دهند را دریافت و ضمیمه اسناد نمایند.

۴۸- صدور گواهی موضوع ماده (۱۸۶) و تبصره (۱) آن و ماده (۱۸۷) قانون مالیات‌های مستقیم برای مودیانی که مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند منوط به ثبت‌نام مودیان مذکور طبق مقررات قانون مالیات بر ارزش افزوده خواهند بود.

۴۹- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است بر اساس ماده (۱۲۲) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران نسبت به وصول کلیه مطالبات معوقه دولتی سنوات قبل از سال ۱۳۹۰ نیز از اشخاصی حقوقی مطابق مفاد ماده یاد شده اقدام نمایند.

۵۰- سازمان امور مالیاتی کشور مجاز است به منظور تسهیل در انجام امور مالیاتی مودیان، قسمتی از فعالیت‌های خود به استثنای تشخیص ماخذ مالیات، دادرسی مالیاتی و عملیات اجرایی وصول مطالبات را به بخش غیردولتی واگذار نماید. نحوه واگذاری و انجام دادن تکالیف طبق دستورالعملی خواهد بود که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

۵۱- در سال ۱۳۹۲ معافیت‌های گمرکی موضوع ماده (۱۲۱) قانون امور گمرکی و ماده (۱۲) قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی جهت حمایت از تولید داخل، لغو می‌گردد.

احکام مالیاتی مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۱

احکام مالیاتی قانون بودجه سال ۱۳۹۱ به شرح ذیل جهت اطلاع و بهره برداری ابلاغ می‌گردد:

۱-۳- در راستای اعمال حق مالکیت و حاکمیت بر منابع نفت و گاز کشور و نیز به منظور اجرای احکام قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵، رابطه مالی و نحوه تسویه حساب بین دولت (خزانه داری کل) و وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه ذیربط بابت کلیه مصارف سرمایه‌ای و هزینه‌ای شرکت‌های یادشده از جمله بازپرداخت تسهیلات بیع متقابل، بازپرداخت

تسهیلات، تولید، حفظ سطح تولید و برداشت صیانتی و افزایش تولید نفت و گاز طبیعی، سرمایه‌گذاری و نیز هزینه صادرات با احتساب هزینه‌های حمل و نقل (سیف)، به میزان چهارده و نیم درصد (۱۴/۵٪) (شامل ده درصد منظور در ماده (۲۲۹) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران) از ارزش نفت (نفت خام و میعانات گازی) صادراتی و مبالغ واریزی نقدی بابت خوراک پالایشگاههای داخلی و میعانات گازی تحویلی به مجتمع‌های پتروشیمی و سایر شرکتها براساس قیمت فرآورده‌های نفتی در نیمه اول سال ۱۳۸۹ به عنوان سهم آن شرکت به منظور مصارف سرمایه‌ای و بازپرداخت قراردادهای بیع متقابل شرکت پس از کسر هزینه‌ها، معاف از مالیات و تقسیم سود سهام تعیین می‌شود.

وزارت نفت موظف است در مقاطع سه ماهه عملکرد مالی این جزء را به سازمان حسابرسی ارائه دهد. پس از حسابرسی سازمان یاد شده و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل تسویه است و تسویه نهائی فیزیکی و مالی نیز تا پایان تیر ماه سال بعد با همین سازو کار انجام شود.

۳-۳- وزارت نفت از طریق شرکت تابعه ذیربط موظف است بخش نقدی خرید خوراک پالایشگاههای داخلی را هر ماه متناسب با خوراک دریافتی به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. خزانه داری کل کشور در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، مواد (۱۶) و (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷ و جزء (۱-۳) این بند (سهم شرکت تابعه ذیربط وزارت نفت) مکلف است سهم طرفهای ذیربط را پرداخت کند و گزارش عملکرد این جزء را در مقاطع سه ماهه به کمیسیونهای اقتصادی، انرژی، برنامه و بودجه و محاسبات و دیوان محاسبات کشور ارسال نماید.

۳-۴- مابه‌التفاوت قیمت پنج فرآورده اصلی و سوخت هوایی فروخته شده به مصرف‌کنندگان داخلی با قیمت صادراتی یا وارداتی این فرآورده‌ها حسب مورد به علاوه هزینه‌های انتقال داخلی فرآورده‌ها و نفت خام معادل آنها و توزیع، فروش، مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده در دفاتر شرکت‌های پالایش نفت به حساب بدهکار وزارت نفت از طریق شرکت تابعه ذیربط ثبت می‌گردد و از آن طریق در بدهکار حساب دولت (خزانه‌داری کل کشور) نیز ثبت می‌شود.

معادل این رقم در خزانه‌داری کل به حساب بستانکار وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذیربط منظور و عملکرد مالی این جزء به صورت مستقل توسط شرکت مذکور در مقاطع زمانی سه ماهه پس از گزارش سازمان حسابرسی

و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی به صورت علی الحساب با خزانه داری کل کشور تسویه می‌گردد و تسویه حساب نهائی فیزیکی و مالی حداکثر تا پایان تیرماه سال بعد انجام می‌شود.

۱۰-۳- وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط موظف است علاوه بر دریافت نرخ گاز، به ازای مصرف هر متر مکعب گاز طبیعی پنجاه (۵۰) ریال به عنوان عوارض از مشترکین دریافت و پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور، عین وجوه دریافتی را برای گازسانی به شهرها و روستاها، با اولویت مناطق سردسیر و نفت‌خیز و گازخیز و استان‌هایی که برخوردار از آنها از گاز کمتر از متوسط کشور است و گازکشی داخل مدارس دولتی هزینه نماید. منابع مذکور به عنوان درآمد شرکت ذی‌ربط محسوب نمی‌گردد و مشمول مالیات نمی‌باشد.

۱۳-۳- مالیات بر ارزش‌افزوده و عوارض نفت و گاز تولیدی و فرآورده‌های وارداتی، فقط از کلیه فرآورده‌های نفتی و گازی، یک بار در انتهای زنجیره تولید آنها توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی (شرکت‌های پالایش نفت) و بر اساس مفاد جزء (۳-۳) این بند و شرکت تابعه ذی‌ربط وزارت نفت و شرکت‌های گاز استانی بر مبنای قیمت فروش داخلی محاسبه و پرداخت می‌شود. مالیات مزبور به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و عوارض طبق قوانین موضوعه توزیع می‌گردد.

۸-۷- به شرکت‌های تابعه و وابسته وزارتخانه‌های نفت، نیرو، راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت اجازه داده می‌شود بدهی‌های قانونی خود به اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی را تا سقف بیست هزار میلیارد (۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال با اعلام وزیر مربوطه و تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان حسابرسی) بدهی همان اشخاص بابت اقساط واگذاری و یا بدهی به سازمان امور مالیاتی تسویه و یا تهاتر نماید. تهاتر مربوط به مالیات منوط به تصویب دولت است.

۹-۷- در راستای تسریع در انجام امور و کاهش هزینه‌ها، سازمان امور مالیاتی موظف است صدور گواهی موضوع ماده (۱۸۷) قانون مالیات‌های مستقیم را با هماهنگی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به دفاتر اسناد رسمی واگذار نماید. نحوه واگذاری و حق‌الزحمه دفاتر طبق دستورالعملی است که توسط سازمان امور مالیاتی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه می‌شود و حداکثر تا دو ماه پس از ابلاغ این

قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

۲۴-۵- مالیات حقوق کلیه کارکنان شرکت‌های دولتی واگذار شده (سهام‌کنترلی)، در طول سال واگذاری، براساس نرخ مالیاتی قبل از واگذاری محاسبه و پرداخت می‌شود.

۲۴-۱۱- سازمان خصوصی‌سازی مکلف است سودسهام عدالت تقسیم شده مصوب مجامع عمومی موضوع فصل ششم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی تا تسویه کامل اقساط را از زمان تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی از شرکت‌های سرمایه‌پذیر وصول و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. سازمان مذکور می‌تواند جهت وصول سود سهام موضوع این بند و سایر اقساط معوق شرکت‌های واگذار شده از طریق ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی اقدام نماید. اجرائیات سازمان امور مالیاتی کشور موظف است خارج از نوبت درخصوص وصول این اقساط با سازمان خصوصی‌سازی همکاری نماید.

۲۴-۱۳- به دولت اجازه داده می‌شود معادل مطالبات خود بابت مالیات و سود ویژه و سهم دولت از سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران حداکثر تا سقف چهارهزار میلیارد (۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به حساب افزایش سرمایه دولت در سازمان یاد شده منظور نماید.

۲۴-۱۴- مابه‌التفاوت نرخ تکلیفی و هزینه‌های قطعی شرکت‌های توزیع نیروی برق از ابتدای سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹/۹/۲۹، مشمول معافیت مالیاتی می‌باشند.

۲۴-۱۵- در اجرای ماده (۱۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، از زمان تصویب عنوان هر بنگاه در فهرست بنگاه‌های قابل واگذاری توسط هیأت واگذاری، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است نسبت به تشکیل مجامع عمومی آن بنگاه‌ها متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس مجمع)، دادگستری و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط و با حضور رئیس سازمان خصوصی‌سازی، نماینده هیأت واگذاری و نماینده اتاق بازرگانی اقدام نماید. مجمع عمومی با رعایت قوانین و مقررات مربوط عهده‌دار انتخاب اعضای هیأت‌مدیره و بقیه وظایف مجمع عمومی است. صورتجلسات مجمع و هیأت‌مدیره شرکت‌های فوق‌الذکر خارج از ضوابط این بند فاقد اعتبار است و مرجع ثبت شرکتها و مؤسسات غیرتجاری و سایر مراجع موظفند از پذیرش و ثبت صورتجلسات مزبور خودداری نمایند.

مجمع عمومی شرکت‌های فوق‌الذکر موظف به انتقال سهام فروخته‌شده به خریداران اعم از نقدی، قسطی و یا رد دیون حداکثر ظرف یک‌ماه می‌باشند و در جایگزینی نمایندگان سهام مدیریتی و کنترلی فروخته شده در هیأت‌مدیره به‌جای اعضای قبلی اقدام می‌نمایند. از زمان واگذاری، شرکت‌های مصوب از پرداخت سود و مالیات علی‌الحساب سال جاری معافند و در پرداخت سود و مالیات عملکرد سال گذشته طبق مقررات عمل می‌نمایند.

۳۷- در صورت عدم اجرای ماده (۴۴) قانون محاسبات عمومی کشور توسط شرکت‌های دولتی، به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود طبق مقررات اجرائی قانون مالیات‌های مستقیم، سود سهم دولت و مالیات‌متعلق به سود مندرج در صورتهای مالی (ترازنامه و حساب سود و زیان) را حسب مورد برابر مقررات مربوطه در وجه سازمان امور مالیاتی یا خزانه‌داری کل کشور به عنوان علی‌الحساب وصول نماید.

۳۸- سقف معافیت مالیاتی موضوع مواد (۸۴) و (۸۵) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۲/۷ برای سال ۱۳۹۱، مبلغ شصت و شش میلیون (۶۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در سال تعیین می‌شود).

۳۹- افزایش سرمایه بنگاه‌های اقتصادی ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های آنها، از شمول مالیات معاف است مشروط بر آن‌که متعاقب آن به نسبت استهلاک دارایی مربوطه و یا در زمان فروش، مبنای محاسبه مالیات اصلاح گردد و بنگاه یادشده طی پنج سال اخیر تجدید ارزیابی نشده باشد. آیین‌نامه اجرائی این بند از جمله شرکت‌های مشمول یا غیر مشمول موضوع این بند به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۴۰- مؤدیانی که نسبت به پرداخت بدهی‌های قطعی شده خود بابت مالیات و عوارض متعلقه، موضوع قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ و مالیات‌های غیر مستقیم موضوع قوانین بودجه سنواتی سالهای ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۱ اقدام کنند یا ظرف شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون اقدام نمایند، حکم ماده (۱۹۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ نسبت به مانده بدهی جرمه‌ها و مالیات اضافی حسب مورد جاری خواهد بود.

ماده ۲۶ الحاقی (از قانون رفع موانع تولید مصوب ۱۳۹۴)

الف- به منظور کنترل و کاهش مخاطرات سامانه‌ای یا فرادستگاهی بازار سرمایه کشور در شرایط وقوع بحران‌های مالی و اقتصادی و اجرای سیاست‌های عمومی حاکمیتی در شرایط مذکور و به منظور حفظ و توسعه شرایط رقابت منصفانه در حوزه بازار سرمایه، صندوق تثبیت بازار سرمایه به عنوان نهاد مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار، با شخصیت حقوقی مستقل تأسیس می‌شود و طبق اساسنامه خود و در چهارچوب مصوبات هیأت امنا متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، رئیس هیأت عامل صندوق توسعه ملی و رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار توسط هیأت عامل فعالیت می‌نماید.

تبصره ۱- اداره صندوق بر عهده هیأت عامل آن خواهد بود و سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس - بازرس قانونی آن فعالیت می‌نماید.

تبصره ۲- بخشی از منابع سازمان بورس و اوراق بهادار با تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار و سایر منابع مالی در چهارچوب قوانین و مقررات با تصویب مراجع ذیصلاح قانونی به این صندوق تعلق می‌گیرد.

تبصره ۳- شرایط و معیارهای مخاطرات سامانه‌ای، مخاطرات فرادستگاهی و بحران‌های مالی و نیز شرایط و مقررات فعالیت و انحلال صندوق، ارکان صندوق و وظایف و اختیارات هیأت امنا و هیأت عامل به موجب اساسنامه صندوق تثبیت بازار سرمایه است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۴- در صورت انحلال صندوق تثبیت بازار سرمایه کلیه اموال و دارایی‌های آن بعد از کسر تعهدات و بدهی‌ها به دولت تعلق می‌گیرد.

تبصره ۵- فعالیت‌های صندوق در حوزه بازار سرمایه از ابتدای سال ۱۳۵۹ از هرگونه مالیات و عوارض معاف می‌باشد.

ب- شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و بازارهای خارج از بورس بر اساس میزان سهام شناور خود در هر یک از بازارهای مذکور و بر اساس مقرراتی که با پیشنهاد سازمان بورس و اوراق بهادار به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار می‌رسد می‌توانند تا سقف ده درصد (۱۰٪) از سهام خود را خریداری و تحت عنوان سهام خزانه در شرکت نگهداری کنند. مادامی که این سهام در اختیار شرکت است فاقد حق رأی می‌باشد.

پ- مابه‌التفاوت ارزش اسمی و قیمت معاملاتی پذیرهنویسی اوراق بهادار مذکور که کمتر از قیمت اسمی پذیرهنویسی می‌شوند به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته می‌شود.

احکام مالیاتی بانک‌ها مندرج در قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر مصوب ۱۳۹۴

ماده ۱۶- کلیه بانکها و مؤسسات اعتباری موظفند از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون تا مدت سه سال:

الف- سالانه حداقل سی و سه درصد (۳۳٪) اموال خود اعم از منقول، غیرمنقول و سرقفلی را که به تملک آنها و شرکتهای تابعه آنها درآمده است و به تشخیص شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مازاد می‌باشد، واگذار کنند. منظور از شرکتهای تابعه مذکور، شرکتهایی هستند که بانکها و مؤسسات اعتباری به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مالک بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن باشند یا اکثریت اعضای هیأت مدیره آن را تعیین کنند.

ب- سهام تحت تملک خود و شرکتهای تابعه خود را در بنگاههایی که فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند، به استثنای طرحهای نیمه‌تمام شرکتهای تابعه واگذار کنند. تشخیص «غیربانکی» بودن فعالیت بنگاههایی که بانکها، مؤسسات اعتباری و شرکتهای تابعه، سهامدار آنها هستند، برعهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره ۱- معادل صد درصد (۱۰۰٪) مابه‌التفاوت حاصل از فروش اموال و دارایی‌های مازاد بانکهای دولتی نسبت به مبلغ قیمت دفتری و هزینه‌های فروش پس از کسر سهم سود قطعی سپرده‌گذاران، به خزانه‌داری کل کشور واریز و جهت افزایش سرمایه همان بانک تخصیص داده می‌شود. وجوه حاصل از این تبصره از پرداخت مالیات و سود سهم دولت معاف است.

تبصره ۲- با رعایت سیاست‌های کلی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ و اصلاحات بعدی آن، وجوه حاصل از واگذاری باقیمانده سهام دولت در بانکها و بیمه‌های مشمول واگذاری مطابق با دستورالعملی که به تصویب وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌رسد، در قالب بودجه‌های سنواتی به افزایش سرمایه بانکهای دولتی اختصاص می‌یابد.

تبصره ۳- در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف مدت سه سال مطابق دستورالعملی که به تصویب مجمع عمومی بانکها می‌رسد، نسبت به بازسازی ساختار مالی و استقرار حاکمیت شرکت در بانکهای دولتی اقدام کند.

ماده ۱۷- در صورت عدم انجام تکالیف موضوع ماده (۱۶) این قانون، مجازات‌های زیر نسبت به بانک یا مؤسسه اعتباری متخلف اعمال می‌شود:

الف- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با اخطار قبلی، نسبت به اعمال مجازات‌های قانونی از جمله ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و اصلاحات بعدی آن اقدام می‌کند.

ب- سود بانکها و مؤسسات اعتباری که منشأ آن فعالیت‌های غیربانکی شامل بنگاهداری و نگهداری سهام باشد در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد به درصد نرخ مذکور افزوده می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد.

پ- عایدی املاک غیرمنقول مازاد بانکها و مؤسسات اعتباری شامل زمین، مستغلات، سرقفلی و اموال مشابه آن در سال ۱۳۹۵ با نرخ بیست و هشت درصد (۲۸٪) مشمول مالیات می‌شود. پس از آن، هر سال سه واحد درصد به نرخ مذکور اضافه می‌شود تا به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪) برسد. منظور از عایدی املاک در این ماده مابه‌التفاوت قیمت بازاری ملک در ابتدا، و انتهای سال مالی است و بانک یا مؤسسه اعتباری که دارایی غیرمنقول مازاد نگهداری می‌کند موظف است از سال ۱۳۹۵ به بعد، براساس نرخهای مقرر در این ماده، همه‌ساله مالیات بر عایدی دارایی غیرمنقول مازاد تحت تملک خود را بپردازد. چگونگی تقویم دارایی موضوع این ماده، مطابق آیین‌نامه اجرائی است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ت- مدیرعامل و اعضای هیأت‌مدیره بانکها و مؤسسات اعتباری که به دلایلی جز موارد تبصره (۱) این ماده و یا حکم قضائی مبنی بر عدم واگذاری اموال و سهام موضوع ماده (۱۶) این قانون، اقدام به اجرای این حکم نمایند به مدت پنج سال از عضویت در هیأت‌مدیره و نیز تصدی سمت مدیرعاملی بانکها و مؤسسات مالی و یا اعتباری محروم می‌شوند.

تبصره ۱- موارد زیر از شمول مجازات‌های مقرر در این ماده مستثنی است:

الف- مواردی که بانک یا مؤسسه اعتباری حسب مورد به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس و اوراق بهادار اقدامات لازم برای واگذاری دارایی‌های موضوع این ماده را انجام داده ولی به عللی خارج از اراده بانک یا مؤسسه

اعتباری، واگذاری آن ممکن نشده باشد؛

ب- نگهداری اموال منقول یا غیرمنقول و سهامی که به تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به صورت قهری به تملک بانک یا مؤسسه اعتباری درآمده باشد. نگهداری اینگونه اموال و سهام تا یکسال پس از تاریخ تملک، مشمول مجازات‌های موضوع این ماده نیست. تعیین مصادیق قهری بودن تملک، مطابق آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- نظارت مستقیم بر اجرای این حکم با وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد و وزارت مذکور موظف است هر سه‌ماه یک‌بار گزارش عملکرد حکم این ماده را به کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

آیین‌نامه اجرایی بند (پ) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
الف - قانون: قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴-

ب - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ج - سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور

د- املاک غیرمنقول مازاد: زمین، مستغلات، سرقفلی و اموال مشابه به تشخیص شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی.

ه- عایدی املاک غیرمنقول مازاد: مابه‌التفاوت قیمت بازار املاک غیرمنقول مازاد در ابتدا و انتهای سال مالی.

ماده ۲- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری موظفند فهرست املاک غیرمنقول را به تفکیک مازاد و غیرمازاد با مشخصات ثبتی و نشانی کامل و ارزش دفتری و اطلاعات سهام تحت تملک خود را به تفکیک فعالیت‌های بانکی و غیربانکی که به تأیید حسابرسان و بازرسان قانونی خود رسیده باشد، حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۴ و در سال‌های مالی بعد حداکثر یک ماه پس از انقضای سال مالی به بانک مرکزی اعلام کنند.

تبصره - بانک مرکزی پس از دریافت اطلاعات از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، مشخصات ثبتی و نشانی کامل املاک غیرمنقول مازاد و همچنین سهام تحت تملک بانک‌ها و مؤسسه اعتباری در بنگاه‌هایی که فعالیت غیربانکی انجام می‌دهند، به

استثنای موارد مقرر در تبصره (۱) ماده (۱۷) قانون، حداکثر تا دو ماه پس از پایان سال مالی بانک یا مؤسسه اعتباری به سازمان و اشخاص مزبور ارسال کند.

ماده ۳- ارزیابی قیمت بازار املاک مازاد موضوع این آیین نامه توسط کارشناس یا کارشناسان رسمی معرفی شده توسط سازمان انجام می گیرد و هزینه کارشناسی به عهده بانک یا مؤسسه اعتباری مربوط است.

تبصره - قیمت بازار برای پایان دوره مالی هر یک از املاک مازاد در صورتی که املاک مذکور در فهرست مازاد سال بعد نیز باشد به عنوان ارزش بازار، ابتدای دوره بعدی منظور خواهد شد.

ماده ۴- بانکها و مؤسسات اعتباری موظفند مالیات متعلق را با رعایت این آیین نامه حداکثر تا چهار ماه پس از پایان سال مالی به حساب تعیین شده سازمان واریز کنند.

ماده ۵- در صورت عدم رعایت مقررات مربوط در پرداخت مالیات متعلق توسط بانکها و مؤسسات اعتباری، سازمان با رعایت مقررات نسبت به مطالبه و وصول مالیات متعلق اقدام می کند.

ماده ۶- نحوه رسیدگی، مطالبه، حل اختلاف مالیاتی و وصول مالیات عایدی املاک غیرمنقول مازاد بانک یا مؤسسه اعتباری براساس احکام مربوط در قانون مالیات های مستقیم و این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۷- عایدی املاک غیرمنقول مازاد و سود سهام تحت تملک بانکها و مؤسسات اعتباری در بنگاههایی که فعالیت غیربانکی انجام می دهند، مستقل از درآمد عملکرد آنها بوده و عایدی و سود سهام مزبور قابل جمع با سود و زیان یا درآمد مشمول مالیات عملکرد سال مربوط نخواهد بود.

ماده ۸- مالیات پرداختی به موجب این آیین نامه به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نخواهد شد.

ماده ۹- بانکها و مؤسسات اعتباری موظفند گزارش فروش املاک غیرمنقول مازاد و واگذاری سهام موضوع این آیین نامه را به صورت سه ماهه به بانک مرکزی اعلام کنند.

ماده ۱۰- سازمان و بانک مرکزی مکلفاند گزارش عملکرد این آیین نامه را در مقاطع سه ماهه به وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت ارایه به مجلس شورای اسلامی ارسال کنند.

معاون اول رئیس جمهور
اسحاق جهانگیری

مالیات قراردادهای فینانس

رونوشت نامه شماره ۲۱-۱-۴۴۵۷ مورخ ۱۳۷۹/۶/۲۱ معاون محترم وزیر و رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری عنوان جناب آقای دکتر نمازی وزیر محترم امور اقتصادی و دارائی حسب ارجاع معظم له و در اجرای بند ۲ ماده ۲۵۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۹/۲۱ هیأت عمومی شورایی مالیاتی مطرح است. مضمون نامه مذکور و مسائل مطروحه طی آن اجمالاً به شرح مندرج در ذیل می‌باشد:

«تسهیلات مالی و اعتباری خارجی عمدتاً سه مورد را شامل می‌شود که یکی تسهیلات مالی و اعتباری است که در اجرای بند «و» تبصره ۲۲ قانون برنامه دوم توسعه و بند «ب» ماده ۵۸ قانون برنامه سوم توسعه مستقیماً توسط دولت اخذ شده یا می‌شود (نظیر تسهیلات مالی بانک جهانی) و یا این که دریافت‌کننده این تسهیلات بانک کشور بوده و دولت بازپرداخت آن را تضمین می‌نماید. دیگری تسهیلات اعتباری است که سیستم بانکی کشور در چهارچوب مرادوات عادی و با اعتبار خود اخذ نموده و می‌نماید و بالاخره حالت سوم آن دستگاه هائی نظیر شرکت ملی نفت ایران در چهارچوب قوانین جاری کشور و بر پایه اعتبار خود تسهیلات اعتباری اخذ نموده و می‌نمایند. مبنای محاسبه سود متعلق به تسهیلات اعتباری هم نرخهای متداول بین‌المللی نظیر نرخ بین بانکی لندن (LIBOR) می‌باشد، ضمناً طبق استانداردهای بین‌المللی، در کلیه قراردادها مقرر می‌شود که سود بدون کسر هرگونه هزینه‌ای از جمله مالیات به اعتبار دهنده پرداخت شود. حال طبق اطلاعات واصله اخیراً مسئولین مالیاتی کشور تسهیلاتی اخذ شده فوق‌الذکر از مؤسسات مالی خارجی را مشمول مالیات دانسته اقدام به مطالبه مالیات می‌نمایند. علیهذا در این خصوص سؤالاتی مطرح می‌شوند که مستلزم اعلام نظر می‌باشند. اولاً با این که کلیه مؤسسات اعتبار دهنده مقیم خارج هستند و هیچگونه فعالیت عملیاتی در ایران ندارند، آیا به طور کلی اخذ مالیات از سود و هزینه‌های تبعی اعتبارات مورد بحث قانونی است یا خیر؟ ثانیاً اگر چنین اقدامی دارای مبنای قانونی است، چنانچه در

طرح‌های مصوب بودجه‌ای برای پرداخت مالیات منظور نشده باشد، تکلیف طرحها چه خواهد بود و در مورد اعتبارات مورد استفاده سیستم بانکی چه اقدامی متصور است و بالاخره اینکه آیا سود مبالغ استهمال شده که زمانی در اثر بحران مالی کشور، حسب توافق با اعتبار دهندگان صورت گرفته، مشمول مالیات است یا خیر؟

رأی: هیأت عمومی شورایی مالیاتی با مطالعه قوانین و مقررات مالیاتی اعم از سابق و جاری) در مورد سودی که اعتبار دهنده مازاد بر اصل مبلغ اعتبار دریافت می‌نماید و قطع نظر از نحوه احتساب آن که ماهیتاً مشابه با ترتیب محاسبه بهره می‌باشد و پس از بحث و تبادل نظر پیرامون موضوع به شرح آتی مبادرت به صدور رأی می‌نماید:

به موجب بند ۵ ماده یک و بند «ج» ماده ۱۰۵ و مفاد ماده ۱۰۷ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۴۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن هر شخص غیرایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهائی که در ایران تحصیل می‌کند (تحصیل درآمد معمولاً از طریق شعبه یا نمایندگی یا کارگزاری و یا در مورد شخص حقیقی از طریق اشتغال فردی در ایران صورت می‌گیرد)، مشمول پرداخت مالیات در ایران می‌باشد، اما راجع به درآمدهای تحصیل شده از ایران با استناد احکام مزبور، نظر مقنن منحصرأ تعلق مالیات به درآمدهای حاصل از واگذاری امتیازات یا سایر حقوق و یا دادن تعلیمات و کمکهای فنی و یا حق نمایش فیلم بوده است و لاغیر، لذا سایر درآمدهای تحصیل شده از ایران که جزء موارد احصاء شده مذکور نمی‌باشد، منجمله سود مربوط به اعتبارات و تسهیلات اعطائی مؤسسات مالی خارجی مقیم خارج که هیچگونه فعالیت عملیاتی در ایران ندارند، مشمول پرداخت مالیات به دولت جمهوری اسلامی ایران نخواهد بود.

اداره کل مالیات بر شرکتها

معافیت مالیاتی خدمات مهندسی قراردادهای فینانس

مطلع هستید که شرکت ملی صنایع پتروشیمی در خصوص مطالبه مالیات موضوع بند الف ماده ۱۰۷ قانون مالیات‌های مستقیم بابت آن قسمت از قراردادهای خرید تجهیزات منعقد شده با شرکتهای خارجی که مربوط به انجام مهندسی اصولی و مهندسی تفصیلی می‌باشد، مواجهه به مشکل و از حدود دو سال قبل طی مکاتباتی خواستار رفع این معضل بوده است، علیهذا با عنایت به سوابق موجود در شورای عالی مالیاتی و مطالعات و بررسیهای که قبلاً ضمن جلساتی با حضور مسئولین فنی و مالی شرکت یاد شده و رئیس وقت شورای عالی مالیاتی و بعضی رؤسای شعب آن شورا به عمل آمده، در جهت حل مسئله مبتلا به شرکت ملی صنایع پتروشیمی و همچنین سایر مؤدیان مشابه یادآور می‌شود:

«آن قسمت از وجوه موضوع قراردادها که به موجب اسناد و مدارک قابل قبول بابت انجام امور مهندسی اصولی (پایه) و مهندسی تفصیلی لازم برای ساخت تجهیزات، لوازم و ماشین‌آلات و دستگاه‌های خریداری شده از خارج به منظور اجرای قرارداد فوق‌الذکر پرداخت گردد، مشروط بر اینکه امور مذکور در خارج از کشور توسط فروشنده تجهیزات و لوازم و... یا شخص ثالثی بنا به سفارش فروشنده به حساب او انجام شود، جزء قیمت خرید کالا محسوب و با این ترتیب بنا به حکم تبصره ماده ۱۱۱ قانون مالیات‌های مستقیم (در صورتی که کارفرما از اشخاص موضوع این تبصره باشد) از شمول مالیات معاف خواهد بود و با این ترتیب حوزه‌های مالیاتی مکلف‌اند در موارد مراجعه مؤدی یا موقع رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی مربوط بر این اساس اقدام نمایند.»

عبسی شهسوار خجسته

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

مالیات سود و کارمزد پرداختی به بانکهای خارجی

در اجرای تبصره ۱ ماده ۱۴۸ ق.م.م و با توجه به پیشنهاد شماره ۱۱۵۵۴ مورخ ۸۵/۴/۳ این سازمان و موافقت مقام عالی وزارت بدینوسیله اعلام می‌دارد: سود و کارمزد پرداختی بابت تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی که منابع مالی آن در سرمایه در گردش و یا ایجاد دارایی ثابت مشهود مؤدیان مالیاتی به کار گرفته می‌شود، با رعایت استانداردهای حسابداری جزء هزینه‌های قابل قبول پذیرفته خواهد شد مشروط بر اینکه:

الف- مدارک مربوط به مجاز بودن بانک به عملیات بانکی طبق مستندات و مدارک رسمی صادره در کشور محل پایگاه ثبت شده بانک مزبور ارائه شود. این مدارک باید به تأیید مقامات دارای امضاء مجاز سفارت جمهوری اسلامی ایران در آن کشور و مقامات ذیربط وزارت امور خارجه در تهران برسد. برای مواردی که مجوز لزوم توسط سازمان سرمایه‌گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران صادر می‌شود، تأیید مراتب فوق با سازمان مزبور است.

ب- مستندات مربوط به استفاده از این منابع مالی (تسهیلات) در سرمایه در گردش و یا خرید دارایی ثابت مؤدیان به تأیید حسابداری رسمی (حسب مورد مؤسسه حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی و یا سازمان حسابرسی) مسئول حسابرس صورتهای مالی مورد برسد. ج- سقف پذیرش هزینه مزبور نرخ LIBOR+ حداکثر ۲/۵ درصد است. (بخشنامه ۲۰۰/۷۹۵۱ مورخ ۱۳۹۰/۴/۶)

اصلاحی بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۹۸۴ مورخ ۱۳۹۱/۳/۸ در ارتباط با

تبصره ۴ ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم

پیرو بخشنامه شماره ۲۰۰/۴۹۸۴ مورخ ۱۳۹۱/۳/۸ در ارتباط با حکم موضوع تبصره ۴ ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم، بدینوسیله مقرر می‌دارد: طبق تبصره مذکور، اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی نسبت به سود سهام یا

سهام‌الشرکه دریافتی از شرکتهای سرمایه پذیر مشمول مالیات دیگری نخواهند بود، باتوجه به عبارت مالیات دیگری در تبصره فوق‌الذکر، منظور از شرکت سرمایه پذیر شرکت ایرانی یا خارجی است که طبق طبق قانون و مقررات مربوط مشمول مالیات در ایران بوده و بابت درآمدهای خود حسب مورد مالیات پرداخت نموده یا به موجب قانون و مقررات از معافیت‌های مالیاتی استفاده کرده‌است.

بنابراین با عنایت به مراتب فوق حکم تبصره ۴ ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم شامل سود سهام یا سهم‌الشرکه دریافتی از شرکتهای مقیم خارج از کشور که مشمول مالیات ایران نشده‌اند، نمی‌باشد.

بدیهی است در مواردی که بابت سود سهام دریافتی از شرکت سرمایه پذیر مقیم خارج از کشور، درمحل کشور شرکت سرمایه پذیر خارجی، مالیات پرداخت شده باشد، حکم تبصره ماده ۱۸۰ قانون مالیات‌های مستقیم جاری می‌باشد. این بخشنامه جایگزین بخشنامه فوق‌الذکر می‌شود.

علی عسکری

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۸۵/۹/۲۷

شماره: ۴۶۵۲

مالیات سود و کارمزد پرداختی به بانک‌های خارجی

پیرو بخشنامه شماره ۲۱۱-۲۱۲۵/۲۴۸۳۱ مورخ ۸۵/۶/۲۷، نظر به اینکه درآمد اشخاص خارجی از محل سود و کارمزد دریافتی از جمله فعالیت‌های آنان و از مصادیق بهره برداری از سرمایه در ایران می‌باشد، بنابراین اعطای وام و تسهیلات مالی توسط سرمایه‌گذاران و بانکهای خارجی که فعالیت خود را از طریق غیر مقرر دائم و یا شعبه، نمایندگی، کارگزار و امثال آنها در ایران انجام می‌دهند حسب مورد مشمول مالیات بر درآمد طبق مقررات ق.م.م می‌باشند و سازمان امور مالیاتی کشور بنا به اختیار حاصل از مقررات تبصره ماده ۱۵۹ قانون یاد شده مقرر می‌دارد:

مؤدیان محترم مالیاتی اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی هنگام پرداخت وجوه مذکور، ابتدا میزان مالیات متعلقه را از ادارات امور مالیاتی ذیربط استعلام و سپس نسبت به کسر و پرداخت مالیات از سود و کارمزد پرداختی در مهلت مقرر قانونی

اقدام نمائید. در غیر اینصورت علاوه بر مالیات متعلقه مشمول جریمه مقرر در قانون نیز خواهند بود. ادارات امور مالیاتی و حسابداران رسمی مکلفند در رسیدگی پرونده مالیاتی اشخاص مذکور از کسر و پرداخت به موقع مالیات‌های متعلقه اطمینان حاصل نموده و در گزارش خود موارد را قید نمایند.

علی اکبر مازار

جدول مالیات بر درآمد حقوق کارکنان بخش دولتی و غیردولتی بااستناد قانون بودجه سال ۱۳۹۴

مالیات		نرخ مالیاتی	حقوق سالانه مشمول مالیات	حقوق سالانه	حقوق ماهانه
ماهانه	سالانه				
---	---	---	---	۱۳۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۵۰۰,۰۰۰
۵۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۱۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰
۸۵۰,۰۰۰	۱۰,۲۰۰,۰۰۰	۱۰	۱۰,۲۰۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۱,۸۵۰,۰۰۰	۲۲,۲۰۰,۰۰۰	۱۰	۲۲,۲۰۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
۳,۸۵۰,۰۰۰	۴۶,۲۰۰,۰۰۰	۱۰	۴۶,۲۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۴,۸۵۰,۰۰۰	۵۸,۲۰۰,۰۰۰	۱۰	۵۸,۲۰۰,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰,۰۰۰
۶,۹۰۰,۰۰۰	۸۲,۸۰۰,۰۰۰	۱۰	۸۲,۸۰۰,۰۰۰	۹۶۶,۰۰۰,۰۰۰	۸۰,۵۰۰,۰۰۰
---	---	۲۰	---	بیشتر از ۹۶۶,۰۰۰,۰۰۰	بیشتر از ۸۰,۵۰۰,۰۰۰
۷,۰۰۰,۰۰۰	۸۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۰	۸۴,۰۰۰,۰۰۰	۹۷۲,۰۰۰,۰۰۰	۸۱,۰۰۰,۰۰۰
۸,۸۰۰,۰۰۰	۱۰۵,۶۰۰,۰۰۰	۲۰	۹۴۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۰,۸۰۰,۰۰۰	۱۲۹,۶۰۰,۰۰۰	۲۰	۱,۰۶۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۰,۸۰۰,۰۰۰	۱,۰۸۹,۶۰۰,۰۰۰	۲۰	۵,۸۶۲,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۹۰,۸۰۰,۰۰۰	۲,۲۸۹,۶۰۰,۰۰۰	۲۰	۱۱,۸۶۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۹۹۰,۸۰۰,۰۰۰	۱۱,۸۸۹,۶۰۰,۰۰۰	۲۰	۵۹,۸۶۲,۰۰۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

تذکر: از تاریخ ۱۳۹۳/۱/۱ نرخ مالیات بر درآمد کلیه حقوق‌بگیران شاغل در بخش دولتی و غیر دولتی یکسان می‌باشد.

جدول مقایسه میزان حداقل حقوق و مزایای سال ۹۴-۱۳۸۸

مبالغ - ریال

شرح	سال ۱۳۸۸	سال ۱۳۸۹	سال ۱۳۹۰	سال ۱۳۹۱	سال ۱۳۹۲	سال ۱۳۹۳	سال ۱۳۹۴
حداقل دستمزد روزانه	۸۷۸۴۰	۱۰۱،۰۰۰	۱۱۰،۱۰۰	۱۲۹،۹۰۰	۱۶۲،۳۷۵	۲۰۲،۹۷۰	۲۳۷،۴۷۵
حداقل حقوق ماهانه (ماههای سی روزه)	۲،۶۳۵،۲۰۰	۳،۰۳۰،۰۰۰	۳،۲۰۳،۰۰۰	۳،۸۹۷،۰۰۰	۴،۸۷۱،۲۵۰	۶،۰۸۹،۱۰۰	۷،۱۲۴،۲۵۰
بن کارگری ماهانه	۱۰۰،۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰	۲۸۰،۰۰۰	۳۵۰،۰۰۰	۵۰۰،۰۰۰-۳۵۰،۰۰۰	۸۰۰،۰۰۰	۱،۱۰۰،۰۰۰
کمک هزینه مسکن ماهانه	۱۰۰،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۲۰۰،۰۰۰	۴۰۰،۰۰۰
حق اولاد (سه برابر حداقل مزد)- یک اولاد	۲۶۳،۵۲۰	۳۰۳،۰۰۰	۳۳۰،۳۰۰	۳۸۹،۷۰۰	۴۸۷،۱۲۵	۶۰۸،۹۱۰	۷۱۲،۴۲۵
حداقل حقوق یک ساعت کاری (۲۲۰ ± حقوق ماهیانه)- ماه ۳۰ روزه	۱۱،۹۷۸	۱۲،۷۷۲	۱۵،۰۱۴	۱۷،۷۱۴	۲۲،۱۴۲	۲۷،۶۷۸	۳۲،۳۸۲
حداقل حقوق یک ساعت اضافه کاری (۱/۴۰ × حقوق یکساعت)	۱۶،۷۶۹	۱۹،۱۲۸	۲۱،۰۲۰	۲۴،۷۸۰	۳۰،۹۹۹	۳۸،۷۴۹	۴۵،۳۳۶
معافیت ماهانه مالیاتی موضوع ماده ۸۴ قانون مالیاتها	۴،۱۶۶،۶۶۶	۴،۳۷۵،۰۰۰	۴،۸۳۳،۲۳۳	۵،۵۰۰،۰۰۰	۶،۰۰۰،۰۰۰	۱۰،۰۰۰،۰۰۰	۱۱،۵۰۰،۰۰۰
حداقل دستمزد روزانه مشمول حق بیمه	۸۷۸۴۰	۱۰۱،۰۰۰	۱۱۰،۱۰۰	۱۲۹،۹۰۰	۱۶۲،۳۷۵	۲۰۲،۹۷۰	۲۳۷،۴۷۵
حداکثر دستمزد روزانه مشمول حق بیمه	۶۱۴،۸۸۰	۷۰۷،۰۰۰	۷۷۰،۷۰۰	۹۰۹،۳۰۰	۱،۱۳۶،۶۲۵	۱،۴۲۰،۷۹۰	۱،۶۶۲،۳۲۵

۱- ماده ۷- قرارداد کار عبارتست از قرارداد کتبی یا شفاهی که به موجب آن کارگر در قبال دریافت حق السعی کاری را برای مدت موقت یا مدت غیرموقت برای کارفرما انجام می‌دهد.
تبصره ۱- حداکثر مدت موقت برای کارهایی که طبیعت آنها جنبه غیرمستمر دارد توسط وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
تبصره ۲- در کارهایی که طبیعت آنها جنبه مستمر دارد، در صورتی که مدتی در قرارداد ذکر نشود، قرارداد دائمی تلقی می‌شود.
ماده ۸- شروط مذکور در قرارداد کار یا تغییرات بعدی آن در صورتی نافذ خواهد بود که برای کارگر مزایایی کمتر از امتیازات مقرر در این قانون منظور ننماید.
۲- از اول سال ۱۳۹۴ سایر سطوح مزدی نیز روزانه ۱۷ درصد مزد ثابت یا مزد مبنای (موضوع ماده ۳۶ قانون کار) با اضافه روزانه ۱۰،۰۰۰ ریال حق سنوات به نسبت آخرین مزد سال ۱۳۹۳ افزایش می‌یابد.
۳- باستناد تبصره ذیل ماده ۳۷ قانون کار در ماههای سی و یک روزه مزایا و حقوق بر اساس سی و یک روز محاسبه و به کارگر پرداخت شود.
۴- باستناد ماده ۸۶ قانونی تامین اجتماعی حق اولاد برای هر فرزند معادل سه برابر حداقل دستمزد منحصرأ تا دو فرزند بیمه شده پرداخت می‌شود مشروط بر آنکه:
۱- (۴-۱) بیمه شده حداقل سابقه پرداخت حق بیمه هفتصد و بیست روز کار را داشته باشد.
۲- (۴-۲) سن فرزندان از هجده سال کمتر باشد و یا منحصرأ به تحصیل اشتغال داشته باشند. (مطابق ماده ۸۶ قانون تامین اجتماعی)
۵- حداقل و حداکثر دستمزد روزانه مشمول کسر حق بیمه برای سال ۱۳۹۴ به ترتیب معادل ۲۳۷،۴۷۵ ریال (ماه ۳۰ روزه ۷،۱۲۴،۲۵۰ ریال) و ۱،۶۶۲،۳۲۵ ریال (ماه سی روزه ۴۹،۸۶۹،۷۵۰ ریال). سقف حق بیمه بر اساس هفت برابر حداقل مزد محاسبه شده و چنانچه این ضریب تغییر کند سقف حق بیمه نیز تغییر خواهد کرد.
۶- معافیت سالانه حقوق‌بگیران کشور باستناد قانون بودجه سال ۱۳۹۴ معادل ۱۳۸ میلیون ریال (ماهانه ۱۱،۵۰۰،۰۰۰ ریال) می‌باشد.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالا و خدمات عمومی در سال ۱۳۹۲

قابل توجه فعالان محترم اقتصادی مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده
نرخ مالیات و عوارض ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی در سال ۱۳۹۲
شش درصد (۶٪) می باشد.

براساس تبصره «۲» ماده «۱۱۷» قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری
اسلامی ایران که مقرر می دارد نرخ مالیات و عوارض بر ارزش افزوده از سال اول
برنامه (۱۳۹۰)، سالانه به میزان یک درصد افزایش یابد، بنابراین نرخ مالیات و
عوارض ارزش افزوده کالاها و خدمات عمومی از ابتدای سال ۱۳۹۲ شش درصد
(۶٪) می باشد. لذا به منظور جلوگیری از هرگونه مشکلات اجرایی از مؤدیان محترم
مالیاتی مشمول نظام مالیات بر ارزش افزوده درخواست می گردد که از ابتدای سال
۱۳۹۲ در کلیه مبادلات اقتصادی فی مابین (عرضه کالاها و ارائه خدمات عمومی)
مالیات و عوارض ارزش افزوده را به نرخ شش درصد «۶٪» (۳/۶٪ مالیات و ۲/۴٪
عوارض) در صورت حساب های صادره اعمال و از خریداران اخذ نمایند.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالا و خدمات عمومی در سال ۱۳۹۳

به استناد تبصره (۲) ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه و بند (ط) قانون
بودجه سال ۱۳۹۳ نرخ مالیات بر ارزش افزوده از اول دیماه ۱۳۹۳ معادل ۸ درصد
شامل ۵/۳ درصد مالیات و ۲/۷ درصد عوارض شهرداری می باشد.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالا و خدمات عمومی در سال ۱۳۹۴

نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالا و خدمات عمومی از ابتدای سال ۱۳۹۴ معادل ۹٪
(شامل ۶٪ مالیات و ۳٪ عوارض شهرداری) می باشد.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده (۱۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ با اصلاحات بعدی، آن قسمت از سود ابرازی شرکتهای تعاونی و خصوصی که برای توسعه و بازسازی و نوسازی یا تکمیل واحدهای موجود صنعتی و معدنی خود یا ایجاد واحدهای جدید صنعتی یا معدنی در آن سال مصرف گردد از پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات متعلق موضوع ماده ۱۰۵ این قانون معاف خواهد بود مشروط بر این که قبلاً اجازه توسعه یا تکمیل یا ایجاد واحد صنعتی یا معدنی جدید در قالب طرح سرمایه‌گذاری معین از وزارتخانه‌های ذی ربط تحصیل شده باشد. نظر به این که بخشنامه شماره ۱۳۵۱/۸۱۰۹۹-۲۳۲/۱۳۵۱/۸۱۰۹۹-۳۳۲/۱۳۵۱/۸۱۰۹۹ سازمان امور مالیاتی کشور در دوره حاکمیت، بهره مندی از معافیت مالیاتی را علاوه بر آنچه که در قانون ذکر شده است به صدور گواهی استفاده از معافیت‌ها از سوی معاون عملیاتی سازمان امور مالیاتی موکول کرده است و در تغایر با هدف و حکم قانونگذار، موجب توسعه و تغییر در شرایط قانونی شده است، به همین دلیل بخشنامه مذکور به استناد بند ۱ ماده (۱۲) و مواد ۸۸ و (۱۳) قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ صدور ابطال می‌شود. خواسته دیگر شاکی باید در شعبه دیوان مورد رسیدگی قرار گیرد.

معاون قضایی دیوان عدالت اداری

علی مبشری

تاریخ: ۱۳۹۰/۷/۲۶

شماره: ۲۰۰/۱۷۶۸۹

بخشنامه ابلاغ صورتجلسه مورخه ۱۳۹۰/۲/۲۴ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی در خصوص عدم تسری معافیت مالیاتی موضوع مواد ۱۳۲ و ۱۳۸ قانون مالیات‌های مستقیم به موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و یا بخش عمومی غیر دولتی

به پیوست تصویر صورتجلسه شماره ۲۰۱/۸۹۹۳ مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۳ هیأت عمومی شورای عالی مالیاتی مبنی بر عدم تسری معافیت مالیاتی موضوع مواد ۱۳۲ و ۱۳۸ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و یا بخش عمومی غیر دولتی (شرکتهایی که بیش از ۵۰٪ سرمایه آنها متعلق به موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و همچنین شرکتهایی که بیش از ۵۰٪ سهام آنها تماماً متعلق به دولت و اشخاص یاد شده) می‌باشد، جهت اقدام و بهره برداری لازم ابلاغ می‌گردد.

علی عسکری

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

اصلاحیه ضوابط اجرایی موضوع تبصره «۳» ماده «۱۳۸» قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های بعدی آن و الحاقی موضوع بند (ب) ماده «۶» قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده «۱۱۳» قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ موضوع بخشنامه شماره ۸۰۴/۲۹۱۶-۲۱۱ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲ سازمان امور مالیاتی کشور

تبصره ذیل ماده «۱۰» به «تبصره ۱» اصلاح و «تبصره ۲» به شرح زیر به ذیل ماده «۱۰» اضافه گردد:

تبصره ۲: مؤدیان مشمول ماده «۷» این ضوابط اجرایی که نسبت به انتقال کارخانه‌های خود قبل از ۱۳۹۱/۱۲/۲۹ به شهرکهای صنعتی مصوب اقدام نموده‌اند چنانچه قبل یا بعد از انتقال تأسیسات کارخانه خود به شهرکهای صنعتی مصوب، صرفاً نسبت به اعلام کتبی موضوع ماده «۷» و بند (الف) ماده «۸» به اداره امور مالیاتی و تسلیم مدارک مورد اشاره در ماده «۸» اقدام نموده باشند در صورتیکه حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از تصویب این اصلاحیه نسبت به اعلام انتقال تأسیسات خود به شهرکهای صنعتی مصوب به ادارات امور مالیاتی اقدام نمایند و مدارک ذیل را که به تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت رسیده است به ادارات امور مالیاتی ذیربط تسلیم نمایند مشروط بر اینکه پرونده مالیاتی عملکرد سال یا سالهای مربوطه در یکی از مراحل رسیدگی و یا مراجع حل اختلاف مالیاتی قابل طرح باشد امکان برخورداری از معافیت مالیاتی قسمت اخیر تبصره «۳» ماده «۱۲۸» قانون مالیاتهای مستقیم را با رعایت این دستورالعمل و سایر مقررات دارا خواهند بود.

۱. تصویر درخواست انتقال به شهرکهای صنعتی مصوب ارائه شده به سازمان صنعت، معدن و

تجارت به تاریخ قبل از انتقال که تسلیم آن به تأیید سازمان مذکور رسیده باشد.

۲. تصویر پروانه بهره برداری یا گواهی صنعتی قبل از انتقال.

۳. تصویر پروانه بهره برداری بعد از انتقال.

۴. گواهی سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ذیربط مبنی بر انتقال کارخانه به شهرک صنعتی مصوب، جمع آوری و خروج ماشین آلات کارخانه قبلی و عدم هر گونه فعالیت مرتبط با کارخانه انتقالی در محل سابق.

برای کارخانه‌های انتقالی از تاریخ ۱۳۹۲/۱/۱ به بعد رعایت ضوابط قبلی الزامی است.

محمد رضا نعمت زاده
وزیر صنعت، معدن و تجارت

علی طیب نیا
وزیر امور اقتصادی و دارایی

بخشنامه در خصوص پذیرش سود و کارمزد تسهیلات مالی

خارجی به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی

پیرو بخشنامه شماره ۲۱۲۵/۲۴۸۳۱ مورخ ۸۵/۶/۲۷ بنا به پیشنهاد شماره ۲۰۰/۱۴۹۳۱ مورخ ۹۰/۸/۲۶ این سازمان و با توجه به موافقت وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی به موجب نامه شماره ۱۴۸۷۳۶ مورخ ۹۲/۹/۱۰ مشاور محترم وزیر و مدیر کل دفتر وزارتی در اجرای تبصره یک ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم، عبارت "برای انجام دادن عملیات مؤسسه به کار گرفته شده باشد" به جای عبارت "در سرمایه در گردش و یا ایجاد دارایی ثابت مشهود مؤدیان مالیاتی بکار گرفته می‌شود" در صدر بخشنامه مذکور و عبارت "در سرمایه در گردش و یا خرید دارایی ثابت مؤدیان" در بند "ب" بخشنامه مورد نظر جایگزین می‌گردد که با جایگزینی عبارت‌های فوق‌الذکر، بخشنامه مزبور به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

سود و کارمزد پرداختی بابت تسهیلات دریافتی از بانک‌های خارجی که منابع مالی آن برای انجام دادن عملیات مؤسسه به کار گرفته شده باشد، با رعایت استانداردهای حسابداری جزء هزینه‌های قابل قبول پذیرفته خواهد شد مشروط بر اینکه:

الف - مدارک مربوط به مجاز بودن بانک به عملیات بانکی طبق مستندات و مدارک رسمی صادره کشور محل پایگاه ثبت شده بانک مزبور ارائه شود. این مدارک باید به تأیید مقامات دارای امضاء مجاز سفارت جمهوری اسلامی در آن کشور و مقامات ذیربط وزارت امور خارجه در تهران برسد. برای مواردی که مجوز لازم توسط سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی صادر می‌شود، تأیید مراتب فوق با سازمان مزبور است.

ب - مستندات مربوط به استفاده از این منابع مالی (تسهیلات) برای انجام دادن عملیات مؤسسه به تأیید حسابداری رسمی (حسب مورد مؤسسه حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی و یا سازمان حسابرسی) مسئول حسابرسی صورتهای مالی مؤدی برسد.

ج - سقف پذیرش هزینه مزبور نرخ $labor +$ حداکثر ۰/۷۵ درصد است. لازم به یادآوری است به موجب بخشنامه شماره ۲۰۰/۷۹۵۱ مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۰۶، نرخ پذیرش موضوع بند (ج) فوق، از تاریخ ۱۳۹۰/۳/۴ $libor$ به علاوه ۲/۵ درصد افزایش یافته است.

در ضمن در چارچوب مقررات این بخشنامه صرفاً هزینه سود و کارمزد پرداختی مؤسسات، بابت تسهیلات مالی خارجی که به طور مستقیم و بدون واسطه از بانک‌های خارجی دریافت شده باشند در حساب مالیاتی قابل قبول خواهد بود.

شماره: ۱۹۴۸۴ / ۲۰۰ / ص تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۰۶

صور تجلسه مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۰ شورای عالی مالیاتی به شماره ۲۷-۲۰۱ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۹ در خصوص هزینه سود سپرده پرداختی مؤسسات مالی فاقد مجوز

فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

به پیوست نظر شورای عالی مالیاتی موضوع صور تجلسه مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۰ در اجرای بند ۳ ماده ۲۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم به شماره ۲۷-۲۰۱ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۹ در خصوص هزینه سود سپرده پرداختی مؤسسات مالی فاقد مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، به شرح ذیل جهت اجراء ابلاغ می‌گردد:

"مستثنی از مفاد ماده ۱۴۷ و بند (۱) ماده ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم، سود سپرده پرداختی توسط مؤسساتی که بدون مجوز به فعالیت‌های موضوع ماده (۱) قانون تنظیم بازار غیر متشکل پولی در امر واسطه‌گری مالی (عرضه و تقاضای پول) مبادرت می‌نمایند و در حدود متعارف متکی به مدارک و منحصرأ مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط می‌باشد جزء هزینه‌های قابل قبول مؤسسات یاد شده محسوب می‌گردد.

شماره: ۲۰۰/۹۳/۱۱ تاریخ: ۱۳۹۳/۰۲/۱۰

هزینه‌های مالی قابل قبول شرکتهای ایران خودرو و سایپا

با عنایت به ابهامات و سؤالات مطرح شده در خصوص نحوه و چگونگی اجرای تصمیم نامه‌های شماره ۷۳۸۴۸/ت/۴۸۲۲۲ ن مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۹ و ۴۸۸۱۷۷/ت/۲۶۲۶۵۵ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۸ هیأت محترم وزیران، بدینوسیله اعلام می‌گردد:

با توجه به مفاد نامه شماره ۲۰۷۹۸/۱۷۱۹۰۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۱۵ سرپرست محترم امور هماهنگی و رفع اختلافات حقوقی دستگاههای اجرایی معاونت حقوقی رئیس جمهور، عنوان معاون محترم هماهنگی و نظارت معاون اول رئیس جمهور کلیه تسهیلات دریافتی توسط شرکتهای ایران خودرو و سایپا از مؤسسات مالی و اعتباری غیربانکی موضوع تصمیم نامه اخیرالذکر از تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۹ لغایت پایان دولت دهم به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی محسوب گردیده است.

بدیهی است مفاد تصمیم نامه‌های مذکور صرفاً در خصوص هزینه‌های مالی محقق شده دو شرکت فوق‌الذکر و در طی مدت فوق بوده و قابل تسری به سایر شرکتهای اعم از وابسته و یا سرمایه پذیر دو شرکت مارالذکر و دیگر اشخاص نمی‌باشد.

آیین‌نامه اجرایی ماده (۹) قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان

به پیوست تصویب نامه شماره ۲۹۵۶/ت/۴۶۵۱۳ هـ مورخ ۹۱/۱۰/۱۷ هیأت محترم وزیران در خصوص اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات موضوع تصویب نامه شماره ۱۴۱۶۰۲/ت/۴۶۵۱۳ هـ مورخ ۹۱/۸/۲۱ هیأت محترم وزیران و الحاق یک تبصره به ماده ۲۸ آن، ابلاغ می‌گردد:

به موجب بند ۱۱ تصویب نامه صدرالذکر، آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موضوع تصویب نامه شماره ۲۸۶۰۹/ت/۳۲۸۶۳ هـ مورخ ۸۴/۵/۱۰ هیأت محترم وزیران (تصویر پیوست) به عنوان مقررات اجرایی ماده ۹ قانون مذکور تنفیذ گردید. که به این ترتیب، معافیت ماده ۹ قانون یاد شده به شرح زیر قابل اعمال است:

۱- در اجرای ماده (۲۸) آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات و تبصره الحاقی آن، واحدهای فناوری (پژوهشی و فناوری و مهندسی) مستقر در پارکهای علم و فناوری که با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایجاد می‌شوند و در جهت انجام مأموریت‌های محوله به فعالیت اشتغال دارند، نسبت به درآمدهای حاصل از فعالیتهای مذکور در مجوز که صرفاً در پارکهای علم و فناوری تحقق می‌یابد از تاریخ صدور مجوز توسط مدیریت (رئیس) پارک از معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۳) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی مصوب ۱۳۷۲ و اصلاحیه‌های بعدی آن با رعایت سایر مقررات آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه برخوردار خواهند بود.

۲- با توجه به لازم‌الاجرا شدن قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ مجلس شورای اسلامی که طی شماره ۱۹۱۵۹ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۷ در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران منتشر شده است، در اجرای مقررات ماده ۴۷ قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه، واحدهای پژوهش و فناوری و مهندسی (اعم از دولتی و خصوصی) در پارکهای علم و فناوری که مجوز خود را از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون برنامه پنجساله چهارم توسعه تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات (۲/۱۰/۸۹)

دریافت نموده باشند، معافیت آنها در اجرای ماده ۱۴۶ قانون مالیاتهای مستقیم تا پایان دوره مربوط با رعایت مقررات قابل اعمال خواهد بود و مقررات موضوع این بخشنامه صرفاً در خصوص واحدهای فناوری که مجوز لازم را پس از اجرایی شدن قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات (۸۹/۱۰/۲) دریافت نموده‌اند، نافذ می‌باشد. بدیهی است چنانچه شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتها و مؤسساتی که بیش از پنجاه درصد مالکیت آنها متعلق به شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی است، مجوز فعالیت در پارکهای علم و فناوری را بعد از تاریخ لازم‌الاجرا شدن قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات (۸۹/۱۰/۲) دریافت نموده باشند، مشمول معافیت موضوع این قانون نخواهند بود.

۳- معافیت قانونی مذکور صرفاً در خصوص فعالیتهای پژوهشی، فناوری و مهندسی مندرج در مجوز واحدهای فناوری مستقر در پارکهای علم و فناوری موضوع ماده ۹ قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها قابل اجرا است و به فعالیتهای خارج از پارک علم و فناوری و همچنین سایر شرکتهای تولیدی و صنعتی تسری ندارد.

۴- در صورت انتقال واحدهای فناوری به خارج از پارکهای علم و فناوری، از تاریخ انتقال مشمول برخورداری از معافیت موضوع این ماده نخواهند بود.

۵- در اجرای تبصره (۲) ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه، عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر قانونی موجب عدم برخورداری از معافیت مالیاتی در سال مربوط خواهد شد.

۶- در اجرای ماده (۱۱) قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوریها و اختراعات و ماده (۳۲) آیین نامه اجرایی آن، کلیه اشخاص (حقیقی یا حقوقی) که از حمایتهای این قانون برخوردار می‌شوند چنانچه بر اساس گزارش دستگاه اجرایی ذیربط یا نظارت دوره‌ای یا موردی دبیرخانه شورا یا صندوق با کتمان اطلاعات یا ارائه اطلاعات ناصحیح از این حمایتها برخوردار شده باشند یا حمایتها و تسهیلات اعطاء شده بر طبق این قانون را برای مقاصد دیگری مصرف نموده باشند، با تشخیص دبیرخانه شورا یا صندوق مذکور، ضمن محرومیت از استفاده مجدد از حمایتهای قانون، با ارجاع به مراجع قانونی ذیصلاح، علاوه بر پرداخت اصل مالیات متعلق مشمول جریمه نقدی برابر میزان معافیت مالیاتی اعطا شده خواهند بود که مالیات و جریمه مذکور بدون رعایت مرور زمان مالیاتی موضوع مواد ۱۵۶ و ۱۵۷ قانون مالیاتهای مستقیم قابل مطالبه خواهد بود.

دستورالعمل اجرائی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم

بنا به اختیار حاصل از مفاد ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند نسبت به ثبت نام جهت دریافت کارت اقتصادی اقدام و بر اساس موارد زیر برای انجام معاملات خود، صورتحساب صادر و شماره اقتصادی مربوط به خود و طرف معامله را در صورت حسابها و فرم‌ها و اوراق مربوط درج نموده و همچنین فهرست معاملات خود را به اداره امور مالیاتی مربوطه تسلیم نمایند.

هدف: اجرای ماده (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم از تاریخ ۱۳۹۱/۰۱/۰۱.

دامنه کاربرد: کلیه اشخاص حقیقی که به انجام معاملات و هر نوع فعالیت اقتصادی مبادرت می‌نمایند و کلیه اشخاص حقوقی که در دامنه شمول قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده قرار می‌گیرند.

تعاریف:

- **کارت اقتصادی:** کارتی است حداقل شامل نام و شماره اقتصادی که در اجرای مفاد ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم از طرف سازمان امور مالیاتی کشور صادر و حسب مورد در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی قرار داده میشود.
- **شماره اقتصادی:** شماره منحصر به فردی است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور، حسب مورد به اشخاص حقیقی و حقوقی اختصاص داده می‌شود.
- **صورتحساب:** منظور صورتحساب نمونه اعلام شده در اجرای ماده (۱۶۹) قانون مالیات‌های مستقیم و ماده (۱۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- **اشخاص حقیقی:** منظور از اشخاص حقیقی در این دستورالعمل کلیه اشخاص حقیقی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند که حسب مورد به انجام هر نوع معامله و فعالیت اقتصادی مبادرت می‌نمایند.
- **اشخاص حقوقی:** منظور از اشخاص حقوقی در این دستورالعمل کلیه اشخاص حقوقی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- **مصرف کننده نهایی:** منظور از مصرف کننده نهایی، شخص حقیقی است که کالا یا خدمات را متناسب با نیاز خود برای مصارف شخصی خریداری نموده و از آن برای عرضه کالا و خدمات به دیگران استفاده نمی‌نماید.

۱- اشخاص مکلف به ثبت نام و اخذ کارت اقتصادی:

- ۱-۱- کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع این دستورالعمل.
- ۱-۲- در مورد اشخاص حقیقی که از لحاظ مالیاتی واحدهای شغلی متعدد و مستقلی دارند، طبق مقررات این دستورالعمل مکلفند برای هر محل شغلی، شماره اقتصادی دریافت نمایند.
- ۱-۳- در اجرای ماده (۱۰۷) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای شرکای شرکت مدنی موضوع تبصره ۳ ماده (۱۰۰) و یا مشارکت‌های موضوع تبصره ماده (۱۰۱) قانون مالیات‌های مستقیم، یک شماره اقتصادی صادر می‌شود.

۲- نحوه ثبت نام و درخواست کارت اقتصادی:

- ۲-۱- اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌نماید به سامانه ثبت نام مؤدیان و تخصیص شماره اقتصادی به نشانی www.tax.gov.ir مراجعه و نسبت به ثبت نام و درخواست شماره اقتصادی اقدام نمایند.
- ۲-۲- اشخاص حقیقی و حقوقی که به موجب این دستورالعمل ملزم به اخذ کارت اقتصادی گردیده‌اند مکلفند هر گونه تغییرات از جمله انحلال، تغییر نام، تغییر شغل، تغییر نشانی و یا سایر موارد را حسب مورد حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تغییرات مذکور، از طریق درگاه به سازمان امور مالیاتی مربوط اعلام نمایند. در غیر اینصورت هر گونه مسئولیت ناشی از آن به عهده دارنده کارت می‌باشد.
- ۲-۳- اشخاص حقیقی و حقوقی تا پایان زمان مهلت تعیین شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور برای دریافت و به کارگیری شماره اقتصادی بایستی حسب مورد از شماره ملی به عنوان شماره اقتصادی استفاده نمایند.

۳- تکالیف دارندگان کارت اقتصادی:

- ۳-۱- اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم مکلفند از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ برای عرضه و فروش کالا و خدمات از صورت‌حساب فروش کالا به شرح فرم نمونه موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم (پیوست شماره ۱) استفاده نمایند و در صورت حساب‌های صادره شماره اقتصادی خود را چاپ و شماره اقتصادی خریدار را درج نمایند. درج شماره اقتصادی فروشنده با استفاده از سیستم‌های نرم افزاری یا صندوق‌های فروش در صورت‌حساب فروش صادره به منزله چاپ تلقی می‌شود.

تبصره- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل مکلفند مادامی که برای آنها شماره اقتصادی صادر نشده، از شماره ملی برای اشخاص حقیقی و شناسه ملی برای اشخاص حقوقی به جای شماره اقتصادی استفاده نمایند.

۲-۳- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل مکلفند هنگام خرید کالا و یا خدمات، شماره اقتصادی خود را جهت درج در صورتحساب به فروشنده ارائه و در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند چنانچه فروشنده، مشخصات خریدار و موضوع مورد معامله را ظرف مهلت یک ماه از زمان انجام معامله به شرح فرم نمونه (پیوست ۲) به اداره امور مالیاتی اعلام نماید، مشمول جریمه تخلف از این بابت نخواهد بود، در غیر این صورت طرفین معامله متضامناً مسئول خواهند بود.

۳-۳- درج شماره اقتصادی در قراردادهای اسناد و مدارک فروش، هنگام فروش کالا یا خدمات و صدور صورتحساب از سوی فروشنده صورت خواهد گرفت و در صورت عدم درج شماره اقتصادی خریدار، در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره ۲ آن، متضامناً مشمول خواهند بود.

۴-۳- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول این دستورالعمل اعم از وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، بانکها، شهرداریها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداریها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از انتفاعی و غیر انتفاعی مکلفند در کلیه قراردادهای اوراق و فرمهای مورد استفاده جهت انجام معاملات خود و اعطای تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی و بیمه نامه و غیره نسبت به درج شماره اقتصادی طرفین معامله اقدام نمایند.

اصلاحی: «تبصره- درج شماره اقتصادی اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی که در ایران اقامت و فعالیت اقتصادی ندارند، بر روی صورتحساب صادره الزامی نمی‌باشد.

در اجرای بند ۱-۵، ارسال اطلاعات واردات می‌باید با درج شماره اختصاصی اشخاص خارجی انجام پذیرد.»

۴- تکالیف اشخاص ثالث:

۱-۴- گمرک ایران مکلف به درج شماره اقتصادی کلیه واردکنندگان، صادرکنندگان، حق‌الملک‌کاران در اظهارنامه‌های گمرکی می‌باشد.

۲-۴- ذی‌حسابها و یا مدیران کل امور مالی مکلفند فهرست معاملات خود را طبق فرم نمونه (پیوست ۳ و ۴) و همچنین فهرست قراردادهای خدماتی و پیمانکاری را طبق فرم نمونه (پیوست شماره ۵) تا یک ماه پس از پایان هر فصل به

صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان و یا در محیط رایانه‌ای به اداره امور مالیاتی ذیربط ارائه نمایند.

(۲-۴) اصلاحی و جایگزینی: «کلیه دستگاههای اجرائی مکلفند فهرست معاملات و صورت پرداخت قراردادهای خود را طبق فرم نمونه (پیوست شماره ۳ الی ۵) تا یک ماه پس از پایان هر فصل و همچنین حسب مورد فرم نمونه (پیوست شماره ۲) را تا یک ماه از تاریخ انجام معامله، به صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان ارسال و یا در قالب فایل تولید شده از نرم افزار مربوطه به اداره امور مالیاتی ذیربط تحویل نمایند.

مسئول حسن اجرای این بند بالاترین مقام دستگاه و نیز با توجه به ماده ۱۴ قانون ارتقاء سلامت اداری ذیحساب مربوطه خواهد بود.»

۳-۴- بانکها مکلفند شماره اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل را در قراردادهای اعطای تسهیلات یا هر نوع معاملات بانکی اعم از ارزی و ریالی درج نمایند.

بند (۳-۴) به شرح ذیل اصلاح و جایگزین متن قبلی می‌گردد:
«بانکها و سایر مؤسسات اعتباری مکلفند ضمن اعلام مبلغ تسهیلات یا تعهدات در زمان درخواست صدور گواهی موضوع تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیاتهای مستقیم، شماره اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل را در قراردادهای اعطای تسهیلات، ایجاد تعهدات یا هر نوع معاملات بانکی اعم از ارزی یا ریالی درج نمایند.»

۴-۴- وزارت بازرگانی مکلف است در فرمهای مربوط به ثبت سفارش اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل شماره اقتصادی آنها را درج ارائه نمایند.

۵- نحوه ارائه فهرست معاملات اشخاص حقیقی و حقوقی به اداره امور مالیاتی:

۱- ۵- کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مکلفند از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ فهرست معاملات خود را به صورت فصلی (بر اساس سال شمسی)، تا یک ماه پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان یا در محیط رایانه‌ای، طبق فرم نمونه (پیوست شماره ۳ و ۴ و ۵) به اداره امور مالیاتی ذیربط ارائه نمایند.
تبصره- چنانچه انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصلهای سال شمسی باشد، برای فصل شمسی مذکور دو فهرست معامله تنظیم و ارسال می‌نمایند، به گونه‌ای که از ابتدای فصل شمسی تا پایان سال مالی خود یک فهرست و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان فصل شمسی

مذکور نیز یک فهرست جداگانه تسلیم می‌نمایند.

۲-۵- فروشندگان مکلفند کارت اقتصادی طرف معامله را رویت نموده یا از طریق پورتال سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به سنجش اعتبار شماره اقتصادی ارائه شده اقدام نمایند.

۳-۵- کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مکلف به نگهداری صورتحساب‌های مربوط به خریدهای خود در سال عملکرد و سال بعد از آن می‌باشند و در صورت درخواست مأموران مالیاتی باید به آنان ارائه دهند.

(الحاقی): موارد زیر به عنوان بند(۴-۵) و (۵-۵) به دستورالعمل

صدرالاشاره به شرح ذیل الحاق می‌گردد:

۴-۵- برای خریدهای تا میزان ۱۰ درصد مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات، رعایت مقررات فوق ضرورت ندارد ولی معاملات مذکور را طی یک سطر در فهرست سه ماهه خرید(فرم شماره ۴) به صورت تجمیعی به شرح «معاملات کمتر از ۱۰٪ مبلغ حد نصاب» درج نمایند. در صورتیکه معاملات اعلام شده به شرح فوق از ۱۰٪ مبلغ خرید سالیانه مؤدی بیشتر باشد، مؤدی مذکور به عنوان مؤدی دارای ریسک محسوب و اینگونه مؤدیان در اولویت رسیدگی مالیاتی قرار خواهند گرفت. فروشندگانی که مشمول این دستورالعمل می‌باشند در موارد فروش تا میزان ۱۰ درصد مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات، لزومی به درج شماره اقتصادی خریدار در صورتحساب صادره نداشته و جمع اینگونه معاملات را طی یک سطر در فهرست سه ماهه فروش (فرم شماره ۳) به صورت تجمیعی به شرح «معاملات کمتر از ۱۰٪ مبلغ حد نصاب» درج نمایند.»

۵-۵- با توجه به اطلاعیه مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۳ سازمان امور مالیاتی کشور موضوع دستورالعمل صدور صورتحساب فروش کالا و ارائه خدمات، صورتحساب‌های صادره توسط ماشین‌های فروش (Pos) مورد استفاده در فروشگاه‌های عرضه کالا به مصرف کنندگان نهایی، می‌تواند طبق صورتحساب نمونه شماره ۲ دستورالعمل مذکور صادر شود و جمع این گونه معاملات را طی یک سطر در فهرست سه ماهه فروش (فرم شماره ۳) به صورت تجمیعی درج نمایند.» بدیهی است چنانچه خرید اشخاص حقوقی و مشمولین بندهای الف و ب موضوع ماده ۹۵ ق.م.م از این فروشگاه‌ها بالاتر از میزان ۱۰ درصد مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات

باشد، بایستی صورتحساب نمونه شماره ۱ را از فروشنده دریافت نمایند.
 ۱۰٪ مبلغ حد نصاب معاملات کوچک در سال ۱۳۹۱ به استناد مصوبه شماره
 ۱۶۳۷۳۵/ت/۴۸۵۶۷هـ مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۱ هیئت محترم وزیران ۶،۷۰۰،۰۰۰
 ریال می‌باشد. تا تعیین حد نصاب هر سال، حد نصاب تعیین شده قبلی ملاک
 عمل خواهد بود.

۶- تخلفات و جرائم موضوع ماده ۱۶۹ مکرر و تبصره‌های ذیل آن:

- ۱-۶- عدم صدور صورتحساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب
 مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا استفاده از
 شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود، مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪ مبلغ
 مورد معامله‌ای که بدون رعایت ضوابط این دستورالعمل انجام شده است.
 ۲-۶- عدم ارائه فهرست معاملات، مشمول جریمه‌ای معادل ۱٪ مبلغ معاملاتی که
 فهرست آنها ارائه نشده خواهد بود.
 ۳-۶- استفاده کنندگان از شماره اقتصادی دیگران نسبت به مالیات بر درآمد و
 همچنین جرائم موضوع این ماده با اشخاصی که شماره اقتصادی آنان مورد
 استفاده قرار گرفته است مسئولیت تضامنی خواهند داشت.
 ۴-۶- در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری و فروشنده نسبت به
 اجرای تکلیف موضوع بند(۲-۲) به موضوع بند (۲-۳) این دستورالعمل اقدام
 نماید خریدار با توجه به مسئولیت تضامنی مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪
 مبلغ مورد معامله خواهد بود.

اصلاحی: (متن موضوع بند (۲-۲) به موضوع بند (۲-۳) اصلاح و
 جایگزین می‌گردد .

- ۵-۶- عدم ارائه صورتحسابهای مربوط به خریدهای اشخاص حقوقی و صاحبان
 مشاغل موضوع بندهای الف و ب ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم در سال
 عملکرد و سال بعد از آن که مورد درخواست مأموران مالیاتی قرار گیرد
 مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪ مبلغ صورتحسابهای ارائه نشده خواهد بود.
 ۶-۶- در صورت تعدد جرائم برای یک معامله حداکثر جریمه قابل مطالبه
 ۱۰٪ مبلغ مورد معامله خواهد بود و جرائم موضوع هر یک از تخلفات مذکور
 در بند فوق قابل جمع نخواهد بود.

اصلاحی و جایگزین: بند(۶-۶) به شرح ذیل اصلاح و جایگزین متن قبلی می‌گردد:
 «در صورت تعدد جرائم در بندهای(۱-۶)،(۳-۶)،(۴-۶)و(۵-۶) برای یک
 معامله، حداکثر جریمه قابل مطالبه ۱۰٪ مبلغ مورد معامله خواهد بود و جرائم

موضوع هر یک از تخلفات مذکور در بند فوق قابل جمع نخواهد بود.»

۶-۷- هرگونه جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی، سوء استفاده و تبانی اشخاص موضوع این دستورالعمل در ارتباط با صدور صورتحساب و شماره اقتصادی خلاف مقررات بوده و ضمن مسئولیت تضامن، مطابق با قانون مبارزه با پولشویی، قانون ارتقاء سلامت نظام اداری مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و سایر قوانین و مقررات مربوط اقدام خواهد گردید.

۷- نحوه رسیدگی و مطالبه جرائم توسط ادارات امور مالیاتی:

۷-۱- ادارات امور مالیاتی مربوط، مکلفند فهرست معاملات و هرگونه اسناد و مدارک مرتبط با شماره اقتصادی را مورد بررسی قرار دهند و نیز بر اساس اختیارات قانونی وفق مفاد این دستورالعمل و رعایت سایر مقررات قانونی ضمن اعمال نظارت دوره‌ای و کنترل مستمر بر جریان فعالیت‌های اقتصادی مؤدیان، بررسی‌های لازم را در طول دوره‌های فصلی و سالانه از اشخاص مشمول این دستورالعمل به عمل آورند.

چنانچه ماموران مالیاتی در بررسی‌های دوره‌ای و یا رسیدگی‌های به عمل آمده با تخلفات مندرج در ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم ۱۳۸۰ و این دستورالعمل مواجه شدند، ضمن تنظیم گزارش تخلفات، جرائم متعلق را با رعایت مهلت مقرر در ماده ۱۵۷ قانون مالیات‌های مستقیم مطالبه نمایند.

۷-۲- مؤدی مکلف است ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ مطالبه نسبت به پرداخت آن اقدام کند. در غیر این صورت معترض شناخته شده و موضوع جهت رسیدگی و صدور رأی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد شد. رأی هیأت مزبور قطعی و لازم‌الاجرا است. جریمه مذکور غیر قابل بخشش است و از طریق مقررات اجرائی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم قابل وصول خواهد بود.

۷-۳- چنانچه ادارات امور مالیاتی ذیربط موقع رسیدگی، به موارد تخلفی مانند جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی و تبانی و سوء استفاده راجع به صورتحساب و شماره اقتصادی برخورد نمایند، موظفند از طریق اداره کل ذیربط به دادستانی انتظامی مالیاتی گزارش نمایند تا عندالاقضاء متخلفین تحت پیگرد قضائی قرار گیرند. اقدام به تعقیب قضائی، مانع مطالبه و وصول جرائم مالیاتی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر نخواهد بود.

۸- موارد ابطال کارت اقتصادی:

در موارد ذیل کارت و شماره اقتصادی باطل می‌گردد:

- ۱- ۸- فوت اشخاص حقیقی
- ۲- ۸- در صورت اعلام اشخاص حقیقی مبنی بر خاتمه فعالیت اقتصادی
- ۳- ۸- انحلال اشخاص حقوقی ثبت شده پس از اتمام عملیات تصفیه و سایر اشخاص حقوقی پس از لغو مجوز ذیربط
- ۴- ۸- صدور حکم مراجع قضایی مبنی بر ابطال کارت اقتصادی
تذکره ۱: دارنده کارت اقتصادی یا قائم مقام قانونی آن در موارد فوق موظفند به نزدیکترین اداره امور مالیاتی مراجعه و نسبت به تحویل و ابطال کارت اقدام نمایند.
- تذکره ۲: استفاده از کارت اقتصادی بعد از باطل شدن، در حکم سوء استفاده از شماره اقتصادی بوده و دارنده کارت و استفاده کننده از آن نسبت به مالیات بر درآمد و جرائم متعلقه مسئولیت تضامنی خواهند داشت.
- تذکره ۳: صدور کارت المثنی دارای محدودیت‌های قانونی بوده و سوء استفاده احتمالی از کارت مزبور رافع مسئولیت صاحب کارت نخواهد بود مگر آنکه خلاف آن از سوی مراجع قضائی اعلام گردد.

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۲/۲۷

شماره: ۲۳۹۹۷/۲۰۰/ص

بخشنامه موارد عدم شمول دستورالعمل اجرائی ماده ۱۶۹

مکرر قانون مالیاتهای مستقیم

پیرو دستورالعمل‌های شماره ۲۴۴۶۸/۲۰۰/ص مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ و شماره ۲۰۰/۳۹۵۴ مورخ ۹۲/۳/۷ در خصوص اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و با عنایت به ابهامات و سؤالات مرتبط با اجرای دستورالعمل‌های مذکور، به منظور ایجاد وحدت رویه در ادارات کل امور مالیاتی و اجرای صحیح مقررات به اطلاع می‌رساند موارد مشروحه ذیل مشمول دستورالعمل‌های فوق‌الذکر نمی‌باشند:

- ۱- خرید و فروش اوراق بهادار موضوع ماده ۲۴ قانون بازار اوراق بهادار، سهام و سهم‌الشرکه.
- ۲- خرید و فروش حق تقدم سهام یا سهام‌الشرکه.
- ۳- سود و کارمزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی.

- ۴- دریافت و پرداخت حق عضویت اعضاء مجامع حرفه‌ای، احزاب و انجمن‌ها و تشکل‌های غیردولتی که دارای مجوز از مراجع ذیربط می‌باشند.
- ۵- دریافت و پرداخت‌هایی که به موجب قانون و مصوبات هیئت محترم وزیران توسط دستگاه‌های اجرائی به تشکل‌های قانونی، نهادهای عمومی غیردولتی، مجامع حرفه‌ای، انجمن‌ها، انجمن‌های صنفی، اتحادیه‌ها، احزاب، اشخاص حقیقی و حقوقی انجام می‌شود.
- ۶- دریافت و پرداخت‌هایی که به موجب قانون و مصوبات هیئت محترم وزیران توسط تشکل‌های قانونی، نهادهای عمومی غیردولتی، مجامع حرفه‌ای، انجمن‌ها، انجمن‌های صنفی، اتحادیه‌ها، احزاب به اشخاص حقیقی و حقوقی انجام می‌شود.
- ۷- کمک‌ها، جوایز و هدایای بلاعوض.
- ۸- مبالغی که تحت عناوین جریمه یا خسارت، انواع عوارض و مالیات (به استثناء مالیات و عوارض قانون مالیات بر ارزش افزوده) حق ثبت، حق تمبر، حقوق گمرکی و موارد مشابه، به دستگاه‌های اجرائی پرداخت می‌گردد.
- ۹- مال‌الاجاره‌های املاک موضوع ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم.
- ۱۰- بر اساس دستورالعمل‌های مذکور بنگاه‌های املاک و دفاتر اسناد رسمی ملزم به ارسال فهرست ثمن معاملات تنظیم شده نبوده و صرفاً بابت حق‌الزحمه دریافتی و هزینه‌های مرتبط مشمول تکالیف مقرر در دستورالعمل‌های ماده ۱۶۹ مکرر می‌باشد.
- ۱۱- حقوق و دستمزد پرداختی موضوع فصل سوم از باب قانون مالیات‌های مستقیم.
- ۱۲- وجوه پرداختی بابت حق نگهداری (شارژ) ساختمان و آبنما‌های پرداختی.
- ۱۳- معاملات نقل و انتقال املاک موضوع ماده ۵۹ قانون مالیات‌های مستقیم برای متعاملین.

علی عسکری

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۹۳/۰۲/۲۷

شماره: ۲۰۰/۹۳/۲۳

بخشنامه نحوه ارسال اطلاعات قراردادهای پیمانکاری بر مبنای روش درصد پیشرفت

کار در راستای دستورالعمل اجرائی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم

نظر به ابهامات و شبهات مطرح شده در خصوص چگونگی اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم برای فعالیت‌های پیمانکاری، بدینوسیله در راستای یکسان‌سازی روند ارسال اطلاعات معاملات فصلی از سوی مؤدیان محترم مالیاتی به اطلاع می‌رساند با

توجه به استانداردهای حسابداری، مؤدیان محترم مالیاتی که برای شناسایی درآمد از روش درصد پیشرفت کار استفاده می‌نمایند، شایسته است کارفرما و پیمانکار مربوطه جهت یکسان‌سازی و برابری درآمد اعلام شده توسط پیمانکار و هزینه‌های انجام شده توسط کارفرما، صرفاً در خصوص ارسال فهرست معاملات فصلی بر مبنای مبلغ صورت وضعیت تأیید شده توسط کارفرما و با توجه به تاریخ تأیید صورت وضعیت مذکور اقدام نمایند.

در هر صورت عدم تطابق درآمد ابرازی که بر مبنای درصد پیشرفت کارشناسائی شده با فهرست‌های ارسالی کارفرما یا پیمانکار که بر مبنای صورت وضعیت‌های تأیید شده ارسال شده است، موجب بی اعتباری دفاتر و تعلق جرائم موضوع ماده ۱۶۹ مکرر مذکور نخواهد بود.

علی عسکری

رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۴/۰۹

شماره: ۲۳۰/۸۹۵۷/د

بخشنامه اداری

احتراماً، به قرار اطلاع واصله، در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، برخی ادارات امور مالیاتی در رسیدگی به پرونده مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی از پذیرش اسناد خرید یا هزینه‌ای که در آنها شماره اقتصادی طرفین معامله درج نشده امتناع می‌نمایند. لذا موکداً یادآوری می‌گردد:

طبق تبصره بند ۱-۳ دستورالعمل شماره ۲۰۰/۲۴۴۶۸ مورخ ۹۰/۱۰/۲۷، اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع دستورالعمل یاد شده مکلف شده‌اند تا زمانی که برای آنها شماره اقتصادی صادر نشده است از شماره ملی برای اشخاص حقیقی و از شناسه ملی برای اشخاص حقوقی به جای شماره اقتصادی استفاده نمایند. لذا در صورتی که اشخاص مزبور تا صدور شماره اقتصادی از شناسه ملی یا کد ملی در معاملات حسب مورد استفاده نمایند مشمول عدم پذیرش هزینه‌ها و جریمه ۱۰ درصد موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون نخواهند شد.

حسین وکیلی

معاون مالیات‌های مستقیم

بخشنامه رفع ابهام در خصوص صورتحساب فروش کالا و عرضه خدمات

نظر به اینکه در اجرای مواد ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و دستورالعمل‌های شماره ۲۴۴۶۸/۲۰۰/ص مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ و شماره ۲۰۰/۳۹۵۴ مورخ ۱۳۹۲/۰۳/۰۷ ماده ۱۶۹ مکرر مذکور کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای "الف" و "ب" ماده ۹۵ قانون یاد شده مکلف به صدور صورتحساب وفق نمونه اعلام شده می‌باشند، بدینوسیله به اطلاع می‌رساند از آنجائیکه برخی از مؤدیان محترم مالیاتی مانند مؤسسات و شرکتهای حمل و نقل، آب، گاز، برق، مخابرات، مراکز فرهنگی، هنری، ورزشی از فرمها و قالب‌های مشخص شده‌ای در هنگام صدور صورتحساب استفاده می‌نمایند که با عناوینی مانند بارنامه، بلیط، قبض و امثالهم شناخته شده‌اند، در صورتیکه کلیه شرایط اعلام شده مربوط به صورتحساب نمونه شماره یک و دو دستورالعمل‌های صدرالاشاره در اینگونه اوراق رعایت شده باشد، با اعلام مؤدی می‌توانند به عنوان صورتحساب محسوب شده و مؤدیان مذکور از این بابت مشمول جرائم موضوعه نخواهند بود.

علی عسکری

رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور

**برخی موارد با اهمیت قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم
بخشی از مقررات مالی دولت که در ۱۳۹۳/۱۲/۴ به تصویب مجلس
و در ۱۳۹۳/۱۲/۰۶ به تایید شورای نگهبان رسیده است**

ماده ۱- بهای نفت تحویلی به پالایشگاه‌های داخلی و مجتمع‌های پتروشیمی اعم از دولتی و خصوصی ۹۵ درصد متوسط بهای محموله‌های صادراتی نفت مشابه در هر ماه شمسی است.

و- مالیات بر ارزش افزوده و عوارض آب، برق و گاز با توجه به مالیات و عوارض مندرج در صورتحساب (قبوض) مصرف‌کنندگان و همچنین نفت تولیدی و فرآورده‌های وارداتی، فقط یک‌بار در انتهای زنجیره تولید و توزیع آنها توسط شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران (شرکت‌های پالایش نفت) و شرکت‌های دولتی تابع ذی‌ربط وزارت نفت و شرکت‌های گاز استانی و شرکت‌های

تابع ذی‌ربط وزارت نیرو و شرکت‌های توزیع برق، آب و فاضلاب شهری و روستایی استانی بر مبنای قیمت فروش داخلی محاسبه و دریافت می‌شود.

مبنای قیمت فروش برای محاسبه عوارض آلاینده‌گی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، قیمت فروش فرآورده به مصرف‌کننده نهایی در داخل کشور است. پالایشگاه‌ها و واحدهای پتروشیمی آلاینده نیز مشمول پرداخت عوارض آلاینده‌گی هستند.

ماده ۲۲- اعضای هیات علمی آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی شاغل در سمت‌های آموزشی و پژوهشی با اطلاع مدیریت دانشگاه برای داشتن سهام یا سهم‌الشرکه و عضویت در هیات‌مدیره شرکت‌های دانش‌بنیان، مشمول قانون منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلس و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب ۱۳۳۷ نیستند.

ماده ۲۵- شرکت‌های دولتی موضوع مواد (۴) و (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که فهرست آنها توسط هیات وزیران تعیین می‌شود، مکلفند حداقل یک‌بار در طول سال‌های برنامه‌های توسعه از طریق سازمان حسابرسی یا موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران حسب مورد در جهت افزایش صرفه اقتصادی، کارایی و اثربخشی فعالیت شرکت‌ها و افزایش قابلیت اعتماد گزارش‌های مالی، نسبت به انجام حسابرسی عملیاتی و ارائه آن به مجمع عمومی اقدام کنند. هیات‌مدیره این شرکت‌ها مسوولیت اجرای این ماده را برعهده دارند.

تبصره ۱- شرکت‌هایی که براساس مصوبه هیات وزیران دارای طبقه‌بندی هستند، از شمول این ماده مستثنی می‌شوند. تبصره ۲- سازمان حسابرسی مکلف است چارچوب و استانداردهای حسابرسی عملیاتی را ظرف مدت ۶ ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه و ابلاغ کند.

ماده ۲۶- وزارتخانه‌ها، موسسات دولتی و سایر دستگاه‌های اجرایی در موارد استفاده از بودجه عمومی دولت، مکلفند صورت‌های مالی خود را براساس استانداردهای حسابداری بخش عمومی کشور (تدوین شده توسط سازمان حسابرسی) در چارچوب دستورالعمل‌های حسابداری وزارت امور اقتصادی و دارایی (بر مبنای حسابداری تعهدی) تهیه کنند.

تبصره - نحوه و زمان‌بندی اجرای کامل حسابداری تعهدی (حداکثر ظرف مدت

۴۳۲ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

سه سال) طبق آیین‌نامه اجرایی است که به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دیوان محاسبات کشور به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۲۹- اصلاح ساختار صندوق‌های بیمه و بازنشستگی در راستای ایجاد ثبات، پایداری و تعادل بین منابع و مصارف و...

ماده ۳۰- تخصیص ده درصد از حق بیمه پرداختی شخص ثالث به وزارت بهداشت و ...

ماده ۳۱- شرایط هرگونه پرداخت و کمک‌های مالی توسط دستگاه‌های اجرایی، نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی و... در ضمن براساس بند ب همین ماده به حسابرس و بازرس قانونی کمک‌گیرنده و... تکالیفی الزامی شده است.

ماده ۳۷- علاوه بر افزایش قانونی نرخ مالیات بر ارزش افزوده، تنها یک واحد درصد در هر سال به‌عنوان مالیات سلامت به نرخ مالیات بر ارزش افزوده سهم دولت اضافه و همزمان با دریافت، مستقیماً به ردیف درآمدی که برای این منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، واریز می‌شود.

ماده ۸۴- ناخالص حقوق و مزایای دریافتی مدیران عامل و اعضای هیات مدیره شرکت‌های دولتی و غیردولتی که به نحوی از انحا وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند باید حداکثر از ۱۰ برابر حداقل حقوق مصوب سالانه شورای عالی کار بیشتر نباشد.

ضمناً پاداش پایان سال اعضای هیات مدیره شرکت‌های فوق تنها به اشخاص حقوقی آنان قابل پرداخت بوده و مدیران عامل و اعضای موظف هیات مدیره به‌غیر از حقوق و مزایای تعیین‌شده فوق و اعضای غیرموظف به‌جز حق جلسه ماهانه که حداکثر از دو برابر حداقل حقوق مصوب شورای عالی کار برای هرماه بیشتر نیست، هیچ‌گونه مبلغی تحت هیچ عنوانی دریافت نمی‌کنند.

ماده ۸۶- عنوان «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴ و اصلاحات بعدی آن» به «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)» تغییر می‌یابد.

شماره: ۲۰۰/۲۱۰۱۲

تاریخ: ۱۳۹۱/۱۰/۲۵

دستورالعمل رسیدگی به حساب تعدیلات سنواتی

نظر به سؤالات و ابهامات مطرح شده رابطه با نحوه اقدام ادارات امور مالیاتی در خصوص حساب تعدیلات سنواتی در زمان رسیدگی، و به منظور ایجاد وحدت رویه، مقرر می‌گردد:

حساب تعدیلات سنواتی (سود و زیان انباشته) طی دوره جاری می‌توان بدهکار یا بستانکار گردد، بنابراین که مأمورین مالیاتی می‌بایست در زمان رسیدگی گردش حساب مذکور و مستندات مربوطه را اخذ و ضمن بررسی صحت محاسبات مربوط، با رعایت مقررات زیر اقدام نمایند:

الف- اقلام بدهکار حساب مذکور در صورتی که موجب کاهش درآمد مشمول مالیات ابرازی شده باشد، برگشت و به درآمد مشمول مالیات عملکرد مورد رسیدگی اضافه گردد به استثنای موارد زیر:

۱- اقلام مربوط به هزینه‌های سنوات قبل (در صورت انطباق با مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم) در صورتی که به هر دلیل خارج از اختیار مؤدی در سال مورد رسیدگی تحقق یابد، مشروط بر اینکه مربوط به درآمدهای مشمول معافیت مالیاتی و یا مالیات مقطوع نبوده و یا درآمد مشمول مالیات سال مربوط از طریق علی‌الرأس تعیین نگردیده باشد. بدیهی است در صورتیکه بخش از درآمدهای سال مربوط معاف یا مشمول مالیات مقطوع بوده باشد هزینه‌ها به نسبت درآمدها با رعایت مقررات تسهیم می‌شود.

۲- اقلام مربوط به برگشت از فروش و تخفیفات و یا اصلاحات فروش براساس مستندات مربوط، مشروط بر اینکه مربوط به درآمدهای معاف یا مشمول مالیات مقطوع نباشد.

ب- اقلام بستانکار حساب مذکور به استثنای موارد زیر به درآمد مشمول مالیات عملکرد سال مورد رسیدگی اضافه گردد:

۱- اقلامی که توسط واحد مالیاتی به درآمد مشمول مالیات سنوات قبل اضافه شده است.
۲- درآمدهایی که در سنوات مربوط معاف از پرداخت مالیات بوده‌اند. (توجه خواهند داشت در مواردی که مبنای محاسبه معافیت درآمدهای ابرازی بوده است در این صورت به علت عدم ابراز در سال مربوط مشمول مالیات می‌باشد.)

۳- درآمدهای مشمول مالیات مقطوع. (در صورتی که مالیات متعلق به درآمدهای مذکور در اجرای مقررات قانونی مربوط مطالبه یا پرداخت نشده باشد با رعایت مقررات

نسبت به مطالبه آن اقدام شود.)

۴- اقلام مربوط به برگشت هزینه‌هایی که مؤدی در دوره مربوط (سال شناسایی هزینه) مشمول معافیت یا مشمول مالیات به نرخ مقطوع بوده است.

ج- در صورتی که در سال مورد رسیدگی درآمد مشمول مالیات از طریق علی‌الرأس تعیین می‌گردد، در خصوص حساب

۱- اقلام بدهکار حساب تعدیلات سنواتی هیچ گونه تأثیری بر درآمد مشمول مالیات دوره مورد رسیدگی ندارد.

۲- اقلام بستانکار حساب تعدیلات سنواتی چنانچه مربوط به برگشت هزینه سنوات قبل بوده و در سال مربوط به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته شده است، عیناً به درآمد مشمول مالیات سال مورد رسیدگی اضافه شود.

۳- اقلام بستانکار حساب تعدیلات سنواتی که مربوط به حساب درآمد باشد، چنانچه در سال مربوط درآمد مشمول مالیات از طریق رسیدگی به دفاتر تعیین و هزینه‌های مرتبط با اقلام درآمدی مذکور در آن سال به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته شده است در این صورت کل درآمد منظور شده در بستانکار حساب تعدیلات سنواتی به درآمد مشمول مالیات سال مورد رسیدگی اضافه شود در غیر این صورت با اعمال ضریب نسبت به تعیین درآمد مشمول مالیات درآمد مورد نظر اقدام و به درآمد مشمول مالیات سال مورد رسیدگی اضافه شود.

علی عسکری

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۸۵/۰۷/۱۸

شماره: ۲۳۲/۲۴۰۱/۲۸۳۴۵

پیوست

نظر به برخی ابهامات موجود در گزارشات حسابرسی مالیاتی موضوع ماده ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم و به منظور ایجاد وحدت رویه در تنظیم گزارش حسابرسی مالیاتی توسط حسابداران رسمی، مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، سازمان حسابرسی و مأموران مالیاتی در خصوص موضوعات زیر مقرر می‌دارد:

۱- استهلاک زیان سنواتی:

به استناد بند ۱۲ ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم زیان اشخاص حقیقی و حقوقی

که از طریق رسیدگی به دفاتر آنها و با توجه به مقررات احراز گردد بدون تفکیک آن به سنوات قبل یا بعد از اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ از درآمد سال یا سالهای بعد و حداکثر تا میزان درآمد مشمول مالیات ابرازی قابل استهلاك خواهد بود.

۲- زیان (هزینه) کاهش ارزش موجودیها:

زیان(هزینه) کاهش ارزش موجودیها در هر صورت به علت عدم پیش بینی آن به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی به شرح مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم و عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نخواهد شد.

۳- زیان(هزینه) کاهش ارزش سرمایه گذاریها:

زیان(هزینه) کاهش ارزش سرمایه گذاریها در هر صورت به علت عدم پیش بینی آن به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی به شرح مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم و با عنایت به مفاد ماده ۱۴۳ قانون یاد شده به عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌گردد.

۴- هزینه بازخرید مرخصی کارکنان:

وجوه پرداختی یا تخصیصی بابت بازخرید مرخصی کارکنان وفق مقررات موضوعه مشمول مالیات حقوق می‌باشد و در صورت پرداخت به استناد بند ۲ ماده ۱۴۸ ق.م.م به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد. در ضمن وجوه پرداختی بابت بازخرید مرخصی کارکنان به استناد بند ۵ ماده ۹۱ صرفاً در صورت پرداخت در زمان بازنشستگی یا از کارافتادگی مشمول مالیات حقوق نمی‌باشد.

۵- زیان تسعیر ارز:

زیان حاصل از تسعیر دارائی‌ها و بدهی‌های ارزی که بر اساس متداول حسابداری محاسبه شده باشد، مشروط بر اتخاذ یک روش یکنواخت طی سالهای مختلف توسط مؤدی، جزء هزینه‌های قابل قبول می‌باشد.

۶- مالیات و عوارض موضوع قانون موسوم به تجمیع عوارض:

طبق تبصره ۲ ماده ۶ قانون موسوم به تجمیع عوارض تولید کنندگان کالاهای موضوع ماده ۳ و همچنین ارائه دهندگان خدمات موضوع ماده ۴ قانون

۴۳۶ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

مذکور مکلفند مالیات و عوارض موضوعه را در مبادی تولید یا ارائه خدمات با درج در سند فروش از خریداران کالا یا خدمات اخذ و به حساب‌های تعیین شده واریز نمایند. نظر به اینکه خریداران کالا یا خدمات، مالیات و عوارض مذکور را پرداخت می‌نمایند، مبالغ مذکور به عنوان هزینه قابل قبول تولید کننده یا ارائه دهنده خدمات نمی‌باشد.

۷- هزینه‌ها یا پرداختهای مشمول مالیات تکلیفی:

در خصوص هزینه‌ها و وجوه پرداخت شده توسط اشخاص که وفق مقررات قانونی مشمول کسر و پرداخت مالیات تکلیفی می‌باشند، عدم پذیرش هزینه‌های مذکور صرفاً به دلیل عدم کسر مالیات تکلیفی (به استثنای موارد مصرح در آیین نامه اجرائی موضوع بند ۸ ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم موضوع بخشنامه شماره ۲۴۴۰۸ مورخ ۱۳۸۱/۸/۷ سازمان امور مالیاتی کشور) صحیح نمی‌باشد.

۸- پاداش هیأت مدیره:

پرداخت پاداش هیأت مدیره مصوب مجمع عمومی شرکت‌ها با عنایت به مفاد مواد ۲۳۹ و ۲۴۱ قانون تجارت از محل سود خالص قابل تقسیم انجام می‌پذیرد، لذا پاداش مذکور نمی‌تواند در زمره هزینه‌های قابل قبول تلقی گردد. بدیهی است در هر صورت پاداش اعضاء حقیقی هیأت مدیره (اعم از موظف و غیر موظف) با رعایت مقررات مالیاتی مشمول کسر مالیات حقوق می‌باشد که در هر صورت عدم اقدام توسط شرکت، واحد مالیاتی نسبت به مطالبه مالیات و جرائم متعلقه اقدام نماید.

۹- پرداختهای انجام شده طبق قوانین بودجه سالانه کشور:

در مواردیکه به موجب قوانین مصوب اشخاص مکلف به پرداخت وجوهی در وجه خزانه یا سایر مراجعی که قانونگذار ذکر نماید، باشند چنانچه طبق قانون مذکور یا سایر قوانین به عنوان هزینه قابل قبول اعلام شود و یا از ماخذ درآمد مشمول مالیات قابل وصول باشد، در این صورت بر اساس قسمت اخیر ماده ۱۴۷ قانون مالیات‌های مستقیم وجوه پرداختی مذکور به عنوان هزینه قابل قبول سال پرداخت تلقی و یا به استناد تبصره ۵ ماده ۱۰۵ از درآمد مشمول مالیات اشخاص قابل کسر خواهد بود. در غیر این صورت به عنوان هزینه قابل قبول تلقی نخواهد شد.

۱۰- درآمد حاصل از فروش حق تقدم سهام و صرف سهام شرکتهای خارج از بورس:
الف: در اجرای تبصره ۲ ماده ۱۴۳ ق.م.م. ارزش اسمی حق تقدم سهام در شرکتهای خارج از بورس جهت محاسبه مالیات نقل و انتقال، ارزش اسمی سهام یا سهم‌الشرکه اصلی آن می‌باشد.
ب: درآمد حاصل از صرف سهام:

۱- ب- درآمد حاصل از صرف سهام ناشی از سلب حق تقدم سهامداران(شرکتهای پذیرفته شده در بورس و سایر شرکتهای) در صورتی که مبلغ مذکور در دفاتر به حساب سهامداران قبلی(سهامدارانی که از آنها سلب حق تقدم شده است) منظور گردد و متعاقباً به صورت نقد پرداخت یا صرف افزایش سرمایه به نام سهامداران قبلی شود، حسب مورد مشمول مقررات تبصره ۲ و ۳ ماده ۱۴۳ ق.م.م. خواهد بود.

۲- ب- درآمد حاصل از صرف سهام شرکتهای خارج از بورس که به صورت اندوخته در حسابهای شرکت ثبت و به درآمد سهامداران تعلق دارد طبق مقررات ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم مشمول مالیات می‌باشد.

۳- ب- درآمد حاصل از صرف سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس در صورتی که سهام آنها طبق مقررات و با مجوز بورس در خارج از بورس عرضه و به فروش برسد مشمول مقررات تبصره ۳ ماده ۱۴۳ ق.م.م. خواهد بود. در غیر اینصورت درآمد حاصله طبق مقررات ماده ۱۰۵ قانون مالیاتهای مستقیم مشمول مالیات می‌باشد.

ج- در صورتی که تمام یا قسمتی از معاملات سهام و حق تقدم سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس، از طریق کارگزاران بورس انجام نشده و نیز تشریفات این معامله در دفتر سازمان بورس و اوراق پایایی ثبت نشده باشد بخشودگی مالیات موضوع ماده ۱۴۳ ق.م.م. به عملکرد سال مزبور تعلق نمی‌گیرد.

۱۱- معافیت موضوع ماده ۱۳۸ ق.م.م.:

به استناد ماده ۱۳۸ ق.م.م. آن قسمت از سود ابرازی شرکتهای تعاونی و خصوصی که برای توسعه و بازسازی و نوسازی یا تکمیل واحدهای موجود صنعتی و معدنی خود یا ایجاد واحدهای جدید صنعتی یا معدنی در آن سال مصرف(هزینه) گردد با رعایت کلیه شرایط مقرر در ماده مذکور از ۵۰٪ مالیات متعلقه موضوع ماده ۱۰۵ ق.م.م. معاف خواهد بود. مبالغ مصرف شده(هزینه شده) بابت توسعه و تکمیل و... در هر سال نسبت به کل سود ابرازی اعم از معاف و غیر معاف قابل اعمال می‌باشد.

۴۳۸ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

۱۲- ذخیره (اندوخته) طرح و توسعه موضوع ماده ۱۳۸ ق.م.م. قبل از اصلاحیه
:۱۳۸۰/۱۱/۲۷

مؤدیانی که در اجرای مقررات ماده ۱۳۸ قانون مالیات‌های مستقیم قبل از اصلاحیه مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و با رعایت بند ۸ بخشنامه شماره ۲۱۱/۷۰۴۱/۷۱۱۹۷ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۴ سازمان امور مالیاتی کشور برای سنوات ۱۳۸۱ و به بعد نسبت به ایجاد ذخیره طرح و توسعه اقدام نموده‌اند در صورت تخلف از شرایط مقرر در ماده مذکور مشمول مالیات و جرایم متعلق مطابق مقررات تبصره ۲ ماده ۱۳۸ قبل از اصلاحیه خواهند بود.

۱۳- مطالبه ۵٪ مالیات تکلیفی از پیمانکاران خارجی:

قراردادهای پیمانکاری اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران موضوع بند الف ماده ۱۰۷ ق.م.م. که از تاریخ ۸۲/۱/۱ به بعد منعقد شده باشند و دارای شعبه یا نمایندگی در ایران نباشند مشمول کسر ۵ درصد مالیات تکلیفی موضوع ماده ۱۰۴ ق.م.م. خواهند بود.

۱۴- مالیات سود سهام در ارتباط با قراردادهای اجتناب از اخذ مالیات مضاعف:

در ارتباط با مالیات اشخاص حقوقی که مشمول قراردادهای اجتناب از اخذ مالیات مضاعف می‌گردند یادآور می‌شود ۲۵ درصد مالیات اشخاص حقوقی موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم مالیات شخص حقوقی بوده لذا تلقی آن به عنوان مالیات سهامداران فاقد وجهت قانونی می‌باشد.

۱۵- هزینه‌های قابل قبول سنوات قبل:

هزینه‌های قابل قبول که به هر دلیل خارج از اختیار مودی در سال مالیاتی مورد رسیدگی تحقق می‌یابد به استناد بند ۲۷ ماده ۱۴۸ ق.م.م. به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌گردد.

۱۶- وجوه اداره شده:

نظر به اینکه مانده وجوه اداره شده نزد بانکها سپرده بانکی تلقی نمی‌گردد بنابراین سود دریافتی ناشی از وجوه اداره شده نزد بانکهای ایرانی یا مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز، مشمول معافیت موضوع بند ۲ ماده ۱۴۵ قانون مالیات‌های مستقیم نخواهد بود.

علی اکبر عرب مازار

رئیس سازمان مالیاتی کشور

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۱/۱۸ کلاسه پرونده: ۳۲۵۰۹۸/۸۹، ۷۷۶/۸۸، ۷۸۰، ۱۰۱۶

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

الف - مستنبط از ماده ۱۰۵ قانون « مالیاتهای مستقیم» مصوب ۱۳۶۶ با اصلاحات بعدی آن و تبصره ماده ۱۴۱ قانون مزبور، رسیدگی به درآمدهای معاف از مالیات مستلزم تفکیک، جداسازی و تسهیم هزینه‌های اختصاصی و مرتبط به آن است تا هزینه درآمدهای معاف از درآمد مشمول مالیات مودی کسر نشود. همان گونه که واحدهای مالیاتی نمی‌توانند در سود درآمدهای معاف دخل و تصرفی کنند و باید عیناً از درآمد مشمول مالیات خارج نمایند، بدیهی است که باید برای تشخیص سود معاف هزینه‌های مرتبط و اختصاصی از درآمد معاف کسر شود تا سود معاف مشخص گردد. در نتیجه در صورتی که درآمدهای معاف از مالیات دارای هزینه مستقیم باشد، به حساب آن درآمد منظور می‌شود و طبق مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم، از درآمدهای غیر معاف قابل کسر نخواهد بود. علیهذا بند ۶ بخشنامه معترض عنه که جهت تاکید و اتخاذ رویه واحد در امر رسیدگی مالیاتی صادر شده مغایرتی با قانون نداشته و خارج از حدود اختیارات مرجع وضع آن تشخیص نگردید.

ب - به موجب بند ۸ بخشنامه مورد شکایت مقرر گردید: « در صورتی که مؤدیان مالیاتی از محل تسهیلات دریافتی به سایر اشخاص از جمله شرکاء، سهامداران، مدیران و اشخاص وابسته موضوع ماده ۱۲۹ قانون تجارت به عنوان وام، قرض و یا به هر عنوان دیگر پرداخت نمایند، هزینه تأمین مالی مربوط به تناسب مبالغ پرداختی مزبور به عنوان هزینه قابل قبول محسوب نخواهد شد.» نظر به اینکه طبق بند ۱۸ ماده ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم، هزینه‌های سود و کارمزدی که برای انجام دادن عملیات موسسه به بانک‌ها، صندوق تعاون و همچنین موسسات اعتباری غیر بانکی مجاز پرداخت شده یا تخصیص یافته باشد، جزء هزینه‌های قابل قبول موسسه می‌باشد و به استناد ماده ۱۴۷ قانون مالیاتهای مستقیم، هزینه‌هایی که منحصراً مربوط به تحصیل درآمد موسسه در دوره مالی مربوط باشد به عنوان هزینه‌های قابل قبول تلقی می‌گردد و پرداخت وام یا قرض به اشخاص مذکور مغایر با عملیات موسسه و حکم مقنن می‌باشد، از این حیث فراز اول این بند از بخشنامه مورد اعتراض، مغایرتی با قانون نداشته و قابل ابطال نمی‌باشد. لیکن قسمت اخیر بند مذکور به شرح بین‌الهلالین «یا به هر نوع عنوان دیگر» به لحاظ اینکه موجب عدم قبول هزینه‌های حائز شرایط مصرح در سایر بندهای ماده ۱۴۸ قانون مالیاتهای مستقیم می‌گردد، اطلاق آن خلاف قانون تشخیص و مستنداً به بند ۱ ماده ۱۹ و مواد ۲۰ و ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ صدور ابطال می‌گردد.

ج- چنانچه تسهیلات دریافتی مربوط به خرید ماشین آلات یا ایجاد دارایی باشد هزینه‌های مالی (اعم از سود یا کارمزد) به قیمت تمام شده قبل از بهره برداری اضافه شده و از مأخذ قیمت تمام شده در سنوات بعد برابر جدول استهلاکات موضوع ماده ۱۵۱ قانون مالیات‌های مستقیم و با رعایت ماده ۱۵۰ قانون مزبور و تبصره‌های ذیل آن قابل استهلاک خواهد بود. لیکن از تاریخ شروع بهره برداری به بعد، سود و یا کارمزد پرداختی (هزینه‌های مالی) جزء هزینه‌های مربوط به تسهیلات دریافتی و استقراض تلقی و انعکاس آن در بهای تمام شده دارایی‌ها صحیح نبوده و باید مطابق عرف حسابداری و حسابرسی و استانداردهای حسابداری جزء هزینه مالی دوره و با رعایت بند ۱۸ ماده ۱۴۵ قانون مالیات‌های مستقیم به عنوان هزینه قابل قبول سال مالی اشخاص تلقی گردد. لذا بند ۱۰ بخشنامه مورد شکایت به لحاظ محدود کردن و عدم قبول چنین هزینه‌ای (از تاریخ شروع بهره برداری) جزء هزینه‌های مالی دوره، مغایر قانون و خارج از اختیارات مرجع صدور آن تشخیص و به استناد بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود.

د- نظر به اینکه مطابق بند ۲ ماده ۱۴۵ قانون «مالیات‌های مستقیم سود یا جوایز متعلق به حساب‌های پس انداز و سپرده‌های مختلف نزد بانکهای ایرانی یا موسسات غیر بانکی مجاز از پرداخت مالیات معاف بوده» و همچنین به موجب بند ۱۸ از ماده ۱۴۸ قانون مذکور «سود و کارمزدی که برای انجام دادن عملیات موسسه به بانکها، صندوق تعاون و همچنین موسسات اعتباری غیر بانکی مجاز پرداخت شده یا تخصیص می‌یابد، جزء هزینه‌های قابل قبول محسوب می‌شود» لذا بند ۱۱ بخشنامه معترض عنه که هزینه تسهیلات مالی دریافتی از بانکها، صندوق تعاون و همچنین موسسات اعتباری غیر بانکی مجاز را به نسبت مبلغ پس انداز یا سپرده‌های مذکور در اجرای بند ۲ ماده ۱۴۵ قابل قبول ندانسته، به لحاظ مقید نمودن حکم قانونگذار به شرح فوق‌الذکر خارج از حدود اختیارات سازمان امور مالیاتی و خلاف قانون تشخیص و مستنداً به بند ۱ ماده ۱۹ و مواد ۲۰ و ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ صدور ابطال می‌شود.

ه- نظر به اینکه در تبصره ماده ۱۴۵ «قانون مالیات‌های مستقیم» صراحتاً بیان شده: «در مواردی که در قانون مالیات‌های مستقیم به بانکها اشاره می‌شود، امتیازات، تسهیلات، ترجیحات و تکالیف ذکر شده شامل مؤسسات اعتباری غیر بانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده‌اند یا می‌شوند، نیز خواهد شد.» و قانونگذار در ماده ۱۰۴ قانون مذکور، مالیات تکلیفی ۵ درصد را از محل کارمزد پرداختی به بانکها و صندوق تعاون و موسسات اعتباری غیر بانکی مجاز

مستثنی نموده است، به وضوح چنین امتیازاتی را برای موسسات اعتباری غیر بانکی فاقد مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در نظر نگرفته، در نتیجه موسسات مذکور مکلف به اجرای ماده ۱۰۴ قانون فوق‌الذکر می‌باشند. با توجه به اینکه دریافتی موسسات مالی و اعتباری غیر مجاز و سایر شرکتها و صندوق‌های فاقد مجوز از بانک مرکزی صرفاً تحت عنوان کارمزد می‌باشد و اساساً چنین موسساتی مجاز به دریافت سود نمی‌باشند، هر چند که در قراردادها برخلاف قانون و برای فرار از پرداخت مالیات ۵ درصد علی‌الحساب موضوع ماده ۱۰۴ قانون یاد شده، اقدام به تفکیک سود و کارمزد می‌نمایند، بنابراین بند ۱۲ بخشنامه معترض عنه مغایر قانون و خارج از حدود و اختیارات تشخیص نگردید.

محمد جعفر منتظری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شماره: ۲۰۰/۴۹۹۴

تاریخ: ۱۳۹۱/۳/۸

بخشنامه ابلاغ تصویب نامه شماره ۱۲۲۴۴/ت/۴۷۲۶۷/ک

مورخ ۹۱/۱/۲۸ وزیران عضو کار گروه مسکن

پیرو دستورالعمل شماره ۲۳۰۰۳/۲۰۰ مورخ ۹۰/۱۰/۱۱ و در اجرای تصویب نامه شماره ۱۲۲۴۴/ت/۴۷۲۶۷/ک مورخ ۹۱/۱/۲۸ وزیران عضو کار گروه مسکن (تصویر پیوست) مقرر می‌دارد: سازندگان مسکن مهر که طبق اعلام وزارت راه و شهرسازی در چارچوب تفاهم نامه سه جانبه و چهار جانبه (تعاونی‌های مسکن) با در اختیار گرفتن زمین و دریافت پروانه جواز ساخت بنام خود نسبت به احداث ساختمان اقدام و آن را حسب مورد به اشخاص متقاضی معرفی شده از طرف ادارات راه و شهرسازی یا تعاونی‌ها واگذار می‌نمایند مالک اعیانی محسوب و مشمول فصل مالیات بر درآمد املاک قانون مالیات‌های مستقیم بوده و هنگام انتقال اعیانی، با رعایت مقررات مشمول مالیات به نرخ مواد ۵۹ و ۷۷ قانون مذکور می‌باشند. لذا وجوه دریافتی اینگونه سازندگان از بابت قرار دادهای ساخت املاک مذکور مشمول مالیات عملکرد پنج (۵٪) مالیات تکلیفی موضوع ماده (۱۰۴) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ نخواهد بود.

علی عسکری

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور

بخشنامه ادغام شرکتها موضوع ماده ۱۱۱ قانون مالیاتهای مستقیم و

بند(الف) ماده ۱۰۵ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه ...

به موجب تبصره ماده ۱ آیین نامه اجرایی بند(ز) ماده ۱۱۱ قانون مالیاتهای مستقیم، ادغام یا ترکیب شرکتها مشروط به تحصیل مجوز قانونی آن شده است. نظر به اینکه در خصوص مجوز مزبور، ابهاماتی مطرح می‌باشد. بدینوسیله اعلام می‌گردد: مطابق حکم بند(الف) ماده ۱۰۵ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، «ادغام شرکتهای تعاونی، مادامی که موجب ایجاد تمرکز و بروز قدرت انحصاری نشود، به شکل یک جانبه(بقا) یکی از شرکتها- شرکت پذیرنده) و ادغام دو یا چند جانبه(محو شخصیت حقوقی شرکتهای ادغام شونده و ایجاد شخصیت حقوقی جدید- شرکت جدید)، در چارچوب اساسنامه آن شرکت در سایر شرکتهای تجاری موضوع ادغام، مجاز است...» بنابراین، این حکم در طول اجرای قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه به منزله مجوز ادغام شرکتها موضوع تبصره ماده (۱) آیین نامه فوق‌الاشاره بوده و در صورتی که شرکتها با رعایت مقررات، حسب تصمیمات مجامع عمومی، ادغام و مراتب را در اداره ثبت شرکتها ثبت نمایند، با رعایت سایر مقررات امکان برخورداری از تسهیلات مقرر در ماده(۱۱۱) قانون مالیاتهای مستقیم را دارا می‌باشند.

علی عسکری

رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور

خلاصه گردش ارسال اظهارنامه مالیاتی تسویقات و جرائم مالیاتی

جداول اطلاعاتی مالیاتی

هر مؤدی مالیاتی (اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی) مکلف است پس از تکمیل اظهارنامه مالیاتی مربوطه آنرا طی موعد مقرر در قانون به اداره مالیاتی ذیصلاح تسلیم و رسید دریافت نماید. اداره مالیاتی ذیصلاح نیز تکلیف دارد پس از بررسی لازم با لحاظ مدت مقرر در قانون نسبت به صدور برگ تشخیص درآمد مشمول مالیات و محاسبه مالیات متعلقه اقدام نماید. پس از صدور برگ تشخیص مالیاتی یکی از حالات ذیل اتفاق خواهد افتاد.

۱- در صورتیکه مؤدی به برگ تشخیص مالیاتی تمکین نماید مالیات مندرج در برگ تشخیص قطعی خواهد بود (ماده ۲۳۹ ق.م.م)

۲- در صورتیکه مؤدی ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص به اداره مالیاتی مراجعه و توافق نماید (که این توافق در پشت ورقه برگ تشخیص امضاء خواهد شد) مالیات قطعی خواهد بود. (ماده ۲۳۹ ق.م.م)

۳- در صورتیکه مؤدی ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ تشخیص به اداره مالیاتی مراجعه ننماید و همچنین در صورتیکه ظرف این مدت اعتراض کتبی خود را به اداره مالیاتی تسلیم نکند باز هم مالیات مندرج در برگ تشخیص قطعی خواهد بود. (ماده ۲۳۹ ق.م.م)

۴- در صورتیکه مؤدی ظرف مدت سی روز به اداره مالیاتی مراجعه ولی توافقی صورت نگیرد و یا اینکه ظرف همین مدت بدون مراجعه به اداره مالیاتی اعتراض خود را تسلیم اداره مالیاتی نماید مؤدی به عنوان معترض شناخته شده در اینصورت موارد ذیل حائز اهمیت است:

۵- پرونده مالیاتی مؤدی به هیأت حل اختلاف ارجاع که رأی هیأت مزبور قطعی است مگر اینکه مؤدی یا اداره امور مالیاتی ظرف مدت بیست روز پس از ابلاغ رأی هیأت یاد شده اعتراض خود را کتباً به هیأت تجدیدنظر (موضوع ماده ۲۴۷) تسلیم نمایند.

۶- چنانچه مؤدی و یا اداره امور مالیاتی به رأی هیأت حل اختلاف تجدیدنظر معترض باشند باید ظرف مدت سی روز از تاریخ ابلاغ رأی هیأت مراتب اعتراض کتبی خود را به شورای عالی مالیاتی اعلام نماید. لازم به یادآوری است که در چنین حالتی مؤدی می‌تواند برای جلوگیری از عملیات اجرائی معادل مالیات مورد رأی هیأت حل اختلاف (با احتساب پرداختهای قبلی) وجه نقد یا تضمین بانکی و یا وثیقه

ملکی معرفی یا ضامن معتبر که اعتبار ضامن مورد قبول اداره مالیاتی باشد معرفی نماید که در این حالت رأی هیأت حل اختلاف تا صدور رأی شورایی مالیاتی موقوف‌الاجرا می‌ماند. (ماده ۲۵۹ ق.م.م)

۷- نکته قابل توجه اینکه اداره مالیاتی مربوطه در صورت تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر قانونی توسط مؤدی بااستناد ماده ۱۵۶ (ق.م.م) ظرف مدت یکسال از تاریخ انقضای مهلت مقرر برای تسلیم اظهارنامه، باید رسیدگی لازم را به عمل آورد و در صورتیکه ظرف مدت مذکور برگ تشخیص درآمد صادر ننماید و یا تا سه ماه پس از انقضای یکسال فوق‌الذکر برگ تشخیص درآمد مذکور را به مؤدی ابلاغ نکند اظهارنامه مؤدی قطعی تلقی می‌شود همچنین بموجب ماده ۱۵۷ (ق.م.م) مدت مندرج در ماده ۱۵۶ برای مؤدیانی که در موعد مقرر از تسلیم اظهارنامه منبع درآمد خودداری و یا اصولاً طبق مقررات این قانون مکلف به تسلیم اظهارنامه در سررسید پرداخت مالیات نیستند مرور زمان مالیاتی پنج سال از تاریخ سررسید پرداخت مالیات می‌باشد و پس از گذشتن پنج سال مذکور مالیات متعلق قابل مطالبه نخواهد بود مگر اینکه ظرف این مدت درآمد مؤدی تعیین و برگ تشخیص مالیات صادر و حداکثر ظرف سه ماه پس از انقضای پنج سال مذکور برگ تشخیص صادره به مؤدی ابلاغ شود.

تشویقات مالیاتی

۱- معادل یک درصد به ازای هر ماه از مالیاتهای پرداختی مؤدی تا سررسید مقرر به عنوان جایزه خوش حسابی از مالیات متعلقه کسر خواهد شد. (ماده ۱۹۰ ق.م.م)

۲- چنانچه مؤدیان مالیاتی که مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی هستند سه سال متوالی ترازنامه و حساب سود و زیان و دفاتر و مدارک آنها مورد قبول اداره مالیاتی قرار گیرد و مالیات هر سال خود را در سال تسلیم اظهارنامه و بدون مراجعه به هیأت‌های حل اختلاف مالیاتی پرداخت نموده باشند علاوه بر بند فوق معادل ۵ درصد اصل مالیات سه سال متوالی را به عنوان جایزه دریافت خواهند داشت که این جایزه از مالیات معاف است. (ماده ۱۸۹ ق.م.م)

۳- در صورت تمکین به برگ تشخیص مالیاتی و توافق با اداره مالیاتی از ۸۰ درصد جرائم متعلقه معاف خواهند بود. (تبصره یک ماده ۱۹۰)

۴- در صورتی که مؤدیان ظرف مدت یکماه از تاریخ ابلاغ برگ قطعی مالیات نسبت به پرداخت یا ترتیب پرداخت آن اقدام نمایند ۴۰ درصد جرائم متعلقه بخشیده می‌شود. (تبصره ۲ ماده ۱۹۰ ق.م.م)

جرایم مالیاتی

- ۱- عدم تسلیم اظهارنامه موضوع ماده ۱۱۴ توسط آخرین مدیران شرکت باعث خواهد شد که مدیران متضامناً مسئول پرداخت مالیات شرکت شوند. (تبصره ماده ۱۱۸ ق.م.م)
- ۲- تخلف مؤدیانی که بر حسب قانون مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند باعث لغو معافیت آنان خواهد شد. (تبصره ماده ۱۹۳)
- ۳- تأخیر در پرداخت مالیات پس از سررسید مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل ۲/۵ درصد مالیات متعلقه به ازای هر ماه تأخیر. (ماده ۱۹۰ ق.م.م)
- ۴- عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل سی درصد مالیات متعلقه برای اشخاص حقوقی و ده درصد برای سایر مؤدیان خواهد شد. (ماده ۱۹۲ ق.م.م)
- ۵- عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر موجب تعلق جریمه‌ای معادل ۲۰ درصد مالیات متعلقه برای هر یک از موارد فوق خواهد شد. (ماده ۱۹۳ ق.م.م)
- ۶- جریمه تخلف آخرین مدیران قبل از انحلال از لحاظ تسلیم اظهارنامه مالیاتی موضوع ماده ۱۱۴ معادل ۲ درصد سرمایه پرداخت شده شرکت در تاریخ انحلال خواهد بود. (ماده ۱۹۵ ق.م.م)
- ۷- جریمه تسلیم اظهارنامه مالیاتی خلاف واقع آخرین مدیران موضوع ماده ۱۱۴ معادل یک درصد سرمایه پرداخت شده در تاریخ انحلال می‌باشد. (ماده ۱۹۵ ق.م.م)
- ۸- جریمه مدیران تصفیه در صورت تخلف از مقررات مالیاتی معادل ۲۰ درصد مالیات متعلقه خواهد بود. (ماده ۱۹۶ ق.م.م)
- ۹- جریمه عدم تسلیم لیست حقوق معدل ۲ درصد حقوق پرداخت شده می‌باشد. (ماده ۱۹۷ ق.م.م)
- ۱۰- جریمه عدم تسلیم قراردادهای پیمانکاران ظرف مهلت مقرر معادل یک درصد مبلغ قراردادها خواهد بود. (ماده ۱۹۷ ق.م.م)
- ۱۱- عدم کسر و ایصال مالیاتهای تکلیفی در موعد مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل ۱۰ درصد مالیات متعلقه خواهد شد. (ماده ۱۹۹ ق.م.م)
- ۱۲- وصول مالیات از طریق عملیات اجرائی باعث تعلق جریمه‌ای معادل ۱۰ درصد جمع بدهی و جرایم متعلقه خواهد شد. (ماده ۲۱۱ ق.م.م)

انواع اظهارنامه‌های مالیاتی و مواعد قانونی تسلیم آنها

نام اظهارنامه	موعد تسلیم
اظهارنامه مالیات بر ارث	ظرف مدت یک سال از تاریخ فوت متوفی
اظهارنامه انتقال منافع مال	تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد
اظهارنامه مالیات بردرآمد املاک	تا آخر تیرماه سال بعد
اظهارنامه حق واگذاری محل	تا پایان ماه بعد از انجام معامله
اظهارنامه مالیات بر درآمد مشاغل	تا آخر خرداد ماه سال بعد
اظهارنامه مالیات بردرآمد اشخاص حقوقی	تا آخر خردادماه سال بعد
اظهارنامه مالیات بردرآمد اتفاقی	از تاریخ تحصیل درآمد یا تعلق منافع

مواعد تسلیم اظهارنامه

ماده ۲۶	تسلیم اظهارنامه ارث ظرف یک سال از تاریخ فوت
ماده ۳۹	تسلیم اظهارنامه در مورد وقف، متولی و در مورد حبس و نذر، حبس و نذرکننده از تاریخ وقوع عقد یا فوت موصی ظرف سه ماه
ماده ۵۷	تسلیم اظهارنامه در مورد شخص حقیقی که هیچگونه درآمدی بجز درآمد اجاره مستغلات ندارد تا آخر تیرماه
ماده ۸۰	تسلیم اظهارنامه مؤدیان فصل مالیات بردرآمد املاک تا آخر تیرماه سال بعد
ماده ۸۰	تسلیم اظهارنامه مؤدیان فصل املاک، در مورد سرقفلی ظرف ۳۰ روز پس از انجام معامله
ماده ۸۰	تسلیم اظهارنامه مؤدیان ماده ۷۴ موضوع املاک که بدون اسناد رسمی یا عنوان دستداری یا... ظرف ۳۰ روز پس از انجام معامله (بدون سند محضری)
ماده ۸۸	تسلیم اظهارنامه توسط دریافت‌کننده حقوق از اشخاص مقیم خارج تا آخر تیرماه سال بعد
ماده ۱۰۰	تسلیم اظهارنامه مؤدیان ماده ۹۵ تا آخر خردادماه سال بعد
ماده ۱۱۰	تسلیم اظهارنامه اشخاص حقوقی تا سه ماه پس از پایان سال مالی
ماده ۱۱۴	تسلیم اظهارنامه اشخاص حقوقی که تصمیم به انحلال گرفته‌اند
ماده ۱۱۶	تسلیم اظهارنامه اشخاص حقوقی که منحل می‌شوند توسط مدیر تصفیه ظرف ۶ ماه از تاریخ برای انحلال برای آخرین دوره عملیات شخص حقوقی
ماده ۱۲۶	تسلیم اظهارنامه درآمد اتفاقی تا آخر اردیبهشت سال بعد
تبصره ذیل ماده ۲۲۶	تسلیم اظهارنامه اصلاحی ظرف یکماه از تاریخ انقضاء مهلت تسلیم اظهارنامه

مواعد پرداخت مالیاتهای تکلیفی

تبصره ۹ ماده ۵۳	وزارتخانه‌ها و... مکلفند مالیات موضوع فصل درآمد املاک از مال الاجاره کسر و به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک پرداخت و رسید آنرا به موجر تسلیم نمایند.	ظرف یک ماه
ماده ۸۶	پرداخت‌کننده حقوق در هر پرداخت یا تخصیص مالیات متعلق را محاسبه و کسر و به اداره امور مالیاتی محل پرداخت نماید	ظرف یک ماه لیست تسلیم نماید.
تبصره ذیل ماده ۸۶	پرداخت از طرف غیرپرداخت‌کننده حقوق به نرخ‌های مقرر در ماده (۸۵) بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴)	ظرف یک ماه با صورت حاوی مشخصات دریافت کنندگان
ماده ۸۸	دریافت‌کننده حقوق از اشخاص مقیم خارج بایستی مالیات آنرا محاسبه و بداره امور مالیاتی محل سکونت خود پرداخت نمایند.	ظرف یک ماه از تاریخ دریافت
ماده ۱۰۲	در مضاربه عامل مکلف است در هنگام تسلیم اظهارنامه مالیات درآمد سهم صاحب سرمایه را بدون رعایت معافیت ماده ۱۰۱ کسر و پرداخت و رسید را به اداره امور مالیاتی صاحب سرمایه بدهد (بجز زمانی که صاحب سرمایه بانک است)	در موقع تسلیم اظهارنامه عامل
ماده ۱۰۳	وکلاء دادگستری و کسانی که در محاکم اختصاصی وکالت می‌کنند مکلفند ۵٪ حق الوکاله روی وکالتنامه تمبر الصاق و ابطال نمایند.	در موقع ارائه به هیأت‌های حل اختلاف
تبصره ۲ ماده ۱۰۳	وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و شهرداریها و مؤسسات وابسته مکلفند در هر پرداخت حق الوکاله ۵٪ آنرا کسر و به اداره امور مالیاتی محل پرداخت نمایند.	ظرف یک ماه
ماده ۱۰۷	در مواردیکه بخشی از قرارداد به اشخاص حقوقی ایرانی واگذار می‌شود کسر مالیات به نرخ ۲/۵ درصد	ظرف یک ماه
ماده ۱۰۹ تبصره ۵	در مورد بیمه‌ها مؤسسات بیمه ایرانی مکلفند در موقع تخصیص حق بیمه بنام بیمه‌گر اتکائی خارجی دو درصد آنرا به عنوان مالیات کسر و وجوه کسر شده را به اداره امور مالیاتی مربوط ارسال دارند.	وجوه کسر شده در هر ماه ظرف یک ماه

جرایم مالیاتی

ماده ۴۳	تخلف بانکها و اشخاص از اجرای مواد ۳۴ و ۳۶ در مورد اموال متوفی	۵٪ قیمت مال + مسؤولیت تضامنی در پرداخت و جرایم مالیات
ماده ۵۱	در صورت تخلف از مقررات فصل حق تمبر	۲ برابر حق تمبر
ماده ۱۶۹	عدم صدور صورتحساب، عدم درج شماره اقتصادی استفاده از شماره اقتصادی خود برای دیگران یا شماره اقتصادی دیگران برای خود	مسؤولیت تضامنی + دو درصد (۲٪) مبلغ مورد معامله که بدون رعایت ضوابط این ماده صورت گرفته باشد
تبصره (۳) ماده ۱۷۷	عدم رعایت موارد مذکور در ماده ۱۷۷	۱۰ درصد مالیات قطعی و محرومیت از کلیه معافیت‌ها و تسهیلات مالیاتی
ماده ۱۹۰	پرداخت مالیات پس از سررسید مقرر	۵٪ مالیات به ازاء هر ماه
ماده ۱۹۲	عدم تسلیم اظهارنامه در موعد مقرر	۱۰٪ مالیات متعلقه
تبصره ماده ۱۹۲	عدم تسلیم اظهارنامه توسط اشخاص حقوقی و مشمولان بندهای (الف و ب) ماده ۹۵	۴۰٪ مالیات متعلقه و غیرقابل بخشش
ماده ۱۹۳	عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر نسبت به مؤدیانی که مکلف به نگهداری دفاتر هستند.	هر کدام ۲۰٪ مالیات متعلقه
تبصره ماده ۱۹۳	عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان در دوره معافیت	عدم استفاده از معافیت در سال مربوطه
ماده ۱۹۴	اختلاف بیش از ۱۵٪ درآمد ابرازی با قطعی شده در اجرای مقررات ماده ۱۵۸	لغو بخشودگی تا سه سال + دریافت جرایم متعلقه
ماده ۱۹۵	جریمه تخلف آخرین مدیران قبل از انحلال از لحاظ تسلیم اظهارنامه موضوع ماده ۱۱۴	۲٪ سرمایه پرداخت شده
ماده ۱۹۵	جریمه تسلیم اظهارنامه خلاف واقع آخرین مدیران موضوع ماده ۱۱۴	۱٪ سرمایه پرداخت شده
ماده ۱۹۶	جریمه مدیران تصفیه در صورت تقسیم دارائی شخص حقوقی قبل از تصفیه امور مالیاتی یا قبل از سپردن تأمین	۲۰٪ مالیات متعلق
ماده ۱۹۷	جریمه عدم تسلیم لیت حقوق ظرف مهلت مقرر	۲٪ حقوق پرداختی
ماده ۱۹۷	جریمه عدم تسلیم قرارداد بیمانکاری ظرف مهلت مقرر	۱٪ کل مبلغ قرارداد
ماده ۱۹۹	عدم کسر و ایصال مالیاتهای تکلیفی در ظرف مهلت مقرر (بجز شرکت‌های دولتی، شهرداری یا وزارتخانه‌ها)	۱۰٪ مالیات پرداخت نشده
ماده ۲۰۰	جریمه عدم انجام تکالیف دفاتر اسناد رسمی علاوه بر مسؤولیت تضامنی آن	۲۰٪ مالیات متعلقه

ماده ۲۰۱	اظهارات کذب بقصد فرار از پرداخت مالیات با استناد به دفاتر و مدارک تقلبی در صورت احراز یا خودداری از تسلیم اظهارنامه مالیاتی، ترازنامه و حساب سود و زیان برای سه سال متوالی	حبس از ۳ ماه تا ۲ سال و محرومیت از کلیه معافیت‌ها و بخشودگیهای قانونی در مدت مذکور
ماده ۲۱۱	عدم پرداخت یا تقسیط بدهی پس از ابلاغ برگ اجرائی	۱۰٪ جمع بدهی مالیاتی + جرائم متعلقه

تشیقات و بخشودگی مالیاتی

ماده ۱۶۶	در صورت پرداخت مالیات طی قبوض پیش پرداخت مالیات	به ازاء هر سه ماه زود پرداخت ۲٪ آن کسر خواهد شد
ماده ۱۸۹	قبول ترازنامه و حساب سود و زیان و دفاتر در سه سال متوالی و پرداخت مالیات هر سال در تسلیم اظهارنامه بدون مراجعه به هیأت‌های حل اختلاف	۵٪ اصل مالیات سه سال مذکور
ماده ۱۹۰	جایزه خوش حسابی پرداخت مالیات تا سررسید مقرر در صورت تمکین برگ تشخیص یا توافق با ممیز کل	۱٪ به ازای هر ماه
تبصره ۱ ماده ۱۹۰	ترتیب پرداخت یا پرداخت برگ قطعی مالیات ظرف مدت یکماه از تاریخ ابلاغ	۸۰٪ جریمه متعلقه
تبصره ۱ ماده ۱۹۰	فاصله اعتراض مؤدی تا تاریخ قطعی شدن مالیات بیش از یکسال بطول انجامد	۴۰٪ جریمه متعلقه
تبصره ۲ ماده ۱۹۰	معافیت اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و بلاعوض در اختیار وزارتخانه‌ها یا مؤسسات دولتی یا شهرداریها و... واگذار شود.	جریمه ۲/۵ درصد فقط تا یکسال ادامه می‌یابد.

فهرست معافیت‌های مالیاتی طبق قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴

ماده ۲۱	معافیت اموالی که جزء ماترک متوفی باشد و بلاعوض در اختیار وزارتخانه‌ها یا مؤسسات دولتی یا شهرداریها و... واگذار شود.
ماده ۲۵	معافیت وراثت طبقات اول و دوم نسبت به اموال شهدای انقلاب اسلامی
ماده ۵۷	شخص حقیقی که هیچگونه درآمدی (بجز حقوق بازنشستگی و وظیفه و جوائز و سود ناشی از سپرده‌های بانکی) ندارد تا میزان معافیت موضوع ماده (۸۴) درآمد مشمول مالیات ماهانه مستغلات مالیات معاف می‌باشد.
ماده ۶۷	معافیت از مالیات املاک در زمان اقاله یا فسخ تا ۶ ماه بعد از معامله
ماده ۶۸	معافیت از مالیات نقل و انتقال املاکی که در اجرای ماده ۳۴ قانون ثبت مصوب ۱۳۳۰ به دولت تملیک می‌شود.
ماده ۶۹	معافیت از مالیات نقل و انتقال واحدهای مسکونی ارزان و متوسط قیمت که ظرف ده سال از تاریخ تصویب این قانون مطابق ضوابط و...
ماده ۷۰	معافیت از مالیات نقل و انتقال املاکی که جهت عمران و آبادانی و راهسازی و... به دولت یا شهرداریها یا... منتقل می‌شوند.

۴۵۰ ..... مجموعه قوانین مالیات‌های مستقیم

ماده واحده	تفسیر قانونی ماده ۷۰ مبنی بر فعالیت سرقتی در زمان انتقال جهت عمران و آبادانی و راهسازی و... به دولت یا شهرداریها...
ماده ۷۱	معافیت مالیاتی اعیانی احدثی توسط خریدار زمین هائی که از طریق اسناد عادی معامله می‌شود.
ماده ۷۶	اگر نقل و انتقال ماده ۵۲ به نرخ ماده ۵۹ و ۷۷ باشد وجه دیگری بابت مالیات بردرآمد مزبور مطالبه نمی‌شود.
ماده ۸۱	معافیت درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و...
ماده ۸۴	تا میزان مقرر در بودجه سالانه کلیه حقوق بگیران اعم از دولتی و غیردولتی، از یک یا چند منبع، از پرداخت مالیات معاف می‌شود.
ماده ۹۱	معافیت از پرداخت مالیات حقوق بگیران که شامل رؤسا و اعضای مأموریت‌های سیاسی خارجی در ایران و... حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری و... هزینه‌های سفر و فوق‌العاده مسافرت و...
ماده ۹۱	معافیت مسکن واگذاری در محل و... وجوه دریافتی از بیمه، عیدی یا پاداش میزان معافیت موضوع ماده (۸۴) هزینه معالجه، حقوق پرسنل نیروهای مسلح و جانبازان انقلاب
ماده ۹۲	۵۰٪ مالیات کارکنان مشاغل در نقاط کمتر توسعه یافته
ماده ۱۰۱	معافیت مالیات بردرآمد مشاغل تا میزان معادل معافیت موضوع ماده (۸۴)
ماده ۱۰۷	خرید لوازم و تجهیزات از خارج در مورد پیمانکاران خارجی که کارفرما وزارتخانه‌ها یا شرکت‌های دولتی یا شهرداریها باشند مشمول مالیات نمی‌باشد.
ماده ۱۲۵	انتقالاتی که مشمول مالیات ارث می‌باشد مشمول مالیات بردرآمد اتفاقی نخواهد بود.
ماده ۱۲۷	معافیت‌های بخش مالیات اتفاقی که شامل کمک‌های نقدی و غیرنقدی سازمان‌های خیریه و... به اشخاص حقیقی و کمک‌های مالی به خسارت دیدگان جنگ و... و جوایز دولت برای تشویق صادرات و تولید و خرید محصولات کشاورزی پرداخت می‌نماید می‌باشد.
ماده ۱۳۲	فعالیت‌های واحدهای تولیدی و معدنی غیردولتی به نرخ صفر به مدت ۵ سال
تبصره (ز)	نرخ صفر برای مالیات متعلق هر سال کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی
ماده ۱۳۲	دارای پروانه به مدت ۵ سال و در مناطق کمتر توسعه یافته ۱۰ سال
بند ۲- ماده ۱۳۳	درآمد حمل و نقل بخش غیردولتی به نرخ صفر
ماده ۱۳۳	معافیت صد در صد شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌هایی آنها
ماده ۱۳۴	معافیت درآمد مدارس غیرانتفاعی، دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی و مراکز نگهداری معلولین و باشگاه‌های دارای مجوز از تربیت بدنی
ماده ۱۳۶	معافیت از پرداخت مالیات وجوه دریافتی بابت بیمه عمر که از طرف مؤسسات بیمه طی قرارداد عاید ذینفع می‌شود.

ماده ۱۳۷	هزینه‌های درمانی پرداختی جهت بستگان همچنین حق بیمه عمر پرداختی هر شخص حقیقی قابل کسر از درآمد مشمول مالیات می‌باشد.
ماده ۱۳۹	موقوفات، نذورات کمکها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مراکز مذهبی و غیرمذهبی مندرج در ماده ۱۳۹
ماده ۱۴۱	معافیت ۱۰۰٪ درآمد حاصل از صادرات کالاهای صنعتی و محصولات بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیلی آن و ۲۰٪ صادرات مواد خام
تبصره ۱ ماده ۱۴۱	معافیت ۱۰۰٪ درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به صورت ترانزیت به ایران وارد شده و بدون تغییر صادر می‌شوند.
ماده ۱۴۲	معافیت درآمد کارگاه‌های فرش دستباف و صنایع دستی
ماده ۱۴۳	معافیت معادل ۱۰٪ مالیات شرکتهائی که در بورس پذیرفته شده‌اند.
تبصره ۱ ماده ۱۴۳	از نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام در بورس صرفاً مالیات مقطوعی به میزان نیم درصد ارزش فروش وصول می‌شود.
ماده ۱۴۴	معافیت مالیاتی جهیزیه و جوایز علمی و بورسهای تحصیلی و درآمد حق اختراع و درآمدهای ناشی از فعالیتهای پژوهشی و...
ماده ۱۴۵	معافیت مالیاتی سود یا جوایز متعلق به سپرده‌های مختلف اشخاص نزد بانکهای ایرانی و جوایز اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه
ماده ۱۴۹	معافیت‌های مدت دار در طول مدت نافذ هستند
تبصره ماده ۱۴۵	معافیت مالیاتی سود متعلق به قبوض اقساطی اصلاحات ارضی
ماده ۱۶۵	معافیت مؤدیانکيه خسارات ناشی از سیل، زلزله و... دیده‌اند.
تبصره ماده ۱۶۵	معافیت مالیاتی مؤدیان مالیاتی مناطق جنگزده غرب و جنوب کشور طبق فهرست مصوب هیئت وزیران
ماده ۱۶۸	در مورد جلوگیری از اخذ مالیات مضاعف طبق قراردادهای منعقد با دولتهای خارجی و همچنین قراردادهای قبلی که لغو نشده باشد به قوت خود باقی است.
ماده ۱۷۲	معافیت کمکهای بلاعوض بحسابهای تعیین شده توسط دولت و همچنین وجوه پرداختی یا تخصیصی جهت تعمیر، تجهیز، احداث، و یا تکمیل مدارس و...
ماده ۲۱۷	معافیت مالیاتی پاداش وصولی پرداختی به کسانی که در امر وصول فعالیت داشته‌اند.
قانون بازسازی صنایع	معافیت پنج ساله کارخانه‌های واقع در شعاع ۱۲۰ کیلومتر تهران و حوزه استحضاتی شهرهای بزرگ (مشهد، تبریز، اراک، شیراز و اصفهان) در صورت انتقال به شهرکهای صنعتی.

جدول مقایسه مالیات شرکتهای دولتی و خصوصی

بخش خصوصی	بخش دولتی	شرح
کل دریافتی حقوق بگیران بخش دولتی پس از اعمال معافیت پایه، تا هفت برابر معافیت پایه به نرخ ۱۰ درصد و مازاد آن نرخ ۲۰٪	کل دریافتی حقوق بگیران بخش دولتی پس از اعمال معافیت پایه، تا هفت برابر معافیت پایه به نرخ ۱۰ درصد و مازاد آن نرخ ۲۰٪	معافیت پایه حقوق
۵۰٪ مالیات معاف	۵۰٪ مالیات معاف	مالیات حقوق و مزایا در مناطق کمتر توسعه یافته
تا ۲/۱۲ معافیت موضوع ماده (۸۴) در سال از پرداخت مالیات معاف است.	تا ۲/۱۲ معافیت موضوع ماده (۸۴) در سال از پرداخت مالیات معاف است	مزایای غیرنقدی
تا ۲/۱۲ معافیت موضوع ماده (۸۴) در سال از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن به حقوق و مزایای مشمول مالیات اضافه شده و مشمول مالیات می‌گردد.	تا ۲/۱۲ معافیت موضوع ماده (۸۴) در سال از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن مشمول نرخ ده درصد می‌شود.	عیدی و پاداش پایان سال
مشمول مالیات و ابطال تمبر معادل آن	مشمول کسر مالیات به نرخ ۵٪	وکالای محاکم خاص موضوع ماده (۱۰۳)
به موجب ماده (۸۱) اصلاحیه مورخ ۸۰/۱۱/۲۷ از پرداخت مالیات معاف است.	به موجب بخشنامه سازمان امور مالیاتی از پرداخت مالیات معاف است.	درآمد حاصل از فعالیت کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل، پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگلها، باغات اشجار از هر قبیل و تخیلات
به موجب ماده (۱۴۱) از شمول مالیات معاف است.	به موجب ماده (۱۴۱) از شمول مالیات معاف است.	درآمد حاصل از صادرات کالا
به موجب بند (ب) ماده ۱۱۳ قانون برنامه سوم و چهارم و پنجم توسعه مشمول مالیات نمی‌باشد.	به موجب بند (ب) ماده ۱۱۳ قانون برنامه سوم و چهارم و پنجم توسعه مشمول مالیات نمی‌باشد.	درآمد حاصل از صادرات خدمات فنی و مهندسی
به موجب ماده (۱۳۲) حسب مورد ۸۰ یا صد در صد درآمد به مدت چهار تا دهسال طبق ضوابط معاف است.	به موجب ماده (۱۳۲) معاف نمی‌گردد. شرکتهای دولتی از این معافیت نمی‌توانند استفاده کنند.	ایجاد و بهره برداری واحد جدید

شرح	بخش دولتی	بخش خصوصی
ماده ۱۴۳، معافیت ده درصد مالیات	ده درصد مالیات شرکتهای پذیرفته شده در بورس طبق مفاد ماده ۱۴۳، بخشوده می شود.	ده درصد مالیات شرکتهای پذیرفته شده در بورس طبق مفاد ماده ۱۴۳، بخشوده می شود.
درآمد حاصل از فروش سهام، حق تقدم	صرفاً مشمول مالیات مقطوع موضوع تبصره (۱) ماده ۱۴۳ می شوند.	صرفاً مشمول مالیات مقطوع موضوع تبصره (۱) ماده ۱۴۳ می شوند.
درآمد حاصل از صرف سهام	مشمول مالیات مقطوع موضوع تبصره (۳) ماده (۱۴۳)	مشمول مالیات مقطوع موضوع تبصره (۱) ماده (۱۴۳)
درآمد حاصل از فروش املاک و مستغلات	صرفاً شامل مالیات مقطوع موضوع ماده (۵۹) می شوند.	صرفاً شامل مالیات مقطوع موضوع ماده (۵۹) می شوند.
درآمد حاصل از سود سپرده بانکی، سود و جوایز متعلق به اوراق مشارکت، سود و جوایز متعلق به اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه.	از شمول پرداخت مالیات طبق مفاد ماده (۱۴۵) معاف می باشد.	از شمول پرداخت مالیات طبق مفاد ماده (۱۴۵) معاف می باشد.

جدول مالیات بر درآمد

موضوع ماده ۱۳۱ قانون مالیات ها

درآمد مشمول مالیات	نرخ مالیات	مالیات جمع شونده
تا میزان ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال درآمد مشمول مالیات سالانه	٪۱۵	۷۵,۰۰۰,۰۰۰
تا میزان ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال درآمد مشمول مالیات سالانه نسبت به مازاد ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	٪۲۰	۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰
نسبت به مازاد ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	٪۲۵	-

تصویب نامه در خصوص تعیین مناطق محروم و کمتر توسعه یافته در امور حمایتی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰/۱۷۲۵۷ مورخ ۱۳۸۷/۲/۲۹ معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- شهرستانها، بخش‌ها و دهستان‌های مندرج در فهرست پیوست که تأیید شده به مهر پیوست تصویب نامه هیأت وزیران است، حسب مورد به عنوان مناطق محروم و کمتر توسعه یافته در امور حمایتی موضوع و مقررات زیر تعیین می‌گردند. مناطق کمتر توسعه یافته و محروم اختصاراً در این تصویب نامه، «مناطق کمتر توسعه یافته» نامیده می‌شود.

الف- قانون الحاق یک تبصره به قانون اصلاح جداول شماره (۴) و (۸) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور به منظور اختصاص دو درصد (۲٪) از درآمد حاصل از صادرات نفت خام و گاز طبیعی به استان‌های نفت خیز و گازخیز و شهرستانها و بخش‌های محروم کشور - مصوب ۱۳۸۶-

ب- مواد (۹۲) و (۱۳۲) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۸۰.
پ- ماده (۵۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۹ - (تنفیذ شده به موجب ماده (۱۰۳) قانون برنامه چهارم توسعه - مصوب ۱۳۸۳-).

فهرست مناطق کشور توسعه یافته در امور حمایتی
(شهرستانها)

استان	شهرستان کمتر توسعه یافته	استان	شهرستان کمتر توسعه یافته
خراسان رضوی	تایباد	آذربایجان شرقی	چاروایماق
خراسان رضوی	تخت جلگه	آذربایجان شرقی	کلپیر
خراسان رضوی	ترت جام	آذربایجان شرقی	ورزقان
خراسان رضوی	جغتای	آذربایجان غربی	اشنویه
خراسان رضوی	جوین	آذربایجان غربی	بوکان
خراسان رضوی	خواف	آذربایجان غربی	پلدشت
خراسان رضوی	درگز	آذربایجان غربی	پیرانشهر
خراسان رضوی	زاوه	آذربایجان غربی	تکاب
خراسان رضوی	سرخس	آذربایجان غربی	چالدران
خراسان رضوی	کالات	آذربایجان غربی	چاپیاره
خراسان شمالی	جاجرم	آذربایجان غربی	سردشت
خراسان شمالی	گرمه	آذربایجان غربی	شاهین دژ
خراسان شمالی	مانه سملقان	آذربایجان غربی	شوط
خوزستان	امیدیه	اردبیل	بيله سوار
خوزستان	اندیکا	اردبیل	گرمی
خوزستان	ایذه	اصفهان	فریدونشهر
خوزستان	باغ ملک	ایلام	آبدانان
خوزستان	خرمشهر	ایلام	دره شهر
خوزستان	دشت آزادگان	ایلام	دهلران
خوزستان	رامشیر	ایلام	شیروان و چرداول
خوزستان	شادگان	ایلام	ملکشاهی
خوزستان	گتوند	ایلام	مهران
خوزستان	مسجد سلیمان	بوشهر	تنگستان
خوزستان	هفتگل	بوشهر	جم
خوزستان	هندیجان	بوشهر	دیر
خوزستان	هويزه	بوشهر	دیلم
زنجان	ایجرود	بوشهر	کنگان
زنجان	طارم	بوشهر	گناوه
زنجان	ماه نشان	چهارمحال و بختیاری	اردل
سیستان و بلوچستان	ایران شهر	چهارمحال و بختیاری	کوهرنگ
سیستان و بلوچستان	چاه بهار	خراسان جنوبی	بشرویه
سیستان و بلوچستان	خاش	خراسان جنوبی	درمیان
سیستان و بلوچستان	دلگان	خراسان جنوبی	سرایان

استان	شهرستان کمتر توسعه یافته	استان	شهرستان کمتر توسعه یافته
سیستان و بلوچستان	زابل	خراسان جنوبی	سربیشه
سیستان و بلوچستان	زابلی	خراسان جنوبی	فردوس
سیستان و بلوچستان	زهک	خراسان جنوبی	نهبندان
کرمانشاه	ثلاث باباجانی	سیستان و بلوچستان	سراوان
کرمانشاه	چوانمرد	سیستان و بلوچستان	سریاز
کرمانشاه	دالاهو	سیستان و بلوچستان	سیب و سوران
کرمانشاه	روانسر	سیستان و بلوچستان	کنارک
کرمانشاه	سر پل ذهاب	سیستان و بلوچستان	هیرمند
کرمانشاه	قصر شیرین	سیستان و بلوچستان	نیک شهر
کرمانشاه	گیلانغرب	فارس	ختج
کهگیلویه و بویراحمد	بهمنی	فارس	رستم
کهگیلویه و بویراحمد	دنا	فارس	زرین دشت
کهگیلویه و بویراحمد	کهگیلویه	فارس	فرشبند
گلستان	کاله	فارس	فیروکازین
گلستان	گمیشان	فارس	مهر
گلستان	مراوه تپه	کردستان	بانه
لرستان	دلفان	کردستان	بیجار
مازندران	سوادکوه	کردستان	دهگلان
مرکزی	کمیجان	کردستان	دیواندره
هرمزگان	ابوموسی	کردستان	سروآباد
هرمزگان	بستک	کردستان	سقز
هرمزگان	بشاگرد	کردستان	مریوان
هرمزگان	پارسیان	کرمان	جیرفت
هرمزگان	جاسک	کرمان	رودبار جنوب
هرمزگان	حاجی آباد	کرمان	ریگان
هرمزگان	خمیر	کرمان	عنبرآباد
هرمزگان	سیریک	کرمان	فهرج
همدان	رزن	کرمان	قلعه گنج
همدان	کبوتر دراهنگ	کرمان	کوهبنان
یزد	ابرقوه	کرمان	کهنوج
یزد	خانم	کرمان	منوجان
		کرمانشاه	پاوه

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
اهر	آذربایجان شرقی	هوراند
بستان آباد	آذربایجان شرقی	تیکمه داش
جلفا	آذربایجان شرقی	سیه رود
سراب	آذربایجان شرقی	مهربان
ملکان	آذربایجان شرقی	لیلان
میانه	آذربایجان شرقی	ترکمانچای
میانه	آذربایجان شرقی	کاغذکنان
میانه	آذربایجان شرقی	کندوان
هریس	آذربایجان شرقی	خواجه
هشترود	آذربایجان شرقی	مرکزی
هشترود	آذربایجان شرقی	نظرکهریزی

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
ارومیه	آذربایجان غربی	انزل
ارومیه	آذربایجان غربی	سیلوانه
ارومیه	آذربایجان غربی	صومای بردوست
خوی	آذربایجان غربی	صفائیه
خوی	آذربایجان غربی	قطور
سلماس	آذربایجان غربی	کوهسار
مهاباد	آذربایجان غربی	خلیفان
مهاباد	آذربایجان غربی	مرکزی
میاندوآب	آذربایجان غربی	باروق
میاندوآب	آذربایجان غربی	مرحمت آباد
نقده	آذربایجان غربی	محمدیار
نقده	آذربایجان غربی	مرکزی

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
پارس آباد	اردبیل	اصلاندوز
خلخال	اردبیل	خورش رستم
خلخال	اردبیل	شاهرود
کوثر	اردبیل	فیروز
کوثر	اردبیل	مرکزی
مشگین شهر	اردبیل	ارشق
مشگین شهر	اردبیل	مرادلو
نمین	اردبیل	عنبران
نمین	اردبیل	ویلیکیج
نیر	اردبیل	کورائیم

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
آران و بیدگل	اصفهان	کوبرات
اردستان	اصفهان	زواره
اصفهان	اصفهان	جرقویه سفلی
اصفهان	اصفهان	جرقویه علیا
چادگان	اصفهان	چنارود
سمیرم	اصفهان	پادنا
سمیرم	اصفهان	مرکزی
فریدن	اصفهان	بوئین و میاندشت
نائین	اصفهان	انارک
نائین	اصفهان	خورویابانک

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
ایلام	ایلام	چوار
ایوان	ایلام	زرنه
ایوان	ایلام	مرکزی

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
بوشهر	بوشهر	خارک
دشتستان	بوشهر	ارم
دشتستان	بوشهر	بوشکان
دشتستان	بوشهر	سعدآباد
دشتستان	بوشهر	شبانکاره
دشتی	بوشهر	شنبه و طسوج
دشتی	بوشهر	کاکي

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
کیار	چهارمحال و بختیاری	ناغان
لردگان	چهارمحال و بختیاری	خانمیرزا
لردگان	چهارمحال و بختیاری	فلارد
لردگان	چهارمحال و بختیاری	مرکزی
لردگان	چهارمحال و بختیاری	منج

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
بیرجند	خراسان جنوبی	خوسف
قائنات	خراسان جنوبی	زهان
قائنات	خراسان جنوبی	زیرکوه
قائنات	خراسان جنوبی	سده
قائنات	خراسان جنوبی	نیمبلوک

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
بردسکن	خراسان رضوی	انابد
بردسکن	خراسان رضوی	شهرآباد
تربت حیدریه	خراسان رضوی	بایک
تربت حیدریه	خراسان رضوی	جلگه رخ
تربت حیدری	خراسان رضوی	کدکن
چناران	خراسان رضوی	گلپه‌هار
رشتخوار	خراسان رضوی	جنگل
زاوه	خراسان رضوی	سلیمان
سبزوار	خراسان رضوی	خوشاب
سبزوار	خراسان رضوی	روداب
سبزوار	خراسان رضوی	ششتمد
قوچان	خراسان رضوی	باجگیران
کاشمر	خراسان رضوی	کوهسرخ
گناباد	خراسان رضوی	کاخک
مشهد	خراسان رضوی	احمدآباد
مشهد	خراسان رضوی	رضویه
نیشابور	خراسان رضوی	سرولایت
نیشابور	خراسان رضوی	میان جلگه

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
اسفراین	خراسان شمالی	بام و صفی‌آباد
بجنورد	خراسان شمالی	راز و جرگلان
بجنورد	خراسان شمالی	گرمخان
شیروان	خراسان شمالی	سرحد
شیروان	خراسان شمالی	قوشخانه

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
آبادان	خوزستان	اروندکنار
اندیمشک	خوزستان	الوارگرمسیری
بهبهان	خوزستان	آغاچاری
بهبهان	خوزستان	تشان
بهبهان	خوزستان	زیدون
دزفول	خوزستان	سردشت
شوش	خوزستان	شاوور
شوش	خوزستان	فتح‌المبین
شوشتر	خوزستان	شعبیه

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
خدابنده	زنجان	افشار
خدابنده	زنجان	بزینه رود
خدابنده	زنجان	سجاس رود
خدابنده	زنجان	مرکزی
زنجان	زنجان	زنجانرود
زنجان	زنجان	قره پشتلو
طارم	زنجان	چوزرق
طارم	زنجان	مرکزی

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
شاهرود	سمنان	بیارجمند
شاهرود	سمنان	میامی
مهدی شهر	سمنان	شهمیرزاد

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
استان	شهرستان	
سیستان و بلوچستان	زاهدان	کورین
سیستان و بلوچستان	زاهدان	میرجاوه
سیستان و بلوچستان	زاهدان	نصرت آباد

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
استان	شهرستان	
فارس	اقلید	حسن آباد
فارس	اقلید	سده
فارس	اقلید	مرکزی
فارس	بوانات	سرچهان
فارس	بوانات	مرکزی
فارس	چهرم	سیمکان
فارس	چهرم	کردیان
فارس	داراب	رستاق
فارس	داراب	فورگ
فارس	داراب	مرکزی
فارس	سپیدان	بیضا
فارس	سپیدان	مرکزی
فارس	سپیدان	هماچان
فارس	شیراز	ارزن
فارس	شیراز	کربال
فارس	فسا	ششده و قره بلاغ
فارس	فسا	شیبکوه
فارس	فسا	نوبندگان
فارس	فیروزآباد	میمند
فارس	کازرون	جره و بالاده
فارس	کازرون	خشت
فارس	کازرون	کنارتخته و کمارج
فارس	کازرون	کوهمرد

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
استان	شهرستان	
فارس	لارستان	اوز
فارس	لارستان	بنارویه
فارس	لارستان	بیرم
فارس	لارستان	جویم
فارس	لارستان	صحرای باغ
فارس	لارستان	گراش
فارس	لامرد	اشکنان
فارس	لامرد	علامرودشت
فارس	لامرد	مرکزی
فارس	مرودشت	درودزن
فارس	مرودشت	کامفیروز
فارس	ممسنی	دشمن زیادی
فارس	ممسنی	ماهورمیلاتی
فارس	ممسنی	مرکزی
فارس	نی ریز	آباده طشک
فارس	نی ریز	پشتکوه
فارس	نی ریز	قطرویه

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
استان	شهرستان	
قزوین	بوئین زهرا	آبگرم
قزوین	بوئین زهرا	اوج
قزوین	بوئین زهرا	شال
قزوین	تاکستان	خرمدشت
قزوین	قزوین	رودبارالموت
قزوین	قزوین	رودبار شهرستان
قزوین	قزوین	طام سفلی
قزوین	قزوین	کوهین

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
سنندج	کردستان	کلاترزان
قروه	کردستان	چهاردولی
قروه	کردستان	سروش آباد
کامیاران	کردستان	مرکزی
کامیاران	کردستان	موچش

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
بافت	کرمان	ارزوئیه
بافت	کرمان	رابر
بردسیر	کرمان	لاله زار
بم	کرمان	روداب
بم	کرمان	نرماشیر
کرمان	کرمان	راین
کرمان	کرمان	شهداد
کرمان	کرمان	گلبافت

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
سنقر	کرمانشاه	کلیائی
کرمانشاه	کرمانشاه	فیروزآباد
کرمانشاه	کرمانشاه	کوزران
هرسین	کرمانشاه	بیستون

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
بويراحمد	کهگیلویه و بویراحمد	لوداب
بويراحمد	کهگیلویه و بویراحمد	مارگون
دنا	کهگیلویه و بویراحمد	مرکزی
گچساران	کهگیلویه و بویراحمد	باشت

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
اق قلا	گلستان	وشمگیر
رامیان	گلستان	فندر سک
رامیان	گلستان	مرکزی
گنبدکاووس	گلستان	
مینودشت	گلستان	گالیکش
مینودشت	گلستان	مرکزی

**فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)**

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
املش	گیلان	رانکوه
املش	گیلان	مرکزی
رضوانشهر	گیلان	پرهسهر
رودبار	گیلان	خورگام
رودبار	گیلان	رحمت آباد و بلوکات
رودبار	گیلان	عمارلو
رودسر	گیلان	رحیم آباد
سیاهکل	گیلان	دیلمان
طوالش	گیلان	حویق
طوالش	گیلان	گرکان رود
لنگرود	گیلان	اطاقور
ماسال	گیلان	شاندرمن
ماسال	گیلان	مرکزی

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
الیگودرز	لرستان	بشارت
الیگودرز	لرستان	ززوماهرو
الیگودرز	لرستان	مرکزی
پلدختر	لرستان	مرکزی
پلدختر	لرستان	معمولان
خرم آباد	لرستان	پاپی
خرم آباد	لرستان	چغلووند
خرم آباد	لرستان	زاغه
دوره	لرستان	دوره چگنی
دوره	لرستان	شاهیوند
دوره	لرستان	ویسیان
سلسله	لرستان	فیروزآباد
سلسله	لرستان	مرکزی
کوهدشت	لرستان	درب گنبد
کوهدشت	لرستان	رومشکان
کوهدشت	لرستان	طهران
کوهدشت	لرستان	کونانی
کوهدشت	لرستان	مرکزی

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
بابل	مازندران	بند پی شرقی
بابل	مازندران	بند پی غربی
بهشهر	مازندران	پانه سر
ساری	مازندران	چهاردانگه
ساری	مازندران	دودانگه
گلوگاه	مازندران	کلباد
نکا	مازندران	هزارجریب
نور	مازندران	بلده
نوشهر	مازندران	کجور

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
خنداب	مرکزی	قوه چای
خنداب	مرکزی	مرکزی
زرندیه	مرکزی	خرقان
ساوه	مرکزی	نوبران
شازند	مرکزی	زالیان
شازند	مرکزی	سربند

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
بندرعباس	هرمزگان	تخت
بندرعباس	هرمزگان	فین
بندرعباس	هرمزگان	قلعه قاضی
بندرلنگه	هرمزگان	شیبکوه
بندرلنگه	هرمزگان	مرکزی
رودان	هرمزگان	بیکاه
رودان	هرمزگان	جغین
رودان	هرمزگان	رودخانه
رودان	هرمزگان	مرکزی
قشم	هرمزگان	شهاب
میناب	هرمزگان	توکهور
میناب	هرمزگان	سندرک

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
نهاوند	همدان	خزل
همدان	همدان	شراء
همدان	همدان	فامنین

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی		بخش کمتر توسعه یافته
شهرستان	استان	
اردکان	یزد	خرائق
بافق	یزد	بهباد
صدوق	یزد	خضرآباد
طبس	یزد	دستگردان
طبس	یزد	دیپوک
طبس	یزد	مرکزی

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(بخش‌ها)

تابعیت تقسیماتی			بخش کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
ایلیخچی	اسکوا	آذربایجان شرقی	جزیره
مرکزی	اهر	آذربایجان شرقی	ورگهان
مرکزی	اهر	آذربایجان شرقی	اذغان
مرکزی	اهر	آذربایجان شرقی	قشلان
مرکزی	تبریز	آذربایجان شرقی	اسپران
مرکزی	جلفا	آذربایجان شرقی	شجاع
مرکزی	سراب	آذربایجان شرقی	رازلیق
مرکزی	سراب	آذربایجان شرقی	صائین
صوفیان	شبستر	آذربایجان شرقی	رودقات
سراجو	مراغه	آذربایجان شرقی	سرای جوی جنوبی
سراجو	مراغه	آذربایجان شرقی	قوری چای غربی
سراجو	مراغه	آذربایجان شرقی	سرای جوی شرقی
مرکزی	مرند	آذربایجان شرقی	هرزندات شرقی
پامچی	مرند	آذربایجان شرقی	یکانات
مرکزی	ملکان	آذربایجان شرقی	گاودل شرقی
مرکزی	میانه	آذربایجان شرقی	اوچ تپه شرقی
مرکزی	میانه	آذربایجان شرقی	کله پوز شرقی
مرکزی	میانه	آذربایجان شرقی	کله پوز غربی
مرکزی	میانه	آذربایجان شرقی	گرمه جنوبی

تابعیت تقسیماتی			بخش کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
مرکزی	هریس	آذربایجان شرقی	باروق
مرکزی	هریس	آذربایجان شرقی	بدوستان شرقی
مرکزی	هریس	آذربایجان شرقی	خانمرود
مرکزی	ارومیه	آذربایجان غربی	باراندوز
مرکزی	ارومیه	آذربایجان غربی	دول
مرکزی	خوی	آذربایجان غربی	رهال
مرکزی	خوی	آذربایجان غربی	دیزج
مرکزی	سلماس	آذربایجان غربی	کره سنی
بازرگان	ماکو	آذربایجان غربی	چایبارسار شمالی
مرکزی	ماکو	آذربایجان غربی	قره سو
مرکزی	ماکو	آذربایجان غربی	چایبارسار جنوبی
مرکزی	میاندوآب	آذربایجان غربی	مرحمت آباد جنوبی
مرکزی	میاندوآب	آذربایجان غربی	مکریان شمالی
مرکزی	اردبیل	اردبیل	ارشق شرقی
هیر	اردبیل	اردبیل	فولادلوی جنوبی
هیر	اردبیل	اردبیل	هیر
مرکزی	خلخال	اردبیل	خانندیل غربی
مرکزی	خلخال	اردبیل	سنجد شرقی
مرکزی	نمین	اردبیل	دولت آباد
مرکزی	نمین	اردبیل	ویلیکیچ شمالی
مرکزی	نمین	اردبیل	گرده
مرکزی	نیر	اردبیل	دورسونخواجه
مرکزی	اردستان	اصفهان	همبرات
مرکزی	اردستان	اصفهان	برزاوند
مرکزی	اردستان	اصفهان	علیا
مرکزی	اردستان	اصفهان	کچو
چلگه	اصفهان	اصفهان	امامزاده عبدالعزیز(ع)
کوهپایه	اصفهان	اصفهان	تودشک
کوهپایه	اصفهان	اصفهان	جیل
کوهپایه	اصفهان	اصفهان	زفره
کوهپایه	اصفهان	اصفهان	سیستان
حبیب آباد	برخوار	اصفهان	برخوار شرقی
مرکزی	چادگان	اصفهان	کاوه آهنگر
مرکزی	خوانسار	اصفهان	پشتکوه
مرکزی	شاهین شهر و میمه	اصفهان	مورچه خورت

تابعیت تقسیماتی			بخش کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
مرکزی	کاشان	اصفهان	خرم دشت
مرکزی	نائین	اصفهان	بافران
مرکزی	نائین	اصفهان	بهارستان
مرکزی	نائین	اصفهان	لای سیاه
مهردشت	نجف آباد	اصفهان	اشن
مرکزی	نطنز	اصفهان	کرکس
مرکزی	ایلام	ایلام	میش خاص
مرکزی	بوشهر	بوشهر	انگالی
طالقان	ساوجبلاغ	تهران	بالاطالقان
طالقان	ساوجبلاغ	تهران	پائین طالقان
ملارد	شهریار	تهران	اخترآباد
ارجمند	فیروزکوه	تهران	دوبلوک
ارجمند	فیروزکوه	تهران	قزقانچای
مرکزی	فیروزکوه	تهران	پشتکوه
اشتهارد	کرج	تهران	پلنگ آباد
مرکزی	بیرجند	خراسان جنوبی	باقران
مرکزی	بیرجند	خراسان جنوبی	فشارود
مرکزی	بیرجند	خراسان جنوبی	کاهشنگ
مرکزی	بیرجند	خراسان جنوبی	شاخن
مرکزی	بیرجند	خراسان جنوبی	شاخنات
مرکزی	قائنات	خراسان جنوبی	پیشکوه
مرکزی	قائنات	خراسان جنوبی	مهیار
مرکزی	قائنات	خراسان جنوبی	قائن
مرکزی	بجستان	خراسان رضوی	جزین
مرکزی	بجستان	خراسان رضوی	بجستان
مرکزی	بردسکن	خراسان رضوی	کوهپایه
مرکزی	تربت حیدریه	خراسان رضوی	بالا ولایت
مرکزی	چناران	خراسان رضوی	بقمچ
مرکزی	چناران	خراسان رضوی	چناران
مرکزی	چناران	خراسان رضوی	رادکان
مرکزی	درگز	خراسان رضوی	تکاب
مرکزی	رشتخوار	خراسان رضوی	رشتخوار
مرکزی	فریمان	خراسان رضوی	بالابند
مرکزی	فریمان	خراسان رضوی	سنگ بست
مرکزی	قوچان	خراسان رضوی	سودلانه

تابعیت تقسیماتی			بخش کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
مرکزی	قوچان	خراسان رضوی	شیرین دره
مرکزی	گناباد	خراسان رضوی	پس کلوت
مرکزی	مشهد	خراسان رضوی	درزآب
مرکزی	مشهد	خراسان رضوی	کارده
مرکزی	نیشابور	خراسان رضوی	بینالود
مرکزی	اسفراین	خراسان شمالی	میلانو
مرکزی	اسفراین	خراسان شمالی	آذری
مرکزی	اسفراین	خراسان شمالی	زرق آباد
مرکزی	بجنورد	خراسان شمالی	الاداغ
مرکزی	شیروان	خراسان شمالی	سیوکانلو
مرکزی	شیروان	خراسان شمالی	گلیان
مرکزی	قاروچ	خراسان شمالی	سنگر
مرکزی	قاروچ	خراسان شمالی	فاروج
حمیدیه	اهواز	خوزستان	کرخه
مرکزی	اهواز	خوزستان	غیزانیه
مرکزی	اهواز	خوزستان	اسماعیلیه
مرکزی	اهواز	خوزستان	سویسه
مرکزی	اهواز	خوزستان	کوت عبدالله
مرکزی	اهواز	خوزستان	مشرحات
مرکزی	آبادان	خوزستان	بهمشیر جنوبی
مرکزی	آبادان	خوزستان	بهمشیر شمالی
مرکزی	آبادان	خوزستان	شلاهی
مرکزی	بندرماهشهر	خوزستان	جراحی
مرکزی	رامهرمز	خوزستان	ابوالفارس
مرکزی	رامهرمز	خوزستان	حومه غربی
مرکزی	شوش	خوزستان	بن معلی
مرکزی	شوش	خوزستان	حسین آباد
مرکزی	شوشتر	خوزستان	شهید مدرس
مرکزی	ابهر	زنجان	دولت آباد
مرکزی	ایجرود	زنجان	ایجرود بالا
مرکزی	ایجرود	زنجان	گلابر
مرکزی	خدابنده	زنجان	خرارود
مرکزی	خدابنده	زنجان	سهرورد
مرکزی	خدابنده	زنجان	کرسف
مرکزی	زنجان	زنجان	بناب

تابعیت تقسیماتی			بخش کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
مرکزی	زنجان	زنجان	تهم
امیرآباد	دامغان	سمنان	قهاب رستاق
مرکزی	شاهرود	سمنان	طرود
ایوانکی	گرمسار	سمنان	ایوانکی
مرکزی	زاهدان	سیستان و بلوچستان	حرمک
مرکزی	ارسنجان	فارس	خبریز
مرکزی	ارسنجان	فارس	علی آباد ملک
پاسارگاد	پاسارگاد	فارس	ابوالوردی
پاسارگاد	پاسارگاد	فارس	مادر سلیمان
مرکزی	پاسارگاد	فارس	سرپنیران
مرکزی	پاسارگاد	فارس	کمین
خفر	چهرم	فارس	راهگان
مرکزی	چهرم	فارس	کوهک
مرکزی	خرم بید	فارس	خرمی
مرکزی	خرم بید	فارس	قشلاق
مشهد مرغاب	خرم بید	فارس	شهیدآباد
زرقان	شیراز	فارس	رحمت آباد
کوار	شیراز	فارس	فرمشکان
مرکزی	شیراز	فارس	سیاخ دارنگون
مرکزی	فسا	فارس	جنگل
مرکزی	فیروزآباد	فارس	جایدشت
مرکزی	لارستان	فارس	درزوسایبان
سیدان	مروდشت	فارس	رحمت
مرکزی	مرودشت	فارس	رامجردیک
مرکزی	مرودشت	فارس	محمدآباد
مرکزی	نی ریز	فارس	رستاق
مرکزی	نی ریز	فارس	هرگان
مرکزی	آبیک	قزوین	کوهپایه شرقی
مرکزی	آبیک	قزوین	کوهپایه غربی
دشتابی	بوئین زهرا	قزوین	دشتابی شرقی
دشتابی	بوئین زهرا	قزوین	دشتابی غربی
رامند	بوئین زهرا	قزوین	ابراهیم آباد

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته در امور حمایتی
(دهستان)

تابعیت تقسیماتی			دهستان کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
رامند	بوئین زهرا	قزوین	رامند جنوبی
ضیاء آباد	تاکستان	قزوین	دو دانگه سفلی
مرکزی	تاکستان	قزوین	قافازان غربی
مرکزی	قم	قم	قمرود
مرکزی	بیجار	کردستان	سیاه منصور
مرکزی	بیجار	کردستان	نجف آباد
مرکزی	سنندج	کردستان	آرندان
مرکزی	سنندج	کردستان	حسین آباد جنوبی
مرکزی	سنندج	کردستان	ژاورود شرقی
مرکزی	سنندج	کردستان	سراب قامیش
مرکزی	سنندج	کردستان	نران
مرکزی	سنندج	کردستان	دلبران
مرکزی	بافت	کرمان	دشتاب
مرکزی	بافت	کرمان	خبر
مرکزی	بافت	کرمان	دهسرد
مرکزی	بافت	کرمان	فتح آباد
مرکزی	بافت	کرمان	کیسکان
مرکزی	بافت	کرمان	گوغر
مرکزی	بردسیر	کرمان	کوه پنج
مرکزی	بیم	کرمان	دهبکری
کوهساران	راور	کرمان	حرجند
کشکوئیه	رفسنجان	کرمان	راویز
مرکزی	رفسنجان	کرمان	خامان
مرکزی	زرند	کرمان	جر جافک
مرکزی	زرند	کرمان	حتکن
مرکزی	زرند	کرمان	سرینان
مرکزی	سیرجان	کرمان	چهارگنبد
دهچ	شهر بابک	کرمان	خبر
مرکزی	شهر بابک	کرمان	مدوارات
چاه دادخدا	قلعه گنج	کرمان	رمشک
چترود	کرمان	کرمان	معزیه
شهداد	کرمان	کرمان	تکاب
مرکزی	کرمان	کرمان	درختنگان
حمیل	اسلام آباد غرب	کرمانشاه	منصوری
مرکزی	اسلام آباد غرب	کرمانشاه	حومه شمالی

تابعیت تقسیماتی			دهستان کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
مرکزی	سنقر	کرمانشاه	باوله
مرکزی	سنقر	کرمانشاه	گاورود
	صحنه	کرمانشاه	حر
مرکزی	کرمانشاه	کرمانشاه	پشت دربند
مرکزی	کرمانشاه	کرمانشاه	دورود فرامان
مرکزی	کرمانشاه	کرمانشاه	میان در بند
مرکزی	کرمانشاه	کرمانشاه	قره سو
مرکزی	کنگاور	کرمانشاه	خزل غربی
مرکزی	کنگاور	کرمانشاه	قزوینه
مرکزی	هرسین	کرمانشاه	چشمه کبود
مرکزی	بویراحمد	کهگیلویه و بویراحمد	دشت روم
مرکزی	بویراحمد	کهگیلویه و بویراحمد	سپیدار
مرکزی	بویراحمد	کهگیلویه و بویراحمد	کاکان
مرکزی	گچساران	کهگیلویه و بویراحمد	بی بی حکیمه
مرکزی	گچساران	کهگیلویه و بویراحمد	لیشتر
مرکزی	گچساران	کهگیلویه و بویراحمد	بویراحمدگر مسیری
چشمه ساران	آزادشهر	گلستان	چشمه ساران
مرکزی	علی آباد	گلستان	کتول
مرکزی	رضوانشهر	گیلان	حیران
مرکزی	سیاهکل	گیلان	خوشابر
مرکزی	سیاهکل	گیلان	توتکی
مرکزی	سیاهکل	گیلان	خرارود
احمدسرگوراب	شفث	گیلان	چوبر
مرکزی	شفث	گیلان	جیرده
میرزا کوچک جنگلی	صومعه سرا	گیلان	گوراب زرمیخ
مرکزی	طوالش	گیلان	کوهستانی طالش
سردار جنگل	فومن	گیلان	الیان
سردار جنگل	فومن	گیلان	سردار جنگل
مرکزی	لاهیجان	گیلان	لیل
چاپلق	ازنا	لرستان	چاپلق غربی
مرکزی	بروجرد	لرستان	دره صیدی
مرکزی	خرم آباد	لرستان	کاکاشرف
مرکزی	خرم آباد	لرستان	ازنا
مرکزی	خرم آباد	لرستان	ده پیر شمالی
مرکزی	خرم آباد	لرستان	رباط
مرکزی	خرم آباد	لرستان	کرگاه غربی
سیلاخور	دورود	لرستان	سیلاخور
لاریجان	امل	مازندران	بالالاریجان

تابعیت تقسیماتی			دهستان کمتر توسعه یافته
بخش	شهرستان	استان	
لاریجان	امل	مازندران	لاریجان سفلی
مرکزی	امل	مازندران	چلاو
بابل کنار	بابل	مازندران	درازکلا
بابل کنار	بابل	مازندران	بابل کنار
مرکزی	پهشهر	مازندران	پنج هزاره
خرم آباد	تنکابن	مازندران	دوهزار
خرم آباد	تنکابن	مازندران	سه هزار
مرکزی	تنکابن	مازندران	گلیجان
کلاردشت	چالوس	مازندران	بیرون بشم
کلاردشت	چالوس	مازندران	کوهستان
مرکزی	رامسر	مازندران	جنت رودبار
مرکزی	رامسر	مازندران	اشکور
مرکزی	نکا	مازندران	پی رجه
مرکزی	نفرش	مرکزی	رودبار
کمره	خمین	مرکزی	چهارچشمه
مرکزی	خمین	مرکزی	آشناخور
مرکزی	ساوه	مرکزی	شاهسونکنندی
مرکزی	میناب	مرکزی	کریان
مرکزی	میناب	هرمزگان	گوربند
آجین	اسدآباد	همدان	کلیائی
مرکزی	اسدآباد	همدان	چهاردولی
صالح آباد	بهار	همدان	دیمکاران
قلقل رود	تویسرکان	همدان	قلقل رود
قلقل رود	تویسرکان	همدان	کمال رود
جوکار	ملایر	همدان	غربی
زند	ملایر	همدان	کمازان سفلی
زند	ملایر	همدان	کمازان علیا
زند	ملایر	همدان	کمازان وسطی
سامن	ملایر	همدان	سامن
عقدا	اردکان	یزد	عقدا
مرکزی	بافقی	یزد	سبزدشت
نیر	تفت	یزد	سخورید

فهرست مناطق کمتر توسعه یافته طبق مصوبات هیات محترم وزیران

ردیف	استان	شهرستان / شهر	بخش	دهستان	مصبوبه هیات وزیران		ابلاغیه معاونت فنی		توضیحات (محل واحدهای تولیدی)
					شماره	تاریخ	شماره	تاریخ	
۱	سمنان	دامغان	×	×	۳۷۵۵۸ت/۵۴۰۷۲	۸۶/۰۴/۱۰	×	×	کلید نقاط
۲	خراسان رضوی	مشهد	احمدآباد	پیوه ژن	۳۹۵۷۰ت/۱۵۸۶۸	۸۷/۰۲/۰۸	۲۱/۵۰۸۶۴	۸۷/۵/۲۹	×
۳	قم	×	×	×	۳۹۶۰۸ت/۱۸۲۴۲	۸۷/۰۲/۱۱	۷۵۴۵۲	۸۷/۰۸/۰۱	کلید نقاط
۴	همدان	×	×	×	۳۹۶۰۸ت/۲۲۲۱۷	۸۷/۰۲/۱۸	۳۳۳۸۲	۸۷/۰۴/۱۱	شهرکها و نواحی صنعتی خارج از ۳۰
۵	خراسان شمالی	×	×	×	۴۱۰۴۴ت/۲۸۳۸۱	۸۷/۰۲/۲۸	۹۰۶۶۷	۸۷/۰۹/۰۹	کلید نقاط
۶	چهارمحال و بختیاری	×	×	×	۴۰۰۷۶ت/۴۸۸۴۶	۸۷/۰۴/۰۴	×	×	۱- شهرکهای صنعتی خارج از ۳۰ ۲- نواحی صنعتی پس از تبدیل به شهرک
۷	مرکزی	×	×	×	۴۰۶۵۲ت/۹۷۲۱۳	۸۷/۰۶/۱۶	۷۳۰۱۹	۸۷/۰۷/۲۷	۱- شهرکها و نواحی صنعتی خارج از ۳۰ ۲- طرحهای گردشگری کل استان
۸	گیلان	×	×	×	۴۱۱۴۷ت/۱۳۷۳۰۹	۸۷/۰۸/۰۹	۱۰۱۸۲۴	۸۷/۱۰/۰۲	شهرکها و نواحی صنعتی خارج از ۳۰
۹	لرستان	×	×	×	۴۱۱۴۷ت/۱۴۶۱۳۲	۸۷/۰۸/۲۰	۲۱۰/۱۰۹۱۵۱	۸۷/۱۰/۲۵	کلید نقاط
۱۰	مازندران	×	×	×	۴۱۳۲۵ت/۱۵۷۴۰۱	۸۷/۰۹/۰۵	۱۰۳۱۳۵	۸۷/۱۰/۰۹	شهرکهای صنعتی خارج از ۳۰
۱۱	زنجان	ایجرود - ماهنشان - طارم - خدابنده - سلطانیه و بخشهای محروم	×	×	۴۱۳۷۱ت/۱۶۳۸۷۰	۸۷/۰۹/۱۲	۲۱۰/۱۰۴۸۲۶	۸۷/۱۰/۰۹	شهرکها و نواحی صنعتی خارج از ۳۰
۱۲	آذربایجان شرقی	×	×	×	۴۱۴۸۰ت/۱۸۶۰	۸۷/۱۰/۱۴	×	×	×
۱۳	خوزستان	×	×	×	۴۱۵۹۱ت/۱۸۸۹۲۸	۸۷/۱۰/۱۶	۱۱۸۴۲۸	۸۷/۱۱/۱۵	شهرکها و نواحی صنعتی خارج از ۳۰
۱۴	سیستان و بلوچستان	×	×	×	۴۱۷۵۲ت/۲۰۲۴۵۵	۸۷/۱۱/۰۵	۲۱۰/۱۲۸۵۴۰	۸۷/۱۲/۱۱	شهرکها صنعتی خارج از ۳۰
۱۵	کرمانشاه	×	×	×	۴۱۹۲۴ت/۲۲۶۷۰۷	۸۷/۱۲/۰۴	۲۱۰/۲۵۸۸۲	۸۸/۰۳/۰۹	۱- شهرکها و نواحی صنعتی خارج از شعاع ۳۰ ۲- مجتمع های کشاورزی و گردشگری
۱۶	یزد	×	×	×	۴۲۰۳۸ت/۲۳۴۴۲	۸۷/۱۲/۱۴	۲۱۰/۲۱۲۰	۸۸/۰۱/۱۷	۱- شهرکها و نواحی صنعتی خارج از ۳۰ ۲- واحدهای نساجی خارج از ۳۰
۱۷	خراسان جنوبی	فردوسی	×	×	۴۳۳ت/۲۳۸۴۷۶	۸۷/۱۲/۱۸	۲۱۰/۱۱۵۶۲	۸۸/۰۲/۰۶	×
۱۸	آذربایجان غربی	×	×	×	۴۲۱۶۶ت/۲۴۵۱۴۳	۸۷/۱۲/۲۷	۲۱۰/۳۲۸۰۸	۸۸/۰۳/۲۳	شهرکهای خارج از شعاع ۳۰ مرکز استان
۱۹	کردستان	×	×	×	۴۲۲۴۰ت/۸۷۱۴	۸۸/۰۱/۲۰	۲۱۰/۱۱۴۶۶	۸۸/۰۲/۰۶	۱- شهرکها و نواحی صنعتی خارج از شعاع ۳۰ ۲- مجتمع های کشاورزی
۲۰	اصفهان	×	×	×	۴۳۳۹۶ت/۲۳۱۲۷	۸۸/۰۲/۰۶	۲۱۰/۲۲۷۸۰	۸۸/۰۳/۰۲	شهرکها و نواحی صنعتی خارج از ۵۰
۲۱	فارس	×	×	×	۴۴۵۳۸ت/۴۱۴۰۰	۸۸/۰۲/۲۸	۲۱۰/۴۷۵۵۱	۸۸/۰۳/۱۱	شهرکها و نواحی صنعتی خارج از شعاع ۳۰
۲۲	سمنان	×	×	×	۴۴۶۶۶ت/۶۱۵۱۵	۸۸/۰۳/۲۰	۲۱۰/۵۰۵۲۸	۸۸/۰۴/۲۱	شهرکها و نواحی صنعتی خارج از شعاع ۳۰
۲۳	تهران	×	×	×	۴۳۰۸۴ت/۹۹۶۷۰	۸۸/۰۵/۱۸	۲۱۰/۵۶۲۸۱	۸۸/۰۶/۱۱	شهرکهای صنعتی خارج از شعاع ۱۲۰ تهران

قانون مبارزه با پولشویی

ماده ۱- اصل بر صحت و اصالت معاملات تجاری موضوع ماده (۲) قانون تجارت است، مگر آن که بر اساس مفاد این قانون خلاف آن به اثبات برسد. استیلائی اشخاص بر اموال و دارایی اگر توأم با ادعای مالکیت شود، دال بر ملکیت است.

ماده ۲- جرم پولشویی عبارت است از:

الف- تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.
ب- تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشأ غیرقانونی آن با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد.
ج- اخفاء یا پنهان کردن ماهیت واقعی، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جا به جایی یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

ماده ۳- عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مالی است که به طور مستقیم یا غیرمستقیم از فعالیت‌های مجرمانه به دست آمده باشد.

ماده ۴- به منظور هماهنگ کردن دستگاه‌های ذیربط در امر جمع‌آوری، پردازش و تحلیل اخبار، اسناد و مدارک، اطلاعات و گزارش‌های واصله، تهیه سیستم‌های اطلاعاتی هوشمند، شناسایی معاملات مشکوک و به منظور مقابله با جرم پولشویی شورایی مبارزه با پولشویی به ریاست و مسؤولیت وزیر امور اقتصادی و دارایی و با عضویت وزراء بازرگانی، اطلاعات، کشور و رئیس بانک مرکزی با وظایف ذیل تشکیل می‌گردد:

- ۱- جمع‌آوری و کسب اخبار و اطلاعات مرتبط و تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی فنی و تخصصی آنها در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد طبق مقررات.
- ۲- تهیه و پیشنهاد آیین‌نامه‌های لازم در خصوص اجراء قانون به هیأت وزیران.
- ۳- هماهنگ کردن دستگاه‌های ذیربط و پیگیری اجراء کامل قانون در کشور.
- ۴- ارزیابی گزارش‌های دریافتی و ارسال به قوه قضائیه در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد و یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است.
- ۵- تبادل تجارب و اطلاعات با سازمان‌های مشابه در سایر کشورها در چهارچوب مفاد ماده (۱۱).

- تبصره ۱- دبیرخانه شورای عالی در وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.
- تبصره ۲- ساختار و تشکیلات اجرائی شورا متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.
- تبصره ۳- کلیه آیین نامه‌های اجرائی شورای فوق‌الذکر پس از تصویب هیأت وزیران برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذیربط لازم‌الاجراء خواهد بود. از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضائی حسب مورد به دو تا پنج سال انفصال از خدمت مربوط محکوم خواهد شد.
- ماده ۵- کلیه اشخاص حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، بیمه‌ها، بیمه مرکزی، صندوقهای قرض‌الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه و شهرداری‌ها مکلفند آئین نامه‌های مصوب هیأت وزیران در اجراء این قانون را به مورد اجراء گذارند.
- ماده ۶- دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حسابرسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی مکلفند اطلاعات مورد نیاز در اجراء این قانون را که هیأت وزیران مصوب می‌کند، حسب درخواست شواربعالی مبارزه با پولشویی، ارائه نماید.
- ماده ۷- اشخاص، نهادها و دستگاه‌های مشمول این قانون (موضوع مواد ۵ و ۶) بر حسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:
- الف- احراز هویت ارباب رجوع و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، احراز سمت و هویت نماینده و وکیل و اصیل در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد.
- تبصره- تصویب این قانون ناقض مواردی که در سایر قوانین و مقررات احراز هویت الزامی شده است، نمی‌باشد.
- ب- ارائه اطلاعات، گزارشها، اسناد و مدارک مربوط به موضوع این قانون به شورای عالی مبارزه با پولشویی در چهارچوب آئین نامه مصوب هیأت وزیران.
- ج- گزارش معاملات و عملیات مشکوک به مرجع ذیصلاحی که شورای عالی مبارزه با پولشویی تعیین می‌کند.
- د- نگهداری سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، سوابق حسابها، عملیات و معاملات به مدتی که در آئین نامه اجرائی تعیین می‌شود.
- ه- تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آئین نامه‌های اجرائی آن.

ماده ۸- اطلاعات و اسناد گردآوری شده در اجراء این قانون، صرفاً در جهت اهداف تعیین شده در قانون مبارزه با پولشویی و جرائم منشأ آن مورد استفاده قرار خواهد گرفت، افشاء اطلاعات یا استفاده از آن به نفع خود یا دیگری به طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط مأموران دولتی یا سایر اشخاص مقرر در این قانون ممنوع بوده و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات انتشار و افشاء اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۹، محکوم خواهد شد.

ماده ۹- مرتکبین جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (و اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به جزای نقدی به میزان یک چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می‌شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد.

تبصره ۱- چنانچه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره ۲- صدور و اجراء حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشأ، مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره ۳- مرتکبین جرم منشأ، در صورت ارتکاب جرم پولشویی، علاوه بر مجازاتهای مقرر مربوط به جرم ارتكابی، به مجازاتهای پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰- کلیه اموری که در اجراء این قانون نیاز به اقدام یا مجوز قضائی دارد باید طبق مقررات انجام پذیرد. قوه قضائیه موظف است طبق مقررات همکاری نماید.

ماده ۱۱- شعبی از دادگاه‌های عمومی در تهران و در صورت نیاز در مراکز استانها به امر رسیدگی به جرم پولشویی و جرائم مرتبط اختصاص می‌یابد. اختصاصی بودن شعبه مانع رسیدگی به سایر جرائم نمی‌باشد.

ماده ۱۲- در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها قانون معاضدت قضائی و اطلاعاتی در امر مبارزه با پولشویی تصویب شده باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد گرفت.

قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ دوم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

منابع و مأخذ

۱. قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶
۲. اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۷۱/۷/۲
۳. اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷
۴. قانون مالیاتهای مستقیم انتشارات اداره تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی
۵. قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی مصوب ۱۳۹۴/۲/۱
۶. لایحه اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴
۷. مجموعه قوانین مالیاتهای مستقیم انتشارات مؤسسه جاری و خدمات مالی دایارایان به
اهتمام غلامحسین دوانی
۸. حسابداری مالیاتی انتشارات مؤسسه حسابرسی و خدمات مالی دایارایان به اهتمام
غلامحسین دوانی